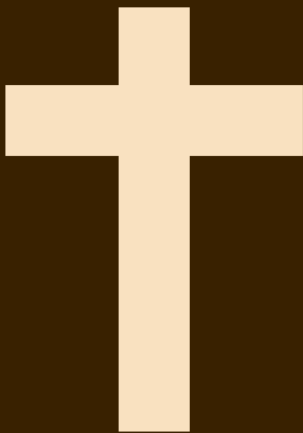

Vikerëh Vikasëk Wën
gë Wapëgwala

Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New Testament+

**Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala
Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New
Testament+)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wamey)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
f961026b-f72f-5bd7-9f75-efa7f932577e

Contents

Wapëgwala	1
Matiye	71
Marék	122
Lik	154
San	207
Vantiyehn Vëfayik	245
Rom	295
1 Korent	317
2 Korent	338
Galasi	352
Efes	360
Filip	367
Kolos	373
1 Tesalonik	378
2 Tesalonik	383
1 Timote	386
2 Timote	393
Tit	398
Filemon	401
vë-ebëre	403
Sak	420
1 Piyer	426
2 Piyer	433
1 San	437
2 San	443
2 San	444
Yud	445
Kayëte Wapuyala ɲa	447

Wapëgwala Wade yehëhna hnë inji kayëte

Namu vële hwëtahnëka Këris va lehnëkëfu Moÿis herëk inji kayëte. Mpëd yëbëlan bëhn wuli wakeme wahnah gë wafëhw wahnah g'imbëd gë ryaw gë bëhn wuli gë wakeme wanah g'imbëd g'iryaw (1446 gë 1406) ani gë naganëhnënde Këris ÿa hnë wati bëhn wafëhw wahnah (40) hna nte nkeho wula hna gë bulunda Isërayel ÿa. Cape ndënkwëryënkwa kayëte Wapëgwala ña Mesopotami hna ntiyak do cape kigëna ña Èsipët hna.

Kayëte ña nësëd soje wapëgwala fop viÿë vi: idi duniÿa ÿi, idi ahnë, do ankeya fagant ahnë gë Wën. Kayite Wapëgwala ña gaband ile nkentik uÿeh ÿa duniÿa li do tufahnëd ile ntidëhëni vahné ÿa hnë bëmënkël ntëw lëw hni hna do gë Wënu ña.

Paß g'uawám vacërakëlo va (Adam, Nowe, Abëraham, Isak, Sakob, Yosef) do ile tehnëk Wën ntinëhnëdëhëhni ÿa, pëhwëtaninëkëfu karanjin fop kayëte wanës Wënu ña njëtahnin gante ntidë ile ntehnëko ÿa, njonëhnihi ipëh ña fop vile ñahanëk va.

Wasapitër warar waryënkwëryënkwa ÿa nësëd soje viwëntëlah wale yë hnë wasapitër warar Wapuyala hna. Awa, wanës Wënu ña pëgwëhnahnéd do patahnëd g'uhnës urac fo.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Wënu ña, Abëraham, Sakob, Yosef, Kanan, bulunda, wusaw, rëm/ajë, nkal.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wapëgwa hna 1-11

Abëraham 12-25

Sakob 25-36

Yosef 37-50

Wapëgwa hna wasapitër 1-11

Gante ntiko fop Wënu ña

¹ Ante pëgwëko Wën ntind viÿë ña, ambin ña g'inkal inja ntiko ten.

² Hara duniÿa ÿi ki fo nkearëko do ñoñ gelohna hnam. Hn'ile nkeho wënika watëwah hna umëhwëryë cankaf yeho do iyir Wënu ña, le yeho had sël, cëpëko wënika watac. ³ Awa Wënu ña më ntehnëk: «Arahi humpen ha nkel!» Do humpen ha nkelehn. ⁴ Wënu ña njëkëko do nënjëkawo gë hutac; më pitëndëlehnëk humpen ha g'umëhwëryë uña. ⁵ Wënu ña më macëk humpen ha «fac» do mëhwëryë uña «umëd». Nkeho umëd, tac gë fac; fac ryënkwëryënkwa ÿa yeho.

⁶ Wënu ña më mbok ntehnëk: «Arahi igwac nke fagant wënika hna, pitëlahn wënika ña.» ⁷ Do koyëna nkeho. Wënu ña koyëna ntiko igwac nte fitëndëlehnëk wënika wabë gëd ña gë wabë g'ambin ña. ⁸ Wënu ña më macëk igwac tac «ambin». Nkelehn umëd, tac gë fac; fac higëna ÿa yeho.

⁹ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arahi wënika wante sëpëk ambin ñi mbarëpël sën ryampo fo nkehahn nkal inja!» Do koyëna nkeho. ¹⁰ Wënu ña më macëk hn'ile nkok gena wënika hna «nkal» do wënika wante varëpëlëk ña «wov». Njëkëko do nënjëkawo gë rac. ¹¹ Do Wënu ña më ntehnëk: «Arahi hnë nkal hna pëhn ile hwëhnaq yaryef, vile lëwëd

uhněda lëwu do gë vatëh vante lëwëd wadëwel wadëwu ña dënk!» Do koyëna nkeho. ¹² Nkal ñja pëhnëndanëko fop sifa vile hwëhñak yaryef va le-wo-le sifa uhnëda lëwu wã ntëwëko do gë vatëh vante lëwëd wadëwel wadëwu ña dënk. Wënu ña njëkëko do nënjëkawo gë rac. ¹³ Nkeho umëd, tac gë fac; fac rarëna ÿa yeho.

¹⁴ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arafi ambin hna nke wahumpen pitëndëlehñahi fac ÿa gë umëhwëry uña; do nkehahn wëdahëse vambënt va, gë wafac wã do gë wabëhn ña. ¹⁵ Arafi nke ambin hna wahumpen pëtëñahn nkal ñja!» Do koyëna nkeho. ¹⁶ Wënu ña ntiko wahumpen wahi wasankaf: hunte ÿako naÿ ha, ulav wã yeho, soñe fac ÿa, do hunte vako ha, lepera wã yeho, soñe mëd uña. Ntiko fëna wahol wã. ¹⁷ Wënu ña g'ambin kwëtëko soñe pëtëñënd nkal ñja, ¹⁸ soñe fac ÿa g'umëd uña do pitëndëlehn humpen ha gë umëhwëry uña. Wënu ña njëkëko do nënjëkawo gë rac. ¹⁹ Nkeho umëd, tac gë fac; fac hnahëna ÿa yeho.

²⁰ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arafi sifa viÿë fop pëbëni wov hna, do wusëry wã nkwayëndëni g'ambin, cëpëni nkal ñja!» ²¹ Wënu ña ntikëhniwo wulaw wësankaf wavë wov do gë fop sifa vile fëbëk do yasëlehnëd hnë wënka hna. Ntikëhniwo fëna sifa wusëry wã fop. Wënu ña njëkëko do nënjëkawo gë rac. ²² Wënu ña më ndëwakëhni ntehnëhni: «Arafi fop vile ye wënka vi nagëlëni, njabëni, pëbëni wov hna do arabi wusëry wã fëna njabëni nkal li.» ²³ Nkeho umëd, tac gë fac; fac vëryëna ÿa yeho.

²⁴ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arafi nkeni nkal li wasifa wã fop: wusaw, gë wulaw do gë fop vihawary vile yasëd nkal li! Do koyëna nkeho.» ²⁵ Koyëna ntikëhniwo Wënu ña wasifa wulaw gë wusaw, gë wulaw wuhnëmpëlah wã do gë fop vihawary vile yasëd nkal li. Wënu ña njëkëko do nënjëkawo gë rac. ²⁶ Tac Wënu ña më mbok ntehnëk rëkwa ÿa: «Dinëfuni vahnë mëntëlin gë fuhnë, mëntëlin dús! Kwëhñënihëhni wuwis wavë wov wí, gë wusëry wavë g'ambin wí, do gë wusaw gë wulaw do gë fop vihawary vile yasëd nkal li.»

²⁷ Awa Wënu ña ntikëhni vahnë va mëntëlëni g'umë dënk; ntikëhni asan g'asëval.

²⁸ Tac më ndëwakëhni ntehnëhni: «Nagëlëryin, yabëryin, pëbëryin nkal li, nawëryin nkal li; kwëhñëryinëhni wuwis wavë wov wí, gë wusëry wavë g'ambin wí do gë fop vile yasëd nkal vi.» ²⁹ Ntehnëkëhniwo fëna: «Njëdamu arokëndu wanëda wante lëwëd nkal ñja fop do gë vatëh vante lëwëd vi fop. ³⁰ Wulaw wí fop vëhni njëdabuhëhni tokëndëni dël ñja gë wusaw wavë nkal wí fop, gë wusëry wí fop, do gë fop vihawary vile yasëd nkal li.» Do koyëna nkeho. ³¹ Wënu ña njëkëko fop ile ntiko ÿa do nënjëkawo dús gë rac. Nkeho umëd, tac gë fac; fac hwëhñ mbëd gë ryaw ÿa yeho.

2

¹ Koyëna puhñako Wënu ña idi ambin ña gë dñiÿa ÿi do gë fop ile yehëhna hnam ÿa. ² Ga tëkëk hnë fac hwëhñ mbëd gë wahi hna, kamahnëko doku lëwu ÿa puk do tiwako. Awa hnë fac hwëhñ mbëd gë wahi hna tiwako. ³ Më ntik fac hwëhñ mbëd gë wahi rac fac ryëwayik, do

nti fac ile riwahnëde, kabi hnë fac rac tiwako hnë wafoku wante ntidëho hna fop. ⁴ Koyëna ntiko Wënu ña ambin ña gë duniya yi.

Sarëdij vë Eden

Ante ntiko Ahwëhn a Wënu ña ambin ña gë duniya yi, ⁵ vatëh g'idël gelohna ten nkal li, do wanëda pëhnëlohna ten, kabi Ahwëhn a Wënu ña cañëtilohna ten rëv ña nkal li, do vahne vëyelohna soje njamëni nkal inji. ⁶ Bare le ye had fampul sahnëdëho nkal hna do turëdëho nkal inja fop.

⁷ Ahwëhn a Wënu ña më nufëk nkal do ñahanëka asan*. Tac më cëlëka wasëhn hna sël paryi ña, uwám wá, do asan arac nkelehn ale yënëf. ⁸ Tac, Ahwëhn a Wënu ña më pëlëk sarëdij hnë Eden hna, gë cape pëhna lav ka, do kwëta hnam asan ale ñahanëko ña. ⁹ Më pëhnëndanëk sifa vatëh vankwamah njëki va fop do vante hnëjëk toki. Më pëlëk fagant atëh nte yëdahnëf uwám ule wok pudina do g'atëh kawary nte yëtëndanëf ile yivëk g'ile wëk ña.

¹⁰ Sën wätidëho hn'inkal Eden hna turënd sarëdij ña. Pëgw hnam, vunkaryëla vunah pitëlëko. ¹¹ Fandënkwerýenkwa fa Pison maciko: fatac rënkëko inkal Havila hna. Hn'inkal tac nkeho sanu ña, ¹² do sanu rac përenako dus. Nkeho vatëh vante lifë d'atikola do fëna nkeho itaka nte yabëka nafa ña. ¹³ Fakigëna fa Gihon maciko: inkal Kuc† ña fop tënkëko. ¹⁴ Fatarëna fa Saw maciko: fatac yaryëdëho gë cape pëhna lav g'ankol Asur ka. Do fanahëna fa Efërat maciko.

¹⁵ Awa Ahwëhn a Wënu ña më nufëka asan a, kwëta sarëdij Eden hna soje njamënd do njëkand. ¹⁶ Më ntehnëka aki: «Kofu arok vatëh vambë sarëdij vi fop. ¹⁷ Bare antë arok atëh ante yëtahndëde ile yivëk g'ile wëk ña, kabi hale tokëfu, cëmëfu.»

¹⁸ Tac më ntehnëk: «Cañëna asan a nke umë fo. Ndemadëfuha linëhnëwa ale cañëdëni.» ¹⁹ Inkal inja ñahanëko fop Ahwëhn a Wënu ña sifa wulaw wuyabah do gë wusëry wá, tac njireryëhni asan hna soje njëk arac bi hak macëdëhëhni. Intaw-wo wac le macëdëhawo asan a yef ulëwu wá. ²⁰ Arac më macëkëhni uwac fop wusaw wá, gë wusëry wá do gë wulaw wá. Bare asan a nuyalawohna arëfëlënta ale sañëdëha umë dënk. ²¹ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ndakëndanëka asan a wakwëf watëwah. Më ntihtëtëka uyiy ryampo do mbokarya ndil ña gante nkehawo ka. ²² Uyiy rac, Ahwëhn a Wënu ña ntik asëval do njinenëhna asan a. ²³ Arac ga nuka asëval a më ntehnëk:

«Aña nkañ, wëliho ale ye yëc wañëc mën a, mbahn imbahn mën a!
 “Asëval” macëde,
 kabi asan hna nufik.»

²⁴ Soje umë ye, asan a tavëdëhëhni vëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.

²⁵ Asan a g'asëvalu wëtata fo nkeniho vëhni vëhi tak, bare cëfëhnëlëhëniwohna.

3

Ida sarëdij vë Eden hna

* **2:7** 2.7 Adam fëhnëtanëk nkal do fëna asan. † **2:13** 2.13 Kuc vankol vaki waciko koyena: ndampo ña Ecopi hna nke, kigëna ña Mesopotami (Irak) hna.

1 Awa, hnë fop wulaŵ wule ntiko Ahwëhn a Wënu ɲa, lën ʒa yeho ale ʒak ritëka. Tëyëkawo asëval a: «Paryi bi ntehnëk Wënu ɲa: “Antë aroku vatëh vambë sarëdɪŋ vi fop!”»

2 Asëval a më ntëkwaka: «Hali, kodëfun rokëfu. 3 Bare soɲe atëh nte ye fagant sarëdɪŋ ɲi, Wënu ɲa më lehnëk: “Antë aroku do antë aʒaku; ge gena më cëmëdun!”»

4 Awa lën ʒa më ntehnëka asëval a: «Muk! Cëmëdɪluhna! 5 Wënu ɲa nësëk umë kabi njëtëk, hale tokëdun, vinkër hun va ɲesëd do nkedun had Umë dënk: njëtëdun ile yivëk g'ile wëk.»

6 Asëval a kamahnëko atëh ɲa nkamëk njëki do tëtëka nëɲ toki. Nädëho tok nuʒahna uyët. Awa më kwëcëk do tok. Më njëdaka fëna asanu do umë fëna më tokëk. 7 Taɲ pidëtalehnëhni vinkër va, do kamahnëlehnëni wëtata fo nkeni. Më mbahnëni yaryef atëh nte wacik anuʒ ɲa do palani.

8 Awa g'anëka ga, më nkweyëniha Ahwëhn a Wënu ɲa, sarëdɪŋ hna ɲasëlehnëdëho. Asan a g'asëvalu umë cowani hnë vatëh vamb sarëdɪŋ hna soɲe antë nuhni Ahwëhn a Wënu ɲa. 9 Ahwëhn a Wënu ɲa më macëka asan a, tëya: «Ne nkeru?»

10 Më ntëkwak: «Nkwëryakëmi, më ntakëko kabi wëtata fo yëfu. Awa më sowabu.»

11 Ahwëhn a Wënu ɲa më tëtëka: «Mo fëyaki wëtata fo yeru? Tokëru bi atëh nte vañëhnëmino ɲa?»

12 Asan a më ntëkwak: «Asëval, ale yëdaruhowa yefu ʒa, umë yëdako atëh tac, do tokëfu.»

13 Awa Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka asëval a: «Soɲe ye liru iʒin?»
Më ntëkwak: «Lën ʒa tokako, do tokëfu atëh ɲa.»

14 Awa Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka lën ʒa:

«Kabi ntiru iʒin, arabi nkeʒi wëh.

Hnë wusaw ɡë wulaŵ wule ntik Wën hna fop,
wëjë g'idonk hu ɲi rëkëdu ayasënd
do ahohnënd ivëd
hnë wafac hu hna fop.

15 Ntidëfu takëla yëbëlan hun wëjë g'asëval a,
yëbëlan vële nagëd va do ɡë vële hnagëdu va.
Vële nagëd asëval a nihëdënihi nkaf ɲi,
do wëjë itak ɲi ʒarëduhëhni.»

16 Tac Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka asëval a:

«Ntidëfu horot sankaf hnë waryonk hnag hu hna,
rëkëdu ahorotënd ahnagahnëndëhni vutah hu va.
Iña hu ɲa hnë asan hu hna nked,
bare umë hwëhnëdëhi.»

17 Awa tac Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka asan a: «Maŵëru wanës asëval hu ɲa do tokëru atëh nte vañëhnëmino ɲa.

«Soɲe ile lëntëru ʒi,
arabi nkal iɲi me.

Rëkëdu ahorotënd dɪs
ahnuʒahnënd ile rokëdu ʒa
hnë wafac hu hna fop;

18 inkal ɲa pëhnëndanëd
wadëmpëhn do idël meh.
Do tëtëka arok

ile fëhnëf wëhaÿ hna;

¹⁹ gë ñacëñac hu ña rëkëdu ahnuÿand ile rokëdu ÿa,

hafo avoka g'inkal

nte hñufiko aÿahani ña.

Kabi inkal yeru,

do g'inkal mbokadu.»

²⁰ Asan a Adam maciko do umë Ev macëkawo asëvalu. Umë fëhnëtanëf «Uwám» kabi umë ye hnëm vahnë ÿa fop. ²¹ Ahwëhn a Wënu ña më ntinëhnëkëhni asan a g'asëvalu viÿi wayand do cudahni.

²² Tac më ntehnëk: «Awa ahn'a had Fuhnë nke: njëtëk ile yivëk g'ile wëk. Tame, tëfëka memaÿehni antë tükën atëh ante yëdahned uwám usër wä; age tokëk, cëmëdina muk.» ²³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntakëhni sarëdñj vë Eden hna, soñe njini njamëndëni nkal nte nufniho do ntiiyini ña. ²⁴ Ga ntaka ahn'a sarëdñj vë Eden hna, Ahwëhn a Wënu ña më kwëtëkëhni gë pëhna lav haryënkwa sarëdñj hna wamëleka wade ye vëyëka, (waseruben maciniho). Gë sëlame hwëdëh ile wërënadëho vacape va fop, wamëleka ña ankaŵ ante yihahnedë g'atëh ante yëdahned uwám usër wä njëkadëniho.

4

Kaÿe gë Abel

¹ Adam ndakëniho gë Ev, asëvalu; ndonkëko do naga facan fante waciko Kaÿe*. Awa Ev më ntehnëk: «G'idema Ahwëhn a Wënu ña nagëbuha facan.» ² Mboko naga fëna Abel, aheryu Kaÿe. Abel ahery wusaŵ yeho; Kaÿe, umë, ayam yeho. ³ Awa, Kaÿe ga mbarëpëk roka le njamëko ÿa, njoko viryampo hnë virac, cënahna Ahwëhn a Wënu ña sadëha. ⁴ Abel, fëna, njonëhnëkawo vupe vunte ryënkwiwo nagini hnë ntega ntëwu hna, vunte ÿak hniryëk va, cënahnekawo Ahwëhn a Wënu ña. Ahwëhn a Wënu ña kacakawo g'uhnatah Abel gë sadëha lëwu ÿa, ⁵ bare ñwëÿëkawo Kaÿe gë sadëha lëwu per. Soñe rac Kaÿe ntavëkewo dus; ñañëñëko yëka ÿa. ⁶ Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka: «Soñe ye ntavëki aki, do ÿañëñëru yëka ÿi aki? ⁷ Ge ntiru gante tëfëka ka, ñwëÿëdelihna; ge gena umë, wameh ña nke had intaŵ ñañah vofëhnëki rënka hu hna. Ñad mëki, bare yaŵëry alëba umë.» ⁸ Bare Kaÿe më ntehnëka aheryu: «Cahnëfu.» Ga tükëni kaÿ hna më ntoñanëka aheryu do ndaŵa.

⁹ Awa Ahwëhn a Wënu ña më tëyëka Kaÿe: «Ne nkeha ahery hu Abel?» Më ntëkwak: «Yëtëla. Ami bi yëkadëha ahery mën a?»

¹⁰ Ahwëhn a Wënu ña më mbok ntehnëka: «Soñe ye liru iÿin? Nkwëryëdëfu wasat ahery hu wä nkal hna had ahnë ryekad; igwëcag tëyëd. ¹¹ Tame arabi nkeÿi wëh, ntayiru hn'inkal nte sek wasat ahery hu ale ryawëru ÿa. ¹² Soñe umë ye, rëkëdu ayamënd dus, bare inkal iña bokëdina njëdayi vetak lëwu wä. Awërëtalehn fo yedü nkal li had ale layik.»

¹³ Kaÿe më ntehnëka Ahwëhn a Wënu ña: «Piniñ mën iña ntënëk dëcët. ¹⁴ Ntafuhu dol hn'inkal përen hna, coŵantadëfu ñawët hu; Awërëtalehn fo yedëfu nkal li had ale layik. Ale-wo-le hñudëho ÿa koŵ ndaŵo.»

* 4:1 4.1 Kaÿe fëhnëtanëk «Inuÿa» gë Wa-ebëre ña.

¹⁵ Bare Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Hali, kabi ge ahnë ndawëki, nkwëcanëhnëderu wahwënta mbëd' gë wahi (7).» Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntika Kaÿe dahëse soje antë ndawëniha vële hnuďëha va.

¹⁶ Awa koyëna ñawëtakawo Kaÿe Ahwëhn a Wënu ña nji ntëd' hn'inkal Nod hna, gë cape pëhna lav Eden ka.

Tere Kaÿe

¹⁷ Ga ñëlëk, Kaÿe nagënihawo g'asëvalu facan fante waciko Enok. Kaÿe pëgwëko mbëryënd inaw' do më macëk naw' tac uŵac aju ŵa, Enok.

¹⁸ Enok yeho rëm Irad ÿa, Irad yeho rëm Mehuyayel ÿa, Mehuyayel yeho rëm Metusayel ÿa, Metusayel yeho rëm Lemëk ÿa. ¹⁹ Lemëk vësëval vëhi ñëlëko: aryënkwëryënkwa a Ada maciko do ahigëna ÿa Sila. ²⁰ Ada Yabal nagëko, rëm vële lëďëko hnë wasank do hwëďëďëhëhniwo wusaŵ ŵa.

²¹ Yabal kwëhna kawo fakery, Yubal maciko, umë yeho rëm fop vërëmp va do gë vësël vëtakëralu va. ²² Sila, umë fëna, nagëkawo facan fante waciko Tubal-Kaÿe. Umë ryëhwarëďëho sifa viyë viryokunja va fop, waryëhwëra wavëntah gë wëyah ŵa. Tac, Sila mboko naga facëval, ahery Tubal-Kaÿe. Nama maciko.

²³ Lemëk më lehnëkëhniwo vësëvalu:

«Ada gë Sila, nëparyino,
vësëval mën, nëparyino dus:
ndawëďëďëfuha asan ge ndafëko,
ndawëďëďëfuha fatah ge cërehnëko.

²⁴ Age wahwënta mbëd' gë wahi
nkwëcanëhnik Kaÿe,
wafëhw mbëd' gë wahi g'imbëd' gë vëhi (77)
wëcanëhnëďëfuha ami.»

Set hafo Enos

²⁵ Adam ndakëniho g'asëvalu do mboko nagëniha facan. Ev, Set[†] macëkawo, kabi ntehnëďëho: «Wënu ña mbok njëďow'a facan fakaŵary nëmpëtëhnaŵa Abel, nte ndawëk Kaÿe ñi.»

²⁶ Set umë fëna nagëhnikawo facan; Enos[‡] macëkawo. Hnë yamani rac pëgwëniho vahnë va cëmbëndëniha Ahwëhn a Wënu ña macatëndëniha Ahwëhn.

5

Pëgw Adam hafo Nowe

¹ Wëlin itëfëta soje vutah Adam. Hnë fac le ntikëhniwo Wën vahnë hna, ntikëhniwo mëntëlëni g'umë. ² Ntikëhniwo asan g'asëval, ndëwakëhniwo do macëhni uŵac «vahnë». ³ Ante nuŷako Adam wabëhn keme gë wafëhw warar (130) ña, mboko naga facan fante mëntëlëniho dus. Set macëkawo. ⁴ Tac Adam mboko nuŷa kat wabëhn wakeme mbëd' gë watar (800). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval. ⁵ Ga nuŷak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd' gë wahnah gë wafëhw warar (930), cëmëko.

⁶ Ante nuŷako Set wabëhn keme g'imbëd' (105) ña, nagëhnikawo facan fante waciko Enos. ⁷ Tac Set mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd' gë watar g'imbëd' gë waki (807). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval. ⁸ Ga

[†] 4:25 4.25 Set mëntëlëk g'uhnës ile fëhnëtanëk «iyëďahn» gë Wa-ebëre ña. [‡] 4:26 4.26 Enos fëhnëtanëk asan ma vahnë.

nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah g'ipëhw gë waki (912), cëmëko.

⁹ Ante nuŷako Enos wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah ŷa (90), nagëhnikawo facan fante waciko Kenan. ¹⁰ Tac Enos mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar g'ipëhw g'imbëd (815). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŷary gë vucëval. ¹¹ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah g'imbëd (905), cëmëko.

¹² Ante nuŷako Kenan wabëhn wafëhw mbëd gë wahi ŷa (70), nagëhnikawo facan fante waciko Malalel. ¹³ Tac Kenan mboko nuŷa wabëhn wakeme imbëd gë watar gë wafëhw wahnah (840). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŷary gë vucëval. ¹⁴ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme imbëd gë wahnah g'ipëhw (910), cëmëko.

¹⁵ Ante nuŷako Malalel wabëhn wafëhw mbëd gë ryaw g'imbëd ŷa (65), nagëhnikawo facan fante waciko Yerëd. ¹⁶ Tac Malalel mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar gë wafëhw warar (830). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŷary gë vucëval. ¹⁷ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar gë wafëhw imbëd gë wahnah g'imbëd (895), cëmëko.

¹⁸ Ante nuŷako Yerëd wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë ryaw gë waki ŷa (162), nagëhnikawo facan fante waciko Enok. ¹⁹ Tac Yerëd mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar (800). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŷary gë vucëval. ²⁰ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah gë wafëhw mbëd gë ryaw gë waki (962), cëmëko.

²¹ Ante nuŷako Enok wabëhn wafëhw mbëd gë ryaw g'imbëd ŷa (65), nagëhnikawo facan fante waciko Matusalem. ²² Tac Enok mboko nuŷa wabëhn wakeme watar (300) do gë Wënu ŷa nkeniho. Nagëhnikëhniwo vucan vukaŷary gë vucëval. ²³ Wabëhn wakeme watar gë wafëhw imbëd gë ryaw g'imbëd (365) nuŷako fop ka ŷa cëmat. ²⁴ Enok gë Wënu ŷa nkeniho, tac nambiko, kabi Wënu ŷa nufëkawo njohna darël lëwu.

²⁵ Ante nuŷako Matusalem wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë warar g'imbëd gë waki ŷa (187), nagëhnikawo facan fante waciko Lemëk. ²⁶ Tac Matusalem mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë waki gë wafëhw mbëd gë warar gë waki (782). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŷary gë vucëval. ²⁷ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah gë wafëhw mbëd gë ryaw g'imbëd gë wahnah (969), cëmëko.

²⁸ Ante nuŷako Lemëk wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë warar gë waki ŷa (182), nagëhnikawo facan. ²⁹ Nowe* macëkawo kabi ntehnadëho: «Aŷi kamënaŷehnedëhëfu hnë wadoku fu hna, gë horot ule ŷaden korotënden ŷa kabi Ahwëhn a Wënu ŷa menëk nkal inja.» ³⁰ Ga ndëcëk watac, Lemëk mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë wafëhw mbëd gë wahnah g'imbëd (595). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŷary gë vucëval. ³¹ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë waki gë wafëhw mbëd gë wahi g'imbëd gë waki (777), cëmëko.

³² Ante nuŷako Nowe wabëhn wakeme mbëd ŷa (500) tac nagëhnikëhniwo vucan wutar: Sem gë Sam do gë Yafet.

6

Vijë Wën gë vëryag vahnë

* 5:29 5.29 Nowe mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ŷa ile fëhnëtanëk «bosëvosehn».

¹ Awa vahnë va pëgwëniho njabëndëni nkal li do kwëhnanihëhniwo vëryag. ² Vijë Wën* va nuniho vëryag vahnë va nkwamëni, më tëhnanihëhni ñëlënihëhni. ³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnak: «Sël ntawary le yëdabuhëhni vahnë ÿa godina kwëlëkwël hnë vëhni; nkef fac le cëmanhëdëni. Tëk pëgw iÿi wati, wëwodina duniÿa li ile lëbik wabëhn keme gë wafëhw wahi (120).» ⁴ Hnë wati rac, nkeniho vahnë vëyihnah, vëyawaß do hnënk rac nkoiko nkal li hafo mbiÿ. Vëyihnah vërac yeho vutah viju Wën va gë vëryag vahnë va; vësan paryi yeho, vësan vëyëtik.

⁵ Ahwëhn a Wënu ña kamahnëko wameh vahnë ña g'ahaawary njabëdëho nkal li. Do hnë fac hna fop, nahan dëw hni ña, idi wameh fo yeho. ⁶ Ahwëhn a Wënu ña më curak soÿe ile ntikëhni vahnë hn'inkal ÿi, do ntawary dëwu ña pëbëkawo yiwëhnah w'a. ⁷ Më ntehnëk: «Ntihtëdëfuhëhni nkal li vahnë vële ÿahanëbu vi, vahnë vi, gë wulaw w'i, gë wusaw w'i, do gë wusëry w'i per. Curadëfu d'us soÿe ile libuhëhni ÿi.» ⁸ Bare Ahwëhn a Wënu ña nëÿëkawo gë Nowe.

Itëfëta soÿe Nowe

⁹⁻¹⁰ Wëli itëfëta soÿe Nowe ña: Nowe vucan vutar kwëhnako: Sem, gë Sam do gë Yafet. Asan asatah yeho gë vëÿëntaß va. Mawëhnedëhawo kwëlëkwël Wënu ña do gë Wënu ña nkeniho.

Wënu ña ñad pehëta Nowe

¹¹ Awa Wënu ña nuko vahnë va përekaniho do wameh fo fëbëkëhniwo. ¹² Ante njëkëdëho Wënu ña ile ryëcëtaf duniÿa li ÿa, do nuko përekako dëcët kabi vahnë va fop ankaß wameh ña tëfëdëniho, ¹³ më ntehnëka Nowe: «Pëhnaß vëvehnëwëhni vahnë vi fop. Kabi soÿe lëw hni ÿa pëbahnëk wameh ña duniÿa li. Ha, ntihtëdëfuhëhni. ¹⁴ Diyary wëjë sisikulu gë wafëhwa wapëren. Bambery ntëpëtëndu vacery vajabah do wakoyel hnëvëdu përi ña gë bambery per antë tënkënd wënka ña. ¹⁵ Wëli gante ntidu ka: tëfëka nuÿa wametër keme gë wafëhw imbëd (150) yary ña, wametër wafëhw wahi g'imbëd (25) yank ña, do wametër pëhw g'imbëd (15) iyih ña. ¹⁶ Cankëdu yan, do tavëdu igwac yëbëlan ile sankantu ÿa gë wabëv sisikulu ña yëbëlan metër ryampo. Hn'ibëv dampo ntidu rënka ÿa. Bambery sisikulu hna wa-etas watar lidu. ¹⁷ Do ami, cañëtëryidëfu uwac sankaf, soÿe mbëvehnëhni fop vile yënëd va. Fop vile ye nkal va mbëvëdëni. ¹⁸ Bare ntibu kwëtëla gë wëjë. Tënkëdun sisikulu hna, wëjë gë vijë hu, g'asëval hu do gë vësëval vijë hu va. ¹⁹ Ndënëduhëhni fëna san g'isëval sifa-wo-sifa hnë vile yënëd va, soÿe pehëntini gë wëjë. ²⁰ San g'isëval hnë sifa wulaw hna fop, gë wusëry w'a do gë wusaß w'a, do gë fop vihawary vile yasëd njijëdëni ÿal hu hna soÿe pehëntini. ²¹ Do wëjë, nufëry sifa ile rokëde ÿa fop, afehn a. Umë rëkëdun arokëndu wëjë gë vëhni.»

²² Nowe, gante ntehnëkawo Wën ka, fop ntiko.

7

Itënk sisikulu ña

¹ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Nowe: «Tënkëryin sisikulu hna, wëjë gë vëvë tere hu va, kabi wëjë fo hnußu ye ale satëk hnë vahnë vëvë

* **6:2** 6.2 Vijë Wën: Yëtina ile pëhñëtanëk ÿa. Vahnë vëyabah nahadëni vahnë vëvë ambin va ye.

gaki vi. ² Nufëryihni wusaŵ gë wulaw wufacah wã, sifa-wo-sifa wusan mbëd gë wuhi (7) gë wësëval mbëd gë wuhi (7), do g'ican dampo g'icëval d'ampo hnë wule wok wufacëna hna. ³ Nufëryihni fëna wasifa wusëry mbëd gë wuhi, soŋe afehëtahn hnënk lëw hni yã nkal li. ⁴ Ani gë wufac mbëd gë wahi, cañëtëryidëfu rëv yã hnë wufac wafëhw wahnah (40) gë vumëd wafëhw wahnah (40); koyëna ntihtëdëfëfu fop vile libuho va.»
⁵ Nowe ntiko fop ile ntehnëkawo Ahwëhn a Wënu ŋa.

Uwac sankaf wã

⁶ Nowe wabëhn wakeme mbëd gë ryaw (600) kwëhnako ante tëkiko uwac sankaf hn'inkal ŋa. ⁷ Tënkëniho sisikulu hna gë viju gë wësëval hni soŋe pehëni wac wã. ⁸ Fop njiniho sisikulu Nowe hna: wule ye wufacah wã, gë wule wok wufacëna wã, gë wusëry wã do gë fop vihawary vile yasëd nkal li, ⁹ wuhi wuhi, ican g'icëval; gante ntehnëkawo Wën Nowe nti ka. ¹⁰ Ga padëk wufac mbëd gë wahi wã, uwac sankaf wã kohnëko nkal inji.

¹¹ Bëhn le nuŷahnëko Nowe wabëhn wakeme mbëd gë ryaw ŋa (600), hnë lepera higëna hna, hnë fac pëhw g'imbëd gë wahi hna (17), wahayalin wale ntonahnidëho wënka ŋa fop pidëtako do wahatëh wale kovahnidëho wënka rëv ŋa pidëtako d'us. ¹² Rëv yã kovadëho hnë wufac wafëhw wahnah (40) gë vumëd wafëhw wahnah (40).

¹³ Hnë fac rac dënk, Nowe tēnkëniho sisikulu hna gë viju, Sem gë Sam gë Yafet, do gë wësëval hni per. ¹⁴ Tënkëntiniho fëna sifa wulaw gë wusaŵ wã fop, gë fop vihawary vile yasëd nkal li, do gë sifa wusëry wã fop. ¹⁵ Njijëniho san g'isëval, hnë vile yënëd ntiko Wën va fop, tēnkëntini gë Nowe sisikulu hna. ¹⁶ San g'isëval hnë sifa-wo tēnkëntiniho, gante ntehnëkawo Wën Nowe ka. Tac Ahwëhn a Wënu ŋa mē pidëk rënka yã hamëhni Nowe.

¹⁷ Uwac sankaf wã, hnë wufac wafëhw wahnah (40) nkwënadëho nkal hna. Hnë wati rac kayëndako wac wã, do matënd sisikulu yã kumb. ¹⁸ Wënka ŋa nkwënadëho g'ahawary, do sisikulu yã yan wënka hna njidëho. ¹⁹ Wënka ŋa nkoiko nkwënanand g'ahawary, hafo kohn dënk fop wahuj wale yako njihn wã. ²⁰ Wënka ŋa kohnëko wacëmët wahuj wã ntëbi wametër mbëd gë waki (7). ²¹ Fop vile yënëdëho va cëmëniho: wusëry wã gë wulaw wã gë wusaŵ wã do gë fop vihawary vile yasëd nkal li, do gë vahnë va fëna. ²² Fop vile yënëd nkal va cëmëniho. ²³ Ahwëhn a Wënu ŋa koyëna ntihtëtëkëhniwo nkal li, fop vile yënëdëho va, pëgw vahnë va hafo wulaw wusankaf wã, hafo fop vihawary vile yasëd nkal va, hafo wusëry wã. Ntihtëtëkëhniwo nkal li. Nowe fo woko do gë vële nkeniho sisikulu hna.

²⁴ Uwac rac, wufac keme gë wafëhw imbëd (150) ntiko nkal hna ani gë pëgwahnënd guh inji.

8

¹ Mama mbiŷahnëko wac rac nkal li Wënu ŋa dënkwëlawohna Nowe gë fop wusaŵ gë wulaw wule nkeniho hnë sisikulu wã. Më cañëtik sël nkal li, do wënka ŋa pëgwëlehn nkuhënd. ² Wahayalin wënka ŋa gë wahatëh wale cahnahnidëho wënka rëv ŋa ndëpalehn. Rëv yã ndëmëlehn. ³ Toye toye nkuhëdëho wënka ŋa hnë wufac keme gë wafëhw imbëd (150) hafo ⁴ hnë fac hwëhn pëhw g'imbëd gë wahi (17), hnë lepera hwëhn imbëd

gë waki hna (7), tac tëryako sisikulu ÿa wahuŋ wavë resiÿo Ararat hna. ⁵ Wënka ŋa nkoko nkuhënd hafo lepera hwëhn pëhw hna (10). Hnë fac ryënkwëryënk w lepera rac hna, nuyiko ga cahnëk wacëmët wahuŋ wä.

⁶ Ga ndëcëk wafac wafëhw wahnah (40), Nowe umë pidëtëk fenetër le ntiko sisikulu hna, ⁷ do cana hëwâr g'ipër; rac më njid mbokajënd: wënka ŋa napëdëho nkuh nkal hna nkolehnëh hnam. ⁸ Tac Nowe më canëka fah, soŋe njëkahn bi nkuhëk wënka ŋa nkal hna. ⁹ Bare fah ÿa nuÿalohna hn'ile ñëwëcëf, kabi uŵac wä guhëlohna ten; awa më mbokak gë sisikulu. Nowe më njelëk wák ÿa, pëlahna do mbokarya ndëna. ¹⁰ Më napëk wafac mbëc' gë wahi (7) tac mbok cana kat fah ÿa. ¹¹ Fah ÿa më mbokajëk g'anëka ga; faryef oliviye fasëkah nkaŵajëko. Awa Nowe njëtëko wënka ŋa ŋaÿëtak nkal hna. ¹² Më mbok napëk kat wafac mbëc' gë wahi (7) do mbok cana fah ÿa, bare bokëlohna mbokaj.

¹³ Nowe nuÿako tac wabëhn wakeme mbëc' gë ryaw' gë ryampo (601). Hnë fac ryënkwëryënk w lepera ryënkwëryënk w bëhn rac hna, wënka ŋa nkuhëko. Nowe ntihëtëko ile cankahnëko sisikulu ÿa, njëkëko g'ipër do nuko nkal iŋa cëtëko. ¹⁴ Hnë fac hwëhn wafëhw wahi g'imbëc' gë wahi (27) lepera higëna hna, nkal iŋa fop kankëko.

¹⁵ Awa Wënu ŋa më ntehnëka Nowe: ¹⁶ «Cahnëryin sisikulu hna gë vijë hu gë wësëval hun vi. ¹⁷ Canëryihni fëna wulaŵ gë wusaŵ wule yerun wï fop: wusëry wï fop, gë wulaŵ do gë wusaŵ wusankaf wï do gë vutoy vi, do gë fop vile yasëd nkal vi, soŋe nagëlëni, njabëni, do pëbëni nkal li.» ¹⁸ Awa Nowe më cahnëni gë wiju, do gë wësëval hni. ¹⁹ Tac cahnëni fëna sifa-wo-sifa, wulaŵ gë wusaŵ wä fop, gë wusëry wä fop do gë fop vihawäry vile yasëd nkal va.

²⁰ Tac Nowe më ntik hn'ile cënaçë sadëha soŋe Ahwëhn a Wënu ŋa, më nufëkëhni ryampo hnë sifa wulaŵ gë wusaŵ wufacah hna fop gë wusëry wufacah wä fop, do pëdëhni hnë hwëdëh ntinëhna Ahwëhn a Wënu ŋa sadëha gë wulaŵ wurac. ²¹ Ahwëhn a Wënu ŋa tehëkawo rehërya hnëŋah sadëha rac do më ntehnak: «Tame bokëc'fa fërekanu nkal iŋi soŋe vahnë va, mama nahadëni wameh fo kobëri hn'utah ntëw hni hna; bokëc'fa ryawëwëhni muk fop vile yënëd va, gante ntibu takan ki.

²² «Gante-wo mbiÿëk nkal iŋi, təkëde nadënde, do mbarëpënde, təkëd njond huji ha, do njakënd, nkeç sama do aÿank, nkeç fac, do nkeç umëc'. Koyëna nkeç kwëlëkwël.»

9

Akwëtëla gë Nowe

¹ Wënu ŋa ndëwanëkawo Nowe gë wiju ntehnëhni: «Arabi ahnagëlu, ayabu, afëbu nkal li. ² Tëk pëgw gaki, wulaŵ gë wusaŵ wavë nkal wï fop, gë wusëry wï, gë fop vihawäry vile yasëd nkal vi, do gë wuwis wï fop rëkëd ntakëndëhni çus gë wühnë; njëdamuni ahwëhnuni. ³ Fop vile yënëd va koçun arokuni; gante njëdamuno wanëc'fa gë vatëh ki, njëdamuni tame vëÿin fop. ⁴ Bare antë aroku faÿar fale worryarëk wasat kabi uwám wä wasat hna nke. ⁵ Awa tëyëdëfu uwám soŋe sat ÿa: age ahnë ndawëka ahaŵary piniŋëdëfuha; age intaw' ndawëka ahnë piniŋëdëfuha fëna.

6 «Wënu ña gante nke umë dënk ka ntika ahn'a.
Soñe umë ye age ahnë ryehtëk sat aÿëntaŵu,
ahnë ryehtëd sat lëwu ÿa fëna.

7 Wuhnë, nagëlëryin, yabëryin do pëbëryin nkal li.»

8 Wënu ña më mbok ntehnëkëhni vëhni Nowe gë wiju: 9 «Tame ntidëfu kwëtëla gë wuhnë, gë vutah hun va do gë vërah hni va, 10 do gë fop vile yënëf yerun gë wuhnë va: wusëry, gë wusaw, gë wulaw, fop vile sahnëntik hnë sisikulu gë wuhnë va. 11 Wëlin ile fëhnaŵu kwëtëlin ÿa: muk uŵac sankaf ŵa ñoñ bokëdina ndaw nkal li; bokëdina nke uŵac sankaf soñe mbëvehn fop le ye nkal li.» 12 Do Wënu ña më nkwënëk: «Wëlin dahëse kwëtëla nte wok pudina; libu soñe hun gë fop vile yënëf va: 13 car ulaw mën ña vëjar hna kwëtëbu; umë yed dahëse le ryënkwëtehnëf akwëtëla mën nte libu soñe duniÿa ÿi. 14 Nte-wo-nte mbarëpëdëfu vëjar g'ambin do cahn car-ulaw ña, 15 awa ndënkwëtaďëfu kwëtëla nte libu soñe hun do gë fop vile yënëf nkal vi: bokëdina nke muk uŵac sankaf soñe mbëvehn fop vile yënëf. 16 Ge car-law ña ambin hna nke, nudëfu do ndënkwëtehnëďëho akwëtëla nte libu wok pudina soñe ami gë fop vile yënëf nkal vi.» 17 Wënu ña më mbok ntehnëka Nowe: «Car-ulaw ña yed dahëse akwëtëla nte libu soñe ami gë fop vile yënëf nkal vi.»

Viju Nowe

18 Viju Nowe vële sahnëko sisikulu va vëhni Sem gë Yafet do gë Sam yeho; Sam yeho rëm Kanan ÿa. 19 Hnë viju Nowe vërac vërac matini vahnë vële yabëk nkal vi fop.

20 Nowe yeho ayam aryënkwëryënk wale fëlëko ikaÿ waresen ña. 21 Fac ryampo uñen resen ceko do ndëwëko, më cudëtak wiÿi va fop usank hna. 22 Sam, rëm Kanan ÿa, më nuka rëmu wëtata fo do më cahnëk pëyahni vicëru. 23 Awa Sem gë Yafet më nufëni cud cankaf, ndëceni vankus hna, tac karëcandëni tënkätëndëni usank hna do cankëniha rëm hni. Namaniho antë nuniha rëm hni wëtata fo. 24 Ante ndëwëtako Nowe ña, njetako ile ntik Sam arëkwa alëwu ÿa. 25 Awa më ntehnëk:

«Arabi Kanan ndëwani wëh!

Arabi nke aramp
vicëru va!»

26 Tac më nkwënëk:

«Cëmbik Ahwëhn a, Wën Sem ña!
Arabi Kanan nke aramp Sem!

27 Arabi Wënu ña njankën inkal Yafet ña,
do kacande g'untënah vëhni Sem hna,
do Kanan nke aramp alëwu!»

28 Ga ndëcëk uŵac ŵa, Nowe wabëhn wakeme watar gë wafëhw imbëď (350) mboko nuÿa kat. 29 Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme imbëď gë wahnah gë wafëhw imbëď (950) cëmëko.

10

Wabulunda waŵ nkal

1 Wëlin itëfëta soñe vutah Nowe. Ga ndëcëk uŵac sankaf ŵa, viju Nowe, Sem gë Sam do gë Yafet, nagëhninihëhniwo vucan. Wëlin wamac wadëw hni ña:

² Wamac ßulunda le hnagik hnë Yafet va: Gomer gë Magog gë Madayi gë Yavan gë Tubal gë Mesek do gë Tiras. ³ Wamac ßulunda le hnagik hnë Gomer va: Asëkenas gë Rifat do gë Togarëma. ⁴ Wamac ßulunda le hnagik hnë Yavan va: Elisa gë Tarësis gë vëvë Kit do gë vëvë Rodan. ⁵ Hnë vëhni matëniho vële sampëko ntëdëni hnë tëfary wov sankaf vë nkal dëw hni ña, gante nke vanësa ale-wo-le ka, gante nkeni hnënk hnë nkal dëw hni ka, vankol vantëw hni hna. Vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Yafet va.

⁶ Wamac ßulunda le hnagik hnë Sam va: Kuc gë Misërayim gë Put do gë Kanan.

⁷ Wamac ßulunda le hnagik hnë Kuc va: Seba gë Havila gë Sabëta gë Ragëma do gë Sabëtëka. Wamac ßulunda le hnagik hnë Ragëma va: Saba gë Dedan.

⁸ Kuc yeho fëna rëm Nëmërod nte yeho aryënkwëryënkw hnë vële hwëhnako fanka nkal va. ⁹ Ahwëhn a Wënu ña njëdëkawo Nëmërod nke asary asankaf; soje më lehnande: «Ayi, Ahwëhn a Wënu ña njëdëkawo nke asary asankaf had Nëmërod.» ¹⁰ Wahnaw waryënkwëryënkw wavë nkal dëwu wa, Babel yeho gë Erëk gë Akad do gë Kalëne hnë nkal Sineyar. ¹¹ Nëmërod matëko hnë nkal tac nji Asiri hna, do mbëry Niniv gë Rehobot-Ir gë Kela ¹² do gë Resen yëbëlan Niniv gë nañ cankaf Kela ña.

¹³ Misërayim yeho rëm sankaf vëvë Lud va gë vëvë Anem gë vëvë Lehab gë vëvë Nafëtu ¹⁴ gë vëvë Patëros gë vëvë Kasëlu gë hn'ile matini Wafilisëte wa gë vëvë Kafëtor* va.

¹⁵ Kanan yeho rëm Sidon fandënkwëryënkw fantëwu fa gë Het ¹⁶ gë Wayebus wa gë Wa-amor wa gë Wagirëgas wa ¹⁷ gë Wahiv wa gë Warëk wa gë Wasin wa ¹⁸ gë Wa-arëvad wa gë Wasëmar wa do gë Wahamat wa. Tac hnënk vëvë Kanan va campëniho, ¹⁹ do nkal dëw hni ña Sidon pëgwëko paß Gerar hafo Gasa do gë cape Sodom gë Gomor gë Adëma do gë cape Seboyim hafo Lesa. ²⁰ Vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Sam va, fitëlëko gante nkeni hnënk do gë vanësa wadëw hni ka, hn'inkal dëw hni hna, vankol vantëw hni ña.

²¹ Sem fëna, acëru aryënkwëryënkw Yafet ya, nagëhnikëhniwo vucan. Umë yeho rëm sankaf Eber ya do gë fop vutah vërah vëlëwu va. ²² Wamac ßulunda le hnagik hnë Sem va: Elam gë Asur gë Arëpakësad gë Lud do gë Aram. ²³ Wamac ßulunda le hnagik hnë Aram va: Us gë Hul gë Getër do gë Mas. ²⁴ Arëpakësad yeho rëm Sela ya; Sela yeho rëm Eber ya. ²⁵ Eber vucan vuki nuÿako: fandënkwëryënkw fa Peleg maciko, «Pitël» pëhnëtanëd, kabi wati nte nkeho ña, ßulunda vë nkal yi pitëlëko; aheryu Yokëtan maciko. ²⁶ Yokëtan yeho rëm Alëmodad ya gë Selef gë Hasarëmavet gë Yera gë ²⁷ Hadoram gë Usal gë Dikëla gë ²⁸ Obal gë Abimayel gë Saba ²⁹ gë Ofir gë Havila do gë Yobab; vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Yokëtan hna. ³⁰ Yëbëlan Mesa gë Sëfar resiyo hwëhn wahuñ hna ntëdëniho gë cape pëhna lav ka. ³¹ Vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Sem hna vunte fitëlëko gante nkeni hnënk gë vanësa wadëw hni ka, hn'inkal dëw hni hna, vankol vantëw hni hna.

³² Vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Nowe hna gante tëfëlëni hnagi ka inkal g'inkal. Hnë vëhni nagini fop wahnënk wale sampëk nkal wi ante ndëcëko uñac sankaf ña.

* **10:14** 10.14 Kafëtor: wac sër Tinti mbë wov Këret ya ye.

11

Acery yihnah Babel

¹ Hnë yamani rac, vahnë vëvë ðuniya vi fop uhnës uryampo fo nësëðëniho. ² Vahnë va njasëlendëniho gë cape pëhna lav, umë nuni lañ hn'inkal Sineyar hna do ntëðëlehñëni hnam.

³ Më ntehnëläni: «Dinëfu wasinkiri do nkulin!» Wasinkiri ña yeho wëraka wã do ile ye had gudëro yeho sima lëw hni ya. ⁴ Tac më mbok ntehnëläni: «Bëryanëfu inaw do gë cery yihnah nte yakëð' ambin ñi! Koyëna nkefen vële yëtik ðus do ahñë kodina campehnëfu nkal li fop.»

⁵ Ahwëhn a Wënu ña më cëlik g'ambin soje njëk inaw nte mbëryëðëni vahnë ña g'acery ña ⁶ do më ntehnëk: «Yëkëryin! Bulunda ryampo fo nkeni do uhnës uryampo fo nësëðëni! Ge aki pëgwëni ntindëni, tame ñoñ memaÿehñëðilëhñihna ntini ile ñaðëni ya. ⁷ Awa, mpaÿëmpaÿehñëðëfun uhnës lëw hni wã soje antë mbok nkwëryëläni!»

⁸ Koyëna, Ahwëhn a Wënu ña më campehnëkëhni cañëtëhni ðuniya hna fop, do tavëniho iðëry nañ iña. ⁹ Soje rac macahnik inaw tac Babel*, kafi hnam mpaÿëmpaÿehñëko Ahwëhn a Wënu ña nësä vahnë vëvë ðuniya va fop, do hnam campehnëkëhniwo njini ðuniya hna fop.

Wamac vutah Sem

¹⁰ Wëlin gante naginiho vutah Sem va. Ante nuÿako wabëhn waki ga ndëcëko uwac sankaf wã, hara Sem wabëhn keme (100) nuÿako, nagëhnikawo facan; Arëpakësad maciko. ¹¹ Tac, Sem mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme mbëð' ña (500), cëmëko.

¹² Arëpakësad, ante nuÿako wabëhn wafëhw warar g'imbëð' ña (35), nagëhnikawo facan; Sela maciko. ¹³ Tac, Arëpakësad mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme wanah gë watar ña (403), cëmëko.

¹⁴ Sela, ante nuÿako wabëhn wafëhw warar ña (30), nagëhnikawo facan; Eber maciko. ¹⁵ Tac, Sela mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme wanah gë watar ña (403), cëmëko.

¹⁶ Ante nuÿako Eber wabëhn wafëhw warar gë wahnah ña (34), nagëhnikawo facan; Peleg maciko. ¹⁷ Tac, Eber mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme wanah gë wafëhw warar ña (430), cëmëko.

¹⁸ Ante nuÿako Peleg wabëhn wafëhw warar ña (30), nagëhnikawo facan; Rewu maciko. ¹⁹ Tac, Peleg mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme waki g'imbëð' gë wahnah ña (209), cëmëko.

²⁰ Rewu, ante nuÿako wabëhn wafëhw warar gë waki ña (32), nagëhnikawo facan; Serug maciko. ²¹ Tac, Rewu mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme waki g'imbëð' gë waki ña (207), cëmëko.

²² Serug, ante nuÿako wabëhn wafëhw warar ña (30), nagëhnikawo facan; Nahor maciko. ²³ Tac, Serug mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme waki ña (200), cëmëko.

* 11:9 11.9 Babel mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «igwëjëb».

²⁴ Nahor, ante nuŷako wabëhn wafëhw wahi g'imbëd gë wahnah ŋa (29), nagëhnikawo facan; Tera maciko. ²⁵ Tac, Nahor mboko nuŷahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuŷako kat wabëhn keme g'ipëhw g'imbëd gë wahnah ŋa (119) cëmëko.

²⁶ Tera, ante nuŷako wabëhn wafëhw imbëd gë wahi ŋa (70), nagëhnikëhniwo vucan vutar: Abëram gë Nahor do gë Aran.

Wamac vutah Tera

²⁷ Wëlin wamac vutah Tera va. Tera yeho rëm Abëram ŷa gë Nahor do gë Aran. Aran yeho rëm Lot ŷa. ²⁸ Hn'inkol nte wacik Ur hna, Aran umë ryënkwëko cëm gë rëmu hn'inkal Salëde hna, le nagiko hna. ²⁹ Abëram Sarayi ñëlëko, do Nahor, Milëka aryagu Aran. Yisëka fëna Aran yeho rëmu ŷa. ³⁰ Hara, Sarayi kwëhnalohna fatah, kabi nagëdilohna.

³¹ Tera matëko Ur vë Salëde hna, njohna aju Abëram, gë Lot, fatah ajë Aran fa, do gë Sarayi asëvalu Abëram, soŋe njini hn'inkal Kanan hna, bare ga təkëni Aran hna, më ntëdëni hnam.

³² Tera wabëhn wakeme waki gë wabëhn imbëd (205) nuŷako, tac cëmëko Aran hna.

Abëram wasapitër 12-25

12

Imac Abëram ŋa

¹ Awa, fac ryampo Ahwëhn a Wënu ŋa më ntehnëka Abëram: «Tavëry nkal hu ŋi, gë hnënk hu ŷi do gë tere rëmuŋ ŷi soŋe ayi hn'inkal nte rufëdëmi hna. ² Ntidëfu nagi yamani sankaf hwëhn nafa hnë wëjë; ndëwadëmi, ntidëmi ahnë ale hwëhna nafa do soŋe hu ŷa njëdëdëfuhëhni yam vëŷentaŵ va. ³ Njëdëdëfuhëhni yam vële ryëwanëdëhi yam va, bare vële ryëwanëdëhi wëh va wëh yëdëdëfuhëhni. Soŋe hu ŷa ndëwadëfuhëhni wabulunda ŋa fop.»

⁴⁻⁵ Awa, Abëram njiko gante ntehnëkawo Ahwëhn a Wën ka. Wabëhn wafëhw mbëd gë wahi g'imbëd (75) kwëhnako ante matëko cahn Aran ŋa. Më njoka asëvalu Sarayi, gë Lot, fatah aheryu fa, do gë hnapul ŷa gë vëramp vële kwëhna hne resiyö Aran hna, do kahnëtaleshnëni njindëni g'inkal Kanan.

Abëram hn'inkal Kanan hna, tac Esipët hna

⁶ Ga təkëni hn'inkal Kanan hna, Abëram më ndëcëk nkal inja hafo hnë atëh cëvah mbë More, nte ye Sisem ŋa. Hnë yamani rac, vëvë Kanan va hnam ntëdëniho. ⁷ Ahwëhn a Wënu ŋa më tufëhnaka Abëram do ntehnë: «Ŋi nkal ale hnagëde hnë wëjë yëdadëfu.» Awa Abëram më ntinëhnëka Ahwëhn a Wënu ŋa hnam hn'ile cënade sadëha hnë hn'ile tufëhna hna. ⁸ Tac, më ndëcalëk soŋe nji resiyö hwëhn wahuŋ hna gë cape pëhna lav Betel ka; më ntik usank lëwu wa yëbëlan Betel gë Ayi; gë cape joya lav nkeho do Ayi, gë cape pëhna lav. Më mbok ntinëhnëka hnam Ahwëhn a Wënu ŋa hn'ile cënade sadëha hawary do njëfadëhawo Wënu ŋa macatënda «Ahwëhn Wënu ŋa». ⁹ Tac, Abëram toye toye njidëho gë resiyö Negev ka.

¹⁰ Hnë wati rac inte nkelehn nkal hna. Kabi inte cankaŋ yeho Abëram më njik Esipët soŋe ntëdënti hnam. ¹¹ Ante nkëhnëko tënk Esipët ŋa, më ntehnëka asëvalu Sarayi: «Nëpary, njëtëbu dus asëval awamah yeru. ¹² Ge vëvë Esipët va nunihi, ntehnëdëni: “Asëvalu ŷa ye”, awa

ndawëdëfëniho do wëjë tavëdëfënihi. ¹³ Awa dehnëryihni ahery mën yeru, ntënënahneniho soje lëw hu ya. Koyëna pehedëfu.»

¹⁴ Koyëna nkeho. Ante tékëko Abëram Esipët ña, wëvë Esipët va nunihawo asëvalu nkwamëko ñus. ¹⁵ Vësankaf wasodafë Farawo va hnukawo më njini pëyaniha ahnaŵ a cëkwatëndëniha. Më njoyik asëval a cery Farawo hna. ¹⁶ Farawo ya g'untënah cankaf kacakawo Abëram, soje asëval a. Më njëdfaka wape, g'uñnankal, do gë wuhni, vëramp wësëval gë wësan, wafali do gë wayonkomb.

¹⁷ Bare Ahwëhn a Wënu ña njëdfakawo ures sankaf Farawo ya gë wëvë tere lëwu va per soje Sarayi ya, asëvalu Abëram. ¹⁸ Farawo ya më macehnëka Abëram do tëya: «Soje ye liruho aki? Soje ye woru pëyalihohna asëval hu ye? ¹⁹ Soje ye lehnëru ahery hu ye, do arawo hafo yandu yëlëwa? Tame, wëliho asëval hu; nufëryehna do ayi!»

²⁰ Farawo ya më ntehnëkëhni wëryokuñ wëlëwu va ntapëhnanihna Abëram cahn Esipët hna g'asëvalu, gë Lot, do gë wëvë tere lëwu va g'ile kwëhnak ya fop.

13

¹ Awa Abëram më matëni Esipët hna g'asëvalu, gë Lot, do gë wëvë tere lëwu va g'ile kwëhnako ya fop, mbokani gë cape rëhw gë pëhna lav Kanan hnë Negev hna.

Abëram gë Lot Pitëlëdëni

² Abëram mbetako ñus. Kwëhnakëhniwo wakore wacankaf wusaŵ gë koryi le ryëhwarëde yabäh do gë sanu. ³ Matëko Negev hna mbokand toye toye gë Betel le ndënkwëko ntëd yëbëlan Betel gë Ayi hna, ⁴ do hnam ntiko hn'ile cënadë sadëha ya. Abëram njëdfadhawo Ahwëhn a Wënu ña gë kobëri ka.

⁵ Lot, nte nkeniho ña, umë fëna kwëhnakëhniwo wakore wape, g'uñnankal, gë wuhni do gë tere yabäh. ⁶ Nkal iña yankëlohna soje ntëdfahnëni ndampo fo, kafi wakore wusaŵ wulëw hni wa njabëniho ñus, ⁷ do kat, wëvë Kanan va do gë wëvë Perisi va hnë nkal tac ntëdëniho. Soje umë wëhery wusaŵ Abëram va conkëdëniho gë wëva Lot va.

⁸ Awa Abëram më ntehnëka Lot: «Këلامي, tere ryampo fo yeyinëk. Tëfëlahna nke sonko yëbëlan fu, ma yëbëlan wëheryëherya wusaŵ fu va. ⁹ Yëkëry! Nkal iña fop haryënkwa hu nke. Pitëlëdëfu. Ge g'irahahn njiru, ami g'irëhw njidëfu, do ge g'irëhw njiru, ami g'irahahn njidëfu.»

¹⁰ Awa Lot njëkalehnëko do nuko lañ Yurëdan ya hafo resiyo Sowar hna fop cëkëko ñus. Nkeho had sarëdij Ahwëhn a Wënu ña le yeho Eden hna ma had inkal Esipët ña. (Koyëna nkeho ani gë Ahwëhn a Wënu ña niñahnënd inaw Sodom gë inaw Gomor.) ¹¹ Lot më tëhnak lañ Yurëdan rac fop do pakëta gë cape pëhna lav; koyëna pitëlëniho wëhni wëhi. ¹² Abëram nkal Kanan hna nkoko. Lot ñarël wahnaŵ Yurëdan hna njiko ntëd do nti wasank wadëwu ña gë cape Sodom hna. ¹³ Hara wële lëdëko Sodom va nkeya meh ñus kwëhnaniho, wameh wante ñak ñwëyëd Ahwëhn a Wënu ña ntidëniho.

¹⁴ Ante pitëlëniho ña, Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Abëram: «Yëkëry vacape vanah tak: haryënkwa gë hamëhni do gë farëhw gë farahahn. ¹⁵ Nkal nte hnuðu ñi fop njëdfadëmi, wëjë gë vutah hu va ahwëhnu kwëlëkwël. ¹⁶ Njañëndëdëfuhëhni fëna vutah hu va gante njañëk

nkërëyal ki. Kodena ndëkwini, gante nkok kodena ndëkwi nkërëyal ki.
 17 Matëry, ayasëlehn nkal li caharab; wëjë yëdaðëfu.»

18 Abëram më pakëtëk idëd dëwu ña nji ntëd hnë vatëh vacëvah vambë Mamëre, darël Ebëron hna, do ntinëhna hnam Ahwëhn a Wënu ña hn'ile cënade wasadëha.

14

Ipehët Lot g'ipankël gë Melëkisedëk

1-6 Wëlin itëfëta uwët sankaf vëhnañ ña. Hnë wabëhn pëhw gë waki hna (12), ahnañ ale waciko Kedor-Lawomër avë Elam ña wëkëkëhniwo vëhnañ vëyëntañ va, vëhni ye: Bera avë Sodom ña, gë Birësa avë Gomor ña, gë Sineyab avë Adëma ña, gë Semeber avë Seboyim ña do gë avë Bela ña, umë wacëde fëna Sowar. Bare hnë hwëhn pëhw gë watar hna (13), vërac ñañënanio. Hnë bëhn hwëhn pëhw gë wahnah hna (14), Kedor-Lawomer gë vëhnañ vërar vële nkenio va, (ahnañ Amërafel avë Mesopotami ña, gë Ariyok avë Elasar ña, do gë Tidal avë Goyim ña) mëkënihëniwo Warefayi ña hnë Asëtarot-Karënayim hna, Wasus ña hnë Ham hna, do gë Wa-emi ña hnë Save-Kiriyatayim hna. Mëkënihëniwo Wahori ña ñal hni hna wahuñ walëw hni Seyir hna, do tëfëlehnënihëniwo hafo atëh El-Paran hna, darël wula hna. 7 Tac më mbokani gë cape En-Misëpat, umë lehnëde Kades. Më nihëni nkal Wamalesi ña fop do mëkënihëni fëna Wa-amor wale lëdëko Hasason-Tamar va.

8 Awa ahnañ avë Sodom ña, gë avë Gomor ña, gë avë Adëma ña, gë avë Seboyim ña do gë avë Bela ña, (umë ye Sowar), më canënihëni wasoðadë walëw hni ña soje pëhwëtani wët sankaf ña hnë lañ Sidim hna, umë ye tame Wov Wanjiry ña, 9 gë vëhnañ vëyëntañ vële nkenio gë Kedor-Lawomer va. Vëhnañ imbëd wëtëdëho gë vëhnañ. 10 Nkeho hnam vankëd vajabah gudëro. Ahnañ avë Sodom ña g'avë Gomor ña hn'igary dëw hni hna, më njoni hnam; vële fehëko va gë wahuñ coñaniho. 11 Vële wëkëkëhniwo va më nufëni fop hnapul vëvë Sodom gë Gomor va, do gë fop rokëtok le pehnanio ña, njilehnëni. 12 Kabi Lot, fatah aheryu Abëram fa, Sodom hna ntëdëntiko, njoryaryënihawo fëna, gë hnapul lëwu ña fop.

13 Ale yaryëko më njik pëyahna Abëram Ebëre le lëdëko darël vatëh vacëvah Mamëre Hamor ña, umë yeho acëru Esëkol gë Aner; vëhni vërar tak nkwerëyëlenio gë Abëram. 14 Ga njëtak Abëram fatah aheryu fa aramp ntiyik, më mbarëpëkëhni vësan wakeme watar g'ipëhw g'imbëd gë vërar (318) vële hnagiko tere lëwu va, do tëfëlehnënihëni hafo Dan hna. 15 Abëram më pitëndëlehnëkëhniwo vësan vërac wakore wayabah do pëgwëhni vëyëw va g'umëd. Ndawëdëhëniwo do tëfëlehnëdëhëniwo hafo Oba, gë cape rahahn gë pëhna lav Damas ka. 16 Më mbijëk hnapul lëwu ña fop, do mbijëkawo fëna Lot gë hnapul lëwu ña, gë vësëval va do gë vëramp vëyëntañ va.

Abëram gë Melëkisedëk

17 Ga mbokajëk Abëram ante mëkinihëniwo vëhni Kedor-Lawomer do gë vëhnañ vërar vële nkenio va, ahnañ avë Sodom ña kacakawo hnë lañ Save hna, (umë ye: Lañ Ahnañ). 18 Melëkisedëk*, ahnañ Salem† do yeho

* 14:18 14.18 Melëkisedëk fëhnëtanëk ahnañ usatah. † 14:18 14.18 Salem fëhnëtanëk yam. Nkol tac wacëde gaki Yerusalem.

asëna wasadëha Wën Hunte Sëpëk Fop ña, më njojëk mburu do g'uñen.

¹⁹ Më ndëwanëka Abëram aki:

«Arabi Wën Hunte Sëpëk Fop ña do lik ambin inji g'inkal inji ndëwana Abëram.

²⁰ Arabi Wën Hunte Sëpëk Fop ña cëmbi kabi njëdëki imëk vëyëw hu va!»

Awa Abëram më njëdaka ihwëhn pëhw-wo hnë vile nuñajëko hn'uwët va.

²¹ Ahnañ avë Sodom ÿa më ntehnëka Abëram: «Bësaryëwëhni vahnë vi do aworyary hnapul ÿi.»

²² Abëram më ntëkwaka: «Tufabuha Ahwëhn a, Wën Hunte Sëpëk Fop ña do lik ambin inji g'inkal inji: ²³ lëk, ñoñ nufëda viyë vile hwëhnëru vi, wëla faÿawar ma ÿëba wapary. Koyëna kodila ahnës: “Mbetandanëbuha Abëram.” ²⁴ Ñoñ ñada soñe lëmën ge gena ile tokëni vahnë mën ÿi do gë sah vële lapëhnajëko vi: Aner, gë Esëkol, do gë Mamëre, vëhni tefadëni.»

15

Akwëtëla Wën gë Abëram

¹ Ga ndëcëk watac, Ahwëhn a Wënu ña më tufëhnaka Abëram do ntehnä: «Antë ntaki, Abëram! Keryëdëmi do njëdëdëmi dús.»

² Bare Abëram më ntëkwak: «Ahwëhn Wën mën, soñe ye yëdëduho? Kwëhnala fatah fante lëwëd. Eliyëser mbë Damas, aramp tere mën ye ale lëwëd hnapul mën ÿa fop. ³ Ha, kabi yëdalihowëhnhina vutah, ale lid doku mën a lëwëd fop le hwëhnabu ÿa.»

⁴ Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Hali, gena umë lëwëd ile hwëhnaru ÿa: ale hnagëru wëjë dënk lëwëd.» ⁵ Tac Ahwëhn a Wënu ña më canëka Abëram hn'usank lëwu hna do ntehnä: «Yëkëry ambin ñi do dëkwëry wahol wï ge kodu.» Tac më nkwënëk: «Koyëna njabëdëni vutah hu va.»

⁶ Abëram më kwëtahnëka Ahwëhn a Wënu ña do Ahwëhn a Wënu ña soñe rac catahnëka gë Abëram.

⁷ Më ntehnëka: «Ahwëhn a Wënu ña yëfu, ale saniki hn'inaw Ur vë nkal Salëde ÿa soñe yëdaÿi ahwëhn nkal nte yehahnëru ñi.»

⁸ Abëram më tëyëka: «Ahwëhn Wën mën, hak njëtëdëfu paryi ami hwëhnëd?»

⁹ Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Yonëhnewëhni wusañ wule hwëhnak wabëhn watar: yiñi le wok nagëna, g'inankal cëval, gë yëñki, tac ikuh ndampo gë fëpah fëndampo.» ¹⁰ Abëram më njojëkëhni wusañ wurac. Ndañwëhni do ntëpëtëlehnëhni fagant fo do kakëndëlehn ntëpëtëwo g'antëpëtële ñëntañ ña; wusëry wa fo nkoko dëpëtëlehnëna. ¹¹ Wahuy më njijëni wusañ hna, bare Abëram ntakëhniwo.

¹² Wati nte njodëho lav ña, Abëram wakwëd ñëhnëko dús. Awa umëhwëry mbahnah ntakah tækëhnëlehnëna. ¹³ Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka hnë wakwëd wadëwu watac: «Yëtëry dús vële hnagëde hnë hnënk hu va ntëdëdëni hn'inkal nte nkoni vëhwëhnëna; vëramp yed, do mbërehnëdëni hnë wabëhn wakeme wanah (400). ¹⁴ Bare piniñëdëfuhëhni vële lidëhëhni vëramp va, do cahnëdëni hnam gë hnapul yabah. ¹⁵ Bare wëjë, ntidu untaf nëñah, yam cëmëdu do mbañëderu. ¹⁶ Mbokajëd wati nte nkëdëni vutah vërah hu va warëm sankaf kabi dadëwëhnhina Wa-amor ña ge waryëcëtëna wameh ña nkal li.» Koyëna ndakeryëko Abëram.

¹⁷ Ante njok lav do mëhwëryëk ðus ña, awa wûra hwëdëh le sëhnëd gë ryoko hwëdëh ndëcëtahehn tañ yëbëlan wusañ wule lëpëtik hna. ¹⁸ Awa koyëna kahnëndëko Ahwëhn a Wënu ña kwëtëla ña gë Abëram do ntehnä: «Njëðafëfuhëhni vële hnagëde hnënk hu va ñi nkal, yëbëlan le tëkwëk nkal Esipët hna hafo sën Efërat hna, sën sankaf ÿa. ¹⁹ Umë ye inkal Waken ña, gë Wakenis ña, gë Wakadëmon ña, ²⁰ gë Wahit ña, gë Waperis ña, gë Warefayi wä, ²¹ gë Wa-amor ña, gë Wakanan ña, gë Wagirëgas ña, do gë Wayebus wä.»

16

Hnagi Isëmayel

¹ Awa Sarayi, asëvalu Abëram, nagëðilohna. Bare kabi kwëhnakawo aramp avë Esipët, ale waciko Agar, ² më ntehnëka Abëram: «Nuru, Ahwëhn a Wënu ña mawëna hnagu. Awa ðakëryin g'aramp mën aÿi. Kod mpëd nagëhnohwëhni vutah.»

Abëram më mawëk wanës asëvalu ña. ³ Awa Sarayi, më nufëka aramp alëwu ÿa Agar, njëðahna asanu Abëram ñëla. Watac ante ndëcëko wabëhn pëhw (10) wante ntëðahnëko Abëram hn'inkal Kanan hna ntiyako. ⁴ Abëram më ndakëni gë Agar do ndonkëlehn.

Ga njëtëk ndonkëk, pëgwëlehn njafañëda Sarayi ale hwëhnëka ÿa. ⁵ Awa Sarayi më ntehnëka Abëram: «Wëjë ye ankap wayew wante yewëðëbu ñi! Ami yëðakina aramp mën a, bare kobëri ga njëtëk ndonkëk, njafañëðëho. Arabi Ahwëhn a Wënu ña kitiñ yëbëlan wëjë g'ami!»

⁶ Abëram më ntëkwaka: «Arap hu ÿa wëjë hwëhnëka! Diryehna gante ñadu ka.»

Awa Sarayi pëgwëlehn ntinda këm fo Agar afo nkary gë wula. ⁷ Mëleka Ahwëhn a Wënu ña më tëkatëka ðarël hnë hacëm hante ye hn'ankaw nte yid Sur. ⁸ Më tëyëka: «Agar, aramp Sarayi, ne matiru do ne njidfu?»

Më ntëkwaka: «Sarayi ale hwëhnëko ÿa yaryëðëfu.»

⁹ Mëleka Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka: «Bokary g'ale hwëhnëki, do dënëneryehna.» ¹⁰ Do më nkwenëk: «Ahwëhn a Wënu ña njëðafëhini vutah vujabäh ðus. Ahnë kodina ndëkwëhni. ¹¹ Ndonkëru do facan hnagëðu. Isëmayel wacëduha (umë fëhnëtanëð Wënu ña nkwyëð), kabi Ahwëhn a Wënu ña nuð haÿëhnah hu wä. ¹² Ajë hu had fali fav fëk nkeð. Mëtaryëðfëhëhni vahnë va fop, do vahnë va fop mëtaryëðëniha. Minu fo ntëðëð; vësañëðina gë hnënk lëwu ÿa fop.»

¹³ Agar më tëyak: «Paryi bi nuðuha ale hnuðëho ÿi?» Do më macëka Ahwëhn a Wënu ña, ale hnësëhnëkawo ÿa «El-Royi», (umë fëhnëtanëk Wën hunte hnuðëho). ¹⁴ Soñe rac wacande hacëm hante ye yëbëlan Kades gë Bered ÿa: kolomba Ber-Lahayi-Royi (umë fëhnëtanëð kolomba ale wok cëmëðina hnuðëho).

¹⁵ Agar facan nagëko, do Abëram më macëka fatah fa Isëmayel. ¹⁶ Hnë wati rac Abëram wabëhn wafëhw mbëð gë warar g'imbëð gë ryañ (86) kwëhnako.

17

Uwac Abëram wä nëmpëtað Abëraham

¹ Awa ante nuÿako Abëram wabëhn wafëhw imbëð gë wahnah g'imbëð gë wanah ña (99), Ahwëhn a Wënu ña tufëhnakawo do ntehnä: «Ami

ye Wën Hwëhn Fanka Fop ÿa. Gefu kwëlëkwël g'ami do alind ile sanëk!
² Ntidëfu kwëtëla yëbëlan wëjë g'ami do yëdaÿini vutah vujabah ðus.»

³ Abëram më ndëkwëhnëk yëka ÿi nkal hna, do Wënu ña më nkok nësëhnëdëha ntehnënda: ⁴ «Cape mën ña, wëli kwëtëla nte libu gë wëjë ña: acër bulunda yabah yedfu. ⁵ Godila aŵaci Abëram*, bare Abëraham macëderu, kabi ntidëmi Rëm wabulunda wayabah ðus. ⁶ Vële hnagëde hnë wëjë va njabëdëni ðus hafo ntini wayal; do vëhnaŵ nagëdëni fëna hnë wëjë. ⁷ Njawëndëfu kwëtëla fu ña kwëlëkwël, tac vutah hu hna fëna gë vërah hni hna ge golihna: koyëna nkedëfu Wën hu do gë Wën vutah vunte hnagëde hnë hnënk hu va. ⁸ Ha, wëjë gë vutah hu vumbë acahn va njëdadëmu nkal nte yehantu gaki uhneh ñi, nkal Kanan ñi fop. Vëhni hwëhnëd kwëlëkwël do Wën hudëŵ hni ha yedëfu.»

⁹ Wënu ña më mbok ntehnëka Abëraham: «Cape hu ña, wëjë gë vutah hu va do gë vutah vuntëŵ hni va ntënëndun akwëtëla mën ña. ¹⁰ Wëlin akwëtëla mën nte yed yëbëlan ami gë wühnë ña: fop vësan va tëtëka kácini. ¹¹ Háci ÿa yed dahëse kwëtëla nte ye yëbëlan ami gë wühnë ña. ¹² Ge nuÿani wafac mbëd gë warar, fop vucan va kácëndëni kwëlëkwël. Kácehnëdühëhni fëna fop vëramp vële hnagik ÿal hu va do gë vëramp vële lawik hnë vëhneh wok vëyentina vëvë tere hu va. ¹³ Vëhni fop tëtëka kácëndëni. Umë yed dahëse vimbahn hun hna ile rufahnëd kwëtëla mën ña mbiÿëd kwëlëkwël. ¹⁴ Ale wode kácina ÿa, pitëde bulunda lëŵu hna, kabi dënëna kwëtëla mën ña.»

¹⁵ Tac Wënu ña më mbok ntehnëka Abëraham: «Asëval hu Sarayi, bokëdila aŵaca Sarayi, tame ŵac lëŵu ŵa Sara† yed. ¹⁶ Njëdëdëfuha do g'umë njëdadëmina fatah facan; njëdëdëfuha ðus, nked hnëm wabulunda wayabah, do nagëdëni hnë umë vëhnaŵ wabulunda.»

¹⁷ Abëraham më mbok ndëkwëhnëk kat yëka ÿa nkal hna, do pëgwëlehn ndasënd kabi ntehnadëho: «Hak kodëfu hnuÿaŵa fatah, ami ale hwëhna wabëhn keme (100), do Sara wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah (90) kwëhna: hak kod nag?» ¹⁸ Abëraham më ntehnëka Wënu ña: «Inë ryampo fo wuntadëmi: ahnaÿëna Isëmayel do afaŵa.»

¹⁹ Bare Wënu ña më ntëkwaka: «Hali, kwëtëla mën ña dida g'Isëmayel! Asëval hu, Sara, nagëhnëdëhina facan, Isak‡ macëduha do ntidëfu kwëtëla mën ña gë umë do gë vutah vuntëŵu va ge umë gona. Kwëtëla nte wok pudina yed. ²⁰ Soñe Isëmayel ÿa fëna, nkwëryëbu ile rëyëruho ÿa: ndëwanëdëfuha, ntidëfuha nagëhni vutah vujabah ðus. Nked acër vësankaf vankol pëhw gë vaki (12) do nked acër asankaf bulunda yabah. ²¹ Bare kwëtëla mën ña gë Isak fo kahnëndëdëfu, facan fante nagëhnëdëhina Sara, bëhn hnë iÿi wati fa.» ²² Ga puhna Wënu ña nësël gë Abëraham ña, tavëlehna ñi.

²³ Hnë fac rac dënk, Abëraham kácehnëkawo aju Isëmayel gë fop vële hnagiko tere lëŵu va do gë fop vëramp vële ntaŵëko va. Fop vësan vële hwëhniko tere lëŵu va káciniho gante ntehnëkawo Wën ka. ²⁴⁻²⁵ Ante káciniho Abëraham g'Isëmayel, aju ña, wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah g'imbëd gë wanah (99) kwëhna do aju wabëhn ipëhw gë watar (13). ²⁶ Hnë fac rac fo káciniho Abëraham g'aju Isëmayel ²⁷ do gë fop vësan

* **17:5** 17.5 Abëram fëhnëtanëk rëm le lënënk. † **17:15** 17.15 Sara fëhnëtanëk aryag ahnaŵ.

‡ **17:19** 17.19 Isak fëhnëtanëk «ndasëk».

vëvë tere lëwu va, gë vëramp vële hnagiko ýalu ma lawïko hnë vëhneh hna.

18

Sara pëyayik nuýadëha fatah

¹ Fac ryampo, Ahwëhn a Wënu ña tufëhna kawo Abëraham ñarël vatëh vacankaf Mamëre* hna. Hnë rënka usank lëwu hna ntañako g'anent ga hnë wati le ýak njakëd ulav hna. ² Tañ nulehnhëni vësan vërac ga kahnëni ñawët lëwu toye. Abëraham matëlehn rënka usank hna nkary kacahni do ndëkwëhn yëka ýa nkal hna ³ do ntehn: «Demaryino asabu ýal mën hna. ⁴ Njonëhniðëmu wënka toye awuyëtahnu wapary ñi do ayinëgawu hnë anj tëh. ⁵ Njëdadëmu le rokëdun toye soñe avokahnu ayawu, tac ndëcalëdun nkañ hun ña. Koyëna cabidiluhna aki fo ýal mën hna.»

Vësan va më ntëkwani: «Cañëk! Diry wante hñesëru ñi.»

⁶ Awa Abëraham më ntëfëk mboka gë usank ñi tëkata Sara asëvalu do ntehna: «Nufëry ñap ile rëfëka ýa ali vamburu vapëren vajabah.»

⁷ Tac më nkaryëk gë antega wusañ, më tahnika fañihni fakonah do faniryah njëdahna aryokuj alëwu. Arac më ntëfëk soñe nëga. ⁸ Ga ñëhnhëk fañar fa, Abëraham më ntëdëhnhëkëhni vëhneh va gë wambël wañëhnhah. Hnë wati nte tokëdëniho ña, Abëraham ñarël lëw hni kahnëko kuyët tëh hna.

⁹ Tac më tëyëniha: «Ne nkeha asëval hu Sara?»

Më ntëkwakëhni: «Usank hna nke.»

¹⁰ Aryampo hnë vësan vërac më ntehnëka: «Mbokajëdëfu bëhn hnë iyi wati dënk do tëkatëdëfuhu asëval hu Sara nuýaka facan.»

Sara rënka usank hna nkeho, hamëhni Abëraham do nkwëryëko. ¹¹ Hara, Abëraham gë Sara asëvalu ntafëniho ñus, do Sara ndëcëkawo hnag ýa. ¹² Awa, më pëgwëk ndasënd ntañary dëwu hna fo ntehnand: «Tame ntafëbu ñus do asan mën ayi fëna ntafëk. Kof bi mbok përo gë asan?»

¹³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më tëyëka Abëraham: «Soñe ye ndasëk Sara? Soñe ye ntehnad: “Kodina nke koyëna, ntafëbu ñus soñe hnagëwa fatah?” ¹⁴ Nkehëhna bi ile nkok kodina nti Ahwëhn a Wënu ña? Ge mbokajëbu bëhn hnë iyi wati dënk tëkatëdëfu Sara nuýaka facan.»

¹⁵ Ga ntakah ña, Sara më njahëtak ntehn: «Dasëla.»

Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Ha, ndasëru!»

Nkwajëla soñe Sodom

¹⁶ Tac vësan va matëlehnëni pañëni Sodom. Abëraham më ntapëhnhëni soñe koyalëni. ¹⁷ Ahwëhn a Wënu ña më ntehnak: «Ñada sowëwa Abëraham ile ýadëfu liwu ýa ¹⁸ kabi tëfëka nke rëm bulunda sankaf hwëhn fanka. Soñe hu ýa ndëwadëfuhëhni wabulunda ña fop. ¹⁹ Tëhnañu soñe ntehnëhni viju gë fop vële hnagëde hñënk lëwu va tëfëka mañëhnhëni vakwëda mën va, ntindëni ile sanëk do satëk; koyëna ntinëhnhëdëfuhu ile lehnëbuha ýa.»

²⁰ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Abëraham: «Wante ntehnëdeni ntini vëvë Sodom gë vëvë Gomor va ñayëk, wameh wadëw

* 18:1 18.1 Mamëre fëhnhëtanëk atëh nte sëvak.

hni ɲa ɲjabëk dɜs. ²¹ Cëlëndadëfu soɲe fëcëtajɜ wante wëryëdëfu ntehnëdeni ntini ɲi. Ge umë fop ntidëni, ɲjëtëdëfu.»

²² Tac vësan vëhi hnë vërar hna kahnëtalehnëni ɲjindëni gë cape Sodom, hara Ahwëhn a Wënu ɲa gë Abëraham nkonihɜ. ²³ Abëraham më tëhaka do tëya: «Ahwëhn Wën, paryi bi mbëvehnëdɜhëhni ndampo fo ale wënëk gë ale wok menëna ɲa? ²⁴ Mpëd tëkëni vësatah wafëhw imbëd (50) Sodom hna. Tavëndilihëhni hna bi vëvë ɲɲi naw̃ vi soɲe vësatah wafëhw imbëd (50) vële lëdëntik hnam vi? ²⁵ Hali, kodila ali koyëna! Kodila avëvehnëhni ndampo fo ale wënëk gë ale wok menëna, alihni ndampo fo awën a gë asatah a. Wëjë ale hitiɲëd dɜniɲa fop ɲa kodila ali le wok catëna.»

²⁶ Ahwëhn a Wënu ɲa më ntëkwaka: «Ge tëkatëbuhëhni vësatah wafëhw imbëd (50) Sodom hna, soɲe lëw̃ hni ɲa tavëhnëdëfuhëhni vëvë hnam va fop.»

²⁷ Abëraham më mbok ntehnëk: «Tavëhnërye ryëku hnësëhni, Ahwëhn Wën, ami ale ye ivëd gë ibëhn aɲi fo. ²⁸ Mpëd warëkëna wafëhw imbëd (50) nkojëni vahnë imbëd (5). Soɲe vahnë imbëd (5) vële wojëk vi mbëvehnëdɜ bi naw̃ ɲi?»

Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëk: «Bëvehnëdɜ ge tëkatëbuhëhni vahnë wafëhw wahnah gë imbëd (45).»

²⁹ Abëraham më mbok ntehnëk kat: «Mpëd wafëhw wahnah (40) fo nkeni.»

Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëk: «Soɲe vahnë wafëhw wahnah (40) vërac bëvehnëdɜ naw̃ ɲi.»

³⁰ Awa Abëraham më ntehnëk: «Këlamɲ, Ahwëhn, antë ntavi ge mbokëbu hnësu kat. Mpëd wafëhw warar (30) fo rëkatëdë.»

Ahwëhn a Wënu ɲa më ntëkwak: «Bëvehnëdɜ naw̃ ɲi la vahnë wafëhw warar (30) fo rëkatëbu.»

³¹ Abëraham më mbok ntehnëk: «Ahwëhn, tavëhnërye ryëku vok hnësu. Mpëd wafëhw wahi (20) fo rëkatëdë.»

Ahwëhn a Wënu ɲa më ntëkwaka: «Soɲe vahnë wafëhw wahi (20) vërac bëvehnëdɜ naw̃ ɲi.»

³² Awa Abëraham më ntehnëka: «Këlamɲ, Ahwëhn, antë ntavi ge mbokëbu hnësu rëkwa ɲa. Mpëd ipëhw (10) fo rëkatëdë.»

Ahwëhn a Wënu ɲa më ntëkwaka: «Soɲe vahnë ipëhw (10) vërac bëvehnëdɜ naw̃ ɲi.»

³³ Ga puhnak Ahwëhn a Wënu ɲa nësël gë Abëraham ɲa ɲjilehn do Abëraham mbokalehn gë ɲalu.

19

Inih naw̃ Sodom

¹ Ante tëkëniho wamëleka waki ɲa, g'anëka ga, Sodom hna, Lot rënka naw̃ hna ntañako. Nundëhni tuɲ, matëlehn ɲi pankëlëni do ndëkwëhn yëka ɲa nkal hna haryënkɜ lëw̃ hni. ² Më ntehnëkëhni: «Këlamɜ, wëlawo mën, mawëryin asëlu ɲal mën hna, ntinëhnëdëmu ile valëdëhu ɲa. Kodun awuyëtawu wapary ɲa do aryaku hnam. Acahn g'acahnëfëd ga ndëcalëdɜn.»

Wamëleka ɲa më ntëkwaniha Lot: «Hali, përhna ndakëdëfun, yëwã bulunda hna.» ³ Bare Lot ndëñanëkëhniwo ðus hafo njini gë yalu. Umë ntëvakëhni roka fëren do nkulëhnëhni vamburu tokëni.

⁴ Vëryakëlohna ten, ante kwërëniho tere yã vësan vëvë Sodom va; vëjar gë vicër, fop hnam nkeniho, ahnë gojëlöhna.

⁵ Më macëniha Lot do tëyëniha: «Ne nkehëhni vësan vële yijëk yal hu va ɲã nëka? Canihni, ñadëfun ryakëlahnëfu gë vëhni.»

⁶ Lot më cahnëk do pid rënka yã kamëhni lëwu. ⁷ Më ntehnëkëhni: «Këlamu, vëyënta mën, antë aliwu uwi wëh! ⁸ Nëparyin: kwëhna buhëhni vëryag vëhi vëyëtëlëhni hna vësan ten. Njonëhni ðëmuni, aliwuni gante ñadun ka. Bare antë aliwuni inë vëyi vësan; kabi njijëni kuyëtani hn'icën tere mën hna.»

⁹ Bare më ntëkwaniha: «Kërënyari hn'ani! Ahneh fo yeru do aýand aye ahitiñ yal fu li! Awa, ntiferu wëh ntëbini vëhni!» Më cañëtëniha Lot gë fanka do tëhalehñëni rënka yã soñe tënkëni.

¹⁰ Bare wamëleka waki ɲa më pidëtëni rënka yã pëlanihaha Lot, ndohëniha ðambery do pidëni. ¹¹ Tac umë mëpënënihëhni vële hwërako rënka tere va, vëjar va gë vicër va per, do vëhnuðilöhna hn'ile nke rënka tere yã.

¹²⁻¹³ Wamëleka waki ɲa më ntehnëniha Lot: «Nihëdëfun inñ nañ, kabi Ahwëhn a Wënu ɲa nkweyëk fop wameh wayabãh wante ntini vëvë inñ nañ vi, do payikëfu hñihëfu. Ge nkeni hn'ani vahñ vëhawary vële yerun hnënk, vutah hu ma vëyëla hu, canëryihni aýawëtëhni ani.»

¹⁴ Lot më njik pëyahni vëyëlawu, vële hwëhnëkëhniwo vëragu va. Më lehnëkëhniwo: «Matëryin ñap asahnu hn'inñ nañ, kabi Ahwëhn a Wënu ɲa nihëd!» Bare vëhni ntiyahñëkëhniwo nëh nëhahnëdëhëhniwo.

¹⁵ Wakëwak yã, wamëleka ɲa ñankëdënihawo Lot, ntehnëndëniha: «Matëry! Nufëryehna asëval hu gë vëryag hu vëhi vi, ge ñadiluhna asëmëntiwu gë vëvë inñ nañ vi ge kitijëdëni soñe wameh wante ntini ɲa.»

¹⁶ Kabi nkoko kwajëlehñand, wamëleka waki ɲa më pëlanihëhni wëbák ɲa, umë g'asëvalu do gë vëryagu, canënihëhni nañ hna, kabi Ahwëhn a Wënu ɲa ñadëho pëhëtëhni.

¹⁷ Ante canënihëhni ɲa, mëleka ryampo më ntehnëka Lot: «Garyëry afëhët ntañary hu ɲa! Antë ayëka hamëhni do antë ahahn wëla sëñ! Garyëry asoñã kuñ hna soñe antë asëm!»

¹⁸ Lot më ntëkwak: «Hali, Ahwëhn, ¹⁹ paryi nke, ami, aryokuñ hu yã, təkëbu hnuýañu ipaß hu ɲa do ndemaruho ðus g'ipehët ntañary mën ɲi; kodã yaryu hafo rëku kuñ hn'ani, hara wëh wã təkãlohna, do sëmu.

²⁰ Nuru fanñ fankol hn'ani? Njãwëna, kodëfun yaryëfu hafo hnam soñafu. Mawëryanëryifu yifu soñafu hnam-kabi fatoy fo ye-soñe feharyahnëfu walañary fu wã.»

²¹ Mëleka yã më ntehnëka Lot: «Awa! Mbokëdëmi wawëryani kat inñ ðema do nihëdã fankol fante lehnëru fi. ²² Garyëryin ñap ayiwu asoñawu hnam, kabi ñoñ kodã liwu ge təkëluhna hnam!» Soñe rac ankol tac Sower maciko (umë fëhnëtanëd «naýëna»).

²³ Wati nte pëhniðëho lav ɲa, təkëdëniho Sower hna. ²⁴ Awa Ahwëhn a Wënu ɲa më këfik g'ambin hn'inkal Sodom hna gë Gomor hna rëv hwëdëh do gë wëraka wale fëdëd. ²⁵ Umë nihëk gë uwëh sankaf wañi wahnañ do

gë resiyo hna fop. Fop vahnë vëvë waŷi wahnaw̄ va cëmëniho do gë vile fëhnëko nkal va per. ²⁶ Asëvalu Lot më njëkak hamëhni, më mbacik nke had apahn wajiry.

²⁷ Ga pacëk kobëri fo g'acahnëfëd ga, Abëraham më njik le kahnëko haryënkw Ahwëhn a Wënu ŋa. ²⁸ Më njëkëk gë cape Sodom gë Gomor do gë resiyo ŷa fop do më nuk ga cëhnëd hwëcic. Gë aŋan cankaŋ mëntëlëniho.

²⁹ Koyëna, ante mbëvehnëko Wën wahnaw̄ wavë iyï resiyo ŋa, kabi dënkwëlawohna Abëraham, do pehëtëkawo Lot hn'uweh le mbëvehnahnëko wahnaw̄ wale ntëdahnëko wä.

Lot gë vëryagu

³⁰ Tac, Lot më matëk Sowar hna kabi ntakëkawo nko ntëd hnam, do nji ntëdëni gë vëryagu hn'ikuj. Hn'uhamy nïwëniho gë vëhni. ³¹ Fac ryampo, fandënkwëryënkwa fa më ntehnëka aheryu: «Nëpary, rëm fu yi biyëdina cëred do vësan vëhaŷary vëyena resiyo li soŋe ndakin nuŷahnihni vutah, gante ntidëni vahnë fop ka. ³² Pëdëfuhna uñen hafo ndëw tac ndakin nagëhnahnihna vutah nkohahn hnënk lëwu ŷa.»

³³ Hn'umëd tac, më ndëwëniha rëm hni do fandënkwëryënkwa fa më njik ndakëni gë rëmu. Lot ndëwëko dūs, yëtalohna ile ntiko aryagu ŷa.

³⁴ Ga pacëk fandënkwëryënkwa fa më ntehnëka aheryu: «Wëli umëd nte ryëcëk ŋi ndakëbun gë rëm mën ŷa; bokëfu ndëwëniha dol tac g'ayi aryakëgu. Kabi koyëna fo nagëhnëdëha vutah.» ³⁵ Hnë anëka tac mboko ndëwëniha rëm hni do maherya njigëlehn ndakëgëni gë rëmu. Lot mboko ndëw dūs, yëtalohna ile ntiko aryagu ŷa.

³⁶ Awa, koyëna ndonkëndëkëhniwo Lot vëryag vëhi vëlëwu va. ³⁷ Fandënkwëryënkwa fa facan nagëko do maca Mowab (umë fëhnëtanëd «ale wätik hnë rëm»); rëm hnënk Mowab vële wok hafo dol* va ye. ³⁸ Maherya fëna më nagëka facan, do maca Ben-Ami (umë fëhnëtanëd «fatah hnënk mën»); rëm hnënk Amon vële wok hafo dol va ye.

20

¹ Abëraham matëko hnam njind gë cape resiyo Negev; yëbëlan Kades gë Sur ndahëko, tac nji neh Gerar hna ² do hnam ntehnëdëho soŋe asëvalu Sara ŷa: «Ahery mën ye.»^{*} Soŋe rac Abimelek, ahnaw̄ avë Gerar ŷa nufahnëkawo Sara.

³ Bare g'umëd ga, Wënu ŋa më tufëhnaka Abimelek hnë hufakery do ntehnä: «Soŋe asëval ale hnufëru yi cëmëdu, kabi nëlik.»

⁴ Hara Abimelek nte woko vëvankëna ten ryëka gë Sara ŋa më ntëkwak: «Ahwëhn ami gë bulunda mën yi ñoñ dilëfuhna! Ndawëduha bi ale wok menëna? ⁵ Abëraham umë dënk lehnëko aheryu ye do Sara fëna njawëñëk acëru ye. Ahwëhn, toña ye do ñoñ dila wëh.»

⁶ Wënu ŋa më ntëkwaka hnë hufakery hutac dënk: «Toña ye ñoñ dilihna wëh, njëtëbu ami fëna. Ami wok tavëlihna aŷaka do koyëna memaŷehnëmi ali wëh haryënkwa mën. ⁷ Tame bësaryehna asanu aŷi asëval. Kila ye; njëfanëdëhi soŋe afehary ntaŷary hu ŋa. Bare ge bësalihahna, yëtëry wapacëk cëmëdun fop gë vëlëw hu per.»

* **19:37** 19.37 Hafo dol fëhnëtanëk wati ale herëk a; ndampo fo nke gë 19.38. ^{*} **20:2** 20.2: Wapëgwala 12.13; 26.7

⁸ Abimelek më matëk kobëri fo do macëhni vële rëhaka va pëyahni wante ndakeryëk ña. Vërac më ntakëkëhni ðus. ⁹ Abimelek më macehnëka Abëraham do tëya: «Soje ye liruhëfu aki? Ntiyehñëruhëfu ami gë bulunda mën ÿa uweh ÿayah. Nturuho ile nkok ahñë didilohna muk. ¹⁰ Ye fëlaki soje alihahn iÿin?»

¹¹ Abëraham më ntëkwak: «Ntehnafuho vahnë vëvë hnani vi vëlnënëðilahn Wënu ña do ndawëðëniho soje asëval mën aÿi. ¹² Do ðenk toña ye ahery mën ye: rëm ryampo fo yebun, bare bankëlfunahna hnëm. Soje rac kolahnëk nke asëval mën. ¹³ Ante canëkowo Wën hnë tere rëm mën hna, ntehnëbuhawo asëval mën aÿi: “Hñ'ile-wo-le njide hna, demarye alehn acër hu yëfu.”»

¹⁴ Ante puhnak Abëraham wanës ña, Abimelek më nufëkëhni wape gë wuhnankal gë wuhni gë vëramp vësëval do gë vësan, njëðahna Abëraham mbësalehna asëvalu Sara. ¹⁵ Abimelek më mbok ntehnëka Abëraham: «Nkal mën ñi wëjë hwëhnëk. Dëðëry hn'ile-wo-le cañahnëki hna.» ¹⁶ Tac ntehnë Sara: «Nuru, njëðafuha wanëc wëli koryi acër hu: umë ye dahëse le yëtëndanëðëhëhni fop vële yerun va menëlihna iñë.»

¹⁷ Abëraham njëfakawo Wënu ña. Wënu ña njërënëkawo Abimelek gë asëvalu do gë vëryokuñ vësëval vëlwëwu va, do kodëniho mbok nagëni. ¹⁸ Kabi Ahwëhn a Wënu ña ures le nkok kodfina ndonk asëval ntihahnëkëhniwo fop tere Abimelek ÿa, soje inuf asëval Abëraham ale waciko Sara ÿa.

21

Hnagi Isak

¹ Ahwëhn a Wënu ña ndemakawo Sara gante ntehnëkawo ka. ² Ndonkëko do nagëhna Abëraham, nte rëko ntaf ña, facan gante ntehnëkawo Wënu ka do ³ Abëraham më macëka Isak. ⁴ Kacehnëkawo ante nuÿako wafac imbëð gë warar ña (8), gante ntehnëkawo Wënu ka. ⁵ Abëraham wabëhn keme (100) nuÿako ante nagiko Isak ña.

⁶ Awa Sara më ntehnëk: «Wënu ña njëðako uhnatah le ryasëndanëðëho*, do fop vële yëtað hnagi Isak va ndasëntëðeni.» ⁷ Më mbok ntehnëk kat: «Mo hoðëho ntehnë Abëraham hnë fac ryaw Sara njëwëndëðëha fatah? Bare mama cërahnëk nagëhnëbuha facan.»

Abëraham ntaðëha Agar g'aju Isëmayel

⁸ Fatah fa naÿëko do Sara tavëtehnëkawo bël iña. Hnë fac le tavëtendehö ÿa, Abëraham ambënt cankaf ntiko.

⁹ Fac ryampo, Sara nukawo aju Agar mbë Esipët, ale nagëniho gë Abëraham, ga nëhahnëðëha† Isak fatah fantëwu fa. ¹⁰ Më ntehnëka Abëraham: «Daryehna asëval aramp aÿi g'aju, kabi aju asëval aramp aÿi tefëlahna nuÿanti ntëw iña gë Isak ajë mën aÿi.»

¹¹ Wanës watac pëmpëhnahnëkawo ðus Abëraham, kabi Isëmayel fëna aju yeho. ¹² Bare Wënu ña më ntehnëka: «Antë pëmpëhnanhi soje ajë hu gë hnëmu. Mawëry ali fop le ntehnëðëhi Sara ÿa. Kabi gë Isak nuÿaðuhëhni vutah vunte lehnëmi yëðadëmini va. ¹³ Bare soje ajë

* **21:6** 21.6 Isak fëhnëtanëð «ndasëk». † **21:9** 21.9 Nëhahnëðëha kodf pëhnëtan nëhëðëniho ma njafañëðëha.

aramp hu yi, ntidëfuha umë fëna rëm bulunda, kabi umë fëna ajë hu ye.»

¹⁴ Ga pacëk, Abëraham më matëk kobëri fo g'acahnëfëd ga, nuf vamburu gë ryëpët wënka njëdahna Agar do koyahni umë g'aju. Njilehn nkwerëtand hnë wula vë Berëseba hna.

¹⁵ Ante puk wënka ña ryëpët hna, më tavëka fatah fa kuyët hnë fatëh
¹⁶ do ñji ntaña cahët, hnë vëntacel keme (100) ntëbi, kabi ntehnadëho: «Ñadfa hnuwuwa ga cëmëd fatah mën fi.» Awa më ntañak cahët do pëgw kond.

¹⁷ Wënu ña nkwëryëko kopa fatah fa do mëleka Wënu ña më macika Agar g'ambin do ntehn: «Ye ga ye, Agar? Antë ntaki, kabi Wënu ña nkwëryëk wako fatah fa hn'ile tavëruha hna. ¹⁸ Matëry! Nufëryehna ajë hu do yawëñeryehna ðus, kabi gë umë ntidëfu bulunda sankaf.»

¹⁹ Wënu ña më tufëka Agar kolomba. Më njik tëmpeñëk ryëpët hna wënka do njëdahna aju ciya.

²⁰ Wënu ña pabëkawo fatah fa. Naÿëko do wula Paran hna ntëdëko. Hnam asary g'unjwary yeho do ²¹ hnëmu asëval avë Esipët njëkëlehnëhnëkawo.

Abëraham kwëtëlëdëni gë Abimelek

²² Hnë yamani rac, Abimelek gë Pikol asankaf wasodafe walëwu wa, njiniho vëhni Abëraham hna do ntehn: «Njëtëbun Wënu ña gë wëjë nkerun hn'ile-wo-le lidu hna. ²³ Awa tame, dëkënde g'uwac Wënu ña tokadilohna ami, vutah mën va fëna do gë vërah vutah hni va. Kwëhna buho nëf soje lëw hu ya. Wëjë fëna, kwëhnyary nëf soje lëmën ya do g'inkal nte lëdahnëru ñi.»

²⁴ Abëraham më ntëkwak: «Ha, ntëkëbu.»

²⁵ Tac Abëraham nuÿako fere pëyahna soje kolomba le nufëniho gë fanka vahnë Abimelek va. ²⁶ Abimelek më ntëkwaka: «Yëtëla bi mo lik rac. Wëjë dënk, pëyalihowohna. Dol fo njëdadëfu.»

²⁷ Abëraham më nufëkëhni wape gë wuhnankal do gë wuhni njëdahna Abimelek do vëhni vëhi ntiniho kwëtëla. ²⁸ Abëraham më pitëkëhni vupe vucëval mbëd gë vuki. ²⁹ Abimelek më tëyëka: «Soje ye fitëruhëhni vunji vupe mbëd gë vuki?»

³⁰ Abëraham më ntëkwaka: «Ma wëry arebahni soje aryënkwëtahnd paryi ami yabëk iÿi kolomba.» ³¹ Soje rac macahnëde hnam Berëseba (umë fëhnëtanëd «kolomba idëk», ma «mbëd gë vuki»), kabi hnam ntëkëniho vëhni vëhi tak.

³² Awa koyëna kwëtëlëniho Berëseba hna. Tac, Abimelek mbokalehneni gë Pikol asankaf wasodafe ya g'inkal Filisët. ³³ Abëraham pëlëko atëh Tamaris Berëseba hna, do cëmbëdëhawo Wën hunte ye kwëlëkwël ha macatënda Ahwëhn a Wënu ña. ³⁴ Abëraham wabëhn wayabah ntiko hn'inkal Filisët hna.

22

Abëraham pëhwëtak cënahna Isak sadëha

¹ Ga ndëcëk watac, Wënu ña njëkëhnahnëkawo Abëraham. Macëkawo: «Abëraham!» do Abëraham më mëtaka: «Nëpami!»

2 Wënu ña më ntehnëka: «Nufëryehna ajë hu Isak, ryamboli asëval hu ale yadu dus yi, ayi hn'inkal Moriya hna. Do hnam, ndawëhnëduhowa do afëda had sadëha hn'ikun nte yabëdëmi hna.»

3 Ga pacëk, Abëraham më matëk kobëri fo g'acahnëfëd ga. Më calëk wadëhwa ña soje sadëha ña, ndibënda fali falëwu fa do njohna aju Isak gë vëryokun vëhi vëlëwu kahnëtalehn gante nkabëkawo Wën.

4 Hnë fac rarëna hna, Abëraham nuko ñawët kun nte njihahnëdëho ña.

5 Abëraham më ntehnëkëhni vëryokun vëlëwu va: «Ñëwëryin ani gë fali fi; ami g'ajë mën ayi kayëdëfun yan sëmbifuna Wënu ña, tac mbokajëdëfun.»

6 Abëraham më ndibëndëka aju Isak wadëhwa sadëha ña; umë hwëdëh ha g'icar ña njoko. Njilehnëni vëhni vëhi tak ndampo fo. 7 Isak më tÿëka rëmu Abëraham: «Apa?»

Abëraham më ntëkwaka: «Ye ye ajë mën? Nëpami.»

Isak më ntehnëka: «Kwëhnayinëk hwëdëh ha gë wadëhwa ña, bare ne nkeha fape soje sadëha ña?»

8 Abëraham më ntëkwaka: «Ajë mën, Wënu ña njëdahnëdëha umë dënk fape sadëha fa.» Vëhni vëhi tak nkonihò njindëni ndampo fo.

9 Ga tëkëni hn'ile nkabëkawo Wën hna, Abëraham më ntik hn'ile cënadë sadëha hna do kwët yan wadëhwa ña. Tac ñaba aju Isak, do tinda hnë wadëhwa wante kwëtëko hn'ile cënadë sadëha hna. 10 Tac nuf cary inja soje káca aju. 11 Bare tan mëleka Ahwëhn a Wënu ña më macika g'ambin: «Abëraham! Abëraham!»

Abëraham më mëtaka do ntehna: «Ha, nëpami!» 12 Mëleka ña më mbok ntehnëka: «Antë aýaka fatah fi! Antë alihna wëh! Njëtëbu tame ntënëndëduha Wënu ña, kabi ñwëjÿëryanëlihahna ajë hu, ryamboli asëval hu yi.»

13 Awa Abëraham më nuka yënki ga pëlayik wamiry ña hnë fasëc. Më njinëhnëka gwëcëta Isak gë yënki ña soje sadëha ña. 14 Abëraham më macëk yëwa rac: «Ahwëhn a Wënu ña njëdahnëd.» Soje rac wok wacahnënde ha gaki: «Hn'ikun hna, Ahwëhn a Wënu ña njëdahnëd ile rëfëka ña.»

15 Tac mëleka Ahwëhn a Wënu ña më mbok macika Abëraham g'ambin higëna ña 16 do ntehna: «Wëli ile ntehnëk Ahwëhn a Wënu ña: ntëkëhnëmi g'uwaç mën wã dënk, kabi aki ntiru, ñwëjÿëryanëlihowahna ajë hu, ryamboli hu ña, 17 ndëwanëdëmi do njabëndëdëfuhëhni vutah hu va had wahol wavë g'ambin wi ma nkërëyal nte ye tëfary wov ñi. Nufëdëni wahna wë vële yëwëkëhni va. 18 Wabulunda wabë nkal ñi fop gë vëhni ndëwanëdëni kabi mawëhnëruho.»

19 Tac Abëraham g'aju mbokalehnëni gante nkeni vëryokun vëlëwu do kahnëtalehnëni mëncëndëni gë Berëseba. Hnam nkoko ntëd Abëraham.

Viju Nahor

20 Ga ndëcëk watac, Abëraham pëyayiko Milëka fëna nagëhnëkawo aheryu Nahor vutah vucan: 21 Us yeho fandënkwëryënkwa fa, gë aheryu ña Bus, gë Kemuwel rëmu Aram, 22 gë Kesed, gë Aso, gë Pilëdas, gë Yidëlaf do gë Betuwel. 23 Betuwel yeho rëmu Rebeka ña. Vëyi ye vutah mbëd gë vutar vunte nagëhnëkawo Milëka Nahor aheryu Abëraham va. 24 Nahor kwëhnakawo asëval ahigëna. Rewuma maciko. Umë fëna nagëkëhniwo vutah: Teba, gë Gaham, gë Tahas do gë Maka.

23

Icëm Sara ña

¹ Sara, asëvalu Abëraham, wabëhn keme gë wafëhw wahi g'imbëf gë waki (127) nuŷako cëmat. ² Kiriyaat-Arëba hna cëmëko, dol Ebëron macëde, hnë nkal Kanan hna. Abëraham ntiko wakwëy asëvalu ña do kodëho soñe icëm dëwu ña.

³ Tac Abëraham më matëk haryënkw asëm alëwu hna do nji ntehnëhni Wahit wã aki: ⁴ «Ahneh fo yebu ñal hun li, ale sëlëndik hnë wuhnë do ryëcëlehnëf. Bare asëval mën a cëmëk. Awa gwafëryino iyag ñal hun li wañahnëwã*.»

⁵ Wahit wã më ntëkwaniha: ⁶ «Muntayiru awwã ahnëpafu! Wënu ña ntiki asan ahwëhn nafa fagant lëw fu. Bañëryehna asëval hu hn'iyag nte ñak fërenak walëw fu li. Wëla aryampo ñwëyëryanëfilihna iyag dëwu ña soñe awañahna.»

⁷ Awa Abëraham më tëhakëhni ndëkwëhn haryënkw lëw hni, ⁸ do ntehnëhni: «Ge paryi mawërun wañëwã asëval mën ayi ani, tëyëndinowa Efëron, aju Sohar, ⁹ nkwafo iyag ibë resiyo Makëpela nte ye hnë ikëf kaŷ dëwu ñi. Dehnëryina nkwafo gante ñad ka, tase hun. Nkehahn dëmën.»

¹⁰ Efëron hnam dënk nkentiko. Më ndekak soñe ntëkwahna Abëraham nkwëryahnëni wahit wã fop yëwã bulunda† hna ntehn: ¹¹ «Demarye, awwã ahnëpaño, gwafëdila muk kaŷ inji gë yag inji. Tase wëvë ñalënta mën vi, njëdëmi, kodu awañahna asëval hu.»

¹² Kat Abëraham më mbok ndëkwëhnëk haryënkw Wahit hna, ¹³ tac ntehna Efëron hafo fop nkweyëni, më lehnëko: «Këlami, nëparye! Njëdadëmi koryi soñe kaŷ inji. Mawëry iyi koryi soñe holahnu wañëwã asëval mën ayi.»

¹⁴ Efëron më ntëkwaka Abëraham: ¹⁵ «Nëparye, këlami! Ikaŷ nte hođe nkwaŷi wanjëc koryi wakeme wannah fo (400), kwëhnana nafa yëbëlan lëw fu! Awa bañëryehna asëval hu!»

¹⁶ Abëraham mawëko do njëdahnëko ile nësëko Efëron ña tase wëvë ñalëntawu va, wanjëc wakeme wanah (400) koryi vë wati rac.

¹⁷ Kobëri tac, ikaŷ Efëron nte yeho hnë resiyo Makëpela favalëko gë Mamëre ña, gë iyag nte yeho hnam ña do gë fop vatëh vante yeho bambery kaŷ va ¹⁸ Abëraham hwëhnëko. Fop Wahit wale yeho hnam va wasedë yeho.

¹⁹ Tac Abëraham më mbañëka asëvalu Sara hnam, ñarël Mamëre hna, më wacëde tame Ebëron, nkal Kanan hna. ²⁰ Ikaŷ inja gë yag nte yeho hnam ña golohna kwëhnëni Wahit. Abëraham hwëhnëko gë maŷal dëw hni ña, soñe mbañahnëndëhni wësëm wëlëwu va.

24

Isak gë Rebeka

¹ Abëraham cërëko dus. Ahwëhn a Wënu ña ndëwakawo hnë fop. ² Hnë fac ryampo, Abëraham më ntehnëka aryokuj alëwu ale ñak lafëk tere ña. Umë yeho ankaf fop hnapul Abëraham ña. Umë lehnëkawo: «Kuyëtëry

* **23:4** 23.4 Wati rac, wësëm va hnë wakary mbañëfëniho, vambamb fakuj hna. † **23:10** 23.10 Yëwã bulunda ña renka kece nkol hna nkeho.

vák hu yi mbuf mën li* 3 do dëkënde gë Ahwëhn a Wënu le hwëhnëk ambin ni gë nkal ni, yëkëlehnëndilihahna ajë mën ayi asëval avë hnë inji nkal Kanan nte lëdahnëbu ni. 4 Bare dëkënde alehno njidfu hnë nkal nte watahni bu hna ayëkëlehnëhnehna ajë mën a Isak asëval hnënk mën hna.»

5 Aryokuŋ a më ntëkwaka: «Ye lidëfu ge asëval a nqwëyëk soŋe tëfe ani? Awa, tëfëka bi wënceryëwa ajë hu hn'inkal nte watahniru hna?»

6 Abëraham më ntehnëka: «Hali, nqwëyëry d'us soŋe awëncerya ajë mën ayi hatac. 7 Ahwëhn a, Wënu le hwëhnëk ambin na, caniko tere rëm mën hna g'inkal hnënk mën ya. Nësëhnëko do ntëkëhnëko njëdadhëhni vutah mën va kwëhnëni inji nkal ani. Cañëtidëha mëleka lëwu ya haryënkwa hu soŋe aholahn ayonëhnehna asëval ajë mën ayi. 8 Ge asëval a mañëna tëfi, awa ntihëtaf idëk nte lëkënduho na; bare antë awëncerya muk ajë mën ayi hatac.» 9 Awa aryokuŋ a më kuyëtëk vák lëwu ya hn'imbuf Abëraham hna do ntëkëhna nte hna ntid' fop ile ntehnëka nti ya.

10 Tac, aryokuŋ a më nufëkëhni wayonkomb ipëhw (10) wuva Abëraham wa do njoryary fop ile fërenak hnë hnapul le kwëhnako Abëraham ya. Kahnëtalehn paß gë inaw nte ntëdahnëko Nahor na, gë cape tahahn pëhna lav Mesopotami ka. 11 Aryokuŋëhn Abëraham ya tëkëko darël hnë kolomba le woko gena nañ hna, më njinëgehnëkëhni wayonkomb wa. G'anëka nkeho, hnë wati le njijëdëniho wësëval yëry wënka na.

12 Më njëfak aki: «Ahwëhn, Wënu Abëraham nte ryokuŋëhnëdëfu ni, mañëryanëhnërye fankëlëfu gë ale walëko wa. Tufahnëry koyëna ipërena nte hwëhnaru soŋe Abëraham ale ryokuŋëhnëdëfu yi. 13 Wëli darël kolomba hna nkebu do wëryag wëwë inji nañ vi njijëdëni yëry wënka na. 14 Dol tëyëdëfuhä aryampo hnë wëhni nkury unkwahn ntëwu na soŋe siyawu. Ge ntehnëko "Ciyary, njëdëdëfuhëhni fëna wayonkomb hu wi ciyantini", awa, njëtëdëfu umë yaryaryëdëfuha aryokuŋ hu yi Isak. Koyëna njëtëdëfu ntiru gë uhwënda nëf soŋe ale ryokuŋëhnëdëfu ya Abëraham.»

15 Ani gë puhnänd iyëfa na tëkëlehnä Rebeka, aryagu Betuwel, unkwahn ntëwu na nkus hna. Betuwel ajë Milëka gë Nahor yeho, aheryu Abëraham. 16 Fandag fankwamah d'us yeho; yëtëlëhniwohna wësan. Cëlëndako kolomba hna, tëmpën unkwahn ntëwu na do kayënda.

17 Aryokuŋ Abëraham ya më nkaryëk pankëlëni do nte hna: «Këlamä, yëdërye siyawu toye wënkahu ni.»

18 Më ntëkwaka: «Këlamä, Apa, ciyary.»

Më nkwëtëndak ñap nkwhan uja do njëdahna ciya. 19 Ga njëdaka ciya, më ntehnëka: «Nëryëhnëdëfuhëhni fëna wayonkomb hu wi ciyantini afo mërëni.» 20 Më kotak ñap wënka waßë nkwhan dëwu na kosa hna, tac nkary mbok ñëryi kat. Pëdëkëhniwo wayonkomb wa fop. 21 Asan a njëkëdëhawo aryag a hara ñoñ nësëna, do tëyadëho bi Ahwëhn a Wënu na canëdanëk uyas lëwu wa.

22 Ante puhnani wayonkomb ciya na, asan a më canik waryiñ walëwu hna njëdahna aryag a anënk sanu le hwëhnak nafa yabah do gë wame sanu waki wante hwëhnak ule-wo-le nafa yabah fëna. 23 Tac më tëyëka:

* 24:2 24.2 Kuyëtëry vák hu yi mbuf mën li fëhnëtanëk ikwëry namu wasëwif hna do rac rafuhnëd ntid' ile ntehnëk ya; do ge cëmëk ani gë rac vutah vuntëwu va ntidëni g'uwaç lëwu.

«Aryag mo yeru? Pëyarye këlami bi nkehëhna igwac tere rëmuh hna soje asëlëndahnëfu ryakëfu dol hnam gë vële lapëhnaðëho vi?»

²⁴ Aryag a më ntëkwaka: «Betuwel ye rëm mën ÿa, aju Milëka gë Nahor.» ²⁵ Më nkwënk: «Lury ÿa gë idël iña njabëk ÿal fu hna, do gë hn'ile kodun aryaku fëna.»

²⁶ Asan a më ndëkwëhnëk yëka ÿa nkal hna do camehna Ahwëhn a Wënu ña ²⁷ ntehn: «Camehnëmi Ahwëhn, Wën ale ryokuñëhnëdëfu Abëraham! Tufahnëdëfu kwëlëkwël ipërëna hu ña do g'ikahnënda hu ña gë cape ale ryokuñëhnëdëfu ka: hnë uwi yas Ahwëhn a Wënu ña njiryeryëko satën fo gë hnënk ale ryokuñëhnëdëfu ka.»

²⁸ Aryag a më nkaryëk pëyahn tere hnëmu hna le ryëcëtak ÿa. ²⁹⁻³⁰ Hara Rebeka kwëhna kawo acër ale waciko Laban. Nuko anënk ña gë wame ña hnë vák aheryu hna do nkwëryëko ga tëfëtaðe ile ntehnëkawo asan a. Awa më nkaryëk nji tëkata asan a gë wayonkomb walëwu ÿa ðarël kolomba hna ³¹ do ntehn: «Yij ÿal fu hna, wëjë ale ndëwak Ahwëhn a Wënu ña. Soje ye ÿëwëru hnë gwac li? Pëhwëtëbu cery ña do ntinëhnëbuhëhni wayonkomb hu wi hn'ile nëwëdëni.»

³² Awa aryokuñ Abëraham ÿa më njik vëhni Laban hna. Më nkwëtëndini wayonkomb wã ile ndibëniho ÿa do njëdayini ile tokëdëni. Do njonëhnijini fëna aryokuñ Abëraham ÿa gë vële lapëhna kawo va wënka nkuyëtahnëni wapary ña. ³³ Më njëdayik roka, bare më ntehnëk: «Tokëða ge gena nësëbu le ÿadëfu hnësu ÿa.»

Laban më ntehnëka: «Awa nësëry!»

³⁴ Asan a më ntehnëk: «Aryokuñ Abëraham yëbu. ³⁵ Ahwëhn a Wënu ña mbetandanëka ðus ale ryokuñëhnëdëfu ÿa; njëðaka wape gë wuhnankal do gë wuhni, gë koryi do gë sanu gë vëryokuñ vësan gë vësëval, wayonkomb gë wafali. ³⁶ Asëvalu Sara, mama ntafahnëk, nagëhnëka facan fante njëðak fop ile kwëhna ÿa. ³⁷ Ale ryokuñëhnëdëfu ÿa ntehnëko lëku: “Yëkëlehnëndilihahna ajë mën aÿi asëval avë hnë nkal Kanan nte lëðahnëbu ñi.” ³⁸ Më lehnëkowo: “Dëkënde alehn njidü tere rëm mën hna, hnënk mën hna, soje ayëkëlehnëhnehna ajë mën aÿi asëval.” ³⁹ Awa më rëyëbuha: “Ye lidëfu ge ñwëyëk asëval a tëfidilohna?” ⁴⁰ Më ntëkwako: “Ahwëhn a Wënu ña ale rëfëdëfu kwëlëkwël ÿa, umë fayëðëha mëleka lëwu ÿa haryënk wu, ntid cañ uyas hu wã do njonëhniduha asëval avë hnënk mën ajë mën aÿi, avë tere rëm mën hna. ⁴¹ Ge njiru vëvë tere mën hna, ntihëtaðëhi idëk nte lëkëhnëruho ña. Wëla ñoñ nuÿajëlihna, ðëwanëðila wëh.” ⁴² Ante tēkekebu dol ðarël kolomba ñi, aki njëfakëbu: “Ahwëhn, Wën ale ryokuñëhnëdëfu Abëraham, demarye canjaryo uyas le yidëfu wi. ⁴³ Tame kabi ðarël kolomba li nkebu, tēyëdëfuha aryag ale yijëd ÿery wënka ña njëdo siyawu toye wënka wante ñëryëd nkwahn ntëwu hna. ⁴⁴ Ge ntëkwako: ‘Këlamu ciyary, do ñëryëhnëdëfuhëhni fëna wayonkomb hu wi’, awa, njëtëdëfu umë ye asëval ale ÿaryaryëduha ajë ale ryokuñëhnëdëfu ÿa.” ⁴⁵ Ani gë fuhnahnëdu nësëlehna ña, tëkiko Rebeka, unkwahn ña nkus hna; më cëlëndak kolomba hna do ñëryi wënka ña. Më rëyëbuha: “Këlamu, yëdërye siyawu.” ⁴⁶ Më nkwëtëndak ñap nkwahn uña do nteho: “Ciyary, tac pëdëdëfuhëhni wayonkomb hu wi fëna.” Më siyabu do më pëdëkëhni wayonkomb wã fëna. ⁴⁷ Ga tēyëbuha bi mo hnagëka, më ntëkwako: “Betuwel ye rëm mën ÿa do Milëka gë Nahor hnagëka.” Awa më libuha

nënk ña icëhn hna do wame ña wák hna. ⁴⁸ Më ryëkwëhnëbu yëka ÿa nkal hna soñe sëmbëwá Ahwëhn a, Wën ale ryokuñëhnëdëfu ÿa, Abëraham; camehnëbuhá soñe ile njoko yam fo hnë aryag mbaÿ ale ryokuñëhnëdëfu ÿa. Koyëna kodëfu yonëhnëwá ajë ale ryokuñëhnëdëfu ÿa. ⁴⁹ Tame, pëyaryino ge kahnëndarun alinëhnuna ifërën ale ryokuñëhnëdëfu ÿa. Ge kodiluhna, njidëfu sëñ hawáry.»

⁵⁰ Laban gë Betuwel më ntëkwaniha: «Ahwëhn a Wënu ña fëhna koyëna. Ñoñ kodilëfuhna hnëšëfu. ⁵¹ Rebeka ani nke, haryënkwa hu. Yoryehna nke asëval ajë ale ryokuñëhnëdëfu ÿa, gante ntehnëk Ahwëhn a Wën ka.»

⁵² Aryokuñëhn Abëraham ÿa ga nkwëryëk wañi wanës, më ndëkwëhnëk yëka ÿa nkal hna do camehna Ahwëhn a Wënu ña. ⁵³ Tac më canik waryib walëwü hna vile ryëhwarik koryi gë sanu do gë wafand njëdáhna Rebeka; më njëdákëhni fëna wabuña wakwëhn nafa sankaf vëhni acëru gë hnëmu fandag fa. ⁵⁴ Aryokuñëhn Abëraham ÿa gë vële lapëhna kawo va tokëniho do ceni, tac njilehnëni ndakëni.

Ga pacëk g'acahnëfëd ga, nte matëni ña, aryokuñëhn Abëraham ÿa më ntehnëkëhni acëru gë hnëmu Rebeka: «Napëryino vokawu gë ale ryokuñëhnëdëfu.»

⁵⁵ Më ntëkwaniha: «Rebeka ani nkođ ten toye, soñe wafac ipëhw, tac kođ njinti.»

⁵⁶ Aryokuñëhn Abëraham ÿa më mbok ntehnëk: «antë avëÿehnnuno, kabi Ahwëhn a Wënu ña canjëndanëk nkaŵ mën ña. Tavëryino vokawu gë ale ryokuñëhnëdëfu.»

⁵⁷ Më ntehnëniha: «Macëñëfuna aryag aÿi do tëyina ile nahak ÿa.»

⁵⁸ Awa më macëniha Rebeka do tëyëniha: «Ñadü bi arëfëlu aÿi asan?»
Më ntëkwakëhni: «Ha, ñadëfu.»

⁵⁹ Awa më tavëniha Rebeka gë asëval ale hnihnëdëhawo ÿa† tëfëläni gë aryokuñëhn Abëraham ÿa do gë vële lapëhna jëkawo va.

⁶⁰ Më ndëwanëniha Rebeka aki: «Arabi aye, wëjë ahery fu ÿi, hnëm wabulunda wayabah. Arabi vutah hu va nufëni wahnaw vële ÿewëki va!»

⁶¹ Rebeka gë vësëval vële ryokuñëhnëdëhawo va më kayëni wayonkomb hna soñe tëfëläni gë aryokuñëhn Abëraham ÿa do njini ndampo fo.

⁶² Awa hnë wati rac, Isak, aju Abëraham, matëko kolomba le waciko Lahayi-Royi hna pakëta hnë resiyo Negev hna fo. ⁶³ Hnë anëka ndampo cahnëko nji nkwëretalehnënd gë igwac, më nukëhni taj wayonkomb ga tëkidëni. ⁶⁴ Rebeka ga nuka Isak, më ntëdák yonkomb hna ⁶⁵ do tëya aryokuñëhn Abëraham ÿa: «Mo ye asan ale yijëd pankëlin igwac li?»

Aryokuñëhn Abëraham ÿa më ntëkwak: «Ale ryokuñëhnëdëfu ÿa ye.»
Awa Rebeka cënkalehn taj yëka ÿa tufahnahn ntënah ntëwü ña.

⁶⁶ Aryokuñëhn Abëraham ÿa më tëfëtanëka Isak fop ile ntijëk ÿa. ⁶⁷ Tac Isak më njoka Rebeka hnë usank le yeho va Sara hnëmu ÿa. Isak nufëkawo ñëla do ñahnëkawo. Koyëna nduñënako Isak aju Abëraham icëm hnëmu Sara ña.

† 24:59 24.59 Asëval ale hnihnëdëhawo ÿa fëhnetanëk ale yentiko gë Rebeka koßëri tah hna do wođ g'umë hafo cëm.

25

Vutah Abëraham vunte nagëk Ketura

1 Abëraham ñlëkawo asëval ahawary. Ketura maciko. 2 Nagëhnëkawo: Simëra gë Yokësan gë Medan gë Madiyan gë Isebak do gë Suwa. 3 Yokësan yeho rëmu Saba gë Dedan ÿa. Hnë viju Dedan hna naginiho wabulunda Wa-asur wä, gë Waletus wä, do gë Walewum wä. 4 Madiyan yeho rëm Efa ÿa, gë Efer, gë Hanok, gë Abida, do gë Elëda. Vëÿi fop vërah vutah Ketura yeho.

5-6 Abëraham njëdëkëhniwo buña viju vësëvalu vëÿëntaŵ va wati nte nkoko cëmëna ña. Tac cañëtëkëhniwo ñawëtaniha Isak, gë cape pëhna lav ka, bare Isak umë lëwëko hnapul rëmu ÿa fop.

Icëm Abëraham

7 Abëraham nuÿako wabëhn keme gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (175) cëmat. 8 Hn'untaf yaryah nëñah cëmëko nji tëkëhëhni vacërakëlo vantëwu va. 9 Isak gë Isëmayel viju, më mbañëniha hn'uhary Makëpela hna, ule yeho hn'ikaÿ Efëron aju Sohar, avë bulunda Het, darël Mamëre hna. 10 Abëraham hnë bulunda Het hna ntawëko kaÿ tac. Hnam mbañiko Abëraham darël asëvalu Sara. 11 Ante cëmëko Abëraham ña, Wënu ña ndëwanëkawo aju Isak. Isak darël kolomba Lahayi-Royi hna ntëdëko.

Tere Isëmayel aju Abëraham

12 Wëli itëfëta soje tere Isëmayel, aju Abëraham, ale nagënihawo gë Agar, aramp Sara avë Esipët ÿa. 13 Aki nke wamac vutah Isëmayel va gante tëfëlëni hnagi ka: fandënkwerÿënkwa fa Nëbayot maciko, tac fakigëna fa Kedar, gë Adëbel, gë Mibësam, 14 gë Misëma, gë Duma, gë Masa, 15 gë Hadad, gë Tema, gë Yetur, gë Nafis, do gë Kedëma. 16 Wanji ye wamac vutah pëhw gë vuki (12) vumba Isëmayel va. Ale-wo-le asankaf bulunda yeho; wamac wadëw hni ña macahnëniho vankol vantëw hni va gë wëryaha walëw hni wä. 17 Isëmayel wabëhn keme gë wafëhw warar g'imbëd gë waki (137) nuÿako ante cëmëko nji tëkëhëhni vacërakëlo vantëwu ña. 18 Vëva Isëmayel va hnë resiÿo le yeho yëbëlan Havila gë Sur hna ntëdëniho. Sur darël Esipët hna nkeho, gë cape Asur. Ñawëtanihëhniwo vutah Abëraham vuñëntaŵ va.

Sakob wasapitër 25-36

Esawu gë Sakob

19 Wëli itëfëta soje tere Isak, aju Abëraham ÿa. 20 Ante nuÿako Isak wabëhn wafëhw wahnah ña (40), ñlëkawo Rebeka. Rëmu ÿa Betuwel yeho, avë bulunda Aram mbë Padan-Aram ÿa, do acëru ÿa Laban yeho. 21 Bare Rebeka nagëdïlohna; awa Isak më këlaka Ahwëhn a Wënu ña soje asëvalu ÿa. Ahwëhn a Wënu ña mawëhnëkawo këla dëwu ña do Rebeka ndonkëko.

22 Vucëp ndonkëko, do vutah vutac peñlëdëniho donk dëwu hna. Awa Rebeka më ntehnak: «Ye ga fëlako ami?» Më njik tëya Ahwëhn a Wënu ña. 23 Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka: «Wayal wahi yehëhna donk hu hna, wabulunda waki waÿewëlah hnagëdu. Ryampo yawëd ntëba ÿëntaŵ ÿa, do fandënkwerÿënkwa fa rëkëd ndokuñëhñënda aheryu.»

24 Ante tëkëkëko wati hnag ña, pacëkëhniwo vucëp ndonkëko.
 25 Avëntah had kombo ryënkwiwo nagi. Wëñahn fo nkehawo mbahn iña had acud cudak. Soje rac macahniko Esawu*. 26 Tac nagëgik aheryu. Itak Esawu ña pëlako do Sakob† maciko. Isak wabëhn wafëhw imbëd gë ryaw (60) kwëhnako nte naginiho ña.

Igwëcëtël Esawu g'aheryu Sakob

27 Vutah va naÿëniho. Esawu asary asankaf yeho, gë fëk nkedëho kwëlëkwël; bare Sakob, asan ayamah yeho, ñawëdilohna tere ÿa. 28 Isak Esawu ñako ñand, kabi faÿar fa ñadëho d'us, bare Rebeka asëvalu umë, Sakob ñako ñand.

29 Fac ryampo Sakob hnëg nëgëdëho ante mënciko Esawu g'icary ka. Mbërako do inte yokawo d'us. 30 Esawu më ntehnëka Sakob: «Mbërafu d'us. Këlam, tavërye roku ile hnëgëru ÿi, ñadëfu roku iÿi roka vëntah.» (Soje rac macahnik Esawu «Edom», kabi umë fëhnëtanëk vëntah.)

31 Sakob më ntëkwaka: «Maÿëryanërye ten intëw nte rëfëka fandënkwëryënkwa fa.»

32 Esawu më ntehnëka: «Inte ña daw iña nkeho. Ye ga nëfadëho intëw nte rëfëka fandënkwëryënkwa fa?»

33 Sakob më mbok ntehnëka: «Dëkënde ten.» Awa Esawu më ntëkëk do nkwecët koyëna intëw nte rëfëka fandënkwëryënkwa fa. 34 Awa Sakob më nëhëtëhnëka roka ÿa. Esawu më tokëk do ciya, tac njilehn. Koyëna njafanëko Esawu intëw nte rëfëka fandënkwëryënkwa fa.

26

Isak gë Abimelek

1 Mboko nke inte nkal hna had nte yeho hnë yamani Abëraham ña. Soje rac Isak njiko Gerar hn'ile nkeho Abimelek ahnaÿ Wafilisëte ÿa.
 2 Ahwëhn a Wënu ña më karyëtahnëka Isak do ntehna: «Antë ayi gë Esipët, dëdënti hnë nkal nte rufëdëmi hna. 3 Nëwëry hnë itac. G'ami nkedë do ndëwanëdëmi, kabi wëjë gë fop vutah hu va gë vutah hni va yëdadëfu waÿi wayal. Koyëna ntidëfu ile lehnëbuhawo rëmuh Abëraham ntinëhnëdëfuha ÿa. 4 Ntidëfu njabëni vutah hu va had gë wahol wavë g'ambin ki, do njëdadëfuhëhni iñi nkal fop. Wafulunda wabë nkal ñi fop gë vëhni ndëwanëdëni, 5 kabi Abëraham maÿëhnëko wanës mëñ ña, gë vakwëda mëñ va, do gë sariya mëñ ÿa.» 6 Awa Isak ntiko ile ntehnëkawo Wënu ña, ntëdëko Gerar hna.

7 Vahnë vëvë hnam va tëyënihawo soje asëvalu ÿa. Më ntëkwakëhni ntehn aheryu ye: dëkëdilohna ntehn Rebeka asëvalu ye, kabi ntakëkawo antë ndawï soje lëwu ÿa, kabi nkwanëko dëcët.

8 Isak mbiÿëko hnam. Hnë fac ryampo Abimelek, ahnaÿ Wafilisëte ÿa, fenetër hna njëkëdëho. Më nuka Isak ga nëhandëha nëh nte rufahnëd Rebeka asëvalu ye. 9 Më macehnëka do ntehna: «Pacëk asëval hu ye! Awa soje ye lehnëru ahery hu ye?»

Isak më ntëkwak: «Nësëfu koyëna kabi ntakëko antë ryawïwu soje lëwu.»

* 25:25 25.25 Esawu mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ile fëhnëtanëk «wëñahn fo nke». † 25:26 25.26 Sakob mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ile fëhnëtanëk «ale fëlad itak» ma «ale rokaf».

¹⁰ Abimelek më mbok ntehnëk: «Ye liruhëfu koyëna? Ge mbiÿakënd toyë aryampo avë bulunda mën nufakëndëha asëval hu, do koyëna menëhnakënduhëfu.»

¹¹ Tac Abimelek më mbañëhnëkëhni bulunda ÿa fop ntehnëhni: «Ge ahnë ÿakëka aÿi asan wa asëvalu ndawëdfe.»

¹² Hnë bëhn rac, Isak njamëko hnë nkal tac do mbarëpëko roka yabah kabi Ahwëhn a Wënu ña ndëwakawo. ¹³ Uhwëhna lëwu ÿa nkwënadëho kwëlëkwël, do nkwënadëho beta ña. ¹⁴ Kwëhnako vantega wape gë wuhnankal do gë wuhni, gë vëryokuÿ vëyabah.

Ikwëtël Isak gë Abimelek

Awa, Wafilisëte ÿa më ñewaryëniha Isak. ¹⁵ Më mbëwëni fop wakolomba wante nkabëniho vëryokuÿ rëmu Abëraham ante nkoko cëmëna ten ña. ¹⁶ Tac Abimelek më ntehnëka Isak: «Njabëki dëcët fanka fa alëbëfu fuhnë; kërënyari ani.»

¹⁷ Awa Isak më kërënak hnam; nji ndah hnë garyëla Gerar hna do ntëf hnam. ¹⁸ Më nkëyëtehnëk wakolomba wante yabiko nte nkoko cëmëna ten rëmu Abëraham do mbëwëniho Wafilisëte nte cëmëko Abëraham ña. Më mbokaryëk mac wakolomba ña wamac wante macëko rëmu ña dënk.

¹⁹ Fac ryampo, vëryokuÿ Isak va nkabëniho kolomba do pëhnëniho wënka wante yalëdëho gë fanka. ²⁰ Vëhery wusaÿ Gerar va gë vëva Isak va konkëniho. Vëhni lehnëdëho: «Fuhnë hwëhnëk wënka ñi.» Isak më macëk hacëm hatac Esek, umë fëhnëtanëf «Sonko», kabi vëhery wusaÿ va konkëniho g'umë. ²¹ Awa vëryokuÿ Isak va nkabëniho kolomba haÿary, do mboko nke kat sonko soÿe hatac fëna. Isak më macëk kolomba rac Sitëna, umë fëhnëtanëf «Gwajëtël». ²² Më matëk hnam do mbok nkabëhn kolomba rarëna; rac yojëlohna sonko. Më macëk Rehobot, umë fëhnëtanëf «Igwac Yankah». Ntehnadëho: «Tame, Ahwëhn a Wënu ña njankënhënkëfëfu, soÿe mbetahnin hnë inÿi nkal.»

²³ Më matëk hnam nji Berëseba. ²⁴ Ahwëhn a Wënu ña më karyëtahnëka hn'umëf nte ryaviko hna do ntehna: «Wën rëmu Abëraham ÿa yebu. Antë ntaki inë kabi gë wëjë nkeyik do ndëwadëmi njabënedëfuhëhni vutah hu va gë vutah vuntëw hni va soÿe aryokuÿëhn mën a Abëraham.» ²⁵ Isak ntiko hnam hn'ile cënadë sadëha njëfadëhwo Wënu ña do Ahwëhn a Wënu ña macëdëhawo. Ntiko usank lëwu ÿa do vëryokuÿ vëlëwu va nkabëniho kolomba haÿary.

²⁶ Awa ahnaÿ a, Abimelek, matëko Gerar hna nji njëkehna. Gë Ahusat, lawo lëwu ÿa, nkeniho do gë Pikol, asankaf wasodafë walëwu ÿa. ²⁷ Isak më tëyëkëhni: «Soÿe ye yijërun ayëkuno, ÿuhnë vële ÿewëko do lajëko ÿal hun hna?»

²⁸ Më ntëkwaniha: «Kamahneÿun Ahwëhn a Wënu ña gë wëjë nkerun, do nahafun tëtëka kwëtëlin wëjë gë fuhnë, akwëtëla nte lëkik. ²⁹ Awa dëkëndifu alehn didilihëfuhna uÿeh, kabi diyilihna këm fo; ifërën fo linëhniru, do taviru ayi yam. Do tame, asan ale njëdëk Ahwëhn a Wënu ña yeru.»

³⁰ Isak më ntëvakëhni. Tokëni do cenë. ³¹ Ga pacëk nëganiho do ntëkëni vëhni fop soÿe nkwëryëla ntëw hni ña. Më koyalëni gë Isak njilehnëni yam.

³² Hnë fac rac dënk, vëryokuÿ Isak va njijëniho pëyaniha Isak ntehnëni pëhnëni wënka hnë kolomba haÿary le nkabëni ÿa. ³³ Isak më macëk

kolomba rac «Kolomba Idëk». Soje rac hafo dol inawî ija Berëseba nkok macëde —umë fëhnëtanëd «Kolomba Idëk».

Iñël Esawu

³⁴ Esawu wabëhn wafëhw wahnah (40) kwëhnako ante ñëlëkëhniwo vësëval Wahit wahi va, Yehudit, aryag Beri ya, do gë Basëmat, aryag Elon ya. ³⁵ Vësëval vërac ndëñehnënihëhniwo vëhni Isak g'asëvalu Rebeka.

27

Isak ndëwanëdëha Sakob

¹ Awa, Isak, ante cërëko ña, golohna nund. Fac ryampo më macëka Esawu,aju aryënkwëryënkwa alëwu ya, do nteha: «Ajë mën!»

Më mëtaka: «Nëpami.»

² Isak më ntehnëka: «Nuru, ntafëbu do yëtëla bi guve cëmëdëfu. ³ Awa tame, nufëry uñwary hu ña gë wëca hu ña ayi g'icary. Yonëhne fañar, ⁴ do ahnëgëhno, gante ñadëfu ka, ahnëhëtëhno roku, tac ndëwanëdëmi ani gë sëmahnëndu.»

⁵ Hara Rebeka nëpadëho ile nësëhnëdëhawo Isak aju Esawu ya. Njind tunj umë g'icary soje njoj fañar fa, ⁶ Rebeka më ntehnëka Sakob aju: «Nkwëryëbuha rëmuh ga ntehnëdëha acër hu Esawu: ⁷ “Yonëhne fañar tac ahnëgëhno gante ñadëfu ka. Ge tokëbu, ndëwanëdëmi haryënkwa Ahwëhn a Wënu ña ani gë sëmahnëndu.” ⁸ Awa tame, ajë mën, nëparye d'us do diry ile rëyëdëmi ya. ⁹ Yiry cery wahnankal hna do yonëhnewëhni vunankal vuki vupërën. Nëgëhnëdëfuha rëmuh gante ñad ka. ¹⁰ Njinenëhnëduha tok, tac ndëwanëdëhi ani gë cëmahnënd.»

¹¹ Sakob më ntëkwaka: «Esawu wëñahn fo nkeha mbahni ña, bare ami gelohna. ¹² Ge ñakëko apa, njëtëd ñadëfu rokaña, do uwëh ndëwanëdëho; gedina fërën.»

¹³ Hnëmu më ntëkwaka: «Ge koyëna nke, arabi wameh watac nkewo ami, ajë mën! Nëparye tunj do yinëndewëhni vunankal va.»

¹⁴ Awa Sakob njinëhnëlehnëhni njojëhni do njëdahna hnëmu. Rebeka më nëgëhnëka Isak roka hnëñah gante ñad ka. ¹⁵ Tac më nufëk viyi Esawu aju aryënkwëryënkwa a vile yak wamëk, yeho tere va, do cudä Sakob, aju ahigëna ya. ¹⁶ Më përyëka gë wayand wuhnankal wä wëbäk ña g'igëb ija ¹⁷ do njëdahna hnëhët hnëñah gë mburu le nëgëko ya.

¹⁸ Më njiryeryëk vëhni rëmu hna do nteha: «Apa!»

Isak më ntëkwaka: «Nëpami, ajë mën; bare pëarye bi mo yeru.»

¹⁹ Sakob më ntëkwaka rëmu: «Ami Esawu ye, ajë hu aryënkwëryënkwa. Ntibu ile rëyëruho ya. Awa yij alaña arok fañar mën fa; tac njëdaduho dëwara hu ya.»

²⁰ Isak më tëyëka: «Hak ntiru ahnuñahni fañar ñap aki, ajë mën?»

Sakob më ntëkwaka: «Ahwëhn a Wënu ña, Wën hu ña, yojëka nkañ mën hna.»

²¹ Isak më ntehnëka: «Tëhaj, ajë mën, yaki yëtahnu bi paryi ajë mën a Esawu yeru.»

²² Sakob më tëhaka rëmu; Isak më ñakëka do ntehn: «Hohna ha, va Sakob ya ye, bare wëbäk ña wëba Esawu ña ye.» ²³ Yavëtëlawohna kabi wëbäk wadëwu ña wëñahn fo nkeho had wëba Esawu ña. Bare njëdahnënda dëwara lëwu ya, ²⁴ mboko tëya kat: «Paryi bi ajë mën a Esawu yeru?»

Sakob më ntëkwaka: «Ha.»

²⁵ Isak më mbok ntehnëk: «Nëhëtënde, ajë mën, roku faÿar hu fi do yëdaÿi dëwara mën ÿa.» Sakob më nëhëtëhnëka rëmu Isak tok, më njonëhnika uñen do ce. ²⁶ Tac Isak më ntehnëka Sakob: «Tëhaj do awuryawo, ajë mën!»

²⁷ Sakob më tëhak do muryahna. Isak tehëkawo viÿi vile yeho viva Esawu va, tac më ndëwanëka aju Sakob aki: «Paryi nke rehëry a ajë mën a ye! Had ikaÿ nte ndëwak Ahwëhn a Wënu ña nke.

²⁸ «Arabi Wënu ña njëdī wawënk wale yojëd g'ambin wã, inkal nte wufak, roka g'uñen yabah.

²⁹ Arabi wayalu ndokuñëhnëndënihi, arabi wabulunda ndëkwëhnëhnëndënihi.

Gery asankaf vëhery hu,

Arabi ndëkwëhnëhnëndënihi!

Ale ryëwanëki uwëh a, arabi umë fëna nuÿa rac!

Ale ryëwanëki ufërën a, arabi umë fëna nuÿa rac!»

³⁰ Ante puhnak Isak dëwan Sakob ña, Sakob më cahnëk do hnë wati rac dënk tëkidëho Esawu g'icary. ³¹ Më nëgëk, umë fëna, roka hnëÿah, njinënhna rëmu do ntehn: «Matëry, Apa, arok faÿar fale yonëhnimi fa; tac njëdäduho dëwara hu ÿa.»

³² Isak më tëyëka: «Mo yeru?»

Më ntëkwak: «Ami, Esawu ye, ajë hu aryënkwëryënkw a.»

³³ Awa Isak pëmpëhnahnëkawo dūs hafo mbalënda mbahn iña fop do ntehn: «Mo ga ye, awa, ale saryëk do yonëhnekëho faÿar aÿi? Fop tokëbu arëkahnind ÿa do njëdäbuha dëwara mën ña; do nkoryaryëd dëwara rac!»

³⁴ Esawu ga nkwëryëk wanës rëmu ña, ntavëkawo dūs, pëgwëlehn ndekand dūs do këlahna rëmu: «Apa, dëwanërye, ami fëna!»

³⁵ Bare Isak më ntëkwaka: «Ahery hu njjjakëh do tokako. Nufëk dëwara le rëfëkawo ahnuÿa ña.»

³⁶ Esawu më ntëkwaka: «Sakob! Paryi nke uwac ule rëfëka wã kwëhñak —Aroka Vahnë— kabi tokako wahwënta wahi! Ucër uña ntenëhnëko ten do tame wëli nufëk dëwara mën ña!» Esawu më nkwënhëk: «Goryaryëlihna bi dëwara soñe lëmën?»

³⁷ Isak më ntëkwaka: «Sakob libu asankaf hu ÿa, do njëdäbuha vëlëwu va fop nkeni vëryokuñ vëlëwu. Mawëryanëbuha roka ÿa do g'uñen yabah. Ye wok soñe wëjë, ajë mën?»

³⁸ Esawu më mbok tëyëka rëmu: «Idëwara dampo tac fo bi hwëhñaruho? Apa, dëwanërye ami fëna!» Do pëgwëlehn kond dūs.

³⁹ Tac rëmu më ntëkwaka aki:

«Idëd hu ña ñawëtaf nkal gufak ña, ñawëtaf wawënk wale yojëd g'ambin wï.

⁴⁰ Duniÿa hu ÿa fop uwët g'ule fo yed, do rëkëdu aryokuñëhnënda ahery hu.

Bare afaya fo rëkëdu awëretalehnënd, nkubëdu sug le ryifëndëderu ÿa do ntonëdu.»

⁴¹ Esawu më ñewëka Sakob soje idëwara le ndëwanëkawo rëm hni ña. Më ntehnak: «Apa biyëdina cëmëd. Awa tac ndawëdëfufu ahery mën ayi, Sakob.»

⁴² Ga njëtak Rebeka ile pëhnak Esawu ña, më macehnëka Sakob do ntehna: «Acër hu, Esawu, ñad nkwëcagi ndawï. ⁴³ Tame, ajë mën, nëparye d'us do diry ile lehnëdëmi ña: matëry aryary wëhni acër mën hna Laban, Aran hna. ⁴⁴ Ñëwëry hnam, hafo acër hu njama sakahn ha. ⁴⁵ Ge njamëka do ndënk'w ile liruha ña, awa payehneriyidëfu ayinëhneriyi. Ñada raku w'uhnë wëhi tak hnë fac ryampo.»

⁴⁶ Rebeka më ntehnëka Isak: «Gona nëñahno d'uniya yi soje wësëval Wahit ajë mën Esawu vi. Ge Sakob, umë fëna, ñëlëka aryampo hnë wësëval wëwë hn'ini nkal vi, godina tëfo wow d'uniya li!»

28

¹ Awa Isak më macëka Sakob, koyalëni do tac ndëwana tac ntehna aki: «Ñëlëd'ilihahna asëval avë nkal Kanan. ² Yiry Mesopotami, wëhni Betuwel rëmu hnëmuh hna. Yëkëlehnaryehna hnam asëval, aryag Laban, acëru hnëmuh. ³ Arabi Wën Hwëhn Fanka Fop ña njëdi vutah vunjabah, ayehahn rëm wabulunda wayabah. ⁴ Arabi njëdu wëjë gë vutah hu va gante njëdëkawo Abëraham ka, soje arebahnëhni inkal nte lëdantu ñi wële hwëhnëk va, inkal nte njëdakawo Wën Abëraham ñi.» ⁵ Awa Isak më cañëtëka Sakob ñi Mesopotami, wëhni Laban hna, nte yeho aju Betuwel Aram ña do yeho fëna acëru Rebeka ña, hnëmu Sakob gë Esawu.

⁶ Esawu njëtako Isak ndëwanëka Sakob do cañëtëkawo ñi njëkëlehnaja asëval Mesopotami hna. Njëtak fëna ante ndëwanëdëhawo Isak Sakob ña mbañëhnëkawo antë ñëla asëval avë inkal Kanan, ⁷ do Sakob ntënëkëhniwo wëhni rëmu gë hnëmu do njiko gë Mesopotami. ⁸ Koyëna Esawu njëtako rëmu Isak nëñëlawohna gë wësëval wëwë Kanan va. ⁹ Awa Esawu më pëhnak njëkëlehnahna asëwëval aha'wary. Më njik wëhni Isëmayel hna, aju Abëraham, do njëkëlehnahna ñëla aryagu, ale waciko Mahalat, aheryu Nëbayot.

Hudakery Sakob

¹⁰ Hnë wati rac matëko Sakob Berëseba hna soje ñi Aran. ¹¹ Kabi njoko lav w'a, më ndakëk hn'ile tëkëko hna. Do itaka nufëko nkagëtahn hnam. ¹² Umë ndakeryëk: më nuk ihëya sëbiko nkal li hafo tək ambin hnani. Wamëleka Wënu ña kayëdëhniho cëlinëni. ¹³ Ahwëhn a Wënu ña umë dënk kahnéko haryënk'w lëwu do ntehna: «Ahwëhn a Wënu ña yëfu, Wën rëmuh sankaf Abëraham ña do gë Wën Isak. Inkal Kanan nte ryakantuji njëfadëmi wëjë gë vutah hu va. ¹⁴ Vutah hu va njabëdëni had ivëd nkal ñi; d'uniya li fop ntëdëdëni: gë cape pëhna lav, g'ajoya lav, gë cape rëhw do g'irahahn. Soje lëw hu ña ndëwanëdëfufuhëni yam vahnë wëwë d'uniya vi fop. ¹⁵ Antë aryënk'w! Gë wëjë nkeyik, keryëdëmi hn'ile-wo-le njiidu hna do mbokaryidëmi hn'ini nkal. Tavëdila, ntidëfu fop ile hnësëhnëmi yi.»

¹⁶ Sakob më nëgak do ntehn: «Paryi nke, Ahwëhn a Wënu ña ani nke, do ami yëtëlëw'ohna!» ¹⁷ Më ntakëka do ntehn: «Hn'ani, yëw'a Wën ye! Paryi nke cery Wënu ña ye do gë rënka ambin ña!»

¹⁸ Sakob më nëgak kobëri fo g'acahnëfëd ga, do nuf taka nte nkagëtahnëko ña, cëb tac tur wagu soje nti taka ña nke taka Wën. ¹⁹ Më

macëk yëwã rac Betel, umë fëhnëtanëk «Cery Wën». Bare kobëri ña Lus macëdëho hnam.

²⁰ Tac Sakob më ntëkëk aki: «Ge Wënu ña g'ami nke, ge keryëko hn'uyas mën hna, ge njëdako ile rokëdëfu do ile liyadëfu, ²¹ do ge mbokajëbu yam fo vëhni rëm mën hna, awa Ahwëhn a Wënu ña Wën mën yedf. ²² Inji taka nte sëbëfu do rurëbu wagu ñi yedf yëwã le sëmbande Wënu ña; do umë rëkëdëfu yëdandu ihwëhn pëhw-wo hn'ile mawëryanëdëho Wën hna fop.»

29

¹ Sakob kahnëtakò paß gë cape pëhna lav ka. ² Fac ryampo, më nukëhni wakore watar wape gë wuhnankal yinëgadëho hnë kolomba fëk hna, kabi hnam cedëniho wënka ña. Itaka cankaf fidahnëdëho kolomba rac. ³ Ge fop mbarëpëlëniho wusaw wã, vëhery wusaw va ntihtëdëniho taka ña do ñëryëhnënihëhni wusaw wã ciyani, tac mbokaryëni pidëni kolomba yã g'itaka ña.

⁴ Sakob më tÿëkëhni vëhery wusaw va: «Wëlawo mën, ne nkejërun?»
Më ntëkwaniha: «Aran.»

⁵ Sakob më mbok tÿëkëhni: «Njëtërunëha bi Laban, aju Nahor?»
Më ntëkwaniha: «Ha njëtëbunëha.»

⁶ Sakob mbok tÿëkëhni: «Hak nkok?»
Më ntëkwaniha: «Aki fo nkok. Wëliha aryagu Rasel ga tëkid gë wusaw wulëwu wã.»

⁷ Sakob më ntehnëk: «Lav a nkok, wati gwak wusaw ña tëkëna ten. Pëdëryinëhni do avokaryuni nkwënani ryav wã.»

⁸ Vëheryëherya va më ntëkwani: «Kodilëfuhna fëdëfuni tameki ge wavarëpëlina fop. Ge padini, tac walihëtëfu taka nte fidahnik ñi do yëdafuni ciyani.»

⁹ Sakob nkoko nësëlëndëni gë vëhni tëket Rasel gë wusaw rëmu wã, kabi ahery wusaw yeho. ¹⁰ Sakob ga nuka Rasel do gë wusaw acëru Laban wã, më tëhak kolomba yã, ntihtëk taka ña do njëdahnì wusaw acëru Laban wã wënka ña ciyani. ¹¹ Tac Sakob më muryaka Rasel kotënd uhnatah wã. ¹² Më ntehnëka: «Rëmuha mbaÿ mën ye, Rebeka ye hnëm mën yã.» Awa Rasel nkaryëlehn pëyahna rëmu watac.

¹³ Laban, ga njëtak ajë acëru yã hnam nke, më nkaryëk kakahna, muryaka do njohna gë tere lëwu. Sakob më tëfëtanëka fop Laban ile yeha yã. ¹⁴ Laban më ntehnëka: «Paryi nke mbaÿ mën yeru, sat rac fo hwëhnyayik.»

Iñël Sakob gë vëryag Laban

Ante ñëwëko Sakob lepera wã fop vëhni Laban hna do ndokuñëhnëndëhawo, ¹⁵ awa Laban më ntehnëka: «Mbaÿ mën inja yeru. Bare gena soje rac rëkëdëfu aryokuñëhnahnëndo aki fo. Pëyarye bi wayëhw rëkëdëfëmi sosëndi.»

¹⁶ Hara Laban vëryag vëhi kwëhnako. Aryënkawëryënkaw a Leya maciko, aheryu yã Rasel. ¹⁷ Leya mëhwëryëkawo yëka yã, bare Rasel umë nkwamëko dus. ¹⁸ Sakob ñadëhawo Rasel, më ntehnëka Laban: «Ndokuñëhnëdëfëmi wabëhn mbëd gë waki (7) soje yëlahnëwã Rasel, aryag hu ahigëna yï.»

¹⁹ Laban më ntehnëka: «Yëdäyina wëjë fecëhnëko gë le yëdäbuha asan ahaÿary. Gory yal mën li.» ²⁰ Awa, soje nuÿahna Rasel yã, Sakob

ndokujëhnëkawo Laban wabëhn mbëd gë waki (7). Bare wanj wabëhn ntiyahnëkawo had wafac fo ryëcëk, kabi ñadëhawo d'us Rasel.

²¹ Tac Sakob më ntehnëka Laban: «Wabëhn wante hnësëliko ña padëk. Yëdaryëwa asëval mën a. Ñadëfu yëlëwa.»

²² Laban më macehnëkëhni fop vële ntëdëlahnëniho va do nëgehn roka sankaf sojë ñël inja. ²³ Bare g'umëd ga më nufëka aryagu Leya do njinehna Sakob, ndakëlahnëni g'umë. ²⁴ Laban aryokuñ alëwu ale waciko Silëpa nufëko njëd'ahna aryagu nke aryokuñ alëwu.

²⁵ Ga pacëk Sakob kamahnëko Leya ye! Më ntehnëka Laban: «Sojë ye liruho aki? Gena bi yëlahnëwa Rasel ryokujëhnëmi wabëhn mbëd gë waki (7)? Sojë ye rokaruho?»

²⁶ Laban më ntëkwaka: «Gena namu yal fu li ñëli aryag hara acëru ya ñëlina ten. ²⁷ Puhnaryin ambënt ñël ña gë acëru tac njëd'acëruha aheryu fëna ge mbokëru aryokujëhno wabëhn mbëd gë waki (7).»

²⁸ Sakob më mawëk: puhnani gë Leya wafac imbëd gë wahi ambënt ñël ña, tac Laban më njëd'aka Rasel. ²⁹ Rasel, umë, Laban aryokuñ ale waciko Bila njëd'akawo nke aryokuñ alëwu. ³⁰ Sakob ndakëlahnëniho gë Rasel do ñadëhawo ntëbi Leya; do tac mbok ndokujëhna Laban wabëhn mbëd gë waki kat.

Vutah Sakob

³¹ Ahwëhn a Wënu ña ga nuk Rasel yahniko ntëbi Leya, më ntika Leya nagënk, hara Rasel kodilohna nag. ³² Leya ndonkëko, do naga facan fante macëko Riben*. Më lehnëko: «Ahwëhn a Wënu ña nuk sëfëhna mën wä; tame asan mën a rëkëd ñando.»

³³ Leya më mbok ndonkëk do mbok naga facan. Më mbok ntehnëk: «Ahwëhn a Wënu ña njëd'akowa facan fakawary kabi njëtak ñadëfëwohna.» Umë, Simeyo† macik.

³⁴ Leya më mbok ndonkëk kat do mbok naga facan fatarëna. Më mbok ntehnëk: «An'ankañ asan mën aji pabëdëho, kabi nagëhnëbuha vucan vutar.» Sojë rac macahnëkawo Sakob facan fatac Levi‡.

³⁵ Leya më mbok ndonkëk. Tac mbok naga facan do ntehn: «An'ankañ, njëwëdëfu icëmb Ahwëhn a Wënu ña.» Sojë rac macahnik aju Yuda§. Tac teryalehn hnag ya.

30

¹ Rasel ga njëtëk kodina nag, më ñewaryëka acëru vutah va. Më ntehnëka Sakob: «Diry hnagu, ge gena umë cëmëdëfu.»

² Sakob më ntavëka g'umë do ntehn: «Wënu ña bi yeβu, ami? Umë wëyëk antë ahnag.»

³ Rasel më ntëkwaka: «Nufëryehna Bila, ale ryokujëndëho yi, aryaku sojë nagëhni vutah; nufëdëfuhëhni. Koyëna sojë lëwu ya, nu Yadëfuhëhni, ami fëna, vutah.»

⁴ Awa më njëd'aka aryokuñ alëwu ya Sakob ndakëni. ⁵ Bila ndonkëko do nagëhna Sakob facan. ⁶ Rasel më ntehnëk: «Wënu ña kitiñëk sojë lëmën

* **29:32** 29.32 Riben fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nuk uhorot mën a». † **29:33** 29.33 Simeyo fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «Igwëry». ‡ **29:34** 29.34 Levi mëntëlëk gë Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «ñabi». § **29:35** 29.35 Yuda mëntëlëk gë Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «cëmbi».

ÿa. Nkwëryëk imunta mën ña do maŵëk njëdaŵoŵa ami fëna facan.» Soje umë macahnëkawo Dan*.

⁷ Bila, aryokunëhn Rasel ÿa, mboko ndonk do mbok nagëhna facan fakigëna Sakob. ⁸ Rasel më ntehnëk: «Mëtaryëbuha ðus acër mën a do mëkëbuha.» Më macëka fatah fa Nefëtali†.

⁹ Leya, ga nuk gona nagënd, më nufëka aryokunëhn alëŵu ÿa, Silëpa, njëdahna Sakob ndakëni. ¹⁰ Silëpa nagëhnëkawo Sakob facan, ¹¹ do Leya më ntehnëk: «Nkoc ña tëkik!» Do më macëka Gad‡.

¹² Silëpa mboko nagëhn facan fakigëna Sakob. ¹³ Leya mboko ntehn: «Nafa ÿa tëkik, tame vësëval va kodëni ntehnëni nëfako.» Do më macëka fatah fa Aser§.

¹⁴ Fac ryampo, hnë wati barëp roka hna, Riben njiko kaÿ hna do tëkat vutah atëh nte lidëha ahnë përana ndakëntal do ndonk. Më njok njëdahna hnëmu, Leya. Awa Rasel më ntehnëka Leya: «Këlami, yëdërye vutah atëh ajë hu vi wëdampo.»

¹⁵ Leya më ntëkwak: «Asan ale rebëruhoŵa ÿi gedilihna bi gwër? Mbokëru aÿand areboŵa wadëwel atëh ajë mën ñi!»

Rasel më mbok ntehnëk: «Awa, umëd nte yejëk ñi gë wëjë ndakëfun Sakob nkwëcëtëli gë wadëwel atëh ajë hu ñi!»

¹⁶ G'anëka ga ante mëncik Sakob kaÿ ña, Leya më kacaka do ntehn: «G'amï ndakëlahnëde dol: wadëwel atëh ajë mën va sosahnëbu hnuÿahni.» Awa Sakob më ndakëlahnëni g'umë mëd tac.

¹⁷ Wënu ña maŵëko imunta Leya ña. Ndonkëko do nagëhna Sakob facan fambëryëna (5). ¹⁸ Më ntehnëk: «Wënu ña cosëko kabi njëdabuha aryokunëhn mën a asan mën a.» Do më macëka fatah fa Isakar*.

¹⁹ Leya mboko ndonk do mbok nagëhna Sakob facan fakwëhn mbëd gë fandaŵ (6). ²⁰ Më ntehnëk: «Wënu ña njëdako buña wamah! An'ankaŵ asan mën aÿi ntënëndëho, kabi nagëhnëbuha vucan mbëd gë fandaŵ (6).» Do më macëka fatah fa Sabilon†.

²¹ Tac më nagëka facëval do maca Dina.

²² Awa Wënu ña më nahaka Rasel, më maŵëk imunta dëŵu ña do ntiha kol nagënd. ²³ Më ndonkëk do naga facan. Më ntehnëk: «Wënu ña ntihetëko sëfëhnah mën ŵa!» ²⁴ Më macëka aju Yosef‡, ntehn: «Arabi Ahwëhn a Wënu ña nkwënëhnoŵa facan fakaŵary!»

Ibeta Sakob

²⁵ Ante nagiko Yosef ña, Sakob më ntehnëka Laban: «Tavërye vokawu g'inkal mën. ²⁶ Ndokunëhnëmi ðus hnuÿahnëwëhni vëryag hu vi. Awa, yëdaryëwëhni do gë vutah mën vi yifu.»

²⁷ Laban më ntëkwaka: «Këlami, nëparye. Ge maŵëru ðemarye, gory ani. Wamën mën ña njëtëndanëniho Ahwëhn a Wën hu ŵa ryëwako ile hwëhnaŵu ÿi. ²⁸ Pëyarye ile ÿadfu sosi ÿa, do cosëdëmi.»

²⁹ Sakob më ntehnëka: «Njëtëru gante ndokunëhnëmi ka do gante nke ntega hu wusaŵ soje lëmën ka. ³⁰ Hnapul toye le hwëhнаруho

* **30:6** 30.6 Dan fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «Wënu ña kitiñëk do nuk catëbu». † **30:8** 30.8 Nefëtali fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «wëtëk». ‡ **30:11** 30.11 Gad fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nkoc». § **30:13** 30.13 Aser fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nëjëko». * **30:18** 30.18 Isakar mëntëlëk gë Wa-ebëre ña g'ile fëhnëtanëk «icos». † **30:20** 30.20 Sabilon mëntëlëk gë Wa-ebëre ña g'ile fëhnëtanëk «dënënerye». ‡ **30:24** 30.24 Yosef fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «arabi nkwën».

rëkahnindu ÿa tame nkwënak dus. Ahwëhn a Wënu ña ndëwaki kobëri ga tëkahnibu tere hu li. Tëkëna bi wati ÿa ryokunahnu soñe tere lëmën ÿa dënk?»

³¹ Laban më mbok tëyëka: «Ye rëfëka sosi?»

Sakob më ntëkwak: «Ñoñ cosëdilihohna. Ge mawëru ile ÿadëmi rëyi ÿa, ani nokodëfu ryokunëhñëdi. ³² Dol pëcëtaðëfuhëhni dus wusaw wï do pitëndëlendëbuhëhni fop wape wante hwëhnað wañiñir, vutoy ma wahnaÿah, ma wabahnah do fop wuhnankal wule hwëhnað wañiñir, vutoy ma wahnaÿah: cos mën ña yed. ³³ Ge mbiÿëk toye, kodu ayët icat dëmën ña ge njëkëru cos mën ña. Fop wuhnankal wule woð wahwëhnana wëñahn wanëmpëlah ña, do fop wape wante woð bahnëna ña, wule leyik ye.»

³⁴ Laban më ntehnëk: «Awa, mawëbu wanës hu ñi.» ³⁵ Hnë fac rac dënk, Laban më pitëkëhni wuhnankal wule hwëhnað wañiñir wayaryah ña, ma wañiñir tëb tëb ña, vutoy ma wahnaÿah, do wape wante vahnëk do hwëhnað wëñahn wayaryah ña do kwëtëhnahnëhni wurac viju. ³⁶ Tac cañëtëhni ñawët le njasëdëni wafac warar tëkahnëndëni, soñe ñawëlëni gë Sakob nte heryëdëhëhniwo wusaw wuyëntaw Laban wa.

³⁷ Awa, Sakob më nufëk vundoko vatëh vatar vanëmpëlah do këcëk vakuð va. ³⁸ Më kwëtëk vundoko va le kosëndeni wënka wusaw hna. Kabi wusaw wa njëwalëdëniho ge njijëni siya wënka ña. ³⁹ Wusaw wa njëwalëdëniho haryënk wundoko hna do nagëdënihëhniwo wucaw vunkwamah vunte hwëhnað wañiñir wayaryah ma wañiñir tëb tëb ña, vutoy gë wahnaÿah.

⁴⁰ Sakob pitëkëhniwo wusaw wulëwu wa do kwëtëni njëkëndënihëhni wusaw Laban wule hwëhnað wañiñir wayaryah do wabahnah ña. Koyëna ntiko ntega ntëwu ña do tavëdilihëhniwohna mbarëpëleni gë ntega wusaw Laban ña. ⁴¹ Nte-wo-nte njëwalëdëniho ña Sakob kwëtëdëho vundoko va le kosëndeni wënka hna, soñe njëwalëni haryënk wundoko vutac. ⁴² Bare ge camëni wusaw wa, kwëtëdilihohna vundoko va: koyëna wusaw wusamah wa Laban hwëhnekëhniwo do wuhonah wa Sakob hwëhnekëhniwo. ⁴³ Sakob nkwënaðëhawo hnapul ÿa do nke ahwëhn wusaw wuyabah dus. Kwëhnaðëhniwo vëryokun vësëval gë vësan gë wayonkomb do gë wafali.

31

Sakob matëf vëhni Laban hna nkary

¹ Sakob njëtako viju Laban va ntehnëdëniho: «Sakob nufëk fop le kwëhnek rëm fu ÿa do umë vetandanëka.» ² Sakob kamahnëko Laban gona njëkënda gë kobëri ka.

³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Sakob: «Bokary hn'inkal vële hnagëki hna, ðarël vëvë tere hu hna, do g'amï nkeðe.»

⁴ Sakob më macehnëkëhni vësëvalu Rasel gë Leya, hnë wëhaÿ hna, le nkeho ntega wusaw wulëwu hna. ⁵ Më ntehnëkëhni: «Kamahnëbu rëmün gona njëkëndo gë kobëri ka; bare Wën rëm mën ña gë ami nkebun kwëlëkwël. ⁶ Nurun, wühnë dënk, ndokunëhñëbuha rëmün gë fanka mën fa fop. ⁷ Bare, tokako nkwëcëtëdëho cos mën ña. Bare Wënu ña tavëlahna ntiwo wëh. ⁸ Ge ntehnakëndëho: “Wusaw wule hwëhnað wañiñir tëb tëb wa ye cos hu ña”, wusaw wa fop wuhwëhn tëb tëb fo

nagakëndëni, do ge ntehnakëndëho: “Wusaŵ wule hwëhnaŵ wañiñir wayaryah ŵa ye cos hu ŵa”, fop wusaŵ ŵa wule hwëhnaŵ wañiñir wayaryah fo nagakëndëni. ⁹ Wënu ŵa nufëkëhni wusaŵ wulëwu ŵa do njëdaŵowëhni.

¹⁰ «Hnë wati nte njëŵalëdëniho wusaŵ ŵa, nuŵu ŷinë hnë huŵakery: wusan wule yëŵadëhëniho wësëŵal ŵa wañiñir wayaryah kwëhnaniiho gë tëb tëb do gë wacankaf. ¹¹ Tac, mëleka Wënu ŵa më macëko hnë huŵakery: “Sakob!” Më wëtafu. ¹² Më ntehnëko: “Yëkëryihni: fop wusan wule yëŵadëhëniho wësëŵal ŵa wañiñir wayaryah kwëhnaniiho gë tëb tëb do gë wacankaf; ami lik kabi nuŵu fop ile ntiki Laban ŷa. ¹³ Wën Betel ŵa yëfu, hn'ile cëbëruho do rurëru wagu itaka hna, hnam ntëkëntuhoŵo. Tame, matëry, kërënyari inji nkal do awoka hnë nkal nte hnagahniru hna.”»

¹⁴ Rasel gë Leya më ntëkwaniha: «Goryaryëlëfuhna ile lëwëdëfun tere rëm fu hna. ¹⁵ Had wëhneh pëlakëfu, kabi nkwaŵëkëfu do tokëk koryi lëw fu ŷa. ¹⁶ Awa, fop hnapul le nufëhnëka Wënu rëm fu ŷi fuhnë hwëhnek gë vutah vudëw fu vi. Tame diry fop le ntehnëki Wënu ŵa.»

¹⁷ Awa, Sakob më pëhwëtak do kayëndëhni vërahu gë wësëŵalu hnë wayonkomb. ¹⁸ Më njokëhni fop wusaŵ wulëwu ŵa gë hnapul le nuŷako hnë Padan-Aram ŷa. Mënc gë wëhni rëmu Isak, hn'inkal Kanan hna.

¹⁹ Hnë wati Lac, Laban imëc wëñahn wusaŵ wulëwu njiko. Kabi rëmu Rasel golohna hnam, Rasel më nuŷak fere soŵe ntehnahn vundëhwa vunte cëmbëdëho rëmu had wamën ŵa. ²⁰ Sakob tokakawo Laban awë Aram ŷa, g'unji dëwu hara koyalahna ŵa. ²¹ Nkaryëko, gë fop le kwëhnako ŷa. Ntëmpëtako sën sankaf ŷa, Yufërat, do nji gë cape inkal nte hwëhnaŵ wahuŵ, do wacëde Galad.

Laban tëkadëha Sakob

²² Hnë fac rarëna hna, më pëyayik Laban Sakob nkaryëk. ²³ Më nufëkëhni wëheryu, tëfëlehna hnë uyas wafac mbëd gë wahi (7) do tükahna hnë wahuŵ Galad hna. ²⁴ Bare g'umëd ga Wënu ŵa më tufëhnaka Laban, awë Aram ŷa, hnë huŵakery do ntehnä: «Antë alehna wameh Sakob.»

²⁵ Awa Laban tëkakawo Sakob. Sakob hn'ikuŵ ndampo ntiko hnam usank lëwu ŵa; Laban fëna ntintëlehni hnam ulëwu ŵa hn'ikuŵ tac. ²⁶ Laban më ntehnëka Sakob: «Ye fëlaki? Soŵe ye rokaruho ayojëhni wëryag mën vi had wëramp uwët? ²⁷ Soŵe ye soŵaru ayaryi, tokaruho do pëyalihohna? Ntinëhnaŵkëndëmi ambënt cankaŵ koyalahni. ²⁸ Maŵëlihna hoyalëfu wëryag mën vi gë vutah vuntëw hni vi! Paryi nke had intëhn ntiru aŵ'ankaŵ. ²⁹ Kodëfu liwu wëh ge ñadëfu; bare Wën rëmuh ŵa më lehnëko umëd nte ryëcëk ŵi: “Antë alehna wameh Sakob!” ³⁰ Awa, nkwaŵëbu njiru kabi ñankahnëkino awënc gë wëhni rëmuh, bare soŵe ye lë leru vundëhwa vunte sëmbëdëfu had wamën ŵa?»

³¹ Sakob më ntëkwaka Laban: «Njibu koyëna kabi ntakëkoŵo do nahadëfuhu tebëduhoŵëhni wëryag hu vi. ³² Tame ge nuru vundëhwa vutac hnë aryampo wëlëmën li, ahnë arac cëmëd. Tase wëlëw fu vi yëkëry fop ile ye hnë ŷal mën ŷi do nufëry ile hwëhneru ŷa.» Hara Sakob yëtëlohna Rasel leko vundëhwa va.

³³ Awa, Laban më njëkëlehnek hn'usank Sakob hna gë wa Leya hna do gë wëryokuŵ wëhi va, bare nulohna. Ga cahnik hn'usank Leya hna, më tënkëk hn'uwa Rasel hna. ³⁴ Hara, Rasel leko vundëhwa va;

hnë le tindëdëni wayonkomb ntañahni kwëtëko do ntañahn. Laban njëkëlehnëko hn'usank hna fop hara ñoñ nuna.

³⁵ Rasel më ntehnëka rëmu: «Apa, antë ntavi ge kolëla wātu haryënkwa hu; ures lepera fëgwëko.» Laban njëkëlehnëko bare nulohna vundëhwa va.

³⁶ Sakob më ntavëka do nirahna Laban ntehnëka: «Ye libu wëh? Mo ryawëfëbu soje aholahn arëfëlehnëndo aki? ³⁷ Njëkëlehnëru hnë viyë mën hna fop. Tëkatëru bi inë ryampo ile hwëhnëru? Tufëryihni vëlëmën vi do gë vëlëw hu vi, do tëfëka kitiñënihëfu.

³⁸ «Ntibu wabëhn wafëhw wahi (20) ÿal hu hna; nulihahna muk icañ hu nte hñacëk, do cemëlëwähna muk icañ hu. ³⁹ Mëncënanilinahna muk icañ nte ndawëk intaw, mbokënanëdëminawo nte-wo-nte cëmëko icañ ña. Tëyëduhówëhniwo vësayini wule ledeho wä, g'umëd ma g'anent ña. ⁴⁰ G'anent ga korotëdëfëhuo gulav wä do g'umëd ga gë huji ha, do kodëwöhna ryaku wakwëd. ⁴¹ Mawëfëbuho liwu wabëhn wafëhw wahi (20) ÿal hu hna: ndokujëhnëmi wabëhn pëhw gë wahnah (14) yëlahnëwëhni vëryag hu vëhi vi, do wabëhn mbëd gë ryaw (6) soje hnuñahnëwëhni wusañ, bare wëjë, nkwëcëtëduho cos mën inja. Koyëna nkeho! ⁴² Ge Wën rëm sankaf mën Abëraham, Wën hunte valendëhawo rëm mën Isak ña, demakëndilohna, tavakënduho wëncu wëbäk fo. Bare Wënu ña nuk horot mën wä gë doku lakah le libu ÿa do umëd nte ryëcëk ñi niraki.»

⁴³ Laban më ntëkwaka Sakob: «Vëyi vësëval ami hwëhnëkëhni, vutah vuntëw hni vi ami hwëhnëkëhni, wuñi wusañ ami hwëhnëkëhni do fop le hnuđu ÿi ami hwëhnëk. Bare, njavëtëbu tək pëgw dol, ñoñ koda voku liwu soje vëryag mën vi ma soje vutah vunte nagëni vi. ⁴⁴ Tame yij nkwëryëli fuhnë vëhi, do tëfëka ntiyi inë nke sedë yëbëlan fu.»

⁴⁵ Awa Sakob më nufëk itaka do cëb. ⁴⁶ Tac ntehnëhni vëlëwu va mbarëpini wëraka. Më mbarëpini do ntini akova. Tac vëhni fop hnë kova tac tokëniho. ⁴⁷ Laban Yëgar Sahaduta* macëko yëwa rac, do Sakob umë Galed† macëko.

⁴⁸ Laban më ntehnëk: «Anji kova ye dol sedë lëw fu ÿa wëjë g'ami.» Soje rac wacandë yëwa ÿa Galed, umë fëhnëtanëk «kova nte ye sedë». ⁴⁹ Misëpa maciko fëna, umë fëhnëtanëk «yëwa soje iyëka», kabi Laban mboko ntehn kat: «Arabi Ahwëhn a Wënu ña njëkandëfu antë tavi ile hwëtëlik ani ÿi ge gona nulënde. ⁵⁰ Ge koroteyehneruhëhni vëryag mën vi, ge ñëlëruhëhni vësëval vëhawary, diry wajira, gena ahnë ye sedë ÿa yëbëlan fu, bare Wënu ña dënk ye.»

⁵¹ Tac Laban më mbok ntehnëka Sakob: «Yëkëry anji kova wëraka nte hovëbu yëbëlan fu ñi, yëkëry inji taka nte sëbik ñi. ⁵² Anja kova gë inji taka ye wasefë walëw fu wä: tëfëlohna ryëcu anja kova yiryindu ÿal hu soje liyi wëh, wëjë fëna tëfëlihna aryëci anja kova ayijënd ÿal mën soje aliwo wëh. ⁵³ Arabi Wën Abëraham ña gë Wën Nahor ña, asankaf rëm mën, nke ahitij yëbëlan fu.»

Awa Sakob më ntëkëk gë Wën hunte valehnëdëhawo rëmu Isak ña. ⁵⁴ Tac Sakob më cënak sadëha kuñ hna, do macehnëhni vahne va fop roka ÿa. Tokëniho do ndakëniho kuñ hna.

* **31:47** 31.47 Yëgar Sahaduta fëhnëtanëk gë Wa-aramë ña «kova nte ye sedë». † **31:47** 31.47 Galed fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «kova nte ye sedë».

32

¹ Ga pacëk Laban matëko kobëri fo, muryahni vëryagu gë vërah hni do ndëwanëhni. Tac mëncëlehn gë ýalu.

Ipankël Sakob gë Esawu

² Sakob ndëcalëko njind nkaŵ ntëwu ña, hnë wati rac wamëleka Wën më pankëlëni. ³ Ga nukëhni, Sakob më ndekak: «Kaŵ Wën ye!» Do hnam Mahanayim* maciko.

⁴ Sakob më payëkëhni vahné ndënkwahëni vëhni acëru Esawu hna, nkal Seyir hna hnë resiyo Edom hna. ⁵ Ntehnëhni aki: «Wëlin le fëyadunëha Ahwëhn mën a Esawu: “Aryokuŵ hu ýa Sakob më lehnëk: Vëhni Laban hna nkebuho hafo gaki. ⁶ Kwëhnabuhëhni wuhni gë wafali gë wape gë wuhnankal do gë vëryokuŵ vësan gë vësëval. Payëryibuhëhni vahné pëyanihi, soje gante kodu ahacawo g'untënah.”»

⁷ Vële fayiko va më mbokajëni pëyaniha Sakob: «Pëyajëbunëha Esawu do nkejëk afankëlu, gë vësan wakeme wahnah (400) nkejëni.» ⁸ Sakob më ntakëka ðus. Më pitëndëlehnëkëhni vahné vële nkeniho va wakore waki, do gë wape ña gë wuhnankal wã gë wuhni wã do gë wayonkomb wã fëna. ⁹ Ntehnadëho: «Ge Esawu njijëk ndawëhni kore ryampo, kore ýëntaŵ ýa pehëdëni.»

¹⁰ Tac Sakob pëgwëlehn njëfand: «Wën rëm sankaf mën Abëraham, gë rëm mën Isak, Ahwëhn a Wënu ña ntehnëruho: “Bokary g'inkal hu, ðarël vëvë tere hu hna. Ntinëhnëdëmi ifërën.” ¹¹ Ahwëhn, mbaðu ðus soje hnuýaŵ fop uryema ule wawëryanëruho g'ikahnënda yabahëhu ñi, ami aryokuŵëhn hu ýi. Ryoko mën ýi fo hwëhnabuho ante ndëcëdëfuhu sën Yurëdan ñi, do tame mbokajëdëfu gë waŵi wakore waki. ¹² Këlami, pehëteryëwa Esawu, kabi ntakëko g'umë, ntakëko antë njij ndawëfu gë vësëval vi do gë vutah vi. ¹³ Dënkwëtary ntehnëruho: “Ntinëhnëdëmi ifërën. Vutah hu va njabëdëni had nkëreyal nte wok kodena ndëkwi.”»

¹⁴ Herac, Sakob hnam ndakëniho gë vëlëwu va. Më nufëk hnë hnapul le nuýajëko hna soje mbuñahna Esawu: ¹⁵ wuhnankal wësëval wakeme waki (200) gë wusan wafëhw wahi (20), wape wacëval wakeme waki (200) gë wacan wafëhw wahi (20), ¹⁶ wayonkomb wafëhw warar (30) wale yiwëndëd gë vutah hni per, wuhni wësëval wafëhw wahnah (40) gë wusan ipëhw (10), wafali wasëval wafëhw wahi (20) gë wasan ipëhw (10).

¹⁷ Më njëdakëhni vëryokuŵ vëlëwu va, wuhnankal wã aryampo, wape ña aryampo, wayonkomb wã aryampo, wuhni wã aryampo, wafali wã aryampo do ntehnëhni: «Dënkwëhën, do ñawëtëlehnëryinëhni wakore wusaŵ ñi.» ¹⁸ Tac nteha aryënkwëryënk w a: «Ge pankëlërun acër mën Esawu tëyati: “Mo hwëhnëki? Ne njidu? Mo hwëhnëkëhni wusaŵ wule hëryëdu wi?” ¹⁹ ntëkwaðuha: “Sakob aryokuŵëhn hu ýa hwëhnëkëhni. Buña njëdanahniki, wëjë, ahwëhn mën Esawu, do umë dënk nkejëk hamëhnifu.”» ²⁰ Më ntehnëka koyëna ahigëna ýa fëna gë ararëna ýa do gë fop vële hëryëdëhëhniwo wusaŵ va: «Koyëna ntehnëdunëha Esawu ge pankëlërun, ²¹ do nkwëndëfun: “Sakob aryokuŵëhn hu ýa nkejëk kamëhni fu.”» Kabi Sakob ntehnadëho: «Njamëhnëdëfuhã gë wabuña wante ryënkwëhnëdëho ñi, do tac təkëdëfu haryënk w lëwu. Ntiyahnéko kacadëho g'untënah.»

* 32:3 32.3 Mahanayim fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «wakaŵ wasoðadë waki».

²² Awa wusaŵ ŵa ndënkwaryëhiniho, hara Sakob, umë dënk, hnam mboko ndak umëd nte rëkiko űa.

Iyol Sakob gë Wën

²³ Awa hnë umëd tac dënk, Sakob matëndëkëhniwo hnam vësëvalu gë Bila gë Silëpa do gë vutah pëhw gë fandaŵ (11) vuntëŵu va kegëtani garyëla Yabok űa, cañëtëhni. ²⁴ Ga kegëtani, cañëtëkëhniwo vëryokuű va gë fop le kwëhnako űa. ²⁵ Sakob nkolehn umë fo.

Awa tac asan më njiyëk hn'umëd tac njolëni g'umë hafo wakëwak űa. ²⁶ Asan arac, ga kamahnëk, mëkëdilahna Sakob hn'iyol tac, më ndafëka cokat hna, do cokëtakawo njolatëndëni. ²⁷ Tac asan a më ntehnëka Sakob: «Tavërye yiwu, kabi pacëk.»

Sakob më ntëkwaka: «Tavëdila ayi ge gena ndëwanëruho.»

²⁸ Asan a më tëyëka: «Hak maciru?»

Më ntëkwaka: «Sakob ŵacibu.»

²⁹ Asan a më ntehnëka: «Godëlihna aŵacënde Sakob. Wac hu ŵa Isërayel† yecf, kabi gë Wënu űa njolërun do gë vahnë va, do wëjë lëbëkëhni yaŵ űa.»

³⁰ Sakob më tëyëka: «Këлами, pëyarye bi hak maciru.»

Asan a më ntëkwaka: «Soűe ye rëyëduho ŵac?» Awa tac asan a më ndëwanëka Sakob.

³¹ Sakob më macëk yëŵa rac Penuwel, umë fëhnëtanëk «yëka Wën»; kabi më lehnadëho: «Nulëbun gë Wënu űa vinkër vinah, do cëmëla.»

³² Ante pëhnik lav űa, Sakob ndëcëtako Penuwel űa. Tadëdëhawo kabi mbuf űa ntavëdëhawo. ³³ Soűe umë ye, hafo dol, vëvë Isërayel va vërokëdina faűar favë pombor fa, kabi bay hnam cërehniko Sakob.

33

Igwëryël Sakob gë Esawu

¹ Awa, Sakob njëkako do nulehna taű Esawu tëkid gë vësan wakeme wanah va (400). Më pitëndëlehnëkëhni vutah va, ale-wo-le gë hnëmu: Leya gë Rasel do gë Bila gë Silëpa fëna. ² Më ndënkwendëkëhni Bila gë Silëpa gë vutah vuntëŵ hni va, tac hamëhni lëŵ hni Leya gë vërahu, do Rasel gë Yosef tëkwahnini hamëhni. ³ Tac Sakob umë dënk më ndënkwarëkëhni. Ndëkwëhnëko yëka űa nkal hna wahwënta mbëd gë wahi (7) tëkahnënd darël hn'ile nke Esawu hna.

⁴ Ga Esawu më nkaryëk kacaka, nji muryahna do mbuca. Pëgwëlehnëni kondëni vëhni vëhi tak. ⁵ Ga nukëhni Esawu vësëval va gë vutah va, më tëyëka: «Vëhni mo ye vële lapëhnajëdëhi vi?»

Sakob më ntëkwak: «Vutah vunte njëdëkoŵëhni Wën, ami aryokuűëhn hu űa ye.»

⁶ Vëryokuű vësëval va gë vutah vuntëŵ hni va më tëhani do ndëkwëhnëni haryënkŵ Esawu. ⁷ Tac Leya gë vërahu njigëlehnëni ndëkwëhnëgëni, do Yosef gë Rasel.

⁸ Esawu më tëyëk: «Ye űadü ali gë fop wusaŵ wule fankëlibun wï?»

Sakob më ntëkwak: «Ahwëhn, ñakëndëbu ahacawo g'untënah.»

⁹ Esawu më ntehnëk: «Ahery mën, kwëhnaŵu hnapul yaŵah, kwëtary ile hwëhnaru űa.»

† 32:29 32.29 Isërayel mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre űa ile fëhnëtanëk «amëtarëdëha Wënu űa».

¹⁰ Sakob më ntehnëk: «Hali, këlami ge gona ntavi g'ami, maŵëry iŷi ßuña. Ipankël gë wëjë ña nke soje lëmën had gë Wënu ña nulëbun vinkër vinah, kaßi kacaruho g'untënah. ¹¹ Awa maŵëry ßuña ile yëðanahnimi ŷi, Wënu ña yëðako do kwëhnabu fop le rëfëko ŷa.»

Sakob njaŵëñëko do Esawu më maŵëntak. ¹² Tac, më ntehnëka: «Matëry! Njiyi lapëhnaŷi.»

¹³ Bare Sakob më ntëkwaka: «Njëtëru vutah va vëyaŵëna, do tëfëka ntiyini wajira vucaŵ vunte wok yëwëd bël va. Ge porosiŷini njasëni ñap wëla fac ryampo fo, fop cëmëðëni. ¹⁴ Dënkwahëndëno; ami, njasaryëryidëfuhëhni wajira fo wusaŵ mën wï gë vutah vi, hafo rëkëryiŵu ŷal hu hna, hn'inkal Seyir* hna.»

¹⁵ Esawu më ntehnëk: «Awa tavëhnëðëmini vahne vëryampo vële rëfëlibun vi.»

Sakob më ntëkwak: «Wëla tavëlihëhnhna, ahacawo g'untënah fo ŷadëfu.» ¹⁶ Hnë fac rac, kahnëtako Esawu mëncënd gë Seyir.

¹⁷ Sakob umë, Sukot njiko. Hnam më mbëryehnek tere, do wakece, soje wusaŵ wulëwu ŷa. Soje rac ŷacande ŷëŷa rac Sukot, umë fëhnëtanëk «wasank».

Itëk Sisem

¹⁸ Koyëna Sakob matëko Mesopotami do yam fo tëkëko hn'inaw Sisem vë Kanan hna. Darël naw hna ndahëko. ¹⁹ Më ntaŵëk hnë vutah Hamor, ale hahnëndëko Sisem hna, inkal nte ntihahnëko usank lëwu ŷa. Waŷëc keme koryi ntaŵahnëko. ²⁰ Hnam ntiko hn'ile cënade sadëha do mac El Elohe Isërayel, umë fëhnëtanëk «Ŵën Isërayel».

34

Igwëcanëhn Dina

¹ Hnë fac ryampo Dina, aryag hni vëhni Sakob gë Leya, nehahnëkëhniwo vësëval vëvë nkal va. ² Sisemaju Hamor, asankaf Wahiv wavë resiŷo ŷa, nukawo. Më nufëka do ntihna ndakëni forosima. ³ Bare ñadëhawo ðus do pëlakawo, njëkëlehnëðëho fëna nuŷa ikwëtahn Dina ña. ⁴ Awa Sisem më ntehnëka rëmu Hamor: «Yëkëlehnëndeŷa aŷi aryag, ñadëfu ŷëlëŷa.»

⁵ Ga njëtak Sakob Sisem cëfëhnanëka aryagu Dina, viju gë wëhaŷ nkeniho gë wusaŵ ŷa; ñoñ nësëlohna hafo nte mëncini ña.

⁶ Awa Hamor më njini g'aju vëhni Sakob hna soje nësëhna. ⁷ Hara tëko mëncini vijju Sakob, do njëtaniho ile ryëcëtak ŷa. Vësan vërac pëbëkëhniwo yiŵëhnaŷ sankaf do ntavëkëhniwo ðus, kaßi Sisem ntiko iñë le wok didëna muk Isërayel hna idak forosima g'aryag Sakob ŷa.

⁸ Bare Hamor më ntehnëkëhni: «Ajë mën a Sisem ñadëha ðus aŷi aryag. Këlami, yëðëryina ñëla. ⁹ Gwëryëlëñëfu: yëðaryinëfuni vëryag hun vi ŷëlëfuni do aŷëluni vëryag fu vi.» ¹⁰ Gë fuhnë ntëðëntëðërun. Piðëtëðërun resiŷo ŷi. Kodun alëðëntiwu ani alindu le valëðëhu ŷa, ahwëhnu nkal iŷi.

¹¹ Sisem umë dënk fëyakëhniwo vëhni rëmu gë vicëru aryag fa: «Demaryino, pëhwëtabu yëðawu ile rëyëðunëho ŷa. ¹² Kodun arëyuno hpuy hucankaf do gë waßuŷa wayabah. Njëðadëmu fop le rëyëðunëho ŷa, ðanko ŷëlëŷa aryag aŷi tuŷ.»

* 33:14 33.14 Seyir wacik fëna «Edom».

¹³ Viju Sakob më ntëkwaniha Sisem gë rëmu Hamor, bare cowëniho ile nahani ya kabi Sisem cëfëhnanëkawo ahery hni ya Dina. ¹⁴ Më ntehnënihëhni aki: «Kodilëfuhna yëdafuna ahery fu ya asan ale wok kácina; usëfëhnah lëw fu yed. ¹⁵ Soje inë ryampo fo wawëhnderun: fop vësan vëvë ýal hun va kácini gë fuhnë ki. ¹⁶ Awa, tac njëdafërunëhëhni vëryag fu va aýëluni, do ýëlëfuni vëryag hun va. Ntëdëntëdëfun gë wuhnë do koyëna bulunda ryampo fo yeden. ¹⁷ Bare ge mawëluhna aháciwu, mbidëfunëha ahery fu ýi do njidëfun.»

¹⁸ Hamor g'aju më mawëni watac. ¹⁹ Jar ña pëhwëtalehn taj soje nti ile tëyiniho ya, kabi ñadëhawo dus aryag Sakob ýa. Hara umë yeho ale ýako ntënëni tere ýa. ²⁰ Hamor gë Sisem më njini ýëwa bulunda hna, do ntehnënihëhni aki vëvë hnam va: ²¹ «Vëyi vësan vëhwëhn yam yëbëlan fu ye. Arabi ntëdëntini resiyó fu li do ntindëni ile ñadëni ýa, kabi nkal inji njankëk haryënkwa lëw hni! Kodën ñëlinëhni vëryag vëléw hni va do kodën njëdafayinëhni vëléw fu va ñëlënihëhni. ²² Mawëdëni ntëdëntini gë fuhnë do ntiyin bulunda ryampo fo ge ntiyinëk ile ñadëni ýa, umë ye: fop vësan vëvë ýal fu va kácini gë vëhni ka. ²³ Ge mawayinëkëhni, njijëdëni ntëdëntini gë fuhnë; awa fop wusañ wulëw hni wã gë hnapul lëw hni ýa fuhnë hwëhnëdën.»

²⁴ Fop vële yeho hnam va mawëlehnëni wanës Hamor g'aju Sisem ña, do fop vësan vëvë nañ va káciniho.

²⁵ Hnë fac rarëna hna, hara vësan va ntavëdëhëhniwo wahajëhn wã, viju Sakob vëhi, Simeyo gë Levi, vicëru Dina va, më nufëni wasëlame walëw hni wã, tënkëni nañ hna hara ahnë yëtëna do ndawënihëhni vësan va fop, ²⁶ ndawaryënihëhniwo fëna vëhni Hamor g'aju Sisem. Ga cahnédëni tere Sisem ýa më njonihä Dina. ²⁷ Viju Sakob vëyëntañ va më njijëni nteni ile kwëhnani vësëm va do nufëni fop le yeho nañ ýa kabi ahery hni sëfëhnanik. ²⁸ Nufënihëhniwo wusañ wavë nañ wã fop gë wule yeho wëhañ wã. ²⁹ Njonihö fop hnapul lëw hni ýa, gë vësëval va fop gë vutah va fop do gë fop ile yeho watere hna.

³⁰ Awa Sakob më ntehnëkëhni vëhni Simeyo gë Levi: «Njonëhnirunëho kata. Soje lëw hun ýa, vëvë Kanan vi gë vëvë Perisi vi ñewëdëniho. Nkwëryëlëdëni do mëkëdëniho gë tere mën ýi, kabi vësan toyë fo hwëhnabu.»

³¹ Bare vëjar vaki va më ntëkwaniha rëm hni: «Ayi asan tëfëlawohna ntiha ahery fu ýi had asëval ale wafëd nkaf ntëwu.»

35

Iboka Sakob gë Betel

¹ Fac ryampo Wënu ña më lehnëkawo Sakob: «Matëry ayi alëd Betel, hn'ile ntinëhnëdëhuho sëna sadëha hna. Hnam tufëhnamino ante nkaryëdëhuwo acër hu Esawu ña.»

² Sakob më ntehnëkëhni vëvë tere lëwu va gë vële nkenihö va fop: «Dihëtëryin wamën wahneh wale ye ýalun wï. Pacënyarin do gwëcëtarin viyi va. ³ Pëhwëtaryin, Betel yidën. Hn'ile cënadë sadëha ýadëfu linëhnëwa Wën hunte ryemakowo hale ndëñëbuho do ryemadëhowo hn'ile-wo-le hna.» ⁴ Awa më njëdaniha Sakob fop wamën wahneh wale kwëhnaniho wã, do gë vampebel vante mpebelaniho va. Sakob më mbañëk kuyët tëh cankaf nte ye ñarël Sisem ña. ⁵ Ante

kahnëtaního Sakob gë vëlëwü va, Wënu ña cëlëndëhnikëhniwo ntakah cankaŋ vëvë vankol vante kakëniho va, hafo ahnë dëkëlohna tëfëlehnëni.

⁶ Sakob gë fop vële tëfëlëniho va tëkëlehnëni Lus, umë wacëde Betel, hn'inkal Kanan hna fo. ⁷ Më njik ntik hn'ile cënade sadëha hna do nac yëwa rac «Ël-Betel*», kabi hnam tufëhnaŋawo Wënu ña ante nkaryëdëhawo Esawo ña.

⁸ Debora, asëval ale hnihnëdëhawo Rebeka hnëm Sakob ña, cëmëko do mbañi ñarël Betel hna, kuyët hn'atëh cankaŋ hna; kobëri fac rac, «Atëh Wako» macëde tëh tac.

⁹ Wënu ña mboko tufëhnaŋa kat Sakob ante matiko Mesopotami mbokand Betel ña do ntinëhna fërën. ¹⁰ Më ntehnëka: «Wac hu wä Sakob yeho, bare bokëdelihna awäci koyëna. Tame wac hu wä Isërayel yed.» Awa Wënu ña Isërayel macëkawo.

¹¹ Më mbok ntehnëka kat: «Wën Hwëhn Fanka Fop ña yefu. Njëdadëmini vutah vunjabah, soje aye rëm sankaf nkal do gë kore wabulunda. Nkedëni vëhnaŋ hnë vutah hu hna. ¹² Inkal nte lehnëbuho yëdadëfuhëni Abëraham gë Isak ña, njëdamí, do ge mbiyëk vutah hu va yëdadëfu.» ¹³ Tac Wënu ña më ñawëtak yëwa le nësëhnahnëkawo Sakob ña.

¹⁴ Sakob më kahnëndëk hnam itaka, do tur wagu gë uñen toye, soje nkehahn taka Wën. ¹⁵ Kabi Wënu ña nësëhnëkawo hnam më macëk yëwa rac Betel, umë fëhnëtanëk «Cery Wën».

Hnagi Besame gë icëm Rasel

¹⁶ Sakob gë tere lëwü ña matëniho Betel hna. Nkojëkëhniwo tëkahnëni Efërata ante nagëko Rasel ña. Korotëko hnagi ña. ¹⁷ Ante korotëdëho Rasel hnagi ña, asëval ahnagënd a më ntehnëka: «Antë ntaki, facan vok ye.» ¹⁸ Rasel cëm inja nkeho. Ante mbëvëdëho ña, më macëka fatah fa Ben-Oni, umë fëhnëtanëk «Fatah horot mën», bare Sakob Besame macëkawo, umë fëhnëtanëk «Fatah vák rëhw».

¹⁹ Rasel cëmëko do mbañi tëfary ankawë Efërata hna, umë wacëde tame Betëlem. ²⁰ Sakob më cëbëk itaka yag hna: hafo dol nkok macënde «Itaka bë yag Rasel».

²¹ Sakob më njik kahnënd wasank wadëwü ña hnë resiyo Migëdal-Eder† hna. ²² Hnë wati nte ntëdëko Sakob hnam ña, Riben fandënkwëryënkwa fantëwü fa njiko ndakëni gë Bila, asëval ale nkeniho gë rëmu ña. Sakob njëtako do ntavëkawo ñus. Hara Sakob vutah vucan pëhw gë vuki (12) nuŋako:

²³ Leya nagëhnëkawo Riben fandënkwëryënkwa fa
tac Simeyo gë Levi gë Yuða gë Isakar do gë Sabilon.

²⁴ Rasel umë Yosef nagëhnëkawo gë Besame.

²⁵ Bila, ale ryokuñëhnëdëhawo Rasel ña,
Dan gë Nefëtali nagëhnëkawo.

²⁶ Silëpa ale ryokuñëhnëdëhawo Leya ña
Gad gë Aser nagëhnëkawo.

Vëyi ye viju Sakob va; Mesopotami hna naginiho.

Icëm Isak

* **35:7** 35.7 Ël-Betel fëhnëtanëk «Wën vë Betel». † **35:21** 35.21 Migëdal-Eder fëhnëtanëk ide nte fëlik njëkahnëndeni wusaw.

²⁷ Sakob më njik Mamëre vëhni rëmu hna, ðarël Kiriya-Arëba, umë wacëde tame Ebëron. Hnam ntëdëniho Abëraham gë Isak. ²⁸ Isak wabëhn keme gë wafëhw mbëcf gë warar nuÿako (180) ²⁹ cëmat. Awa g'untaf yaryah tëfëlehnëkëhniwo vacërakëloÿu va hn'icëm hna do viju, Esawu gë Sakob, më mbañëniha.

36

Esawu gë tere lëÿu

¹ Wëli itëfëta soÿe vutah Esawu nte wacëde Edom. ² Esawu vësëval vëvë Kanan ñëlëko: Ada, aryagu Elon avë ðulunda Wahit ÿa gë Oholibama aryagu Ana nte nagëko Sibeÿo avë ðulunda Wahiv ÿa. ³ Basëmat ñëlaryëko fëna, aryagu Isëmayel do ye aheryu, Nëbayot. ⁴ Ada yeho hnëm Elifas ÿa, Basëmat yeho hnëm Rewuyel ÿa, ⁵ do Oholibama yeho hnëm Yewus gë Yalam do gë Kora ÿa. Vëÿi ye vijë Esawu vële hnagiko Kanan va. ⁶ Esawu më njokëhni vësëvalu gë vërahu do gë fop vëryokuÿ vëlëÿu va gë wusaÿ wulëÿu ÿa. Njoryaryëko fëna fop hnapul le nuÿako hn'inkal Kanan ÿa. Njini hnë resiÿo haÿary, naÿët aheryu Sakob. ⁷ Vëhodilohna nko ntëdëlahnëni ndampo kabi hnapul lëÿ hni ÿa njaÿëko ðus. Resiÿo le nkehahnëniho ÿa gedilohna gwër soÿe ndavahnëndënihëhni wusaÿ ÿa. ⁸ Soÿe umë, Esawu, (nte wacëdeho Edom), njiko ntëcf hnë resiÿo Seyir hwëhn wakuÿ hna.

Bulunda Esawu

⁹ Wëli itëfëta soÿe vërah Esawu va, rëm sankaf ðulunda Wa-edom, vële lëdëko hnë resiÿo Seyir hwëhn wahuÿ. ¹⁰ Wëlin wamac viju Esawu va: Elifas, ale nagëko asëvalu Ada; Rewuyel ale nagëko asëvalu Basëmat. ¹¹ Viju Elifas va Teman yeho gë Omar gë Sëfo gë Gatam do gë Kënas. ¹² Elifas fëna nkeniho g'asëval a haÿary. Timëna maciko. Umë hnagëhnëkawo facan fakaÿary: Amalek maciko. Vëÿi ye vële nagëni vutah Esawu va do gë viju asëvalu, Ada va. ¹³ Wëli itëfëta soÿe viju Rewuyel va: Nahat gë Sera gë Sama do gë Misa. Vëÿi nagëk ajë hni vëhni Esawu g'asëvalu Basëmat ÿa. ¹⁴ Do fëna, Oholibama, Ana yeho rëmu ÿa do Ana tac, Sibeÿo yeho rëmu ÿa, umë hnagëhnëkawo Esawu: Yewus gë Yalam do gë Kora.

Vësankaf Edom

¹⁵⁻¹⁶ Wëlin wamac vësankaf vële nagëko Esawu va: wamac vësankaf Elifas ajë aryënkwëryënkw Esawu gë Ada ÿa, Teman ye gë Omar gë Sëfo gë Kënas gë Gatam do gë Amalek. Edom hna ntëdëniho. ¹⁷ Wëlin wamac vësankaf Rewuyel, aju Esawu ÿa, Nahat ye gë Sera gë Sama do gë Misa. Edom hna ntëdëniho. Vërah aju Basëmat asëvalu Esawu yeho. ¹⁸ Wëlin wamac vësankaf vële nagëko Oholibama, asëvalu Esawu ÿa: Yewus yeho gë Yalam gë Kora. Vëÿi ye vësankaf vële nagëko Oholibama, aryagu Ana, asëvalu Esawu ÿa. ¹⁹ Vëÿi yeho vësankaf Wa-edom, vële nagëko Esawu va.

²⁰ Wëlin wamac viju gë vijë hni Seyir, avë ðulunda Wahori ÿa, vële ryënkwëko ntëdëni nkal tac va: Lotan yeho gë Sobal gë Sibeÿo gë Ana, ²¹ gë Dison gë Eser do gë Disan. Vëÿi yeho vësankaf Wahori ÿa, viju Seyir, hn'inkal Edom hna. ²² Viju Lotan va, Hori gë Hemam yeho. Lotan aheryu asëval a, Timëna maciko. ²³ Viju Sobal va, Alëvan yeho gë Manahat gë Ebal gë Sëfo do gë Onam. ²⁴ Viju Sibeÿo va, Aya gë Ana yeho. Ana hnuko wënka

ɲa wula hna, ante keryëdëhëhniwo wafali rëmu, Sibeÿo ɲa. ²⁵ Vutah Ana va: Dison maciko facan fa, facëval fa Oholibama. ²⁶ Viju Dison va, Hemëdan yeho gë Ecëban gë Itëran do gë Këran. ²⁷ Viju Esër va, Bilëhan gë Savan gë Akan yeho. ²⁸ Viju Disan va Us gë Aran yeho. ²⁹ Awa, wëli wamac vësankaf Wahori wã: Lotan yeho gë Sobal gë Sibeÿo gë Ana ³⁰ gë Dison gë Esër do gë Disan. Vëÿi yeho vësankaf Wahori wã, gante nkeni hnënk ka hn'inkal Seyir hna.

Vëhnaŵ Edom

³¹ Wëlin wamac vëhnaŵ vële hnaŵëko Edom ani gë naŵahnënd ahnaŵ Isërayel hna: ³² Bela aju Bewor, avë naŵ Dinaba ÿa, ryënkwëko naŵ. ³³ Bela ga cëmëk, Yobab aju Sera avë naŵ Bosëra ÿa hnaŵëgëko. ³⁴ Yobab ga cëmëk, Husam avë resiÿo Wateman ÿa hnaŵëgëko. ³⁵ Husam ga cëmëk, Hadad aju Bëdad nte wëkëkëhniwo ßulunda Madiyan hn'inkal Mowab hna do nkol dëŵu ɲa Avit maciko, umë hnaŵëgëko. ³⁶ Hadad ga cëmëk, Samëla mbë Masëreka hnaŵëgëko. ³⁷ Samëla ga cëmëk, Sawul mbë Rehobot nte ye tëfary sën ɲa hnaŵëgëko. ³⁸ Sawul ga cëmëk, Bal-Hanan, aju Akëbor hnaŵëgëko. ³⁹ Bal-Hanan, aju Akëbor, ga cëmëk, Hadar hnaŵëgëko; naŵ dëŵu ɲa, Pawu maciko; asëvalu Mehetabel maciko do aryagu Matërëd yeho do Matërëd aryagu Me-Sahab yeho.

Kat vësankaf vëvë tere Esawu

⁴⁰ Wëlin wamac vësankaf vëvë tere Esawu va, gante nkeho wahnënk walëŵ hni do gë walëf walëŵ hni ka: Timëna yeho gë Alëva gë Yetët ⁴¹ gë Oholibama gë Ela gë Pinon ⁴² gë Kënas gë Teman gë Mibësar ⁴³ gë Magëdiyel do gë Iram. Vëÿi yeho vësankaf Wa-edom vële hnaŵëndiko alewo-le hnë hnë resiÿo ryampo hnë nkal dëŵ hni hna. Esawu yeho rëm sankaf Wa-edom wã.

Yosef wasapitër 37-50

37

Hudakery Yosef

¹ Ga cëmëk Isak, awa Sakob më ñëwëk hn'inkal Kanan hna, le ntëdëko rëmu hna.

² Wëlin itëfëta soɲe tere Sakob ÿa. Yosef wabëhn pëhw mbëd gë waki (17) kwëhnako. Wape gë wuhnankal keryëdëniho gë vicëru, viju Bila, gë Silëpa, vësëvalu rëmu va. Yosef pëÿadëhawo rëmu wameh wante ntidëniho vicëru ɲa.

³ Sakob ñadëhawo Yosef ntëbini viju vëÿëntaŵ va, kabi hn'ucër ntëŵu hna nuÿakawo. Më tëfehnhënkë acuɗ gwamah ðus. ⁴ Vicëru Sakob va nuniho rëm hni umë ñadëho ntëbini vëhni fop. Awa ñëwëlehnëniha do vëhodilohna mbok nësëhnëniha wajira.

⁵ Tac, hwënta ryampo, Yosef ndakeryëko. Më pëÿakëhni vicëru, do vicëru më ñëwëniha g'ahaŵary. ⁶ Umë lehnëkëhniwo: «Nëparyin hudakery mën ha. ⁷ Fuhnë fop kaÿ hna nkeyinëko waÿabëh ÿabëdëhëho. Taɲ ñabëh mën iɲa matëndalehn kahn; awa waÿabëh hun wã njilehni kwëra do ndëkwëhn harÿenk lëŵu.»

⁸ Vicëru më tëÿëniha: «Paryi bi ñadu aye ahnaŵ alëŵ fu do aryokuɲëhnënde?» Më ñëwëniha g'ahaŵary soɲe hudakery hutac do gë soɲe ile tëfëtaðëho ÿa.

⁹ Yosef mboko ndakery kat më mbok tēfētanēhnēkēhni vicēru: «Mbokēbu ryakeryu. Ulav wā gē ulepera wā do gē wahol pēhw gē ryaw (11) ryēkwēhnakēh haryēnk w mēn.»

¹⁰ Tēfētanēkawo fēna huji hufakery rēmu tase vicēru. Umē më ɲañahnēka do nteha: «Ye pēhnētānēf hufakery hu hi? Tēfēkēfu bi ami gē hnēmuh do gē vicēr hu ryēkwēhnēfu haryēnk w hu?» ¹¹ Vicēru ɲēwaryēnihawo watac, bare rēmu hakili hna kwētako huji hufakery.

Igwaf Yosef

¹² Fac ryampo vicēru Yosef njiniho hnē resiyo Sisem hna hery wusaw rēm hni wā ¹³ do Sakob, ale waciko Isērayel fēna, më ntehnēka Yosef: «Payēdēmi ayi arēkatēhni vicēr hu, wusaw wā keryēdēni hnē resiyo Sisem hna.»

Yosef më ntēkwaka: «Awa, apa.»

¹⁴ Rēmu më ntehnēka: «Yiry ayēkihni bi yam nkeni vicēr hu gē wusaw wā. Tac g'ayij afēyawo.» Sakob hnē Ebēron* hna payēkawo Yosef nji.

Ga tēkēk Sisem hna, ¹⁵ më pankēlēni g'asan hara wēwac hna nkwērētalehnēdēho Yosef. Asan arac më tēyēka: «Ye yēkēlehnēdū?»

¹⁶ Yosef më ntēkwaka: «Vicēr mēn va yēkēlehnēdēfu, pēyarye bi ne nkeni g'usaw wā?»

¹⁷ Asan a më ntēkwaka: «Pakētani ani, do nkwērēyēbuhēhni ga nēsēdēni: “Yinēfu gē cape Dotan hadi.”»

Awa Yosef njilehn njēkēlehnēhni vicēru do nuhni Dotan hna.

¹⁸ Vicēru më nujēniha ɲawēt. Ani gē tēhahnēndēhni ya, më nkwērēyēlēni ndawēniha. ¹⁹ Ntehnēlēdēniho: «Wēliho ahwēhn hufakery a nkejēk! ²⁰ Tame dawēnēfuna, do ntabina hnē hatēh hatēwah†! Do ntehnēden intaw ɲañah rokēka. Awa tac nuđen bi ntiyad hufakery hudēwu hi.»

²¹ Riben nkwērēyēkēhniwo, më pēhna pehēta Yosef. Mē lehnēkēhniwo: «Antē aryawuna!» ²² Tac më nkwēnēk: «Antē arēkwēhnu wafac walēwu wā; dabēryina ki fo hnē hatēh hatēwah le ye wula yi.» Nēsēhnēdēhēhniwo koyēna soje pehētahna do mēncerya gē vēhni rēmu.

²³ Tēkēnd tuj Yosef le nkeniho vicēru hna, pēlalehnēniha, cudētēniha cud gwamah nte cudako ɲa ²⁴ do ntabēniha hnē hatēh hatēwah. Hatēh hatac nkuhēko.

²⁵ Tac ntañalehnēni soje tokēni. Awa më nujēnihēhni kore bulunda Wa-isēmayer hn'inkal Galad hna matiniho. Wayonkomb walēw hni wā wakoyel vatēh ndibēniho, njiryeryēndēni nkwafini Esipēt hna.

²⁶ Awa Yuđa më ntehnēkēhni vicēru gē vēheryu: «Ye nēfadēhēfu ge ndawīnēka ahery fu yi do cowīn ɲas dēwu ɲa? ²⁷ Nkwafinēhna Wa-isēmayer ɲi fecek, antē ndawīna: ahery fu ye, sat ryampo fo hwēhnayinēk.» Mawēhnēlehnēniha.

²⁸ Hara vēwaf vērac Madiyan matēniho. Awa, vicēru më ndanētiniha hatēh hna. Nkwafēniha gē wanēc wafēhw wahi (20) koryi. Vēhni më ɲjoniha Esipēt.

²⁹ Ante mbokako Riben hatēh ɲa, tēkatēlawohna Yosef. Pēbēkawo yiwēhnah wā, awa më citēk viyi vilēwu va, ³⁰ do mboka gante nkeni vēheryu ntehnēhni: «Yosef gona hatēh hna! Ye lidēfu tame?»

* **37:14** 37.14 Ebēron nkol nte ye yēbēlan wahu. † **37:20** 37.20 Hatēh hatēwah fēhnētānēk hatēh hante ranahnēde rēv ya.

³¹ Awa më ndawëniha hotohn do nufëni acud Yosef ña, nëvëni wasat wã. ³² Tac njëdanahnëniha rëm hni cud gwamah ña gë wanji wanës: «Iñin hnuñun. Yëkëry ðus bi acud ajë hu ña ye.»

³³ Sakob njavëtëko cud ña do ntehn: «Acud ajë mën ña ye! Intawñ ñañah lëpëtëlehñëka Yosef do rokëka!» ³⁴ Awa më citëk viyi vilëwu va, do ntiya viyi wakwë do koko wafac wayabah soje icëm aju ña. ³⁵ Vutah vuntëwu va fop mborëdënihawo bare ñwëyëdëho for ña fop; ntehnëdëho: «Gë wakwë ña cëlëdëfu rëkëhëwa ajë mën a ðuniya vësëm hna.» Do nkoko kond.

³⁶ Vëvë Madiyan va asan ale waciko Potifar nkwaftënihawo Yosef Espipët hna. Potifar asankaf wasodafe Faraño yeho, umë yeho ankaf vëyëka Faraño va.

38

Yuda gë Tamar

¹ Hnë yamani rac, Yuda tavëkëhniwo vicëru gë vëheryu do nji Adulam, hnë ale waciko Hira. ² Hnam më nuka aryag Suwa, avë Kanan. Më ñëlëka. Ga mbankëni ryëka ña, ³ më ndonkëk do naga facan. Awa Yuda më macëka Er. ⁴ Asëval arac mboko naga facan fakañary; më macëka Onan; ⁵ tac fakañary kat fante macëko Sela. Yuda Kësiib nkeho hnë wati nte nagiko Sela ña.

⁶ Ga nayëk Yuda më njëkëhñëka Er aju aryënkwerënkwa a asëval. Asëval arac Tamar maciko. ⁷ Bare ile lavëdëha Ahwëhn a Wënu ña fo ntidëho, awa Ahwëhn a Wënu ña më ndawëka.

⁸ Awa Yuda më ntehnëka Onan: «Dëwëryehna asëval acër hu yi, soje ahnagëhñahna vutah.» ⁹ Bare Onan njëtëko fatah fa pëladena had fantëwu. Soje umë ye, ante-wo-nte ndakëdëniho g'asëval acëru ña, ñac fo ndehëtëd sat lëwu ña, soje antë nagëhna acëru fatah. ¹⁰ Watac ntavëkawo Ahwëhn a Wënu ña; më ndawëka umë fëna.

¹¹ Awa Yuda më ntehnëka asëval aju ña: «Kabi cëmaryëkini vësan va, mëncëry gë vëhni rëmuh ayi ahnap hnam hafo ajë mën ayi Sela nañ.» Kabi ntehnadëho: «Tëfëlahna Sela fëna cëm had vicëru vi.» Awa Tamar më mëncëk gë vëhni rëmu.

¹² Ga mbiyëk, aryagu Suwa, asëvalu Yuda cëmëko. Ante puk wakwë ña, Yuda më nduñënak tac njini Timëna gë lawo lëwu ña, Hira avë Adulam ña, soje njëkinihëhni vële wëcëdëhëhni wape ña.

¹³⁻¹⁴ Tamar njëtako Sela nañëk, bare yëdayilawohna ñëlëlëni. Awa kabi ayëlawu Timëna njidëho soje mëcehniñni wape ña, më cudëtak viyi itiw va, cënka yëka ña antë njavëti do nji ntaña rënka Enayim le ye hn'ankaw Timëna hna.

¹⁵ Yuda më nuka bare yavëtëlawohna kabi cënkako yëka ña. Awa më ntiyahnëka ale wafëd nkaf ntëwu ye. ¹⁶ Yëtëlohna asëval viju ña ye. Awa më tēhaka do tēya: «Mañëry tēfëli!»

Tamar më ntëkwaka: «Ye yëdañuho soje rac?»

¹⁷ Yuda më ntehnëka: «Njëdanahnidëmina fanankal famb ntega mën.»

Tamar më ntëkwak: «Mañëbu, bare yëdaye inë hnapahnëhëndëwa.»

¹⁸ Yuda më tēyëka: «Ye ñadfu yëdañi?»

Tamar më ntëkwaka: «Ile lihahnëdu viyavëta yi gë ryeyët lëwu yi, do gë ryoko le wënkëru yi.» Yuda më njëdaka tēfëlëlehñëni. Ga mbankëni

ryëkwa ÿa, Tamar nufëko ðonk. ¹⁹ Më mëncëk gë ÿalu, nji ntihtë le cënkako ÿa do mbokërya viÿi itiŵ va.

²⁰ Yuda më payëka lawo lëŵu Adulam njiryerya fanankal fa do mbij viÿë vile njëðahëkawo Tamar va. Bare nulawohna; ²¹ më tëyëkëhni vahnë vëvë Enayim va: «Ne nkeha asëval ale wafëð nkaf ntëŵu lañakëh tëfary nkaŵ ðarël ani ÿa?»

Më ntëkwaniha: «Asëval ale wafëð nkaf ntëŵu kobëri gena ani!»

²² Asan a më mbokak pëyahna Yuda: «Nujëlëwahna, do vahnë vëvë hnam va vëhni lehnëko: Asëval ale wafëð nkaf ntëŵu kobëri gena ani.»

²³ Yuda më ntëkwaka: «Araþi nkoryaryëh vile yëðabuhawo vi soþe antë njafënihëfu vahnë va. Gante-wo nke ka, ami njëðanahnëbuha fanankal fa, do wëjë, nujëlihahna.» ²⁴ Ga ndëcëk wadepera watar, ahnë më njiÿëk ntehnä Yuda: «Tamar, asëval vijë hu va, nkwaþëk nkaf ntëŵu ña; wëliho ndakëk tame.»

Awa Yuda më ntehnëk: «Araþi cani do pëði hafo cëm!»

²⁵ Hnë wati nte njiryeryëðeþe ña, Tamar më payëka ahnë pëyahna ayëlaŵu: «Yëkëry iÿin. Ile lihahnëde viyavëta ÿi gë ryeyët lëŵu ÿi, do gë iÿi ryoko, asan ale ryonkëndëko ÿa hwëhnëk. Awa yavëtëry do afëyawo bi mo hwëhnëk.»

²⁶ Yuda njavëtëko do ntehn: «Ntëñëñëk sariya ÿa ntëbo ami; ntik iÿin kabi yëðalëwahna aþë mëñ a Sela ñëlëläni.» Ga ndëcëk watac, Yuda bokëlohna ndakëni muk gë Tamar.

²⁷ Ante tëkëko wati hnag ña më hamahnik vucëp ndonkëko.

²⁸ Fëndampo hnë vutac më canik vák ryampo. Ahnagënd a më pëlaka do ñaba faÿaŵar favëntah tac ntehn: «Fañi ryënkwiik hnagik.» ²⁹ Bare fatah fa më mbokaryëhëk vák ÿa do aheryu ndënkwi nagi. Ahnagënd a më ntehnëk: «Ne pidëtëru hafo asahni!» Yuda më macëka fatah fa Peres, umë fëhnëtanëk «Pidët». ³⁰ Tac cahnëgik fatah fañëntaŵ fa gë ÿaŵar yavëntah ÿa vák hna, do Yuda më macëka Sera.

39

Yosef Esipët hna

¹ Awa Yosef tëkaryiko Esipët hna. Vëva Isëmayel va nkwaþëtënihawo avë Esipët ale waciko Potifar. Potifar tac asankaf wasodafe Faraŵo ÿa yeho, ankaf vëyëka vëlëŵu va.

² Ahwëhn a Wënu ña gë Yosef nkeniho, fop cañaryëðëhawo. Tere avë Esipët ale hwëhnëka hna ntëðëko. ³ Potifar kamahnëko Ahwëhn a Wënu ña gë Yosef nkeniho do cañaryëðëhawo fop ile ntidëho ÿa. ⁴ Awa Potifar nëñëkawo gë Yosef, më kwëtehnahnëka ðoku vë tere lëŵu ÿa: ankaf tere lëŵu gë hnapul ÿa fop ntikawo. ⁵ Do tëk pëgw hnë wati rac, soþe Yosef ÿa, Ahwëhn a Wënu ña ndëwakëhniwo tere avë Esipët ÿa. Dëwara rac campëko hnë viÿë vile kwëhnako hna fop, tere hna do gë wëhaÿ per. ⁶ Awa Potifar taveryëkawo Yosef fop ile kwëhnako ÿa do ñoñ golohna paþ, ge gena ile tokëf ÿa fo.

Yosef g'asëvalu Potifar

Awa Yosef asan awamah yeho, ⁷ do, ga mbiÿëk toyë, asëval Potifar a ñahnëkawo më ntehnëka: «Dakëfu!»

⁸ Bare Yosef ñwëyëko do ntehna asëval a: «Ale ryokunëhnëdëfë ÿa ñoñ tëyëdilohna tere li, fop kwëtehnañëko ile kwëhñak ÿa. ⁹ Umë dënk, kwëhñana ucankaf ntëbo ami hnë iÿi tere: ñoñ ñañëhnëlohna ge gena wëjë, kabi asëvalu ÿa yeru. Awa hak kodëfu liwu iñë ÿayah gë iÿi ki do liwu ile mbañëk Wënu ña?» ¹⁰ Asëval a ndëñanëdëhawo fac-wo-fac ñi ndakëni, ñare Yosef mawëlohna muk do kehadëhawo.

¹¹ Hnë fac ryampo, Yosef tënkëko cery cankaf vëhwëhn tere hna soje nti ðoku lëwu ÿa do vëryokun ntawu va vëwolohna hnam. ¹² Asëval Potifar a më pëlanëka Yosef cud cankaf ña ntehna: «Yÿi ndaki!» Bare Yosef më taveryëka cud ña do nkary cahn cery hna.

¹³ Asëval a, ga nuk taveryëka cud ña do nkary cahn cery hna, ¹⁴ pëgwëlehn ndekand mëcandëhni vëryokun va ntehnëhni: «Yëkëryin: asan mën a njonëhnikëfuna iÿi Ebëre ñjafanëdëfë! Njijakëh soje ryakëfu g'ami, ñare ndekakëbu ðus. ¹⁵ Nkwëryëndo tun ga mëcadëfu, më tavëk cud ntëwu ña, nkary do cahn cery li.»

¹⁶ Tac më kwëtëk cud Yosef ña ðarël lëwu hafo asanu mënci. ¹⁷ Ga mëncik asanu më tëfëtanëka watac fo: «Arap Ebëre ale yonëhniruhëfuna ÿa njijakëh ryakëfu. ¹⁸ Bare ga pëgwëbu ryekandu wëcandu, tavëlehn cud ntëwu ña nkary do cahn cery li.» ¹⁹ Ante nkwëryëko asan a wante pëyadëhawo asëvalu ña, ntavëkawo ðus. ²⁰ Më pëlayehñëka Yosef do cëdi hnë kaso hn'ile cëfahniniho vëramp ahnañ hna.

Yosef kaso hna

²¹ Bare Ahwëhn a Wënu ña g'umë nkeniho do ndemaðëhawo. Ntiko hafo asankaf vëyëka kaso ÿa kwëtahna. ²² Arac më kwëtehnañëka Yosef nke ankaf vëramp vëyëntañ va fop; umë yeho ankaf ðoku vëramp ÿa fop. ²³ Asankaf vëyëka kaso ÿa golohna pañ ile kwëtehnañëkawo Yosef ÿa, kabi Ahwëhn a Wënu ña gë Yosef nkeniho do ntidëho cañarya fop ile pëhnaðëho ÿa.

40

Hudakery vësan vëlënah vëhi va

¹ Ga mbiÿëk, hnë fac ryampo vësan vëlënah vëhi vëva Faraño va iñë ntëntëniho. Asankaf vële yëfadaðëhawo Faraño ÿa ile ced ÿa yeho gë asankaf vëwul vamburu va. ² Faraño ÿa ntavëkawo gë vëhni ³ do cëdehnëhni hnë kaso va vëyëka vëlëwu hna, hn'ile cëfiko Yosef hna dënk. ⁴ Asankaf vëyëka va më kwëtehnañëka Yosef pañëhni, do kaso hna taviniho hafo mbiÿ.

Yosef nkabahnëd hudakery vësan vëlënah va

⁵ Hn'umëd ndampo, vësan vëlënah vëhi vëva ahnañ avë Esipët va ndakeryëniho vëhni vëhi tak kaso hna. Hudakery-wo nëmpëlëko gë yëntañ ÿa. ⁶ Ga pacëk, ante njiko Yosef njëkëhni ña, më tëkatëkëhni ga njamëni. ⁷ Më tëyëkëhni: «Soje ye yamërun aki dol?»

⁸ Më ntëkwaniha: «Fuhnë vëhi tak ndakeryëbun, do ale hoð pëyafu ile pëhnëtanëk ÿa gena ani.»

Awa Yosef më ntehnëkëhni: «Wënu ña kod pëyawu ile pëhnëtanëk ÿa. Tëfëtanëryino ile ryakeryërun ÿa.»

⁹ Asankaf vële yëfädëhawo ahnaŵ ale ced ŷa më tëfëtak hudakery hudëwu ha ntehn: «Hudakery mën hna, atëh resen yekëh haryënkŵ mën. ¹⁰ Atëh tac wahni warar kwëhnaکہ. Nëpënd tun, pëtëlehn, tac ntëw waresen wavëntah. ¹¹ Ankëlëwä Farawo ŷa wënkakëbu. Më hwëcëbu waresen wä, häwu nkëlëwä hna, do yelëhnëwä Farawo ŷa.»

¹² Yosef më ntehnëka: «Wëli ile pëhnëtanëk hudakery hu ha: wahni warar wä wafac warar pëhnëtanëk. ¹³ Hnë wafac warar; Farawo ŷa matëndëcëhi. Mbësacëhi doku hu ŷa. Tac kodu avoka yëfanda këlëwä ŷa gë kobëri ka. ¹⁴ Bare ge fop mbokak canjari, këlami antë aryënkŵ; demarye ahnësëhna Farawo ŷa soŷe lëmën ŷa do cano hnë iyï kaso. ¹⁵ Kabi paryi pëyadëmu gë fanka nufijibu hn'inkal Wa-ebëre hna, do hnani ñoñ dila le rëfëka sëdahniwu.»

¹⁶ Asankaf wëwul vamburu va, ga nuk ipëhnëtan nte nësëk Yosef ŷi tëfëlëk gë hudakery ha, më ntehnëka: «Ami fëna ndakeryëbu. Hnë hudakery hutac, wëkankel vatar mburu ryibakëbu nkaf li. ¹⁷ Hnë ambë yaŷ hna, sifa vamburu ŷa fop yekëh hnam, vante tokëc Farawo va. Do wusëry yjakëh tokëndëni kankel hna yaŷ nkaf mën hna.»

¹⁸ Yosef më ntehnëka: «Wëli ile pëhnëtanëk hudakery hu ha: wëkankel vatar va wafac warar pëhnëtanëk. ¹⁹ Hnë wafac warar Farawo ŷa matëndëcëhi: ntëpëtëderu nkaf ŷi, kaŷëderu hn'atëh do wusëry wä njijëdëni cëhëndënihi.»

²⁰ Ga ndëcëk wafac warar, Farawo ŷa, ambënt fac le nagahniko ŷa ntidëho; më nëgehnëhnëkëhni roka sankaf fop vële nawëndëko va. Më cëdëtehnëkëhni wësankaf wëhi va do njoyini haryënkŵ lëwu. ²¹ Tac më mbësaka aryënkŵeryënkŵ a doku lëwu ŷa. Do arac kol mbok njelëhnënda këlëwä ŷa gë kobëri ka, ²² bare ahigëna ŷa, kaŷehna hn'atëh. Koyëna ntiyako wante pëyahnéko Yosef ŷa. ²³ Bare asankaf vële yëfädëha Farawo ŷa ile ced ŷa ndënkŵëkawo Yosef.

41

Hudakery Farawo ŷa, Ahnaŵ Espët

¹ Ga ndëcëk wabëhn waki, Farawo ŷa ndakeryëko: tëfary sën Nil hna kahnéko. ² Awa më nukëhni wuhni mbëc gë wuhi (7) wuhonah wuwamah ga ndanëtajëdëni sën hna, pëgwëlehnëni ndavëndëni dël bë tëfary sën ŷa. ³ Tac wuhni wuwëh do wusamah mbëc gë wuhi (7) wuhawary ndanëtagëlehnini sën hna, njini hn'ile nkeni wuhonah wuwamah hna. ⁴ Wuhni wuwëh do wusamah wä më tokënihëhni wuhonah wuwamah wä. Hnë wati rac, Farawo ŷa nëgalehn taŷ.

⁵ Më mbokak ndak do mbok ndakery higëna: nuko wayënt vantimp mbëc gë waki (7) hnë uriry ryampo fo cantëko, ntëwëko dus do nkŵamëko. ⁶ Tac, wayënt mbëc gë waki (7) wakawary santëgëko, wante kankënéko sël vë wula ŷa. ⁷ Awa wayënt wakankah ŷa më kohnëk wadëwah wagwamah ŷa. Hnë wati rac, Farawo ŷa mbok nëgalehn do kamahnëko ndakeryëk.

⁸ Pacënd tun, Farawo ŷa payehnélehnëhni vambilayo va fop do gë vicër wëvë Espët va. Ga tëkini më tëfëtanëkëhni hudakery hudëwu ha, bare ahnë yëtëlohna ile pëhnëtanëk ŷa. ⁹ Awa asankaf vële yëfädëhawo Farawo ŷa ile ced ŷa më tebak wanës ŷa ntehn: «Ahnaŵ, ñadëfu hnësu dol ile ryënkŵëbuho ŷa. ¹⁰ Ante ntavëkino g'asankaf wëwul mburu va do

g'ami, cëdentuhëfuno hnë kaso asankaf vëyëka vëlëw̃ hu hna. ¹¹ Fuhnë vëhi tak ndakeryëbunëho hn'umëd tac fo, hudakery fu ha nëmpëlëko. ¹² Ajar aramp Ebëre yentiko gë fuhnë kaso hna, umë ryokuñëhnëdëfhawo asankaf vëyëka kaso ya. Tëfëtanëhnëbunëhawo hudakery fu ha do pëyakëfuno ale-wo-le ile pëhnëtanëk hudëwu ha. ¹³ Awa, fop gante pëyakëfuno ka ntiyako: ami, mbokaryibu doku mën hna, do aÿëntaw̃ a kanjik.»

Gabahn ile pëhnëtanëk hudakery

¹⁴ Awa Farawo ya më ntehnëk njinëhni Yosef kaso hna. Njinëhnëlehni ñap caniji kaso hna; më karëtik, tac nkwëcëti viyi va do njoyi vëhni Farawo hna. ¹⁵ Arac më ntehnëka: «Hudakery ryakeryëbu, do ahnë kolëna nësëhno ile pëhnëtanëk ya. Bare nkwëryëbu ga nësëde wëjë hudakery hunte fëyayiru ha, njëtëru ile pëhnëtanëk ya.»

¹⁶ Yosef më ntëkwaka Farawo ya: «Gena ami, Wënu ña hod nësëhni ile pëhnëtanëk ya.»

¹⁷ Awa Farawo ya më ntehnëka aki Yosef: «Hudakery mën hna, tëfary sën Nil hna kahnëbuho. ¹⁸ Umë hnuhuhëhni wuhni mbëd gë wuhi wuhonah wuwámah ga ndanëtajëdëni sën hna, pëgwëlehñëni ndavëndëni dël bë tëfary sën ña. ¹⁹ Tac wuhni wuwëh do wusamah mbëd gë wuhi (7) wuhawary ndanëtagëlehñini sën hna, njini hn'ile nkeni wuhonah wuwámah; camëniho dus, kobëri nulëwëhni hna Espët hna fop gë wurac ki. ²⁰ Awa më kohnënihëhni wuhonah wuwamah wa. ²¹ Do ante kohnënihëhniwo ña, yëtëdelohna inë kohnëni, wëla tac nkoniho camëni gë kobëri ka. Hnë wati rac nëgabuhö.»

²² «Tac më vokëbu ryakeryu: nufëfuho wayënt vantimp mbëd gë waki (7) hnë uriry ryampo fo cantëko, ntëwëko dus do nkwamëko. ²³ Tac, wayënt mbëd gë waki (7) wakawary, wante kankënëk sël vë wula ña, më cantëgëk. ²⁴ Awa wayënt wakankah ña më kohnëk wadëwah wagwamah ña. Pëyabuhëhni wanji fop vambilayo vi, bare wëla aryampo hnë vëhni kolëna nësëhno ile pëhnëtanëd ya.»

²⁵ Yosef më ntëkwaka Farawo ya: «Hudakery wuhi hu wï inë ryampo fo pëhnëtanëk. Wënu ña fëyaki koyëna ile ñad nti ya. ²⁶ Wuhni wuhonah mbëd gë wuhi wa (7) gë wayënt wagwamah vantimp mbëd gë waki ña (7), wabëhn mbëd gë waki (7) pëhnëtanëk. Awa hudakery hudampo fo ye. ²⁷ Wuhni wusamah mbëd gë wuhi (7) wuyëntaw̃ wa gë wayënt mbëd gë waki (7) wante kankënëk sël vë wula ña fëna, wabëhn mbëd gë waki (7) pëhnëtanëk, bare wabëhn wakwëhn inte yed. ²⁸ Awa Farawo, gante ntehnakëmi ki: Wënu ña fëyaki koyëna ile ñad nti ya. ²⁹ Wabëhn mbëd gë waki (7) wante yejëk ñi roka ya njivëd dus Espët li fop. ³⁰ Tac, nked wabëhn mbëd gë waki (7) inte, do godëna ndënkwëtande wabëhn mbëd gë waki (7) wante njivahnëko roka ña; inte ña ñoñ tavëdina nkal li. ³¹ Soñe inte ñayah tac, godëna ndënkwëtande roka le yivëko hn'inkal hna. ³² Do ge nuru ga ndakeryëru iyi sifa hudakery hutac fo wahwënta wahi, Wënu ña fëhnak do biyëdina ntif.»

³³ «Awa tame, tëhnaryehna ale hwëhnak hakili, satëk do ahwëtëhna nkal inji. ³⁴ Nawëndëryihni fëna vahnë. Vahnë vërac rëkëd mbarëpëndëni ivëryëna hn'ile-wo-le varëpik hnë wabëhn mbëd gë waki wante njivahnëd roka ñi fop. ³⁵ Mbarëpëdëni roka yabah hnë wabëhn mbëd gë waki (7) wante yejëk ñi. Pëhnëdëni g'u'wac hu hnë vandank, wahnaw̃ hna fop.»

³⁶ Koyëna vahnë va fop kwëhnađëni ile tokëđëni hnë wabëhn mbëđ gë waki (7) inte hna fop. Antë inte ña përekan nkal ña.»

Yosef nkaf nkal Esipët

³⁷ Iyi siyab Yosef, Faraŵo ña cañahnëkawo gë vësankaf vëlëwu per.
³⁸ Awa Faraŵo ña më ntehnëkëhni: «Ayi asan pëbëka Iyir Wënu ña. Kodën bi nuñayina ale lëbëka?»

³⁹ Awa më ntehnëka Yosef: «Wënu ña njëtëndanëki iyin fop, awa ahnë kodina kwëhna hakili do cat ntëbi wëjë. ⁴⁰ Wëjë yed nkaf nkal mën ñi, do bulunda mën yi fop mawëndënihi. Wëla ami dënk, uŵac Faraŵo ña fo lëbahnëđëmi.» ⁴¹ Faraŵo ña më mbok ntehnëka Yosef: «Awa, tame njëđami aye nkaf nkal mën ñi fop.» ⁴² Do Faraŵo ña më ndënëtak anënk ucankaf ntëwu ña ndënëka Yosef; më cudëka wiyi vësankaf do ñaba gëb hna wanjere sanu. ⁴³ Tac, më kayëndëka saret higëna lëwu hna ile pehnëhniko ale ñak rëhaka ña, do vële ryënkwayëkëhniwo va ndekadëniho: «Kërënyarin nkaŵ hna!» Koyëna njëđakawo Faraŵo ña Yosef ucankaf uña Esipët hna fop.

⁴⁴ Faraŵo ña më mbok ntehnëka kat Yosef: «Faraŵo ña yeŵu. Bare ge gena wëjë ŵawëk, ahnë yelëđina rufa ña ma kërëcët fary ña nkal li fop.» ⁴⁵ Faraŵo ña më njëđaka Yosef uŵac haŵary, Tësafënat-Paneya, do njëđahna ñëla Asënat, aryagu Potifera, asëna wasadëha avë inaw nte ŵacik On ña. Kobëri tac Yosef nkwayëtak nkal Esipët ña fop. ⁴⁶ Yosef wabëhn wafëhw warar (30) kwëhnaکو ante pëgwëko ndokunjëhnënda Faraŵo ña. Më kërënaka Faraŵo ña do nkwayëta nkal ña fop.

⁴⁷ Hnë wabëhn mbëđ gë waki (7) uvetak hna, roka ña njivëđëho dus.
⁴⁸ Yosef mbarëpëko roka yabah Esipët hna, hnë wabëhn watac. Ndanëko vankol vacankaf hna roka le varëpiko wahaŵ hna. ⁴⁹ Mbarëpëko roka yabah dus; njabëko ntëbi nkërëyal nte ye itëfary wov, kodelo hna mboki ndëkwi, kabi njabëko dëcët.

⁵⁰ Ani gë təkahnindo inte ña, Asënat, asëvalu Yosef, vucan vuki nagëko.
⁵¹ Yosef Manase macëkawo fandënkweyënkwa fa, kabi umë lehnëko: «Wënu ña ndënkwehnëko ambër mën ña fop do gë fop tere rëm mën ña.» ⁵² Efërayim macëkawo fakigëna fa, kabi umë lehnëko: «Wënu ña njëđakowëhni vutah hn'inkal nte haŵëhnahnëbuhu hna.»

⁵³ Wabëhn wante njivahnëko roka Esipët ña puko. ⁵⁴ Awa pëgwëlehn wabëhn mbëđ gë waki (7) inte ña, gante pëyahneko Yosef ka. Inte ña campëko wayal hna fop, bare Esipët hna nkeho roka. ⁵⁵ Ante pëgwëniho vëvë Esipët korotëndëni inte ña, ndekandënihawo Faraŵo ña njëđahni ile tokëđëni. Arac më ntëkwakëhni bulunda ña fop: «Tëyëryina Yosef do diryin ile ntehnëđëhu ña.» ⁵⁶ Ante tënkëko inte ña nkal hna fop Yosef më pidëtehnëk fop vandank va do nkwařëndëhni roka ña vëvë Esipët va. Inte ña nkoko nkwenand kat Esipët hna. ⁵⁷ Wayal hna fop, vahnë va njijëđëniho soñe daŵ roka vëhni Yosef hna, kabi inte ña mbërendëhëniwo vahnë va gante-wo-gante.

42

Viju Sakob Esipët hna

¹ Ga njëtak Sakob roka wafëde Esipët hna, më ntehnëkëhni viju: «Soñe ye ñëwërun ani ayëkëlëndu? ² Njëtabu nkehëhna roka Esipët hna. Yiryin

alëwāju, soje antë cëmin inte.» ³ Awa vicëru pëhw Yosef va njilehnëni gë Esipët ntëwajëni roka ya. ⁴ Sakob tavëlawohna aheryu Yosef, Besame njinti, kabi nahadëho: «Antë nkeja iñë wëh.»

⁵ Viju Sakob va tëkëlehnëni Esipët hna gë vahnë vëhawary vële yintiko lëwa roka, kabi inte ña nkeho gante-wo-gante Kanan hna fëna. ⁶ Yosef yeho asankaf avë nkal ña fop. Umë wafëdëhëniwo roka ya vahnë va fop. Vicëru tëkëlehnëni ndëkwëhnëni haryënk wëlu wayëka wä nkal hna. ⁷ Yosef nundëhni tuñ vicëru, njavëtëlehnëhni, bare ndënkwehñakëhniwo do ñañëhñakëhni tëyëhni: «Ñe nkejërun?»

Më ntëkwaniha: «Kanan yejëbun, lëwa roka yijëbun.»

⁸ Koyëna njavëtëkëhniwo Yosef vicëru, bare vëhni vëyavëtëlawohna. ⁹ Awa Yosef më ndëkwëtak hufakery hunte ndakeryëko ha soje lëw hni ha më ntehnëkëhni: «Vëyëkëtehna yerun! Njijërun soje ayëtu ile nkok kwëhnana fanka nkal inji.»

¹⁰ Më ntëkwaniha: «Hali, Ahwëhn fu, ndëwa roka fo yijëbun. ¹¹ Fuhnë fop vutah asan aryampo fo yebun. Vahnë vësatah yebun, gelëfuhna vëyëkëtehna.»

¹² Yosef më ntëkwakëhni: «Gena toña! Njijërun soje ayëtu hnë cape nte nkok kwëhnana fanka nkal inji.»

¹³ Më ntëkwani: «Vucan pëhw gë vuki (12) yebunëho, vutah asan aryampo fo yebun, hn'inkal Kanan hna matibun: fatëkwa fa gë rëm fu ya nkohëni do aryampo gona.»

¹⁴ Bare më ntehnëkëhni: «Ile hnësëbu ya dihëtëda: vëyëkëtehna yerun. ¹⁵ Njëtdëfëu ge toña hnësëdun: ntëkëbu g'intaawary Farawo ña, cahnëdilu hna nkal li ge gena arëkwa hun a rëkik ani. ¹⁶ Payëryina aryampo hnë wühñë njinëhna arëkwa hun a, hara vëyëntaw va kaso hna nkodëni. Koyëna njëkëde wanës hun ña ge toña hnësëdun. Ge gena toña, g'intaawary Farawo ña, vëyëkëtehna yerun.»

¹⁷ Yosef më cëfëhñakëhni vicëru wafac warar. ¹⁸ Hnë fac rarëna hna, më ntehnëkëhni: «Ami ntakëdëho gë Wënu ña. Awa, ge ñadiluhna asëmu, wëli ile lehnëdëmu aliwu ya. ¹⁹ Ge vahnë vële hnësëd toña yerun, mañëryin aryampo hnë wühñë nko kaso li; vëyëntaw va njonëhñëni hëhni roka ya vëvë watere hun vële njok inte va. ²⁰ Tac, yonëhñinowa arëkwa hun a. Koyëna njëtdëfëu toña hnësëdun do cëmëdiluhna.»

Vicëru Yosef mañëlehnëni ntini koyëna. ²¹ Tac ntehnëldëniho: «Soje ile liyinëka ahery fu ya fininahninëkëfu: nuyinëko yiwëhñah lëwu wä, ante këladëhëfuno ña, do nëpayilënowohna. Soje rac yehahninëk fuhnë dënk tame hnë iñi yiwëhñah.»

²² Riben më ntëkwakëhni: «Pëyalunohna bi: antë aliwuna iñi sifa wëh fani fatah! Bare nëpalunowohna. Tame cosanden soje cëm dëwu ña.» ²³ Vëyëtëlohna Yosef nkweyëdëho wante nësëdëniho ña kabi ahñë rëkëtëlehnëdëhëniwo. ²⁴ Awa Yosef më ñawëtakëhni do kond. Tac mboka darël lëw hni hna pëyahni Simeyo tavëd kaso hna do ñabehna tase lëw hni.

Imënc viju Sakob Kanan

²⁵ Yosef më ntehnëkëhni vëryokuñ vëlëwu va pëbëhñëni hëhni roka ya wësaku walëw hni hna, do mbokaryi koryi lëw hni ya ale-wo-le saku lëwu hna do fëna njëdayini ile valëhëdëhëni soje uyas wä. Do koyëna

ntinëhniho. ²⁶ Më ndibëndënihëni roka ÿa wafali walëw hni wã njilehñeni.

²⁷ Ante teryaniho hn'ile ndakëdëni hna, aryampo hnë vëhni më pëtëk saku lëwu ÿa soje njëfahna ile tokëd fali falëwu fa, do nuko koryi lëwu ÿa saku hna. ²⁸ Më ndekak ntehnëni vëyëntaw va: «Nurun! Mbësayibu koryi mën ÿa! Ani nke, saku mën li!» Pëmpëhnahnëkëhniwo dus do ntakehni. Më tëyëlëdëni: «Ye la ntikëfu aki Wënu ñi?»

²⁹ Ante tëkëniho Kanan vëhni rëm hni, Sakob, më pëyaniha fop ile yejëkëhni ÿa. ³⁰ Vëhni lehnëko: «Asan ale ye asankaf avë Esipët ÿa njapënanëkëfuno. Vëyëkëtehna yëfun ntehnëkëfuno. ³¹ Awa, më lëkwabunëha: “Gelëfuhna vëyëkëtehna, bare vësatah yëfun. ³² Pëhw gë vëhi yëbunëho, vucan rëm ryampo fo; aryampo gona do fatëkwa fa gë rëm fu ÿa nkohëni hn'inkal Kanan hna.”

³³ «Asan arac më ntehnëkëfu: “Ge vahnë vële hnësëd toña yerun, mawëryin aryampo hnë wühnë nko hnani. Vëyëntaw va njonëhñënihëni roka ÿa vëvë watere hun vële njok inte va. ³⁴ Tac yonëhñinowa arëkwa hun a. Njëtëdëfu koyëna toña hnësëdun, do geluhna vëyëkëtehna. Awa tac mbësadëmuna aÿënta hun aÿi do tavëdëmu ayasëlehnëndu nkal li gante ñadun ka.”»

³⁵ Ante njëpëtëniho roka ÿa hnë wësaku walëw hni hna, ale-wo-le hnë vëhni tëkatëko fakufa koryi lëwu fa gë koryi per, do ga nuni koryi lëw hni rac, ntakekëhniwo gë rëm hni Sakob per. ³⁶ Awa rëm hni Sakob më ntehnëkëhni: «Ñadun antë worryaryëwëhni vutah mën va: Yosef gona; Simeÿo nulëwahna, do ñadun ahnufëhnunowa Besame! Ami nkef iÿin fop!»

³⁷ Riben më ntehnëka: «Kwëtehnandewa ami, mëncënanidëmina. Ge mëncënanilinahna, ndawëduhëhni vijë mën vëhi vi!»

³⁸ Bare Sakob më ntëkwak: «Hali, aÿë mën aÿi yidina gë wühnë. Acëru cëmëk, umë fo worryaryëbu fëmba hnëmu fa. Ge uwëh yehëka nkaÿ hna, cëmëdëfu ntavah soje hun ÿa gante cërëbu ki.»

43

Besame njodëniha vicëru Esipët

¹ Inte ña g'ahawary mbërehñëdëhëniwo vahnë va hn'inkal Kanan hna. ² Awa tere Sakob ÿa, ga puhnëni roka ile ntëwajëniho vijü Esipët hna, Sakob më ntehnëkëhni: «Bokëryin ayiwu alëwaju roka toye.»

³ Yuda më ntëkwaka: «Asankaf Esipët ÿa nësëhnëkëfuno wapacëk, bokëdilëfuhna hahnëfu haryënk w lëwu ge arëkwa fu ÿa yintina. ⁴ Ge mawëru arava Besame yofuna, njidëfun lëwajëfu roka ÿa. ⁵ Bare ge ñwëÿëryaruha, yidilëfuhna, kabi asan a më lehnëkëfuno, bokëdilëfuhna hahnëfu haryënk w lëwu ge arëkwafu ÿa yintina.»

⁶ Sakob më ntehnëkëhni: «Soje ye lëntahnërunëho aki afëyawuna aÿi asan kwëhnarunëha ahery ale wok hnani?»

⁷ Më ntëkwaniha: «Umë rëyëkëfuno wayabah, soje lëw fu do gë soje tere fu. “Rëmun ÿa, nkok bi? Kwëhnarunëha bi fakery fakawary?” Ile tëyëkëfuno ÿa fo lëkwabunëho. Yëtëlëfunohna ntehnëdëhëfu: “Yojëna arëkwahuna.”»

⁸ Yuda më ntehnëk: «Apa, mawëry arava Besame yoÿa. Tëfëka yifu, ge ñadëlënhna cëmin, wëjë, gë fuhnë do gë vutah fu va. ⁹ Kahnëndaÿu

yewu ankaf soje lëwu ŷa. Ami yed ale wëneka haryënkw hu duniŷa mën hna fop ge mëncënanilinahna. ¹⁰ Do ge biŷakëndilëfuhna ani, njikëndëbun vokajëfu wahwënta wahi.»

¹¹ Awa rëm hni më ntehnëkëhni: «Kabi koyëna nke, diryin aki: taŷëryin wësaku hun hna wifërën vivë nkal dëw fu va* ayonëhnuna asan arac. ¹² Bokaryëryin koryi le rëkatërun wësaku hun hna. Mpëd ale rawëk aŷi dina mpër. Yoryin fëna koryi haŷary. ¹³ Tame, yoryina ahery hun aŷi avokawu g'asankaf avë Esipët. ¹⁴ Arabi Wën Hwëhn Fanka Fop ŷa ntihna kaŷëhnhahna gë wühnë do tavihni Simeŷo gë Besame aŷënceryiwuni. Ge ami ye, arabi woŷ fatah këm, ge koyëna tëfëko!»

Yosef gë vicëru

¹⁵ Awa viju Sakob va më nufëni wabuŷa ŷa gë koryi haŷary ŷa. Njilehnëni gë Besame Esipët hna do njini tufëhnani vëhni Yosef hna. ¹⁶ Yosef, ga nuka Besame gë vëhni, më ntehnëka ale yeho asankaf vëryokuŷ vëvë tere lëwu va: «Yiryeryëryihni vëŷi ŷal mën hna, dawëhnëryehna icaŷ do ahnëghna, kabi vëŷi g'ami tokëdëfun g'anent ga.» ¹⁷ Asan a më ntik ile ntehnëkawo Yosef ŷa, njiryeryëkëhniwo viju Sakob va tere Yosef hna.

¹⁸ Ante ntehniniho tënkëni tere ŷa, ntakëkëhniwo. Ntehnëldëfëniho: «Soje koryi ile vokaryiko hnë wasaku fu ŷa ye ante njijinëko ryënkëwëryënkwa ŷa. Njodënihefu soje njohahnënihefu ntinihefu vëramp do nufënihehni wafali fu wï.» ¹⁹ Më tëhaniha ankaf vëryokuŷ vëvë tere Yosef va rënka tere hna, ²⁰ ntehnëniha: «Këlayiru tavëndifu, asankaf: ndënkëwëbunëho yijëfu hwënta ryampo lëwa roka ani. ²¹ Awa wamëncä ŷa, ga tëkëbun hn'ile ndakëdëfunëho hna pidëtëbunëho wësaku fu wä, do ale-wo-le tëkatëko koryi ŷa saku lëwu hna, gante nkeho koryi le laŷahnëbunëho roka ka dënk. Awa mbokaryibun tame, ²² do njojëbun koryi haŷary laŷahnëfu roka ŷa. Yëtëlëfuhna bi mo rawëko koryi ŷa wësaku fu hna!»

²³ Bare ankaf vëryokuŷ vëvë tere Yosef va më ntëkwak: «Nëwëryin yam, antë ntaku. Wënu hun ŷa ye, Wën rëmun ŷa, kwëtëhnëku koryi ŷi wësaku hun hna; koryi hun ŷa tebabuho.» Tac, tavëlehna Simeŷo.

²⁴ Asan a ndënëlehnëni tere Yosef hna. Më njonëhnikëhni wënka nkuyëtahnëni wapary ŷa do njëdayini wafali wä ile tokëdëni. ²⁵ Më pëhwëtëni wabuŷa ŷa napatëndëniha Yosef tëki g'anent ga. ²⁶ Tëkind tuŷ Yosef tere hna, më njëdaniha wabuŷa wadëw hni ŷa, tac ndëkwëhnëni haryënkwa lëwu. ²⁷ Yosef më tëyëkëhni bi hak nkoni, tac më nkwenëk: «Hak nkok rëmun lafah ale hnëshënrërunëhoŷa ŷa? Nkontik bi?»

²⁸ Më ntëkwaniha nkotëni ndëkwëhnëni haryënkwa lëwu: «Aryokuŷëhn hu ŷa, rëm fu ŷa, nkontik do ki fo nkok.»

²⁹ Tac Yosef më nuka Besame, ahery ŷa, aju hnëmu. Më tëyëk: «Nëshënrërunëhoŷo soje arëkwa hun a. Umë bi ye aŷi?» Më nkwenëk: «Arabi Wënu ŷa ndëwani, fatah mën!»

³⁰ Yosef njiwëhnhahnëkawo dūs ante nukawo ahery Besame ŷa, do wankwën ŷa tëmpëkawo vinkë hna. Cahnëlehn ñap do nji cery ntëwu hna soje ko. ³¹ Tac më nkweñajëk do cahnëlehn. Nduñëhako do

* **43:11** 43.11 Vifërën vivë nkal dëw fu va ye wakoyel gë wadëj gë vile hnëjënëf iroka gë datikola ile wacik mir, do g'ile wëntëlëk gë wanëc wayimp.

ntehn nëhëti roka ÿa. ³² Yosef hnë tabali minu nëhëtëhniko, hara vicëru g'aheryu hnë tabali hawary nkeniho. Vëvë Esipët vële wacehnaryiko ÿalu va fëna minëhni tokëdëfëniho, kabi vëhodfilohna tokëlahnëni gë Wa-ebëre: namu ikwëtahndëw hni ña mbañëko. ³³ Yosef gë vicëru g'aheryu pabëlëniho. Gante mbaÿëlëni ka cariniho, aryënkwerëyënkwa hafo arëkwa hna. Njëkëlëdëfëniho g'ufëmpëhna. ³⁴ Yosef më nëhëtëhnikëhni hnë vanëhëta vante yeho tabali lëwu va. Më nëhëtëhnikëhni Besame uhnëhët ule fëbëk ntëbi wahwënta imbëd wëba vicëru ña. Do cenihon uñen yabah gë Yosef.

44

Yosef njëkëhna hndëfëhni vicëru

¹ Ga mbiÿë, Yosef më ntehnëka ankaf vëryokun vëvë tere lëwu va: «Pëbëny wësaku viÿë vahnë, yëdaryihni roka yabah ile kodëni njeni. Taÿaryiry fëna koryi ÿa wësaku hni hna. ² Hnë saku ale ÿak vak hna taÿëdu koryi ÿa do ñërya mën nte ryëhwarik koryi ña fëna.» Asan a më ntik ile ntehnëkawo Yosef ÿa.

³ Ga tëk pac, tavëlehnini njini vijun Sakob gë wafali walëw hni wã. ⁴ Cahnëlehnëni naÿ hna, bare vëÿaÿwënëlohna ten d'us ante ntehnëkawo Yosef ankaf vëryokun vëvë tere lëwu va: «Tëfëlehnëryihni vëÿi vahnë arëkahni. Tëÿëryihni: “Ntinëhnirun ufëren awa soÿe ye sosahnërun uÿeh? ⁵ Soÿe ye lerun ñërya koryi nte cehand do cihnand ale ryokunëhndëfë ÿa? Uÿeh sankaf ye ile lirun ÿi!”»

⁶ Asan a më tëkakëhni do ntehnëhni watac. ⁷ Më ntëkwani: «Asankaf, hak kodu alehnëfu aki? Muk kodilëfuhna lifu inë gë iÿi ki! ⁸ Mbokaryibun koryi le rëkatëbunëho hnë wësaku fu Kanan hna. Awa soÿe ye ledëfun koryi ma sanu tere ale ryokunëhndë ÿa? ⁹ Ge tëkatik aÿi ñërya hnë saku aryampo hnë fuhnë, ndaÿi! Do fuhnë dënk nkedëfun vërap hu.»

¹⁰ Asan a më ntëkwak: «Awa, dinëfu gante nësërun ki. Bare hnë ale tëkatëde ÿa, umë fo yed aramp mën a; vëÿëntaÿ va afaya nkedëni.» ¹¹ Më cëlëndëni ale-wo-le ñap saku lëwu ÿa do pidëtëni. ¹² Asan a më njëkëk fop wësaku wã pëgw hnë va ale sërëhnikëhni hna do tëkwahn fatoy fa. Më tëkatëk ñërya ña hnë saku Besame hna. ¹³ Awa vicëru më cëfëhnikëhni hafo citëni viÿi vilëw hni va do mbokaryëni ndibëndënihëhni wafali wã wësaku wã tac mbokani g'inaÿ.

Yuda ntëwëhndëfëha Besame

¹⁴ Awa ga tëkëni Yuda gë vicëru do gë vëheryu vëhni Yosef hna, Yosef hnam fo nkoko. Më ndëkwëhnikëni wayëka wã nkal hna haryënkwa lëwu. ¹⁵ Yosef më ntehnëkëhni: «Soÿe ye lirun iÿin? Yëtëluhna bi asan g'ami ki kwëhnaÿu fanka soÿe yëtun fop?»

¹⁶ Yuda më tebak wanës ña ntehn: «Asankaf, ñoñ kodilëfuhna alëkwayi. Ñoñ gena ile hoÿ tufahn nufëlëfuhna. Bare Wënu ña rufahnëk ile wënëbun ÿa, awa vërap hu yedëfun g'ale yokëh ñërya ñi per.»

¹⁷ Yosef më ntehnëkëhni: «Hali, koda liwu koyëna. Ale yokëh aÿi fo yed aramp mën. Bare wuhnë mëncëryin yam gë vëhni rëmun.»

¹⁸ Yuda më tëhaka Yosef do ntehn: «Këlamu asankaf, njëtëbu këñëlantun gë Farawo ÿa, bare maÿëryanërye vok hnësu kat, hara davëlihna g'ami.

¹⁹ Ante ndënkwebunëho yijëfu ña, tëÿëruhëfuno bi nkoryaryëbunëha rëm

gë ahery ahaŵary. ²⁰ Më lëkwayiru: “Nkoryaryëbunëha rëm lafah lëw fu ŷa, gë ahery aryampo, ale nagëhnika hn'untaf ntëwu hna. Rëm fu ŷa umë ñak ñad' d'us, kabi fatah fatac fo wok fëmba hnëmu fa; aju aŷëntaŵ a cëmëk.” ²¹ Më lehnëruhëfu: “Yonëhninowa hnuŵa.” ²² Më fëyayiru: “Fatah fa kodina ñaŵëtahna rëmu; ge ñaŵëtaka, cëmëd.” ²³ Bare më lehnëruhëfu: “Ge ahery hun a tëfëlëntijina gë fuhnë bokëdëlëfuhna hahnëfu haryënkŵ hu.”

²⁴ «Awa ga mbokaŵun vëhni rëm fu hna, aryokuŷëhn hu ŷa, më fëyabunëha wante lehnëruhëfu ña. ²⁵ Ga mbiŷëk më ntehnëkëfu vok yijëfu laŵëfu le rokëde. ²⁶ Më lehnëbunëha: “Kodilëfuhna yifu, ge gena ahery fu ŷa rëfëlëntik. Ge tëfëlëntina, asankaf avë nkal ŷa dëkwajëdëlëfu hna.”

²⁷ «Rëm fu ŷa më ntëkwakëfu: “Njëtërun d'us, asëval mën a Rasel vucan vuki fo nagëhnëkoŵëhni. ²⁸ Aryampo hnë vutac nijik; ntiyahnëko intaŵ ñaŷah rokëka, kabi bokëla hnuŵa, ²⁹ do aŷandu ahnufëhnunoŵa faŷi fëna! Gante cërëbu ki ge ŵëh yejëk a, ntidunëho ntavah nte ryawëdëho.”

³⁰ «Awa tame, asankaf, kodä wëncu vëhni rëm mën hna hara yolëŵahna fatah fi. Ntaŵary rëm mën ña fatah li nke. ³¹ Cëmëd' ge mëncëntina. Awa fuhnë yed' vële ryawëka g'antavah va hn'untaf ntëwu hna. ³² Do kat, pëyahnëbu ami ye ankaf fatah fi haryënkŵ rëm mën hna; ntehnëbuha: “Ge mënceryilëŵa hna, ami yed' ale lëntahnëki ŷa kwëlëkwël.”

³³ «Këلامي, maŵëryanërye woŵ ami ryokuŷëhnëndi had aramp, hnëmpëtëŵa fatah fi, soŷe mëncëntahni gë vicëru vëŷëntaŵ vi. ³⁴ Kodä muk vokawu gë vëhni rëm mën hara tëfëlëdëlëfuhna gë fatah fi. Kodä ryuñënaŵ hnuŵa rëm mën ŷa hnë horot le ŷad' nkehna ŷa.»

45

Itufëhna Yosef

¹ Awa Yosef kodilohna nko nduñëna haryënkŵ vële hwëhnëkawo va; më ntehnëkëhni cahnëni. Koyëna umë fo woko gë vicëru g'aheryu ante tufëhna këhniwo bi mo nke ña. ² Bare kodëho d'us hafo vële canëko va nkwëryëdëñihawo, do wakasëk watac tëkëko hafo cery inaw' Farawo hna.

³ Yosef më ntehnëkëhni vicëru g'aheryu: «Ami ye, Yosef! Rëm fu ŷa nkok bi?» Bare vëhni vëhodilohna ntëkwaniha, ntakëkëhniwo d'us g'umë.

⁴ Awa Yosef më ntehnëkëhni: «Tëhajiëno.» Më tëhaniha. Yosef më mbok ntehnëkëhni: «Ami ye, Yosef, ahery hun ale wafërunëho soŷe yoyiwu Esipët hna. ⁵ Tame, antë pëbu yiwëhna do antë ahniralu kabi aki nkwaferunëho. Wënu ña ryënkwehniko ani, soŷe holahnu fehëtu. ⁶ Wëli, inte ña nuŷak wabëhn waki (2) nkal li do nkoŷëk wabëhn mbëd' (5) uyam g'ibarëp gedina. ⁷ Wënu ña ryënkwehniko hn'inji nkal, ahwëhnahnuni hnënk do awontiwu; pëhët cankaŷ ye.

⁸ «Awa gena ŵuhnë sañëtiko ani, Wënu ña ye. Do umë fëna liko yewu asankaf aryënkweyënkŵ ale ŷak hwëhna nafa ava Farawo ŷa avë Esipët aŷi: ami ye nkaf acery inaw' Farawo ña do ye fëna asankaf inkal Esipët ña fop.

⁹ «Tame, yiryin ñap alehnuna apa: “Ajë hu Yosef më lehnëk: Wënu ña naŵëndëko hn'inkal Esipët hna fop. Yij' ŷal mën hna hara biŷëlihna.

¹⁰ Hnë resiŷo Gosen hna ntëdëdun gë vutah hu va, gë vërah hni, wape hu ña, wuhnankal hu ŵa, wuhni hu ŵa do fop ile hwëhneru ŷa. Koyëna

darël mën nkeđu. ¹¹ Ami njëđadëmi ile valëđëhi ŷa fop, wëjë, tere hu ŷa, do gë wusaw̃ hu w̃a, soje antë nkoji inë, kabi ani gë wabëhn mbëđ (5) inte ŷa nkođ.”»

¹² Yosef më nkwënëk: «Do wëli: nufun w̃uhnë dënk, do ahery mën aŷi Besame fëna nuđ, paryi nke ami Yosef hnësëhnëđëhu. ¹³ Awa yiryin afëyawuna apa fop nafa le hwëhnađu hnë Esipët ŷa, do pëyaryina fop le hnurun ŷa. Tac yojëna ñap ani.»

¹⁴ Yosef më muryaka Besame, aheryu, pëgwëlehn kond; Besame fëna kođëho. ¹⁵ Yosef muryakëhniwo fëna vicëru kotënd đus. Ga ndëcëk umë, vēhni fop nësëłëđëniho g'umë.

Sakob macik nji Esipët

¹⁶ Ga njëtayik cery inaw̃ Faraŷo hna vicëru g'aheryu Yosef va tēkëni Esipët hna, Faraŷo ŷa gë vēsankaf vēle rēhakawo va natēkëhniwo.

¹⁷ Faraŷo ŷa më ntehnëka Yosef: «Dehnëryihni vicër hu g'ahery hu ndifëndënihëhni wafali walëw̃ hni w̃a do mëncëni gë Kanan, ¹⁸ soje njinëhnëniha rëm hni gë watere wadëw̃ hni ŷa njojënihëhni ani. Hnë resiŷo le ŷak vetak hnë Esipët hna njëđadëfuhëhni ntëđëni, do ile ŷak fërenak hnë Esipët ŷa rēkëđ tokëndëni. ¹⁹ Ntehnëđuhëhni fëna nufëni wasaret Esipët li njohahnihëhni vēsëval hni, vutah hni do gë rëm hni. ²⁰ Tëfëlahna njahnani soje viŷë vile tavëhëđëni hnam va. Kabi, hnë resiŷo le ŷak vetak hnë Esipët hna njijëđëni ntëđëni.»

²¹ Viju Sakob va më ntini ile ntehniniho ŷa. Yosef më njëđakëhni wasaret w̃a gante ntehnëkawo Faraŷo ka, tac gë vile valëhëđëhëhni hn'ankaw̃ hna. ²² Më mbuñakëhni vēhni fop ale-wo-le viŷi viwamah. Bare Besame, viŷi imbëđ (5) mbuñakawo gë wanjëc koryi wakeme watar (300). ²³ Më njëđanahnëka rëmu wafali pëhw (10) wale ryibëndik viŷë vifëren vivë Esipët, gë wafali ipëhw (10) wale ryibëndik roka, vamburu do gë vile rokëde soje uyas lëwu w̃a. ²⁴ Yosef më ntehnëkëhni antë nkawajëlëhëndëni nkaw̃ hna. Tac koyalëni.

²⁵ Matëlehnëni Esipët hna mëncëni gë Kanan do tēkëni vēhni rëm hni Sakob hna. ²⁶ Më pëyaniha: «Yosef cëmëna! Do umë ye asankaf Esipët ŷa fop.» Cëmëkawo mbahn iŷa, ñare kođilohna kwëtahnëhni.

²⁷ Më tēfëtanëniha fop ile nësëko Yosef ŷa. Tac Sakob më nuk wasaret wale njëđanahnëko Yosef njohahni w̃a. Awa nkelehn had ale sëmëko njënat. ²⁸ Do më ntehnëk: «Ha, pacëko: ajë mën a Yosef cëmëna ten. Afo yiwu hnuw̃a ani gë sëmahnëndu ŷa.»

46

Sakob njid Esipët

¹ Sakob kahnëtalehn gë fop ile kwëhnëko ŷa. Ga tēkëk Berëseba, më ntinëhnëka sadëha Wën rëmu Isak ŷa. ² Hn'umëđ tac, Wënu ŷa nësëhnëkawo wati nte ndakëko wakwëđ ŷa. Macëkawo: «Sakob! Sakob!»

Më ntëkwaka: «Mëtabu, nëpađëmi.»

³ Wënu ŷa më ntehnëka: «Wën rëmuh ŷa yeđu. Antë ntaki ayi gë Esipët, kabi hnam, vutah vērah hu va njabëđëni hafo nkeni ñulunda sankaf.

⁴ Ami dënk lapëhnađëhi, do mbokaryiđëmi fëna. Ge cëmëru, Yosef pađëđ inas hu ŷa.»

⁵ Awa Sakob matëlehn Berëseba hna. Viju njonihawo gë vutah hni do gë vësëval hni hnë wasaret wale njëdanahnëko Farawo ya soje uyas wa. ⁶ Njonihëhniwo fëna wusaŵ wulëw hni wa do gë fop ile kwëhnanio hn'inkal Kanan ya do njini gë Esipët, Sakob gë tere lëwu ya fop. ⁷ Koyëna njiko Sakob gë Esipët gë vëlëwu va fop: vutahu gë vërah hni.

Tere Sakob

⁸ Wëlin wamac vutah Sakob, nte waciko Isërayel, vële yiko Esipët va: fandënkwëryënkwa fa Riben yeho, ⁹ do vutah Riben va, vëhni ye: Enok gë Palu gë Hesëron do gë Karëmi.

¹⁰ Vutah Simeyo va, vëhni ye: Yemuwel gë Yamin gë Ohad gë Yakin gë Sohar do gë Sawul, aju asëval avë Kanan ya.

¹¹ Vutah Levi va, vëhni ye: Gerëson gë Kehat do gë Merari.

¹² Vutah Yuda va, vëhni ye: Er gë Onan gë Sela gë Peres do gë Sera. Er gë Onan hn'inkal Kanan hna cëmëniho. Peres vutah vuki kwëhnako: Hesëron gë Hamul.

¹³ Vutah Isakar va, vëhni ye: Tola gë Puva gë Yasub do gë Simëron.

¹⁴ Vutah Sabilon va, vëhni ye: Sered gë Elon do gë Yahëlel.

¹⁵ Vëhni yeho vutah Leya gë Sakob vunte hnagiko Mesopotami gë vërah hni. Nagënihawo fëna facëval: Dina maciko. Viju gë vëryagu wafëhw warar gë vërah (33) nkeniho fop.

¹⁶ Vutah Gad va, vëhni ye: Sëfon gë Hagi gë Suni gë Esëbon gë Eri gë Arodi do gë Areli.

¹⁷ Vutah Aser va, vëhni ye: Yimëna gë Yisëva gë Yisevi gë Beriya do g'ahery hni facëval fa Sera. Beriya vucan vuki nagëko: Heber gë Malëkiyel.

¹⁸ Vuŋi vutah yeho vunte nagëhnëkawo Silëpa Sakob va, aryokuŋ asëval ale njëdakawo Laban aryagu ya Leya. Ipëhw g'imbëd gë fandaŵ (16) nkeniho.

¹⁹ Viju Rasel, asëvalu Sakob va, vëhni ye: Yosef gë Besame. ²⁰ Esipët hna Yosef vutah vuki nuyanihëhniwo g'asëvalu Asënat, aryagu Potifera, asëna wasadëha avë inaw On ya: Manase gë Efërayim yeho.

²¹ Vutah Besame va, vëhni ye: Bela gë Beker gë Asëbel gë Gera gë Naman gë Ehi gë Ros gë Mupim gë Hupim do gë Arëd.

²² Vëyi yeho vutah vunte nagëhnëka Rasel Sakob gë vërah hni va; vutah pëhw gë vunah (14) nkeniho.

²³ Aju Dan ya: Husim yeho.

²⁴ Viju Nefëтали va, vëhni ye: Yasiyel gë Guni gë Yeser do gë Silem.

²⁵ Vëyi yeho vutah gë vërah hni mbëd gë vuki (7) vumba Bila gë Sakob va, aryokuŋ asëval ale njëdakawo Laban aryagu ya Rasel.

²⁶ Vëvë tere Sakob, vële yiko Esipët do nagëko umë dënk va, nkeniho vahné wafëhw mbëd gë ryaw g'imbëd g'aryaw (66) fop ka ya. Nkentinio fëna vësëval viju va. ²⁷ Gë vutah vuki vumba Yosef vunte hnagiko Esipët va. Fop vëvë tere Sakob vële lëdëko hnë Esipët va nkeniho vahné wafëhw imbëd gë wahi (70).

Sakob Esipët hna

²⁸ Sakob, nte wacëdëho fëna Isërayel, më payëka Yuda ndënkwah vëhni Yosef hna soje pëhwëtanëhnëhëndëhni itëk inja hnë resiyo Gosen hna. Ga tëkëni, Sakob gë tere lëwu ya, Gosen hna, ²⁹ Yosef më kayëk saret lëwu ya do kachana rëmu. Nunda tuŋ rëmu, muryalehna do kodëho hafo mbiy

nkot muryahna. ³⁰ Awa Sakob më ntehnëka: «Wëla sëmu tame mena, kabi mbokëmi hnuÿi do cëmëlihna!»

³¹ Yosef më ntehnëkëhni vicëru, g'aheryu, do gë vëÿëntaÿ vëvë tere rëmu va: «Njidëfu fëyaÿa Faraÿo ÿa, vicër mën va, g'ahery mën do gë fop tere rëm mën le yeho Kanan ÿa tëkini. ³² Pëyaðëfuha vëhwëd wusaÿ yerun, do njoÿërunëhëhni wape gë wuhnankal, gë wuhni hun ÿa do gë fop ile hwëhnarun ÿa. ³³ Ge Faraÿo ÿa macehnëku do tëyu bi ye ye doku hun ÿa, ³⁴ dëkwaryina vëhwëd wusaÿ yerun kobëri ante nkorunëho vutah ña hafo gaki, gante ntidëniho vacërakëlo hun ka. Koyëna maÿëryanëderun alëdu hnë resiÿo Gosen hna, kabi vëvë Esipët va ñewënihëhni vëhwëd wusaÿ va fop.»

47

¹ Awa Yosef më njik pëyahna Faraÿo ÿa ntehnëka: «Rëm mën ÿa gë vicër mën va do g'ahery mën a tëkini. Kanan matini gë wape wadëw hni ña gë wuhnankal ÿa gë wuhni ÿa do gë fop ile kwëhnani ÿa. Tame hnë resiÿo Gosen hna nkeni.»

² Tac Yosef më nufëkëhni vicëru imbëd (5) va tufa Faraÿo ÿa. ³ Arac më tëyëkëhni: «Ye ye doku hun ÿa?»

Më ntëkwaniha: «Faraÿo ÿa, vëhwëd wusaÿ yebun gë vacërakëlo fu ka. ⁴ Hn'inkal Kanan hna, inte ña njabëk d'us hafo gona ile tokëdëni wusaÿ fu ÿa. Soje umë yijëbun lëdëntifu ani. Maÿëryanëryifu lëdëntifu hnë resiÿo Gosen hna.»

⁵ Faraÿo ÿa më ntehnëka Yosef: «Kabi tame rëmuh gë vicër hu do g'ahery hu njijëni ðarël hu, ⁶ inkal Esipët ñi fop hnë vák hu nke. Yëdaryihni ntëdëni hn'ile ÿak përenak nkal Esipët hna. Kodëni ntëdëni hnë resiÿo Gosen hna. Do ge kamahnëruhëhni hnë vëhni vële ÿak holëk ikwëd, kwëtehnañëryihni wusaÿ mën ÿa dënk.»

⁷ Yosef njokawo fëna rëmu vëhni Faraÿo hna tufëndëlehnëhni. Sakob nkaÿëkawo Faraÿo ÿa g'untënah, ⁸ do Faraÿo ÿa më tëyëka: «Wabëhn wayëhw hwëhnaru?»

⁹ Sakob më ntëkwaka: «Wabëhn keme gë wafëhw warar ye (130) ga nkwerëtalehnañëdëfu hn'inkal gë inkal. Wabëhn mën ña ndëcëk ñap, do korotëfu. Nuÿala ten wabëhn wante nuÿaniho vacërakëlo mën vële wërëtalehnañëdëho gë ami ki va.» ¹⁰ Sakob më mbok nkaÿëka kat Faraÿo ÿa do cahn cery inaw hna.

¹¹ Awa Yosef më njëdaka rëmu gë vicëru do g'aheryu ntëdëni hnë nkal nte ÿak fërenak Esipët ña, hnë resiÿo Ramëses hna, gante ntehnëkawo Faraÿo ka. Më njëdäkëhni inkal nte kwëhnëdëni vëhni. ¹² Më njëdäkëhni ile rëkéð tokëndëni vëhni rëmu gë vicëru g'aheryu, ale-wo-le gante tëkwëk tere lëwu ka.

Yosef hnë wati inte hna

¹³ Inte ña njabëko hafo ile rokëde golohna inkal hna fop. Esipët hna gë Kanan hna, vahnë va camëniho d'us soje inte ña. ¹⁴ Yosef mbarëpëko fop koryi vëvë Esipët va do gë vëvë Kanan va ile ntaÿandëniho roka ÿa do maruñëhn hnë cery inaw Faraÿo hna. ¹⁵ Ante nkok gona koryi Esipët hna gë Kanan hna per, vëvë Esipët va më njini ntehnëniha Yosef: «Yëdaryifu ile rokëdëfun. Ñaðu bi sëmëfu ayëkatëndëfu, kabi goryaryëlëfuhna koryi?»

¹⁶ Yosef më ntëkwak: «Ge goryeryëluhna koryi, yëdaryinowëhni wusaŵ hun wî, do ami, njëdädëmu ile rokëde.» ¹⁷ Awa më njojenihëhni wusaŵ wulëw hni wä njëdaniha Yosef: wafahnac wä gë wape ŋa gë wuhnankal wä gë wuhni wä do gë wafali wä. Yosef më njëdakëhni roka ŷa. Bëhn rac njëdakëhniwo ile tokëdëni, nkwëcëtëlëni gë wusaŵ wulëw hni wä fop.

¹⁸ Bëhn le ryaviko hna, më mbokajëni ntehnëiha Yosef: «Asankaf, kodelihna asowî soŋe afëyayi goryaryëlëfuhna koryi do wëjë hwëhnëkëhni tame wusaŵ fu wî. Ñoñ goryaryëlëfuhna le hoderu alehni njëdäderu. Vimbahn fu vi fo worryaryëbun gë wayal fu wî. ¹⁹ Ñadu bi sëmëfu ayëkatëndëfu do ravëfu wayal fu wî? Dawëryifu gë wayal walawëfu wî do ayëdäfu ile rokëdëfun. Nkedëfun vëramp Farawo ŷa do umë hwëhnëd wayal fu wî. Ñadilëfuhna sëmëfu. Yëdaryifu wanëda holahnëfu worryaryëfu walaŵary fu wä do hara wayal fu wî gena fëk.»

²⁰ Yosef më ntaŵëhnëka Farawo ŷa fop wayal wawë Esipët wä, kabi inte ŋa nkwënako do awë Esipët-wo nkwafëdëho kaŷ dëwu ŋa. Koyëna, nkal Esipët ŋa fop Farawo ŷa hwëhnëko ²¹ do Yosef vëramp ntikëhniwo fop wëwë Esipët va. ²² Wayal wësëna wasadëha va fo nkoiko dawëna Yosef, kabi nkeho sariya le kahnëndëko Farawo ŷa soŋe lëw hni ŷa. Ile ndemaðëhëniwo Farawo ŷa tokëdëniho, umë nkonihho wëwafahnëna wayal walëw hni wä.

²³ Yosef më ntehnëkëhni bulunda ŷa: «Awa, ntaŵëhnëbuha Farawo ŷa wayal hun wä gë wuhnë per. Tame njëdädëmu uhnëda ule hnadëfun wëhaŷ hna. ²⁴ Bare njëdadunëha Farawo ŷa ivëryëna-wo hnë ile varëperun hna. Ile wok ŷa wuhnë hwëhnëd. Rac rëkëdun ahnadëndu do arokëndu, wuhnë gë vutah hun va do gë wële lëdëlantun va.»

²⁵ Më ntëkwaniha: «Pehëtëdëhëfu cëm ŋa. Kabi kwëhnaru nëf ŋa gë fuhnë, maŵëbun yefu vëramp Farawo ŷa.» ²⁶ Awa Yosef më kahnëndëk sariya le wok hafo dol: Esipët hna, ivëryëna-wo hnë ile varëpik hna Farawo ŷa hwëhnëk. Wayal wësëna wasadëha va fo nkoiko kwëhnëna Farawo ŷa.

Iña tëkwa Sakob

²⁷ Bulunda Isërayel ŷa Esipët hna ntëdëniho, resiŷo Gosen hna. Nuŷaniho hnapul, nagëlëniho do njabëni dus. ²⁸ Sakob ntiko wabëhn pëhw g'imbëd gë waki (17) Esipët hna. Wabëhn keme gë wafëhw wahnah g'imbëd gë waki (147) nuŷako fop ka ŷa cëmat. ²⁹ Ante nkëhnëko cëm ŋa, më macëka aju Yosef do ntehna: «Ge ñaduhho, tufërye iña hu ŋa do gë kahnënda hu ŋa: kuyëtëry wák hu ŷi mbuf mën li, alëkëhno alehn bañëdilihohna Esipët li. ³⁰ Ge cëmëbu, njoðu iñas mën ŋa ayi ahwët yag vacërakëlo mën hna.»

Yosef më ntëkwak: «Ntidëfu ile rëyëruho ŷi.»

³¹ Sakob më mbok ntehnëka: «Dëkëhnërye.» Yosef më ntëkëhnëka. Awa Sakob më tënkwek do camehn.

48

Sakob ndëwadëhëhni wiju Yosef

¹ Ga ndëcëk watac, më pëyayik Yosef ntehni rëmu tesëk. Më njini gë wiju wëhi va, Manase gë Efërayim. ² Ante pëyayiko Sakob ntehni aju ŷa, Yosef, nijjëk njëka, më njawënak mat ntaña pad dëwu hna ³ tac ntehna Yosef:

«Wën Hwëhn Fanka Fop ña karyëtahnekowo Lus hna, hn'inkal Kanan hna do ndëwakowo. ⁴ Umë lehnëkowo: “Njëdadëmini vutah vujabah soje lihahni rëm kore wabulunda. Njëdadëfuhëhni inji nkal vutah hu va kwëhnëni kwëlëkwël.”»

⁵ Sakob më nkwenëk: «Vutah vuki vuntëw hu vunte hnagik Esipët yihahnëryindu ÿa, had vutah mën nkeni. Efërayim gë Manase ami hwëhnëkëhni had gante kwëhnëbuhëhni vëhni Riben gë Simeÿo ki. ⁶ Bare vële vokëferu ahnagëhnihi va, wëjë woç ahwëhnëhni. Hn'inkal vicër hni hna nuÿadëni sah intëw dëw hni ña. ⁷ Ante matibuho Mesopotami ña, hara tëk ija yebuho Efërata hn'inkal Kanan hna, cëmëko hnëmuh Rasel nkaw hna. Më vañëbuha hnam, tëfary nkaw hna.» Efërata wac lëwu wa tame Betëlem ye.

⁸ Hnë wati rac nukëhniwo Sakob viju Yosef va do tëy: «Vëhni mo ye vëÿi?»

⁹ Yosef më ntëkwak: «Vijë mën vële njëdakowëhni Wën ani Esipët va ye.»

Rëmu më mbok ntehnëk: «Tahëndihni ðarël mën ryëwanëwëhni.»

¹⁰ Sakob cërëko ðus do golohna nund ðus. Awa Yosef më tahëndëkëhni viju. Sakob më muryakëhni do mbucëhni. ¹¹ Tac më ntehnëka Yosef: «Diyantowohna mbokëdëmi hnuÿi, bare wëli Wënu ña mawëryanëko hnuwëhni wëla vutah hu va.» ¹² Awa Yosef më nufëkëhni vërahu va, wawuf rëmu hna, do ndëkwëhn yëka ÿa nkal hna.

¹³ Tac pëlahni viju wëbák ña: Efërayim, nte yeho g'irëhw lëwu ña, g'irahahn Sakob nkeho do Manase nte yeho g'irahahn lëwu ña, g'irëhw Sakob nkeho. Më mbok tahëndëkëhni kat rëm sankaf lëw hni hna. ¹⁴ Bare Sakob më nëmpëndëlehnëk wëbák ña: më tindëk vák rëhw lëwu ÿa hn'ankaf Efërayim hna mama nkehahnëko umë fante ÿak vak fa, do vák rahahn lëwu ÿa hn'ankaf Manase nte yeho fandënkwerÿënkwa fa. ¹⁵ Do wëli gante ndëwanëkawo Sakob Yosef ka:

«O Wën, wëjë ye Wën hunte cëmbëdëniho vëhni rëm mën sankaf Abëraham gë rëm mën Isak ÿa,

Wën hunte heryëdëho kobëri ga nagahnibu,

¹⁶ mëleka le fehëtëko hnë fop wameh hna yeru fëna: tëyëdëmi aryëwanëhni vuji vutah.

Arabi soje lëw hni ÿa ryënkwëtandefu ami gë rëm sankaf mën ÿa Abëraham do gë rëm mën Isak fëna!

Arabi nuÿanihëhni vutah vujabah ðus gante-wo-gante nkal li!»

¹⁷ Ga nuk Yosef rëmu hn'ankaf Efërayim hna tindëk vák rëhw lëwu ÿa, më pëmpëhnëhëka; më pëlak vák rëmu ÿa soje tindët hn'ankaf Efërayim hna do tind hnë mba Manase hna, ntehn: ¹⁸ «Hali, apa, mpaÿëmpaÿaki. Aÿi ye fandënkwerÿënkwa fa. Tindëryehna umë vák rëhw hu ÿi.»

¹⁹ Bare rëmu ñwëÿëko do ntehn: «Njëtëbu, ajë mën, njëtëbu. Vutah Manase va fëna bulunda yabah yed. Bare aheryu lëbëdëha umë do vutah vunte hnagëde hnë umë va ntidëni bulunda yabah.»

²⁰ Hnë fac rac, aki njëdakëhniwo dëwara lëwu ÿa: «Bulunda Isërayel ÿa, gë wac hun ña rëkëdëni ndëwahnëdëni. Rëkëd ntehnëdëni: “Arabi Wënu ña kwëhna nëf soje hun ÿa gante kwëhnako soje Efërayim gë Manase ka!”» Sakob koyëna ndënkwëdënkawo Efërayim ten tac acëru Manase.

21 Tac më ntehnëka Yosef: «Biÿëdîna cëmëdëfu, bare Wënu ña gë wũhnë nkeďun do mbokaryëdëhu g'inkal vacërakëlo hun hna. 22 Wëjë yëdadëfu sah le lëbëk va vicër hu g'ahery hu ña, ñjëďadëmi resiyo Sisem le rebëbuhëhni Wa-amor gë sëlame mën ñi do gë uñwary mën ñi.»

49

Wanës watëkwa Sakob

1 Sakob macëkëhniwo viju do ntehnëhni: «Barëpëlin ñadëfu fëyaŵu ile yedëhu haryënkŵ ña.

2 «“Barëpëlin do ahnëpaŵu, vutah mën, nëparyino ami, rëmun, Isërayel.

3 Wëjë, Riben, wëjë ye ajë mën aryënkŵeryënkŵ a, ale ryënkŵëbuho hnagu ante nkoko njašo fanka ña. Wëjë lëbëkëhni vëhery hu vi untënah ña gë fanka fa;

4 had sën le wacëk yeru. Bare godîla ale ñak njabëk nafa ña, kabî cëfëhnanëruho aryaku pad mën hna g'asëval mën aryampo.

5 Simeyo gë Levi ndanko fo nkeni: nkwëryëlëni soje ntini uñeh.

6 Bare gentandela ile pëhnani ñi, yantëdëla pankël dëw hni ña.

Kabî hnë ntavah ntëw hni hna ndawënihëhni vahnë do hnë nëh ntëw hni hna ntëpëtënihëhni wuhni wã vënkahn wapary ña.

7 Arabî ntavah ntëw hni ña ndëwani wëh, ntavah yapah dëcët ña.

Campehnëdëfuhëhni vële hnagëde hnë vëhni va Isërayel hna, campehnëdëfuhëhni nkal hna fop.

8 Yuďa, vicër hu gë vëhery hu ñjëwëdëni icëmb hu ña. Cîkëduhëhni vëyëw hu va arënkŵëndëhni forosima, do vicër hu gë vëhery hu va dënk ndëkwëhnedëni haryënkŵ hu.

9 Ha, ajë mën, Yuďa, had fambësëhn fante rokëka intaw do vokad gë ryëka lëwu nkeru.

Paryi had vësëhn ile lañad do ryakëď nkeru. Mo hoď matëndi forosima?

10 Fanka ucankaf fa hnë tere Yuďa hna nkoď. Ryoko vësankaf ña hnë vák vële hnagëde hnë umë hna nkoď, hafo tëki ale hwëhnëk paryi ña, ale mawëhnedëni bulunda ña.

11 Hn'îkaŷ waresen hna pokëdëha fali falëwu fa, fapali fa hnë fasëc resen le ñak yivëk hna; uñen hna ndagëď viyi vilëwu va, cuď cankaf ntëwu ña wënkã waresen wavëntah hna.

12 Uñen yabãh ña ntancënedëha vinkër va do wambël wayabãh ña njerënedëha wabeñ ña.

13 Sabilon tëfary wov hna ntëdëď, le nke hahna wasisikulu hna. Inkal dëwu ña njiď hafo Sidon.

14 Isakar fali fayawãh ye,

yëbëlan wakece le liyik wamir waki ndakëd.*

15 Kamahnëko yëwã fërën ye,
do nkal nëŋah ye.

Awa më maŵëk ndibëndënde waryib ŵã,
doku vëramp maŵako.

16 Dan nawëndëhëhni bulunda lëwu ŷã
gë wahnënk wavë Isërayel wï fop.

17 Dan had lën vankaw nke,
had lën ŷañah hnë tëfary nkaŵ:
lën ŷã ñarëdëha pahnac ña hwër hna
do ale hayëka ŷã njod.

18 Ahwëhn Wën, kwëtahnëbu pehëtëdëho!

19 Gad, ge pëgwëniha wabandi ña,
mëtaryëdëhëhni do tëtëlehnëdëhëhni.

20 Hn'inkal Aser hna nkamëd dús roka ŷã,
nkal dëwu hna ntëwëd roka le ñadëni vëhnaŵ ŷã.

21 Nefëtali had incaŵ nte yaryëlend afaya nke
do hngëdëhëhni vutah vunkwamah.

22 Yosef had atëh nte lëwëd
fëhnëk hnë tëfary garyëla nke.
Wahni walëwu ŵã cëpëk kece kaŷ inja.

23 Vësan fëgwëka,
do lahëka gë wëca.

24 Bare njawënek dús unwary ntëwu ña,
wahnil walëwu ŵã gë wëbák ña ñënkalahna.

Gë fanka Wën yaŵah Sakob fa,
ahery vahnë, itaka Isërayel.

25 Arabi Wën rëmuh hunte ryemadëhi ha,
Hwëhn Fanka le ryëwanëdëhi ŷã,
njëdayi rëv fërën, gë wënka wante yalëd nkal li,
gë vutah vuyabah do gë wusaŵ wuyabah.

26 Wadëwara rëmuh ña ntëbëk dús
wëla wadëwara wahun wale yeho kobëri wï.
Ntëbëk hnapul vukun vumb kobëri vi.

Arabi dëwara dëwu ña pëlahna Yosef, ale ye asankaf vicëru g'aheryu
ŷã!

27 Besame had ŷin ŷañah nke.

G'acahnëfëd ga, intaw tokëd,
do g'anëka ga cahëlehnëd ile wok ŷã.”»

28 Vëyi fop liko wahnënk pëhw gë wahi (12) Isërayel ŵã. Wanj
ntehnekëhniwo rëm hni, ante nësëhnëdëhëhniwo rëkwa ña. Ale-wo-le
ndëwara minu ndëwanëkawo.

Icëm Sakob

29 Tac Sakob më ntehnëkëhni aki: «Ge cëmëbu, kwëtëryino hn'iyag
vacërakëlo mën hna, iyag nte ye hn'ikaŷ Efëron avë bulunda Het ŷã,
30 Makëpela hna, ñarël Mamëre hna hn'inkal Kanan hna. Abëraham
ntawëko inji kaŷ vëhni Efëron hna soŋe yag inji kwëhn umë. 31 Hnam
mbañiniho g'asëvalu Sara, tac Isak fëna g'asëvalu Rebeka. Do ami dënk

* 49:14 49.14 Yëbëlan wakece le liyik wamir waki ndakëk ma ndakëk fagant wariŵ wahi wabëv
wadëwu hna.

hnam mbañëbuha Leya. ³² Kaÿ iña gë yag nte yeho hnam ña bulunda Het hna ntaŵiko.»

³³ Ga puhnak Sakob nësëhn tëkwa vërahu ña, më mbokak ndak, tac njilehn tëkëhëhni vacërakëloŵu va cëm hna.

50

Wakwëy Sakob, nte waciko fëna Isërayel

¹ Awa, Yosef më nëñëlëk vëhni rëmu hna gë wankwën wadëwu ña do muryahna. ² Tac ntehnëhni vëryokuj pëhwëtëniha rëmu. Awa vërac më pëhwëtëniha Isërayel ³ wafac wafëhw wahnah (40) kafi koyëna tëtëka cuci ñas iña gë wagu wanëñah soje antë përeka. Vëvë Esipët va, wafac wafëhw mbëd gë wahi (70) kwëyënihawo Sakob.

⁴ Ga ndëcëk wakwëy ña, Yosef më ntehnëkëhni vële rëhakawo Faraŵo va: «Ge ñadunëho, demaryino afëyanëhnunoŵa waji wanës Faraŵo ña: ⁵ “Rëm mën ña ntëkehnëkoŵo cëmahnënd ña soje yiwu vañëŵa hn'inkal Kanan hna, hn'yag nte ntiyako hna. Awa maŵëryanërye tame yiwu vañëŵa, tac mbokajëdëfu.”»

⁶ Faraŵo ña maŵëryanëhnëka Yosef nji mbañehna rëmu gante ntehnëko ka.

⁷ Yosef kahnëtalehn g'ibañ rëmu; fop vësankaf va lapëhna kawo, vële ryokujëdëho hnë cery inañ Faraŵo hna gë vële rëhakawo Faraŵo va do gë vicër vëvë Esipët va fop, ⁸ gë tere lëwu ña fop gë fop vicëru g'aheryo do gë vëvë tere rëmu vëyëntaŵ va. Vutah vutoy va fo ravigo hnë resiyö Gosen hna. ⁹ Vëhwëhn wasaret gë vëyaryary wafahnac lapëhna kawo; kore sankaf d'us yeho.

¹⁰ Tëkëlehnëni hn'idap nte wacëde Atad hna gë cape pëhna lav sën Yurëdan ka. Hnam më ntinëhnëniha wakwëy wacankaf Sakob do njahnadëniho d'us. Yosef koko soje icëm rëmu ña wafac mbëd gë wahi (7). ¹¹ Vëvë Kanan vële lëdëko hnë resiyö rac va ga nuni wakwëy watac më ntehnëni: «Wakwëy wacankaf Esipët ye!» Soje rac macahnëde cape pëhna lav sën Yurëdan rac Abel-Misërayim, umë fëhnëtanëk «Wakwëy Esipët».

¹² Koyëna viju Sakob ntiniho ile ntehnëkëhniwo rëm hni ntini ña: ¹³ njoniho iñas dëwu ña hn'inkal Kanan hna do kwëtëni hn'yag bë kaÿ Makëpela ña, darël Mamëre hna. Abëraham ntaŵëko inji kaÿ vëhni Efëron avë bulunda Het ña soje yag inji kwëhn umë. ¹⁴ Yosef ga kwëtëk iñas rëmu ña yag hna, më mbokani gë vële lapëhnajëkëhniwo soje ibañ rëmu va fop gë Esipët.

Yosef gë vicëru

¹⁵ Ga ndëcëk wakwëy Sakob ña, vicëru Yosef më ntehnëläni: «Tame kabi rëm fu ña cëmëk, Yosef kod nkwëcagëfu fop wameh wante liyinëka ña.» ¹⁶ Awa më payehnnëni pëyayi Yosef aki: «Ani gë cëmahnënd rëm fu ña, aki ntehnëkëfuno: ¹⁷ “Pëyanëndinoŵa Yosef: ‘Kaÿëhnandiÿi gë vicër hu, aravëhnëhni idënt ñayah nte ntini ña, wameh wante ntinihi ña fop.’ ” Awa, maŵëry aravëhnëfu ile lëntahniru ña, fuhnë vële sëmbedëha Wën ryampo fo gë rëm fu ñi.» Yosef pëgwëlehn kond ga pëyayik waji.

¹⁸ Tac vicëru njilehnini vëhni dënk tëkatëniha, njoni haryënk w lëwu do ntehnëniha: «Vëramp hu yebun.»

¹⁹ Bare Yosef më ntëkwakëhni: «Antë ntaku. Gela Wëñ. ²⁰ Ñadunëho aliwuno wëh, bare Wëñu ña nkwëcëtëk wëh wã g'iferën, mawëk pehët walaŵary vahnë vëyabah, gante nufun dol ki. ²¹ Tame antë nkehahnahnu iñë: pabëdëmu wuhnë gë watere hun ñi.» Gë wani wanës wanëjah njamëñeko wasakahn walëw hni wã.

Icëm Yosef

²² Koyëna Yosef gë tere rëmu ÿa Esipët hna nkonihò. Yosef wabëhn keme g'ipëhw (110) nuÿako. ²³ Nufëhëhniwo ga nagëlëdëni vutah aju Eferayim va gë vutah vërah vuntëw hni va. Do nufëkëhniwo kwëdëhni vutah vunte nagëko Makir aju Manase va.

²⁴ Fac ryampo Yosef më ntehnëkëhni vicëru g'aheryu: «Biÿëdina cëmëdëfu, bare pacëko Wëñu ña ndemaðëhu. Matëndëdëhu Esipët li soje njowu hn'inkal nte ntehnëkëhniwo vëhni Abëraham gë Isak do gë Sakob njëdäðëhëhni hna. ²⁵ Awa ge Wëñu ña ntinëhñëku rac, dëkëndino alehnuno njoryaryëdun iñas mën ña.»

²⁶ Yosef wabëhn keme g'ipëhw (110) nuÿako cëmat Esipët hna. Më sucik iñas dëwu ña gë wagu wanëjah soje antë përeka, do kwëti hnë kesu itaka.

Itëfëta nte kerëk Matiye pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Matiye herëk. Matiye arëfal aryampo yeho hnë pëhw gë vëhi hna. Sëwif yeho do ndokujëdëho had arëf yatëtanke wati nte macëkawo Yesu tëfa ña. Levi macëdeho fëna, aju alfe (Marëk 2.14, Lik 5.27). Ante nkeho arëf yatëtanke vahnë vëvë Rom ña, ßulunda wasëwif wã aÿëw ntinihawö. Ante macëkawo Yesu arëf alëwu apëmpëhnahnëkëhniwo vahnë vëyabah.

Anji kayëte kerik yëbëlan wabëhn wafëhw mbëf gë wahi (70) gë wabëhn keme g'ipëhw (110) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte kwëhñak wëntëlah yabah gë mba Marëk ña. Hnagi Yesu ÿa nësëf, yari lëwu ÿa, vantiyehn vantëwu va do vakarëña vantëwu va, ipëla ntëwu ña, icëm ntëwu yanj kërëwa hna, ibëhn dëwu ña do vakarëña vatëkwa vante njëdakëhni vëréfal vëlëwu va. Bare nësëf d'us soñe Inawñ ambin do soñe ile nke Yesu ahnañ.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn' inji kayëte: Yesu, Wën, arëfal, Ahwëhn, ajë ahnë, wanës, fac, ambin/nkal, Inawñ/ahnañ, sariya, toña, wafarise, wahnës wañindaryindan.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Vacërakëlo Yesu gë hnagi lëwu (1-2)

Yesu gë San Ayary a, tac Yesu gë Sintani (3.1-4.11)

Ipëgw d'oku Yesu (4.12-12.50)

Wahnës wañindaryindan (13.1-58)

Yesu nkok karañëndëhni do njërëñëndëhni vëres va (14.1-20.34)

Yesu tënkëf Yerusalem hna (21.1-25.46)

Ipëhwëta soñe idawñ Yesu (26.75-27.66)

Ibëhn Yesu (28.1-20)

Vacërakëlo Yesu

¹ Wëlin wamac vacërakëlo Yesu Këris ale hnagiko hnënk ahnañ ale waciko David, do David, umë dënk, hnë hnënk acërakëlo fu Abëraham hna nagiko.

² Abëraham yeho rëm Isak ÿa. Isak yeho rëm Sakob ÿa. Sakob yeho rëm Yuda gë vëheryu*. ³ Yuda yeho rëm vëhni Peres gë Sera, hnëm hni ÿa Tamar yeho.* Peres yeho rëm Hesëron ÿa. Hesëron yeho rëm Ram ÿa. ⁴ Ram yeho rëm Aminadab ÿa. Aminadab yeho rëm Nason. Nason yeho rëm Salëma. ⁵ Salëma yeho rëm Bos, hnëmu ÿa Rahab yeho.* Bos yeho rëm Obed, hnëmu ÿa Rit yeho.* Obed yeho rëm Yese ⁶ ale yeho rëm ahnañ ale waciko David ÿa.*

David yeho rëm Salomo ÿa, hnëmu ÿa Uri ryënkwëkawo ñëla. ⁷ Salomo yeho rëm Robowam ÿa. Robowam yeho rëm Abiya ÿa. Abiya yeho rëm Asa. ⁸ Asa yeho rëm Yosafat ÿa. Yosafat yeho rëm Yoram ÿa. Yoram yeho rëm Osiyas ÿa. ⁹ Osiyas yeho rëm Yotam ÿa. Yotam yeho rëm Akas ÿa. Akas yeho rëm Esekiyas ÿa. ¹⁰ Esekiyas yeho rëm Manase ÿa. Manase

* **1:2** 1.2 Yuda gë vëheryu: vëhni yeho vankaf hnënk pëhw gë wahi Isërayel ÿa. * **1:3** 1.3: Wapëgwala 38.27-30 * **1:5** 1.5: Yosuwe 2.1-24 * **1:5** 1.5: Rit 1.1-4.22 * **1:6** 1.6: 2 Samiyel 12

yeho rēm Amon ŷa. Amon yeho rēm Yosiyas ŷa. ¹¹ Yosiyas yeho rēm Yekoniya gē vēheru va wati nte pēlayiniho njoyini vēvē Isērayel Babilon hna.

¹² Ante ndēcēk watac űa, Yekoniya yeho rēm Salatiyel. Salatiyel yeho rēm Sorobabel ŷa. ¹³ Sorobabel yeho rēm Abihud ŷa. Abihud yeho rēm Eliyakim. Eliyakim yeho rēm Asor. ¹⁴ Asor yeho rēm Sadok. Sadok yeho rēm Akim. Akim yeho rēm Eliwud. ¹⁵ Eliwud yeho rēm Eliyasar. Eliyasar yeho rēm Matan. Matan yeho rēm Sakob. ¹⁶ Sakob yeho rēm Yosef, asanu Mari, hnēm Yesu ale wācēde Kēris, Arēhnayik a.

¹⁷ Umē fop kore vacērakēlo pēhw gē wahnah yeho pēgw hnē mba Abēraham hna hafo David, pēhw gē wahnah mba David hna hafo nte njoyiniho vēvē Isērayel Babilon hna, do pēhw gē wahnah hnē iyo tac hafo mba Arēhnayik hna.

Hnagi Yesu Kēris Arēhnayik a

¹⁸ Wēlin itēfēta soje hnagi Yesu Kēris. Hnēmu ŷa, Mari, Yosef hwēhnēkawo; bare ñlahnēnda ŷa, gē fanka Iyir Ipacah űa ndonkēko. ¹⁹ Yosef ale hwēhnēkawo ŷa, asan asatah yeho bare ñadilohna cēfēhnaŷehna bulunda hna; awa mē pēhna tava hara yētayina. ²⁰ Wati nte nahadēho watac űa, mēleka Ahwēhn a mē karyētahnēka hnē hufakery do ntehna: «Yosef, fatah fante hnagik hnē hnēnk David, ntē ntaki aŷēla Mari, yētēry gē fanka Iyir Ipacah fa ndonkēk. ²¹ Facan nagēf. Yesu† wācēduha, kabi umē fehētēdēhēhni bulunda lēwu ŷa hnē wameh wadēw hni hna.»

²² ŷinē fop nkef ntiyahn wanēs Ahwēhn wante nēsehnēkawo kila Esayi űa:

²³ «Fandag fante wok yētēna vēsan va ndonkēf do facan nagēf. Emaniyele macēde, umē fēhnētānēf: Wēnu űa gē fuhnē nkentik.»*

²⁴ Yosef, ga nēgak, mē ntik ile ntehnēkawo mēleka Ahwēhn ŷa: ñlēka asēvalu Mari. ²⁵ Bare vēvankēlohna ipad g'umē afo naga aju do Yosef, Yesu macēkawo.

2

Vēyēt wahol

¹ Yesu nkol Betēlem nagiko hnē nkal Yuđe hna, wati nte nkeho Erođ ahnaŷ űa. Ga nagik, vēyēt wahol matēniho cape pēhna lav, njini hafo Yerusalem. ² Ga tēkēni hnam mē tēyēni: «Ne nkeha ahnaŷ wasēwif, ale hnagik takahn ŷa? Nubun kol nte rufahnēf nagik űa ga matik gē cape pēhna lav, do njijēbun sēmbēfuna.»

³ Erođ ahnaŷ a ga njētak, umē pēmpēhnahnēkawo đus do gē vēvē Yerusalem va fop. ⁴ Mē macehnēkēhni fop vēsankaf vēsēna wasadēha va gē vēharanŷ sariya va do tēyēhni: «Nē ntehnēk Vikerēh va nagēde Arēhnayik a?»

⁵ Mē ntēkwaniha: «Betēlem, hnē nkal Yuđe hna nagēde. Wēlin ile kerēk kila ŷa:

⁶ «“Do wējē Betēlem, antē ntiyahni gelihna nkol nte ñak mbak nafa bē Yuđe.”* Kwēhnaru nafa kabi hnē wējē cahnid asankaf ale yef had ahery bulunda mēn ŷa, Isērayel.»

† 1:21 1.21 Yesu fēhnētānēk ale fehētēf. * 1:23 1.23: Esayi 7.14 * 2:6 2.6: Mise 5.1; 2 Samiyel

7 Awa Erođ më macehnëkëhni yëmëyëm fo vëyët wahol va tëyëhni pëyaniha bi iyëhne wati cahnik ikol iņa. 8 Tac payëhni gë Betëlem, ntehnëhni: «Yiryin arëyalu wapacëk soņe fatah fa; do ge nurunëha, yijën ayëtëndanuno soņe ami fëna yiwu sëmbëntijjwa.»

9 Vëyët va nëpaniho fop wanës ahnaŵ ŵa, tac njilehnëni. Awa mbok nulehnëni kol nte sahniko gë cape pëhna lav ŵa. Ndënkwëhnëkëhniwo do ga təkək le nke fatah hna, tëryalehn. 10 Vëyët va, ga nuni kol iņa tëryak, pëbëlehnëhni uhnatah sankaf. 11 Më tēnkëni tere hna do tēkatëniha fatah fa gë hnëmu, Mari. Awa më ndëkwëhnëni soņe cëmbëniha fatah fa; tac më pidfëteni wakufa wadëŵ hni ŵa do njëdëniha sanu, idud*, do gë datikola hambah le ŵacik mir.

12 Tac, Wënu ŵa më pëyakëhni hnë hufakery antë mbokani gë vëhni Erođ; awa më tēfëni nkaw kawary soņe mëncëni gë ŵal hni.

Igary gë Esipët

13 Ga mëncëni vëyët va, mëleka Ahwëhn a më tufëhnaka Yosef hnë hufakery do ntehna: «Matëry, nufëryehna fatah fi gë hnëmu do garyëryin hnë nkal Esipët hna. Njëŵëryin hnam hafo ge ntehnëmi avokaju kabi Erođ njijëd njëkëlehna fatah fi soņe ndawëhna.»

14 Awa Yosef më matëk hnë umëf tac dënk, nufa fatah fa gë hnëmu, do nkaryëni Esipët. 15 Hnam njëŵëniho hafo cëm Erođ. Umë ntiyako nkehahn wante nësehnëkawo Ahwëhn Wënu ŵa hnë wës kila hna: «Macëbuha fatah mën fa soņe cahn Esipët hna.»*

Idaw vutah vumb Betëlem

16 Ante njëtëko Erođ vëyët va tokaniha, ntavëkawo dūs, më ntehnëk ndawini fop vutah vucan va, Betëlem hna do gë vankol wante hwërëkawo va fop, fop vucan vunte hwëhna wabëhn waki va hafo gëd; wabëhn vutah ŵa, gë wati le pacënëhnënihawo Erođ vëyët wahol va soņe icahn ikol ŵa caņëniho.

17 Awa ntiyako wante nësëko kila le ŵaciko Seremi ŵa:

18 «Kopa wëryëde hn'ankol Rama hna, wako do gë iyahna cankaŵ: Rasel† hwëyëdëhëhni vutah vuntëŵu va; ŵwëyëd mbošëvosehni, kabi cëmëni.»*

19 Ga cëmëk Erođ, mëleka Ahwëhn a më tufëhnaka Yosef hnë hufakery, Esipët hna. 20 Do ntehna: «Matëry nufëryehna fatah fa gë hnëmu do avokawu g'inkal Isërayel, kabi vële yëkëlehnëdëho ndawëhnëniha fatah fa cëmëni.»

21 Awa Yosef më matëk, nufa fatah fa gë hnëmu do mbokani g'inkal Isërayel. 22 Bare Yosef njëtako ale ŵacik Arëselawos hnufëko ucankaf rëmu Erođ ŵa Yude hna, awa më ntakëka soņe mboka hnam. Ahwëhn a më mbok nësëhnëka hnë hufakery, do njilehn hnë resiho vë Galile hna. 23 Ntëd hn'ankol nte ŵacik Nasaret. Koyëna nkeho ntiyahn wanës kila ŵa: «Avë Nasaret macëde.»

3

Ikaraj vahnë iba San Aryary a

* 2:11 2.11 idud: ile pëdëfëni vësëna wasadëha va ŵëwa sëvah hna ye. ✧ 2:15 2.15: Ose 11.11

† 2:18 2.18 Rasel yeho asëval ayahnik ava Sakob ŵa awa hnë umë cahnik Isërayel. ✧ 2:18 2.18: Seremi 31.15

¹ Hnë yamani rac, cahñeko San Ayary a hnë wula Yuđe hna do karanëdëhëhniwo vahnë va. ² Ntehnëdëhëhniwo: «Gwëcëtaryin vankeya va: Inawñ Wënu ña tējajëk!» ³ Soje San ña nësëdëho kila le waciko Esayi ña ante ntehnëko:

«Ahnë ryekađ wula hna: “Pëhwëtëryin nkañ Ahwëhn a, dinëndina vankañ vacatah ðus!”»^{*}

⁴ San viyi vile liyik gë wëñahn yonkomb ntiyađëho do rylil uyand ñëbađëho; vampil gë wadëj tokëđëho. ⁵ Vahnë vëvë Yerusalem va gë vëvë Yuđe va fop do gë vëvë resiyo le kakëni vë tējfary sën Yurëdan hna fop, njidëniho ñalu hna. ⁶ Putađëniho wameh wante ntini ña tase vahnë fop do San njaryëdëhëhniwo sën hna.

⁷ San nuko wafarise gë wasaduse wayabah njijëđëniho ñalu hna soje njaryëhni; awa më ntehnëkëhni: «Wuhñë, merun had walën wayapah! Mo lehnëku yarya yi fo kođ pehëtu ntavah cankañ Wën nte yejëk ñi?

⁸ Diryindën viyë viferën. Koyëna tufahnëđun paryi nkwëcëtarun vankeya va! ⁹ Ant’ahnahandu: “Rëm sankaf fu ña, Abëraham ye”, had watac gwërënkëđ afëhëtahniwu. Pëyađëmu: Wënu ña kođ ðënk nti wañi wëraka vutah Abëraham! ¹⁰ Rasëhn ña pëhwëtak ños vatëh va vënkahn hna: Atëh nte-wo-nte wok ðëwëđina wadëwel wapërën ña ñosëde do ntabi gë hwëđëh.

¹¹ «Ami, gë wënka njaryëđëmu soje tufahnahni nkwëcëtarun vankeya hun va. Ale rëfidëho ña, umë lëbëko: catëla ðënk faryëtahnëwa wapary ña. Umë, g’lyir Ipacah do gë hwëđëh njaryëđëhu. ¹² Ibëryew ña mënkwek paryahn soje pitëndëlehñahn wañëc ña gë vaparyel va. Ndanëđ wañëc ña ndank ntëwu hna, bare vaparyel va pëđëđ hnë hwëđëh hunte wok ðipëđina muk.»

Yary Yesu ña

¹³ Awa Yesu matiko Galile hna nji Yurëdan vëhni San hna, soje njaryi. ¹⁴ Bare San ñwëyëđëho, ntehn: «ami rëfëka ayaryo, bare wëjë yijëk hnë ñal mën soje yaryi!»

¹⁵ Yesu më ntëkwaka: «Mañëry nke koyëna yi wati, kabi koyëna ntiyađ fop ile tējyëk Wënu ña.» Awa San më mañëk.

¹⁶ Yesu njaryënde tunj, mëyëtak wënka hna. Hnë wati rac ðënk, ambin ña pidëtalehñ do nulehn Iyir Wënu ña ga cëlëndajëđ hnë umë; gë fah mëntëlëniho. ¹⁷ Tac kopa vë g’ambin nkwëryëlehni ga ntehnëđ: «Añi Ajë mën ale ñahnëbu ðus a ye; g’umë nëñëko ðus.»

4

Sintani njëkëhñahnëđëha Yesu

¹ Ga ndëcëk watac Iyir Ipacah iña më njoka Yesu gë wula soje Sintani nji njëkëhñahna menëhna. ² Hnam, Yesu cuñëko g’anent gë g’umëđ hafo wafac wafëhw wahnah (40). Awa tac më njoka inte ðus. ³ Wati rac Sintani, añwëhñ a, më tējhaka do ntehn: «Ge Aju Wën ña yeru dehnëryehna wañi wëraka mbaca mburu.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh Wën va pëyahñëk: “Ahnë gena roka fo valëđëha, bare mbalëđëha fëna gë fop wanës wante pëyahñëđ Wënu ña.”»^{*}

⁵ Awa Sintani më njoka Yerusalem, naŵ cëvah hna, tindëka cëmët Cery Wën Cankaf hna ⁶ do ntehna: «Ge Aju Wën ŷa yeru, dëd'ary gëd; gena bi Vikerëh va pëyahnek:

«“Wënu ŷa ntehnëdëhëhni wamëleka wadëwu ŷa njakënihi kehahnënihi ant'aŵëw itaka”?»^{*}

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnek fëna: “Nt'ayëkëhnahna Ahwëhn a Wën hu ŷa.”»^{*}

⁸ Sintani më mbok njoka kat Yesu hn'ikuŷ yihnah d'us, tufëka fop wahnaŵ wavë d'uniŷa ŵi gë hnapul lëwu per; ⁹ do ntehna: «Njëdadëmi ŷinë fop ge ndëkwëhneru haryëŷwk mën soŷe asëmbo.»

¹⁰ Awa Yesu më ntehnëka: «Ijaŵëtarye Sintani! Vikerëh va më lehnëk kat: “Dëkwëhëhnerëyehna Ahwëhn a Wënu ŷa; umë fo rëfëka aryokuŷëhna.”»^{*}

¹¹ Awa Sintani tavëlehna taŷ Yesu do nji. Awa wamëleka njilehnini vëhni Yesu hna do pabënihawo.

Ipëgw d'oku Yesu

¹² Ga mbiŷëk toye Yesu njëtako San Ayary a cëdik, awa më njik hnë Galile hna. ¹³ Nasaret hna ndëcëtako, nji ntëd Kaperënaŷum, nkol nte yeho darël lant vë Galile hna, hn'inkal Sabilon do gë Nefëtali hna.

¹⁴ Koyëna ntiyako wanës kila Esayi ŷa ante ntehnëko:

¹⁵ «Wuhnë vëvë inkal Sabilon gë Nefëtali, tëfary lant Galile ŷa gë cape ñëntaŵ sën Yurëdan ka, wuhnë vëvë Galile, inkal nte njabahnëni vële wok vëyena wasëwif!

¹⁶ Wuhnë vële ye hn'umëhwëry hna nudun humpen cankaŷ! Wuhnë vële lëdëk hnë mëhwëry icëm hna, humpen ha penëdëhu!»^{*}

¹⁷ Kobëri tac, Yesu pëgwëko karaŷëndëhni vahnë va ntehnëndëhni: «Gwëcëtaryin vankeya va: Naŵ Wënu ŷa tēhajëk.»

Imac vëřëfal vëryënkwëryënkw

¹⁸ Yesu lant sankaf le wacik Galile ŷa tëfaryëdëho, ante nukëhniwo vësan vëhi vële yeho vëfëla wuwis: Simo, nte wacëdëho Piyer, do gë aheryu Andëre. Waryey ntonjëdëniho lant hna pëlahnënihëhni wuwis. ¹⁹ Yesu më ntehnëkëhni: «Tëfino do ntidëmu vëfëla vahnë.»²⁰ Tavëlehnëni taŷ waryey ŷa tēfëlehnëndëniha.

²¹ Ante mbok njik ŷaŵët toye ŷa më mbok nukëhni kat vahnë vëhi, Sak g'aheryu San; viju Sebede yeho. Kulu lëw hni hna nkeniho gë rëm hni, waryey wale pëlandeni wuwis ŵa pëhwëtëdëniho. Yesu më macëkëhni tēfëlehnëniha. ²² Tavëlehnëni taŷ kulu ŷa do gë rëm hni tēfëlehnëndëniha.

²³ Yesu njasëlendëho Galile hna fop, karaŷëndëhëhniwo vahnë va vacery vacaliŷa wasëwif, Wanës Wakasëk wabë Naŵ ambin ŷa pëyahnedëho do njërënedëhëhniwo vahnë va fop wates wadëw hni ŷa gë warey walëw hni ŵa. ²⁴ Itëfëta soŷe lëwu ŷa nkwëryëdëho hn'inkal Siri* hna fop do njinenëhni dëhëhniwo fop vële resëko wates wanëmpëlah ma hwëhnako wadënah wanëmpëlah: vële pëlaniho wayine, vële ntidëho hayo do gë vële reyëko, do njërënedëhëhniwo. ²⁵ Kore sankaf rëfëlendëhawo; Galile

^{*} **4:6** 4.6: Wahnëw 91.11-12 ^{*} **4:7** 4.7: Divëta Sariya 6.16 ^{*} **4:10** 4.10: Divëta Sariya 6.13

^{*} **4:16** 4.16: Esayi 9.1-2 ^{*} **4:24** 4.24 Siri: Wati rac, Siri gë Galile gë Yude Rom hwëhnëkëhniwo had nkal ndampo fo.

matidëniho gë resiyo Wahnaŵ Pëhw gë Yerusalem gë Yude do gë resiyo le ye gë cape ñentaŵ sën Yurëdan.

5

Uhnëfak paryi ŵa

- ¹ Ga nukëhni Yesu kore ŷa, më kayëk hn'ikuŋ ntaña do vahnë va më njijëni ðarël lëwu. ² Awa pëgwëlehn karanjëndëhni aki:
- ³ «Mbetani, vële yavëtëk mbalëkëhni uryema Wën kabi Inaŵ ambin ŋa vëhni hwëhnëk!
- ⁴ Mbetani vële yahnaf va, kabi Wënu ŋa mbosëvosehnedëhëhni
- ⁵ Mbetani vële vanaŵ va, kabi Wën njëdadëhëhni nkal iŋa fop!
- ⁶ Mbetani vële njok inte gë wënka soŋe usatah ŵa, kabi Wënu ŋa pihñëndanëdëhëhni!
- ⁷ Mbetani vële kaŷëhnahnëd gë vëyënta hni va, kabi Wënu ŋa kaŷëhnahnëdëha gë vëhni!
- ⁸ Mbetani vële pacëk vintaŵary va, kabi nuðëniha Wënu ŋa!
- ⁹ Mbetani vële ryemaðëhëhni vahnë va nuŷani yam ŷa, kabi Wënu ŋa vërahu rëkëd macëndëhni!
- ¹⁰ Mbetani vële liðe këm fo va kabi ile satëk ntidëni; Inaŵ ambin ŋa vëhni hwëhnëk!
- ¹¹ Mbetarun ŵuhnë nte njewëðerun, mbërehnëðerun, ntehnëðerun sifa wanës wameh-wo va kabi ami hwëtahnërun. ¹² Tisëryiŵu, natëryiŵu, kabi icos cankaŋ hnapëdëhu ambin hna. Dënkwëtaryin, koyëna mbërehniniho wakila wað koðëri ŋa fëna.»

Waŋiry gë humpen

- ¹³ Yesu më mbok ntehnëk: «Ŵuhnë ye waŋiry ðuniŷa ŋa. Bare ge waŋiry ŋa gona ŋaň, hak koðe mbokaryi ŋaňëni? Gona kwëhna nafa; ntonjëde g'ipër, do vahnë va njasahnëdëni.
- ¹⁴ «Ŵuhnë ye humpen ðuniŷa ha. Inaŵ nte vëryik yaŋ hn'ikuŋ ŋa koðena coŵi. ¹⁵ Pëdëðena lampu do coŵi sëň, ðare kaŋjëde yaŋ pëtënehnahnëhni vële ye cery va. ¹⁶ Koyëna tëfëka pëtënd humpen hun ha hnë vahnë hna, nuhahnëni ifërën le liðun ŷa do cëmbahnëniha Rëm hun le ye g'ambin ŷa.»

Nafa sariya

- ¹⁷ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Antë ntiyahnu itëkwehn sariya Moyis do g'ile kerëni wakila ŋa yijëbu. Yijëla soŋe rëkwehnu, ðare soŋe faðënu yijëbu. ¹⁸ Toña ŷa fëyaðëmu: gante-wo mbiŷëk ambin ŋi g'inkal iŋi, ñoň ŋaŷëtëðena sariya hna, la fakerëh fante ŷak vak. Nkoð hafo hale paðëd fop. ¹⁹ Soŋe umë ye, ale ŷaŷëtëk facariya fante ŷak vak hnë waŋi do karanjëhni vëyëntaŵ va ntintini koyëna ŷa, ahnë arac yeð ale ŷak vak ŷa hnë Naŵ ambin hna. Bare ale ŵawëhnëk do karanjëhni vëyëntaŵ va, naŷëd Naŵ ambin hna. ²⁰ Toña ŷa fëyaðëmu: ge icat dëw hun iŋa dëbëna mba vëharanŋ sariya vi do gë wafarise ŵi, kodiluhna arënkü Naŵ ambin hna.»

Karaŋ soŋe ntavah

- ²¹ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Njëtarun ntehniniho vacërakëlo fu va: "Nt'aryawa ahnë wakwëhn ampër; ahnë ale-wo-le ryawëka aŷëntaŵ a,

tëfëka njoyi karyënkw ahitiŋ hna.”* 22 Bare ami ntehnëdëmu: ge ahnë ntavéka g'aÿëntaŵu ŷa, tëfëka njoyi haryënkw ahitiŋ hna; ale lehnëka aÿëntaŵu ŷa: “Fufafu yeru!” tëfëka kitiŋi Mbara Vëhitiŋ hna; ale lehnëka: “Ahnënkwah yeru!” ahnë arac tëfëka ntabi hnë hwëdëh janáma hna.

23 «Ge awa ñadu ayëdahn Wënu ña hn'ile cënade sadëha hna, do hnam aryënkwëtaf aÿënta hu ŷa kwëhnak ile lavëka gë wëjë, 24 tavëry ile ŷakëndu ayëdahn ŷa hn'ile cënade sadëha hna, ayi ten asañëndaniŵu g'aÿënta hu arac; tac g'avokaj asëna sadëha hu ŷa. 25 Ge hn'ile akitiŋëderun hna nkorun ayindu g'ale rakëlëku ŷa, diry fere ñap asañëndanu g'umë hnë wati le worun hn'ankaŵ ŷa. Ge gena umë, kod pëlayehnëhi hnë ahitiŋ hna, do ahitiŋ a njëdahnëdëhi gë wësankaf do wëhni cëdëfënihi gë kaso. 26 Toña ŷa fëyadëmi: cahnëdëla hnam muk, hara cosahnëlihna d'alasi le wonanëruha ŷa!

Karaŋ soŋe wësëval wësan wëhawary

27 «Njëtarun fëna ntehniko: “Nt'ayëkëlehna asëval ahaŵary.”* 28 Bare ami ntehnëdëmu: asan ale-wo-le yëkëka asëval ale nkok ñëlëna ŷa hafo naha soŋe ndakëni, arac ndakëni g'asëval arac ntaŵary dëŵu hna. 29 Awa age nkër hu ña ŷad ntiyehni uŵeh, dokëтары aloŋ ñaŵët: ntihëtaÿi inë ryampo fecek mbahn hu hna g'ile ntabik mbahn hu ña fop hnë hwëdëh janáma. 30 Do ge soŋe wák hu rëhw ŷa ñad ntiyehni uŵeh, dëpëтары aloŋ ñaŵët: ntihëtaÿi inë ryampo fecek mbahn hu hna g'ile ntabik mbahn hu ña fop hnë hwëdëh janáma.

31 «Njëtarun ntehniko fëna: “Ale vambëka asëvalu ŷa tëfëka njëdahn kaÿëte nte rufahnëd mbambik.”* 32 Bare ami ntehnëdëmu: asan ale-wo-le vambëka asëvalu ŷa, hara pëlahënhëlihna g'asan ahaŵary, arac liyendëha ile mbañëk Wënu ña ge mbok ñëli; do ale ŷëlëka asëval ale mbambëk asan ahaŵary ntik ndakëntal nte ye had asëval ale nkok ñëlëna ndakëdëni.

Karaŋ soŋe idëk

33 «Njëtarun fëna ntehniniho vacërakëlo fu va: “Nt'arav ile lëkëru haryënkw Ahwëhn hna, bare diry le lëkëru ali ŷa.”* 34 Bare ami, ntehnëdëmu: nt'alëku muk! Nt'alëkahnu ambin ña, kabi hnam nke laña Wënu ña. 35 Nt'alëkahnu nkal inŋi, kabi umë ye sëba wapary Wënu ña. Nt'alëkahnu Yerusalem, kabi inaw ahnaw asankaf a ye. 36 Nt'alëkahn dënk vankaf hu vi, kabi kodila ayerëna ma avahnëna wëla imul dampo dëw hu ña. 37 Ge ha ye, dehnëryin, “Ha” ge hali ye, dehnëryin “Hali”. Dëk nte-wo-nte wënërun ña gë Sintani matid.

Karaŋ soŋe igwëcag

38 «Njëtarun ntehniko: “Ge inkër lokëtëruha ahnë, inkër lokëtëgëderu do ge beñ wubëruha ahnë beñ wubëgëderu.”* 39 Bare ami ntehnëdëmu nt'awëcaguna ale liku uŵeh a. Ge ahnë foryëki uham rëhw wã, yëdaryehna poryëgi rahahn wã fëna. 40 Ge ahnë ñad njoyi hnë kitiŋa tebahi facud fatoy fa, taveryëryehna njoryary cankaŋ ña fëna. 41 Ge ahnë forosiŋëdëhi ayas kilomëtër ryampo, yasëryin g'umë soŋe wakilomëtër waki. 42 Yëdaryehna ale wuntaki inë ŷa, do ant'awanja ale rëyëki inav.

* 5:21 5.21: Icahn 20.13 * 5:27 5.27: Icahn 20.14 * 5:31 5.31: Divëta Sariya 24.1 * 5:33 5.33: Soŋe Walevi 19.12; Vaker 30.3; Divëta Sariya 23.22-24 * 5:38 5.38: Icahn 21.24; Soŋe Walevi 24.20; Divëta Sariya 19.21

Karaŋ soŋe iŋahn vējēw̄ fu

⁴³ «Njētarun ntehniko: “Ŋahnēryehna aŷēnta hu ŷa, do ņēwēryehna ale wok ŋahnēlihna ŷa.”^{*} ⁴⁴ Bare ami, ntehnēdēmu: ŋahnēryinēhni vēle ŷēwēku va do muntanēryinēhni vēle ličēhu kēm fo va. ⁴⁵ Ge koyēna ntiđun, tufahnēđun vutah Rēm hun le ye g'ambin va yerun. Umē canēhniđēhēhni ulav lēwu wā, vahnē vēwen va do gē vēfērēn va do tēvēhnēndēhni vahnē vēsatah va gē vēle wok vēsatēna per. ⁴⁶ Ge vēle ŷahnēku fo ŷahnērun, soŋe ye hnapēđun icos Wēn, ide-wo-de? Wēla vējēw̄ik va ntiđēni koyēna! ⁴⁷ Ge vējēnta hun fo yaŷēđun, ifērēn đēcēt bi lirun koyēna? Wēla vēle wok vēyētēlahna Wēn va ntiđēni koyēna. ⁴⁸ Awa kwēhnaryin iŋahn padah gante kwēhna Rēmhun le ye g'ambin ki!»

6*Karaŋ soŋe iyēđ vēhaŷēhna*

¹ «Ant'alindu tase vahnē ile tēyēk sariya Wēnu ŋa, soŋe ahamahnahniwu; ge koyēna ntiđun, nuŷadiluhna icos Rēmhun le ye g'ambin ŷa. ² Awa ge njēđēđunēhēhni vēhaŷēhna va iñē, nt'aliwu ahamahniwu, gante nkeni vēle rufēhnađ le-wo-le: ntiđēni koyēna soŋe cēmbahnēndēni. Toña ŷa fēyađēmu: vēhni atēk nuŷani icos dēw̄ hni ŋa. ³ Bare ge vāk rēhw hu ŷa njēfađēhēhni vēhaŷēhna va iñē, vāk rahahn hu ŷa tēfēlahna njēt, ⁴ nkohahn soŷik ile liđu ŷa. Ge koyēna ntiđu, Wēnu ŋa, Rēmuh ŷa, hnuđ ile liđu wandēm ŋa do cosēđēhi.»

Karaŋ soŋe sifa iyēfa Wēn

⁵ «Ge njēfađunēha Wēnu ŋa, ant'arēfētalahnēnduni vahnē vēle ŷahnēk tufēhna vi: vēhni, nēŋahnēkēhni iyēfa wēnkahn vacaliŋa hna do hnē le-wo-le rēkēde nundeni. Toña ŷa fēyađēmu: vēhni tēk nuŷani icos dēw̄ hni ŋa. ⁶ Bare vējē, ge űađu ayēfahna Wēnu ŋa, tēnkery cery hu hna, afiđ rēnka ŷa do ayēfahna Rēmuh le ye jēwa soŷak dēnk hna; do Rēmuh le hnuđ le liđu le coŷaru ŷa, cosēđēhi.

⁷ «Ge njēfađun nt'arēfētalahnēnduni vēle wok vēyētēlahna Wēn vi, vēŷawēnkah vi vēle njehēk kwēlēkwēl wanēs wante wok kwēhna hna nafa: ntiyahnēkēhni Wēnu ŋa maŷēndēhēhni ge njabēnēni wanēs ŋa. ⁸ Nt'arēfētalahnēnduni. Wēnu ŋa, Rēm hun ŷa tēk njēt le valēku ŷa, ani g'arēyahnduna ŷa. ⁹ Wēlin gante tēfēka ayēfandu ka:

«“Rēm fu le ye g'ambin,

Arabi vahnē va fop njavētēni Wēn Hupacah yeru.

¹⁰ Arabi naŷ hu ŋa njij.

Arabi ale-wo-le ŷa nti nkal li ile ŷađu ŷa gante ntiđe hn'ambin ki.

¹¹ Yēđēryifu fac-wo-fac le rokēđēfun.

¹² Tavēndifu ile lēntēbun ŷa gante tavēhnēbunēhēhni, fuhnē fēna, vēle lēntahnēkēfu ki.

¹³ Do nt'aravēfu yēkēhna hniwu, bare űaŷētēndifuna Aŷēnehna. [Wējē hwēhnēk ucankaf uŋa gē fanka fa do gē icēmb iŋa kwēlēkwēl. Amina.]”

¹⁴ «Ha, toña ye, ge tavēntunēhēhni vējēnta hun va wameh wante ntinihu ŋa, Rēmhun le ye g'ambin ŷa fēna tavēndēhu. ¹⁵ Bare ge

tavëndilunihna vëjënta hun va, Rëmun fëna tavëndiluhna wameh wante lirun ña.»

Karaj soje sur

16 «Ge cujëdun, ant'aÿañënu wayëka wã had gante ntidëni vële hnaÿënađ ki: mbacëdëni wayëka wã soje vahnë va fop njëtahnëni cujëni. Toña ÿa fëÿađëmu: vëhni tøk nuÿani icos dëw hni ña. 17 Bare wëjë, ge cujëru, gwëñary do asirëta nkaf ña, 18 soje ntë njëtëni vahnë va cujëru. Rëmu le wok nuđëna ÿi umë nuđ le lidu wandëm ñi do cosëdëhi.»

Hnapul ambin hna

19 «Nt'avarëpu hnapul hnë iÿi đuniÿa, le përekanëdëni vamaÿ gë le rokëđ waryëhwëra, ma le kodëni nteni vële va. 20 Bare ñarëparÿin hnapul ambin hna, le nkoni wayena vamaÿ ma le rokëđ waryëhwëra soje përekanahnëni, do hn'ile nkoni wayena vële ntehnëni. 21 Yëtëryin le nke hnapul hun hna, nkeđ iña hun iña kwëlëkwël.»

Humpen imbahn

22 «Vinkër va ye lampu mbahn ña. Ge nuđu wapacëk mbahn hu ña fop kwëhnađ humpen. 23 Bare ge vinkër va përenalihna, mbahn hu ña fop hn'umëhwëry nkeđ. Awa ge humpen nte rëfakëha nke hnë wëjë ña mëhwëry mbacak, mëhwëry tac mbahnëđ đus!

Wën ma koryi

24 «Ahnë kodina njohalëhni vahnë vëhi gë ntawary dëwu ña fop: cajëđëni g'aryampo do ñahnëdëha; ñëwëdëha aÿëntaŵ a do njafa. Kodiluhna ayohaluna Wënu ña do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

Ikwëtahn Wën

25 «Pañare umë lehnandëmu: nt'ahnahandu ile rokëđun ma vile liyađun. Gena bi uwám yabëk gë roka do mbahn inji yabëk fëna gë viÿi vi? 26 Yëkëryinëhni wusëry wï: wahnadëdina, wavarëpëdina fëna, waryanëdina iroka hnë vandank, ñare Rëmun le ye g'ambin ÿi ndavëdëhëhni. Kas wühnë vële lëbëkëhni nafa wusëry wï dinëhnëđiluhna bi ntëbini vëhni đus? 27 Ge ahnë hnë wühnë nahad uryënah lëwu wã kođ bi koyëna nkwën iyary wafac walëwu wã?

28 «Do ye hnahađun fëna soje viÿi vile liyađun? Yëkëryin gante pëhnëđ wapëtel wabë fëk ki: dokujëdina, ñahnëdina wafand. 29 Bare la ahnaŵ a Salomo, g'uwetak lëwu wã fop, nuÿalohna viÿi viwamah had ufëtel ryampo gë watac ki. 30 Wënu ña koyëna cudëdëha idël nte ye dol ani do acahn ntonji gë hwëdëh. Ge umë toña ye, kas wühnë cudëdëhu ntëbi dël inji! Kwëtahn hun iña yabëna! 31 Awa ntë nkehahnahnu alehnëndu: “Ye rokëđen, ye seden, ye liyađen?” 32 Vële wok vëyëtëlahna Wën va vërađ kwëlëkwël soje virac fop. Bare wühnë, Rëm hun le ye g'ambin ÿa njëtëk mbalëku virac fop. 33 Awa, ñëraryin iyëkëlehn Naŵ Wënu ña ten do gë ile satahnëka ÿa, tac njëfađëhu fëna le valëku ÿa fop. 34 Antë nkehahnahnu soje acahn: acahn ÿa nkehahnahnëdëha g'umë dënk. Ambër nte yijëđ fac-wo-fac ña gwër nke soje fac ÿa.»

1 Yesu më ntehnëk kat: «Nt'ahitiŋu nkeya vēyēnta hu va soje Wēnu ŋa antē kitiŋu wūhnē fēna. 2 Yētēryin dūs, Wēnu ŋa kitiŋēdēhu gante kitiŋēdunēhēhni vēyēnta hun ka, g'añēŋa nte ŋaŋēhnahnēdunēhēhni vahnē ŋa ñaŋēhnahnēgēdēhu Wēnu ŋa.

3 «Soje ye yēkēdu ivēd le ye hnē inkēr aŷēnta hu hna, do hara kamahnēlihna bērēh bēle yehi hnē inkēr hu hna? 4 Hak kodu alehna aŷēnta hu ŷa: “Napērye lihēti ivēd le yehi nkēr hu ŷi” hara bērēh yehi inkēr hu hna? 5 Wējē, ale ntiyahnek catēru alēbēhni vēyēntaŵ, dihētary ten bērēh bēle yehi inkēr hu ŷi tac nudu dūs alihētahna aŷēnta hu ŷi ivēd le yeha nkēr dēwu ŷi.

6 «Nt'ayēdawuni ile sēvak ŷa wabe, kabi ge njēdarunēhēhni cahētahnēdēhni ŋarēnihu; nt'aloŋu wanjere hun wakwēhn nafa had sanikona ŋa haryēnkw vampēhēmpēh hna, kabi ge ntonjētunēhēhni nkēñēdēni do nihēd.»

Siyab soje wayēfa

7 Yesu më mbok ntehnëk kat: «Tēyēryindēn njēdāferun, yēkēlehnēryindēn nudun, bankēryindēn rēnka ŷa pidētēnderun. 8 Paryi pēyadēmu, ale-wo-le rēyēka njēdāde, ale yēkēlehnēka nud do pidētēhnēde rēnka ŷa ale vankēd a. 9 Nke bi hnē wūhnē ahnē ale yēdādeha fatahu itaka ge mburu tēyēka, 10 ma lēn ge igis tēyēka? 11 Mama mehantun, bare viyē vēfērēn yēdāfunēhēhni vutah hun va. Do kas Rēmun le ye g'ambin ŷi njēdāfēhēhni viyē vēfērēn vēle rēyēdēha va!

12 «Fop ile ŷāfun ntinēhnēnihu vahnē ŷa, dinēhnēryinēhni wūhnē fēna: irac ye ile karaŋēd sariya Moyis ŷa gē vēkayēte wakila ŋa.»

Vankaŵ vaki va

13 «Tēnkēryin rēnka suyah hna. Vēyabah rēnka yankah hna tēnkēdēni do nkaŵ nkwanah ŋa tēfēdēni bare g'ibēv njiryeryēd. 14 Rēnka suyah ŷa g'ankaŵ ntakah tēfi ŋa g'uwām usēr njiryeryēd; vēle hnuđ va vēyabēna.»

Wakila vēwēr

15 Yesu më mbok ntehnëk kat: «Keharyinēhni vēle wok wayena wakila paryi. Njijēdēni hnē wūhnē ntiyajēdēni had wape, bare bambery lēw hni waŷin wayapah ye. 16 Njavētēdunēhēhni ge nurun ile ntidēni ŷa. Gena bi waresen wā kwēcēdēna hnē wadēmpēhn do wanuŷ ŋa fēna kwēcēdēna hnē dēl imeh. 17 Atēh pērēn wadēwel wapērēn ntēwēd do atēh meh wadēwel wameh ntēwēd. 18 Atēh pērēn kodina ntēw wadēwel wameh, atēh meh fēna kodina ntēw wadēwel wapērēn. 19 Atēh nte-wo-nte wod dēwēna wadēwel wapērēn ŋa, ŋosēde ntabi gē hwēdēh. 20 Ha, koyēna dēnk njavētēdunēhēhni wakila vēwēr ŋa ge nurun ile ntidēni ŷa.»

Vērēfal paryi va

21 Yesu më mbok ntehnëk kat: «Lakēnde vahnē va macēdēniho: “Ahwēhn, Ahwēhn” gena soje umē rēnkēndahnēdēhēhni Naŵ ambin hna; vēle lid le ñad Rēm mēn le ye g'ambin va fo rēnkēd. 22 Hnē fac le kitiŋēdēha Wēn duniŷa hna vēyabah ntehnēdēniho: “Ahwēhn, Ahwēhn, gena bi toña, g'uŵac hu wā pēyahnedēfunēho wanēs Wēnu ŋa; g'uŵac hu wā ntađēfunēhēhniwo wayine ŋa; g'uŵac hu wā ntidēfunēho wifēmpēhnah viyabah?” 23 Awa ntehnēdēfuhēhni: “Kobēri yētēluhna! Njāwētaryino, wūhnē vēle wok dīdiluhna le ñad Rēm mēn a!”»

Vacery vaki

²⁴ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Ale-wo-le wëryëk wanës wante hnësëdëfu takahn nji do nti watac arac aritah ye: nke had ale vëryëk cery ntëwu gë sima. ²⁵ Rëv ÿa tëvëk, wasën wã macëk, sël sankaf ÿa cëlëk, bare këfëna cery tac, kabi gë sima mbëryik. ²⁶ Bare ale wëryëk wanës wante hnësëdëfu takan nji do dil watac, arac ahnënkwah ye: nke had ale vëryëk cery ntëwu g'inkal fo. ²⁷ Rëv ÿa tëvëk, wasën wã macëk, sël sankaf ÿa cëlëk këfëlehn cery tac do nih fop.»

Ucankaf Yesu

²⁸ Ga puhnak Yesu wante nësëdëho ña, vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo gante karanjëdëhëhniwo ka. ²⁹ Gelohna gë vëharan sariya velëw hni ka, bare g'ucankaf karanjëdëhëhniwo.

8*Yesu ahwëhn ambiÿ njërënëd*

¹ Ante cëlëdëho Yesu kuñ hna kore sankaf rëfëlehnëdëhawo. ² Awa asan ahwëhn ambiÿ tëhalehn a, ndëkwëhn karyënk w lëwu do ntehn: «Ahwëhn, ge ñadu, kodu ayërëno, afacënëlehn.»

³ Yesu më njelëk vák ÿa ñaka do ntehn: «Ñadëfu: Pacëry!» Tan njërëlehn. ⁴ Tac Yesu më ntehnëka: «Nëpary ðus: nt'afëyahna ÿin la aryampo, bare yiry njëki asëna wasadëha ÿa, do canëry sadëha le kerëko Moyis canënde ÿa. Koyëna vahnë va fop njëtëdëni pacëru.»

Yesu aryokuñëhn kapiten njërënëd

⁵ Wati nte tënkëdëho Yesu Kaperënaÿum ña, Kapiten vë Rom rëhakawo soñe muntahna ndemahna. ⁶ Më lehnëkawo: «Ahwëhn, aryokuñ mën a ndakëk tere hna, kodina mat, mbërak ðus.»

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Njidëfu yërëneÿa.»

⁸ Kapiten ÿa më ntehnëk: «Ahwëhn, catëla soñe arënkahn tere mën hna. La ki fo nësëru njërëd. ⁹ Ami dënk, vële lëbëko ucankaf a wawëndëbu do kwëhnabuhëhni wasodafe wale wawëndëho fëna. Ge ntehnëbuha aryampo nji, njid. Ge ntehnëbuha aÿëntaw njij, njijëd. Do ge ntehnëbuha aramp mën a fëna nti iñë, ntid.»

¹⁰ Yesu ga nkwëryëk wanës watac, pëmpëhnahnëkawo më ntehnëkëhni vële rëfëlehnëdëhawo va: «Toña ÿa fëyadëmu: nulëwahna hnë bulunda vëvë Isërayerel hna ale njabëk ikwëtahn g'ayi ki. ¹¹ Paryi pëyadëmu: vahnë vëyabah matidëni vacape hna fop, ntañalandëni gë Abëraham gë Isak do gë Sakob Nawë ambin hna soñe ambënt ña. ¹² Bare vële rëfëkawo nkontini Nawë va canëdëni g'ipër le mbahnëk hna, hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabeñ ña.»

¹³ Tac Yesu më ntehnëka kapiten ÿa: «Bokary gë ÿal hu! Arabi Wënu ña ntinëhni ile hwëtahnëru ÿi!» Do aryokuñëhn kapiten ÿa njërëko hnë wati rac dënk.

Yesu vëres vëyabah njërënëd

¹⁴ Tac Yesu njiko tere Piyer hna më tëkatëka hnëmu asëvalu Piyer ga ndakëk; mbahn inja njakëkawo. ¹⁵ Umë ñakëka vák ÿa do yak mbahn wã tavëlehnna tan. Asëval a matëlehn njohala.

¹⁶ Ante nëkak ña, njonëhnijikëhniwo Yesu kore sankaf vahnë vële pëlani wayine. Gë wanës wadëwu ña fo ntañëhëhniwo wayine ña do

njërënedëhëhniwo fëna vëres va fop. ¹⁷ Koyëna ntiyako wanës kila le waciko Esayi ÿa:

«Nufëk ile horotehnedëhëfu ÿa;
ndifëk wates wadëw fu ña.»[☆]

Vële ÿad tēfēlehnēdēniha Yesu

¹⁸ Ante nukëhniwo Yesu fop kore le hwërëka ÿa më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va ntëmpëtani gë cape ñëntaw lant ka. ¹⁹ Hnë wati rac Aharan sariya aryampo më tēhaka dō ntehna: «Aharan, tēfēlehnēdēmi hn'ile-wole njidu hna.»

²⁰ Yesu më ntëkwaka: «Vuntadaw va kwëhnani wahatëh wale njinëgandëni do wusëry wa wahof; bare Ajë Ahn'a kwëhnana ÿëwa le njinëgad.»

²¹ Ahawary kat arac arëfal Yesu yeho, më ntehnëgëka: «Ahwëhn, yëdërye yiwu ten hnapu hafo Apa cëm tac do gë yiju rēfēlehnēndi.»

²² Yesu më ntëkwaka: «Tēfe do tavëryihni vësëm va mbañënihëhni vësëm vëlëw hni va.»

Yesu sël tēryëd

²³ Tac Yesu më kayëk kulu sankaf hna do vërëfal vëlëwu va më kayëntini. ²⁴ Tanj sël sankaf matëlehn lant hna, cëlënd hafo wavonkëlo wënka ña ñand tēmp kulu ÿa. Wati rac Yesu wakwëd ndakëko. ²⁵ Awa wërëfal va më tēhaniha nēgētëniha ndekatëndëni: «Ahwëhn, pehëtëryifu! Cëm ña yeyinëk!»

²⁶ Më ntëkwakëhni: «Sojë ye ntakëku? Gante mbak kwëtahn hun ka!» Matëlehn, ñañëna sël ÿa gë wavonkëlo wënka ña, tēryalehn fop nkelehn yamah sankaf.

²⁷ Vëhni fop pëmpëhnahnëkëhniwo më ntehnëdëni: «Mo ga ye awa aÿi asan? La sël ÿa gë wënka ña mawëhnëdëniha!»

Yesu njërënedëhëhni vësan vëhwëhn wayine

²⁸ Ante tēkëko Yesu hnë nkal vëvë Gadara hna, gë cape ñëntaw lant ña, vësan vëhi vële pëlaniho wayine më cahnini wayag hna njijëndëni pankëlëni. Ñayëniho dus, sojë rac ahnë dëkëdëlohna mbok tēf nkaÿ tac.

²⁹ Pëgwëlehnëni ndekandëni: «Ajë Wën, ye ye yëbëlan fu? Ahorotehnefu bi yijëru ani gë tēkahnënd wati kitiñ ña?»

³⁰ Hara kore vampëhëmpëh ryavëdëho ñawët toye. ³¹ Awa wayine ña më muntaniha Yesu aki: «Ge ñadu alafu, cañëtëryifu hnë vanj vampëhëmpëh!»

³² Më ntehnëkëhni: «Yiryin!» Më cahnënihëhni vësan vëhi va njini tēnkënihëhni vampëhëmpëh va. Tanj kore vampëhëmpëh na fop pëtalehnëhni vambëñ kuñ hna njini ntëbani lant hna do cëmëlehnëni fop. ³³ Vëhery vampëhëmpëh va njilehnëni g'igary fo g'ankol do gë le kwëtëdëni vampëhëmpëh hna pëyahni fop le nuni ÿa do g'ile yehëhni vësan vële pëlaniho wayine va. ³⁴ Vahnë vëvë nkol va fop cahnëniho njini pankëlëni gë Yesu. Kobëri ga nuniha këlaniha cahn resiyō lëw hni hna.

9

Yesu ale ye vorovoro njërëned

☆ 8:17 8.17: Esayi 53.4; 1 Piyer 2.21-24

¹ Ga matëk hnam Yesu më kayëk kulu sankaf hna do ntëmpëta nji g'inkol ntëwu. ² Ga tëkëk hnam vahnë më njinenëhniniha asan ale ye vorovoro hnë yala ndakëko. Yesu ga nuk ikwëtahn nte kwëhnani sojê lëwu vële yojëkawo va, më ntehnëka aresa: «Duñënyary, fatah mën! Tavëhnëmi wameh hu ña!»

³ Awa vëharaj sariya vëryampo më nahadëni: «Ayi asan Wënu ña njewëd!»

⁴ Yesu njëtëko le nahadëni ÿa, më ntehnëkëhni: «Sojê ye hwëhnyarun viñi vinahan vimeh? ⁵ Lehnuwa ayi asan: "Wameh hu ña tavëhnëmi", ma: "Matëry do yasëry" ryampo bi ÿak hnëñëk nësi hnë waji? ⁶ Awa ñadëfu ayëtu: Ajë Ahn'a kwëhnyak fanka nkal li tavëhna ahnë wameh.» Tac më ntehnëka asan ale yeho vorovoro ÿa: «Matëry, nufëry yala hu ÿa awënc gë ÿal hu!» ⁷ Asan a matëhny nuf yala lëwu ÿa do mënc gë ÿalu. ⁸ Kore ÿa ga nuni watac, pëmpëhnyahnëkëhniwo do cëmbëdënihawo Wënu ña sojê le njëdfakëhni vahnë va iÿi sifa wëka.

Matiye nkeď arëfal Yesu

⁹ Yesu matëko hnam njind do nuhna asan ale wacik Matiye hnë biro le cosahnëde ÿatëtanke hna ntañako. Më ntehnëka: «Tëfe!» Matiye matëhny do tëfëlehnënda. ¹⁰ Tac, Yesu gë vëréfal vëlëwu va roka tokëlandëniho tere Matiye hna gë vëréf ÿatëtanke vëyabah do gë vëwëh vëhañary. ¹¹ Wafarise wa ga nuni watac më ntehnënihëhni vëréfal Yesu va: «Sojê ye tokëntëde ahary hun ayi gë vëréf ÿatëtanke vi do gë vëwëh vi?»

¹² Yesu nkwëryëkëhniwo më ntehnëk: «Vëres va valëkëhni g'ayëren, gena vële wok vëresëna. ¹³ Yiryin aÿëñawu ile pëhnyëtanëd waji wanëš Wën: "Ipërëna ña fecehnëko, gena sadëha wusañ."* Yëtëryin vëwen yijëbu wacu, gena vësatah.»

Yesu gë suñ ÿa

¹⁴ Awa vëréfalSan Ayary a më tëhaniha Yesu do tëyëniha: «Fuhnë gë wafarise wi njehëkëfu cuñ iña, awa sojê ye vëréfal hu vi vësuñëdina?»

¹⁵ Më ntëkwakëhni: «Naharun bi vële fayehnyik ambënt va kodëni kwëhnani uyiwëhnyah wati le nkelahnëni g'ale ÿëlëd a? Kodina nke watac! Bare wati yejëk ntihtëndëniha ale ÿëlëd a; awa wati rac vëréfal mën va rëkëd cuñtëndëni.

¹⁶ «Ahnë kadëdina ankwëÿ pand kasëk, nte wok kwëÿana ten, hn'ipand cër; ge gena umë, ankwëÿ pand kasëk iña, ge ndagik, kwëÿad do citëd pand cër iña do hatëh ha njankëd dūs. ¹⁷ Tawëdëna fëna uñen kasëk hnë waryëpët wasër*; ge gena umë waryëpët wa tënkëd, përékad do uñen uña ndehëtaď. Bare uñen kasëk ña hnë waryëpët wëhasëk tawëde do koyëna ñoñ përékadina.»

Iyëren ares do g'ibëhnëndan aryag asankaf

¹⁸ Wati nte nësëndëhëhniwo Yesu waji ña, asankaf wasëwif rëkiko, ndëkwëhn haryënk w lëwu do ntehna: «Aryag mën a cëmëk tamëki; bare yij aÿaka do matëd.» ¹⁹ Yesu më matëni gë vëréfal vëlëwu va do tëfëlehnëniha asankaf arac.

* 9:13 9.13: Ose 6.6 * 9:17 9.17 Waryëpët wasër: namu lëw hni hna umë tawahnëdëniho uñen ña.

²⁰ Awa ga njiđëni, asëval ale resëko njiđëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki, rëhakawo Yesu kamëhni do ñak wacëmët cuđ ntëwu ña ²¹ kabi ntehnadëho: «Lakënde viyi vilëwu vi fo ýakakëndëbu, njarakëndëbu.»

²² Ante ñakëk ña Yesu më cahëtak do ntehna: «Yaŵënyary, aryag mën! Ikwëtahn hu ña njërëneki.» Do hnë wati rac dënk asëval a njërëko.

²³ Tac Yesu təkëko hnë tere asankaf wasëwif hna. Ga nukëhni vële yëwëđ ge ahnë cëmëk va do gë vële yahnadëho va, ²⁴ më ntehnëk: «Cahnëryin hnani, fandag fi cëmëna, wakwëđ fo ndakëk.» Bare njafañëđënihawo. ²⁵ Ga canënihëhni kore ýa g'ipër, Yesu tënkëko cery hna, pëlahna fandag fa vák ýa do matëlehn. ²⁶ Wëkasëk watac campëko resiyö hna fop.

Yesu vumëp vuki njërëneđ

²⁷ Hnë wati nte matëko Yesu hnam njind ña, vumëp vuki rëfëlendëhawo ndekatëndëni: «Hey! Ajë David, kaýëhnahnëryiyi gë fuhnë!»

²⁸ Ga təkëk tere hna, vumëp va më tëhaniha do më tëyëkëhni: «Ntiyahneku bi kodëfu liwu ile rëyëđun ýa?»

Më ntëkwaniha: «Ha, Aharan.»

²⁹ Awa më ñakëkëhni vinkër va do ntehn: «Arabi Wënu ña maŵëryahnu ile ýađun ýa kabi kwëtahnërunëho!» ³⁰ Do vinkër vidëw hni va kolëko nund. Tac më ñañëhnahnëkëhni ntehnëhni: «Nëparyin ðus, la aryampo tëfëlahna njëta wañi.» ³¹ Bare njiniho nësëndëni soñe Yesu ýa hnë resiyö rac hna fop.

Yesu njërëneđëha kumim

³² Wati le cahnëđëniho vumëp ña, Yesu njonëhnijikawo kumim kabi yine fëlakawo. ³³ Yesu canënda tuñ yine ýa, kumim rac pëgwëlehn nësënd. Kore ýa fop pëmpëhnahnëkëhniwo ðus do nësëndëni: «Kobëri nulëfuhna ýi sifa inë Isërayel li!»

³⁴ Bare wafarise ŵa ntehnëđëniho: «Asankaf wayine ña yëđadëha ayi asan fanka canahnëndëhni wañi wayine!»

Yesu kaýëhnahnëka gë kore ýa

³⁵ Hnë wati rac Yesu njiđëho wahnaŵ gë vankol hna fop; karanëđëhëhniwo vahnë va vacery vacaliña vantëŵ hni hna, pëyahneđëho Wanës Wakasëk Naŵ ña do njërëneđëhëhniwo fop vëres gë vëreyah va. ³⁶ Kaýëhnahnëkawo ðus gë wakore wade nudëho ña: mbëraniho do cilëtaniho; nkeniho had wape wante wok wahwëhnana ale heryëđëhëhni. ³⁷ Awa më ntëhnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Barëp roka yabah yehëhna, bare vëryokuñ va vëyabëna. ³⁸ Awa muntaryina ahwëhn kaý a nkwënihni vëhawary.»

10

Doku pëhw gë vëhi ýa

¹ Ga puk watac Yesu macëkëhniwo vërefal pëhw gë vëhi vëlëwu va do njëđahni imëk ntandënihëhni wayine do njërëneđënihëhni fop vëres va gë vëreyah va. ² Wëlin wamac wadëw hni ña:

aryënkwëryënkwa umë ye Simo, nte wacëde Piyer g'aheryu Andëre gë viju Sebede, Sak gë San

³ gë Filip

gë Barëtelemi
 gë Toma
 gë Matiye arëf ýatëtanke ýa
 gë Sak ajë Alëfe
 gë Tade;
 4 gë Simo Ahahnëndak a
 gë Yuda Isëkariyot ale yed' aroka Yesu ýa.

Ipay pëhw gë vëhi ja

5 Tac, Yesu payëkëhni doku vësan pëhw gë vëhi va, gë ýi siyab: «Keharyin waresiyo wale ntédahnëni vële wok vëyena wasëwif va do nt'arënu la inaw' dampo Samari hna, 6 bare yiryin gë cape ßulunda Isërayel vëhni vële ye had vupe vunte sëvëk. 7 Nkañ hna, pëyahënëhni vahnë va Nañ ambin ja tëhajëk, 8 yërënëryinëhni vëres va gë vëhwëhn ambiy per, matëndëryinëhni vësëm va, daryinëhni wayine ja. Kifo nuýarun dawëluhna, wuhnë fëna yëdahnëryin ki fo. 9 Nt'ayoyawu la uyëc koryi ryampo; 10 nt'ayowu kufa soje uyas wã; la acud' akañary ma wapary wakawary, la ryoko, kabi aryokuj a njëfade le valëdëha ýa.

11 «Ge tëkërun hn'inaw' ma hn'ankol, yëkëlehnëryin bi mo fëhwëtak soje kacañu do ñëwëryin ýalu hna fo hafo añatu hnam. 12 Ge tënkërun hnë tere dehnëryin: "Arabi yam ýa nke gë wuhnë." 13 Ge vële lëdëk hnë tere rac va kacanihu, arabi dëwara hun ja cël ýal hni hna, ge gwër nuýani nke. Ge gena umë, arabi idëwara hun ja mboka gë ýalun. 14 Ge, hnë tere ma nkol hna fop, ñwëyik kacadeluhna ma nëpayiluhna, kërënëryin hnam do bankaryin ivëd wapary hun ja. 15 Toña ýa fëyadëmu: hnë fac kiti hna, vële lëdëk Sodom gë Gomor[☆] va vëyapënanëdëna ðus gë vëvë inji nkol ki.

16 «Nëparyin! Payëdëmu had wape wante wok wayëtëna ýayah fagant wayin. Awa titëraryin do ahnëju. 17 Keharyinëhni vahnë va kabi kitiñëdënihu do ntampëdënihu vacaliña vantëw' hni hna. 18 Njiryeryëderun haryënk wahnë waguverëner hna gë vëhnañ hna soje lëmën, wasedë mën yedun haryënk lëw' hni, vëhni gë wabulunda wadëw' hni ja. 19 Ge njiryeryirun wakitiña hna antë nkehahnahnu soje le hnësëdun ma gante tēfëka ahnësu: wanës wante rēfëka ahnësu ja njëfadëhu Wënu ja wati rac. 20 Ha, gena wuhnë rëkëd' ahnësëndu, bare Iyir Rëmun ja rëkëd' nësënd hnë wuhnë.

21 «Hnë wati rac, vële vankëk rëm gë hnëm njëdahnënlëdëni soje ndawini; warëm wã koyëna ntidënihëhni vutah vuntëw' hni va do vutah va ñëwëdënihëhni vële hnagëkëhni va do ndawëhnedënihëhni. 22 Vahnë va fop ñëwëdënihu soje lëmën. Bare ale yawënad' hafo pu ýa, Wënu ja pehëtëdëha. 23 Ge këm fo ntiderun hn'inaw', garyëryin hn'ikawary. Toña ýa fëyadëmu: nkoðun afëyahnëndu wanës Wënu ja hnë wahnaw' wavë Isërayel hna fop hafo Ajë Ahn'a bokaj.

24 «Fakarañ fante lëbëka aharañ alëwu gena do aryokuj ale lëbëka ale ndokuñëhndë gena. 25 Canëk ge fakarañ fa nke had aharañ alëwu ýa do aryokuj a nke had ale ndokuñënd a. Ge asankaf tere ýa Belësebul macëdë, awa vëvë tere lëwu va fëna koyëna macëdëni!»

Ale rëfëka ntakëlëntëndehna

26 «Gante-wo nke ka, ntë ntaku gë vahnë va. Fop le soñik ýa cowëtëdë, do fop le ye sëvah ýa njëtëdë. 27 Ile hnësëhndëdëmu g'umëd' ýa, tēfëtaryin

☆ 10:15 10:15: Wapëgwala 18.1-19.38

ge pacëk; ile ÿakëñakënderun ÿa, ðekaryin yan. ²⁸ Antë nta-kuni vële ryawëd'imbahn bare hara wahodina ndawëni nta-wary ña; dakëryiwuna Wënu ña umë ale hoç ntab mbahn inja g'intawary inja per janama hna. ²⁹ Gena bi nkwafëdeni vuñer vuki gë uÿëc koryi ryampo? Bare la fëndampo hnë vutac vojëdina nkal li hara Wënu ña Rëm hun ÿa yëtëna. ³⁰ Ge wuhnë ye, la mul bë vankaf hun ñi ndëkwëk. ³¹ Awa ntë nta-ku: wuhnë lëbëkëhni nafa ÿa kore vuñer vuyafah!

³² «Ale-wo-le hnësëk bulunda hna ami hwëhnëka, nësëdëfu ami fëna haryënk Wëm mën le ye g'ambin ÿa ami hwëhnëka aÿi; ³³ bare ale-wo-le hnësëk bulunda hna kwëhnëlëwahna, nësëdëfu ami fëna haryënk Wëm mën le ye g'ambin ÿa kwëhnëlëwahna.»

Gena yam bare uwët

³⁴ «Ant'ahnahawu yam yiryeryibu ðuniÿa li: gena rac, uwët ye. ³⁵ Wasanëdina ajë gë rëmu, aryag gë hnëmu, aséval gë hnëm asanu; ³⁶ do vëÿew ahnë va, vëvë tere lëwu va ðënk yed.

³⁷ «Awa ale ÿahnëka rëmu ma hnëmu hafo lëbiwu ami, ahnë arac gena gwër nke arëfal mën; ale ÿahnëka aju ma aryagu hafo lëbiwu, ahnë arac gena gwër soñe lëmën ÿa. ³⁸ Ale wok ma-wana tëfëndo hafo paki cëm hna kërëwa gena gwër nke arëfal mën. ³⁹ Ale ÿač ÿi ðuniÿa ÿi cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf ÿi ðuniÿa, soñe lëmën ÿa, nkoryaryëd nta-wary ðëwu ña hafo arayan hna.»

Icos

⁴⁰ «Ale-wo-le hacaku ÿa kacako; ale-wo-le hacako ÿa kacaka ale fayiko ÿa. ⁴¹ Ale-wo-le hacaka kila Wën kabi kila ye, nuÿač icos nte kwëtëhnik kila ÿa; do ale hacaka asatah a kabi asatah ye, nuÿač icos nte kwëtëhnik asatah ña. ⁴² Toña ÿa fëyačëmu: ale yëdaka la wënka wayamah fo ale ÿak vak hnë vërëfal mën hna kabi arëfal mën ye nuÿač icos ðëwu ña.»

11

Vëfayik San Ayary a

¹ Ante puhnako Yesu siyab vërëfal pëhw gë vëhi vëlëwu ña, njiko soñe karanëhni vahnë va do nësëhnëhni wanës Wënu ña vankol vambë hnam hna. ² San Ayary a, nte woko le cëdiko hna, nkwëryëko le ntidëho Këris ÿa. Awa më payëkëhni vëryampo hnë vërëfal vëlëwu hna ³ tëÿeryina Yesu: «Arëhnayik ale ÿač njija bi yeru ma aha-wary rëfëkëfu hnapëfu?»

⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «ÿiryin afëyawuna San ile wëryëdun do g'ile hnuñun ÿa: ⁵ vumëp va nuðëni, vële radëd va gona tadëndëni, vëhwëhn ambiÿ va yër ña njerënëdeni, vëryëñëkah va nkwëryëdëni, vësëm va bëhn ña mbëhnëndanëdeni do Wanës Wakasëk ña pëyaçeni vëhaÿëhna va. ⁶ Mbetak ale woč tavëna ikwëtahn ðëmën ña!»

⁷ Ante njini vërëfal San ña, Yesu më nësëndëhëhni kore ÿa soñe San ntehnëd: «Ye yirunëho ayëkiwu wula hna? Ale wok kwëhnana nafa had idël bë tëfary sën nte ñënkëlend sël bi? ⁸ Awa ye yirunëho ayëkiwu? Ale sufač viÿi viwamah bi? Vële sufač viÿi viwamah va vacery vëhna-w hna nkeni. ⁹ Awa, ye lë yirunëho ayëkiwu? Kila bi? Ha, ntehnëdëmu ntëbik ðënk kila. ¹⁰ Soñe San nësëd Vikerëh va ante ntehnëko Wënu ña: “Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënk hu pëhwëtëhni nka-w ña.”^α

¹¹ Toña ŷa fëyadëmu: kobëri nagina ale lëbëka San Ayary a; bare ale ŷak mbak nafa Nawŷ ambin hna umë lëbëka San. ¹² Kobëri wati nte pëyahndëho San wanës Wënu ŷa hafo gaki, ale-wo-le ntid fere fop tënkahn Inawŷ Ambin hna; vële varikanëk va fo hamënad soŷe tënkëni. ¹³ Wakila ŷa fop pëyahneni Nawŷ Wënu ŷa. Sariya Moyis ŷa fëna pëyahnek. Tac San fëna pëyahneko. ¹⁴ Do ge ñadun aŷawu, San ye Eli, asan ale ntehnëniho wakila mbokajëd ŷa. ¹⁵ Nëparyin ðus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

¹⁶ Yesu më mbok ntehnëk: «Mo hodëfu wëntëndëlehnëwëhni wëyi vahnë? Vutah vunte lañak le nëhëdëni mëntëlëni, vundampo ndekahnatëndënihëni vuñëntaw va: ¹⁷ “Njëwëhnirun hnëw sampace, gaŷëluhna sampace! Njëwëhnirun hnëw wakwëy, gaŷëluhna wakwëy!” ¹⁸ San njijëko, tokëdilo hna roka fërën, cedilohna uñen do vahnë va caŷahnëlëliwohna, ntehnëdëniho soŷe umë: “Yine fëlaka!” ¹⁹ Tac Ajë Ahn'a njijëk, tokëd, ced do ntehnëdëniho soŷe umë: “Yëkëryina ayi asan, roka gë use ñen fo nahad, do lawo vëref ŷatëtanke ye do gë vëwen!” Bare vële rëfëk uyët va njavëtëdëni Wënu ŷa catëk.»

Vankol vante wëyëk vëhwëtahndëfina

²⁰ Awa Yesu pëgwëlehn ŷañëhahnëndëhni vahnë vëvë vankol vante ñako ntihahn vifëmpëhnahnah viyabah vilëwu va, kabi hnam vëwëcëtëlo hna vankeya vantëw hni va. Më ntehnëk: ²¹ «Meku wuhnë vëvë nkol mbë Korasin gë mbë Betësayida vi! ŷal hun hna ntik Wënu ŷa viyë vifëmpëhnahnah va gena Tir gë Sidon.* Ge hnam ntikënd viyë virac, vëvë hnam vi mbiyëk ga nkwëcëtakëndëni vankeya vantëw hni va. Cuðakëndëni viyi icëm do nëvakëndëni iñëhn vimbahn hna tufëhnahnëni gante njiwëhnëni ka soŷe ile ntidëniho kobëri ŷa. ²² Soŷe umë fëyadëmu, fac kiti hna vëvë Tir gë Sidon vëyapënanëhnëdëna ðus gë wuhnë ki. ²³ Wuhnë vëvë Kaperënaŷum ntiyahneku bi njihnedërun hafo ambin hn'ani? Gedina koyëna. Nöyëdërun hafo janáma hna. Ge vifëmpëhnahnah vile liyik ŷal hun va Sodom* ntikënde, naw tac nkokënd hafo dol. ²⁴ Soŷe umë fëyadëmu, fac kiti hna vahnë vëvë Sodom va vëyapënanëhnëdëna gë wuhnë ki.»

Iyinëga paryi ŷa

²⁵ Wati rac, Yesu ntehnëko: «Apa, Ahwëhn ambin g'inkal, camehnëmi gante njetëndanëruhëhni vële ye had vutah ile soŷëntuhëhni vëhwëhn hakili g'uyët. ²⁶ Ha, Apa, ntiru koyëna kabi irac ŷadu.»

²⁷ Yesu më mbok ntehnëk: «Rëm mën ŷa njëdako fop. Ahnë yëtëlo hna ami, Aj'a, ge gena Rëm mën ŷa. Ahnë yëtëlahna Rëm mën ŷa ge gena ami, Aju ŷa do vahnë vële rëhna bu rufëwëhni Rëm mën va.»

²⁸ «Yijën ŷal mën hna wuhnë fop vële ntënek idif vi do njëdadëmu ntaŷëla ŷa. ²⁹ Nufëryin sug lëmën ŷa yañëdu, koyëna nuŷadun yam ŷa soŷe walaŷary hun hna dënk. Dakëla yentiwu do ntaŷary ija pacëko. ³⁰ Sug le lehnëmu ahnufu yi dakëna ndif do idif nte yëdadëmu ŷa dënëna.»

* 11:21 11.21: Esayi 23.1-18 * 11:23 11.23: Wapëgwala 19.24-27

12

Yesu gë fac ntawëla

¹ Ga mbijëk toye, Yesu gë vërëfal vëlëwu va hnë wëhaÿ vantimp ndëcëtađëniho fac ntawëla. Vërëfal va inte yokëhniwo; pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va do cemëndëni. ² Wafarise wëryampo, ga nuni watac, më ntehnëniha Yesu: «Yëkëry, vërëfal hu va ile nkok mawëryana sariya fu hnë fac ntawëla hna ntidëni!»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Karañëluhna bi ile ntiko David umë dënk gë vërëfëlëntawu va hnë fac ryampo nte njokëhniwo inte ña? ⁴ Tënkëko cery Wën hna, nuf mburu nte kwëtëhniko Wënu ña, do tokëni umë gë vërëfëlëntawu; hara, sariya fu ña mawëryanëlēhniwohna tokëni: vësëna wasadëha fo mawëryanëko. ⁵ Ma karañëluhna bi ile kerëko Moyis ña: la hnë fac ntawëla hna, vësëna wasadëha ndokuñđëniho Cery Wën Cankaf hna? Koyëna vëlënëñđilohna sariya ntawëla ña, ßare ahnë dehnëlēhniwohna menëni? ⁶ Awa, paryi pëyadëmu: nkehëhna hnani ile lëbëk Cery Wën Cankaf ñi! ⁷ Gena bi Wënu ña lehnëk Vikerëh hna: “Ipërëna ña fecehnëko, gena sadëha wusaw?”^{*} Ge paryi njëtakëndum ile pëhnëtanëđ ña, kitinjakëndilunihna vële wok vëwënenëna. ⁸ Yëtëryin, Ajë Ahn'a umë ye Ahwëhn fac ntawëla ña.»

Iyërën ale cëmëk vák

⁹ Yesu matëko hnam nji hnë caliña ntëw hni hna. ¹⁰ Nkeho hnam asan ale cëmëko vák. Wafarise wë ñadëniho nuÿani ile pëyahnedëni menëk Yesu pëlahni; soñe rac më tëyëniha: «Sariya fu ña mawëryak bi njërëni ahnë hnë fac ntawëla?»

¹¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ge aryampo hnë wühnë, kwëhnaka ife ryampo fo do ife rac ntëba hnë hatëh hatëwah hnë fac ntawëla hna, yidina bi ntabëtehn? ¹² Do, ahnë yabëlahna bi đus nafa ntëbi ife? Awa, sariya fu ña mawëryak ntinëhni ahnë ifërën hnë fac ntawëla hna.» ¹³ Awa Yesu më ntehnëka asan a: «Yeli vák hu ñi.» Umë njelëk do mbokalehna fërën fo gë yëntaw ka. ¹⁴ Tac, wafarise wë cahnëlehnëni nësëlini bi hak ntidëni ndawëhnahnëniha Yesu.

Aryokuñ ale tëhñak Wën

¹⁵ Awa, Yesu, ga njëtak ile ñadëniho ntini wafarise wë, më kërënak hnam do kore sankaf rëfëlehnëkawo. Njërënekëhniwo vëres va fop, ¹⁶ ßare ñañëahnëkëhniwo ntehnëhni antë pëyahneni bi mo ye. ¹⁷ Koyëna nkeho ntiyahn wanës wante nësëko Wënu ña hnë wës kila le waciko Esayi ña:

¹⁸ «Wëliho aryokuñëhn mën ale rëhñabu ña, ale ñadëfu đus. Umë fëbënedëfu iyir mën ña do pëyadëhëhni wayamani ña gante ntidëfu ka catahnëni.

¹⁹ Konkëtedëna g'ahnë, đekadina, nësëđina soñe tufëhnahn.

²⁰ Pakacëđina hn'ile fëgwëk wubëđ; đipehnëđina lampu le wok pëtëđina đus. Koyëna rëkëđ ntind hafo urumpak wë pu;

²¹ do wabulunda ñi fop umë tamahnëđëni.»

Yesu gë Belësebul

^{*} 12:7 12.7: Ose 6.6

²² Fac ryampo, Yesu njonëhnijikawo asan ale wëpëko do wok kofina nës kabi yine fëlakawo. Yesu njërënekawo asan arac, hafo nund do nësënd.

²³ Kore ÿa pëmpëhnahnëkëhniwo do fop ntehnëdëniho: «Aÿi gena bi Ajë David ale hnapëdëfo ÿa?»

²⁴ Wafarise wä ga nkwerÿëni, më ntehnëni: «Aÿi asan ntaðëhëhni wayine ña, kabi Belësebul asankaf wayine ÿa yëdäðëha fanka ntaðëndahnëhni!»

²⁵ Bare Yesu njëtëko nahan dëw hni ña, awa më ntehnëkëhni: «Ge vële vankëk inaw mëtëdëni vëhni fo, naw tac campëd, do ge vële vankëk ankol ma tere fëna mëtëdëni, ankol tac ma tere rac campëd.

²⁶ Do ge Sintani ntað le kwëhnëk umë ÿa dënk, umë fo wëtëryad; awa ucankaf ntëwu ña hak koð nko kahn? ²⁷ Ntehnërun ntaðëfuhëhni wayine ña kabi Belësebul yëdäko imëk inä; vëreðal hun vi lë, mo yëdäkëhni imëk ntaðahnëndënihëhni? Tufahnëdëni vëhni dënk kwëhnaluhna toña! ²⁸ Bare ge g'Iyir Wënu ña ntaðëfuhëhni wayine ñi, umë tufahnëd Inaw Wënu ña tëkifal ÿal hun hna.

²⁹ «Ahnë kofina tënk hñë tere asan ahwëhn fanka do nuf hnapul lëwu ÿa, ge ñabëlahna ten asan arac; bare ge ñabëka koð nuf le-wo-le tere lëwu hna.

³⁰ «Ale wok gentina gë ami ÿa aÿew mën ye; do ale wok demadilohna varëpëwëhni vahnë va campehnëdëhëhni. ³¹ Soje umë ye pëyadëmu: vahnë va kode tavëhni soje wameh-wo do soje wayew wante njewëniha Wënu ña; bare ale yewëk Iyir Ipacah inä tavëhnëdëna. ³² Do fëna, ale-wo-le hnësëd wanës wameh soje mën, Ajë Ahn'a, kode tavëhni; bare ge ahnë nësëk wanës wameh soje Iyir Ipacah inä tavëhnëdëna hñë duniya vë gaki ÿi gë vë le yejëk per.»

Atëh g'ile ntëwëd

³³ «Atëh përen wadëwel wapëren ntëwëd do atëh meh wadëwel wameh ntëwëd. Atëh ña wadëwel wante ntëwëk ña njavëtahnëde. ³⁴ Wuhnë wafarise wi, njapërun had walën! Hak kodun ahnësëndu viyë vifëren do hara merun? Wës ÿa ile fëbëk ntawary ÿa nësëd. ³⁵ Ahnë afëren a viyë vifëren vile fëbëka ntawary dëwu va canëd; ahnë awëh a viyë viwëh vile fëbëka ntawary dëwu va canëd. ³⁶ Pëyadëmu: fac kiti hna, vahnë va njavëtëdëni tase Wënu ña fop wanës wakwëhn nafa këm wante nësëdëniho ña. ³⁷ Yëtëry, gë wanës wante hnësëru ña kitijëdëhi Wënu ña do pëyahnëd ge menëru ma menëlihna.»

Itëy dahëse

³⁸ Awa vëharañ sariya vëryampo do gë wafarise wëryampo më ntehnëniha Yesu: «Aharan, ñadëfun alinëhñëfu hnufo dahëse fëmpëhnahnah.»

³⁹ Yesu më ntëkwakëhni gë añi nësä: «Vahnë vële ye vëwëh do wok vëhahnëndana soje Wën vi, dahëse tëyëdëni, bare sifa dahëse le yehawo kila le waciko Yonas[☆] ÿi fo nuÿadëni. ⁴⁰ Ndampo fo nke gante ndakëko Yonas wafac warar hn'idonk igis cankaf ki, koyëna ndakëd Ajë Ahn'a fëna wafac warar ñambery nkal hna tac mbëhnëd. ⁴¹ Fac kitij hna vëvë Niniv va nkentëdëni gë vëvë gaki vi, do tufahnëdëni vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Vëvë Niniv va vëhni nkewëcëtani vankeya va ante nkwerÿëniho wanës Yonas ña do nkehëhna hnani ale lëbëka Yonas bare wuhnë gwëcëtaluhna

☆ 12:39 12:39: Yonas 2.1

vankeya va. ⁴² Do fëna, fac le kitiñëdëhëhni Wënu ña vahnë va, asëval ale hnañëko hn'inkal Saba nkentëde gë vahnë vëvë gaki vi, do tufahnëd vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Umë le tëkwik nkal hna matik njij nëpa usery Salomo* wã do nkehëhna hnani ale lëbëka Salomo bare nëpadilunahna!

Iboka yine

⁴³ «Ge yine ntayik hnë ahnë, le nkeho cery ntëwu hna, njid njasëlehnënd wëwac wahankah hna njëkëlehnënd hn'ile ñëwëd. Ge nuÿana, ntehnad: ⁴⁴ “Mbokañëfu cery mën hn'ile matibu hna.” Awa njid tëkata asan a had cery nte facik, fëhwëtik hafo njiv. ⁴⁵ Tañ njid njojëhni wayine ntañw mbëd gë waki wante lëbëka wayap, nijjëni ñëwëni hnam. Tac horot ahnë arac ña ntëbëde gë kobëri ka. Do koyëna fëna nkef soje vahnë vëwëh vëvë dol vi.»

Hnëmu gë vëheryu Yesu

⁴⁶ Nkoko nësëhnëndëhni kore ña, ante tëkiniho hnëmu gë vëheryu ña. G'ipër ñëwëniho do ñađëniho nësëhnëniha. ⁴⁷ Ahnë më ntehnëka Yesu: «Nëpary, hnëmuh gë vëhery hu pëh hna ñëwëni do ñađëni nësëhnënihi.»

⁴⁸ Yesu më ntëkwaka ahnë arac: «Mo ye hnëm mën ña do gë vëhery mën va?» ⁴⁹ Tac më tufakëhni kore le yeho hnam ña do ntehn: «Yëkëryin, hnëm mën ña gë vëhery mën va ani nkeni. ⁵⁰ Vële lid le ñađ Wën le ye g'ambin ña vëhni ye vëhery mën va gë hnëm mën ña.»

13

Uhnës uryindaryindan soje ahnad uhnëda

¹ Fac rac, Yesu cahnëko tere hna nji ntaña tëfary lant hna soje karaj vahnë. ² Kore sankaf varëpëlëko caharab lëwu, hafo kay hnë kulu do ntaña. Kore ña tëfary lant hna kahnëniho. ³ Viyë viyabab nësëndëhëhniwo gë wahnës wađindaryindan ntehnëndëhni: «Fac ryampo asan yiko hnë kaÿ dëwu hna ipahn uhnëda. ⁴ Ga pahnëd, wañëc wëdampo nkañ hna njoko: wusëry më njini kohnëni fop. ⁵ Wëdampo nkal kwëhn wëraka njoko le nok yabëna inkal. Wañëc ña pëhnëlehn tañ kabi nkal ija tëwëlohna. ⁶ Ulav wã ga njakëk pëdëlehn wayor ña: kankëlehn kabi kwëhnalohna vënkahn. ⁷ Wañëc wëdampo wadëmpëhn njoko. Wadëmpëhn ña naÿëko ndaÿëlehn hnëda wã. ⁸ Bare wañëc wëdampo nkal përen hna njoko do nkeho hnë watac wade lëwëko: wëdampo wañëc keme (100) ntëwëko, wañëntañ ña wafëhw mbëd gë ryaw (60) do wakañary kat wafëhw warar (30).» ⁹ Yesu më nkwënk: «Nëparyin ñus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soje ye nësëf Yesu gë wahnës wađindaryindan

¹⁰ Awa vëréfal va tëhalehnëniha Yesu do tëyëniha: «Soje ye hnësënduhëhni gë wahnës wađindaryindan?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Wuhnë njëdayirun ayëtu viyë vivë Nañ ambin hna le soñak, bare vëhni vëyëdayina. ¹² Ale wëryëk wapacëk a nkwënehëde uyët wã, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ña tebëde la ile njëtëk

* **12:42** 12.42 Salomo aju David yeho, ahnañ Isërayel had rëmu. Umë vëryehëko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soje yasery ñalëwu ña (1 Vëhnañ 6; 1 Vëhnañ 5.9-14).

ÿa.* ¹³ Wëlin soje ile hnësëhnandëbuhëhni gë wahnës wadindaryindan: Njëkëdëni hara vëhnudina do nkwëryëdëni hara vëyëtëdina. ¹⁴ Koyëna ile nësëko Wënu ña hnë wës kila Esayi ÿa ntiyad hnë vëhni:

«“Nkwëryëdun dÿs, ñare yëtëdiluhna; njëkëdun dÿs, ñare nudiluhna.

¹⁵ Iÿi ñulunda kambënëni vankaf va soje antë nkwëryëdëni;

ciñani vanëf va do ndëmëni,

soje vanëf vantëw hni va antë nkwëryënd

do antë vinkër vidëw hni va nund,

wahakili walëw hni wã antë njëtënd;

më nkoni vëwëcëtaðina vankeya vantëw hni va

soje yërënahñëwëhni.”

¹⁶ Mbetarun wuhnë kabï vinkër hun va nuð do vanëf hun va nkwëryëd!

¹⁷ Paryi pëyaðëmu: wakila wayabah gë vësatah vëhawary vëyabah va ñadëniho nuni do nkwëryëni ile hnuðun do wëryëdun ÿi, ñare vëhnulohna do vëwëryëlohna fëna.»

Gabahn uhnës uryindaryindan ahnad uhnëða

¹⁸ Yesu më mbok ntehn: «Awa wuhnë, nëparyin ile pëhnëtanëk uwi hnës uryindaryindan ahnad uhnëða wã. ¹⁹ Vële wëryëd ga nësëde soje naw do vëyëtëna bi ye nësëd, had tëfary nkañ nkeni le njod uhnëða hna:

Sintani njijëd teba fop ile fahnik walawary walëw hni ÿa. ²⁰ Vëryampo had nkal kwëhn wëraka nkeni le njod uhnëða hna: nkwëryëndëni wanës ña tuñ ma wëdëni tañ g'uhnatah. ²¹ ñare vëravëdina kwëhna vënkahn hnë vëhni, ikwëtahn dëw hni ña bëyëdina. Awa ge ryëñah wã tékëhnikëhni

ma ge mbërehnini soje wanës Wënu ña, tavëdëni tañ kwëtahn dëw hni ña. ²² Vëhawary kat had hn'ile nke wadëmpëhn nkeni: nkwëryëdëni wanës ña, ñare nahan iÿi duniÿa ña do gë wëbal soje hnapul ÿa ndawëd

wanës ña, do ñoñ yojëdina ifërën hnë vëhni. ²³ ñare vëryampo had inkal përen nkeni: nkwëryëdëni wanës ña do njëtëdëni ile pëhnëtanëd ÿa;

watac yojëk ifërën hnë vëhni had vatëh vante lëwëko vëndampo keme (100), vañëntaw wafëhw mbëd gë ryaw (60) do vakawary kat wafëhw warar (30).»

Uhnës uryindaryindan soje idël meh

²⁴ Yesu nësëhnëkëhniwo uhnës uryindaryindan ha wary: «Nañ ambin ña gë ÿin mëntëlëni: ahñ hnadëko uhnëða fërën kaÿ dëwu hna. ²⁵ Umëd ndampo, wati nte ndakëniho vahnë fop ña, ale ÿewëka ahwëhn kaÿ tac a më njijëk nad idël meh hn'ikaÿ tac, njilehn. ²⁶ Ga pëhnëk uhnëða wã do ntëw, dël meh iña fëna cahnëntiko.

²⁷ «Vëryokuñ ahwëhn kaÿ va njilehnëni ntehnëniha: “Ahwëhn, gena bi uhnëða fërën hnadëruho kaÿ hu hna? Awa ne matik idël meh iñi?”

²⁸ «Më ntëkwakëhni: “Aÿew mëñ lik rac.”

«Vëryokuñ va më tÿyëniha: “Awa, ñadfu bi yifu lihëtëfu dël meh iñi?”

²⁹ «Më ntëkwakëhni: “Hali, ge ntihëtëdun dakëna ayëcaryu uhnëða wã. ³⁰ Tavëryin, naÿëlahnëni hafo uhác hna. Hnë wati rac, ntehnëdëfuhëhni vëhác va ntihëtëni ten dël meh ñi do ñabëni wavap wavap soje pëdï, tac ndanëni roka ÿa ndank mëñ hna.”»

* **13:12** 13.12 Ale wëryëk wapacëk a nkwenëhnëde uyët wã, do kobëdëha; ñare ale wok gwëryëna ÿa tebëde la le njëtëk ÿa. Kode nkwëryi fëna: Ale hwëhñak iñë ÿa nkwenëhnëde, do kobëdëha; ñare ale wok kwëhnana iñë ÿa tebëde la le liyahnëka ték nuÿa ÿa.

Uhnēs uryindaryindan uŷēc mutarēd

³¹ Yesu nēsēhnēkēhniwo uhnēs uryindaryindan haŵary kat: «Naŵ ambin ņa g'uŷēc atēh mutarēd mēntēlēni, ule nufēk ahnē pahnēk hnē sarēdīŋ lēŵu hna. ³² Uŷēc rac ŷak vak wanŷēc hna fop; bare ge pēhnēk, urac ŷak hnaŷēk vatēh vamb sarēdīŋ hna fop: naŷēd' hafo gwēr kofahnēni wusēry ŵa hnē wahni walēŵu hna.»

Uhnēs uryindaryindan levir

³³ Yesu nēsēhnēkēhniwo uhnēs uryindaryindan haŵary: «Naŵ ambin ņa mēntēlēni gē levir le nufēk asēval nēgw gē upih yabah, tac cis fop.»

Sone ye nēsēd' Yesu gē wahnēs wađindaryindan

³⁴ Yesu gē wahnēs wađindaryindan nēsēndēhēhniwo kore ŷa watac fop; nēsēndilēhniwohna hara wahnēs wađindaryindan gentina. ³⁵ Koyēna ntiyako wanēs wante nēsēko kila ŷa: «Gē wahnēs wađindaryindan rēkēdēfu hnēsēndu, do pēyahnedēfu viŷē vile soŷik kobēri ante ntiyiko đuniŷa ņa.»

Gabahn uhnēs uryindaryindan dēl meh

³⁶ Awa Yesu tavēkēhniwo kore ŷa ņi gē tere. Vērēfal vēlēŵu va mē tēhaniha do tēyēniha: «Gabēryifu uhnēs uryindaryindan idēl meh mbē kaŷ ņi.»

³⁷ Yesu mē ntēkwakēhni aki: «Ale hnadēd' uhnēda fērēn ŵa, Ajē Ahn'a yeho; ³⁸ kaŷ iŋa đuniŷa ŷi ye; uhnēda fērēn ŵa vēle ye Naŵ Wēnu va ye; dēl meh iŋa vēhni ye vēle kwēhnēk Sintani va; ³⁹ aŷēŵ ale hnadēd' dēl meh iŋa Sintani ye; uhác ŵa, wapuya đuniŷa ņa ye; do vēhác va wamēleka ņa ye.

⁴⁰ «Gante ntihētēde idēl meh do ntabi hnē hwēdēh ki, koyēna ntifēni vēŵen va wapuya đuniŷa hna. ⁴¹ Ajē Ahn'a payidēhēhni wamēleka wadēŵu ņa, ntihētēdēnihēhni Naŵ dēŵu hna fop vēle sanēkēhni vēŷenta hni hn'ikwētahn va do gē fop vēle wok vēŵawēhnēdilahna Wēnu ņa, ⁴² do ntabēdēnihēhni hnē hwēdēh hucankaf janāma hna; hnam rēkēd' kondēni do cemēlehnandēni wabēŋ ņa. ⁴³ Bare, vēsatah va rēkēdēni pētēndēni had lepera hnē Naŵ Rēm lēŵ hni hna. Nēparyin đus, ge kwēhnarun vanēf awēryahnu!»

Uhnēs uryindaryindan soŷik

⁴⁴ Yesu mē mbok ntehn: «Naŵ ambin ņa gē hnapul le soŷik hn'ikaŷ mēntēlēni. Ge ahnē nuk hnapul rac cowēd' g'ahaŵary. Natēdēha hafo ņi nkwaŷ fop ile kwēhnaŷ ŷa do mbokaj ntaŵ kaŷ tac.

⁴⁵ «Do fēna Naŵ ambin ņa gē sanikona wamah le yēkēlehnēd' awaf mēntēlēni. ⁴⁶ Ge nuk uryampo ule hwēhnaŷ nafa ntēbi sanu, njiđ nkwaŷ fop le kwēhnaŷ ŷa do mbokaj ntaŵ sanikona rac.»

Uhnēs uryindaryindan waryey wale pēlahnēdēni wuwis

⁴⁷ Yesu mē mbok ntehn: «Naŵ ambin ņa gē ŷin mēntēlēni fēna: waryeyēt loŋēde hnē lant do fēladēhēhni sifa wuwis-wo. ⁴⁸ Ge pēbēni wuwis ŵa vēfēla va ndodēni gē vambēŋ lant, tac ntaŋani tahnēnihēhni: wufērēn ŵa hnē kankel kwētēdēnihēhni do ntonēnihēhni wule wok wahwēhnana nafa ŵa. ⁴⁹ Koyēna nked' wapuya đuniŷa ņa: wamēleka ņa njijēdēni pitēndēlehnēnihēhni vēŵen va gē vēsatah va. ⁵⁰ Vēwen va

hnë hwëdëh hucankaf janáma hna ntonjëdënihëhni; hnam rëkëf kondëni do cemëlehnandëni wabeñ ña.»

Uhnës uryindaryindan hasëk gë sër

⁵¹ Yesu tëyëkëhniwo: «Nkwëryërun bi wanji fop?»

Më ntëkwaniha: «Ha».

⁵² Awa më ntehnëkëhni: «Koyëna nkef ge aharaj sariya nke fëna arëfal Naw' ambin ña. Ahnë arac mëntëlëni g'ahwëhn hnapul ale hnufid hnë hnapul lëwu hna vihasëk gë visër.»

Vëvë Nasaret va vëhwëtahnlahna Yesu

⁵³ Ga puhnak Yesu nanta wañi wahnës wafindaryindan wã, më njik ⁵⁴ hnë naw' nte nañahnëko hna. Pëgwëlehn karajëndëhni calinja mbë hnam hna do fop vële yeho hnam va pëmpëhnahnëkëhniwo d'us. Ntehnëdëniho: «Ne nufik uwi uyët? Hak kolahnëk ntind viyë vifëmpëhnahnah? ⁵⁵ Gena bi umë ye fatah afak vacery ÿa? Gena bi Mari ye hnëmu ÿa? Sak gë Yosef gë Simo do gë Yuf gena bi vëhni ye vëheryu va? ⁵⁶ Do vëheryu vësëval va gena bi fop ÿal fu li nkeni? Ne nufik awa ÿin fop?» ⁵⁷ Do rac wëmayëhnëkëhniwo soje kwëtahñëniha.

Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Kila ntënënik gante-wo-gante bare gena hn'ile nagik hna do kas tere lëwu hna.»

⁵⁸ Awa Yesu toye fo ntiko hnam vifëmpëhnahnah va kabi vëhwëtahnlawahna.

14

Icëm San Ayary a

¹ Hnë yamani rac, Erof, nte hnawëko Galile ña, nkwëryëko ga nësëde soje Yesu ÿa. ² Më ntehnëkëhni vëryokuj vëlëwu va: «San Ayary a ye: mbëhnik! Soje umë kwëhnahnëk fanka ntihahnënd viyë vifëmpëhnahnah.»

³ Erof nësëko koyëna kabi umë lehnëko pëlayi San, ñabi, cëdi do ndawëhna. Wëlin itëfëta icëm San Ayary a: Erof cëdëhnahnëkawo soje Erodiyaf asëval Filip, aheryu ÿa. ⁴ Ntiko koyëna kabi ñëlëkawo gë Erodiyaf do San ntehnëdëhawo: «Sariya ÿa mawëryana aÿëla asëval ahery hu ÿa!» ⁵ Erof ñadëho ndawëhna San, bare nkehahnahnëkawo gë bulunda ÿa, kabi vëhni fop kila ntinihawo San. ⁶ Koyëna nkeho hafo fac le nagahniko Erof ÿa mbok tëkik, aryagu Erodiyaf nkawëdëho haryënkw vële fayehniko hna. Erof nëjëkawo d'us ⁷ hafo ntëkëhna ntehn njëdadëha fop le tëyëdëha ÿa. ⁸ Gë siyab hnëmu ha më ntehnëka: «Yëdarye ankaf San Ayary a hnë fëda mpan!» ⁹ Ahnañ a Erof njamëlehn; bare soje idëk dëwu tase vëfay vëlëwu ña, më ntehnëk njëdayi le tëyëk ÿa. ¹⁰ Payehñëlehn ntëpëtiji nkaf San ña kaso hna. ¹¹ Më yojik ifëda hna njëdayi fandag fa, do umë njëdahna hnëmu. ¹² Tac, vëréfal San va më njini nufëni ñas inja mbañëni; tac njilehnëni pëyaniha Yesu ile liyak ÿa.

Yesu vësan wawuli mbëf ndavëf

¹³ Yesu ga nkwëryëk wanji wakasëk, më matëni hnam gë vëréfal vëlëwu va, kayëni kulu hna, njini minëhni fo le njirëk. Bare vahnë va njëtaniho, awa më cahnëni vankol vantëw hni hna tëfëlehnëniha gë wapary ña fo. ¹⁴ Ga cëlëk Yesu kulu hna, nutëhni kore sankaf rac, kaÿëhnahnëkawo d'us gë vahnë vërac do pëgwëlehn njërëndëhni vële resëko va.

¹⁵ G'anëka ga verëfal vëlëwu va më tëhaniha ntehnëniha: «Mëdëk do hnani fëk fo ye. Koyaryihni vëyi vahnë njini vankol hna ntëwani ile tokëdëni!»

¹⁶ Më ntëkwakëhni: «Lakënde vëyina: yëdaryinëhni wuhne dënk ile tokëdëni ya!»

¹⁷ Më ntehnëniha: «Bare vamburu mbëd g'uwis wuhi fo hwëhnbun.»

¹⁸ Më ntehnëkëhni: «Yinenëhnino». ¹⁹ Tac, ntehnëhni kore ya ntañani dël hna do nuf vamburu mbëd va gë wuwis wuhi wa, kañëk g'ambin do camehna Wënu ña soñe yi rokëtok. Nkubëlehnëk vamburu va njëdahnı verëfal vëlëwu va, do vëhni cahëlehnënihëhni kore ya. ²⁰ Ale-wo-le tokëko hafo pihñ. Verëfal va vëkankel pëhw gë vaki vapëbah mbarëpëniho vankubel vante tesëniho va. ²¹ Vële rokëko va tëkëniho vësan wawuli mbëd (5,000), hara vësëval va gë vutah va vëryëkwaryina.

Yesu lant hna njasëd'

²² Paco, Yesu kayëdëlehnëhni verëfal va kulu hna ndënkwehnëhëniha gë cape ñëntaŵ lant ka, wati nte koyadëhëhniwo umë dënk kore ña. ²³ Ga koyakëhni, më kayëk hn'ikuñ soñe yëfa. Ga nëkak, minu fo nkeho hnam. ²⁴ Hnë mpëd atac, kulu ya tëko ñawëta vambëñ va do wavonkëlo wënka ña pankëlëdëniho kabı, gante matid', sël paβëniho.

²⁵ Ga nkëhnëk pac, Yesu gë verëfal vëlëwu njidëho njasëhatënd wënka hna. ²⁶ Ante nuniha ga njasid' wënka hna, ntakekëhniwo ñus do ndekadëniho: «Ahnënkwe! ye!»

²⁷ Yesu më nësëhnëkëhni tañ: «Yaŵënyarin! Ami Yesu ye! Antë ntaku!»

²⁸ Awa, Piyer më tebak wanës ña do ntehna: «Ahwëhn, ge paryi wëjë ye, dehnërye yiryiwu wënka li.»

²⁹ Yesu më ntehnëka: «Yij!» Piyer cëlëlehn kulu hna pëgw njasënd yañ wënka hna njind gë vëhni Yesu. ³⁰ Bare ga kamahnëk sël ya njaŵëk, më ntakekëka, pëgwëlehn nkëyand wënka hna do ndekak: «Ahwëhn, pehetërye!»

³¹ Tañ, Yesu njelëlehn vák ya, pëlahna do ntehna: «Wëjë, mbaki ikwëtahn! Soñe ye wajëlehnaru?» ³² Tac, kayëlehnëni vëhni vëhi tak kulu hna do sël ya tëryalehn.

³³ Awa verëfal va fop ndëkwëhnëlehnëni haryënkwe Yesu do ntehnëniha: «Paryi nke Ajë Wënu ña yeru!»

Yesu njërënëdëhëhni vëres Senesaret hna

³⁴ Tëkëlehnëni hnë vambëñ lant vamb nkal Senesaret hna. Ga ntëmpëtani lant ya Yesu gë verëfal vëlëwu va, tënkëlehnëni hn'inkal bë resiyo Senesaret hna. ³⁵ Vahnë vëvë hnam va njavëtënihawo Yesu do pëyahñëniho gante-wo-gante tëkik yañ hni hna, do njonehnijikëhniwo vëres va fop. ³⁶ Këladënihawo tavëhni ñakëhni wëla wacëmët cud cankañ ntëwu ña fo do fop vële yačkëko va njërëniho.

15

Yesu gë wënamu wasëwif wã

¹ Fac ryanko, wafarise gë vëharan sariya wătiko Yerusalem njini tëyëniha Yesu: ² «Soñe ye verëfal hu vi nkoni vëlënëndëdina wënamu wante tavëryënihefu vacërakëlo fu ñi? Vëhni vëyuhnadina wëbák ña tokahnëndëni gante nke namu fu ka.»

3 Yesu më ntëkwakëhni: «Wuhnë lë, soje ye worun dënënëluhna vakwëda Wënu va, bare wënamu hun dënk lidun? 4 Wënu ña dehnëna bi: “Dënënyihni vëhni rëmuh gë hnëmuh”, do fëna “Ale lehnëka rëmu ma hnëmu wameh a tëfëka ndawî”[☆]? 5 Bare wuhnë, ntehnëfunëhëhni vahnë va ahnë kod ntehnëni vële hnagëka va: “Ile rëfëkawo yëdawu ryemahnu ÿa sadëha le pehnëhnik Wënu wäruñëfu.” 6 Awa ge aki nke vahnë va gona mbalëhni ntënënenihëhni vële hnagëkëhni va. Koyëna ntihetëdun wanës Wënu ña soje namu lëw hun ÿi! 7 Wuhnë vëwër! Kila Esayi toña kwëhnako ante nësehnëkawo Wënu ña soje lëw hun ña aki: 8 «“Iyi bulunda gë wanës ñi fo ntënënedëniho, bare wasakahn walëw hni hna ñawëtaniho. 9 Icëmb dëw hni ña, kwëhnana nafa kabi gena wanës mën ña karajëdënihëhni vahnë va bare wënamu wadëw hni fo ye.”»

Ile ronkënëdëha ahnë

10 Tac Yesu më ntehnëkëhni kore ÿa fop: «Nëparyin do gwëryëryin ÿin: 11 Gena ile rënkëd hnë wës ahnë ÿa ronkënëdëha, bare ile sahnid wës lëwu ÿa, umë ye ile ronkënëdëha ahn'a.»

12 Awa vërefal va më tëhaniha Yesu tëyëniha: «Njëteru bi wafarise wä ntavëkëhni gë wëjë soje wanës wante hnësëru ñi?»

13 Umë ntëkwakëhni: «Atëh nte-wo-nte nkok pëlëna Rëm mën le ye g'ambin ÿi nkëcëde. 14 Tavëryinëhni: vumëp vunte hahëd vumëpëntahni ye! Do ge mëp kahëdëha mëp ñëntaw, njođëni vëhni vëhi tak hnë hatëh.»

15 Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Gabëryifu bi ye pehnëtanëk wañi wanës soje ronk.»

16 Yesu më ntëkwak: «Wuhnë fëna, gwëryëdilu hna bi ha gaki? 17 Yëtëluhna bi le-wo-le rënkëk wës ahnë ÿa ndëcëd idonk dëwu hna tac cahnëd mbahn dëwu hna? 18 Bare ile sahnik wës ÿa ntawary hna matik, do rac ronkënëdëha ahn'a. 19 Bambery ntawary ahnë hna matid vinahan vimeh vinte liyehnedëhëhni ndawëndënihëhni vahnë, njëkëlehnëndënihëhni vësëval vëhawary, do ntindëni ndakëntal nte mbañëk Wën, ntehnëndëni, mërëndëni, do nësëndëni wameh vëyënta hni. 20 Wëlin ile ronkënëdëha ahnë ÿa! Bare itok hara ñuhnalihna wëbák gante nke namu ka, umë tonkënëdëlahna ahnë.»

Asëval ale wok gena sëwif hwëtahnëka Yesu

21 Tac, Yesu më matëk hnam ñi hnë vankol vante ye caharab Tir gë Sidon hna. 22 Hnë wati rac, asëval ale lëdëko hnë resiyo rac më njijëk ñarël lëwu. Arac bulunda vële wacëde Kanan hna kwëhnaryiko. Pëgwëlehn ndekand: «Ahwëhn Aju David, kayëhnahnëryiyi g'am! Aryag mën a yine fëlaka do mbërak ñus!»

23 Bare Yesu la ñoñ dëkwalawohna. Awa vërefal vëlëwu va më tëhaniha ntehnëniha: «Daryehna ayi asëval! Njankëdëhëfu tëfëlehnatëndëfu.»

24 Yesu më ntëkwaka asëval a: «Wënu ña soje vëvë Isërayel fo payiko, vële ye had wape wante sëvëk.»

25 Bare asëval a tëhakawo ndëkwëhn haryënk w lëwu do ntehn: «Ahwëhn, ñemarye!»

26 Yesu më ntëkwaka: «Yivëna nufi roka vutah va këfëhnini vumbe vi.»

27 Asëval a më ntëkwaka: «Ahwëhn, toña hwëhnaru. Bare vumbe va ile yod toka roka vële hwëhnëkëhni hna tokëdëni.»

[☆] 15:4 15.4: Icahn 21.27; 20.12

²⁸ Awa Yesu më ntëkwaka: «Kwëtahnëhu ña njabëk! Wënu ña ntif ile ƴadu ƴa.» Do aryagu njërëlehn wati rac dënk.

Yesu njërënëdfëhëhni vëres vëyabah

²⁹ Tac, Yesu matëko hnam nji tëfary lant Galile hna. Umë kayëk hn'ikuñ do ntaña. ³⁰ Wakore wayabah më njijëni ƴalu hna. Më njojënihëhni vële radëf, vumëp, vëreyah, wakumim, gë vëres vëhawary vëyabah. Haryënkw Yesu kwëtëdfënihëhniwo, do njërënëdfëhëhniwo. ³¹ Vahnë va pëmpëhnahnëkëhniwo ante nunihëniwo wakumim ña ga nësëdëni, vëreyah va njërëniho, vële radëf va njasëdëniho g'afërën do vumëp va nudëniho g'afërën. Do pëgwëlehnëni cëmbëndëniha Wën Isërayer ƴa.

Yesu ndavëdfëhëhni vahnë vëyabah vële wok vëyena wasëwif

³² Tac Yesu macëkëhniwo vërëfal vëlëwu va ntehnëhni: «Kaƴëhnahnëkoƴëhni vëƴi vahnë. Wëlin wafac warar yelahnëbun do ñoñ vëhwëhnana ile tokëdëni. Ñadfa hoyawëhni g'inte fo soñe antë njohëni g'ankaƴ.»

³³ Vërëfal va më tëyëniha: «Hnë iƴi fëk, ne kodëfun hnuƴafu ile ryavahnëfuni hafo pihñëni kore gë iƴi ki?»

³⁴ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhnarun?»

Umë ntëkwani: «Mbëf gë vaki, do gë vunkis.»

³⁵ Awa, më ntehnëkëhni vahnë va ntañani nkal hna. ³⁶ Tac më nufëk vamburu mbëf gë vaki va, camehnëka Wënu ña, nkubëlehnëk do njëdahni vërëfal vëlëwu va, cahëlehnënihëhni vahnë va fop. ³⁷ Ale-wo-le tokëko hafo pihñ. Vërëfal va mbarëpëniho vëkankel vapëbah mbëf gë vaki vankubel vante woko va. ³⁸ Vële rokëko va vësan wawuli wahnah yeho, hara vëryëkwaryina vësëval va gë vutah va. ³⁹ Ga koyakëhni kore ƴa, Yesu kayëko kulu hna njind gë resiƴo Magadan.

16

Itëy dahëse

¹ Ga mbiƴëk toye, wafarise gë wasaduse tëhanihaƴo Yesu soñe tëndëhnëniha urënd. Tëyënihawo ntinëhëhni dahëse le rufahnëf paryi nke Wënu ña fayika.

² Bare Yesu më ntëkwakëhni aki: [«Ge ambin ña mbëntëk g'anëka ga, ntehnëdun: “Acahn tëvëdina.” ³ Do ge ambin ña mbëntëk kobëri fo g'acahnëfëf ga, ntehnëdun: “Tëvëf dol.” Kodun ayëtu ile liyaƴ ƴa ge njëkërun ambin ña, bare kodiluhna ayëtu vile liyaƴ hnë iƴi wati ƴi, bi ye pëhnëtanëd!]⁴ Vahnë vëvë gaki vi, vële ye vëwëh do wok vëhahnëndana soñe Wën vi, dahëse tëyëdëni, bare sifa dahëse ile yehawo kila le waciko Yonas fo nuƴadëni.» Tac Yesu më tavëkëhni nji.

Levir wafarise gë wasaduse

⁵ Awa Yesu kayëniho gë vërëfal vëlëwu va kulu hna, soñe ndanëni gë cape ñëntaƴ lant ka. Ante njidëniho ña vërëfal va më kamahnëni wayoyana ile tokëdëni. ⁶ Wati rac, Yesu më ntehnëkëhni: «Diryin wajira! Keharyin levirwafarise ƴa do gë wasaduse ƴa.»

⁷ Vërëfal va pëgwëlehnëni nësëlëndëni: «Kafi yojilënhna vamburu më nësëf aki.»

⁸ Yesu njëtëko wante nësëlëdëni ña, awa më ntehnëkëhni: «Wuhñë, mbaku kwëtahn iña! Soñe ye liyahñëku pañare vamburu wante ryënkwirun nësëndëmu! ⁹ Gwëryëluhna ha gaki? Dënkwëtaðiluhna bi vamburu mbëd wante chehëhñiniho vësan wawuli mbëd va do gë fop vëkankel vankubel wante varëpërunëho va? ¹⁰ Do dënkwëtaðiluhna bi vamburu mbëd gë vaki wante chehëhñiniho vësan wawuli wahnah va do fop vëkankel vankubel wante varëpërunëho va? ¹¹ Hak nko-run gwëryantuhna nësëndiluhna soñe vamburu ante ntehnakëndëmu ahëhawu levir wafarise wã do gë wasaduse wã?» ¹² Awa vërëfal va nkhwëryëhñëni nësëndilëhñiwonna soñe levir le lihande mburu, ñare ile karanjëdëni wafarise do gë wasaduse ntehnëdëhëhñiwonna kehani.

Piyer pëyahñëd Yesu ye Arëhñayik a

¹³ Tac Yesu njiko hnë resiyo Sesare Filip hna. Më tÿëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Vahnë va, mo ntehnëni ye bu, ami Ajë Ahn'a?»

¹⁴ Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhañary Eli yeru, do vëhañary kat, Seremi yeru ma kila hañary*.»

¹⁵ Yesu më mbok tÿëkëhni: «Wuhñë lë, mo lehnërun ye bu?»

¹⁶ Simo Piyer më ntëkwaka: «Arëhñayik a yeru, Ajë Wën paryi ña.»

¹⁷ Awa Yesu më ntehnëka: «Nëfaki, Simo aju San†; gena ahñë yëtëndanëki iyi toña, ñare Rëm mën ile ye g'ambin ña ye. ¹⁸ Awa, ami, ntehnëdëmi, Piyer (ile fëhnëtanëk "taka") yeru, do hn'itaka tac mbëryëdëfu cery sali mën ña. La icëm iña kodina njawëna haryënk wu. ¹⁹ Njëdaðëmi visëdëta Inaw ambini ña: le-wo-le vañëdu nkal li mbañëde ambini hna; le-wo-le wawëryaðu nkal li ma wëryaðe ambini hna.» ²⁰ Tac Yesu më ñañëhahnëkëhni vërëfal vëlëwu va antë pëyaniha ahñë umë ye Arëhñayik a.

Yesu soñe icëm dëwu ña nësëd

²¹ Tëk pëgw wati rac, Yesu pëgwëhñ nësëhñëdëhni wapacëk vërëfal vëlëwu va ntehnënd: «Afo yiwu gë Yerusalem. Hnam, vicër va gë vësankaf vësëna wasaðëha va do gë vëharaj sariya va korotehnëdëniho ðus hafo ndawëhñëniho do, fac rarëna hna, mbëhnëdëfu.»

²² Awa Piyer më canaryëka do pëgwëlehna niranda: «Hali, Ahwëhn, Wënu ña keryëdëhi! Watac geðiluhna muk!»

²³ Bare Yesu më cahëtak do ntehna Piyer: «Ija wëtarye, Sintani! Memañenduho! Nahadila had Wënu ña ñare had vahnë.»

²⁴ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Ge ahñë ñad tÿëlehnëndo, ntë nko nahand soñe lëwu dënk, afo ndib kërëwa lëwu ña tÿëfatëndo. ²⁵ Ale ñad yi ðuniya yi cëmëd, ñare ale wok kwëtahnëna nëf yi ðuniya, soñe lëmën ña, nkoryaryëd ntañary dëwu ña hafo arayen hna. ²⁶ Ye hnëfaðëha ahñë ge nuñak ðuniya yi fop tac cëvehn ntañary dëwu ña? Ye kod njëdañ mbësahni ntañary dëwu ña? ²⁷ Ha ntehnëdëmu, Ajë Ahn'a njijëd gë wamëleka wadëwu ña hnë icëmb Rëmu hna. Awa ale-wo-le ile ntidëho ña mbësade. ²⁸ Toña ña fëyaðëmu: Vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhñulahna Ajë Ahn'a ga njijëd had ahnañ.»

* **16:14** 16.14 Kila hañary: kila ryampo fagant wakila wasër. † **16:17** 16.17 San: Vikerëh vindampo ntehnëk «Yonas».

17

Ibaca Yesu na

¹ Ga ndëcëk wafac mbëf gë ryaw, Yesu më njokëhni vëhni Piyer gë Sak gë San, aheryu Sak, do njiryeryëhni hn'ikuŋ yihnah le nkeniho vëhni fo. ² Hnam Yesu më mbacik tase lëw hni; yëka lëwu ya pëtëdëho had ulav do viyi vilëwu va njerëko had humpen. ³ Taŋ vëréfal vërar va nulehnënihëhni vëhni Moyis gë Eli ga nësëlëdëni gë Yesu. ⁴ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, njivëk nkeyin hnani. Ge ñadü, ntidëfu wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.»

⁵ Nkoko nësënd tëket aŋar ntancah cankëhni, do kopa wëryiko ŋar hna: «Ayi Ajë mën ye ale yahnëbu dus; g'umë natëdëho. Umë rëfëka ahnëpawu!»

⁶ Vëréfal va ga nkwëryëni kopa rac, ntakëkëhniwo dus ndëkwëhnëlehnëni wayëka wã nkal li. ⁷ Awa Yesu më tëhakëhni, ñakëhni do ntehnëhni: «Matëryin! Antë ntaku.» ⁸ Awa më matëndani bare vëhnulawohna ahnë ge gena Yesu fo.

⁹ Ante cëlidëniho kuŋ ŋa Yesu më ntehnëkëhni: «Nt'afëyawuna ahnë ile hnurun yi hafo Ajë Ahn'a mbëhni vësëm hna.»

¹⁰ Tac vëréfal va më tëyëniha Yesu: «Soŋe ye ntehnëdëni vëharaŋ sariya vi, afo Eli njij ten?»

¹¹ Umë ntëkwakëhni: «Afo Eli njij ten soŋe mbokary caŋ fop. ¹² Bare ami pëyaðëmu: Eli tëko njij, bare vahnë va vëyavëtëlawohna. Awa umë ntiniha gante ñadëni ka. Koyëna korotehnëdëniha vahnë vërac Ajë Ahn'a fëna.» ¹³ Awa vëréfal va njëtëlehnëni soŋe San Ayary a nësëndëhëniwo.

Yesu njërënëdëha fatah

¹⁴ Ante tëkëniho hn'ile nkeni kore hna, asan rëhakawo Yesu ndëkwëhn haryënkw lëwu ¹⁵ do ntehna: «Aharan, kaŋëhnanëryiyi g'ajë mën ayi. Hayo fëlaka do njoð kwëlëkwël hnë hwëdëh ma hnë wënka.

¹⁶ Njiryeryëbuha vëréfal hu hna bare vëwëkëna njërënëniha.»

¹⁷ Yesu më ntëkwak: «Wuhnë, vahnë vëhwëhn kwëtahn këm do vërumpak yerun! Hafo guve tëfëko nko ñëwëlahnin gë wuhnë? Afo guve tëfëko voku ryuñënanëhnu? Yinenëhninoŋa fatah fi ani.» ¹⁸ Më njojëniha. Awa Yesu më ñañënahnéka yine ya do yine rac cahñëlehna fatah fa, do fatah fa njërëlehn taŋ. ¹⁹ Tac vëréfal va, më cahëtaryëniha Yesu do tëyëniha: «Soŋe ye wobun mëkëlëfunahna lafuna iyï yine?»

²⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Kabi ikwëtahn hun iŋa mbak dus. Toña ya fëyaðëmu: ge lakënde ikwëtahn inte vak had uÿëc mutarëd fo hwëhna këndun, ntehnakëndun inji kuŋ: “Pakëtary ayi hnani”, do pakëtakënd. Noñ tsakëndiluhna. [²¹ Bare g'imunta do g'icuŋ fo kodë ntayi yi sifa yine.]»

Yesu mbok pëyahñënd icëm do g'ibëhn dëwu na

²² Fac ryampo, ante nkeniho vëréfal va fop Galile hna gë Yesu, më ntehnëkëhni: «Ajë Ahn'a njëdahnëdëniha vahnë va. ²³ Vërac ndawëhnëdëniha; bare, fac rarëna hna, mbëhñëd.» Vëréfal va, ga nkwëryëni watac, pëbëlehnëni yiwëhna sankaf.

Cosahn yatëtanke Cery Wën Cankaf

²⁴ Ante tëkëniho Yesu gë vëréfal vëlëwu Kaperënaŋum ŋa, vële rebadëho yatëtanke Cery Wën Cankaf va tëhanihawo Piyer do

ntehnëniha: «Aharan hun aÿi cosahnëdina bi ÿatëtanke Cery Wën Cankaf hna?»

²⁵ Piyer më ntëkwak: «Cosahnëd».

Wati nte tënkedëho Piyer tere ña, Yesu ryënkweko teba wanës ña ntehn: «Ye hnaharu, Simo? Mo rëfëka cosëhni vëhnaŵ vëvë duniÿa vi ÿatëtanke ÿa? Vëvë watere wadëŵ hni va bi ma vëÿëntaŵ va ye?»

²⁶ Piyer më ntëkwak: «Vëÿëntaŵ va ye.»

Yesu më ntehnëka: «Awa vëvë watere vëhnaŵ va vësosahnëdina. ²⁷ Bare, ñadilëfuhna lavëndanëfuni vahnë va. Awa, yiryeyi lant hna, aloñ doli ÿa, igis dënkweÿyënkwe nte fëladu ña yavëndëryehna wës ÿa: tëkatëdu uÿëc koryi le yed gwër cosahnahni ÿatëtanke mën ÿa gë lëw hu per; yoj asosahn.»

18

Mo lëbëkëhni vëÿëntaŵ va

¹ Wati rac, vërfal va tëhanihawo Yesu tëÿëniha: «Mo lëbëkëhni nafa vëÿëntaŵ va Naŵ ambin hna?»

² Yesu më macëka fatah fatoy, kwëta fagant lëw hni ³ do ntehn: «Toña ÿa fëyadëmu: ge gwëcëtaluhna ayewu had vutah, tënkëdilu hna muk Naŵ ambin hna. ⁴ Ale ÿak njabëk nafa Naŵ ambin hna umë ye ale vanaf soñe nke had fañi fatah. ⁵ Ale hacaka la fatah fëndampo gë fañi ki soñe lëmën ÿa, kacako ami dënk.»

Vile liyendëhëni vahnë wameh

⁶ Yesu më mbok ntehnëk: «Age ahnë ravëtehnëka ikwëtahn iña wëla fatoy fëndampo hnë vunte hwëtahnëko vi, pecek soñe lëwu ÿa ñabi bëraka do ntoñi hnë igu lant. ⁷ Meka ÿi duniÿa le ravëtehnëdëhëhni vahnë ikwëtahn iña! Nked kwëlëkwël vile rëkëd tavëtehnëdëhni ikwëtahn iña, bare ale lik watac ÿa wëh sankaf hnapëdëha! ⁸ Awa ge vák hu ma fary hu ravëtendëhi ikwëtahn iña, dëpëтары; pecek arënk duniÿa le wok puđina hna gë vák ryampo ma gë fary ryampo g'ile worryaryëru waki tak do alabi gë janáma, hnë hwëdëh hunte wok dípëdina muk. ⁹ Do ge inkër hu ña ravëtendëhi ikwëtahn iña, dokëтары; pecek arënk duniÿa le wok puđina hna g'inkër dampo g'ile worryaryëru viki tak do alabi gë janáma.»

Uhnës uryindaryindan soñe fape fante sëvëko nute

¹⁰ Yesu më mbok ntehn: «Keharyin ayafanuna la fëndampo hnë vuñi vutoy; ha, paryi pëyadëmu, wamëleka wadëŵ hni ña haryënkwe Rëm mën le ye g'ambin hna nkeni kwëlëkwël. [¹¹ Yëtëryin, Ajë Ahn'a njiÿëk pehëtëhni vële sëvëko va.]

¹² «Ye hnahadun hnë wañi: ahnë kwëhna këhni wape keme do ryampo hnë watac cëvat. Tavëdiléhnihna bi wañëntaŵ ŵa fop le keryëdëhëhni hna njihahn njëkëlehna ile sëvëk ÿa? ¹³ Ge nujëka, paryi pëyadëmu natëdëha g'ife rac ntëbini wafëhw imbëd gë wahnah g'imbëd gë wahnah (99) wañëntaŵ wante woko wasëvëna ŵa. ¹⁴ Ndampo fo nke, Rëmun le ye g'ambin ÿi ñadina la fëndampo hnë vuñi cëv.»

Ge aÿënta hu ntëntahnëki

¹⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge aÿënta hu ntëntahnëki, macëryehna ayewu ŵuhnë vëhi fo afëyahna ile ntiki ÿa. Ge nëpaki, pehëtëruha aÿënta hu. ¹⁶ Bare, ge ñwëÿëk nëpadiluhna, yoryehna ahnë aryampo ma vëhi

alihahn gante nēsək Vikerēh ka: “Gē vahnē vēhi ma vērar kitijēde le yelēku ŷa.”^{✧ 17} Ge ŋwēŷək nēpadilēhnhna vēhni fēna, pēyahnerē mbara vēle hwētahnēka va; do ge ŋwēŷək nēpadina mbara tac, pēlaryina had arēf ŷatētanke do gē vahnē vēhaŷary vēle wok vēhwētahnēna.

Ibañēhn g'imawēryan

¹⁸ «Toña ŷa fēyadēmu: le-wo-le vañēdun nkal li mbañēde ambin hna; le-wo-le wāwēryadun nkal li maŷēryade ambin hna.

¹⁹ «Pēyadēmu fēna, ge vēhi hnē wūhnē nkal li maŷalēni tēyēni le-wo-le ŷa hn'imunta, Rēm mēn le ye g'ambin ŷi ntinēhnēdēhēhni. ²⁰ Paryi nke, hn'ile mbarēni vahnē vēhi ma vērar soje ŷac mēn, fagant lēŷ hni nkedēfu.»

Uhnēs uryindaryindan soje aryokuŋ ale wok tavēndina

²¹ Awa Piyer mē tēhaka Yesu do tēya: «Ahwēhn, wahwēnta wayēhw rēfēka ravēhnēwa aŷēnta mēn a ge tavēdina dēntahn mēn iŋa? Hafo wahwēnta mbēf gē wahi bi?»

²² Yesu ntēkwakawo: «Hali, dehnēdila hafo wahwēnta mbēf gē wahi, bare hafo ntēbi dēnk wahwēnta wafēhw mbēf gē wahi wahwēnta mbēf gē wahi (70×7) ²³ Awa, wēli uhnēs uryindaryindan soje Inaŷ ambin ŋa: Fac ryampo ahnaŷ fēhnako tēyēhni vēryokuŋ vēlēŷu va koryi le navehnēkēhniwo. ²⁴ Umē ndēnkŷēk tēyēka asan ale wonanēkawo koryi yabah dūs. ²⁵ Asan arac kwēhnalohna ile mbēsahnand koryi rac; awa ahnaŷ a mē ntehnēk nkwaŷini g'asēvalu gē vutahu do g'ile kwēhnaŷ ŷa fop, cosahnahn koyēna nav iŋa.

²⁶ «Awa asan a mē ndēkwēhnēk haryēnkŷ ahnaŷ a, kēlahna do ntehna: “Duñēnanēhnērye, cosēdēmi fop!” ²⁷ Ahnaŷ a mē kaŷēhnahnēka: mē tavēhnēka nav iŋa do tava nji.

²⁸ «Bare ga cahnēk asan arac, pankēlēlehnēni ale ndokuŋēlahnēdēniho do wonanēkawo koryi toye. Paco pēlaka nahēka do ntehna: “Cosērye le wonanēruho ŷa!”

²⁹ «Ale ndokuŋēlandēni ŷa mē njok haryēnkŷ lēŷu do kēlahna aki: “Duñēnanēhnērye, cosēdēmi!”

³⁰ «Bare aŷēntaŷ a mē ŋwēŷēk; mē cēdehnēka hafo mbēsahna nav iŋa. ³¹ Vēryokuŋ vēŷēntaŷ va, ga nuni ile ryēcētak ŷa, njiwēhnahnēkēhniwo dūs mē njini pēyaniha ahnaŷ a fop.

³² «Awa arac mē macehnēka asan a do ntehna: “Wējē! Aryokuŋ ayapah yeru! Tavēhnēmi nav iŋa fop kabi kēlaruho ravēhni. ³³ Tēfakilahna bi, wējē fēna, kaŷēhnahnina aryokuŋēnta hu ŷi, gante kaŷēhnahnēko gē wējē ki?” ³⁴ Ahnaŷ a ntavēkawo dūs awa mē njēdahnēka aryokuŋ a ntind d'oku forosima hafo cosa nav iŋa fop.»

³⁵ Do Yesu mē nkwenēk: «Koyēna ntidēha Rēm mēn le ye g'ambin ŷi ale-wo-le wok tavēndilahna aŷēntaŷu ŷa g'intawary fop.»

19

Ikaray soje pitēl g'asēval

¹ Ga puhnak Yesu wante nēsēdēho ŋa, mē matēk Galile hna nji cape ndampo mbē Yuđe nte yeho gē cape ñēntaŷ sēn Yurēdan ŋa. ² Kore sankaf rēfēlendēhawo do njērēndēdēhēhniwo vēres vēlēŷ hni va.

³ Awa wafarise wëryampo më tëhaniha, më tëyëniha soje tëndëhnëniha urënd: «Sariya fu ÿa maŵëryanëka bi asan mbamba asëvalu soje toña le-wo-le ÿa?»

⁴ Më ntëkwak: «Yëtëluhna bi ile nësëk Vikerëh ÿa? “Wapëgwa hna, ale lik fop ÿa ntikëhni asan g'asëval”,[☆] ⁵ tac më ntehnëk: “Soje umë ye asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.”[☆] ⁶ Koyëna, vëwona vëhi bare ahnë aryampo fo ye. Awa ahnë antë pitëndëlehn ile mbarëpëlehnëk Wën.»

⁷ Wafarise ŵa më tëyëniha: «Awa soje ye ntehnëk Moyis sariya hna, ge asan a mbambëka asëvalu ÿa, kerëhna kayëte nte rufahnëd mbambëka?»

⁸ Yesu më ntëkwak: «Moyis maŵëryanëku avambënduni vësëval hun kabi vankaf va kambëku. Bare wapëgwa hna gelohna koyëna. ⁹ Pëyadëmu: ge asan mbambëka hara pëlalentëhniha g'asan ahaŵary, do ñëla asëval ahaŵary, asan arac ntiik le mbañëk Wënu ña.»

¹⁰ Vërëfal vëlëŵu va më ntehnëniha: «Ge aki nke yëbëlan asan g'asëval, ant'avëra aÿël fecek.»

¹¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Vësan va fop vëwëkëdëfina maŵëni wañi wanës, vële njëdaf Wën fere va fo wëkëd. ¹² Vëÿi viyabah wëmaÿendëhëhni vësan va ñëlëni: soje vëryampo, kobëri nte nagini ña nke; vëhaŵary, vëhni vahnë va likëhni; do vëryampo ñwëÿëdëni soje ntihañdëni doku Inaŵ ambin ña ye. Arabi ale hođ maŵ inji karañ maŵ!»

Yesu ndëwadëhëhni vutah va

¹³ Fac ryampo vahnë yinenëhnikawo Yesu vutah soje tindëhni wëbák ña do ndëwahni, bare vërëfal va niranihëhniwo. ¹⁴ Awa Yesu më ntehnëk: «Tavëryinëhni vutah va njijëni ÿal mën hna, nt'aŵëmaÿehnumi! Vële ye had vëhni va hwëhnëk Naŵ ambin ña.» ¹⁵ Awa më tindëkëhni wëbák ña tac njilehn.

Ajar mbetak

¹⁶ Awa jar rëhakawo Yesu do tëya: «Aharan, ye rëfëko liwu fërën rënkahnu uwám usër hna?»

¹⁷ Yesu më ntëkwaka: «Ye rëyëdëhuho soje ile fërënak? Ahnë aryampo fo ye afërën a. Ge ñadu arënk uwám usër hna maŵëhnëry vakwëda Wënu ña.»

¹⁸ Jar ña më tëyëk: «Vanëhne?»

Yesu më ntëkwaka: «Nt'aryaŵa ahnë; nt'ayëkëlehna asëval ahaŵary; nt'ale; nt'aye sedë wamër; ¹⁹ dënëñëryihni vëhni rëmuh gë hnëmuh; ñahnëryehna aÿënta hu ÿa had wëjë dënk.»

²⁰ Jar ña më ntehnëka: «Maŵëhnëbu wañi vakwëda fop. Ye rëfëko voku liwu kat?»

²¹ Yesu më ntehnëka: «Ge ñadu aye afadah haryënk Wën hna, yiry awaf ile hwëhñaru ÿa do ayëdafni koryi ÿa vëhaÿëhñah va; koyëna nuÿadu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arëfëlehnëndo.»

²² Bare jar ña, ga nkweyëk watac, njiko ayamah fo kabi hnapul yabah kwëhnako.

²³ Awa Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Toña ya fëyađëmu: ntakek avetak ténk Naw̄ Ambin hna. ²⁴ Ha, paryi pëyađëmu: iténk yonkomb hnë hatëh sirehn yak hnëjek g'iténk avetak Inaw̄ Wën hna.»

²⁵ Vëréfal va, ga nkwëryëni wanj wanës, pëmpëhnahnëkëhniwo đus më ntehnëđëni: «Mo ye awa ale hode pehëti ya?»

²⁶ Yesu më njëkëkëhni do ntehnëhni: «Vahnë va vëhođina pehëtahni, bare Wënu ŋa kođ nti fop.»

²⁷ Awa Piyer më ntehnëka: «Nëpary, fuhnë tavëbun fop soje arëfëlehnahnënde. Awa ye hnuyađëfun, fuhnë?»

²⁸ Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ya fëyađëmu: ge Ajë Ahn'a ntañak hnë tinki sëmbik lëwu hna đuniya hasëk hna, wuhnë pëhw gë vëhi vële rëfëlehnikowo vi fëna, ntañadun hnë watinki vësankaf soje ahitiñuni wahnëk pëhw gë wahi wavë Isërayel wï. ²⁹ Do fop vële ravëđ soje mën watere wadëw hni ma vicër hni, vëhery hni, warëm hni, wahnëm hni, vërah hni, wëhañ walëw hni, nuyađëni ntëbi wahwënta keme do nuyađëni sah đuniya le wok pudina ya. ³⁰ Bare vëyabah hnë vële ye gaki vëryënkwëryënk w vi, vërekwa yed do vëyabah hnë vële ye gaki vërekwa vi vëryënkwëryënk w yed.»

20

Uhnës uryindaryindan soje vëryokuñ hn'ikañ

¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Awa, wëli ile mëntëndëlendëni Naw̄ ambin ŋa: Fac ryampo, ahwëhn kañ a sahnëko kobëri fo g'acahnëfëđ ga soje njëkëlehnahni vëryokuñ kañ waresen lëwu. ² Umë mawälëni gë vëryokuñ va cosëhni soje đoku fac ryampo, tac cañëtëlehnëhni njini ndokuñini kañ a.

³ «Hnë wëwati mbëđ gë wahnah hna, më mbok cahnëk do mbok nuhni vëhañary yëwa hna hara ñoñ vëlidilohna. ⁴ Më ntehnëkëhni: “Yiryin wuhnë fëna aryokuñentiwu kañ mën hna do cosëđëmu icos cañah.” ⁵ Njilehñëni.

«Më mbok cahnëk kat lav a nkaf hna, tac hnë wëwati warar g'anent hna, do mbok nti koyëna fo. ⁶ Hnë wëwati mbëđ g'anëka hna kat më mbok cahnëk do mbok tëkatëhni vahnë vëhañary kat ga ñëñëwëni yëwa hna. Më tëyëkëhni: “Soje ye yëwëđun hnani fac ya fop ñoñ đokuñëdiluhna?”

⁷ «Më ntëkwaniha: “Kabi ahnë nufëlëfuhna ryokuñëhnëfuna.”

«Më ntehnëkëhni: “Awa yiryin wuhnë fëna aryokuñëntijiwu kañ mën hna.”

⁸ «G'anëka ga, ahwëhn kañ iña më ntehnëka asankaf vëryokuñ vëlëwu va: “Macëryihni vële ryokuñëhnëko vi asosëhni. Vële rëkwahnik vi ryënkwëhnahnëđu do tëkwahnëni vëryënkwëryënk w vi.”

⁹ «Vële fëgwëko đoku hnë wëwati mbëđ g'anëka ga më njijëni cosini ale-wo-le soje đoku fac ya. ¹⁰ Ga tëkëk icos vële ryënkwëko nufini đoku va, ntiyahnëkëhniwo cosëđëni ntëbini vërekwa vi; bare vëhni fëna ale-wo-le soje đoku fac ya fo cosiko. ¹¹ Ga tebani, mëhnađëniho ¹² ntehnëđëni: “Vëyi vëryokuñ rëkwahnik. Soje wati ryampo fo ndokuñëni; asosaryëlehnëhni gante cosëruhëfu, fuhnë vële ryuñënak ambër hn'ulav fac ya fop ka!”

¹³ «Bare ahwëhn kañ iña më ntëkwaka aryampo hnë vëhni: “Lawo, ñoñ đëntantihna. Mawälakëna bi sosi soje đoku fac ya? ¹⁴ Nufëry cos hu ŋa

do ayi. Ami nëḡək sosëwëhni vēle rëkwahnik vi gante cosëmi ki. ¹⁵ Kodfa bi liwu gante ḡadëfu ka hnapul mën ḡa? Ma kabi kwëhnaḡu anëf soḡe rac bi ḡeḡaryëruho?»

¹⁶ Do Yesu më nkwënek: «Koyëna vërëkwa vi yed vëryënkwëryënk, do vëryënkwëryënk vi yed vërëkwa va.»

Yesu, rarëna ḡa pëyahned icëm dëwu ḡa g'ibëhn iḡa

¹⁷ Yesu Yerusalem nḡidëho. Më canaryëkëhniwo vërëfal pëhw gë vēhi va do ntehnëhni njasatëndëni: ¹⁸ «Nëparyin, gë Yerusalem nḡiden, Ajë Ahn'a nḡedafëniha vësankaf vësëna wasadëha va do gë vēharan sariya va do vēhni nkwëryëlëdëni soḡe ndaḡehnnëniha ¹⁹ do nḡedafëniha vēle wok vēyena wasëwif. Vërac nḡafanḡedëniha, ntampëdëniha tac pakëdëniha hnë kërëwa. Do hnë fac rarëna hna, mbëhnëd vësëm hna.»

Itëy hnëm hni vēhni Sak gë San

²⁰ Awa asëvalu Sebede gë viju vēhi va tēhanihawo Yesu; asëval a më ndëkwëhnëk soḡe tēya Yesu ndemahna.

²¹ Yesu më tēyëka: «Ye ḡadu?»

Më ntëkwaka: «Maḡëryanëryihni vijë mën vēhi vi ntaḡani naw ucankaf hu hna aryampo g'irëhw hu, aḡëntaḡ a g'irahahn hu.»

²² Yesu më ntehnëkëhni: «Yëtëluhna ile rëyëdun ḡa. Kodun bi asewu ankëlëḡa tēmpah horot nte ḡadëfu seḡu ḡa?»

Më ntëkwaniha: «Kodëfun.»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Ha, cedun nkëlëḡa mën ḡa. Bare gena ami fëhnad soḡe ale laḡad g'irëhw mën ma g'irahahn mën, Rëm mën ḡa fëhnad. Vële pëhwëtëhnëk va nḡedaf.»

²⁴ Vërëfal pëhw vēḡëntaḡ va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo gë viju Sebede vēhi vërac. ²⁵ Awa Yesu më macëkëhni vēhni fop do ntehnëhni: «Nḡëtërun vēle ye vësankaf ḡuniḡa vi ndëcëtëni ucankaf ntëḡ hni ḡa, do vëryëndah va tufahnëdëni fanka falëḡ hni fa. ²⁶ Bare tēfëlahna nke koyëna yëbëlan hun. Ale-wo-le ḡad naḡ hnë ḡuhnë ḡa, tēfëka nke aryokuḡëhn hun, ²⁷ do ale-wo-le ḡad nke aryënkwëryënk a, tēfëka nke aramp hun. ²⁸ Ndampo fo nke soḡe Ajë Ahn'a: yijëna soḡe ndokuḡëhni, bare had aryokuḡëhn vahnë nḡijëk do nḡedahn ntaḡary dëwu ḡa pëhëtahnëhni vahnë vēyabah.»

Yesu nḡërenëdëhëhni vumëp vuki

²⁹ Yesu, ante cahnëdëniho gë vërëfal vëlëḡu Seriko ḡa, kore sankaf rëfëlehnëdëhawo. ³⁰ Vumëp vuki laḡako tēfary nkaḡ hna, më nkwëryëni Yesu ryëcëd. Awa pëḡwëlehnëni ndekandëni: «Aharan, Aju David, kaḡëhnahnëryiyi gë fuhnë!»

³¹ Kore ḡa niraḡënihëhniwo ndemëhnani, bare tac nkwënëniho wafëka ḡa: «Aharan, Aju David, kaḡëhnahnëryiyi gë fuhnë!»

³² Yesu më kahnëk, macëkëhni do tēyëhni: «Ye ḡadun linëhnu?»

³³ Më ntëkwaniha: «Aharan, hnundëfu ḡadëfun.»

³⁴ Më kaḡëhnahnëka gë vēhni do më ḡakëkëhni vinkër va; tan mbokalehn nundëni, do tēfëlehnëndëniha.

1 Ante tēhaniho Yesu gē vēřefal vēlēwu Yerusalem ņa, tēkēniho ankol Betēfase hna, hn'ikuŋ nte wācik Oliwiye. Awa mē payēkēhni vēřefal vēhi haryēnkw ntehnēhni: 2 «Yiryin hn'ankol nte ye haryēnkw hun ņi. Tēkatēlehnēdunēha fali fasēval ga pokik, do fatah fantēwu fa g'umē nkeđēni. Pētinēhni ayonēhniwunoŵēhni. 3 Ge ahnē ntehnēku inē đēkwaryina: "Ahwēhn a valēka." Tavēđerun ayojuni.»

4 Umē nkeđ padahn wanēs wante nēsēko kila ņa:

5 «Dehnēryinēhni naŵ Siyo* ņa: Yēkēryina ahnaŵ hun a gē ŷal hun njiđēd hara naŷenajēđina, hnē fali fasēval kayik, hnē fapali.»*

6 Awa vēřefal va ņjiniho do ntini fop ile ntehnēkēhniwo Yesu ŷa. 7 Umē njojēniha fali fa gē fapali fa, tindēnihēhni vacuđ vantēw hni va, tac Yesu kaya. 8 Vahnē vēyađah ntanēđēniho vacuđ vantēw hni va nkaŵ hna njiđēd; vēryampo warund ntanēđēni nkaŵ hna. 9 Vēle ryēnkwarýekawo do vēle řēfēđēhawo va ndekadēniho:

«Osana! Aju David, demaryifu! Arabi Ahwēhn a Wēnu ņa njeđa ale yijēd g'uŵac lēwu ŵa! Cēmbēderu Wēn hunte sēpēk fop!»*

10 Yesu ga tēnkēk Yerusalem hna, bulunda ŷa fop ņēnkaniho. Tēyēđēniho: «Mo ga ye aŷi asan?»

11 Vēle řēfēđēhawo Yesu va mē ntēkwani: «Kila le wācik Yesu ŷa ye vē nkol mbē Nasaret, mbē resiyo Galile hna.»

Ida Vēwaf Cery Wēn Cankaf

12 Yesu tēnkēko selele Cery Wēn Cankaf hna do ntahni fop vēle wafēđēho do laŵēđēho hnam va; kēfēko watabali vēwēcēt koryi do gē watinki vēwaf wēfah va. 13 Tac mē ntehnēkēhni: «Vikerēh Wēn va mē lehnēk: "Acery mēn ņa, Cery iyēfa macēde",* bare ŵuhnē soŵa vēle lirun!»*

14 Wati rac, vumēp gē vēle radēđ řēhakawo Yesu Cery hna do njerēnēkēhniwo. 15 Vēsankaf vēsēna wasadēha va do gē vēharaŋ sariya va, ga nuni viŷē viřēmpēhnahnah vile ntiko Yesu va, do ga nunihēhniwo fēna vutah va ndekadēniho Cery Wēn hna: «Osana, cēmbiru Aju David!» mē ntavēkēhni đus. 16 Awa mē ntehnēniha Yesu: «Nkwēryēđu bi ile nēsēđēni ŷa?»

Mē ntēkwakēhni: «Ha. Kobēri karaŋeluhna bi waŋi wanēs Vikerēh hna:

«"Nturu hafo la vutah vutoy va gē vumbava va cēmbēndēnihi."»*

17 Tac Yesu tavēlehnēhni cahn nkol hna ņji Betani le ndakēko hna.

Atēh nte wok dēwēna

18 Awa, ga pacēk g'acahnēfēđ ga, hara Yesu gē Inaŵ mbokajēđēho, mē njoka inte. 19 Mē nuk atēh nte wācik nuŷ tēfary nkaŵ hna; mē tēhak bare yaryef fo tēkatēko. Awa mē ntehnēka tēh ņa: «Bokēđila alēw muk!» Taŋ tēh ņa kankēlehn fop.

20 Vēřefal Yesu va, ga nuni watac, pēmpēhnahnēkēhniwo. Mē tēyēniha: «Hak kankahnēk aŋ atēh taŋ aki?»

21 Mē ntēkwakēhni: «Toŋa ŷa fēyađēmu: ge kwēhnarun kwētahn do ge gwajēlehnadiluhna, kođuŋ aliwu ile libuha atēh ņi. Kođuŋ dēnk alehnuna iŋi kuŋ: "Matery ani, aŷi alēba wov hna", do rac ntiađ. 22 Ge kwēhnarun kwētahn iŋa nuŷađuŋ le-wo-le řeyērun hn'iyēfa hna.»

* 21:5 21.5 Bulunda Siyo: bulunda vē Yerusalem ŷa ye. * 21:5 21.5: Sakari 9.9 * 21:9 21.9: Wahnēw 118.26 * 21:13 21.13: Esayi 56.7 * 21:13 21.13: Seremi 7.11 * 21:16 21.16: Wahnēw 8.2

Itëy soje fanka Yesu

²³ Tac Yesu ténkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn karanjëndëhni vahnë va; vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër ßulunda wasëwif va më tëhaniha tëyëniha: «Gë injëhne fanka ntidu vëyin? Mo lehnëki alind?»

²⁴ Më ntëkwakëhni: «Ami fëna tëyëdëmu inë ryampo. Dëkwaryino, tac, pëyadëmu fanka fale lihahnëdëfu vëyin va. ²⁵ Mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ma vahnë va yeho?»

Pëgwëniho nkwaëlëdëni vëhni fo ntehnëndëni: «Ge ntëkwayinëk: “Wënu ña fayikawo”, tëyëdëhëfu bi soje ye woyinëk kwëtahnilënahna? ²⁶ Bare ge ntehninëk: “Vahnë va fayikawo”, tëfëka ntakëfu gë kore yi, kafi vëhni fop kwëtahnëniho San kila yeho.»

²⁷ Awa më ntëkwaniha Yesu: «Yëtëlëfuhna.»

Awa, më ntehnëkëhni: «Pëyadiluhna, ami fëna, gë fanka fale lihahnëdëfu vëyin va.»

Uhnës uryindaryindan soje rëm hwëhn vutah vucan vuki

²⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Ye hnaharun gë wanji? Nkeho asan ale hwëhnakëhniwo vutah vucan vuki. Më tëyëka fandënkwëryënkwa fa ntehna: “Ajë mën, yirye dol aryokuñi kañ hna.”

²⁹ «Më ntëkwaka: “Hali, ñada yiwu.” Bare, ga mbiyëk toye, nkwcëcëtëko nahan dëwu ña do nji g'ikañ.

³⁰ «Rëm ña më mbok tëyëka koyëna fo aju aÿëntaŵ a. Arac më ntëkwak: “Awa, apa, njidëfu”, bare yilohna.

³¹ «Awa tëyëdëmu: Mo lik hnë vëyi ile ñad rëm hni ña?»

Më ntëkwaniha: «Aryënkwëryënkwa aÿi ye.»

Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ña fëyadëmu: vëref ñatëtanke va gë vësëval vële wafëd vankaf vantëw hni va vëhni ryënkwendëhu hnë Inaŵ Wën hna. ³² Ntehnëdëmu wanji kafi San Arya a njijëko tufu nkaw catah ña do kwëtahnëlnahna; bare vëref ñatëtanke va gë vësëval vële wafëd vankaf vantëw hni va kwëtahnënihawo. Do la gante nurun watac ka gwëcëtëluhna vankeya hun va ahwëtahnahnuna.»

Uhnës uryindaryindan soje vëyam vëyapah

³³ Yesu më mbok ntehnëk: «Nëparyin uhnës uryindaryindan hawary: Nkeho asan ale fëlëko kañ waresen. Më keceyëk do nkab hatëh ñwëyëhnahnënde waresen ŵa do pël ide nte rëkëde njawahnënde kañ inja. Tac, më kwëtahnahnëkëhni kañ inja vëyam njilehn uyas. ³⁴ Wati nte mbarëpëde uhnëda ña, më payëkëhni vëryokuñ vëlëwu va vëyam hna soje njëdaniha sah lëwu ña.

³⁵ «Awa vëyam va më pëlanihëhni vëryokuñ ahwëhn kañ va, ndafëniha aryampo, aÿëntaŵ a ndawëniha, ararëna ña ntutëniha gë wëraka. ³⁶ Ahwëhn kañ inja më mbok payëkëhni vëhawary ntëbini vële ryënkwëko njini va, bare vëyam va koyëna fo mboko ntinihëhni. ³⁷ Awa më payëka aju ña dënk ntehna: “Kwëhnadëni untënah g'ajë mën aÿi!”

³⁸ «Bare vëyam va, ga nunih aÿë ahwëhn kañ inja, më ntehnëlëni: “Wëliho ale lëwëd a! Yinëfu, ndawina, tac kañ inji fuhñë hwëhnëdën!”

³⁹ Awa umë pëlanih, canëniha kañ hna ndawëlehnëniha.»

⁴⁰ Tac Yesu më tëyëkëhni: «Ge ahwëhn kañ inja mbokajëk, hak ntidëhëhni vëyi vëyam?»

⁴¹ Më ntëkwaniha: «Ndaŵehñedëhëhni idaw̄ meh vēyi vēyam vēyapah do njedāhni kaŷ iŋa vēhaw̄ary vēle rēkēd̄ njedandëniha sah lēwū ŷa hnē wati le-wo-le mbarēpēdëni hna.»

⁴² Tac Yesu më ntehnēkëhni: «Kobëri karanjēluhna bi ile nēsēk Vikerēh vi?»

«Itaka inte cañētaniho vēvēry vacery va vacak ye tame inte mbëryahnēk Wënu ŋa cery ntēwū ŋa fop. Ahwëhn a lik umē do nkwamēk d̄us njëki!»[✠]

⁴³ Tac më nkwënēk: «Soŋe rac pëyađëmu: Naw̄ Wënu ŋa tebēderun, njedāyini bulunda le linëndëha d̄oku fërën. [⁴⁴ Ale-wo-le yod̄ hn'iŋi taka ŷa nihēd̄ taj; bare ge taka ŋi ahnē njohahnēk, ŋwëŷehñedëha nke ivēd̄ fo.]»

⁴⁵ Vēsankaf vēsëna wasadëha va gë wafarise w̄a nkwëryëniho wahnēs wad̄indaryindan Yesu w̄a do njëtëniho vēhni ntehnēd̄. ⁴⁶ Awa më njëkëhñadëni fere pëlahnëniha, bare ntakekëhniwo gë kore ŷa kabi kila ntinihawo.

22

Uhnēs uryindaryindan soŋe roka iñël

¹ Yesu gë wahnēs wad̄indaryindan mboko nēsëhnëndëhni vēle hnēpadëhawo va ntehnatënd: ² «Wëlin ile mëntëlëni Inaw̄ ambin ŋa: Ahnaw̄ Asankaf nēgehnēko roka iñël aju. ³ Më ntehnēkëhni vēryokuŋ vēlëwū va njini macinihëhni vēle fayehnik roka va, bare vēyađilohna njjëni.

⁴ «Më mbok payëkëhni kat vēryokuŋ vēhaw̄ary njini ntehnënihëhni vēle fayehnik va: “Wëli ile ntehnēk Ahnaw̄ a: ‘Tame roka ŷa puhñayik, vacët mën wuhniryah w̄a ryaw̄ik. Yijën roka iñël ŷa. Fop puhñayik!’ ”

⁵ «Bare vēle fayehniko va vēhnëpalëhniwohna vēfayik va; njilehñëni wëbal wadëw̄ hni, vēryampo kaŷ dëw̄ hni, vēhaw̄ary igwaf dëw̄ hni. ⁶ Vëyëntaw̄ va më pëlanihëhni vēryokuŋ Ahnaw̄ a ntinihëhni këm fo do ndawënihëhni. ⁷ Awa Ahnaw̄ a më ntavëka d̄us; më payëkëhni wasodafë walëwū w̄a njini ndawënihëhni vēyi vēryaw̄ vahñë do pēdëni nkol dëw̄ hni ŋa. ⁸ Tac më ntehnëkëhni vēryokuŋ vēlëwū va: “Roka iñël ŋa puhñayik, bare vēle fayehnik va tēfëlëhnihna tokëni. ⁹ Awa yiryin gë vankaw̄ awaciwuni vēle fankëlēd̄un va fop njjëni roka ŷa.” ¹⁰ Vëryokuŋ va më njini gë vankaw̄ macinihëhni fop vēle pankëlēdëniho va, vēli wëh gë vēli fërën per; koyëna acery nte rokande roka iñël ŋa pëbëlehnëni vahñë va.

¹¹ «Ahnaw̄ a, ga tēnkëk njëkëhni vēle yijëk roka va, nuka asan ale wok diyana viyi ambënt. ¹² Më tēyëka: “Lawo, soŋe ye rēnkiru ani viyi ambënt këm?” Bare asan a ñoñ kodilohna ntëkwa.

¹³ «Awa Ahnaw̄ a më ntehnëkëhni vēryokuŋ vēlëwū va: “Ñabëryina wëbāk ŋi gë wapary ŋi do aloŋuna g'ipër, gë umëhwëry. Hnam rēkēd̄ kond do cemëlehnand wabeñ ŋi.”»

¹⁴ Yesu më nkwënēk: «Vëyafah macini, bare vēyabëna vēle rëhñayik va.»

Soŋe icosahn ŷatëtanke

¹⁵ Ga mbiyëk toye wafarise wëryampo njilehnëni mbarëläni nësëläni gante ntidëni pëlahnëniha Yesu gë wanës wadëwu ña dënk. ¹⁶ Më payënihëhni vëréfal vëlëw hni vëryampo do gë vëryaw vële nkeniho gë Erođ va njini ntehnëniha Yesu: «Aharan, njëtëbun catëru. Toña ye karanëđuhëhni vahnë va nkaw Wënu ña; dakëlihna gë le nahadëni vëyëntaw do dëbëndëlehnëđilihëhniha vahnë va. ¹⁷ Awa pëyaryifu ile hnaharu: sariya fu ña ma wëryak bi ma ma wëryana cosi ýatëtanke ña asankaf a, Sesar?»

¹⁸ Bare Yesu njëtëko nahan meh dëw hni ña, më ntehnëkëhni: «Wuhnë, vëroka vahnë, soje ye rëndëndunëho urënd? ¹⁹ Tufëryino koryi le sosande ýatëtanke ña.» Më tufëniha uyëc koryi. ²⁰ Më tëyëkëhni: «Yëka mo g'u'wac mo liyik koryi li?»

²¹ Më ntëkwani: «Cesar ye.»

Më ntehnëkëhni: «Awa cosëryina Sesar ile kwëhnëk ña, do Wënu ña fëna ile kwëhnëk ña.» ²² Ga nkwëryëni inji dëkwa, pëmpëhnahnëlehnëkëhniwo. Tac tavëlehnëniha Yesu njilehnëni.

Soje ibëhn vësëm

²³ Hnë fac rac fo, wasaduse wëryampo rëhakawo Yesu. (Vëhni hnësëđëho vësëm va vëvëhnëđina.) Më ntehnëniha: ²⁴ «Aharan, gena bi Moyis nësëko: “Ge asan ýëlëk, do cëm hara tavëna vutah, aheryu ntëwëđëha asëval a soje nagëhnahna acëru vutah.” ²⁵ Awa ýal fu hna nkeniho vësan mbëđ gë vëhi vële vankëk rëm gë hnëm. Aryënk wëryënk w a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah do tavarya koyëna asëvalu ña aheryu. ²⁶ Ahigëna ña fëna koyëna nkehawo, tac ararëna ña do gë fop mbëđ gë vëhi va. ²⁷ Ga puni vëhni fop, asëval a fëna cëmëgëlehn. ²⁸ Awa, ge vësëm va mbëhnëni, mo yed asan ayi asëval hnë vëyi vësan mbëđ gë vëhi vi, kabi vëhni fop ñëlënihawo?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Wuhnë mpaýëmpaýadëhu kabi yëtëluhna Vikerëh va gë fanka Wënu ña. ³⁰ Ge vësëm va mbëhnëni, vësan va gë vësëval va vëvokëđina ñëlëläni, ñare had wamëleka nkeđëni ambin hna. ³¹ Kobëri karanëđuhna bi, ile ntehnëku Wën soje ibëhn vësëm ña? Umë lehnëk: ³² “Wën Abëraham ña yebu gë Wën Isak do gë Wën Sakob.”» Yesu më nkwënk: «Wënu ña, gena Wën vësëm, Wën vële wok vësëmëna ye.»*

³³ Vële hnëpadëhawo va fop pëmpëhnahnëkëhniwo gë sifa karëña nte karanëđëhëniwo ña.

Akwëđa ante ýak yabëka nafa

³⁴ Ante kamahnëniho wafarise wã Yesu ndënëkëhni wasaduse wã, mbarëniho. ³⁵ Aharan sariya aryampo hnë vëhni ñadëho tëndëhna urënd; awa më tëhaka do tëya: ³⁶ «Aharan, anëhne kwëđa ýak hnëfak sariya hna fop?»

³⁷ Yesu më ntëkwaka: «“Nahnëryehna Ahwëhn a Wën hu ña gë sakahn hu fop, g'inta'wary hu ña fop, gë hakili hu ña fop.”* ³⁸ Anji ye ante hnaýëk do ýak yabëka nafa ña. ³⁹ Do wëli kigëna ña, ante këñëlahnëni gë ndënk wëryënk w ña: “Nahnëryehna aýënta hu ña had wëjë dënk.”

⁴⁰ Sariya Moyis ña fop gë wade karanëđënihehniwo vahnë wakila ña fop hnë vanji vakwëđa vaki nke.»

Arëhnayik a gë David

⁴¹ Wafarise w̄a ga mbarēni, Yesu mē tēyēkēhni: ⁴² «Ye hnaharun soje Arēhnayik a? Aju mo ye?»

Mē ntēkwaniha: «Aju David ye.»

⁴³ Mē tēyēkēhni: «Awa soje ye David, ante nēsehnēkawo Iyir Ipacah ija, macēkawo “Ahwēhn” ntehn:

⁴⁴ «“Ahwēhn a Wēnu ŋa umē lehnēkawo Ahwēhn mēn a: yij alaŋa g'irēhw mēn, hafo hale kēfēdēfuhēhni vēle jēwēki va haryēnk wu.”*»

⁴⁵ «Ge David “Ahwēhn” macēka, awa hak kod Arēhnayik nke aju David?» ⁴⁶ Awa wafarise warac, wēla aryampo hnē vēhni kolēlohna ntēkwahna iñē do, tēk pēgw hnē fac rac, ahnē bokēlohna ndēk tēya iñē.

23

Soje vēharan sariya va gē wafarise w̄a

¹ Awa Yesu mē ntehnēkēhni kore j̄a fop gē vērēfal vēlēwu va: ² «Vēharan sariya Moyis va gē wafarise w̄a ye vēyabahn sariya va. ³ Awa tēfēka aŋawēhnuni do aliwu ile ntehnēdēnihu j̄a fop; bare ant'alindu ile ntidēni j̄a, kabi vēlidina ile nēsēhnēdēnihu j̄a. ⁴ Waryib walēnah, walakah ndibi mbarēpēdēni, do ndibēndēdēnihēhni vahnē va; bare vēhni dēnk ŋoñ vēlidina ndemahnēnihēhni.

⁵ «Ile ntidēni j̄a fop, nuhahnēnihēhni vahnē va ntidēni. Yēkēryin gante naŋēk ka Wanēs Wēn wante ñēbadēni wayēka hna gē wahnil hna! Yēkēryin fēna gante njaryēk ka j̄aŋar yale rēfēde wacēmēt viyi vilēw hni soje tufēhnahnēndēni kahnēndani soje Wēnu ŋa! ⁶ Ñadēni daŋa hnē wēlaŋa walēnah hna hn'ile tokēde roka sankaf hna do ñadēni fēna wēlaŋa wale rēkēde nuhahnēndeni vacaliŋa hna; ⁷ ñadēni nkaŋēndeni g'untēnah wayēw̄a bulunda hna do macēndeni “Aharan Asankaf”.

⁸ «Bare wūhnē, ant'aliwu aŋacēndewu “Aharan Asankaf”, kabi hnēnk yerun wūhnē fop do Aharan Asankaf aryampo fo hwēhnarun. ⁹ Ant'aŋacuna ahnē hnē wūhnē “Apa”, kabi aryampo fo ye Rēmun j̄a, umē ye g'ambin. ¹⁰ Ant'aliwu fēna aŋacēndewu “Aharan”, kabi Aharan aryampo fo hwēhnarun, umē ye Arēhnayik a. ¹¹ Ale j̄ak hnaŋēk hnē wūhnē j̄a rēfēka nke aryokujēhn hun a. ¹² Ale hnaŋēnaka mbanēde, bare ale vanaka naŋēnēde.»

¹³ Tac Yesu mē ntehnēkēhni vēharan sariya va gē wafarise w̄a: «Meku wūhnē, vēroka vahnē! Pidēntunēhēhni rēnka Naŋ ambin ŋa vahnē va; tēnkēdiluhna wūhnē do tavēdilunēhniha tēnkēni vēle j̄ad va. ¹⁴ [Meku wūhnē, vēharan sariya vi gē wafarise w̄i, vēroka vahnē! Nufēntunēhēhni vēsēval vēle cēmaryēk vēsan va, vēsay, ile kwēhnani j̄a fop do fēna njēfadun iyēfa yaryah ntehnani catērun. Soje umē ye wūhnē hitinjēnde kiti le j̄ak yapēk j̄a!]

¹⁵ «Meku wūhnē, vēharan sariya vi gē wafarise w̄i, vēroka vahnē! Njasēlehnēdun gante-wo-gante nkal li gē walant li ahnuŋahnēnduna aryampo ale hwētahnēku, do ge nuŋarunēha ntidunēha tēfa tēnk gē janāma hafo ntēbu wūhnē wahwēnta wahi.

¹⁶ «Meku wūhnē, vumēp vunte hahēd vahnē! Ntehnēdun: “Ge ahnē ntēkahnēk Cery Wēn Cankaf ŋa, umē gena ŋoñ; bare ge sanu vē Cery Wēn Cankaf j̄i ntēkahnēk, tēfēka nti ile ntehnēk j̄a.” ¹⁷ Nēnkwerun do mēpērun! Sanu j̄i gē Cery Wēn Cankaf nte sēvēndanēk sanu ŋi, ye

* 22:44 22.44: Wahnēw̄ 110.1

ÿak yaβēka nafa ÿa? ¹⁸ Ntehnēdun fēna: “Ge ntēkahnēk mahēhnu hn'ile cēnade sadēha hna, umē gena tana; bare ge ile sēnahnik ÿa ntēkahnēk, tēfēka nti ile ntēkēk ÿa.” ¹⁹ Vumēp yerun! Ye ÿak nēfak: sadēha ÿa ma hn'ile cēnayik sadēha hna ile sēvēndanēdēha ÿa? ²⁰ Yētēryin iÿin: ale lēkahnēk hn'ile cēnade sadēha hna, ntēkahnēk fop vile ye hnam va. ²¹ Ale lēkahnēk Cery Wēn Cankaf ña, ntēkahnēk Cery Wēn Cankaf ña gē Wēnu ña per. ²² Ale lēkahnēk ambin ña, ntēkahnēk tinki Wēnu ña gē Wēnu ña per.

²³ «Meku wūhnē, vēharan sariya vi gē wafarise wī, vēroka vahnē! Njēdadunēha Wēnu ña ÿēña hwēhn pēhw-wo ile varēpērun ÿa, hafo gē sifa yaryef yale-wo-yale rokēde ÿa fop, bare mawēndiluhna ile ÿak hnēfak sariya hna, gante nke usatah gē kayēhnahn do g'ikwētahn ña. Umē ye ile rēfakēha aliwu ÿa, hara dēnkwēluhna fēna yēdahn ÿēña hwēhn pēhw-wo ile varēpēdun ÿa. ²⁴ Vumēp vunte hahēd vahnē! Tarēdun ile sedun ÿa alihētahnuna fanku, bare kohnēdunēha yonkomb!

²⁵ «Meku wūhnē, vēharan sariya vi gē wafarise wī, vēroka vahnē! Pēr hna vahnē vēfērēn yerun bare bāmbery, ule fēbēku g'īña idēb vahnē. Ile lidun ÿa nke had ahnē ale facēnēd hamēhni fo nkēlēwa ña gē humpan uña do nko tonk bāmbery ÿa. ²⁶ Farise wēpah! Pacēnēryin bāmbery ankēlēwa ña tac pēr ña fēna pacēd.

²⁷ «Meku wūhnē, vēharan sariya vi gē wafarise wī, vēroka vahnē! Gē wayag wale yerēnik liyak had nkamēk pēr ña mēntēlērūn, bare bāmbery ÿa wayēc vēsēm fēbēk do gē sifa viyēlah-wo. ²⁸ Koyēna nkehu wūhnē fēna pēr ña, tufēhnađun catērūn, bare bāmbery ÿa vēroka vahnē yerun do dēnēnēluhna sariya ÿa.

²⁹ «Meku wūhnē, vēharan sariya vi gē wafarise wī, vēroka vahnē! Mbēryēndunēhēhni wakila ña wayag walēwēri wā, gwamēnēndunēhēhni vēle satēk va wayag walēw hni wā, ³⁰ do ntehnēdun: “Ge wati vacērakēlo hu ÿa yentahnēkēndēbunēho demakēndilēfunihna ndawēnihēhni wakila ña.” ³¹ Koyēna, njavētērun wūhnē dēnk vutah vēle ryawēkēhni wakila ña yerun. ³² Awa tēfēryin soñe afuhnawu ile pēgwēniho warēmūn ÿa!

³³ «Walēn yerun, pēbēku wanto ña, hak ñadun ahehawu hara dabiluhna gē janāma fac kiti hna? ³⁴ Soñe umē pēyađēmu, cañētēhniđēmuni wakila do vēyēt do gē vēharan paryi. Ndawēdunēhēhni vēryampo, vēyēntaw va afakuni hnē wakērēwa, do ntampēdunēhēhni vēhawary kat vacaliña hun hna do rēkēdun arēfēlehnēnduni hnē wahnaw hna fop. ³⁵ Koyēna wūhnē cosēd Wēnu ña soñe ile ndawini vahnē vēle wok vēlina wēh va tēk pēgw idaw Abel hna hafo vēhni Sakari hna, aju Barasi, ale ryawērun yēbēlan ÿēwa sēvah hna g'ile cēnade sadēha ÿa. ³⁶ Toña ÿa fēyađēmu: Wēnu ña piniñēdēhēhni vahnē vēvē dol va soñe wani fop!»

Yesu gē Yerusalem

³⁷ Yesu mē mbok ntehnēhni: «Wūhnē vēvē Yerusalem vi, wūhnē vēle ryawēdēhēhni wakila, ndawēdunēhēhni gē wēraka vēle payēhnikuni Wēnu va! Gante ñadēfuho đus varēpu darēl mēn had cale nte varēpēkēhni vutahu hnē vampañ vantēwu, bare mawēluhna! ³⁸ Awa wēli, Wēnu ña tavēd cery hun ña. ³⁹ Ha, pēyađēmu bokēdiluhna ahnuwuno hafo wati nte ntehnēdun: “Arabi Ahwēhn a Wēnu ña njēda ale yijēd g'uwac lēwu wā!”»

24

Yesu inih Cery Wën Cankaf ɲa pëyahñeđ

¹ Yesu cahnëko Cery Wën Cankaf hna do, ante njidëho ɲa, verëfal vëlëwu va më tëhaniha soje tufahnëniha vacery vante yeho caharab selele Cery Wën Cankaf hna. ² Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Nurun iyin fop? Toña ɲa fëyađëmu: la itaka đampo godina tinda hnani hn'iñëntaŵ; fop nihëde.»

Ile yed tëkahnind wapuya đuniya

³ Ga ndëcëk watac, Yesu hn'ikuɲ Oliwiye hna njiko ntañako. Verëfal vëlëwu va më tëhaniha do tëyëniha: «Guve ntiyađ waɲi, do ile yed dahëse iboka hu ɲa do gë wapuya đuniya ɲa?»

⁴ Më ntëkwakëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aravu arokayiwu! ⁵ Vahnë vëyabab njijëđëni mëcani uŵac mën wa do ntehnëndëni: “Arëhnayik a yebu!” do tokađënihëhni vahnë vëyabab. ⁶ Nkwëryëđun ga mëtëde darël hun do gë wakasëk soje wamët wabë ɲaŵët ɲa. Antë ntaku: watac afo ntiya, bare geđina ten wapuya iyi đuniya. ⁷ Bulunda rëkëđ mëtëndëni gë bulunda ɲëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëđëha ahnaŵ aýëntaŵ; nkeđ nienka nkal hnë waresiyo wayabab, do g'inte ɲa. ⁸ Nkeđ had lav donk hnag ryënkwëryënkw.»

⁹ «Hnë wati rac, vahnë va mbërehnëđënihu do ndaŵëđënihu. Wabulunda ɲa fop ñëwëđënihu soje lëmën. ¹⁰ Vëyabab tavëđëni kwëtahn iɲa; rëkëđ tokalëndëni do ñëwëlëđëni. ¹¹ Wakila vëwër vëyabab sahnëđ do tokađënihëhni vahnë vëyabab. ¹² Wameh ɲa campëđ hafo iña vahnë vëyabab godina. ¹³ Bare ale yawënađ hafo pu ɲa, Wënu ɲa pehëtëđëha. ¹⁴ Wanës Wakasëk Naŵ iɲi pëyahñëde đuniya li fop, wabulunda ɲa fop nkwëryëđëni. Tac tëkid wapuya đuniya ɲa.»

Ambër cankađ

¹⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Fac ɲa tëkid hn'ile nudun ɲëŵa sëvah hna le wacëde “Iñë hayah ðëcët ɲa” le nësëđëho kila le waciko Daniyel ɲa. Arabi ale haraɲëda nkwëry đus waɲi! ¹⁶ Awa vële yed Yude va tëfëđëha nkaryëni gë wahuɲ: ¹⁷ ale yed yaɲ cery ntëwu ɲa, tëfëlahna cëli njij nuf viyë vilëwu va ðambery ani gë nkaryahnënd; ¹⁸ do ale ye hn'ikaŵ ɲa tëfëlahna mënc gë ɲalu soje njoj cuđ cankađ ntëwu ɲa. ¹⁹ Mekëhni vësëfal vëryonkah va gë vële yëwëndëđëhëhni vutah vuntëw hni va hnë wafac warac! ²⁰ Yëfaryina Wënu ɲa soje ant'ayaryu hnë wafac wale tëvëđ gë fanka ma hnë fac ntaŵëla hna! ²¹ Hnë wati rac njabëđ đus ambër ɲa, ntëbi vante yeho kobëri nte pëgwëko đuniya hafo gaki ɲi, do bokëđina nke muk sifa mbër tac. ²² Ge Wënu ɲa pëhnaкëndilohna ɲaýët waýi wafac, ahnë gokëndina. Bare ɲaýëtëđ soje vahnë vële tëhnaк va. ²³ Awa ge ahnë ntehnëku: “Yëkëryina, Arëhnayik a ani nke!” ma: “Hnani nke!” nt'aŵaŵu, ²⁴ kabi vële wok vëyena verëhnayik paryi gë wakila paryi sahnëđ. Tëkëđ ntindëni vifëmpëhnahnah visankaf gë wëdahëse wacankaf tokahnënihëhni vahnë va, hafo tokaryënihëhni la vële tëhnaк Wën va, ge kokënd nke. ²⁵ Nëparyin! Pëyamu kobëri fo.»

²⁶ «Awa ge ntehnirun: “Yëkëryin, Arëhnayik a wula hna nke!” nt'ayiwu. Ma ge ntehnirun: “Yëkëryin, hnani coŵak!” nt'aŵaŵu. ²⁷ Itëk Ajë Ahn'a

nked had mbilëbilëk ambin hn'ani penëlehn d'uniya yi fop. ²⁸ Hnë le nke ibël hna, hnam mbarëpëlëdëni wahuy wa.»

Iboka Ajë Ahn'a

²⁹ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ndëcëk wafac ambër atac, ulav wa kuyëf tan, tac lepera wa bokëdina ntanc, wahol wa njojëf do fanka favë g'ambin fa nënkad.*»

³⁰ «Awa, dahëse Ajë Ahn'a cahnéf ambin hna; fulunda vahnë vëvë nkal vi fop njahnadëni, nudëniha Ajë Ahn'a ga tëkid vëjar hna mati g'ambin gë fanka do gë icëmb canka. ³¹ Lënkwa sankaf ya ntënkweëdo do payëfëhëhni wamëleka wadëwu na hnë vacape vanah vambë nkal vi, mbarëpidënihëhni vële tëhna va.»

Mëntëndëlehn g'atëh anuÿ

³² «Gwëryëryin ile karanëf anuÿ ni: ge tëk nëp tuÿ njëtëdun wati hasëk ya tëhajëk. ³³ Ndampo fo nke, ge nurun vëÿin fop, yëtëryin wati iboka Ajë Ahn'a tëhajëk, bëyëdina ntiya. ³⁴ Toña ya fëyaëmu: yi yamani dëcëdina hara diyana vëÿin fop. ³⁵ Ambin ni g'inkal ni ndëcëf, bare wanës mën ni dëcëdina muk.»

Ahnë yëtëna wati wapuya d'uniya ya

³⁶ «Ahnë yëtëna bi guve tëkid fac ma wati le ntiya vëÿin ya, la wamëleka wab g'ambin ni gë Aj'a dënk vëyëtëna; Rëm ya fo yëtëk. ³⁷ Fac ile njihahnid Ajë Ahn'a nked had gë yamani rëm fu sankaf, Nowe, ka. ³⁸ Wati rac, tëkahndo uwac sankaf wa, vahnë va tokëdëniho do cedëniho, nëlëdëniho do njëdahnëdënihëniho vëryag hni va nëlini, hafo fac le tënkahnëko Nowe hnë sisikulu hna; ³⁹ ñoñ vëyëtalohna hafo uwac sankaf wa tëki do njokëhniwo vëhni fop. Vahnë va koyëna mbokëd ntindëni ante njijëf Ajë Ahn'a. ⁴⁰ Wati rac, vësan vëhi yed kaÿ hna: njodëha aryampo do tava aÿëntaÿ a. ⁴¹ Vësëval vëhi rëkëf ndawëndëni ryëwa: njodëha aryampo do tava aÿëntaÿ a.

⁴² «Awa nt'ahnamawu, kabï yëtëluhna bi iyëhne fac njijëf Ahwëhn hun a. ⁴³ Yëtëryin d'us waji: ge ahwëhn tere ya njëtakënd wati le njijëf g'umëf ga ale ya, dakakëndina wakwëf do tavakëndilahna tënk tere lëwu hna. ⁴⁴ Soje umë ye, pëhwëtyarin wuhnë fëna, kabï Ajë Ahn'a tëkid hnë wati le worun nahaluhna.»

Aryokuÿ ale hahnëndak g'ale wok kahnëndana

⁴⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Mo ga ye aryokuÿ ale hahnëndak do ritëk a? Umë ye ale hwëtëhahnëhni vëryokuÿëntaÿu va fop ntehni: "Yëdaryindëhni vëryokuÿënta hu vi roka ya hnë wati le rëfëka hna." ⁴⁶ Nëfaka aÿi aryokuÿ ge ahwëhn tere ya mëncid do tëkata ga ntid doku lëwu ya! ⁴⁷ Toña ya fëyaëmu: ahwëhn tere ya kwëtëhahnëdëha hnapul lëwu ya fop. ⁴⁸ Bare ge aryokuÿ aÿeh ye, ntehna ahwëhn tere ya mëncënkajëdina, ⁴⁹ do pëgwëlehn ndafëndëhni vëryokuÿëntaÿu va do tokëlahnëndëni, celahnëndëni gë vëryëw! ⁵⁰ Awa ahwëhn tere ya mëncid hnë fac le nkok yëkadilahna aryokuÿ arac, hnë wati le nkok yëtëna; ⁵¹ ndafëdëha daf ntavah gante ntidëni vële hnësëf ile nkoni walidina ya, hn'ile kodë do cemëlehnade wabëh hna.»

* 24:29 24:29: Esayi 13.10; 34.4

25

Uhnēs uryindaryindan soje vėryag pėhw

¹ Yesu mē mbok ntehn: «Awa Inaŵ ambin ŋa g'iŷi uhnēs uryindaryindan mēntēlēdēni: vėryag pėhw nufēni walampu walēŵ hni cahnēni kacahnēniha ale ŷēlēf. ² Hnē vėrac, imbēf nēnkwēniho do imbēf titēni. ³ Vėhnēnkwah va njonihio walampu walēŵ hni ŵa, bare vėfehnalohna wagu* ŋa. ⁴ Bare vėritah va njoyaniho walampu gē wasēleku wagu ŋa pehnani. ⁵ Awa ale ŷēlēf a ndēcajēdēhawo; vėryag va mē njokēhni wakwēd ndakēlehnēni.

⁶ «Ante ndēcak ŋa, mē wėryik wadeka: “He ŵuhnē! Ale ŷēlēf a nkejēk! Cahnėryin ahacawuna!”

⁷ «Awa vėryag pėhw va nēgalehnēni pėgwēni pėhwētēndēni walampu walēŵ hni ŵa. ⁸ Vėhnēnkwah va mē tēyēnihēhni vėritah va: “Yēdėryinēfu wagu hun ŷi, kabi walampu walēŵ fu ŵi dīpiŋa nke!”

⁹ «Vėritah va mē ntėkwanihēhni: “Hali, kabi gedfilēfuhna gwēr fuhnē fop. Yiryin alēŵaju gē vēwaf.”

¹⁰ «Awa, vėhnēnkwah va njilehnēni ntēŵajēni wagu ŋa. Hnē wati rac tēkiko ale ŷēlēf a. Imbēf vēle fėhwētako va tēnkēntēlehnini g'umē cery nte nēland hna cēdēlehni rēnka ŷa.

¹¹ «Ga mbiŷėk, vėryag vėŷēntaŵ va tėkiniho do ndekandēni: “Ahwėhn, Ahwėhn, pidētēndifu!”

¹² «Bare ahwėhn a mē ntėkwakēhni: “Toŋa ŷa fėyadēmu, yētēluhna.”»

¹³ Yesu, mē nkwēnėk: «Awa kwėtėryin hakili, kabi yētēluhna fac ŷa gē wati le mbokahnid Ajė Ahn'a.»

Uhnēs uryindaryindan soje vėryokuŋ vėrar

¹⁴ Yesu mē mbok ntehnėk: «Inaŵ Wėnu ŋa g'iŷi uhnēs uryindaryindan mēntēlēni kat: asan űad űi uyas do macēdēhēhni vėryokuŋ vēlēŵu va, kwėtēhnahnēhni hnapul lēŵu ŷa. ¹⁵ Aryampo waŋėc sanu wakeme mbēf njėdakawo, aŷēntaŵ a wakeme waki, ararēna ŷa keme, ale-wo-le ile mēkēd ndokuŋahn ŷa. Tac njilehn g'uyas. ¹⁶ Aryokuŋ ale yēdayiko waŋėc sanu wakeme mbēf ŷa njilehn taŋ nkwafahnēnd igwaf koryi rac do nuŷa waŋėc sanu wakeme mbēf wakawary. ¹⁷ Ale yēdayiko waŋėc wakeme waki ŷa fēna koyēna ntiko do nuŷa waŋėc wakeme waki wakawary. ¹⁸ Bare ale yēdayiko waŋėc keme ŷa, njiko nkab mbaű hnam koryi rac.

¹⁹ «Ga mbiŷėk, ale ndokuŋėhnēdēniho vēŷi vėryokuŋ a mēnciko, mē tēyėkēhni pėyaniha soje koryi le kwėtēhnahnėkēhniwo ŷa. ²⁰ Ale yēdayiko waŋėc sanu wakeme mbēf ŷa, mē tēhajėk do tufahn waŋėc wakeme mbēf waűēntaŵ ŋa ntehn: “Ahwėhn tere waŋėc wakeme mbēf yēdaruhoŵo. Nuŷabu waŋėc wakeme mbēf wakawary: wēli.”

²¹ «Arac mē ntehnėka: “Njivėk, aryokuŋ afērēn do ale facėnak yeru. Pacėnaru hnē viŷė viroy hna, soje umē kwėtēhnandėmi viyabah va. Yij cehėli hnatah mēn ŵa!”

²² «Tac aryokuŋ ale yēdayiko waŋėc wakeme waki ŷa tēhagiko do ntehn: “Ahwėhn tere, waŋėc wakeme waki yēdaruhoŵo. Nuŷabu wakeme waki waűēntaŵ: wēli.”

* 25:3 25.3 Wagu: Kobėri ŋa wagu atėh oliv ŋa raŵėdeho walampu hna.

²³ «Arac më ntehnëka: “Aryokuj afërën do ale facënak yeru. Pacënaru hnë vijë viroy hna, soje umë kwëtehnandëmi viyabah va. Yij cehëli hnatah mën wâl!”

²⁴ «Rëkwa ÿa, aryokuj ale yëdayiko wanëc keme ÿa më tëhagik do ntehn: “Ahwëhn tere, njëtëbuho asan ayapah yeru: kácëdu hn'ile nkoru nadëlihna, mbarëpëdu hn'ile nkoru pahnëlihna ñoñ. ²⁵ Ntakëkowo gë wëjë, më yibu vañu koryi hu ÿa. Wëli ile hwëhnëru ÿa.”

²⁶ «Arac më ntëkwaka: “Aryokuj awhëh yeru do këmaru! Njëtëruho kacëdëfu hn'ile nkobu nadëla, mbarëpëdëfu hn'ile nkobu pahnëla ñoñ? ²⁷ Awa tëfëkawo ahwët koryi mën ÿa hnë bank. Ge mëncibu kokëndëfu wënëhniw ge mbidëfu.” Tac më ntehnëkëhni vële nkeniho va: ²⁸ “Tebëryina wanëc sanu keme ñi do ayëdawuna ale hwëhnak wanëc wëli ÿi. ²⁹ Koyëna nke, ale wëryëk wapacëk a nkwënhëndëfë uyët wã, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ÿa, tebëde la ile njëtëk ÿa.† ³⁰ Ge ayi fufafu ye, donëryina g'ipër hn'umëhwëry hna, hn'ile kodë do cemëlehnadë wabëñ hna.”»

Kitij tëkwa

³¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge Ajë Ahn'a njijëk had ahnañ hnë icëmb dëwu hna gë wamëleka ña fop, ntañad hnë tinki Nañ dëwu hna. ³² Fop wabulunda wabë nkal ñi mbarëpëlëdëni haryënkwlëwu do pitëndëlendëhëni vahnë va gante pitëndëlendëhëni ahery wape g'uhnankal ki; ³³ G'irëhw lëwu kwëtëdëhëhni vësatah va, wëwen va g'irahahn.

³⁴ «Awa ahnañ a ntehnëdëhëhni vële yed g'irëhw lëwu va: “Yijën, wuhnë vële ndëwanëk Rëm mën vi! Kwëhnëryin Nañ nte pëhwëtëhnëkuno kobëri ante ntidëho duniya ña! ³⁵ Ndëwanirun kabi njokowo inte ña do njëdarunëhowo roku; njokowo wënka ña do njëdarunëhowo siyaw; ahneh yëbuho do kacarunëhowo ÿal hna; ³⁶ ñas fo yëbuho do cudërunëhowo; tesëbuho do pabërunëhowo; cëdëbuho do njijëdunëho ayëkiwuno.”

³⁷ «Awa vësatah va tëyëdëniha: “Ahwëhn, guve nuyiruhogã njoki inte do ayëdayi arok, ma ga njoki wënka do ayëdayi asiya? ³⁸ Guve nuyiruhogã nkeru ahneh do ahacayi watere fu hna, ma ga nkeru ñas fo do asudë? ³⁹ Guve nuyiruhogã tesëru, ma ga cëdiru, do yiryibun ayëkiji?”

⁴⁰ «Ahnañ a ntëkwadëhëhni: “Toña ÿa fëyadëmu: ante-wo-nte ntinëhnërunëha aÿënta mën wëla ale ÿak vak ÿa, ami linëhnërun.”

⁴¹ «Tac ahnañ a ntehnëdëhëhni vële yedëha g'irahahn va: “Ñawëtaryino, wuhnë vële ndëwanëk Wën wëh vi! Yiryin gë hwëdëh hunte wok dëpëdëna muk, hunte pëdëhnik Sintani gë wamëleka wadëwu ña! ⁴² Njokowo inte ña do yëdalunohna roku; njokowo wënka ña do yëdalunohna siyaw; ⁴³ ahneh yëbuho do kacalunowohna; ñas fo yëbuho do cudëlunowohna; tesëbuho do cëdëbuho do pabëlunowohna.”

⁴⁴ «Awa vëhni fëna tëyëdëniha ahnañ a: “Ahwëhn, guve nuyiruhogã njoki inte, njoki wënka, nkeruhogã ahneh, nkeruhogã ñas fo, tesëruhogã, ma cëdiruhogã do nkyiruhogã dëmayilihna?”

† 25:29 25.29 Ale wëryëk wapacëk a nkwënhëndëfë uyët wã, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ÿa tebëde la ile njëtëk ÿa. Kodë nkwëryi fëna: Ale hwëhnak inë ÿa nkwënhëndëfë, do kobëdëha; bare ale wok kwëhnana inë ÿa tebëde la ile liyahnëka tëk nuya ÿa.

45 «Ahañ a ntëkwadëhëhni: “Toña ya fëyadëmu: ante-wo-nte nko-runëho dinëhnëlnuhna aÿenta mën wëla ale ÿak vak a, dinëhnëlnuhna ami fëna.”

46 «Koyëna njidun gë horot le wok puđina hara vësatah va gë duniÿa le wok puđina njidëni.»

26

Ipëhwëta soje idawë Yesu

1 Ante puhnako Yesu karanj vërefal vëlëwu va waji fop ña, më ntehnëkëhni: 2 «Njëterun wafac wahi wojëk nkehahn ambënt Pak ña. Wati rac, Ajë Ahn'a njëdahnëde soje paki hnë kërëwa.»

3 Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër bulunda wasëwif va, tere Kayif asankaf vësëna wasadëha hna mbarëniho; 4 më maŵalëni pëlanihna Yesu yëm-yëm fo do ndawëhnëniha. 5 Më ntehnëni: «Kodëlënëhna ntiyin watac hnë wati ambënt hna, ge gena umë bulunda ÿa dakëna ñaňënani.»

Asëval rurëdëha Yesu datikola

6 Yesu Betani nkeho, tere Simo* ale hwëhnako mbiÿ ña. 7 Asëval më tëhaka gë sëleku datikola hambah ntaŵi: umë turëka datikola rac Yesu nkaf li wati nte ntaňaniho hn'ile tokëde roka hna.

8 Vërefal va ga nuni watac, ntavëkëniwo më ntehnëni: «Soje ye përekanëk iÿi datikola? 9 Kokënde nkwaŵi gë koryi yabah njëdäyini koryi ÿa vëhayëhnah va!»

10 Yesu njëtëko koyëna nësëdëni më ntehnëkëhni: «Soje ye ryëñanërunëha aÿi asëval? Ile ntinëhëko iÿi njivëk. 11 Nkelandun kwëlëkwël vëhayëhnah va; bare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël. 12 Turëk iÿi datikola mbahn mën li pëhwëtanëhnahno ibaň ña. 13 Toña ÿa fëyadëmu: hn'ile-wo-le pëyahnéde Wanës Wakasëk ña duniÿa li fop, tëtëfäde ile ntik asëval aÿi fëna do ndënkwëtafe.»

Yudä njëdahnëdëha Yesu

14 Awa aryampo vërefal Pëhw gë Vëhi, ale ŵaciko Yudä Isëkariyot, njiko vësankaf vësëna wasadëha hna 15 do ntehnëni: «Ye sosëdunëho ge njëdamuna Yesu?» Awa vërac më ndëkwëni wañëc wafëhw warar koryi. 16 Tëk pëgw wati rac Yudä pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëdahnëhni Yesu fa.

Yesu nëgehnëd roka Pak ÿa

17 Hnë fac ryënkwëryënkwa ambënt mburu kwëhn levir këm hna, vërefal va tëyënihawo Yesu: «Ne ñadu yifu afëhwëtanëhni roka Pak ÿa?»

18 Awa Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin naŵ hna hnë vëhni ahod alehnuna: “Ahwëhn a më lehnëk: Wati mën ÿa tükëk; ÿal hu hna ntidëfun Pak ÿa gë vërefal mën va.”» 19 Vërefal va më ntini ile ntehnëkëniwo Yesu ÿa do pëhwëtani soje roka ÿa.

Yesu pëyahnéd tokadë

20 Ga nëkak, Yesu gë vërefal Pëhw gë Vëhi va ntaňaniho. 21 Wati nte tokëdëniho ña, Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: aryampo hnë wuhnë tokadëho.»

22 Vërefal va njamëlehnëni pëgwëlehnëni ntehnëndëniha aryampo aryampo: «Ahwëhn, ami bi ye?»

* 26:6 26.6 Simo kwëhnako mbiÿ bare njërëniko.

²³ Yesu më ntëkwakëhni: «Ale labëlandëbun mburu nëhëta ÿa, umë rokadëho. ²⁴ Ajë Ahn'a cëmëd, gante nësëk Vikerëh soje lëwu ka; ßare horot sankaf nuÿad ale rokadëha Ajë Ahn'a! Antë mbërayi nagi fecekëndëho asan arac!»

²⁵ Yuda, ale rokadëha ÿa, më tebak wanës ña do tëya Yesu: «Aharan Asankaf, ami bi ye?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

Roka Ahwëhn a

²⁶ Wati roka hna, Yesu nufëko mburu ña do, ga camehnëka Wënu ña, më nkubëlehnëk njëdahnì vërëfal vëlëwu va, ntehnëhni: «Nufëryin aroku iÿin, mbahn mën iña ye.»

²⁷ Tac mbok nuf nkëlëwa uñen waresen ña do, ga mbok camehna Wënu ña, më mbok njëdakëhni ntehnëhni: «Ceryin, wühnë fop, ²⁸ kabi uñi ñen sat mën ye, sat mën ile ÿabahnìk kwëtëla gë Wënu ña do ryehtëk soje vahnë vëyabah tavëhnahnini wameh ña. ²⁹ Pëyadëmu: tëk pëgw gaki, ßokëda sewu uñen waresen hafo hale ceđen uñen kasëk mbë Naw Rëm mën hna.»

³⁰ Njëwëlehnëni wahnëw ambënt ña. Tac njilehnëni hn'ikuñ nte wacik Oliviyë hna.

Yesu pëyahned Piyer njahëtađëha

³¹ Awa Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Hnë uñi mëd dënk tavëdunëho wühnë fop, had gante kerik ka:

«“Ndawëdëfuba aheryëherya ÿa, do wape ña campëdëni.”»

³² Yesu më nkwënek: «Bare ge mbëhnëbu, njëdëfu hnapëhëndu Galile hna.» ³³ Piyer më tebak wanës ña ntehna: «Lakënde ntehni vëÿëntañ wi fop tavënihi, ami tavëdila muk.»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: hnë uñi mëd dënk, ani gë tarahnënd cale ña, ntehnëdu wahwënta warar yëtëlihohna.»

³⁵ Piyer më ntehnëka: «Dehnëda muk yëtëlihna, wëla ntehni tëfëka cëmëlahni gë wëjë.» Do vërëfal vëÿëntañ va fop koyëna nësëniho.

Yesu Setësemane† hna njëfad

³⁶ Awa Yesu gë vërëfal vëlëwu va më tëkëni ile macik Setësemane hna do më ntehnëkëhni: «Dañaryin ani yiwu yëfaju hnani.» ³⁷ Tac më njokëhni vëhni Piyer gë viju vëhi Sebede. Pëgwëlehn njëtand ikaÿëhnahn g'ufëmpëhnahnah wã. ³⁸ Awa më ntehnëkëhni: «Ntañary mën iña pëßëka yiwëhnah sankaf ðus hafo yewu had ale sëmëk. Njëwëryin ani do ðuñëaryin ant'aryaku wakwëd.»

³⁹ Tac më njik ñawët toye, njok nkal li kobalehn do njëfa aki: «Apa, ge kod nke ñawëtënde antë tëkëhne iÿi horot. Bare ant'ali ile ÿadëfu ami, diry ile ÿadü wëjë ÿa.»

⁴⁰ Më mbokajëk ile nkeni vërëfal vërar hna do tëkatëhni ga ndakëni wakwëd. Më ntehnëka Piyer: «Mëkëlihna aryuñëna wëla wati ryampo fo hara ðakëlihna? ⁴¹ Nt'aryaku wakwëd, njëfaryin soje gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnahnëdërun. Paryi nke, ahnë ñad ntind yivah yaßah, ßare mbahn iña kwëhnana fanka.»

† 26:31 26.31: Sakari 13.7 † 26:35 26.36 Setësemane: sarëdñj le ye hnë kuñ nte wacik Oliviyë ña ye; umë fëhnëtanëk nweÿehna wadëwel atëh oliv.

42 Mē mbok ŋaŋwetak higēna ŋa do mbok nǰefa aki: «Apa, ge iŋi horot kodena ntiḥeti hara gelohna, arabi iŋa hu ŋa ntiya!» 43 Mē mbok mbokajək kat gē vērēfal vēlēwu mbok tēkatēlehnēhni ga ndakēni wakwēd. Vēhodilohna mbok ŋesēni. 44 Yesu mē tavēkēhni, ŋaŋwetak do mbok nǰefa rarēna ŋa tēfētātēnd wanēs watac fo.

45 Tac mē mbok mbokajək darēl vēlēwu hna ntehnēhni: «Nkorun aryaku do ayinēgandu? Yēkēryin, wati ŋa tēkək do Ajē Ahn'a nǰefadēniha vēwēn va. 46 Matēryin, nǰiyin! Yēkēryina, ale yēdahnēdēho ŋa tēhajēdēho.»

Ipēla Yesu ŋa

47 Yesu nkoko nēsēnd ante tēkiko Yuḍa ŋa, aryampo yeho hnē vērēfal Pēhw gē Vēhi vēlēwu hna. Kore vahñ vēle wēnkēko wasēlame do gē waryoko nkejēniho. Vēsankaf vēsēna wasadēha gē vicēr bulunda wasēwif wā fayikēhniwo. 48 Yuḍa, ale yēdadēhēhni Yesu ŋa, nkabēkēhniwo kore rac ile ntid ŋa ntehn: «Asan ale vucēdēfu ŋa, umē ye Yesu ŋa. Pēlaryina.»

49 Yuḍa tēhalehna taŋ Yesu ntehn: «Aharan, nkaŋyēmi!» Tac mbucēlehna. 50 Yesu mē ntēkwaka: «Lawo, ile yijēru ali ŋa diry ŋap.» Awa vēyēntaŋ va nēñlēhnēhni Yesu pēlaniha. 51 Aryampo hnē vēle nkelahnēniho Yesu va, mē ndorik sēlame lēwu ŋa, taŋwēka aryokun asēna wasadēha asankaf a ntēpētēlehna nēf ŋa.

52 Awa Yesu mē ntehnēka: «Bokaryēry afēhw sēlame hu ŋi uval lēwu hna, kabi vēle hnufad sēlame va fop, gē sēlame ndawēdeni. 53 Yētēlihna bi kokēndēbu wac wā Apa nǰij ndemaŋo do taŋ nǰēdanahnekēndēhowēhni wakore pēhw gē waki wamēleka‡ ŋa? 54 Bare ge koyēna nkekēnd, hak nkehahnakēnd le nēsək vikerēh ŋa? Mē lehnēk iŋin koyēna tēfēka nke.»

55 Tac Yesu mē ntehnēkēhni kore ŋa: «Gē wasēlame do gē waryoko bi tēfakēha ayinēhniwuno, afēlawuno had bandi yebu? Fac-wo-fac ntañadēfuhō Cery Wēn Cankaf hna soŋe haraŋdēwēhni vahñē va, bare pēlalunōwōhna. 56 Bare waŋi fop tēkik soŋe ntiyahn wanēs Vikerēh wakila ŋa.» Awa vērēfal va tavēlehnēniha nkaryēni.

Yesu haryēnk w kitin a cankaŋ hna

57 Vēle fēlakawo Yesu va nǰolehnēniha vēhni Kayif, asēna wasadēha asankaf hna, hn'ile mbarēniho vēharan sariya do gē vicēr hna. 58 Piyer tēfēlendēhawo Yesu ŋaŋwēt, hafo selele tere asēna wasadēha hna. Tēnkēko selele tere hna do ntañanti gē vēyēka va nǰekahn bi hak puḍ.

59 Vēsankaf vēsēna wasadēha va gē Mbara Vēhitin va fop nǰēkēlehnēdēniho fere, wēla nke wamēr, soŋe ndawēhnahnēniha Yesu. 60 Bare vēhnuŋalohna, mama mērahnēnihawo vahñē vēyabāh.

Bare vahñē vēhi yijēko 61 do ntehnēni: «Aŋi asan mē lehnēk: “Kodēfu hnihu Cery Wēn Cankaf ŋi do vokaryu vēryu hnē wafac warar.”»

62 Asēna wasadēha asankaf a mē matēk do tēya Yesu: «Dēkwadila bi ile ntehnēdēnihi vēyi vahñē ŋi?» 63 Bare Yesu ndemēhnako.

Awa asēna wasadēha asankaf a mē ntehnēka: «Tēyēdēmi alēkēhnēfu g'uŋwac Wēn paryi ŋa, bi Arēhnyak a yeru, Aju Wēnu ŋa?»

64 Yesu mē ntēkwaka: «Wējē hnēsək. Bare pēyadēmu wūhnē fop tēk pēgw do nuḍunēha Ajē Ahn'a ntañad g'irēhw Wēn Hwēhn Fanka Fop; do nuḍunēha fēna ga nǰijēd vēŋar vamb g'ambin hna.»

‡ 26:53 26.53 Wakore wapēhw gē waki wamēleka: kore-wo-kore wamēleka wawuli mbēf gē ryaw yeho.

⁶⁵ Awa asëna wasadëha asankaf a më citëk viyi vilëwu va do ntehn: «Njewëka Wënu ña! Gona mbalëfu wasede! Nkwëryërun gante njewëka Wën ka. ⁶⁶ Ye hnaharun?»

Umë ntëkwaniha: «Menëk, tëfëka ndawi.» ⁶⁷ Awa më tëpahnëniha yëka li do nkwëyëniha. Vëryampo poryëdënihawo ⁶⁸ ntehnatëndëniha: «Yëtëry, wëjë Arëhnyayik a, pëyaryifu bi mo ryafëki!»

Piyer ntehnëd yëtëlahna Yesu

⁶⁹ Hnë wati rac Piyer pëh hna ntañako selele hna. Asëval aryokuj më tëhaka ntehn: «Wëjë fëna, gë Yesu nkentiruhö, asan avë Galile ya.»

⁷⁰ Bare njahëtako tase vahnë fop ntehn: «Yëtëla bi ye yađu ahnës.»

⁷¹ Tac njilehn gë cape rënka selele. Aryokuj ayëntaw asëval më mbok nuka do ntehnëni vële yeho hnam va: «Ayi gë Yesu mbë Nasaret nkentiko.»

⁷² Piyer më mbok njahëtak ntehn: «Lëk, yëtëlewahna ayi asan.»

⁷³ Ga mbiyëk toye, vële yeho hnam va më tëhaniha Piyer ntehnëniha: «Paryi nke, wëjë fëna gë vëyi nkentiruhö: nësa hu ñi rufarëd le nkejëru hna.»

⁷⁴ Awa Piyer pëgwëlehn ntëkënd: «Arafi Wënu ña kwëdo age mërëdëfu! Lëk yëtëlewahna ayi asan!»

Wati rac dënk, tarëlehn cale ña, ⁷⁵ Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Yesu ya: «Tarahnënd cale ña, ntehnëdu wahwënta warar yëtëliho hna.» Awa cahñëlehn kond d'us.

27

Yesu njode vëhni Pilat

¹ Kobëri fo g'acahnëfëd ga, fop vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër ßulunda wasëwif va pëhñaniho ndampo fo ndawëhnëniha Yesu. ² Më ñabehnëniha, njonihä, njëd'aniha Pilat, guverëner ya.

Icëm Yuða

³ Yuða, ale rokakawo Yesu ya, nuko nkwëryëläni soje ndawëhnëniha Yesu. Awa curako d'us ile ntik ya, tac mëncënanëlehnëni vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër va wanëc wafëhw warar koryi ya. ⁴ Më ntehnëkëhni: «Ntibu iwëh soje ile yëdahnëbuhä ndawi ale wok dina ñoñ!»

Bare më ntëkwaniha: «Gena wadëw fu, wadëw hu fo ye!»

⁵ Yuða më ntonjëk koryi ya Cery Wën Cankaf hna canëlehn; tac më njik këñak soje ndëwa.

⁶ Vësankaf vësëna va më mbarëpëni koryi ya do ntehnëni: «Sariya fu ya mawëryana kwëtëlehnini iyi koryi gë hnapul Cery Wënu ña, kafi sat lawahnik.» ⁷ Ga mawälëni, më ntawahñëni koryi rac kaÿ ayahan ña soje ntini wayag vëhneh. ⁸ Soje rac macahnëde kaÿ tac «Kaÿ wasat» hafo iyi wati. ⁹ Koyëna ntiyako wanës kila ile waciko Seremi ya: «Më nufëni wanëc wafëhw warar koryi ya —koryi ile mawälëniho vëvë Isërayel cosahnëni soje lëwu— ¹⁰ canëni ntawahñëni kaÿ ayahan ña, gante ntehnëkawo Ahwëhn ka.»*

Pilat tëyëdëha Yesu

¹¹ Yesu haryënk'w guverëner hna kahnëk. Arac tëyëdëha: «Ahnaw wasëwif ya bi yeru?»

* 27:10 27:10: Sakari 11.12-13; Seremi 32.6-9

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

¹² Tac vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër va, ante nësëdëniho ile ntik ÿa, Yesu ñoñ dëkwalohna. ¹³ Awa Pilat më ntehnëka: «Gwëryëdïla bi wante ntehnëdënihi ñi fop?» ¹⁴ Bare Yesu la ñoñ dëkwalawahna, afo guverëner ÿa pëmpëhnahna d'us.

Pilat njëdahnëdëha Yesu soje paki hnë kërëwa

¹⁵ Hn'ambënt Pak-wo, guverëner ÿa njuhëkawo tava aramp aryampo, ale ñadëni bulunda ÿa. ¹⁶ Hara wati rac, ale waciko [Yesu] Barabas sëdiko hnam. ¹⁷ Awa Pilat më tëyëkëhni bulunda le varëlëko hnam ÿa: «Mo ÿadun ravëhnuna: Yesu Barabas bi ma Yesu nte wacëde Arëhnayik a?» ¹⁸ Pilat njëtëko d'us g'iñëwary njëd'ayikawo Yesu.

¹⁹ Wati nte nkeho Pilat kitija hna, asëvalu më payehnik aki: «Nt'ayentahni wëba aÿi asan ale wok ñoñ dina ÿi, kabï hnë unj mëd korotakëbu hnë hudakery soje lëwu ÿa.»

²⁰ Bare vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër va më cënkwenihëhni kore ÿa tëyëni tavi Barabas do Yesu ndawï.

²¹ Guverëner ÿa më mbok tebak wanës ña soje tëyëhni: «Mo ÿadun hnë vëyi vëhi ravëhnuna?»

Më ntëkwani: «Barabas ÿadëfun.»

²² Pilat më tëyëkëhni: «Awa hak ntidëfuha Yesu nte wacëde Arëhnayik a?»

Më ntëkwani vëhni fop: «Pakehnëryena hnë kërëwa!»

²³ Pilat më mbok tëyëkëhni: «Iÿëhne wëh ntik?»

Bare pëgwëlehnëni mbok ndekandëni gë fanka: «Pakehnëryena hnë kërëwa!»

²⁴ Pilat ga nuk ñoñ mëkëdina, bare ñañëna ña nkwënadëho, më nufëk wënka, ñuhna tase vahnë fop do ntehn: «Gena ami yed ankaf icëm aÿi asan! Wadëw hun ye!»

²⁵ Kore ÿa fop më ntëkwani: «Arabi wameh soje cëm dëwu ña nkëfu fuhnë gë vutah vuntëw fu va!»

²⁶ Awa Pilat më tavëka Barabas do ntamphëna Yesu tac njëdahnëlehna paki hnë kërëwa.

Wasodade w'a njafanëdëniha Yesu

²⁷ Wasodade Pilat w'a më njonihä Yesu vëhni guverëner hna do wasodade w'a fop kwërenihawo. ²⁸ Më cudëtëniha viÿi vilëwu va do cudëniha acud cankaf mbëntah. ²⁹ Tac më mbahnëhëniha apënk'kwëhn wadëmpëhn, pënk'wëlehnëniha do mënk'wëndëniha fandoko vák rëhw hna. Tac ndëkwëhnëdëni haryënk'w lëwu njafanëdëniha ntehnëdëniha: «Nkaÿiru, Ahnaw Wasëwif!» ³⁰ Do tëpahndëniha do nufëni fandoko fa ntankahnëdëniha. ³¹ Ante puhnani yafar dëwu ña, më cudëtëniha cud mbëntah ña, mbokaryëniha viÿi vilëwu va do njonihä soje pakëniha hnë kërëwa.

Yesu, pakëde hnë kërëwa

³² Ante cahndëniho naw hna, më pankëlëni g'asan avë Siren ale waciko Simo; wasodade w'a më porosinëniha ndif kërëwa Yesu ÿa. ³³ Më tëkëni hn'ile macik Golëgota hna, umë fëhnëtanëd «Hëloyoy». ³⁴ Hnam, më njëdaniha Yesu unën ñañah; ga njëkëk mawëlohna ce. ³⁵ Pakëlehnëniha kërëwa do njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo hwëhnëd viÿi vilëwu

va. ³⁶ Tac ntañalehnëni hnam njëkandëniha. ³⁷ Më pakëni yaŋ nkaf ntëwü hna vikerëh vinte fëyahnëd soŋe ile pakahnik ya: «Ayi Yesu ye, ahnaŵ wasëwif wä.» ³⁸ Awa wabandi waki pakëlehniniho gë Yesu, aryampo g'irëhw do aÿëntaŵ a g'irahahn. ³⁹ Vële ryëcëdëho cape tac va nkëlënkëladëniho do njewëndëniha Yesu. ⁴⁰ Ntehnëdënihawo: «Wëjë ale lehnëko kodu ahnih Cery Wën Cankaf ŋa do avokary avëry hnë wafac warar, pehëтары wëjë dënk, ge Ajë Wënu ŋa yeru, cëlëry kërëwa hna!»

⁴¹ Vësankaf vësëna wasadëha va fëna gë vëharan sariya va do gë vicër va njafanjëdënihawo ntehnëndëniha: ⁴² «Pehëtëkëhni vahnë vëhaŵary, bare kodina pehëta umë dënk! Ge paryi ahnaŵ Isërayel ya ye arabi cëli tame kërëwa hna tac kwëtahnëdëfunëha. ⁴³ Wënu ŋa kwëtahnëk do pëyahnëk: “Ami ye Ajë Wënu ŋa.” Awa yëkëñëfu, ge Wënu ŋa ñadëha, pehëta tame!» ⁴⁴ Wabandi wante pakëlehniniho ŋa, vëhni fëna koyëna njewëndënihawo.

Icëm Yesu

⁴⁵ Lav a nkaf hna nkeho, mëhwëryëlehn fop nkal ŋa hafo hnë wëwati warar g'anent ga. ⁴⁶ Darël hnë wëwati warar hna, Yesu ndekako gë fanka: «Eli, Eli, lëma sabakëtani?» Umë fëhnëtanëd: «Wën mën, Wën mën, soŋe ye ravëruho?»

⁴⁷ Vëryampo hnë vële yeho hnam va nkwëryënihawo më ndekani ntehnëni: «Eli macëd!»

⁴⁸ Aryampo hnë vëhni nkaryëlehn nuf ankwëy koy hn'uñen ŋañah. Tac, cob hn'usëmët ryoko do njelëhna Yesu soŋe ce. ⁴⁹ Bare vëyëntaŵ va më ntehnëni: «Napëryin, nuden ge Eli njijëd pehëta!»

⁵⁰ Yesu më mbok ndekak gë fanka cëmëlehn.

⁵¹ Wati rac, ipand dëndah* nte fokiko bambery Cery Wën Cankaf ŋa citako fagant pëgw yaŋ afo gëd. Nkal iŋa ñënkalehn, wëraka wä nihëko fagant, ⁵² wayag wä pidëtalehn do vële hwëtahnëk vëyabah njënëniho. ⁵³ Ga mbëhnëk Yesu cahnëlehnëni wayag hna do tënkëni Yerusalem hna, hn'inaw cëvah hna; hnam vahnë vëyabah nunihëhniwo.

⁵⁴ Asankaf wasodadë wavë Rom wä gë wasodadë wale yëkadëhawo Yesu ya per, nuniho gante ñënkak nkal ka do g'ile liyako ya fop; awa ntakëlehnëhni d'us, ntehnëlehnëni: «Paryi nke, ayi Ajë Wën ya yeho!»

⁵⁵ Vësëval vëyabah yentiko hnam do yëkëdëhawo ñawët: kobëri Galile tefëlehninihawo Yesu ndokuñëhnëndëniha. ⁵⁶ Hnë vëhni, nkentiniho hnam: Mari mbë Magëdala gë Mari hnëmu Sak gë Yosef, do gë hnëm hni viju Sebede.

Ikwët Yesu hn'iyag

⁵⁷ Ante nëkako ŋa, asan avetak avë inaw Arimasi tëkiko. Yosef maciko do arëfal Yesu yeho, umë fëna. ⁵⁸ Njiko tëya Pilat iñas Yesu ŋa. Awa Pilat më ntehnëkëhni vahnë va njëdaniha. ⁵⁹ Arac më nufëk përyëka g'iyarëh kasëk ⁶⁰ do nji ndëna hn'iyag dëwü nte nkabehnëko hn'itaka. Tac më këryinëtëk taka konah pidahn rënka ya njilehn. ⁶¹ Mari mbë Magëdala gë Mari ñëntaŵ ŋa hnam nkentiniho; haryënkw yag hna ntañaniho.

Vëyëka yag

* **27:51** 27.51 Ipand dëndah: Pand fokiko fagant Cery Wën Cankaf hna pitëndëlehnahni Cery Wënu ŋa vacape vaki, hn'ile cëvah hna gë hn'ile ñak cëvak d'us hna. Icahn 26.31-35; 40.21.

⁶² Ga pacëk, hnë fac le rëfëka ile fëhwëtahndë ntawëla ña, wësankaf wësëna wasadëha va gë wafarise wã njiniho ndampo fo vëhni Pilat hna ⁶³ do ntehnëniha: «Ahwëhn nkal, ndënkwëtabun, ale rokadëhëhniwo vahn'aÿi më lehnëko, ante nkoko cëmëna ña: "Hnë wafac warar mbëhnëdëfu." ⁶⁴ Awa, mawëryin ahwëtehnahnu iyag inji hafo hnë wafac warar hna. Ge gena umë, vëréfal vëlëwu va njijëdëni nteni ñas inja tac pëyahnëni bulunda hna: "Mbëhnëk wësëm hna." Wati rac, wamër watëkwa ñi lëbëdëha wadënkwëryënkwa ña.»

⁶⁵ Pilat më ntehnëkëhni: «Wëlihëhni wasodafë wã soñe njëkandëhni. Yiryin do diryin njëkande yag inja gante cañahnëku ka.» ⁶⁶ Njilehnëni njëkandëni yag inja: më mbëryëni taka nte fidahniko rënka ña kahnëndëlehnënihëhni vëyëka va.

28

Ibëhn Yesu

¹ Ante ndëcëk fac ntawëla ña, gë dimasi ÿa wakëwak fo, Mari mbë Magëdala gë Mari ñëntawë ña njiniho njëkini yag inja.

² Nkal inja ñënkalehn tañ gë fanka: mëleka Ahwëhn a cëlëlehni g'ambin, njij këryinët taka cankaf inja cape ndampo ntañalehn yan. ³ Had ambin wilëbilëk nkeho do cuñ cankaf jah d'us cudako. ⁴ Vëyëka va ntakëkëhniwo mbalëndëni ki fo; had wësëm nkeniho.

⁵ Mëleka ÿa më ntehnëkëhni wësëval va: «Antë ntaku, njëtëbu Yesu yëkëlendun, ale fakiko kërëwa hna. ⁶ Gena hnani, Wënu ña mbëhnëndanëka gante nësëko ka. Yijën ayëku hn'ile kwëtiko hna. ⁷ Yiryin ñap afëyawuni vëréfal vëlëwu va: "Mbëhnëndanik, tame njid napëhëndu Galile hna; hnam nudunëha." Umë ÿakëndëbu fëyawu.»

⁸ Matëlehni ñap yag hna ga ntakah do g'uhnatah sankaf, nkaryëni pëyanihëhni vëréfal Yesu va wakasëk watac. ⁹ Yesu njilehn pankëlëni do ntehnëhni: «Nkaÿëmu!» Tëhalehnëniha, pëlanaha wapary ñi cëmbatëndëniha. ¹⁰ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Antë ntaku. Yiryin afëyawuni vëyënta mën va njini Galile hna: hnam nudëniho.»

Itëfëta vëyëka iyag va

¹¹ Wati nte njidëniho ña, wasodafë wëryampo wale yëkadëho yag ña mbokajëniho nawë hna pëyanihëhni wësankaf wësëna wasadëha va fop ile liyak ÿa. ¹² Wësankaf wësëna wasadëha va më mbarëni gë vicër va: ga nkwëryëlëni më njëdanihëhni wasodafë wã koryi yabah ¹³ do ntehnënihëhni: «Pëyahnëdun, vëréfal vëlëwu va yijëk g'umëd ga, hnë wati nte ndakërunëho wakwëc ña, nteni iñas inja. ¹⁴ Do ge guverëner ÿa njëtak njëtëbun gante nësëndëbunëha ka do ntidëfun fere hara ñoñ diluhna.» ¹⁵ Wasodafë wã më tebani koryi ÿa do ntini gante nkabini ka. Koyëna, campëko wanji wanës wasëwif hna, hafo hnë fac vë dol ÿi.

Yesu tufëhna dëhëhni vëréfal vëlëwu va

¹⁶ Vëréfal pëhw g'aryaw va njilehnëni gë Galile, hn'ikuñ nte nkabëkëhniwo Yesu hna. ¹⁷ Ante nunihawo ña, cëmbënihawo; bare vëryampo hnë vëhni nkwañlehnadëniho. ¹⁸ Yesu tëhakëhniwo do ntehnëhni: «Ucankaf ña fop njëd'ayibu ambin hna do gë nkal li. ¹⁹ Awa yiryin hnë vahnë vëvë nkal vi fop do aliwuni vëréfal mën; yaryëryinëhni g'u'wac Rëm, g'Ajë do g'Iyir Ipacah inja, ²⁰ do karanjeryinëhni mawëhni

fop ile lehněmu ŷa. Do yětěryin: gě w̃uhně nkentědebu fac-wo-fac hafo wapuya d̃uniŷa hna.»

Itëfëta nte kerëk Marək pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Marək herëk. Marək (wãcëde fëna San Marək, Vantiyehn 12.12, 25), alintërawu Barënabas yeho, umë lapëhnaðëhëhniwo afayik Pol gë Piyer wadoku wadëw hni hna. (Njëki Vëvë Kolos 4.1; 1 Piyer 5, 13; Vantiyehn 13.5; 13; 15.36-41; Filemon 24). Mpëd ndampo Pol ñwëyëko nufa Marək wati ryampo nte njidëho doku bare ikonjëlën ña ntiyako do Marək anjiko njëka Pol ante cëdfiko ña hnë nkal Rom hna (1 Piyer 5.13).

Kayëte Itëfëta nte kerëk Marək pañare Yesu ña ye inte ÿak lëkwëk ña hnë vëkayëte vahnah hna vante hnësëd pañare uwám Yesu. Anji kayëte kerik mpëdara yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (55 gë 75) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa, Rom hna. Vële wok wayena wasëwif herëhnik. Soje umë Marək gabahnëk wënamu warya wã wasëwif wã. Nësëd vantiyehn Yesu va. Tëfëtað mpëdara pëhw g'imbëd gë warar (18) ma ntëbi hnë vifëmpëhnañah Yesu hna wale rufahnëd Aju Wënu ña ye.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïñi kayëte: vëréfal, wanës, Ahwëhn, Piyer, yine, fanka, sadëha, wasariya.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Pëhwëta doku Yesu (1.1-13)

Yesu njërëndëhëhni vëres do nësëd gë wahnës waðindaryindan (1.14-8.30)

Yesu icëm g'ibëhn dëwu ña pëgwëk pëyahñënd (8.31-10.52)

Yesu tënkëd Yerusalem hna (11.1-13.37)

Ice m do g'ibëhn Yesu ña (14.1-16.20)

Ikarañ San Ayary

¹ Ani pëgwëk Wanës Wakasëk wante hnësëd soje Yesu Këris, Ajë Wënu ña. ² Aki pëgwëk gante nësëd hnë kayëte kila Esayi hna:

«Wënu ña më lehnëk soje Arëhñayik a: “Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënk wu pëhwëtëhni nka wã ña.”^{*}

³ Nëparyin! Asan ryekad wula hna, më lehnëd: pëhwëtëryin nka wã Ahwëhn a, dinëndina vankaw vacatah dus!^{*}

⁴ Awa, koyëna San Ayary a njiko wula hna ðarël sën Yurëdan hna; njaryëdëhëhniwo vahnë va ntehnatëndëhni: «Gwëcëtarin vankeya va do ayaryiwu; Wënu ña tavëhñahnu wameh hun ña.» ⁵ Vële lëdëk resiyö vë Yude va do gë vëvë inaw Yerusalem va fop njidëniho vëhni San hna; putadëniho tase bulunda hna wameh wante ntini ña do San njaryëdëhëhniwo hnë sën Yurëdan hna. ⁶ Umë viyi vile liyik gë wëñahn yonkomb ntiyadëho do ryl uyand ñëbadëho sah hna; vampul tokëdëho do gë wadëj. ⁷ Pëyadëhëhniwo kore ÿa: «Ale rëfidëho ÿa umë lëbëko; catëla dënk fëtañu viyëba wapary wadëwu ña. ⁸ Ami, hnë wënka njaryëdëmu, bare umë, g'Iyir Ipacah Wënu ña njaryëdëhu.»

^{*} 1:2 1.2: Malasi 3.1 ^{*} 1:3 1.3: Esayi 40.3

Yary ŷa g'iyëkëhnahn menehn Yesu ŷa

⁹ Hara, hnë wati rac, Yesu Nasaret matiko, ankol ambë resiŷo Galile hna do San njaryëkawo sën hna. ¹⁰ Ante mëyëtaďëho Yesu wënka ŷa, nuko taŷ ambin ŷa ga piďëtaď do Iyir Ipacah iŷa cëlëlehni hnë umë; gë fah mëntëlëniho. ¹¹ Tac kopa vë g'ambin nkwëryëlehni ga ntehnëď: «Ajë mën ale ŷaďëfu ďus a yeru; gë wëjë nëŷëko ďus.»

¹² Ga ndëcëk watac, Iyir iŷa më caňëtëka taŷ Yesu wula hna. ¹³ Wafac wafëhw wahnah ñëwëko wula hna, do njëkëhnahnëkawo Sintani menehna hnam. Gë wulawŷ wã nkelahnëniho do wamëleka ŷa paďënihawo.

Vëřëfal vëryënkwëryënkw Yesu va

¹⁴ Ante pëlayiko San ŷa, Yesu njiko Galile. Karaňëďëhëhniwo vahnë va Wanës Wakasëk Wënu ŷa. ¹⁵ Ntehnëďëho: «Wati ŷa tëkëk, Nawŷ Wënu ŷa tējaĵëk; gwëcëтарыin vankeya hun va do kwëtahnëryin Wanës Wakasëk ŷa!»

¹⁶ Fac ryampo, Yesu tëfary lant sankaf Galile hna njasëďëho ante nukëhniwo vëfëla wuwis vëhi ŷa, Simo g'aheryu Andëre. Waryeyët ntonjëďëniho lant hna pëlahnënihëhni wuwis. ¹⁷ Yesu më ntehnëkëhni: «Tëfino do ntüďëmu vëfëla vahnë.» ¹⁸ Tavëlehnëni taŷ waryey waheheya uwis wã tëfëlehnëndëniha.

¹⁹ Yesu më mbok njik ŷaŷët toyë do më mbok nukëhni kat vëhni Sak g'aheryu San, viju Sebede vële yeho kulu lëw hni hna. Waryey walëw hni wã pëhwëtëďëniho. ²⁰ Nundëhni taŷ macëlehnëhni; tavëlehnëniha rëm hni, Sebede, kulu hna gë vëryokuŷ va, do tëfëlehnëniha Yesu.

Asan ale nkeni gë yine

²¹ Yesu gë vëřëfal vëlëwü va njiniho naŷ Kaperënaŷum hna. Fac ntaŷëla wasëwif hna, Yesu tënkëko caliŷa hna do pëgw karaňëndëhni vahnë va. ²² Vële hnëpaďëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo gante karaňëďëhëhniwo ka, kabi gelohna gante karaňëďënihëhni vëharaŷ sariya ka; umë, g'ucankaf karaňëďëhëhniwo. ²³ Hnë wati rac dënk asan ale pëlako yine tënkëko caliŷa ntëw hni hna do ndekako: ²⁴ «Ye ye yëbëlan fu, Yesu mbë Nasaret? Afëřëkanëfu bi yijëru? Njëtëbu ďus ale yeru ŷa: Afacah ale payik Wën ŷa yeru!»

²⁵ Yesu më ŷaňënahnëka yine ŷa ntehna: «Demëhnary do cahnëryehna aŷi asan!» ²⁶ Yine ŷa më ñënkëka asan a gë fanka do më cahnëka ndekatënd ďus.

²⁷ Vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo ďus do tëyëlëndëniho: «Ye ga ye iŷi karaŷ kasëk nte yëďahnik g'ucankaf ŷi? Aŷi asan wëla wayine ŷa ntehnëďëhëhni ntini iňë do maŷëndëniha!» ²⁸ Awa, pëgwiko taŷ nësënde soŷe Yesu ŷa resiŷo Galile hna fop.

Yesu njëřëndëďëhëhni vëres vëyabah

²⁹ Ante cahnëniho caliŷa hna Yesu njiniho gë Simo gë Andëre tere lëw hni hna do Sak gë San fëna njintiniho. ³⁰ Hara, hnëmu asëvalu Simo ndakëko, kabi mbahn iŷi njakëkawo; ga tëkëk Yesu, më pëyaniha soŷe lëwu ŷa. ³¹ Yesu më tëhaka, pëlaka vák ŷi, matëndëlehna. Yak mbahn wã tavëlehna do pëgwëlehn nëhëtëhnëndëhni.

³² G'anëka ga, ga njok lav a, vahnë va njinenëhniďënihawo Yesu vële resëko va fop do gë vële pëłaniho wayine. ³³ Vahnë vëvë naŷ va

fop haryënkw rënka tere hna mbarëpëlëniho. ³⁴ Yesu njërënekëhniwo vëyabah vële resëko sifa wates wanëmpëlah do ntakëhniwo fëna wayine wayabah. Tavëlëhniwohna wayine ña nësëni, kabï vëhni njëtëniho bi mo nke.

Yesu nkwayëtaďëho Galile hna

³⁵ Wakëwak fo, Yesu matëko cahn naŵ hna, nji ñëŵ hn'ile njirëk, do hnam njëfaďëho. ³⁶ Simo gë vëřëfëlëntaŵu njilehnëni njëkëlehniniha; ³⁷ ga nuniha, më ntehnëniha: «Vahnë va fop njëkëlehnëďënihi.»

³⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Yinëfu sëñ haŵary, hnë vankol vamb ďarël vi. Tëfëko fëyahnu hnam fëna Wanës Wakasëk ña, kabï soñe umë yijëbu.»

³⁹ Do njilehnëni hnë Galile hna fop; pëyaďëhëhniwo Wanës Wakasëk ña vacaliña vamb resiyo va do ntaďëhëhniwo wayine ña.

Yesu njërëneďëha ahwëhn mbiy

⁴⁰ Ahwëhn mbiy ña më njijëk haryënkw Yesu ndëkwëhnëk do muntahna ntehna: «Ge ñaďu, kodu ayëřëno, afacënëleho.»

⁴¹ Yesu më kayëhnahnëka g'umë; më njelëk vák ya, ñaka do ntehna: «Ñaďëfu: Pacëry!» ⁴² Tanj, ambiy ña tavëleha do pacënëlehni.

⁴³ Awa, Yesu më ñañëhahnëka, cañëta, ntehna: ⁴⁴ «Nëpary dus, ant'afëyahna ahnë wañi; yiry njëki asëna wasaďëha ya, do canëry saďëha le kerëk Moyis ntinde ya. Koyëna vahnë va fop njëtëďëni pacëru.» ⁴⁵ Asan a njiko, bare pëgwëko pëyahněnd ile-wo-le hna ile yeha ya. Soñe rac Yesu kodilohna mbok tënk wahnaw hna gante ñaď ka; hnë wëwac wayirah hna ñëwëďëho. Do vahnë va njijëďëniho yalu hna matindëni gante-wo-gante.

2

Yesu asan ale ye vorovoro njërëneď

¹ Ga ndëcëk wafac, Yesu më mbok njik Kaperënaŵum, do njëtayiko tere hna nke. ² Kore vahnë varëpëlëko hnam, hafo golohna igwac wëla pëř hna rënka tere hna. Yesu Wanës Wakasëk ña pëyaďëhëhniwo. ³ Vësan tëkëlehnini, njonëhniniha Yesu ale ye vorovoro ndibini vësan vëhna. ⁴ Bare wahodilohna tufëniha Yesu, vahnë va pëbëniho. Awa më kayëni tējëtëni ile rëjahnik cery ña bay hn'ile nkeho Yesu hna; më cëlëndëniha ale yeho vorovoro ryakëko uway hna hatëh hante ntiniho hna. ⁵ Ga nuk Yesu kwëtahn vëyi vësan ña, më ntehnëka ale ye vorovoro ya: «Ajë mën, wameh hu ña tavëhniru.»

⁶ Awa vëharaj sariya vëryampo, vële lañako hnam va, nahadëniho: ⁷ «Soñe ye nësëď ayi ntehnëni? Wënu ña njeŵëď! Mo hod tavëhn wameh? Wënu ña fo hod!»

⁸ Yesu njëtëko tanj itoñaj dëŵ hni ña, më ntehnëkëhni: «Soñe ye hnahaďun aki? ⁹ Ge ntehnëbu: “Wameh hu ña tavëhniru”, ma ge ntehnëbu, “Matëry, ahnuf uway hu ŵa, ayas?” ryampo bi yak hnëjëk nësi hnë wañi? ¹⁰ Bare ñaďëfu ayëtu: Ajë Ahn'a kwëhnyak fanka tavëhna ahnë wameh đuniya li.» Awa Yesu më ntehnëka ale ye vorovoro ya: ¹¹ «Ami ntehnëďëmi, matëry, nufëry uway hu ŵa aŵënc!» ¹² Matëlehn tanj, nuf uway lëŵu ŵa, cahnëlehn tase vahnë va fop. Soñe umë, pëmpëhnahnëkëhniwo dus; umë cëmbëďëniha Wënu ña ntehnëndëni: «Kobëri nulëfuhna g'iŷin ki!»

Yesu macëďëha Levi

13 Yesu gë tefary lant sankaf Galile ka mboko nji. Vahnë vëyabah yihahnidëhawo do karanëdëhëhniwo. 14 Ga ndëcëd, më nuka Levi, aju Alëfe, ga ntañak biro hn'ile cosahnëde jatëtanke hna. Yesu më ntehnëka: «Tëfe!» Levi matëlehn, tefa.

15 Tac Yesu tokëko roka tere Levi hna. Vëref jatëtanke vëyabah gë vëwen tokëlandëniho do gë vërefal vëlëwu va, kabi njabëniho sifa vahnë vërac hnë vële rëfalëdëhawo hna. 16 Vëharan sariya vële yentiko gë wafarise va nunihawo Yesu ga tokëlandëni gë vëyi vahnë fop, më tëyënihëhni vërefal vëlëwu va: «Soje ye tokëlahnëdëni gë vëref jatëtanke do gë vëwen vi?»

17 Yesu nkwëryëkëhniwo, më ntehnëkëhni: «Vële wok vëresëna va balëlehniha g'ayërën, vëres va valëkëhni. Yijëla wacëwëhni vële satëk, bare vëwen yijëbu wacu.»

Yesu nësëd soje sun ja

18 Fac ryampo, vërefalSan Ayary va gë wafarise wa cujëniho. Awa vahnë më njijëni tëyëniha Yesu: «Soje ye cujëdëni vërefal San Ayary vi gë wafarise wi, do vërefal hu vi vësunëdëna?»

19 Yesu më ntëkwakëhni: «Ntiyahneku bi vëfay iñël va kodëni cujëni wati nte nkelahnëni g'ale jëlëd a? Kodëna nke koyëna! Wahodëna cujëni ge g'ale jëlëd a nkolahnëni. 20 Bare wati yejëk ile nufëhnandeniha ale jëlëd a; fac rac cujëdëni.

21 «Ahnë kadëdëna ankwëy pand kasëk, nte wok kwëyana ten, hn'ipand cër; ge gena më, ankwëy pand kasëk iña, ge ndagik, kwëyad do citëd pand cër iña do hatëh ha njankëd dus. 22 Ahnë tawëdëna fëna uñen kasëk hnë waryëpët wasër; ge gena umë, uñen uña tënkenëd waryëpët wa: uñen uña ndehëtaç, waryëpët wa fëna përekaç. Uñen kasëk uña hnë waryëpët wëhasëk tawëde!»

Yesu ye Ahwëhn fac ntawëla ja

23 Hnë fac ntawëla ndampo, Yesu wëhañ ndëcëtaçdëniho gë vërefal vëlëwu va. Ga njasëdëni, vërefal vëlëwu va pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va do cemëndëni. 24 Wafarise wale yeho hnam wa, më tëyëniha Yesu: «Yëkëry, soje ye ntidëni vërefal hu vi ile nkok mawëryana sariya fu ja ntiyi hnë fac ntawëla hna?»

25 Yesu më ntëkwakëhni: «Kobëri karanëluhna bi ile ntiko David hnë fac ryampo ante mbalëkëhniwo do inte yokëhniwo, umë dënk gë vërefëlëntawu va? 26 Tënkëko cery Wën hna do tok mburu nte kwëtëhniko Wënu ja. Abiyatar yeho asëna wasadëha asankaf a wati rac. Sariya fu ja vësëna wasadëha va fo mawëryanëko tokëni vamburu vataç, bare David nufëko do njëdahn fëna vërefëlëntawu va.»

27 Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Ntawëla ja soje ahn'a liyik; ahn'a diyina soje ntawëla. 28 Soje umë, Ajë Ahn'a dënk ye Ahwëhn wëla fac ntawëla ja.»

3

Yesu ahnë njërënëd hnë fac ntawëla

1 Fac ryampo, Yesu mboko tënk calinja hna. Asan ale cëmëko vák yeho hnam. 2 Wafarise wa njëkëdënihawo dus Yesu bi njërënëdëha hnë fac

ntawëla hna, kabi ñadëniho nuÿani ile pëyahndëfëni menëk pëlahni.

³ Yesu më ntehnëka asan ale cëmëko vák ÿa: «Matëry, ahahn fagant.»

⁴ Tac më tëyëkëhni: «Ye ntehnëk sariya fu ÿa? Ntiyi ufërën hnë fac ntawëla hna ma uweh? Afehëta ahnë icëm ma aryaŵa?» Waÿadilohna ntëkwani.

⁵ Yesu njëkëkëhniwo vëhni fop ga ntavah do njiwëhnahnëkawo fëna kabi ñwëÿëni vëhwëtahnëdëna. Awa më ntehnëka asan a: «Yeli vák hu ÿi.» Njelëlehn do vák ÿa mbokalehna fërën fo. ⁶ Wafarise ŵa cahnëlehnëni caliÿa hna njini mbarëni gë wëlawo ahnaŵ ŵa Erođ soÿe nësëlëni bi hak kođëni ndaŵehnahñëniha Yesu.

Kore yabah yihahnidëha Yesu

⁷ Yesu gë vërëfal vëlëŵu va njiniho gë cape lant Galile ka do kore sankaf rëfëlehnëkaŵo. Vahnë vërac Galile gë Yuđe matiniho, ⁸ do gë Yerusalem, gë resiyo Idumeya, gë resiyo ile ye gë cape ñëntaŵ Yurëdan ka do gë caharab Tir gë Sidon. Wakore watac vëhni Yesu njijëniho, kabi njëtaniho ile ntid ÿa. ⁹ Awa Yesu më tëyëkëhni vërëfal vëlëŵu va njonëhniniha kulu kay hnam kabi kore ÿa peñëlëdëniho caharab lëŵu: ¹⁰ njërënekëhniwo vahnë vëyabah, awa vëres va fop cëñëlëdëniho soÿe ñakëniha vëhni fëna. ¹¹ Do ge vële pëłani wayine va nunihawo, ndëkwëhnëdëni haryënkŵ lëŵu do ndekandëni: «Ajë Wënu ña yeru!» ¹² Bare Yesu ñañënahñëdëhëhniwo ntehnëdëhni ntë pëyahñëni bi mo nke.

Yesu tëhnadëhëhni Pëhw gë Vëhi va

¹³ Yesu kayëko hn'ikuŋ, macëkëhni vële tëhnako njijëni le nkeho hna do njiniho. ¹⁴ Koyëna tahnëkëhniwo Pëhw gë Vëhi va [do macëhni vëfayik] soÿe tëfëlëndëni g'umë do payëndëhni pëyahñëndëni Wanës Wakasëk ña, ¹⁵ do g'imëk ntandënihëhni wayine ña. ¹⁶ Wëlihëhni Pëhw gë Vëhi va: Simo nte macëko Yesu Piyer; ¹⁷ gë Sak, g'aheryu San, vëhni vëhi tak viju Sebede yeho. Yesu Bowanerëges macëkëhniwo. Umë fëhnëtanëđ «vësan vële mëntëlëni g'ufarat»; ¹⁸ Andëre, gë Filip, gë Barëtelemi, gë Matiye, gë Toma, gë Sak aju Alëfe, gë Tade, gë Simo ale hahnëndak soÿe nkal dëŵ hni ña Kanan, ¹⁹ do gë Yuđa Isëkariyot, ale yeđ aroka Yesu ÿa.

Yesu, vëvë tere lëŵu va ÿad nufëniha

²⁰ Tac Yesu më mbokak gë tere. Umë gë vërëfal vëlëŵu va wahodilohna tokëni roka ÿa kabi hnam fëna vahnë vëyabah varëlëko. ²¹ Vëvë tere lëŵu va, ga njëtani watac, kahnëtalehnëni soÿe nji nufiniha, kabi ntehnëdëniho: «Cenaka!»

Yesu gë Belësebul

²² Vëharaj sariya vële ŵatiko Yerusalem va ntehnëdëniho: «Asankaf yine le wacik Belësebul ÿa fëłaka!» do kat: «Iÿi yine yëđadëha fanka canahnëndëhni waŋi wayine!»

²³ Awa Yesu më macëkëhni nësëhnëkëhni g'inji mëntëndëlehn: «Sintani hak kođ cëna umë dënk? ²⁴ Ge vële vankëk inaw mëtëdëni vëhni fo, naŵ tac gođina kahn; ²⁵ do ge vële vankëk tere mëtëdëni vëhni fo tere rac gođina kahn. ²⁶ Awa ge Sintani mëtëryad umë fo, ge ucankaf ntëŵu ña gona mbank, gođina nko kahn, tëkwëđ. ²⁷ Ahnë kođina tënk hnë tere asan ahwëhn fanka do nuf hnapul lëŵu ÿa, ge ñabëlahna ten asan ahwëhn fanka arac; ge ñabëka, kođ nuf le-wo-le ÿa tere lëŵu hna. ²⁸ Toña ÿa fëyadëmu: vahnë va, kođe tavëhnini wameh wadëŵ hni ña fop gë wayëŵ

wante njewëdëniha Wënu ña fop. ²⁹ Bare ale yewëdëha Iyir Ipacah ña tavëhnëdëna muk, uwi wëh dihëtëdëna.»

³⁰ Yesu nësëhnëkëhniwo koyëna kabi vëhni lehnëdëho: «Gë yine nkeni.»

Hnëmu Yesu gë vëheryu

³¹ Hnëmu Yesu gë vëheryu tëkëlehni; ñëwëni pë hna do payëniha ahnë macehna. ³² Vahnë vëyabab lañako caharab Yesu, më ntehnik: «Nëpary, hnëmuh gë vëhery hu pë hna nkeni, macëdënihi.»

³³ Yesu më ntëkwakëhni: «Mo ye hnëm mën ÿa do gë vëhery mën va?»

³⁴ Tac më njëkëkëhni vële lañako caharab lëwu va do ntehn: «Yëkëryin, hnëm mën ÿa gë vëhery mën va ani nkeni. ³⁵ Vële lid ile ñad Wënu ña vëhni ye hnëm mën ÿa gë vëhery mën va.»

4

Uhnës uryindaryindan soje ahnad uhnëda wã

¹ Yesu mboko pëgw karanëdëhni tëfary lant Galile hna. Kayëko hnë kulu ile yeho lant hna, ntaña kabi kore sankaf varëpëlëko caharab lëwu. Darël wënka hna ñëwëniho ² do Yesu gë wahnës wađindaryindan karanëdëhëhniwo viyë viyabah; hn'ikaraj dëwu hna ntehnëdëhëhniwo: ³ «Nëparyin! Fac ryampo asan yiko ipahn uhnëda kay dëwu hna. ⁴ Wati nte pahnëdëho wañëc ña, wëdampo nkañ hna njoko: wusëry wã më njijëni kohnëni. ⁵ Wëdampo wëraka njoko ile nkok yabëna nkal. Wañëc ña pëhnëlehn tañ kabi nkal ña tëwëlohna. ⁶ Ulav wã, ga njakëk, më kankënek wayor ña, kabi vënkahn va yabëlawohna. ⁷ Wañëc wëdampo hnë wadëmpëhn njoko. Wadëmpëhn ña më nañëk do ndaw uhnëda wã, ñoñ dëwëlohna. ⁸ Bare wañëc wëdampo nkal përen hna njoko; pëhnëko, nañ do ntëw: wëdampo wañëc wafëhw warar (30), wakañary wafëhw imbëd g'iryaw (60), do wakañary kat keme (100).»

⁹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Nëparyin ñus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soje ye nësëf Yesu gë wahnës wađindaryindan

¹⁰ Vële rëfëlehnëdëhawo kwëlëkwël va do gë vëfayik pëhw gë vëhi va, ga nkeni vëhni fo gë Yesu, më tëyëniha soje wahnës wađindaryindan wã.

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Nuñarun wühnë uyët ile sowiko, hnësëf soje Naw Wënu ña, bare vëyëntaw vi had uhnës uryindaryindan fo nkwëryëdëni, ¹² do koyëna:

«“Kod njëkëni ñus, bare hara wahnudina paryi, kod nkwëryëni ñus bare hara ñoñ wayëtëna paryi, ge gena umë mbokajakëndëni gë Wën do Wënu ña tavëhnakëndëhëhni wameh wadëw hni ña!”»

Yesu uhnës uryindaryindan ahnad uhnëda wã nkabahnëd

¹³ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Yëtëluhna ile ye uwi uhnës uryindaryindan? Awa hak kodun ayëtu wahnës wađindaryindan wayëtaw wã fop?

¹⁴ Ayam a wanës Wënu ña pahnëf. ¹⁵ Vëryampo had nkañ nkeni le njod wanës hna: ge tək nkwëryëni, Sintani təkid tēbëhni wanës wante fahnik hnë vëhni ña. ¹⁶ Vëryampo had nkal kwëhn wëraka nkeni: nkwëryëdëni wanës ña do g'uhnatah mañadëni. ¹⁷ Bare waravëdina

kwëhna vënkahn hnë vëhni, toye fo kwëtahnëdëni. Ge ryënah wã tëkëhnikëhni ma ge mbërehnini soje wanës Wënu ña, tavëdëni tañ kwëtahn ñja. ¹⁸ Vëryampo kat nkeni had uhnëda ule yof wadëmpëhn, umë ye vële wëryëd wanës, ¹⁹ bare wëbal yi duniya ña, ibora hnapul ña, do g'iña ile-wo-le ña tënkëdëhëhni, ndawëdëni wanës ña do ñoñ dëwëdina. ²⁰ Bare vëryampo, hn'inkal përen hna tebadëni wanës ña: nkwëryëdëni wanës ña, kwëtahnëdëni do nkeni had ile lëwëd, wëdampo wafëhw warar (30), wañëntaŵ wafëhw mbëd gë ryaw (60), do wakawary kat keme (100).»

Uhnës uryindaryindan lampu

²¹ Tac Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Ahnë pëdëd bi lampu tac koß g'ancëhn ma kuyët hn'ipad? Gena bi kañëde yañ? ²² Ile soŵik ya fop tufahnëde, do ile soŵiko hn'umëhwëry ña fop njoðe humpen hna. ²³ Nëparyin dus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

²⁴ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Kwëtahnëryin nëf ile wëryëdun ya! Wënu ña ñañëdëhu g'añëña nte yañahnëdun wuhnë dënk ña do nkwënëdëhu kat. ²⁵ Kabi ale hwëhnañ ya nkwënënde; bare ale wok kwëhnana ya tebede wëla toye ile liyahneka tëk nuya ya.»

Uhnës uryindaryindan uyëc ule fëhnëd umë fo

²⁶ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Wëlin g'ile mëntëlëni Inaw Wënu ña: asan fahnëd uhnëda kaŷ dëwu hna, ²⁷ tac fac-wo-fac ndakënd g'umëd ga, matënd g'acahnëfëd ga. Wañëc ña pëhnëd do naŷ hara yëtëna g'ante pëhnahnëk hafo naŷ ka. ²⁸ Nkal ñja, umë dënk fëhnëndanëd uhnëda wã: wayor ña ten, tac uyat wã, do tëkwahn idaf wañëc ña. ²⁹ Puhnand tuñ wañëc ña daf ña, asan a pëgwëlehn ndokuñënd g'ikáca dëwu ña, kabi wati uhác wã rëkëc.»

Uhnës uryindaryindan uyëc mutarëd

³⁰ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Ye hodën mëntëndëlehnin Inaw Wënu ña? Gë iyëhne uhnës uryindaryindan kodën nkabahnin? ³¹ G'uyëc atëh mutarëd mëntëlëni; ge pahnik, uyëc rac ye ule yañ vak wã wabë duniya li fop, ³² bare ge nadik naŷëd hafo ntëb wanëda wante ye sarëdij ña fop. Cantëd wahn wahnayah hafo wusëry wã kodëni kofëndëni cën dëwu hna.»

³³ Koyëna karanëdëhëhniwo Yesu g'iyi sifa wahnës wadindaryindan; gante kodëni nkwëryëni ka nësëhnëdëhëhniwo. ³⁴ Nësëhnëdëhëhniwohna hara gena gë uhnës uryindaryindan; bare ante nkeniho gë vëréfal vëlëwu va fo, wahnës wadindaryindan wã fop nkabëkëhniwo.

Yesu teryëd sël sankaf

³⁵ Hnë fac rac ga nëkak, Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Danëtanëfu gë cape ñëntaŵ lant hadi.» ³⁶ Më koyanihëhni kore ya; vëréfal va më njonihä Yesu hnë kulu le nkehahnëko hna. (Awa, kabi Yesu hnë kulu tëko nke, më koyanihëhni kore ya do pëgwëni ndanëtandëni.) Wakulu wakawary tëfëlëniho. ³⁷ Tac sël sankaf pëgwëlehn cëlënd dus, wawonkëlo wënka ña njohandëho kulu ña, hafo pëgw tëmpënd hnam wënka ña. ³⁸ Yesu hawëhni kulu hna ndakëko wakwëd. Awa vëréfal vëlëwu va më nëgëtëniha ndekatëndëni: «Aharan, cëm ñja yeyinëk: kwëtahnëlihëfuhna bi nëf?»

³⁹ Yesu, nēgalehn, ŋaŋēnahna sēl ŋa do ntehna lant ŋa: «Nēwēry yam! Demēhnary!» Sēl ŋa tēryalehn do njamēlehn fop.

⁴⁰ Tac Yesu mē ntehnēkēhni: «Soŋe ye ntakēku aki? Soŋe ye worun kwēhnaluhna kwētahn?»

⁴¹ Bare vērēfal va ntakēkēhniwo đus, mē ntehnēlēni: «Mo ga ye awa aŋi asan? Wēla sēl ŋa gē wavonkēlo wēnka ŋa mawēhnēđēniha!»

5

Yesu asan ale pēlani wayine njerēnēđ

¹ Tēkēlehnēni gē cape nēntaŋ lant Galile ka, hn'inkal bulunda Gerasen hna. ² Ga cēlēk Yesu kulu hna, asan cahnēlehn wayag hna, nijjēnd pankēlēni. Asan arac yine fēlakawo ³ do wayag hna ntēđēko. Ahnē kodilohna mbok ŋaba, wēla gē vankēnca; ⁴ ŋabēđēho kwēlēkwēl wapary ŋa gē wame waryēhwēra do wēbák ŋa gē vankēnca, bare nkubēđēho waryēhwēra wā do mbēkētēđēho vankēnca va. Ahnē mēkēđilawohna tērya. ⁵ Ndekadēho wayag hna do gē wahuŋ wale yeho tēfary lant hna g'umēđ gē g'anent hara tēryēđina, do cērehnadēho gē wēraka wā.

⁶ Mē nuka Yesu ŋaŋēt; awa mē nkaryēk nji ndēkwēhn haryēnk w lēwu, ⁷ do ndeka gē fanka: «Ye ye yēbēlan fu, Yesu, Ajē Wēn Hunte Sēpēk Fop? Kēlami g'uŋwac Wēnu ŋa antē aliwo uŋēh!» ⁸ Asan a nēsēko rac kabi Yesu tēko ntehna yine ŋa: «Cahnēryehna aŋi asan!»

⁹ Tac mē tēyēka: «Hak maciru?»

Yine ŋa mē ntēkwaka: «Ŵac mēn wā “Njabēbun” ye, kabi vēyabah yebun.» ¹⁰ Do mē kēlaka antē canēhni nkal hna.

¹¹ Kore sankaf vampēhēmpēh ryavēđēho hnam, đarēl kuŋ hna. ¹² Wayine ŋa mē kēlaniha Yesu ntehnēni: «Caŋētēryifu rēnkēfuni vanji vampēhēmpēh!» ¹³ Yesu mē mawēryanēkēhni. Awa wayine ŋa cahnēlehnēniha asan a do njini tēnkēnihēhni vampēhēmpēh va. Hara kore vatac nkēhnēko tēkēni wawuli wahi (2,000) vampēhēmpēh. Nēhēlēlehnēni vampamb kuŋ hna njini ntēbani lant hna do cēmēlehnēni fop.

¹⁴ Vēsan vēle heryēđēhēhniwo vampēhēmpēh va, nkaryēlehnēni nji pēyahnēni watac naŋ hna do gē wēhaŋ hna. Vahnē va njilehnini njēkēni ile liyah ŋa. ¹⁵ Tēkēlehnini hn'ile nkeho Yesu hna do nuniha asan ale pēlaniho kore wayine ŋa: ntaŋako, ntiyako viŋi do hakili ŋa mbokakawo fērēn fo. Ntakēlehnēhni. ¹⁶ Vēle yantiko fop va mē tēfētanēnihēhni ile yeha asan ale pēlaniho wayine ŋa gē kore vampēhēmpēh ŋa. ¹⁷ Awa, pēgwēlehnēni kēlandēniha Yesu cahn resioŋ lēw hni hna.

¹⁸ Wati nte kayēđēho Yesu kulu ŋa asan ale yērēnik a mē tēyēka mawēryana tēfēlēnti g'umē. ¹⁹ Bare Yesu mawēryanēlawohna, mē lehnēkawo: «Bokary gē bulunda hu, do afēyahn fop ifērēn ile ntinēhnēki Ahwēhn a kabi kaŋēhahnēka gē wējē.» ²⁰ Awa asan a njilehn pēgw pēyahnēnd hnē Wahnaŋ Pēhw hna fop ile ntinēhnēkawo Yesu ŋa; do fop vēle wēryēđēhawo va pēbēkēhniwo fēmpēhnahnah wā.

Aryagu Yayērus g'asēwal ale ŋakēđ viŋi Yesu va

²¹ Yesu mbokako gē kulu ŋa gē cape nēntaŋ lant ka. Ga tēkēk hnam, kore sankaf varēpēlēko caharab lēwu; ante nkeho tēfary wēnka ŋa, ²² tēkēlehnēni asankaf caliŋa ale ŋaciko Yayērus. Mē nuka Yesu, ndēkwēhnēlehn

haryënkw lëwu ²³ do këlahna ðus ntehna: «Këlami, fandag mën fa cëm ija nke. Yij arinda wëbák nji afehëtahna!» ²⁴ Yesu njilehneni g'umë.

Kore sankaf lapëhna kore do peñëdënihawo vacape va fop. ²⁵ Hara asëval yentiko hnam ale njidëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki. ²⁶ Njiko hnë vëyehn vëyabah, yehna ña mbërehnëkawo ðus, fop canëko koryi lëwu ña, bare ñoñ demalawohna; nuko nkwenanda res wã. ²⁷ Nkwëryëko ga nësëde soje Yesu ña. Awa më njijëk kamëhni lëwu kore hna ñak cud Yesu ña. ²⁸ Ntehnadëho: «Wëla cud ntëwu ña fo ñakakëndëbu njërakëndëbu.» ²⁹ Ga ñakëk, sat ña tëryalehna tañ do njëtalehn njërek res lëwu wã.

³⁰ Wati rac dënk, Yesu njëtalehn fanka sahnëka. Më cahëtak gë kore tëyëhni: «Mo ñakëk cud mën ña?»

³¹ Vëréfal vëlëwu va më ntëkwaniha: «Nuru kore ña peñëdënihi gante-wo-gante, do arëyënd: mo ñakëko?»

³² Bare Yesu njëkëkëhniwo caharab lëwu, nuhahna ale lik watac a. ³³ Asëval a mbalëdëho ntakah ña kabi njëtëko ile yehawo ña; awa më njijëk ndëkwëhn haryënkw Yesu do pëyahna toña ña fop. ³⁴ Yesu më ntehnëka: «Aryag mën, kwëtahn hu ña njërenëki. Yiryeyi gë yam do ures hu wã bokanidilihna.»

³⁵ Koyëna nkoko nësënd Yesu tëketëni vëfayik matini gë tere Yayërus do ntehnëniha: «Aryag hu gona. Bokawo avërehna Aharañ a.»

³⁶ Bare Yesu kwëtahnëlohna nëf wanës wadëw hni ña më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tuñ.»

³⁷ Mañëryanëlawohna ahnë ntapëhna hna gë tere Yayërus ge gena Piyer, do Sak g'aheryu San. ³⁸ Tëkëlehnëni tere hna, Yesu nkwyëko wëñaw wayabah, vëryampo kodëniho, vëyëntaw va ndekadëniho. ³⁹ Më tënkëk tere hna do ntehnëni: «Soje ye ñawërun aki? Fandag fi cëmëna, wakwëd fo ndakëk.» ⁴⁰ Bare njafanjëdënihawo.

Awa më canëkëhni vëhni fop, nkoni rëmu fandag fa gë hnëmu do gë vëréfal vërar vëlëwu va do tënkëni cery nte nkehahnëko fandag hna. ⁴¹ Më pëlaka vák ña do ntehna: «Talita Kum!» (Umë fëhnëtanëd: «Ntehnëdëmi: Fandag, matëry!») ⁴² Fandag fa matëlehn tañ, pëgwëlehn njasënd (kabi wabëhn 12 kwëhnako). Wati nte nunihò cëmëna ña, pëmpëhnahnëkëhniwo ðus. ⁴³ Bare Yesu më ñañëhahnëkëhni ntehnëni antë pëyaniha ahnë; tac më ntehnëkëhni: «Yëdaryina ile tokëd.»

6

Vahnë vëvë Nasaret va vëhwëtahnëdilahna Yesu

¹ Yesu matëko hnam nji hn'ankol nte nañahnëko hna; vëréfal vëlëwu va ntapëhnanihawo. ² Hnë fac ntañëla hna pëgwëlehn karanjëdëhni calija hna; vahnë vëyabah hnëpadëhawo do pëmpëhnahnëkëhniwo ðus.

Ntehnëdëniho: «Ne ñëñak iñin? Ye ga ye yasery ule kwëhna wã, do hak kolahnëk ntind uwi fëmpëhnañah? ³ Gena bi umë ye ali vacery va, aju Mari, acëru Sak, Yose, Yud, do gë Simo? Vëheryu vësëval va vëlëdëntina bi ani gë fuhnë?» Vëlnëñëlawohna.

⁴ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Kila ntëñënik gante-wo-gante, bare gena nkol nte nañahnëk hna, hnënk lëwu ña vëlnëñëdilahna, gë vëvë tere lëwu va per.» ⁵ Yesu kolëlohna nti hnam wëla fëmpëhnañah ryampo,

ge gena vëres vëryampo fo tindëko wëbák ña do njërënhni. ⁶ Do pëmpëhnahnëkawo kafi vahnë vëvë nkol tac vi vëhwëtahnëna.

Yesu payëkëhniwo vëfayik pëhw gë vëhi va vëhi vëhi

Tac Yesu njiko karanëndëhni vankol vamb caharaß hna fop. ⁷ Më macëkëhni Pëhw gë Vëhi va payëkëhni vëhi vëhi. Njëcfakëhniwo fanka g'ucankaf ntandënihëhni wayine ña ⁸ do ntehnëkëhniwo aki: «Ant'ayoyawu ñoñ ge njiðun, ge gena ryoko ryampo; ant'ayoyawu ile rokëfun, kufa, koryi wakufa hun hna. ⁹ Përyaryin wapary, bare ant'ayoyawu acud kaßary.» ¹⁰ Më mbok ntehnëkëhni kat: «Ge tëkerun hn'inaw, ñëwëryin hnë tere ile hacanderun hna fo hafo hale matëfun hnam. ¹¹ Ge vahnë vëvë naw va ñwëjëni vëhacadiluhna ma vëhnëpadiluhna, cahnëryin hnam do avankatëndu ivëf vë wapary hun ña: umë njëtëdëni vëlina fërën do Wënu ña nëñëlahna gë vëhni.»

¹² Pëhw gë Vëhi va më njini karanëndënihëhni vahnë va soñe nkwëcëtanani vankeya vantëw hni va. ¹³ Ntaðënihëhniwo wayine wayabah do njërënedënihëhniwo vëres vëyabah turatëndënihëhni wagu ña vankaf hna.

Icëm San Ayary a

¹⁴ Ahnaw a Eroð Antipas nkwëryëko ga nësëde soñe Yesu ña, kafi wac lëwu wa campëko gante-wo-gante. Vëryampo ntehnëdëniho: «San Ayary a vëhnik! Soñe umë kwëhnahnëk fanka ntihahnëf viyë vijfëmpëhnahnah.»

¹⁵ Vëhawary ntehnëdëniho: «Kila Eli ye.»

Vëhawary kat ntehnëdëniho: «Kila le wëntëlëk gë wabë kobëri ña ye.»

¹⁶ Eroð, ga nkwëryëk wante rëfëtaðeho ña fop, më ntehnak: «San Ayary a ye! Ntëpëtehnëbuha nkaf ña bare mbëhnik!»

¹⁷ Eroð pëlayehnëkawo San, ñabi, do cëfëlehni soñe Erodiyaf. Eroð ñëlëkawo mama nkehahnëko asëval aheryu Filip ¹⁸ do San ntehnëdëhawo Eroð: «Sariya ña mawëryana aýëla asëval ahery hu ña!» ¹⁹ Soñe rac Erodiyaf ntavëkawo ðus gë San do ñaðëho ndawëhna, bare kodilohna ²⁰ kafi Eroð ntakëkawo g'umë; njëtëko asan asatah do asëvah ye do keryëdëhawo. Ge nëpaðëhawo, nëñandëhawo igwëry wanës wadëwu ña bare yëtëlohna ile ntid.

²¹ Bare hnë fac le ntihandëho ambënt fac ile nagahniko ña, Erodiyaf nuýako fere fafërën ndawëhna San. Fac rac Eroð ambënt cankañ ntiko, payehnëkëhniwo vësankaf vëvë ucankaf ntëwu ña, vësankaf wasoðafe wa, do gë vëvë karyënkwa Galile va. ²² Aryagu Erodiyaf tënkëko hn'ile nkeniwo hna do nkawëhnhni; Eroð gë vële macehnëko va per nëñëkëhniwo gë fandag fa.

Awa Eroð më ntehnëka fandag fa: «Tëyërye ile-wo-le ýaðu ña, njëcfadëmi.» ²³ Njiko dënk hafo ntëkëhna aki: «Lëk njëcfadëmi lakënde ntehni cape ndampo inaw mën inji rëyëruho.»

²⁴ Fandag fa më cahnëk nji tëyehna hnëmu: «Ye rëfëko rëyu?»

Hnëmu më ntëkwaka: «Nkaf San Ayary a.»

²⁵ Fandag fa ntëfëlehn mboka gante nkeni ahnaw gë vële macehnëko ka ntehna: «Ñaðëfu ayëðawo tameki nkaf San Ayary a hn'ifëda mpan!»

²⁶ Ahnaw a njamëlehnëko; bare kodilohna ñwëjëryana, kabi ntëkëko tase vële macehnëko va. ²⁷ Payëlehna tañ soðafe lëwu ryampo ntehna:

«Yoj nkaf San Ayary a.» Sofafe ŷa njilehn kaso hna ntëpëtehna San nkaf ŋa. ²⁸ Tac njoj hn'ifëda njëdahna fandag fa, do fatac njëdaga hnëmu. ²⁹ Vëréfal San va, ante njëtani watac ŋa, më njini nufëni ñas iŋa kwëtëni hn'iyag.

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd (5,000)

³⁰ Vëfayik va, ga mbokajëni vëhni Yesu hna, më pëyaniha fop ile ntijëniho do karajinihëhniwo vahnë va. ³¹ Yesu më ntehnëkëhni: «Njijën, njiyin hn'ile njirëk soŋe ayinëgawu toye.» Kabi njabëniho vahnë vële yijëdëho do yidëho va; Yesu gë vëréfal vëlëwu va wëla roka vëhodilohna tokëni.

³² Awa më njini gë kulu hn'ile njirëk hna. ³³ Bare vahnë vëyabah nunihëniho ga njidëni do njëtëniho gante njidëni ka; më matëni vankol hna fop, nkaryëni gë wapary fo hafo ndënkwëhnënihëhni vëhni Yesu gë vëréfal vëlëwu va hnë ŷëwa le njihandëniho hna. ³⁴ Ante cëlëko Yesu kulu hna do nutëhni kore sankaf vahnë vërac, kayëhnañëkawo d'us gë vahnë vërac, kabi had kore wape wante wok wahwëhnana ahekery mëntëniho. Pëgwëlehn karajëndëhni viyë viyabah.

³⁵ G'anëka ga vëréfal va më tëhaniha Yesu ntehnëniha: «Tëk mëd do hnani fëk fo ye. ³⁶ Koyaryihni vëyi vahnë njini gë vankol vante ye caharaß vi ntëwajëni ile tokëdëni.»

³⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Yëdaryinëhni w'uhnë dënk ile tokëdëni ŷa!»

Më tëyëniha: «Ñadu bi yifu sanëfu koryi yabah la'wahñifu vamburu yëdafuni tokëni?»

³⁸ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhñarun? Yiryin ayëku.»

Umë njëkëni do ntehnëniha: «Vamburu mbëd g'uwis wuhi.»

³⁹ Awa Yesu më ntehnëkëhni dañëndëryinëhni vahnë va kore kore. ⁴⁰ Vahnë va më ntañani keme keme do gë wafëhw imbëd, wafëhw imbëd. ⁴¹ Tac Yesu më nufëk vamburu mbëd va g'uwis wuhi w'a, karëk g'ambin do camehna Wënu ŋa soŋe iyi rokëtok. Më nkubëlehnëk vamburu va njëdähni vëréfal va cahëlehnënihëhni vahnë va do cahëlehnënihëhni fëna wuwis wuhi w'a vëhni fop. ⁴² Ale-wo-le tokëko hafo pihñ. ⁴³ Vëréfal va njonihho vankubel vamburu va g'uwis wule tesëniho w'a pëb vëkankel pëhw gë vaki. ⁴⁴ Hnë vële rokëko hna vësan wawuli mbëd (5,000)* yeho.

Yesu yaŋ wënka hna njasëd

⁴⁵ Tac Yesu kayëndëlehnëhni vëréfal vëlëwu va kulu hna ndënkwahëhniha gë cape ñënta'w lant mbë ankol Betësayida ŋa. Hnë wati rac koyadëhëniwo fulunda ŷa umë dënk. ⁴⁶ Ante koyakëhniwo ŋa, Yesu njiko hn'ikuŋ soŋe njëfa.

⁴⁷ Ga nëkak, kulu ŷa fagant lant hna nkeho, do Yesu umë fo woko nkal hna. ⁴⁸ Më nuk vëréfal vëlëwu va mbëraniho yiryery kulu ŋa d'us, kabi sël ŷa pankëlëdëniho; awa g'ankëhn fac ŋa, më njid gante nkeni njasëhatënd yaŋ wënka hna, do ñadëho ndëcëhni. ⁴⁹ Ante nunihawo ga njasid yaŋ wënka hna, ntiyahnëkëhniwo ahnënkwe'l ye do më ndekadëni. ⁵⁰ Vëhni fop nudënihawo do ntakëkëhniwo.

Bare wati rac taŋ, Yesu më lehnëkëhniwo: «Ya'wëñaryin! Ami Yesu ye; antë ntaku!» ⁵¹ Tac kayëlehn kulu hna, d'arël lëw hni, do sël ŷa teryalehn. Vëréfal va pëmpëhnëlehnëhni d'us, ⁵² kabi fioñ vëwëryëlohna ile

* 6:44 6.44 Vësan wawuli mbëd: Vutah va gë vësëval va vëryëkwaryina.

ryëcëtakò ante cahëlehnëko Yesu vamburu va: wahakili walëw hni wã kodilohna njët rac, ntëbëkëhniwo.

Yesu njërëndëdhëhni vahnë va Senesaret hna

⁵³ Ga ntëmpëtani lant yã Yesu gë vërëfal vëlëwu va, tënkëlehnëni hn'inkal bë resiyo Senesaret hna. ⁵⁴ Kulu hna cëlëdëniho, njavëtatëniha tañ va Yesu. ⁵⁵ Vahnë va nkaryiniho nkal hna fop do njinenëhnicdënihawo vëres hnë wayala, le-wo-le nkwëryëniho nke hna. ⁵⁶ Hn'ile-wo-le njidëho Yesu hna, wahnaw hna ma vankol hna, vahnë va njonëhndënihawo vëres vëlëw hni va kwëtëndënihëhni wayëwa bulunda hna do këladënihawo tavëhni ñakëhni wëla wacëmët cud cankaf ntëwu ña fo; fop vële yãkëko va njërëniho.

7

Namu vacërakëlo

¹ Wafarise gë vëharan sariya vëryampo Yerusalem matiniho njijëni kwërëniha Yesu. ² Kamahnëniho vërëfal vëryampo Yesu va gë wëbák wante wok pacëna tokëdëniho roka yã, (më lehnëde wayuhnana gante mawëryak namu ka). ³ Kafi wafarise wã gë wasëwif wayëntaw wã fop ntënënenëniho wënamu wante taveryënihëhniwo vacërakëlo va: vërokëdilohna hara wayuhnana wëbák ña hafo pacëhni ⁴ do ge matiniho gë saha, vërokëdina hara vëfacënana ten. Ntënënenëniho dus fëna wënamu wakawary, gante tëfëka ndagi vanëhëta, wapoti, do gë vapeya ka [do gë wafad wã].

⁵ Awa wafarise wã gë vëharan sariya va më tëyëniha Yesu: «Soñe ye nkoni vërëfal hu vi vëlënëndëdina wënamu vacërakëlo fu va, tokëdëni gë wëbák wante wok pacëna?»

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë vële hnësëd ile nkoni vëlidina yerun! Kila Esayi toña kwëhnako ante nësehnëkawo Wënu ña soñe lëw hun yã. Aki kerëko:

«“Wënu ña më lehnëk: ‘Iyi bulunda gë wanës ñi fo ntënëndëdëniho, bare wasakahn walëw hni hna ñawëtaniho.

⁷ Icëmb nte cëmbëdëniho ña kwëhnana nafa, kafi ile karajëdënihëhni vahnë yã, gena ikaran mën, bare ile karajëni vahnë fo ye.’»

⁸ Tavërun vakwëda Wënu va alënënahnu wënamu wante kahnëndëni vahnë.»

⁹ Tac më nkwënëk: «Kolërun dus aravu vakwëda Wënu va ahahnëndahnu namu lëw hun dënk! ¹⁰ Wëlin ile yadëfu hnësu yã: Moyis më lehnëko: “Dënënyërihni vëhni rëmuh gë hnëmuh”, do fëna, “Ale lehnëka rëmu ma hnëmu wameh a tëfëka ndawi.” ¹¹ Bare wuhnë, karajëdunëhëhni vahnë va: ge ahnë ntehnëka rëmu ma hnëmu: “Ile-wo-le wëkakëndëbu yëdayi yã ‘korëban’ ye.” Umë fëhnëtanëd: “Ile fehnik ntinëhnahni Wën sadëha.” ¹² Koyëna tavëtantunëhëhni ntini ile ntehnëk sariya Wënu ña, alënëna rëmuh gë hnëmuh; ¹³ ntihtëdëdun ile karajëd wanës Wënu yã gë namu le harajëdunëhëhni yi. Do ntidun viyë vihawary viyabah vile wëntëlëk gë virac ki.»

Viÿë vile lidëha ahnë ale wok pacëna

14 Tac Yesu më mbok macëkëhni kore ÿa do ntehnëhni: «Nëparyino wuhnë fop, do awëryu: 15 inë le tokëd ahnë* kodina tonkëna haryënkW Wën hna. Bare ile hođ tonkëna ÿa, umë ye ile sahnëđ hnë umë ÿa. 16 [Nëparyin đus ge kwëhnarun vanëđ awëryahnu!]]»

17 Ante tavëkëhniwo kore tënk tere ña, vëřëfal vëlëwü va tÿëñihawo bi ye pëhnëtanëđ wanës wadëwü ñi. 18 Awa më ntëkwakëhni: «Wuhnë fëna, gwëryëđiluhna bi? Gwëryëđiluhna bi fop ile tokëđ ahnë kodina tonkëna haryënkW Wën hna 19 kabi umë tënkëđina ntawary dëwü hna, donk dëwü hna tënkëđ tac cahnëđ mbahn dëwü hna?» (Gë wanji wanës pëyahndëđho Yesu kode toki ile-wo-le ÿa.)

20 Umë mbok ntehnëk: «Ile sahnëđ hnë ahnë ÿa umë ronkëñëđëha. 21 Kabi bambery ntawary ahnë hna matid vinahan vimeh vinte liyehndëđëhni vahnë ndakëndëni hara vëyëlëlena, ule, uryaw ahnë. 22 Njëkëlehnëđëni ndakëntal meh vësan ma vësëval vële ÿëlëk do ÿëlik, inä le nkok kwëhnëna, ñjapëñand, tokand vahnë, kwëhna nkeya meh, inëwary, ntehnëndëhni wameh vëyëntaw, nayëñand, do nënkW. 23 Viÿë viwëh fop bambery ahnë hna cahnid do umë ronkëñëđëha.»

Ikwëtahn asëval ale wok gena sëwif

24 Yesu matëko hnam ñji resiyo Tir hna. Tënkëko le ñadëho ñëw hna do ñadilohna ñjëti hnam nke, bare kodilohna cowa. 25 Asëval ale hwëhñakwo fandag fante pëlako yine wëryëko ga nësëde soje Yesu, ñjilehni taj hn'ile nkeho hna ndëkwëhn haryënkW lëwü. 26 Asëval arac gelohna sëwif, hnë Fenisi mbë Siri hna nagiko. Muntadëhawo Yesu ntana yine ÿa aryagu hna.

27 Yesu më ntehnëka: «Tavëryihni tokëni ten vutah vi† hafo pihñëni, kabi yivëna nufi roka vutah ÿa këfëhnini vumbe vi‡.»

28 Asëval a më ntëkwaka: «Bare, Aharan, la vumbe vi tokëđëni ile këfëđëni vutah ÿa.»

29 Awa Yesu më ntehnëka: «Ha, toña hwëhñaru. Soje inji dëkwa, kodu awënc gë ÿal hu: yine ÿa cahnëka aryag hu.»

30 Mëncëlehn ñji tëkata aryagu ga ndakëk hn'ipad: yine ÿa cahnëkawo.

Yesu kumim ñjërëñëđ

31 Tac Yesu matëlehn resiyo Tir hna, tëđ Sidon mboka gë cape lant Galile, tëfëlehn hnë resiyo Wahnañ Pëhw hna. 32 Më njinenëhñijika asan kumim soje tinda wëbák ña.

33 Awa Yesu më pitaryëka umë fo, ñawëtarya kore ÿa; më ndënëka watufa ña aryëñenkaha vanëđ hna do cëkëna wák ÿa gë wato ña ñakahna ryëw ÿa. 34 Tac më kanjëk g'ambin, ñjënëk bë sankaf do ntehna asan a: «Efata», umë fëhnëtanëđ: «Pidëтары!» 35 Pidëtalehna asan a vanëđ va, ryëw ÿa fëna pëtalehna do pëgwëlehn catënënd wanës ña.

36 Yesu ntehnëkëhniwo antë pëyahñëni; bare ante-wo-nte mbañëhndëđëhniwo ña, vahnë va atac rëkëđëniho campehndëđëni g'ahawary wanës ña. 37 Vahnë va pëmpëhñahnëkëhniwo đëcët; ntehnëđëniho: «Ile ntid ÿa fop canjëk đus! Vëryëñëñkah va dënk

* 7:15 7.15 Le tokëđ ahnë: Viÿë viyabah wañik wok tokëđëna wasëwif hna. (Soje Walevi 11)

† 7:27 7.27 Vutah vi fëhnëtanëk wasëwif wa. Vumbe va fëhnëtanëk vële wok vëyëna wasëwif.

‡ 7:27 7.27 Vumbe vi fëhnëtanëk vële wok vëyëna wasëwif.

nkwëryëndanëdëhëhni do nësëndanëdëhëhni vële wok vëhodina nësëni va!»

8

Yesu vahnë wawuli wahnah ndavëd

¹ Hnë wati rac kore yabah voko mbarëpëlëni, do ñoñ golohna ile tokëdëni. Yesu më macëkëhni vëréfal vëlëwu va ntehnëhni: ² «Kaÿëhnahnëkôwëhni vëÿi vahnë, kabi wëli wafac warar yelahnëbun do ñoñ vëworyaryëna ile tokëdëni. ³ Ge koyabuhëhni mëncëni hara ñoñ vërokëna, mbërahëdëni nkaÿ hna, kabi vëyabah hnë vëhni ñaÿët matini.»

⁴ Vëréfal vëlëwu va më ntëkwaniha: «Ne kodën nuÿanëhnihëni ile tokëdëni hafo pihñëni, hnë ÿi fëk?»

⁵ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhnarun?»

Më ntëkwaniha: «Mbëd gë vaki.»

⁶ Awa më ntehnëkëhni kore ÿa ntañani nkal hna. Tac më nufëk vamburu mbëd gë vaki va, camehnëka Wënu ña, nkubëlehnëk njëdahnì vëréfal vëlëwu va do vëhni, cahëlehnëhni vahnë va fop. ⁷ Kwëhnanihëhni fëna li vunkis toye. Yesu camehnëka Wënu ña soÿe vutac do ntehnëhni vëréfal vëlëwu va cahëlehnaryëhni. ⁸ Ale-wo-le tokëko afo pihñ. Vëréfal va njonihò vankubel vante tesënihò va vëkankel mbëd gë vaki vapëbah. ⁹ Hara vële rokëko va tëkënihò wawuli wahnah. Tac Yesu më koyakëhni mëncëni, ¹⁰ kayëlehn tañ kulu hna njini gë vëréfal vëlëwu va resiyò Dalëmanuta hna.

Wafarise ÿa dahëse fëmpëhnahnah tëyëdëni

¹¹ Wafarise tëkëlehnëni do pëgwëni nkwaÿëlëndëni gë Yesu kabi menëhñëhna njëkëhnahnëdënihò. Umë tëyëhniha tufahn gë dahëse fëmpëhnahnah g'ambin matik. ¹² Yesu më njënëk bë sankaf do ntehn: «Soÿe ye tëyëdëni vahnë vëvë gaki vi dahëse ile fëmpëhnahnëk? Toña ÿa fëyadëmu: wëla dahëse ryampo wayëdafaena!» ¹³ Tac tavëlehnëhni do kay kulu hna nji gë cape ñëntaÿ mbë lant ña.

Levir wafarise ÿa do gë va Erod

¹⁴ Vëréfal va ndënkwënihò njoni vamburu, ndampo fo kwëhnanihò kulu hna. ¹⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Diryin wajira! Keharyin levirwafarise ÿa do gë va Erod ÿa.»

¹⁶ Vëréfal va pëgwëlehnëni nkwaÿëlëndëni vëhni fo kabi ntiyahnëkëhniÿò ile nkoni vëhwëhnana vamburu ÿa ntehnëdëhëhniÿò koyëna Yesu.

¹⁷ Yesu njëtëko ile nkwaÿëlëdëni ÿa, më ntehnëkëhni: «Soÿe ye waÿëlëdun kabi kwëhnaluhna vamburu? Nudiluhna bi ten? Gwëryëdiluha bi ten? Ndëpaku bi wahakili ÿi? ¹⁸ Kwëhnarun vinkë, nudiluhna bi? Kwëhnarun vanëf, gwëryëdiluha bi? Dënkwëta diluhna bi ¹⁹ ante nkubëlehnëbuho vamburu mbëd soÿe vahnë wawuli mbëd ña vatesel vante yorunëho va, vëkankel vajëhw fëbëko?»

Më ntëkwaniha: «Pëhw gë vaki.»

²⁰ Mboko tëyëhni: «Do nte nkubëlehnëbuho vamburu mbëd gë vaki soÿe vahnë wawuli wahnah ña, vatesel vante yorunëho va, vëkankel vajëhw fëbëko?»

Më ntëkwani: «Mbëd gë vaki.»

21 Awa Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Do ha gaki gwëryëdfiluhna?»

Yesu njërënedëha mëp Betësayida hna

22 Yesu gë vërëfal vëlëwu va tëkëniho Betësayida hna; hnam, më njonëhniijika mëp do këlayi ñaka. 23 Yesu më pëlaka mëp uña vák yi kaha cahnarya nkol hna. Tac më tëpahnéka vinkër va, tinda wëbák ña do tëya: «Kodu bi ahnu iñë?»

24 Mëp uña më matëndëk nkaf ña, njëk, do ntehn: «Vahnë hnuďëfu, had vatëh nuďëfuhëhni, bare njasëďëni.» 25 Yesu më tindëka wëbák ña kat mëp uña vinkër hna; arac më njesëk đus: njërëniko, nuďëho wapacëk ile-wo-le ña. 26 Awa Yesu më koyaka mënc gë ñalu do ntehna: «Antë arënk tameki nkol hna.»

Piyer pëyahned Yesu ye Arëhnaayik a

27 Tac Yesu gë vërëfal vëlëwu va njilehneni gë vankol vante rëhak Sesare Filip hna.

Nkaw hna Yesu më tëyëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yeđu?»

28 Më ntëkwaniha: «Vëryampo, vëhni lehnëď San Ayary a yeru, vëhawary Eli yeru, do vëhawary kat, aryampo wakila hna yeru.»

29 Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wuhne lë, mo lehnërun yeđu?»

Piyer më ntëkwaka: «Wëjë, Këris, Arëhnaayik a yeru.»

30 Awa, Yesu më ñañëhahnëkëhni antë pëyaniha ahnë.

Yesu icëm g'ibëhn dëwu ña pëyahned

31 Tac Yesu pëgwëlehn karajëndëhni aki vërëfal vëlëwu va: «Ajë Ahn'a afo korot đus; vicër bulunda va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharaj sariya va ñwëyëďëniha; ndawëhneniha do fac rarëna hna mbëhned.» 32 Watac wapacëk pëyadëhëhniwo. Awa Piyer më canaryëka pëgwëlehn niranda.

33 Yesu më cahëtak, njëkëkëhni vërëfal vëlëwu va fop do ñañënahna Piyer ntehna: «Ijawëtarye, Sintani, kabi nahadila had Wënu ña, bare had vahnë.»

34 Tac Yesu më macëkëhni kore ña gë vërëfal vëlëwu va ntehnëhni: «Ge ahnë ñad tëfëlehnëndo, antë nko nahand soje lëwu dënk, afo ndiď kërëwa lëwu ña tëfatëndo. 35 Ale ñad iyi đuniya cëmëď, bare ale wok kwëtahnëna nëf iyi đuniya nkoryaryëď ntawary dëwu ña, soje lëmën do gë Wanës Wakasëk ña, ntawary dëwu ña nkod hafo arayen hna. 36 Ye nëfadëha ahn'a ge umë hwëhnëk đuniya yi fop, tac cëvehn ntawary dëwu ña? 37 Ye kod njedahn mbësahni ntawary dëwu ña? 38 Ge ahnë cëfëhneka g'ami do gë wanës mën ña haryënk wahnë vëvë dol vi, vële wok vësatëna do wok vawëtahnëlahna Wën vi, awa Ajë Ahn'a fëna cëfëhnedëha g'umë, ge njijëk hn'idanc Rëm hna do gë wamëleka wapacah ña.»

9

1 Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Toña ña fëyadëmu; vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëďina hara vëhnuna Naw Wënu ña ga njijëk gë fanka.»

Ibaca Yesu ña

2 Ga ndëcëk wafac mbëď gë ryaw, Yesu më njokëhni vëhni Piyer, Sak do gë San do njiryeryëhni hn'ikuñ yihnah hn'ile nkeniho vëhni fo. Yesu më mbacik tase lëw hni; 3 viyi vilëwu va njerëko đus had humpen, hnë đuniya

li ahnë gena ale hođ njerën iñë koyëna. ⁴ Vërfëfal vërar va nulehnënihëhni tañ Eli* gë Moyis ga nësëlëđëni gë Yesu.

⁵ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Aharan, njivëk nkeyin ani. Ntidëfun wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.» ⁶ Yëtëlohna ile nësëđ, kabi umë gë vërfëlëntaŵu va ntakekëhniŵo đëcët.

⁷ Anar njilehni cankëhni g'icën đëŵu ña, do nkwerëlehnëni kopa ñar hna nteh: «Ayi Ajë mën ye ale ñahnëfu đus. Umë rëfëka ahnëpawu!»

⁸ Vërfëfal va njëkëlehnëni tañ caharađ lëŵ hni, bare golohna nundëniha ahnë, Yesu fo wontiko gë vëhni.

⁹ Ante cëlidëniho kuñ ña, Yesu më ntehnëkëhni antë pëyaniha ahnë ile nuni ña hafo Ajë Ahn'a mbëhn hnë vësëm hna. ¹⁰ Maŵëniho wanës watac, bare tÿëlëđëniho: «Ye pëhnëtanëđ "iđëhn hnë vësëm"»

¹¹ Tac më tÿëniha Yesu: «Soñe ye ntehnëđëni vëharan sariya vi, Eli yijëđ ten?»

¹² Umë ntëkwakëhni: «Eli rëfëka njij ten mbokahn can fop. Bare, ge toña ye, soñe ye pëyahneđ Vikerëh va fëna Ajë Ahn'a korotëđ đus do ntide g'iñëŵ? ¹³ Bare ami pëyađëmu: Eli tëko njij, do vahnë va ntinihawo gante ñađëni ka, gante pëyahnek vikerëh soñe lëŵu ka.»

Yesu njërenëđëha fatah fante pëlak yine

¹⁴ Ga tëkëni hn'ile nkeniho vërfëfal vëyëntaŵ hna, nunihëhniwo kore yabah đus ga kwërenihëhni do vëharan sariya va conkëđëniho.

¹⁵ Vahnë va nundëniha tuñ Yesu, pëmpëhnahnëlehnëhni, nkaryëlehnëni nkañëniha.

¹⁶ Yesu më tÿëkëhni: «Ye sonkëđun gë vëyi?»

¹⁷ Asan aryampo kore hna më ntëkwaka: «Aharan, njinenëhnimina ajë mën a, kabi yine fëlaka, umë ŵemañendëha kodina nës. ¹⁸ Iyi yine këfëđëha hn'ile-wo-le hna, iguhnuhn rëkëđ cahnënda wës li, cemëlehnand wabeñ ñi, do mbahn iñi kankëđëha. Tÿëbuhëhni vërfëfal hu vi ntaniha iyi yine, bare vëŵëkëlahna.»

¹⁹ Yesu më ntehnëkëhni: «Vahnë vëhwëhn kwëtahn këm yerun! Hafo guve tëfëko ñëŵëlahnin do ryuñënanëhnu? Yinenëhniñoŵa fatah fi.»

²⁰ Awa më njinenëhnijika. Yine ña nunda tuñ Yesu, më ñënkëka fatah fa gë fanka; fatac njolehn këryinëtant do guhnuhn iña cahnidëhawo wës hna.

²¹ Yesu më tÿëka rëm fatah fa: «Kobëri guve pëgwëka?»

Më ntëkwak: «Kobëri nte nkoko fatoy fo ña pëgwëkawo. ²² Wati ryaŵ yine ña cañëtëđëhawo hnë hwëđëh ma hnë wënka soñe ndaŵa. Kañëhnanđiñi gë fuhnë ayij aryemafu, ge kodu!»

²³ Yesu më ntëkwaka: «Ge kodëfu? Fop kod nke soñe ale hwëtahnëka.»

²⁴ Rëm fatah fa ndekalehn tañ: «Kwëtahnëbu, bare demarye, kabi kwëtahn iña nkojëko!»

²⁵ Yesu nuko kore ña nkaryidëniho ñal hni hna. Më ñañëhahnëka yine ña nteha: «Yine ile ŵemañehneđ vahnë nësëni do nkwerëyëni, ntehnëđëmi: cahnëryehna fañi fatah do nt'avoka vokanehna muk!»

²⁶ Yine ña më ndekal do ñënka fatah fa gë fanka, cahnëleha tañ. Fatah fa njamëlehn had cëmëk, do vahnë vëyabah ntehnëđëniho: «Cëmëk.»

²⁷ Bare Yesu më pëlaka vák ña, matëndëka fatah fa do fatah fa kahnëlehn.

* 9:4 9.4 Eli: kila yeho hnë Vikerëh Vicër hna. (2 Vëhnaŵ 2)

28 Ante tēnkēko Yesu tere hna, nketēni gē vērēfal vėlēwu va fo, mē tēyēniha: «Soje ye wobun mēkēlēfunahna lafuna iyi yine?»

29 Yesu mē ntēkwakēhni: «G'iyēfa fo kodē ntayini iyi sifa wayine.»

Yesu icēm g'ibēhn dēwu ŋa mbok pēyahned kat

30 Mē matēni hnam tēfēni Galile. Yesu ñadilohna njēti hn'ile nkeho hna. 31 Vērēfal vėlēwu va karanēdēho aki: «Ajē Ahn'a njēfađeniha vahnē va, vērāc ndawēhnēdēniha; do ge ntik wafac warar mbēhnēd vēsēm hna.» 32 Bare vērēfal va veyētēlohna bi ye pēhnētanēk wanēs watac do natakēkēniwo soje tēyēniha.

Mo lēbēkēhni vēyēntaw

33 Tēkēlehnēni Kaperēnaŋum hna. Ante tēnkēniho tere hna, Yesu mē tēyēkēhni vērēfal vėlēwu va: «Ye wajēlekēndun nkaŋ hna?» 34 Bare vėlēkwālohna, kabi nkaŋ hna nkwaјēliniho njētahnēni bi mo lēbēkēhni vēyēntaw va.

35 Awa Yesu mē ntañak, macēkēhni Pēhw gē Vēhi va do ntehnēhni: «Ge ahnē ñad nke aryēnkewryēnk, tēfēka nke arēkwa vahnē fop do aryokujēhn vahnē fop.»

36 Tac mē nufēka fatah fatoy kahnēndēka fagant lēw hni; muryaka do ntehnēhni: 37 «Ale hacaka g'uŋac mēn ōa fatah gē fañi ki, kacako ami dēnk; do ale hacako ŋa, gena ami fo kakak, bare kacaka fēna ale fayiko ŋa.»

Ale wok ñewēlohna ŋa ndemađēho

38 San mē ntehnēka Yesu: «Aharan, nufunēhawo asan ale lađēhēhniwo wayine g'uŋac lēw hu ōa, do ñadēfunēho ravētehnēfuna, kabi gentina gē fuhnē.»

39 Bare Yesu mē ntēkwaka: «Nt'aravētehnuna, kabi ahnē kodina nti dahēse fēmpēhnahnah g'uŋac mēn ōa tac nēs tañ wameh mēn. 40 Ale wok ñewēlēfuhna ŋa ndemađēhēfu. 41 Do ale yēdađēhu asiyawu wēnka kabi Arēhnayik a hwēhnēku, toña ŋa fēyađēmu: nuŋad cos dēwu ŋa.»

Vēle liyēdēhēhni vahnē wameh

42 «Bare ge ahnē ravētehnēka kwētahn iña wēla fatoy fēndampo hnē vunte hwētahnēko vi, pecek bēraka gēb li tac ntabi hnē wov. 43 Ge vāk hu yi liyēhnēdēhi uŋeh, dēpētary; pecek arēnk dūniŋa le wok pudina hna g'ivāk iryampo g'ile worryaryēru waki tak do alabi gē janāma, hnē hwēdēh hunte wok dīpēdina. 44 [Hnam, “vancēhn vante rokēd mbahn va wasēmēdina do hwēdēh ha dīpēdina muk.”] 45 Ge fary hu ŋa liyēhnēdēhi uŋeh, dēpētary; pecek arēnk dūniŋa le wok pudina hna g'ifary ryampo g'ile worryaryēru waki tak do alabi gē janāma. 46 [Hnam, “vancēhn vante rokēd mbahn va wasēmēdina do hwēdēh ha dīpēdina muk.”] 47 Do ge inkēr hu ŋa liyēhnēdēhi uŋeh, dokētary; pecek arēnk Naw Wēn hna g'inkēr dāmpo g'ile worryaryēru viki tak do alabi gē janāma. 48 Hnam, “vancēhn vante rokēd mbahn va wasēmēdina do hwēdēh ha dīpēdina muk.”

49 Kabi, ale-wo-le hwēdēh pihēde gante pihēde wanjiry hnē roka ki. †

† 9:49 9.49 Kabi, ale-wo-le hwēdēh pihēde gante pihēde wanjiry hnē roka ki. Vahnē vēyabāh nahadēni hwēdēh fēhnētanēk kitij.

50 «Wanjiry ɲa iñë fërën ye; bare ge gona ɲaɲ, hak kode mbokaryi ɲaɲëni? Kwëhnaryin wanjiry hnë wuhnë dënk do ayewu yam gë vëyënta hun va.»

10

Yesu soje iñël do g'ibëmba ɲa nësëd

1 Yesu matëko hnam nji hn'inkal Yude hna, nte ye gë cape ñëntaŵ Yurëdan ka. Kore vahnë va më mbok mbarëläni kat ðarël lëwu do pëgwëlehn karanjëndëhni, gante njuhëka ka.

2 Wafarise wëryampo më tëhaniha soje tëndëhnëniha urënd. Tëyënihawo: «Sariya fu ɲa maŵëryanëka bi asan mbamba asëval alëwu?»

3 Yesu më ntëkwakëhni g'inji tëy: «Ye ntehnëkuno Moyis alindu?»

4 Më ntehnëni: «Moyis maŵëryanëka asan a ker kayëte nte rufahnëd mbambëka asëval alëwu ɲa.»

5 Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Moyis kerëhnëku aɲa kwëða kabi vankaf va kambëku. 6 Vikerëh va më lehnëk, wapëgwa hna, ante ntiko Wën fop ɲa: "Ntikëhni asan g'asëval." 7 "Soje umë ye, asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, 8 do vëhni vëhi tak aryampo fo nkëdëni." 9 Koyëna, vëwona vëhi bare ahnë aryampo fo ye. 9 Awa ahnë antë pitëndëlehn ile mbarëpëlehnëk Wën ɲa.»

10 Ga mbokani gë tere, vërëfal va më tëyëniha Yesu soje watac. 11 Më ntëkwakëhni: «Ge ahnë mbambëka asëvalu do ñëla ahaŵary, ntik ile mbañëk Wënu ɲa, 12 do age Asëval a tavëka asanu ñëla asan ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ɲa.»

Yesu ndëwadëhëhni vutah va

13 Vahnë yinenëhnikawo Yesu vutah soje tindëhni wëbák wadëwu ɲa ndëwahni, bare vërëfal vëlëwu va niranihëhniwo. 14 Yesu, ga nuk watac, më ntavëka do ntehnëhni vërëfal va: «Tavëryinëhni vutah va njiyëni ɲal mën hna! Ant'awëmaɲehnnuni, kabi Naw Wënu ɲa vële ye had vëhni va hwëhnëk. 15 Toña ɲa fëyadëmu: ale wok maŵëlahna Wënu ɲa had gante maŵëhnëdëhëhni fatah rëmu gë hnëmu ka tënkedëfina muk Naw Wën hna.» 16 Tac, më muryakëhni vutah va, tindëhni wëbák wadëwu ɲa ale-wo-le ndëwanëhni.

Asan avetak gë Yesu

17 Wati nte ñadëho nji Yesu ɲa, asan më nkaryëk ndënkwëhn do tëya: «Aharan afërën, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

18 Yesu më ntëkwaka: «Soje ye wacëduho afërën? Ahnë afërën gena ge gena Wënu ɲa fo. 19 Njëteru bi vakwëða va: "Ant'aryaŵa ahnë; ant'ayëkëlehna asëval ahaŵary; ant'ale; ant'aye sedë wamër; ant'avorahna ahnë ahnufahn ile kwëhna ɲa; dënënyihni vëhni rëmu gë hnëmu."»

20 Asan a më ntëkwaka: «Aharan, vanji vakwëða fop maŵëhnëbu kobëri utah mën hna.»

21 Yesu më njëkëka g'ɲahna do ntehna: «Iñë ryampo wojëki: yiryeyi awaf fop ile hwëhnaru ɲa do ayëdahn koryi ɲa vëhaɲëhna va, koyëna nuɲadu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arëfëlehnëndo ami fo.»

²² Asan a, ga nkwëryëk watac, mbacëlehn yëka ÿa do njilehn ayamah fo kabi hnapul yabah kwëhnako.

²³ Yesu më njëkëkëhni vëréfal vëlëwu vële hwërekawo va do ntehn: «Ntakëk vëvetak tënkëni Naw Wën hna!»

²⁴ Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës watac, bare Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Wëlawo mën, ntakek d'us tënk Naw Wën hna!

²⁵ Itënk yonkomb hnë hatëh sirehn, ÿak hnëjëk g'itënk avetak Inaw Wën hna.»

²⁶ Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo g'ahawary, do tÿëlëdëniho: «Mo ye awa ale hodë pëhëti ÿa?»

²⁷ Yesu më njëkëkëhni do ntehnëhni: «Vahnë va vëhodina, bare Wënu ña kod, kabi Wënu ña kod nti fop.»

²⁸ Awa Piyer më ntehnëka: «Nëpary, fuhnë tavëbun fop soje arëfëlehnahnënde.»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmu: ge ahnë tavëk fop soje lëmën gë soje Wanës Wakasëk ña tere lëwu ÿa, ma vëheryu, vicëru, hnëmu, rëmu, vërahu, wëhaÿ walëwu, ³⁰ awa ahnë arac nuÿad wahwënta keme ntëbi ile kwëhnako hnë iÿi d'uniÿa: watere, vëhery, vicër, wahnëm, warëm, vutah do gë wëhaÿ, gë horot fëna; nuÿad d'uniÿa ile wok puđina wati le yejëk ÿi. ³¹ Bare vahnë vëyabah hnë vële ye gaki vëryënkwëryënkw vi vërekwa yed, do vële ye gaki vërekwa vi yed vëryënkwëryënkw.»

Yesu rarëna ÿa pëyahned icëm g'ibëhn dëwu ña

³² Yesu ndënkwarëkëhniwo vëréfal vëlëwu va njindëni Yerusalem. Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo, do vële lapëhnađëhëhniwo va ntakekëhniwo. Yesu më mbok canaryëkëhni vëréfal Pëhw gë Vëhi vëlëwu va pëgwëlehn nësëhnëndëhni, ile ÿad nkeha hara bëÿëna ÿa. ³³ Më lehnëkëhniwo: «Nëparyin, gë Yerusalem njiden, ile njëfadëniha Ajë Ahn'a vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharaj sariya va. Cëdendëniha soje ndawï do njëđahnëđëniha hnë vële wok vëyena wasëwif. ³⁴ Vërac njafañëđëniha, tëpandëniha, ntampëhnëđëniha do ndawëhnëniha. Ge ntik wafac warar mbëhnëđ vësëm hna.»

Itëy vutah Sebede va

³⁵ Awa, Sak gë San, viju Sebede, më njiÿëni vëhni Yesu hna, tÿëniha: «Aharaj, ñadëfun alinëhnëfu ile rëyëderu ÿa.»

³⁶ Yesu më tÿëkëhni: «Ye ÿadun linëhnu?»

³⁷ Më ntëkwaniha: «Mawëryanëryifu yefu đarël hu ante nkeđu hn'inaw le nawëđu hna, aryampo g'irëhw aÿëntaw a g'irahahn.»

³⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Yëtëluhna ile rëyëđun ÿi. Kodun bi asewu nkëlëwa tëmpah horot le ÿadëfu sewu ÿi, ma aryariwo yary horot ile ÿadëfu yaryiwo ÿi?»

³⁹ Më ntëkwaniha: «Kodëfun.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ha, cedun nkëlëwa nte ÿadëfu sewu ñi do njaryëderun yary ile ÿadëfu yaryiwo ÿi. ⁴⁰ Bare gena ami rëhnađ ale rëfëka ntaña g'irëhw mën ma g'irahahn mën; waÿi waÿëwa, vële pëhwëtëhnëk Wën va hwëhnëk.»

⁴¹ Vëréfal pëhw vëÿëntaw va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo gë viju Sebede. ⁴² Awa Yesu më macëkëhni vëhni fop ntehnëhni: «Njëtërun, vële hnuđe had vësankaf d'uniÿa vi, ndëcëtëni ucankaf ntëw hni ña, do vëryëndah va tufahnëđëni fanka falëw hni fa. ⁴³ Bare geđina

koyëna yëbëlan hun. Ale-wo-le ÿad naÿ hnë wùhnë ÿa, tëtëka nke aryokujëhn hun, ⁴⁴ do ge ahnë ñad nke aryënkwëryënkw hnë wùhnë, tëtëka nke aramp vahnë fop. ⁴⁵ Kabi Ajë Ahn'a yijëna umë dënk sojë ndokujëhni, bare had aryokujëhn vahnë njijëk do njëdahn ntaŵary dëwu ña pehëtahnëhni vahnë véyabah.»

Yesu njërenëdëha mëp uja Barëtime

⁴⁶ Yesu gë vërefal vëlëwu va tëtëlehnëni Seriko hna. Tac, ante cahnedëniho naÿ hna gë kore sankaf, mëp, nte wacik Barëtemi, aju Timawus, lañako tëfary nkaÿ hna muntand. ⁴⁷ Ga nkwëryëk Yesu mbë Nasaret ryëcëd, pëgwëlehn ndekand: «Yesu, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁸ Véyabah niraðënihawo ndemëhna, bare umë nkwënëko deka ña: «Aju David kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁹ Yesu kahnëlehn do ntehn: «Macëryina.»

Macëlehnëniha mëp uja ntehnëniha: «Yaŵënyary, matëry, macëdëhi.»

⁵⁰ Awa mëp uja ntonjëlehn cud cankaf ntëwu ña, ntonja kahn do nji gante nke Yesu.

⁵¹ Yesu më tëtëka: «Ye ÿadu linëhnu?»

Mëp uja më ntëkwaka: «Ahwëhn, voka hnundu ÿadëfu.»

⁵² Yesu më ntehnëka: «Yiryeyi, kwëtahn hu ña njërenëki.» Tañ mbokalehn nund, tëtëlehnëlehnna Yesu nkaÿ hna.

11

Yesu tënëkf Yerusalem hna

¹ Ante njidëniho Yesu gë vërefal vëlëwu Yerusalem ña tëtëniho kuñ nte wacik Oliviyë, ðarël vankol Betëfase gë Betani hna. Yesu më payëkëhni vërefal vëhi haryënk ntehnëhni: ² «Yiryin hn'ankol nte ye haryënkw hun ñi. Ge tëtërun tun, tëtëkatëdunëha fapali ga pokik, fante woyik kayina ten, pëtina, ayojuna. ³ Ge ahnë tëtëku: “Sojë ye liðun rac”, dehnëryina: “Ahwëhn a valëka, bare mbokaryidëha hara bëÿëna.”»

⁴ Awa njilehnëni tëtëkatëniha fapali pëh hna, nkaÿ hna, ga pokik hnë rënka tere. Pëtëlehnëniha. ⁵ Vëryampo hnë vële yeho hnam va më tëtënihëhni: «Ye liðun aki? Sojë ye fëtërunëha fañi fapali?»

⁶ Më ntëkwanihëhni ile ntehnëkëhniwo Yesu ÿa, do tavëlehnëni njini.

⁷ Njonëhnëniha fapali fa Yesu; tindëniha vacud vantëw hni va fapali fa, tac Yesu kaya. ⁸ Vahnë véyabah ntehnëniho vacud vantëw hni va nkaÿ hna njitënd do vëryampo, yaryef yale nkubiniho fëk ÿa ntehnëndënihawo.

⁹ Vële tëtëlëniho va fop ndekadëniho:

«Osana! Wën, demaryifu!

Arabi Wënu ña njëdä ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!»

¹⁰ Arabi Wënu ña njëdä naÿ nte yejëk ñi, naÿ David rëm fu ÿa!

Demaryifu, Wën Hunte Sëpëk Fop! Osana!»

¹¹ Yesu tëtëko Yerusalem hna do nji selele Cery Wën Cankaf hna. Ga njëkëk hn'ile-wo-le hna toye caharaß lëwu, njilehnëni Betani gë Pëhw gë Vëhi va, kabi tëko mëd.

Anuÿ nte wok dëwëna

¹² Ga pacëk, wati nte cahnëdëniho Betani ña, Yesu inte yokawo. ¹³ Më nuk ñawët anuÿ nte hnëpëko, njilehn njëk bi tëkatëd ga ntëwëk; bare ga tëkëk yaryef fo tëkatëko, kabi tëkëlohna ten wati nte ntëwahnëd wanuÿ ña. ¹⁴ Awa Yesu më ntehnëk anuÿ ña: «Bokëdila alëw muk!» Vërëfal vëlëwu va nkwëryëniho wanës watac.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

¹⁵ Awa tëkëlehnëni Yerusalem hna. Yesu tënkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntandëhni vële wafëdëho do lawëdëho va; këfëko watabali vëwëcët koryi do gë watinki vëwaf wëfah va, ¹⁶ do wëla aryampo tavëlawohna njo ñoñ Cery Wën Cankaf hna. ¹⁷ Tac më karanjëkëhni aki: «Gena bi vikerëh hna Wënu ña më lehnëk: «“Cery mën ña, Cery iyëfa soje ñulunda fop macëde”»»

Do nkwëneko: «Bare wuhnë sowa vële lirun!»

¹⁸ Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va njëtaniho watac do njëkëlehnadëniho fere ndawëhnahnëniha Yesu; bare ntakëkëhniwo g'umë kabi kore ÿa fop nëñahnëkëhniwo gante karanjëdëhëniwo ka.

¹⁹ Ga nëkak Yesu gë vërëfal vëlëwu va cahnëniho nawë hna.

Yesu gë anuÿ kankah

²⁰ Ga pacëk kobëri fo, ante ndëcëdëniho nkaÿ ña, nuniho anuÿ ña kankëko fop hafo vënkahn hna. ²¹ Piyer më ndënkwëtak ile liyako ÿa më ntehnëka Yesu: «Aharan, yëkëry anuÿ nte ryëwanëruho antë mbok tok ahnë muk ña, kankëk fop.»

²² Awa Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Kwëtahnëryina Wënu ña! ²³ Toña ÿa fëyadëmu, ge ahnë ntehnëka inji kunj: “Matëry ani ayi alëba wov hna”, ge gwajëlehnadina ntaÿary dëwu hna, bare kwëtahn ile nësëd ÿa ntiyad, awa watac ntiyaryëdëha. ²⁴ Soje umë, lehnandëmu; ge muntadun soje arëyu inë, kwëtahnëryin paryi nuÿadun do irac njëfaderun. ²⁵ Ge muntadun, hara ahnë lavëkuna, tavëhnëryina, do tavëhnahnu Rëmun ile ye g'ambin ÿi fëna ile wënerun ÿa. ²⁶ [Bare ge tavëhnëdënilunëhniha vëyëntaÿ va, Rëmun ile ye g'ambin ÿi fëna tavëhnëdëniluhna wameh hun ña.»]

Ne matik fanka Yesu fa

²⁷ Yesu gë vërëfal vëlëwu va mboko mbokani gë Yerusalem. Wati nte njasëlehnëdëho Yesu selele Cery Wën Cankaf hna, vësankaf vësëna wasadëha va, vëharan sariya va gë vicër va më tëhaniha. ²⁸ Tëyëniha: «Gë fanka iyëhne ntidü vëyin? Mo lehnëki alind?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Inë ryampo fo rëyëdëmu; ge ntëkwarunëho, awa pëyadëmu fanka fale lihahnëdëfu vëyin va. ³⁰ Mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ye ma vahnë va ye? Dëkwaryino.»

³¹ Pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni vëhni fo ntehnëndëni: «Ge ntëkwayinëk: “Wënu ña fayikawo”, tëyëdëhëfu bi soje ye woyinëk kwëtahnënilënahna? ³² Bare ge ntëkwayinëk: “Vahnë va fayikawo...”» Ntakëkëhniwo gë kore ÿa, kabi vahnë va fop nahaniho San kila paryi yeho.

³³ Awa më ntëkwaniha Yesu: «Yëtëlëfuhna.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami fëna pëyadiluhna sifa fanka fale li-hahnëdëfu vëyin va.»

12

Uhnës uryndaryindan soje vëyam vëyapah

¹ Tac Yesu pëgwëlehn nësëhnëndëhni gë wahnës wađındaryindan: «Nkeho asan ale fëlëko kaŷ waresen, do kece, tac mbëry ile rëkëde nŷëyehnahndë waresen wa do pël idë nte rëkëde njawahnëde kaŷ iŋa. Tac, kwëtehnañkëhni vëyam njilehn uyas. ² Wati barëp hna, më payëka aryokuŋ a alëwu aryampo nji vëyam hna njëđfajëniha sah lëwu wa hn'ile mbarëpëni hna. ³ Bare vëyam va më pëłaniha aryokuŋ a, ndafëniha, ntalehñëniha wëbák fo. ⁴ Awa ahwëhn kaŷ a më payëka aryokuŋ ahaŵary; arac më ndafëniha nkaf hna do njewëniha. ⁵ Ahwëhn kaŷ a më mbok payëka kat ahaŵary; arac, më ndawëniha. Do koyëna ntinihëniwo vëhaŵary vëyađah: ndafënihëhni vëryampo, vëyëntaŵ va ndawënihëhni.

⁶ «Ahwëhn kaŷ a asan aryampo fo nkoryaryëko: aju ale ñad đus a yeho. Më payëka aju rëkwa ŷa gë vëyam kabi ntehnëko: "Ntëñëñëđëniha ajë mën aŷi."»

⁷ «Bare vëyam va më ntehnëłëni: "Wëliho ale lëwëđ a! Yinëfu, ndawëni, tac fuhnë hwëhnëđëñ kaŷ iŋi!" ⁸ Më pëłaniha aju ahwëhn kaŷ iŋa, ndawëniha do canëniha kaŷ hna.»

⁹ Awa Yesu më tëyëkëhni: «Ĥak ntidëhëhni ahwëhn kaŷ iŋi? Njijëđ umë đënk ndawëhni vëyam vi do kwëtehnañhëni vëyam vëhaŵary.

¹⁰ Karañëłuhna bi waŋi wanës Wën?

«"Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ŋa vacak

ye tame inte mbëryahnëk Wënu ŋa cery ntëwu ŋa fop.

¹¹ Ahwëhn a lik umë do nkwañëk đus njëki!"»

¹² Vësankaf wasëwif va njëkëlehnadëniho fere pëłahnëniha Yesu, kabi waŋi wanës vëhni ntehnëđëho. Bare ntakëkëhniwo gë kore ŷa; awa më tavëniha njilehñëni.

ŷatatanke Sesar

¹³ Wafarise wëryampo gë wëlawo Erođ wã fayiko vëhni Yesu hna nji pëłajëniha gë wanës wadëwu ŋa đënk. ¹⁴ Më njijëni ntehnëniha: «Aharan, njëtëđun toña ŷa hnësëđu; kwëtahnëliuhna nëf ile nke ahnë do dëñëñëđila ahnë kabi aryëndah ye, bare njasa nte ñad Wënu ŋa haraŋëđuhëhni. Pëyaryifu, sariya fu ŷa maŵëryak bi ma maŵëryana cosi ŷatëtanke ŷa asankaf a, Sesar? Tëfëkëfu bi sosëfuna?»

¹⁵ Bare Yesu njëtëko cowëni ile nahani paryi ŷa; më ntehnëkëhni: «Soje ye rëndëđunëho urënd? Yonëhnino uŷëc koryi, ñadëfu hnuwu.»

¹⁶ Më njëđfaniha. Awa, Yesu më tëyëkëhni: «Yëka mo g'uŵac mo liyik koryi li?»

Më ntëkwaniha: «Sesar ye.»

¹⁷ Më ntehnëkëhni: «Bësaryina Sesar ile kwëhnëk ŷa do Wënu ŋa ile kwëhnëk ŷa.»

Idëkwa đëwu ŋa pëmpëhnahnëkëhniwo đus.

Itëy soje ibëhn vësëm ŋa

18 Wasaduse njilehnini vēhni Yesu hna. (Vēhni lehnēdēho vēsēm va vēvēhnēdīna.) Mē tēyēniha aki: 19 «Aharan, Moyis njēfakēfu an'akwēda: "Ge asan yēlēk, do cēm hara tavēna vutah, aheryu ntēwēdēha asēval a soje nagēhna acēru vutah." 20 Awa, nkeho hwēnta ryampo, vēsan mbēd gē vēhi vēle vankēko rēm gē hnēm. Aryēnkwēryēnkw a nēlēko do cēm hara tavēna vutah. 21 Ahigēna yā nēlēgēkawo asēval arac, do cēmēg hara tavēna vutah umē fēna. Koyēna nkehawo ararēna yā fēna, 22 do mbēd gē vēhi va fop nēlēnihawo asēval a rac do cēmēni hara vēravēhna vutah. Ga puni vēhni fop, asēval a fēna cēmēgēlehn. 23 Hnē wati bēhn hna, ge matēni vēsēm va, mo hwēhnēdēha awa asēval ayi? Kabi mbēd gē vēhi vi fop nēlēnihawo!»

24 Yesu mē ntēkwakēhni: «Mpaṽēmpaṽadēhu, do njētērun bi soje ye ye? Kabi yētēluhna vikerēh va do yētēluhna fēna fanka Wēnu ṅa. 25 Ge vēsēm va mbēhnēni, vēsan va gē vēsēval va vēvokēdīna nēlēlēni, had wamēleka waḥ g'ambin ki nkeḍēni. 26 Bare soje vēle vēhnēd va, kobēri karanjēluhna bi kayēte nte kerēk Moyis nte hnēsēd soje fatēh fante yagēdēho fa? Wēnu ṅa mē lehnēkawo Moyis: "Wēn Abēraham ṅa yebu, Wēn Isak, do gē Wēn Sakob."✧» 27 Yesu mē nkwēnēk: «Wēnu ṅa Wēn vēle wok vēsēmēna ye, gena Wēn vēsēm; mpaṽēmpaṽaku ḍus.»

Akwēda Wēn nte yāk hnēfak

28 Aharan sariya wēryēkēhniwo ga nkwajēlēḍēni. Njētēko toṅa yā ntēkwakēhniwo Yesu wasaduse wā; mē tēhaka do tēya: «Anjēhne kwēda Wēn yāk hnēfak?»

29 Yesu mē ntēkwaka: «Wēli akwēda nte yāk hnēfak ṅa: "Nēpary, Isērayel, Ahwēhn a Wēn fu, umē fo ye Ahwēhn. 30 Nahnēryehna Ahwēhn a Wēn hu ṅa gē sakahn hu fop, g'intawāry hu ṅa fop, gē hakili yā fop, do gē fanka hu fa fop."✧» 31 Do wēli kigēna ṅa: "Nahnēryehna had wējē dēnk."✧ Gena vakwēda vante yāk hnēfak lēbēka vani.»

32 Awa aharan sariya yā mē ntehnēka Yesu: «Njivēk ḍus, Aharan. Ile lēkwaru yā toṅa ye: Ahwēhn a fo ye Wēnu ṅa, Wēnu hukawāry gena, ge gena umē. 33 Awa ale-wo-le tēfēka ṅahna Wēnu ṅa gē sakahn lēwu fop, gē hakili lēwu fop, do gē fanka falēwu fop; do tēfēka ṅahna ayēntawū yā had umē dēnk. Umē njivēk ḍus ntēbi sifa wasadēha wale-wo-le canēhnēḍe Wēnu ṅa do gē wēsawū ule ndawēhnēḍehēhni wī.»

34 Yesu njētēko gē hakili ntēkwako; awa mē ntehnēka: «Ijawētalihna Naw Wēnu ṅa.» Ga ndēcēk watac ahnē dēkēlohna mbok tēya iñē.

Arēhnayik a gē David

35 Yesu karanjēdēhēhniwo vahnē va Cery Wēn Cankaf hna mē tēyēk inji tēy: «Hak koḍ ntehnēni vēharan sariya vi Arēhnayik a Aju David ye?

36 Kabi David umē dēnk lehnēko ante pēbēkawo Iyir Ipacah iṅa:

«"Ahwēhn a Wēnu ṅa mē lehnēka Ahwēhn mēn a:

Yij alaṅa g'irēhw mēn,

hafo hale kēfēḍēfuhēhni vēle yēwēki va haryēnkw hu."»

37 David umē dēnk "Ahwēhn" macēdēha: awa hak koḍ nke Arēhnayik a fēna aju David?»

Wanira soje vēharan sariya

Kore yabah hnëpafëhawo Yesu g'uhnatah.

³⁸ Wëlin ile karanjëdëhëhniwo ÿa: «Keharyinëhni vëharan sariya vi, vëhni vële nëjahnek gwërëtalehn gë vacud vajaryah do ÿad nkaÿëndeni g'untënah wayëwa bulunda hna; ³⁹ tëhnaðëni wëlaña wale rëkëde nuhahndëni vacaliña hna do gë wëlaña vahnë vëlänah hn'ile tokëde roka sankaf hna. ⁴⁰ Fop tebëdënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va ile kwëhnani ÿa, do tar njëfadëni iyëfa yaryah kamahnahni. Gë wayap kitiñdëni ntëbini vahnë vëÿentaŵ vi fop.»

Uyëdahn ule canëk asëval ale cëmaryëk asan

⁴¹ Yesu ðarël hn'ile kwëtëde uyëdahn vë Cery Wën Cankaf hna ntañako, do njëkëdëho bi hak kwëtëdëni vahnë va koryi ÿa. Vëvetak vëyabah koryi yabah kwëtëdëniho. ⁴² Asëval ahaÿëhnaah ale cëmaryëk asan më tëkik do kwët vunjëc vuki vunte wok yabëlahna nafa.

⁴³ Awa Yesu më macëkëhni vërëfal vëlëwu va do ntehnëhni: «Toña ÿa fëyadëmu, aÿi asëval ahaÿëhnaah, uyëdahn lëwu ule kwëtëk wã yabëk ntëbi va vëÿentaŵ wï fop. ⁴⁴ Kabi vëÿentaŵ vi fop koryi ule wok ðalëlähnihna kwëtëni; ðare umë, hn'uhayëhnaah lëwu hna, njëdahnëk le kwëhnaak ÿa fop, ile rëfakëha kwëta soñe lëwu ÿa dënk.»

13

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ña pëyahned

¹ Ante cahnedëho Yesu Cery Wën Cankaf ña, aryampo vërëfal vëlëwu hna më ntehnëka: «Aharan, yëkëry! Wëraka wasankaf wã nkwamëk ka! Acery ña naÿëk ðus!»

² Yesu më ntëkwaka: «Gena nuðu bi vani vacery vacankaf? Wëla itaka ðampo godina tinda hn'iñentaŵ; fop nihëde.»

Ambër g'uryëñah

³ Yesu hn'ikuñ Oliviye hna ntañako, pabat gë Acery Wën Cankaf. Piyer, gë Sak, gë San, do gë Andëre fo nkeniho, më tëÿëniha: ⁴ «Pëyaryifu bi guve ntiyad watac do ye yed dahëse le rufahned ante ntiyahnëd vëÿin fop ña.»

⁵ Awa Yesu pëgwëlehn ntehnëndëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aravu arokiyiwu! ⁶ Vahnë vëyabah njijëdëni mëcani uŵac mën wã do ntehnëndëni vërëhnaÿik ye! Tokaðënihëhni vahnë vëyabah. ⁷ Ge nkwëryëdun ga nësëde soñe wamët nkal g'inkal ðarël hun do gë wakasëk soñe wamët wabë ñaŵët ña, antë ntaku; watac afo ntiya, ðare godina ten wapuya ÿi ðuniÿa ña. ⁸ Bulunda rëkëd mëtëndëni gë bulunda ÿentaŵ, do ahnaŵ pëgwëdëha ahnaŵ aÿentaŵ; nked iñëna nkal hnë waresiÿo wayabah, do g'inte ña. Nked had lav idonk hnag ryënkwëryënk.»

⁹ «Bare wühnë, diryin wajira! Kabi vahnë va njiryeryëdënihu Mbara Vëhitiñ hna; ndafëderun vacaliña hna. Njiryeryëderun haryënk w hne waguverëner hna gë vëhnaŵ hna soñe lëmën, wasede mën yedun haryënk w lëw hni. ¹⁰ Afo Wanës Wakasëk ña pëyayini wabulunda ña fop ten. ¹¹ Age pëlayirun soñe ayiryeryiwu wakitiña hna, antë nkehahnahu ile rëfëka ahnësu; nësëryin wanës wante njëdadhë Wën wati rac ña, kabi godina wühnë rëkëd ahnësendu ðare Iyir Ipacah ña rëkëd nësënd.»

¹² «Vële vankëk rëm gë hnëm njëdahnëlädëni soñe ndawini, do warëm wã fëna koyëna ntidënihëhni vutah vuntëw hni va; vutah va

ñewëdënihëhni vële hnagëkëhni va do ndawëhnedënihëhni. ¹³ Vahnë va fop ñewëdënihu soje lëmën. Bare ale yawënad hafo pu ÿa, Wënu ña pehetëdëha.»

Iñë hayah dëcët

¹⁴ «Ge nudun ile wacëde “Iñë hayah dëcët ÿa*”, hn'ile nkok tëfëlahna nke hna (arabi ale harajëda nkwëry waji!), awa vële yed Yude va tëfëdëha nkaryëni gë wahun; ¹⁵ ale yed yan cery ntëwu hna, ge cëlik, tëfëlahna tënk soje nuf iñë bambery; ¹⁶ do ale ye hn'ikaÿ hna tëfëlahna mënc gë ÿalu soje njoj cud cankaft ntëwu ña. ¹⁷ Mekëhni vësëval vëryonkah va gë vële yëwëndëdëhëhni vutah vuntëw hni va hnë wafac warac! ¹⁸ Muntaryina Wënu ña antë tëki hnë wafac wale tëvëd gë fanka hna! ¹⁹ Kabi hnë wafac warac, mbër ña njabëd d'us ntëbi vambër vante yedëho kobëri wapëgwa d'uniÿa vi, ante ntiko Wën fop ña, hafo gaki, do bokëdina nke sifa rac muk. ²⁰ Ge ñaÿëtakëndina Ahwëhn a Wënu ña waÿi wafac ahnë gokëndina, bare ñaÿëtëk soje vahnë vële tëhna pehetëni va. ²¹ Awa ge ahnë ntehnëku: “Yëkëryina, ale tëhna Wën ÿa ani nke, Arëhnayik a!” ma: “Yëkëryina, hnani nke!” nt'ahwëtahnu. ²² Kabi, vërhënyayik gë wakila vële wok wayena paryi cahnëdëni; rëkëd ntindëni vifëmpëhna hna gë wëdahëse tokahnënihëhni vële tëhna Wën va ge kokënd nke. ²³ Awa w'uhnë, diryin wajira! Pëyamu fop kobëri fo.»

Ajë Ahn'a njiÿëd

²⁴ «Tac, ge ndëcëk wafac ambër warac,
«lav w'a kuyëd,
lepera w'a bokëdina ntanc,
²⁵ wahol w'a njojëd,
do wëfanka wale ye g'ambin w'a ñënkaft.”

²⁶ «Awa nude Ajë Ahn'a, ga tëkid vënar hna, gë fanka do gë icëmb cankaft. ²⁷ Payëdëhëhni wamëleka wadëwu ña mbarëpinihëhni vële tëhna va vacape vanah vamb nkal vi.»

Ile karaÿëd anuÿ

²⁸ «Nkwëryëryin le karaÿëd anuÿ ñi: ge tük nöp tun njëtëdun wati hasëk ÿa tëhajëk. ²⁹ Ndampo fo nke, ge nurun vëÿin fop ga tëkid, wati ÿa tëhajëk, ntiyaft. ³⁰ Toña ÿa fëyadëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëdina fop hara diyana vëÿin fop. ³¹ Ambin ñi g'inkal inji godina, bare wanës mën ñi nkod kwëlëkwël.»

Wënu ña fo yëtëk wati nte mbokajëd Yesu

³² «Ahnë yëtëna bi guve tëkid fac ma wati le ntiyaft vëÿin ÿa, wëla wamëleka waß g'ambin ñi gë Aj'a dënk; Rëm ÿa fo yëtëk. ³³ Diryin wajira! Nt'ahnawawu, kabi yëtëluhna bi guve tëkid wati ÿa. ³⁴ Nkeft had asan yik uyas: ge matëk tere hna, taverydëhëhni fop vëryokun vëlëwu va, njëfadëha ale-wo-le doku minu ile rëkëd ndokunënd do ntehnä ayëka rënka ÿa nt'ahnä. ³⁵ Awa nt'ahnawawu, kabi yëtëluhna bi guve mëncid Ahwëhn tere ÿa: mpëd g'anëka ga nkeft, ma gandëcak ga, ma tara cale ña, ma g'acahnëfëd ga. ³⁶ Antë mënci hnë wati le worun nahaluhna do

* **13:14** 13.14 Iñë hayah dëcët ÿa: Yesu nësëd panare iñë ile yijëd tonkën Cery Wën Cankaf ña. (Daniyel 9.26-27)

njij tëkatu ga namarun. ³⁷ Ile hnësëhnëdëfëmu ani yi, hnësëhnëdëfuhëhni vahne va fop: ant'ahnamawu!»

14

Icëm do g'ibëhn Yesu ña

Vësankaf va njëkëlehnëdëni pëlanija Yesu

¹ Awa wafac wahi wojëko nkehahn ambënt Pak ña do g'ambënt nte rokande mburu kwëhn levir këm ña. Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va njëkëlendëniho tokaniha Yesu pëlanija hara bulunda ÿa wayëtëna, ndawëhneniha. ² Ntehnëdëfëniho: «Kodëlënëhna ntiyin watac hnë wati ambënt hna, ge gena më bulunda ÿa dakëna ñañënani.»

Asëval rurëdëha Yesu datikola

³ Yesu Betani nkeho, tere Simo ale hwëhnako mbiy ña. Wati nte tokëdëniho roka ña, asëval tënkëlehni gë sëleku* datikola hambah ntawï le lihahnik narëd† paryi. Më podëtëk do tura Yesu nkaf hna.

⁴ Awa vëryampo hnë vële yentiko hnam va më ntavëkëhni dus, pëgwëlehnëni nësëlehnandëni vëhni fo: «Soje ye përekanëk iyï datikola? ⁵ Kokënde nkwafo gë koryi yabäh dus tac njëdëni koryi ÿa vëhaÿëhna va!» Awa më ñañëhahnëniha asëval a.

⁶ Bare Yesu më ntehnëkëhni: «Tavëryina yam. Soje ye ryëñanërunëha? Ile ntinëhneko yi njivëk. ⁷ Nkelahnëdun kwëlëkwël vëhaÿëhna va do wati-wo-wati ÿadun ÿa kodun alinëhnuni ifërën; bare ami, gelahnëdëlënëhna kwëlëkwël. ⁸ Ntik ile mëkëk ÿa: kobëri fo turëko datikola ÿa mbahn li pëhwëtanëhna hno ibañ ña. ⁹ Toña ÿa fëyadëmu: hn'ile-wo-le pëyahnëde Wanës Wakasëk ña duniÿa li fop, tëfëtafe fëna ile ntik aÿi asëval do ndënkwëtafe.»

Yuda pëhna njëdahna Yesu

¹⁰ Awa Yuda Isëkariyot, aryampo vërëfal Pëhw gë Vëhi hna, njiko nësëlini gë vësankaf vësëna wasadëha va gante tëfëka njëdahni Yesu ka. ¹¹ Vëhni, nënjëkëhniwo dus ante nkwëryëniho watac ña, më ntehnëniha cosëdëniha koryi. Yuda pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëdahnehni Yesu fa.

Yesu pëhwëtaÿëhnëd roka Pak

¹² Fac ryënkwëryënkwa ambënt mburu kwëhn levir këm hna, hnë fac ile ndawëhnëdëni vupe soje roka Pak ÿa, vërëfal va më tëyëniha Yesu: «Ne ñadu yifu afëhwëtanëhni roka Pak ÿa?»

¹³ Më payëkëhni vëhi ntehnëhni: «Yiryin naw hna, nudunëha asan ale ryibëk ukwahn wënka. Tëfëlehnëryina. ¹⁴ Hn'ile tënked hna, dehnëryina ahwëhn tere ÿa: "Aharan a tëyëdëhi: 'Ne nke acery ante rokandëbun roka Pak ÿa gë vërëfal mën va?' " ¹⁵ Tufëdëhu cery cankañ yan etas hna nte fëhwëtik g'ile valëdëhu ÿa fop. Hnam pëhwëtaadun soje roka ÿa.»

¹⁶ Vërëfal va njilehnehi g'inaw; tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka, pëhwëtani soje roka ÿa.

* **14:3** 14.3 Sëleku: gitaka nte hwëhna nafa do wacik alëbatër ÿa ntiyik. † **14:3** 14.3 Narëd: atëh ye, nkahn ntëwu ña lifë datikola ile hambëk ntawï.

17 G'anëka ga Yesu gë Pëhw gë Vëhi va tëkëlehnëni. 18 Wati nte tokëdëniho roka tabali hna, Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: aryampo hnë wuhnë, ale rokëlandëbun, tokadëho.»

19 Vërefal va fop njamëlehnëni, pëgwëlehnëni tëyëndëniha aryampo aryampo: «Ami bi ye?»

20 Yesu më ntëkwakëhni: «Aryampo ye hnë wuhnë Pëhw gë Vëhi vi, ale labëlandëbun mburu ña hnëhët li. 21 Ajë Ahn'a cëmëcf, gante nësëk vikerëh soje lëwü ka; bare horot sankaf nuÿad ale rokadëha Ajë Ahn'a! Antë mbërayi nagi feceko asan arac!»

Roka Ahwëhn a

22 Wati roka hna Yesu më nufëk mburu ña, do më nkubëlehnëk njëdahnï vërefal vëlëwu va, ntehnëkëhni: «Tokëryin, mbahn mën inja ye.»

23 Më mbok nufëk nkëlëwä uñen waresen ña, camehna Wënu ña, do njëdahnï ceni vëhni fop.

24 Yesu më ntehnëkëhni: «Sat mën le ÿabahnïk kwëtëla gë Wënu ña ye do ryehëtik soje vahnë vëyabah. 25 Toña ÿa fëyadëmu: bokëda sewu muk uñen waresen hafo fac le sahandëbu ñen kasëk Naw Wën hna.»

26 Njëwëlehnëni wahnëw ambënt ña tac njilehnëni hn'ikuñ nte wacik Oliviye ña.

Yesu pëyahnëcf Piyer njahëtafëha yëtëlahna

27 Yesu më ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Wuhnë fop tavëdunëho kabi karanëcfde vikerëh hna:

«“Ndawëdëfufu aheryëherya,
do wape ña campëdëni.”»

28 Yesu më nkwenëk: «Bare ge mbëhnëbu, njidëfu hnapëhëndu Galile hna.»

29 Piyer më ntehnëka: «Lakënde tavënihi vëyëntaw vi fop, ami tavëdila.»

30 Awa Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: dol, hnë uñi mëcf dënk, ani gë tarahnënd cale ña wahwënta wahi, njahëtafu wahwënta warar yëtëlihohna.»

31 Bare Piyer më njawënëko g'ahawary wanës wadëwu ña ntehn: «Yahëtafa muk, wëla ntehnï tëfëka sëmëntiwu gë wëjë.» Vërefal vëyëntaw va fop koyëna nësëniho.

Yesu Setësemane hna njëfad

32 Yesu gë vërefal vëlëwu va tëkëlehnëni hn'ile macik Setësemane, më ntehnëkëhni: «Dañaryin ani hafo yiwu wuntaju.» 33 Tac më njokëhni Piyer, gë Sak, do gë San. Pëgwëlehn njëtand yiwëhñah g'ufëmpëhñahñah wä. 34 Më ntehnëkëhni: «Ntawary mën inja pëbëka yiwëhñah sankaf dús hafo yewu had ale sëmëk; nëwëryin ani do duñënyarin ant aryaku wakwëf.»

35 Yesu më njik ñawët toye, njok nkal li kobalehn do njëfa aki arabi Wënu ña ñawëtëhna, ge kod nke, iÿi wati horot. 36 Ntehnëdëho: «Apa, Rëm mën, kodu ali ile-wo-le ÿa; ñawëtënde antë tëkëhne iÿi horot. Bare ant'ali ile ÿadëfu ami, diry ile ÿadu wëjë ÿa.»

37 Tac më mbokajëk hnë vërefal vërar hna do nji tëkatëhni ga ndakëni wakwëf. Më ntehnëka Piyer: «Simo, ndakëru? Mëkëlihna aryuñëna wëla wati ryampo fo hara dakëlihna? 38 Ant'ahnamawu do njëfaryin soje

gante kofun ayawënahnu ge njëkëhnahnëderun. Ahnë ñaaf ntind yivah yabah, bare mbahn inja kwëhnana fanka.»

³⁹ Umë mbok ñawëtak mbok njëfa gante ndënkwakëh njëfa ka. ⁴⁰ Tac më mbok mbokajëk vëréfal hna do mbok tëkatëhni ga ndakëni wakwëd; wahodilohna mbok ñesëni. Do wayëtëlohna ile ntëkwadëniha.

⁴¹ Ante mbokajëk rarëna ña, më ntehnëkëhni: «Nkorun aryaku do njinëgadun? Puk! Wati ña tëkëk. Yëkëryin, Ajë Ahn'a njëdadëniha vëwen va. ⁴² Matëryin, njiyin! Yëkëryina, ale yëfahnëdëho ña tëhajëdëho!»

Ipëla Yesu

⁴³ Yesu nkoko nësënd ante tëkiko tañ Yuda ña, aryampo hnë Pëhw gë Vëhi hna. Gë kore vële yoko viwëta, wasëlame gë waryoko nkeniho. Vësankaf vësëna wasadëha va fayikëhniwo gë vëharan sariya va do gë vicër va.

⁴⁴ Yuda, ale yëfahnëdëhawo Yesu ña, nkabëkëhniwo kore rac dahëse ile ntid ña: «Asan ale vucëdëfu ña, umë ye. Pëlaryina, ayowuna, do ayëkanduna ñus.» ⁴⁵ Yuda tëkind tuñ, tēhalehna Yesu do nkaña: «Aharan!» Tac mbucëlehna. ⁴⁶ Awa vële nkejëniho va nëñëlehñëlehñëniha Yesu pëlanihna. ⁴⁷ Aryampo hnë vële nkeniho gë Yesu va më pëhwëtëk sëlame lëwu ña, do taña aryokun asëna wasadëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf ña.

⁴⁸ Yesu më tēyëkëhni: «Gë wasëlame do gë waryoko bi tēfakëha ayinëhniwuno afëlawuno had bandi yebu? ⁴⁹ Fac-wo-fac nkelandenëho do karañëdëfuhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna, pëlalunoñohna. Bare ntiyaaf nkehahn ile nësëk vikerëh va.» ⁵⁰ Awa vëréfal va fop tavëlehñëniha nkaryëni.

⁵¹ Jar rëfëlendëhawo Yesu, pand fo kurako. Njawëriko pëlayi, ⁵² bare tavëko pand inja nkaryëlehn ñas fo.

Yesu Mbara Vëhitij hna

⁵³ Më njoniha Yesu gë tere asëna wasadëha asankaf a. Hnam mbarëlëniho fop vësankaf vësëna wasadëha va, vicër va do gë vëharan sariya va. ⁵⁴ Piyer ñawët tēfëdëhawo Yesu, tēnkëlehn selele tere asëna wasadëha asankaf hna. Hnam, gë vëyëka va ntañantiko njerantëdëho hwëdëh hna.

⁵⁵ Vësankaf vësëna va gë vëhitij vëvë Mbara Vëhitij va fop njëkëlehñëdëniho cedëya meh nte ndawëhnahnëdëniha Yesu, bare vëhnuñalohna. ⁵⁶ Vahnë vëyabah mërahnëdënihawo, bare wanës wadëw hni ña nëmpëlëko.

⁵⁷ Awa vëryampo më matëni mërahnëniha aki: ⁵⁸ «Nkwëryëbunëhawo ga nësëd: "Nihëdëfu ña Cery Wën Cankaf nte mbëryëni vahnë ñi, do vokaryu vëryu kañary hnë wafac warar ante wod gena ñoku vahnë."» ⁵⁹ Bare wëla hnë watac, wanës wadëw hni ña nëmpëlëko.

⁶⁰ Awa asëna wasadëha asankaf a më matëk tēja Yesu: «Dëkwadila bi ile ntehnëdënihi vëyi vahnë?» ⁶¹ Yesu ñoñ dëkwadilohna.

Asëna wasadëha asankaf a më mbok tēyëka: «Arëhnyak a bi yeru, Ajë Wën hunte sëmbedëfun hi?»

⁶² Yesu më ntëkwaka: «Umë yebu, wuhnë fop nuñunëha Ajë Ahn'a ntañaaf g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop; nuñunëha fëna ga nijjëd vëñar vamb g'ambin hna.»

⁶³ Awa asëna wasadëha asankaf a më citëk viji vilëwu va do ntehn: «Gona mbalëfu gë wasefe! ⁶⁴ Nkwëryërun wayew wante njewik Wënu ña. Hak ntehnërun?»

Vëhni fop ntehnëlehnëni menëk, tëfëka ndawï. ⁶⁵ Vëryampo hnë vëhni pëgwëlehnëni tëpahndëniha Yesu, cankëniha yëka yi nkwëyatëndëniha do ntehnëndëniha: «Yëtëry, kabi kila yeru, pëyaryifu bi mo ryafëki!» Vëyëka va nufëlehnëniha Yesu poryëndëniha.

Piyer njahëtaďëha Yesu

⁶⁶ Piyer geď selele hna nkoko ante tëkiko asëval aryokuj ava asëna wasadëha asankaf a. ⁶⁷ Nukawo Piyer ga njerantëde, më njëkëka dus, do ntehn: «Wëjë fëna gë Yesu nkentiruhö, asan avë Nasaret aji.»

⁶⁸ Bare Piyer nambëhnakawo Yesu ntehn: «Yëtëla bi ye yađu ahnës, gwëryëďa.» Tac më matëk selele hna nji rënka hna do icalë tarëlehn.

⁶⁹ Bare aryokuj a më mbok nuka do mbok ntehn tase vële yeho hnam va: «Aji asan, aryampo hnë vëhni ye!» ⁷⁰ Piyer mboko nambëhnahna kat. Ga mbiyëk toye, vële yeho hnam va më ntehnëniha Piyer: «Paryi nke, aryampo hnë vëhni yeru, kabi wëjë fëna avë resiyo Galile yeru.»

⁷¹ Awa Piyer ndekalehn: «Arabi Wënu ña ntiwo wëh ge mërëďëfu! Lëk, yëtëlewähna asan ale lehnëďun aji.»

⁷² Wati rac dënk, cale ña tarëlehn higëna ya, Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Yesu ya: «Tarahnënd cale ña wahwënta wahi, njahëtaďëho wahwënta warar yëtëlihohna.» Awa pëgwëlehn kond dus.

15

Yesu vëhni Pilat guverëner vë Rom hna

¹ Vësankaf vësëna wasadëha va, gë vicër va, gë vëharaj sariya va, do gë vëvë Mbara Vëhitij va fop, mbarëniho kobëri fo g'acahnëďëď ga soñe nkwañjëlëni. Më ñabëhnëniha Yesu, njiryeryëniha njëďaniha Pilat.

² Arac më tëyëka: «Ahnaw wasëwif wa bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

³ Vësankaf vësëna wasadëha va viyë viyabab mërahnëďënihawo.

⁴ Awa Pilat më mbok tëyëka: «Ñoñ dëkwadila bi? Nkwëryëďu wante pëyahndëni soñe lëw hu ña!»

⁵ Bare Yesu ñoñ golohna ntëkwand, hafo Pilat pëmpëhnahna.

⁶ Hn'ambënt Pak-wo, Pilat tavëďëhawo aramp aryampo, ale tëyëni bulunda ya. ⁷ Hara asan, ale wacik Barabas, sëďaryiko kaso hna gë vële ryawëkawo ahn'a ante ñañënaniiho soñe nkwëćëćini vësankaf ña. ⁸ Kore ya njilehnëni vëhni Pilat hna do pëgwëni vëhni fop tëyëndëniha ile rëk mawëryanëďëhëhni hn'ambënt Pak hna.

⁹ Pilat më ntëkwakëhni: «Ñadun bi ravëhnuna ahnaw wasëwif aji?»

¹⁰ Kabi Pilat njëtëko dus, g'iñewary njinenëhnihihawo Yesu vësankaf vësëna wasadëha vi. ¹¹ Bare vësankaf vësëna va peñëďënihëhniwo kore ya ntehnëni: «Tavëndifuna Barabas.»

¹² Pilat më mbok tëyëkëhni kat kore ya: «Ye yaďun liwuwa ale wacëďun Ahnaw Wasëwif aji?»

¹³ Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Pakëryehna hnë kërëwa!»

¹⁴ Pilat më tëyëkëhni: «Awa iyëhne wëh ntik?»

Bare mboko ndekani dus g'ahawary: «Pakëryehna hnë kërëwa!»

15 Pilat ñadëho nëghehñehni bulunda ña, më tavëka Barabas; ga ntapëniha Yesu, më njëdakëhni wasodafe wa pakëniha hnë kërëwa.

Wasodafe wa njafañdëniha Yesu

16 Wasodafe wa më njonihaha Yesu bambery tere guverëner hna, do macënihëhni wasodafe ntahni wa fop. 17 Cudëniha cud mbëntah, do mbahnëni apënk wadëmpëhn*, pënk wëlehnëniha. 18 Tac pëgwëlehnëni njafañdëniha ntehnëndëniha: «Nkañiru, Ahnañ Wasëwif!» 19 Ntankëdënihawo, tëpahnëndëniha do ndëkwëhnëndëni haryënk wëwu. 20 Ante puhnani yafañ dëwu ña, më cudëtëniha cud mbëntah ña, mbokaryëniha wiyi vilëwu va do njonihaha soñe pakëniha hnë kërëwa.

Yesu pakëde hnë kërëwa

21 Hara asan, ale wacik Simo, avë Siren†, wëncidëho kañ. Rëm hni vëhni Alekësandër do gë Rufus yeho. Cape tac ndëcëdëho do wasodafe wa më porosiñëniha ndiñ kërëwa Yesu ña. 22 Më njiryeryëniha Yesu hn'ile macik Golëgota; umë fëhnëtanëf «Kuñ Hëloyoy». 23 Ñadëniho njëdaniha uñen nte hna wëlehnëni gë datikola ile wacik mir, bare Yesu më ñwëwëk. 24 Tac pakëlehnëniha hnë kërëwa do pitëndëlehnëniho wiyi vilëwu va do njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo hwëhnëf.

25 Cahnëfëf fo woko ante pakënihawo ña. 26 Aki keriko do pakiko yañ lëwu njëtahnënde soñe ile ndawahnëni ña: «Ahnañ Wasëwif wa». 27 Wabandi waki fëna pakaryiniho hnam ñarël Yesu, aryampo g'irëhw, añëntañ a g'irahahn. 28 [Koyëna ntiyako Vikerëh vinte fëyahñëko: «Had wëwen va ntiryaryiko.»] 29 Vële ryëcëf va nkëlënkëladëniho njëwatëndëniha, ntehnëndëni: «Hey! Wëjë ale lehnëko kodu ahniñ Cery Wën Cankaf ña do avokary avëry hnë wafac warar, 30 pehëtary wëjë dënk, cëli kërëwa hna!»

31 Vësankaf vësëna wasadëha va fëna gë vëharañ sariya va njafañdënihawo ntehnëländëni: «Pehëtëkëhni vahñë vëhawary bare kodina pehëta umë dënk! 32 Arabi Arëhnayik a, ahnañ Isërayer a, cël tameki kërëwa hna! Ge nubun rac, awa kwëtahnëdëfunëha.» Vële pakëlehnëniho gë Yesu va fëna njewëdënihawo.

Icëm Yesu ña

33 Lav a nkaf li nkeho, kuyëlehn nkal hna fop hafo hnë wëwati warar g'anent hna. 34 Wati rarëna hna Yesu më ndekak gë fanka: «Eloyi, Eloyi, lëma sabakëtani?» Umë fëhnëtanëf: «Wën mën, Wën mën, soñe ye ravëruho?»*

35 Vëryampo hnë vële yeho hnam va, ga nkwëryëni, më ntehnëni: «Nëparyin, Ëli macëf!»

36 Aryampo hnë vëhni më nkaryëk koy ankwëwë hn'uñen ñañah do cob hnë ryoko, tac njëlëhnëleha Yesu soñe ce do ntehnëhni vële nkeni va: «Napëryin, nudën ge Eli njijëf cëlëndä kërëwa li!»

37 Tac Yesu më ndekak gë fanka cëmëlehn.

38 Ipand dëndah, inte fokiko haryënk wëwë le ñak sëvak Cery Wën Cankaf hna, citako fagant pëgw yañ hafo gëf. 39 Kapiten vë Rom, le

* **15:17** 15.17 Cudëniha cud mbëntah, do mbahnëni apënk wadëmpëhn: Vëntah ña soñe inaw ña ye, apënk wadëmpëhn ña wëntëlek g'apënk ahnañ a. † **15:21** 15.21 Siren: nkol ye hnë nkal nte wacik gaki Libi. ☆ **15:34** 15.34: Wahnëw 22.2

hahnëko haryënkwo Yesu ya, nuko gante cëmëko ka më ntehnëk: «Paryi nke, ayi asan Ajë Wën yeho!»

⁴⁰ Vësëval vëryampo yeho hnam, vëhni fënali ñawët njëkëdënihawo. Hnë vërac, nkentiniho vëhni Mari mbë Magëdala, gë Salome, gë Mari hnëmu Sak toye do gë Yose. ⁴¹ Tëfëlehnëdënihawo Yesu ante nkeniho Galile ña do ndokuñëhnëdënihawo. Nkentiho fëna hnam vësëval vëyabah vëhawary vële njijëniho gë Yesu Yerusalem hna.

Yesu kwëtëde hn'iyag

⁴²⁻⁴³ G'anëka ga, Yosef mbë Arimasi tëkiko. Umë ahitiñ yentiko ale lënënik Mbara Kitija hna, do itëk Nañ Wënu ña napëntëdeho umë fëna. Fac pëhwëta ntawëla ña yeho, bëyëdilo hna fac ntawëla ña pëgwëdëho. Soñe rac ndëkahnëko Yosef nji tëya Pilat iñas Yesu ña. ⁴⁴ Pilat pëmpëhnahnëkawo ante njëtako Yesu tëk cëm ña. Më macehnëka kapiten ya tëya bi paryi nke. ⁴⁵ Ga pëyahñëk, kapiten ya, paryi nke, Pilat më mawëryanëka Yosef nuf ñas iña. ⁴⁶ Yosef më ntawëk yarëh, cëlëndëk ñas iña kërëwa hna, përyëk hnë yarëh do ndën hn'iyag nte yabiko hn'ikuñ. Tac këryiñët bëraka pidahn rënka yag iña. ⁴⁷ Mari mbë Magëdala gë Mari hnëmu Yose njëkëdëniho bi ne ndënëde ñas Yesu ña.

16

Ibëhn Yesu

¹ Ga ndëcëko fac ntawëla ña, Mari mbë Magëdala, gë Salome, gë Mari hnëmu Sak më ntawëni datikola soñe nji ntini ñas Yesu ña. ² Gë dimasi ya kobëri fo, ante pëhnëk lav ña, njilehnëni yag hna. ³ Ntehnëdëniho vëhni fo: «Mo yid këryiñëtëhnëfu taka nte fidahnik rënka yag ñi?»

⁴ Bare ante təkëniho ña nuniho taka cankañ iña këryiñëtiko cape ndampo. ⁵ Awa təkëlehnëni yag hna do më nuniha ajar ga ntañak hnam g'irëhw; viyi vile yerëko had ambin wilëbilëk ntiyako. Vësëval va më pëmpëhnahnëkëhni, ⁶ bare jar ña më ntehnëkëhni: «Antë pëmpëhnahnü; Yesu mbë Nasaret yëkélehnëdun, ale fakiko ya; Wënu ña mbëhnëndanëka, gena hnani. Yëkëryin, wëli hn'ile kwëtiko hna. ⁷ Tame yiryin afëyawuna Piyer gë vërëfal vëyëntañ va: “Njid napëhëndu Galile hna; hnam nuđunëha, gante ntehnëkuno ka.”»

⁸ Awa vësëval va cahnëlehnëni g'igary fo ñawëtani yag iña, kabi mbalëdëniho ntakah ña. Do ñoñ wafëyalawohna ahnë, kabi ntakëkëhniwo.

Yesu tufëhnađëha Mari mbë Magëdala

⁹ [Ga mbëhnëk, kobëri fo g'acahnëfëd ga gë dimasi ya, Yesu vëhni Mari mbë Magëdala hna tufëhnaکو ten, ale ntanëhnëko wayine mbëd gë waki ña. ¹⁰ Umë njik pëyakëhni vële nkeniho gë Yesu va. Hara vahnë vërac njëwëhnëniho do kodëniho. ¹¹ Bare ga nkwerëyëniha ga nësëd: «Yesu mbëhnëk, nubuha!» vëhwëtahnelawohna.

Yesu tufëhnađ hnë vërëfal vëhi

¹² Tac, vërëfal vëhi yidëho gë vunkol vutoy. Yesu më mbok tufëhnaک g'ankeya nte nkok yavëtëdëna ten. ¹³ Vërëfal vëhi va më mbokani pëyanihëhni vëyëntañ va, bare vëhni fëna vëhwëtahnelëhniwohna.

Yesu tufëhnađ hnë vërëfal pëhw g'aryaw hna

¹⁴ Tac, ga ndëcëk watac fop, Yesu më mbok tufëhñak kat vërëfal pëhw g'aryaw' hna wati ante tokëdëniho roka ña; ñañëhñëkëhniwo soñe ile nkoni vëhwëtahnëna ÿa do g'ikamb vankaf vantëw' hni ña, kafi vëwawëhñëliwohna vële hnukawo ga mbëhñëk va.

¹⁵ Më ntehnëkëhni: «Yiryin duniÿa li fop afëyawuni vahnë va Wanës Wakasëk ña. ¹⁶ Ale-wo-le hwëtahnëd do njaryi ÿa pëhëtëde; bare ale wof kwëtahnëna ÿa cëdëde. ¹⁷ Wëlin dahëse ile njavëtahnëdëni vële hwëtahnëk va: ntaðënihëhni wayine ña g'uw'ac mën w'a; nësëdëni vanësa wakaw'ary; ¹⁸ ge pëladënihëhni walën ma ge cedëni wanto wante ryaw'ëd ñoñ didilëhñihna; tindëdënihëhni wëbák ña vëres va do vërac njërëdëni.»

Yesu mbokaf ðarël Wën hna

¹⁹ Ante nësëhñëdëhëhniwo koyëna ña, Ahwëhn a Yesu nufiko nkal li njoyi g'ambin do ntaña g'irëhw Wën. ²⁰ Vërëfal va campëlehnëni gante-wo-gante soñe pëyahñëni Wanës Wakasëk ña. Ahwëhn a ndemaðëhëhniwo hnë ðoku rac gë wëdahëse wapëmpëhñahna wante ntidëniho ña do tufahnëdëho wanës ña toña ye.]

Itëfëta nte kerëk Lik pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Lik herëk. Inji «Tëfëta pañare Yesu» fo ye inte kerëk ale wok gena sëwif. Lik aÿehn yeho, lawo Pol (Vëvë Kolos 4.14). Kerëhnëdëha Tewofil soñe uwám Yesu, kolahn kwëtahn karañ nte karañiko ña. Lik mbok kerëhna kat Tewofil soñe wayas Pol do nagi mbara vële hwëtahnëka Yesu va hnë ikayëte le wacik Vantiyehn Vëfayik va.

Kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'iryañ gë wahnah gë wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte Itëfëta pañare Yesu njëdahnëd fop wayab ntëbi wale yehëhna hnë kayëte Marëk hna. Age Marëk tufahnëdëha Yesu had «Ajë Wën» Lik tufahnëdëha had «Ajë Ahnë». Pëgwëhnahnëk pëyahñënd nagi San Ayary a, alintërañu Yesu, do puhnahñëd gë kayënda Yesu ambin hna ante mbëhnëk ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Yesu, Aju ahnë, toña, Naw Wënu ña, wayine, wameh, koryi.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Soñe ye kerëk Lik inji kayëte (1.1-1.4)

Hnagi San Ayary a do gë Yesu (1.5-2.52)

Ikaraj San Ayary a (3.1-20)

Yaryi Yesu ÿa, do le njëkëhnahnëdëha Sintani Yesu (3.21-4.13)

Yesu Galile pëgwëd doku lëwu ÿa (4.14-9.50)

Yesu cahñëk nkol Galile soñe nji Yerusalem (9.51-19.27)

Itënk Yesu Yerusalem ña (19.28-23.25)

Iceñ g'ibëhn Yesu ña (23.26-24.53)

Pidëta wanës pañare Yesu

¹ Aÿënta mën Alënah Tewofil, vahnë vëyabah njëkëlehnëni njëtëni do kerëni ile ye toña ÿa fop hn'ile ryëcëtako fagant fu ÿa. ² Kobëri wapëgwa hna vële yeho wasedë wañi fop va hwëtëhnahniko pëyahñëni wanës Wënu ña do awa vëhni fëyakëfu fop ile liyako ÿa. ³ Soñe umë ye, Alënah Tewofil, ante njëkëlehnëñu wapacëk ami fëna, cañahnëko herëhni wañi fop ile liyako kobëri wapëgwa hna hafo hn'ile puko hna, ⁴ aholahn ahwëtahn karañ inte harañiruhò ña.

Ipëyahñ hnagi San Aÿary a

⁵ Wati ante nkeho Erođ ahnañ Yude ña, nkeho hnam asëna wasadëha ale waciko Sakari. Hnë kore vësëna vëva Abiya* hna kwëhnaryiko. Asëvalu, Elisabet maciko. Umë fëna hnënk asëna asankaf ale waciko Aron hna kwëhnaryiko. ⁶ Catëniho vëhni vëhi tak haryënk Wën hna, mawëhnëniho sariya ÿa gë fop ile tëyëk Ahwëhn a. ⁷ Vëhwëhnalawohna fatah, kabi Elisabet nagëdlohna do tëko ntafëni vëhni vëhi tak.

⁸ Fac ryampo, Sakari doku vësëna wasadëha ÿa ntidëho Cery Wën Cankaf hna, kabi agwën kore lëwu ÿa yeho. ⁹ Ntiniho gante nke namu vësëna wasadëha ka soñe tëhnahn ahnë do tëhnayiko Sakari tënk ÿëwa

* **1:5** 1.5 Abiya: Wati Sakari ÿa nkeniho vësëna wasadëha wakore 24 gë vëva Abiya va per, ankwëcëtëldëhniho Cery Wën hna soñe doku ÿa (1 Tëfëta 24).

sëvah Ahwëhn hna nji pëd duf inja. ¹⁰ Wati nte pëdëde duf inja, fop bulunda ya g'ipër njëfadëniho.

¹¹ Mëleka Ahwëhn a cahnahnikawo Sakari: gë farëhw hn'ile cënafe sadëha hn'ile pëdëde duf inja nëwëko. ¹² Sakari ga nuka, ntaðëlehna ntawary inja do ntaka dus. ¹³ Bare mëleka ya më ntehnëka: «Antë ntaki, Sakari; Wënu na nkwëryëk wayëfa hu wã. Elisabet, asëval hu, nagëhnëdëhina fatah facan fante wacëdu San. ¹⁴ Natëdëhi dus soje lëwu ya; njabëdëni fëna vële natëntëde va kabi nagik. ¹⁵ Aryokujëhn Ahwëhn asankaf yef. Cedina muk ile ryëwëhëd. Kobëri donk hnëmu hna pëbëdëha Iyir Ipacah inja. ¹⁶ Mbokaryidëhëhni vutah Isërayel va Ahwëhn hna Wën hudëw hni ha. ¹⁷ Umë ryënkwëhniðëha Ahwëhn a. Gë Iyir inte yëdakawo fanka kila Eli fa nijjëd soje konjëlehnëhni warëm wã gë vutah vuntëw hni va do vële wok vëlënëndëfilahna Wën va mbokaryini kwëhnani hakili satah. Karañëdëhëhni bulunda le fëhwëtaf itëk Ahwëhn a.»

¹⁸ Awa Sakari më tëyëka mëleka ya: «Hak njëtëdëfu wanji toña ye? Ntafëbu do asëval mën ayi fëna ntafëk!»

¹⁹ Mëleka ya më ntëkwaka: «Ami, Gabëriyel yëbu, ale hahnëd haryënk Wën hna soje ryokujëhnëndëwã; payiko yiju yonëhniyi wanji wanës wakasëk wapërën. ²⁰ Ile hnësëbu yi ntiyað ge wati ya tëkëk. Bare ma wëlihna; soje rac kodila avok ahnës hafo hale ntiyað watac.» Mëleka ya koyëna nësëhnëkawo Sakari. ²¹ Hnë wati rac, kore ya napëdëniha wã Sakari do pëmpëhnahnëkëhniwo, kabi mbiyëhëdëho bambery yëwã sëvah hna. ²² Ga cahnik, kodilohna nësëhnëhni do vahnë va njëtëniho inë le watik gë Wën nuk yëwã sëvah hna. Tëk pëgw fac rac, kodilohna mbok nës, aki fo ndëkwanëdëhëhniwo. ²³ Tac ga puk wafac wale rëfëkawo Sakari ndokuj hnë Cery Wën Cankaf hna, më mëncëk gë yalu. ²⁴ Ga ndëcëk watac fop, Elisabet, asëvalu ndonkëko do hnë wadepëra mbëd cahñëdëlohna tere hna. Ntehnadëho: ²⁵ «Wëlin ile ntinëhëko Ahwëhn a! Ma wëk ntihe to ile sëfëhnëdëho wã tase vahnë fop ya.»

Ipëyahh hna gi Yesu ya

²⁶ Hn'ulepera hwëhn mbëd gë rya wã hn'idonk Elisabet hna, Wënu na payëkawo mëleka Gabëriyel gë resiyo vë Galile, hn'ankol nte wacëde Nasaret hna, ²⁷ hn'aryag ale woko yëtëna vësan; Mari maciko. Asan ale wacik Yosef hwëhnëkawo do yentiko hnë hnënk Ahna wã David. ²⁸ Mëleka ya tënkëko yalu hna do ntehnëka: «Natëryiyi Mari! Ahwëhn a ñað ntinëhni inë fërën, gë wëjë nkerun.»

²⁹ Mari pëmpëhnahnëkawo dus wanës mëleka ni; më tëyak bi ye pëhnëtanëk iyi simpa yi. ³⁰ Awa mëleka ya më ntehnëka: «Antë ntaki Mari, kabi Wënu na ñadëhi. ³¹ Ndonkëdu do ahnaga facan fante wacëdu Yesu. ³² Ale hwëhnak nafa yef do rëkëde macënde Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop. Ahwëhn a Wënu na ntidëha ahna wã asankaf gante ntikawo David rëmu sankaf ka, ³³ do umë yef ahna wã vutah Isërayel va kwëlëkwël, ucankaf ntëwu na pudina.»

³⁴ Mari më ntëyëka mëleka ya: «Hak lë kod nke watac, kabi yëtëla vësan?»

³⁵ Mëleka ya më ntëkwaka: «Iyir Ipacah inja nijjëd hnë wëjë do fanka Wën Hunte Sëpëk Fop na cankëdëhi had icën. Soje rac macahnëde fatah fapacah fante hna gëdu fa, Ajë Wën. ³⁶ Elisabet mba yëhu, umë fëna, facan

nagëd mama ntafahnëk; umë ale lehnëdëho nagëdina ÿa, lepera hwëhn mbëd gë ryaw ÿa nkehahnëk. ³⁷ Yëtëry, ñoñ gena ile nkok kodina nti Wënu ña.»

³⁸ Awa Mari më ntehnëk: «Aryokujëhn Ahwëhn a yebu; arabi fop nkewo gante nësëru ki.» Awa mëleka ÿa njilehn.

Mari vëhni Elisabet

³⁹ Hnë wafac warac, Mari pëhwëtalehn g'uÿankannah nji hn'ankol nte ye hnë wahuÿ hnë resiÿo Yude hna. ⁴⁰ Ante tëkëko hnam ña, tënkëko tere Sakari hna do nkaÿa Elisabet. ⁴¹ Wati nte nkwëryëko arac simpaÿi Mari ha, fatah fa ñënkakawo hn'idonk hna gë fanka. Wati rac dënk, Elisabet pëbëlehna Iyir Ipacah iña ⁴² do ndeka gë fanka: «Wënu ña ntinëhnëki viÿë vifërën ntëbini vësëval va fop do ntinëhnëka fëna fatah fante hnagëdu fa! ⁴³ Mo ga yebu ami, nehahnidëho hnëmu Ahwëhn mën aki? ⁴⁴ Ante nkwëryëbu simpaÿi hu ha, fatah fa ñënkak uhnatah donk mën hna. ⁴⁵ Mbetaru kabi kwëtahnëruha Ahwëhn a ntid ile pëyaki ÿa!»

Hnëw Mari ÿa

⁴⁶ Awa Mari më ntehnëk:
«Ntaÿary mën iña fop naÿënëdëha Ahwëhn a,
⁴⁷ sakahn mën ha pëbëka uhnatah soÿe Wënu ña, afehët mën a;
⁴⁸ kabi ndënkwëtakò, ami ale wok kwëhnala nafa ÿi.
Tëk pëgw gaki, vahnë vëvë duniÿa vi fop rëkëd macëndëniho ale ñad Wën,
⁴⁹ kabi Wënu ña, Ayaÿah a, ntinëhnëko viÿë vifëmpëhnannah visankaf. Wac lëwu ÿa ÿak lënënik d'us.
⁵⁰ Kaÿëhnandëha gë vanjeh vayaÿah vante lënënedëha gë antakah va.
⁵¹ Ntik doku sankaf gë fanka vák lëwu ÿa:
Campehnëkëhni vële hnaÿënad va.
⁵² Këfëkëhni vësankaf va ucankaf ntëw hni hna,
do matëndëdëhëhni vële vanad va.
⁵³ Njëdakëhni vetak sankaf vële njoko inte va,
do ntahni vëvetak va wëbák fo.
⁵⁴ Njijëk ndemahni bulunda Isërayel ÿa, vëryokuj vëlëwu va:
dënkwenä tufa Abëraham gë vutah vuntëwu va, kaÿëhnahn dëwu ña
⁵⁵ kwëlëkwël, gante ntehnëkëhniwo vacërakëlo fu ka.»
⁵⁶ Mari koyëna puhnako hnëw lëwu ÿa. Umë vëhni Elisabet hna ñëwëko ile rëkëk wadepëra watar, tac mëncëk gë ÿalu.

Hnagi San ÿa

⁵⁷ Wati nte nagand Elisabet ña tëkëko, më nagëka facan. ⁵⁸ Koyëna vësaryëntaÿu gë hnënk lëwu ÿa njëtaniho Ahwëhn a kaÿëhnahnëka d'us g'umë, awa më natëntikëhni vëhni fëna.

⁵⁹ Hnë fac hwëhn mbëd gë warar hna, më njijëni soÿe kácehnëniha fatah fa gante nkeho namu lëw hni ka; Sakari ñadëniho macëniha vahnë va, wac rëmu ÿa. ⁶⁰ Hnëmu më ntehnëk: «Hali, San macëde.»

⁶¹ Vahnë va më ntehnëniha: «Bare, kwëhnalihahna la aryampo hnënk hu hna ale wacik koyëna!» ⁶² Awa më ndëkwänëniha rëm ÿa tëyëniha bi hak ñad maci fatah fantëwu fa.

⁶³ Sakari më tëyëk inë ile herande do umë kerëk: «Wac lëwu ÿa San ye.» Vëhni fop pëmpëhnahnëlehnëhni. ⁶⁴ Tanj Sakari kolëlehn mbok nësënd,

pëgwëlehn ndekand, cëmbënda Wënu ɲa. ⁶⁵ Awa vësaryëntaŵu va fop pëmpëhnahnëkëhniwo, do fop hn'ankol nte ye hnë wahuɲ hnë resiyo Yuđe hna tēfētādēho watac. ⁶⁶ Fop vële wëryëko ga tēfētādē watac va nahadëniho do tēyādëniho: «Awa ye ga nkeď faɲi fatah?» Nuniho fanka Ahwëhn fa g'umë nkeniho.

Hnëw̄ Sakari

⁶⁷ Hnë wati rac, Sakari, rëmu fatah fa, pëbëkawo Iyir Ipacah ɲa, pëgwëlehn nësënd wanës Wën ntehnënd:

⁶⁸ «Arabi Ahwëhn a Wën bulunda vëvë Isërayel va cëmbi,

kabi njiyëk pabëhni bulunda lëw̄u ɲa do pëhwëtëk fop soɲe pëhëtëhni:

⁶⁹ Canëhnikëfuna Afëhët ahwëhn fanka, hnë hnënk David aryokuɲ alëw̄u hna,

⁷⁰ wakila ɲa mbiyëk ga pëyahnëniho watac,

⁷¹ më lehnëko pëhëtëďëhëfu hnë vële ɲad ntinihëfu wameh va do gë hn'imëk vële ɲëw̄ëkëfu va fop.

⁷² Koyëna tufahnëk dol kaɲëhnahn nte kwëhnako soɲe vacërakëlo fu ɲa do dënkwëna kwëtëla nte ntiko gë vëhni ɲa.

⁷³ Ha, ntik ile ntëkëhnëkawo rëm fu ɲa Abëraham:

⁷⁴ ɲawëtëďëhëfu hnë vële ɲëw̄ëkëfu hna kolahnin ndokuɲëhnëndena ntakah këm,

⁷⁵ nkehahnin vahnë vële ɲahnëka do catin haryënk w lëw̄u hnë wafac duniɲa lëw̄ fu hna fop.»

⁷⁶ «Do wëjë, fatah mën, kila Wën Hunte Sëpëk Fop yedfu:

ndënkwëhnëďduha Ahwëhn a afëhwëtëhnëhënda nkaŵ ɲa.

⁷⁷ Do koyëna njetëndanëďuhëhni bulunda lëw̄u ɲa njiyëď pëhëtëhni g'itavëhn wameh wadëw̄ hni ɲa.

⁷⁸ Toɲa ye, Wënu ɲa Ahwëhn fu ɲa kaɲëhnahnëďëha đus:

Nke had lav ule fëhniď do penifu g'ambin,

⁷⁹ soɲe penahnëhni vële ye hnë umëhwëry do gë hnë icën icëm hna,

yasaryahnëfu hn'ankaw̄ yam hna.» Sakari koyëna puhnako wanës wadëw̄u ɲa.

⁸⁰ Fatah fa naɲëďëho do hakili lëw̄u ɲa nkwënaďëho. Hnë wula ntëďëko hafo hale pëgwëko đoku lëw̄u ɲa hnë bulunda vahnë vëvë Isërayel hna.

2

Hnagi Yesu ɲa

¹ Hnë wati rac, Sesar Ogis, Ahwëhn Nkal a, ntehnëko kerini vahnë vëvë nkal va fop. ² Vaker vatac yeho vandënkwëryënk w va do wati rac Kiriniyus yeho guverëner vë Siri ɲa. ³ Vahnë va fop njiďëniho keraryini, ale-wo-ale nkol ntëw̄u hna.

⁴ Awa Yosef, umë fëna, matëko nkol Nasaret nte ye hnë resiyo Galile hna, soɲe nji hn'ankol Betëlem nte ye hnë resiyo Yuđe hna, hn'ile nagiko ahnaŵ a David, kabi hnënk David hna nkentiko. ⁵ Njokawo Mari, ale kwëhnëko ɲa, keraryijini njiďëniho, do Mari g'ıfonk nkeho. ⁶ Wati nte nkeniho Betëlem ɲa, fac hnag ɲa tēkëlehni. ⁷ Më nagëka facan, fatah fandënkwëryënk w fantëw̄u fa yeho. Më përyëka gë yarëh do ntana hn'ile

kwëtëndeni wusaw uryav* hna, kabi vëhnuÿalohna igwac cery vëhneh hna.

Mëleka ÿa gë vëhery wape va

⁸ Hnë resiÿo rac dënk, nkeniho vëhery wape vële ryakëdëho gë wëhaÿ soje njëkandënihëhni wape wadëw hni ña. ⁹ Mëleka Ahwëhn a më karyëtahnëkëhni tañ do icëmb Ahwëhn a kwërëlehnëhni gë humpen hucankaf. Vëhery wape va më ntakëkëhni dus. ¹⁰ Awa mëleka ÿa më ntehnëkëhni: «Antë ntaku! Wanës wakasëk wapërën yinenëhni dëmu wante hnatëdëhëhni fop bulunda ÿi. ¹¹ Hn'unji mëd, hn'ankol David hna, nagëhnirunëha Afehët; Arëhnyak a ye, Ahwëhn a. ¹² Do wëli dahëse ile yavëtahnëdunëha ÿa: tëkatëdunëha fatah ga përyik g'iyarëh do ntani hn'ile kwëtëndeni wusaw uryav hna.»

¹³ Ga nësëk watac, kore wamëleka wakawary wante watik g'ambin karyëtajëniho fëna tañ, cëmbëndëniha Wënu ña ntehnëndëni:

¹⁴ «Cëmbënëfuna Wën Hunte Sëpëk Fop, do vële ñad va arabi nuÿani yam ÿa duniÿa li!»

Vëhery wape va Betëlem hna

¹⁵ Ante mbokani wamëleka g'ambin ña, vëhery wape va më ntehnëlëni: «Awa yinëfu tameki hafo Betëlem hna: afo nuyin ile liyak hnam ÿa, ile njëtëdanëkëfu Ahwëhn aÿi.»

¹⁶ Njilehnëni ñap tëkatëniha Mari gë Yosef, do gë fatah fatoy fa ga ndakëk hn'ile kwëtëndeni wusaw ryav hna. ¹⁷ Ga nuniha, më tëfëtani ile ntehnëkëhniwo mëleka ÿa soje fanji fatah fatoy fa. ¹⁸ Fop vële wëryëkëhniwo vëhery wape va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëdëniho ña. ¹⁹ Bare ge Mari ye, wañi fop hakili hna kwëtadëho do nahadëho. ²⁰ Tac vëhery wape va mbokalehnëni gë wëhaÿ nayëhatëndëniha Wënu ña do cëmbëndëniha soje ile nkwëryëni do nuni ÿa fop; fop gante nësëhnëkëhniwo mëleka ka nkeho.

Iceh Yesu Cery Wën Cankaf hna

²¹ Ante nuÿako fatah fa wafac mbëd gë warar ña, fac ile kácahnëde ÿa yeho; hnë fac rac maciko Yesu, wac ile nkabahnëko mëleka hara hnëmu donkëna ten ÿa.

²² Wati ile rëfëkawo ntini Mari gë Yosef sadëha pacëna ña rëkiko, gante ntehnëk sariya Moyis ka. Awa më njini Yerusalem Cery Wën Cankaf hna do njonihata fatah fa cehihna Ahwëhn a, ²³ kabi keriko fëna sariya Ahwëhn hna: «Facan fandënkwëryënkwa fante wo hnagik fa Ahwëhn a sahëdeha.»*

²⁴ Tëfëkawo fëna canëni sadëha le tëyëk sariya Ahwëhn a: «Walagi wahi ma vupah vuki†.»

Ipankël gë Simeÿo

²⁵ Yerusalem hna nkeho asan ale waciko Simeÿo. Asan arac catëko do ntënëhëdëhawo Wënu ña do napëdëhawo ale rëfëkawo nijj pehëtëhni vëvë Isërayel va. Iyir Ipacah inja g'umë nkeniho ²⁶ do njëtëdanëkëkawo cëmëdina hara nulahna Arëhnyak ale payid Ahwëhn a Wënu ña. ²⁷ Awa Simeÿo, Iyir Ipacah inja hnësëndëhawo, njiko Cery Wën Cankaf hna. Wati

* **2:7** 2.7 Hn'ile kwëtëndeni wusaw uryav: Wusaw wã gë vahnë va cery ndampo fo ndakahnëdëniho. † **2:23** 2.23: Icahn 13.2,12,15 † **2:24** 2.24 Walagi wahi ma vupah vuki: soje sadëha ÿa fape fakwëhn bëhn rëyik, bare vëhayëhna va, vupah vuki tëyini. (Soje Walevi 12)

rac dënk vële hnagëka Yesu va njiryejënihawo soje ntini ile tëyëk sariya soje lëwu ÿa. ²⁸ Simeÿo, ga nuka, njakëkawo do camehna Wënu ña ntehn:

²⁹ «Tame, Ahwëhn, ntiru ile hnësënhëruhoÿo ÿa:

Awa koÿu arava aryokujëhn hu ÿa cëm yam.

³⁰ Nubuha gë vinkër mën vi dënk afehët ale fayiru ÿa,

³¹ umë ye ale fëhwëtëru soje wabulunda ÿa fop:

³² humpen hunte liÿ ayëti wahnënk ðuniÿa li fop ye do umë yeÿ icëmb vëvë Isërayel, bulunda hu ÿa.»

³³ Vële hnagëka Yesu va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëÿëho Simeÿo soje lëwu ña. ³⁴ Simeÿo ndëwakëhniwo tac ntehnna Mari, hnëmu Yesu: «Wënu ña tëhnaka fatah hu fi, këfahnëhni vëyabäh do matëndëni vëryampo hnë Isërayel hna. Dahëse Wën yeÿ, bare vahné va ñwëÿëhnëÿëniha. ³⁵ Koyëna njëtëÿe vinahan vicoÿwak hnë vahné vëyabäh. Do wëjë, Mari, horot ÿa cëhëÿëhi ntaÿary inji had sëlame.»

Ipankël gë Ana

³⁶ Nkeho fëna kila aséval; Ana maciko. Rëmu Fanuwel maciko do hnë hnënk Aser hna nkentiko. Ana ntafëko ðus. Wabëhn mbëÿ gë waki ntilahnëniho g'asan ale ÿëlëkawo hn'undag ntëÿu hna tac asanu cëmëko. ³⁷ Asan këm fo nkoço hafo nuÿa wabëhn wafëhw imbëÿ gë warar gë wahnah (84). Cahnëÿilohna Cery Wën Cankaf hna do ntiÿaÿëho sali Wënu ña g'umëÿ gë g'anent: cujëÿëho do njëfaÿëho. ³⁸ Hnë wati rac dënk tëhantikëhniwo do pëgwëlehn camehnënda Wënu ña. Do nësëndëhëhniwo soje fatah fa fop vële hnapëÿëho ipeh Yerusalem va.

Imënc gë Nasaret ña

³⁹ Vële hnagëka Yesu va, ga puhnani idi ile tëyëk sariya Ahwëhn a, më mëncëni gë Galile nkol ntëÿ hni hna, Nasaret. ⁴⁰ Yesu naÿëÿëho do njawëÿëho, usery lëwu ÿa nkwenadëho do Wënu ña tufahnëÿëho iña ðëwu ña.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

⁴¹ Bëhn-wo-bëhn vële hnagëka Yesu va njidëniho Yerusalem soje ambënt Pak ña. ⁴² Ante nuÿako Yesu wabëhn pëhw gë waki ña, më njoryaryëniha gante nke namu ambënt tac ka. ⁴³ Ante puk ambënt ña, mëncëÿëniho, bare Yesu Yerusalem hna nkoço do rëmu gë hnëmu vëyëtëlohna. ⁴⁴ Ntiyahnëkëhniwo gë vëréfal hni nkentiko do fac ÿa fop njasëniho. Awa pëgwëlehnëni njëkëlehnëndëniha hnë wahnënk walëÿ hni hna do gë wëlawo walëÿ hni hna, ⁴⁵ bare vëhnulawohna. Mbokalehnëni gë Yerusalem nkoÿëni njëkëlehnëhëndëniha. ⁴⁶ Hnë fac rarëna hna, më nuniha Cery Wën Cankaf hna. Fagant vëharaj sariya hna ntañako, nëpadëhëhniwo do tëyëÿëhëhniwo. ⁴⁷ Fop vële wëryëÿëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo gante kwëhnako hakili ka do wante ntëkwadëho ña. ⁴⁸ Vëhni, rëmu gë hnëmu, ante nuniha ña, pëmpëhnahnëkëhniwo ðus. Hnëmu më ntehnëka: «Ajë mën, soje ye liruhëfu aki? Rëmu g'ami ndëñakëbun ðus ayëkëlehnatënde.»

⁴⁹ Më ntëkwakëhni: «Soje ye ga yëkëlehnëÿëho? Yëtëluhna bi tëfëko yewu cery Rëm mën hna?» ⁵⁰ Bare vëyëtëlohna ile ntehnëÿëhëhniwo ÿa.

‡ 2:49 2.49 Cery Rëm mën hna: koÿ pëhnëtan fëna: «ÿoku Rëm mën hna».

⁵¹ Yesu mäncëntëlehni gë Nasaret do nkoko ntënënëndëhni. Wante liyak ñi fop, hnëmu hakili hna kwëtako. ⁵² Awa Yesu hakili ÿa nkwënadëhawo, naÿëdëho do nkeya ntëwu ña nëñahnëkawo Wënu ña gë vahnë va.

3

Ikaraj San Ayary

¹ Awa hnë bëhn le nuÿahnëko Tiber wabëhn pëhw g'imbed (15) ga nkehahnëko Ahnaÿ fop vankal vante kwëhnëko Rom va, Pos Pilat yeho guverëner vë Yude ÿa, Erof hnaÿëko hnë resiÿo Galile hna do aheryu, ale waciko Filip ÿa, umë hnaÿëndiko hnë resiÿo Iture hna gë Tëraconitis hna, Lisaniyas yeho guverëner vë Abilen ÿa, ² do Anas gë Kayif yeho vësankaf vësëna wasadëha va. Hnë wati rac nuÿako San, aju Sakari, wanës Wënu ña wala hna. ³ Tac ndapëko inkal bë sën sankaf Yurëdan hna fop ntehnatëndëhni vahnë va: «Gwëcëtarin vankeya va, ayaryiwu do Wënu ña tavëndëhu wameh hun ña.» ⁴ Koyëna ntiyako ile kerëko kila ile waciko Esayi ÿa kayëte ntëwu hna:

«Nëparyin! Asan ryekad wala hna, më lehnëd:
“Pëhwëtëryin nkaÿ Ahwëhn a,
dinëndina vankaÿ vacatah ðus!

⁵ Vankëd va gë wahuñ ÿa fop këñëndëlehnëde;
vankaÿ vatumpak va catënëde,
vankaÿ vapërëkak va fop pëhwëtëde.

⁶ Do vahnë va fop nudëni ipëh inte watik hnë Wën.”✠»

⁷ Kore vahnë yijëko vëhni San hna soñe njaryëhni. Ntehnëdëhëhniwo: «Wuhnë, merun had walën wayapah! Mo lehnëku yaryi ÿi fo kod pehtë ntavah cankañ Wën nte yejëk ñi. ⁸ Atëh përen wadëwel wapëren ntëwëd; diryindën viÿë viÿëren arufahnahu nkwëcëtarun vankeya va! Ant'ahnahandu: “Rëm sankaf fu ÿa, Abëraham ye”, had watac nkwërenked afëhëtanhiwu. Pëyadëmu: Wënu ña kod dënk nti waÿi wëraka vutah Abëraham! ⁹ Rasëhn ÿa pëhwëtak ños vatëh va koÿëri vënkahn hna: Atëh nte-wo-nte wok dëwëdina wadëwel wapëren ña ñosëde do ntabi gë hwëdëh.»

¹⁰ Vahnë va tÿëdëñihawo: «Ye rëfëkëfu lifu?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ale hwëhnañ vacuñ vaki tëfëka njëda ndampo ale wok kwëhnana do ale hwëhnañ rokëtok tëfëka cëhahn.»

¹² Vëref ÿatëtanke fëna njijëniho njaryaryini. Më tÿëniha: «Aharaj, fuhnë lë, ye rëfëkëfu lifu?»

¹³ Më ntëkwakëhni: «Ant'asosehnuni vahnë va ntëbi ile lehnirun arëyuni ÿa.»

¹⁴ Wasodäde fëna tÿëntinihawo: «Fuhnë lë, ye rëfëkëfu lifu?»

Më ntëkwakëhni: «Ant'ahnufu koryi ahnë gë fanka ma gë wamërahn, bare cosë hun ña nkewu gwër.»

¹⁵ Bulunda ÿa napëdëñihawo Arëhnayik a: ale-wo-le tÿëadëho bi San ye? ¹⁶ Awa San më ntehnëkëhni vëhni fop: «Ami, gë wënka njaryëdëmu; bare ale yejëk a umë lëbëko: catëla dënk fëtanu viÿëba wapary wadëwu ña. Umë, g'Yiyir Ipacah do gë hwëdëh* njaryëdëhu. ¹⁷ Vák hna mënkwek bëryew ña pitëndëlehnahn wanëc ña gë vaparyel va. Ndanëd wanëc

✠ 3:6 3.6: Esayi 40.3-5 * 3:16 3.16 Gë Yiyir Ipacah do gë hwëdëh: kode nkwëryi fëhnëtanëk viÿë vëhi vëhnëmpëlah ma inë ryampo fo.

ŋa ndank ntěwu hna, bare vaparyel va pëdëf hnë hwëdëh† hunte wok dipëdina muk.»¹⁸ San nkabëdëhëhniwo bulunda ŷa wayabah wakawaryo do pëyadëhëhniwo Wanës Wakasëk ŋa.

¹⁹ Hnë wati rac, San nirakawo fëna Erof ale hnawëko Galile ŷa, kabi Erof asëval acëru ŷa nëlëko —Erodiyaf maciko— do kabi ntiko fëna wiwëh viyabah vihawary. ²⁰ Tac Erof mboko nti wëh hawary kat: cëdehnëkawo San.

Yary Yesu ŷa

²¹ San, ga njaryëkëhni vahnë va fop, njaryëkawo Yesu fëna. Tac, wati nte njëfadëho Yesu ŋa, ambin ŋa pidëtako, ²² Iyir Ipacah iŋa cëlëlehni hnë umë; gë fah mëntëlëniho. Tac kopa vë g'ambin nkwerëyëlehni ga ntehnëd: «Ajë mën ale ŷadëfu dus a yeru; gë wëjë nënëko dus.»

Vacërakëlo Yesu va

²³ Yesu mpëd tëkëkawo wabëhn wafëhw warar (30) ante pëgwëko doku lëwu ŋa. Vahnë va fatah Yosef ntinihawo, ale nagëko Heli ŷa, ²⁴ Heli nte nagëko Matat, Matat nte nagëko Levi, Levi nte nagëko Melëki, Melëki nte nagëko Yanayi, Yanayi nte nagëko Yosef, ²⁵ Yosef nte nagëko Matatiyas, Matatiyas nte nagëko Amos, Amos nte nagëko Nawum, Nawum nte nagëko Hesëli, Hesëli nte nagëko Nagayi, ²⁶ Nagayi nte nagëko Mat, Mat nte nagëko Matatiyas, Matatiyas nte nagëko Semeyin, Semeyin nte nagëko Yosek, Yosek nte nagëko Yoda, ²⁷ Yoda nte nagëko Yowanan, Yowanan nte nagëko Resa, Resa nte nagëko Sorobabel, Sorobabel nte nagëko Salatiyel, Salatiyel nte nagëko Neri, ²⁸ Neri nte nagëko Melëki, Melëki nte nagëko Adi, Adi nte nagëko Kosam, Kosam nte nagëko Elëmadam, Elëmadam nte nagëko Er, ²⁹ Er nte nagëko Yesu, Yesu nte nagëko Eliyesser, Eliyesser nte nagëko Yorim, Yorim nte nagëko Matat, Matat nte nagëko Levi, ³⁰ Levi nte nagëko Simeyo, Simeyo nte nagëko Yuda, Yuda nte nagëko Yosef, Yosef nte nagëko Yonam, Yonam nte nagëko Eliyakim, ³¹ Eliyakim nte nagëko Meleya, Meleya nte nagëko Mena, Mena nte nagëko Matata, Matata nte nagëko Natan, Natan nte nagëko David, ³² David nte nagëko Yese, Yese nte nagëko Yobed, Yobed nte nagëko Bos, Bos nte nagëko Sala, Sala nte nagëko Nason, ³³ Nason nte nagëko Aminadab, Aminadab nte nagëko Adëmin, Adëmin nte nagëko Arëni, Arëni nte nagëko Hesëron, Hesëron nte nagëko Peres, Peres nte nagëko Yuda, ³⁴ Yuda nte nagëko Sakob, Sakob nte nagëko Isak, Isak nte nagëko Abëraham, Abëraham nte nagëko Tara, Tara nte nagëko Nakor, ³⁵ Nakor nte nagëko Seruk, Seruk nte nagëko Ragawo, Ragawo nte nagëko Falek, Falek nte nagëko Eber, Eber nte nagëko Sala, ³⁶ Sala nte nagëko Kayënam, Kayënam nte nagëko Arafakad, Arafakad nte nagëko Sem, Sem nte nagëko Nowe, Nowe nte nagëko Lamek, ³⁷ Lamek nte nagëko Matusala, Matusala nte nagëko Enok, Enok nte nagëko Yarët, Yarët nte nagëko Malëlel, Malëlel nte nagëko Kayënam, ³⁸ Kayënam nte nagëko Enos, Enos nte nagëko Set, Set nte nagëko Adam, ajë Wënu ŋa.

4

Iyëkëhnahn Yesu

¹ Yesu g'Iyir Ipacah pëbah mbokajëdëho gë sën, le wacik Yurëdan ka, njolehna Yir iŋa wula hna. ² Hnam njëkëhnahnëdëhawo Sintani

† 3:17 3.17 Pëdëf hnë hwëdëh hunte wok dipëdina muk: Iyir panare hwëdëh ha nësëf hn'ile ntënkëdëni vële wok wësätëna va.

menehna. Ñoñ tokëdfilohna hnë wafac wafëhw wahnah. Ga ndëcëk, umë njoka inte ðus.

³ Awa, Sintani më ntehnëka: «Ge paryi Ajë Wën yeru, dehnëryehna inji taka mbaca mburu.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh Wën va pëyahnek, “Ahnë gena roka fo walëdëha ñëwahn ðuniya li.”»

⁵ Tac Sintani më mbok njoka hn'ile ñak njihnek, tufëka fop wahnaw wawë ðuniya wi hwënta ryampo fo. ⁶ Tac ntehnë: «Njëdäcëmi fop ucankaf gë hnapul gë icëmb waÿi wahnaw fop. Iÿin fop nuÿabu do kodëfu yëdäwa ale ÿadëfu. ⁷ Age ndëkwëhneru haryënk wën soÿe asembö, fop wëjë hwëhnëc.»

⁸ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnek: “Dëkwëhnhëhneriehna Ahwëhn a Wënu ña do umë fo rëfëka aryokuÿëhnënd.”»

⁹ Tac Sintani më njoka Yerusalem, tindëka cëmët Cery Wën Cankaf hna do ntehnë: «Age Ajë Wënu ña yeru, dëcfary gëc, ¹⁰ kafi Vikerëh va pëyahnek:

«“Wënu ña ntehnëdëhëhni wamëleka wadëwu ña keryëndënihi.”

¹¹ «Tac: “Ñjakëndënihi wëbäk wadëw hni hna kehahnënihi ant'awëwëw taka.”»

¹² Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnek: “Ant'ayëkëhnhahna Ahwëhn a Wën hu ña.”»

¹³ Sintani, ga puhnak yëkëhnhahn menehna Yesu ña fop, ñawëtalehna hafo nkaÿ kawary.

Yesu Galile pëgwëc ðoku lëwu ÿa

¹⁴ Yesu mbokako Galile. Iyir Ipacah inja njëdäcëhawo fanka ntihañ fop ile ntidëho ÿa. Koyëna wac lëwu wä campëko vankol hna fop. ¹⁵ Karañdëhëhniwo vahnë va vacaliña wasëwif hna do vahnë va fop cëkwaryëdëhnihawo.

Yesu pëyahnek Wanës Wakasëk ña

¹⁶ Fac ryampo, Yesu më njik nkol nte waciko Nasaret hn'ile kwëciko hna. Fac ntawëla wasëwif hna, më tënkëk caliña hna gante njeheka ka. Matëko karañ Vikerëh va. ¹⁷ Umë njëdäyik kayëte nte kerëko kila le waciko Esayi. Pidëtëk do tëkat hn'ile kerik:

¹⁸ «Iyir Ahwëhn a hnë ami nke,

umë rëhnako*
soÿe yonëhnhëwëhni wëhaÿëhnhah va
Wanës Wakasëk ña;

payiko fëyawëhni wëramp va tavëdëni,
vumëp va nuðëni,
wële wërehnik va nkedëni afaya lëw hni,

¹⁹ pëyaðëmu bëhn le pehetahnëdëhëhni Ahwëhn a bulunda lëwu ÿa tëkik.»

²⁰ Ga puhnak karañ inja, Yesu më pidëk Vikerëh va mbësahna ale hwëtëcä do ntaña. Fop wële yeho caliña va ntañëhnihawo.

²¹ Pëgwëlehn ntehnëdëhëhni: «Dol vikerëh vinte harañëbu vi ntiyak wati le hnëpaðunëho ÿi dënk.»

* 4:4 4.4: Divëta Sariya 8.3 * 4:8 4.8: Divëta Sariya 6.13 * 4:11 4.11: Wahnëw 91.11-12

* 4:12 4.12: Divëta Sariya 6.16 * 4:18 4.18 Umë rëhnako: Esayi paÿare Arëhnyak a nësëdëho; Yesu ntehnëdëho ani umë dënk ye Këris ÿa, Arëhnyak a. * 4:19 4.19: Esayi 61.1-2

²² Vahnë va fop nësëdfëniho wanës wapërën Yesu do pëmpëhnahnëkëhniwo d'us wanës wabënak wade nësëdfëho ña do ntehnëdfëniho: «Bare aji gena bi aju Yosef?»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Pacahnëko ndënkwëtehnëdfunëho ile nësëdfëni vëyabah: “Ayërën, yërënyary wëjë dënk.” Ntehnëdfunëho fëna: “Njëtäfen fop ile liru Kaperënyum ya. Diry gë rac ki ani fëna hnë nkol ntëw hu li dënk kabi ani naÿëru.”»

²⁴ Tac më nkwënëk: «Toña ya fëyadëmu: wëla kila ryampo dënëndëfena nkol nte naÿahnëk. ²⁵ Paryi pëyadëmu, yamani kila le waciko Eli ya, njabëniho vësëval vële cëmaryëko vësan Isërayel hna. Wati rac nkoko gona tëvënd hnë wabëhn watar gë fagant bëhn do inte cankaf yeho nkal hna fop. ²⁶ Bare Wënu ña payëlawohna Eli wëla hnë aryampo hnë vësëval wasëwif vërac, bare hnë aryampo fo payëkawo ale lëdfëko Sarëpëta hnë nkol cankaf mbë Sidon hna. ²⁷ Nkeniho, yamani kila Elise ya fëna vëhwëhn vambiy vëyabah Isërayel hna. Bare wëla aryampo hnë vërac hna yërënilohna ge gena avë Siri ale waciko Naman ya.»

²⁸ Ga nkwëryëni watac, vële yeho calija va pëbëlehnëkëhniwo ntavah. ²⁹ Matëlehnëni canëniha nkol hna njonihä yañ vampamb kuñ nte vëryahniko nkol ña soñe cañëtëniha njo gëdf. ³⁰ Bare Yesu më ndëcëk fagant lëw hni nji nkañ ntëwu.

Yesu asan ahwëhn yinë njërëndëf

³¹ Yesu cëlëndako Kaperënyum, nkol mbë Galile. Vahnë karanëdfëho fac ntawëla hna ³² do pëmpëhnahnëkëhniwo gante karanëdfëhëhniwo ka, kabi g'ucankaf nësëdfëho.

³³ Calija hna nkeho ale pëlako yinë wëh. Umë ndekak gë fanka ntehn: ³⁴ «Yesu vë Nasaret, ye ye yëbëlan fu? Afërëkanëfu bi yijëru? Njëtëbu d'us bi mo yeru: Afacah ale payik Wënu ña yeru!»

³⁵ Yesu më ñañëahnëka ntehnä: «Demëhnary do cahnëryehna aji asan.» Awa, yinë ya këfëlehna asan a tase vahnë fop, cahnëlehna hara dilahna wëh.

³⁶ Vële hnuko umë va fop ñayëkëhniwo do ntehnëlëndëni: «Iyëhne sifa wanës ye ye waji?» Ntehnëdfëhëhni wayinë ña g'ucankaf do gë fanka: «Cahnëryehna!» do cahnëdf. ³⁷ Koyëna wac Yesu ya campëko caharab vankol hna fop.

Yesu vëres vëyabah njërëndëf

³⁸ Tac Yesu cahnëko calija hna nji tere asan ale waciko Simo. Awa hnëmu asëvalu Simo tesëko, mbahn inji njakëkawo d'us. Umë muntaniha Yesu ndemahna. ³⁹ Më njik cëpëka ñañënahna res wä do res wä cahnëlehna. Wati rac dënk matëlehn asëval a pëgw nëhëtëhndëni.

⁴⁰ Wati le njođëho lav wä, fop vële hwëhna këhniwo vëres, sifa wates wanëmpëlah, njinenëhnijikëhniwo Yesu, tindëdfëhëhniwo wëbäk wadëwu ña vëhni fop soñe njërënahnhëni do njërëniho. ⁴¹ Wayinë fëna sahnëdfëhëhniwo vëyabah ndekatëndëni: «Ajë Wën yeru». Bare Yesu ñañënahnhëdfëhëhniwo soñe ndemëhnani kabi njëtëniho vëhni umë ye Arëhnyayik a.

Yesu karanëdfëhëhni vacalija wasëwif hna

⁴² Wakëwak fo Yesu cahnëko nji hn'ile njirëk. Kore ÿa njëkëlehnëdënihawo. Ga nuniha ñadëniho nkonti gë vëhni, antë nji tavëhni. ⁴³ Bare Yesu më ntehnëkëhni: «Vankol vañëntaŵ hna fëna tëtëko fëyahnu Wanës WakasëkNaŵ Wënu ña; soje umë payiko.» ⁴⁴ Pëyadëhëhniwo fëna vacaliña vamb vankol wasëwif hna.

5

Vëréfal vëryënkwëryënkw Yesu

¹ Fac ryampo, Yesu kahnëko vambamb lant sankaf Senesaret hna do peñëlëdëniho kore ÿa caharaß lëwu soje nëpani wanës Wënu ña. ² Umë nuk wakulu waki tëfary hna. Vëfëla wuwis va cëlëniho ndagëndëni waryey wale pëlahnëdëni uwis. ³ Kayëlehn hnë kulu ryampo le kwëhnëko Simo, më tëyëka ñawëta vambëj va toye. Yesu ntañalehn kulu hna pëgw karanjëndëhni kore ÿa.

⁴ Ga puhnak wanës ña, më ntehnëka Simo: «Njiryeryëry kulu ÿi hn'ile ñak tëwëk wënka ñi toye. Tac wëjë gë vëréfal hu vi alabu waryey wï afëlahnnuni wuwis.»

⁵ Simo më ntëkwaka: «Asankaf, ga mbër nkwayankëtalehnëkëfu, ñoñ pëlalëfuhna. Bare, kabi ntehnëruho labu, ntabëdëfu.»

⁶ Ntabëlehnëni, pëlanihëhni wuwis wuyabah hafo waryey wïa pëgw mbëkëtan. ⁷ Më njelanihëhni vëréfal hni vëvë kulu ÿëntaŵ va njijëni ndemanihëhni. Vëhni më njijëni do pëbënëniho wakulu waki tak wuwis wïa hafo ñand tëmpani.

⁸ Simo Piyer, ga nuk watac, umë ndëkwëhnëk karyënkw Yesu do ntehnë: «Ahwëhn, ñawëtarye kabi asan aŵen yeſu.» ⁹ Simo gë vële nkeniho va, fop pëmpëhnahnëkëhniwo do ntakëni, kabi pëlanihëhniwo wuwis uyabah urac. ¹⁰ Koyëna nkehëhniwo fëna Sak gë San, viju Sebede vële mbankëniho ðoku Simo va.

Yesu më ntehnëka Simo: «Antë ntaki. Tëk pëgw ÿi wati vahnë rëkëdu afëland.» ¹¹ Mbokaryëlehnëni wakulu ña vambëj hna, tavëlehnëni fop tëtëlehnëndëniha.

Yesu ahwëhn ambiÿ njërënëd

¹² Ante nkeho Yesu hn'ankol ndanko, njijëko asan ale yeho mbiÿ fo. Arac, ga nuka Yesu, më ndëkwëhnëk karyënkw lëwu yëka ÿi nkal li do muntahna ntehnë: «Ahwëhn, ge ñadu kodu ayërëno, afacënëlehno.»

¹³ Yesu më njelëk vák ÿa ñaka do ntëkwahna: «Ñadëfu: Pacëry!» Wati rac dënk mbiÿ dëwu ña ntavëka. ¹⁴ Yesu më ntehnëka: «Antë afëyahna ahnë waji, bare yiry njëki asëna wasadëha ÿa do canëry sadëha soje yërën hu ña ile kerëko Moyis ntinde ÿa. Koyëna vahnë va njëtëdëni pacëru.»

¹⁵ Mama ntehnëkawo asan a antë pëyahn, wac lëwu wïa campëdëho g'ahawary, bulunda varëpëlëdëho nkweyëndëniha do njërënëndëni wates wadëw hni. ¹⁶ Bare Yesu umë pitadëho hn'ile njihnek njëfand.

Yesu ahwëhn vorovoro njërënëd

¹⁷ Fac ryampo, Yesu karanjëndëhniwo vahnë. Wafarise gë vëharan sariya Moyis va lañantiko hnam. Fop vunkol vumb Galile, Yuðe do g'inaŵ Yerusalem matiniho. Fanka Wën fa gë Yesu nkeho, njërënahnehni vëres. ¹⁸ Tac vësan rëkiko vële ryiðika hnë yala ares ale yeho vorovoro. Ñadëniho ndënëniha, kwëtëniha haryënkw Yesu ¹⁹ bare vëhnuÿalohna

fere; vahnë va pëbëniho. Awa umë kayëni yaŋ cery hna ntihtëni vile rëjahnik va, do cëlëndëniha gë yala per tase vahnë fop haryënkw Yesu.

²⁰ Ga nuk Yesu kwëtahn dëw hni ŋa më ntehnëka ares a: «Lawo, wameh hu ŋa tavëhniru.»

²¹ Vëharaj sariya Moyis va gë wafarise wã më nahadëni ntehnëndëni: «Mo ga dënk ye aŋi asan ale yewëdëha Wënu ŋa? Mo hodf tavëhn wameh ŋa? Wënu ŋa fo hod!»

²² Bare Yesu njëtëko vinahan vidëw hni va, më ntehnëkëhni: «Soŋe ye hnahadun koyëna? ²³ Ge ntehnëbu: “Wameh hu ŋa tavëhniru”, ma ge ntehnëbu, “Matëry do yasëry?” ryampo bi ŋak hnëjëk nësi hnë wanj? ²⁴ Bare ñadëfu ayëtu Ajë Ahn'a kwëhnak fanka tavëhn wameh duniya li.» Awa më ntehnëka ares a: «Ami ntehnëdëmi, matëry, ahnuf yala hu ŋi, awënc gë ŋal hu.» ²⁵ Matëlehn taŋ asan a tase vahnë fop, nuf yala le ndakahnakëh ŋa, mënc cëmbëhatënda Wënu ŋa. ²⁶ Kore ŋa fop pëmpëhnahnëkëhniwo më cëmbëdëniha Wënu ŋa. Ntakëhni do nësëlëndëni: «Nubun dol viyë vile nkok nahadëna ahnë.»

Yesu macëdëha Levi tëfa

²⁷ Ga ndëcëk rac, Yesu cahnëko më nuka arëf ŋatëtanke, ale waciko Levi, laña lëwu hna. Yesu më ntehnëka: «Tëfe!» ²⁸ Levi matëlehn, tav fop, tëtëlehna.

²⁹ Tac Levi më ntëvaka lëv sankaf tere lëwu hna. Vërëf ŋatëtanke vëyabah gë vëhaŋwary ntañalahnëniho rok roka ŋa. ³⁰ Wafarise wã gë vëharaj sariya va mëhnadëniho soŋe rac. Më ntehnëdënihëhni vërëfal Yesu va: «Soŋe ye rokëlahnëdun, selahnëdun gë vërëf ŋatëtanke do gë vëwën vi?»

³¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wok vëresëna va balëlëhnhna g'ayërën; vëres va mbalëk. ³² Yijëla wacëwëhni vësatah; mac vëwën yijëbu soŋe nkwëcëtahnëni vankeya vantëw hni va.»

Yesu soŋe suŋ nësëd'

³³ Tac wafarise wã ntehnënihawo Yesu: «VërëfalSan Ayary a gë vëlëw fu va cuŋëdëni kwëlëkwël do njëfadëni, bare vërëfal hu vi vëhni tokëdëni do cedëni kwëlëkwël.»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Kodena cuŋëndanini vëfay iñël va antë tokëni wati nte nkelahnëni g'ale ŋëlëk a; ³⁵ wati yejëk ile nufëhnahnëdëniha ale ŋëlëd' a: wafac warac cuŋëdëni vërëfal mën va.»

³⁶ Tac Yesu më mëntëndëlehnëk: «Ahnë citëdëna cud kasëk pëhwëtahn cud cër. Ge gena umë përekanëd kasëk ŋa do citel ŋa tëtëlandina g'icër ŋa. ³⁷ Ahnë tawëdëna ñen kasëk ŋa hnë waryëpët wasër*»; ge gena umë, ñen kasëk ŋa përekanëd waryëpët wale wok gona talënd wã; ñen ŋa tënkenëd do waryëpët wã përekađ. ³⁸ Bare tëtëka taŋi ñen kasëk hnë waryëpët wahasëk. ³⁹ Ale sek uñen ucër ñadëna kasëk. Ntehnëd ucër unj gwërënkeha.»

6

Yesu ye Ahwëhn fac ntawëla

¹ Hnë fac ntawëla hna Yesu gë vërëfal vëlëwu va ndëcëtadëniho wëhaŋ wale lafëk vantimp. Vërëfal va pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va,

* **5:37** 5.37 Waryëpët wasër: namu lëw hni hna umë tawahnëdëniho uñen ŋa.

ɲwëŷehnnëni wëbák wadëw hni hna, cemëni warjêc ɲa. ² Wafarise wëryampo wale yeho hnam wã më ntehnënihëhni: «Soje ye lidun le nkok mawëryana sariya fu ŷa ntiyi hnë fac ntawëla hna?»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Karaɲëluhna bi ile ntiko David fac ryampo ante njokëhniwo inte, umë gë vëréfëlëntawu va? ⁴ Gena bi ténkëko cery Wën hna, nuf mburu ante kwëtëhniko Wënu ɲa, tok do njëdahnï vëréfëlëntawu va? Hara sariya fu ŷa, vësëna wasadëha fo mawëryanëko tokëni.» ⁵ Yesu mboko nkwen kat: «Ajë Ahn'a umë ye ahwëhn fac ntawëla ŷa.»

Yesu ale cëmëk vák njërënëd

⁶ Fac ntawëla kawary, Yesu ténkëko calina hna karaɲëndëhni vahnë va. Nkeho hnam asan ale cëmëko vák rëhw ŷi. ⁷ Vëharaɲ sariya va gë wafarise wã njëkëdënihawo Yesu bi njërënëdëha ahnë hnë fac ntawëla hna nuŷahnëni ile pëyahndëfëni menëk pëlahni. ⁸ Bare njëtëko vinahan vidëw hni va. Më ntehnëka asan ale cëmëko vák ŷa: «Matëry, ahahn fantagant.» Asan a matëlehn kahn.

⁹ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Tëyëdëmu: Ye ntehnëk sariya fu ŷa? Ntiyi ufërën fac ntawëla ma uwëh? Afehëta ahnë icëm ma aryaŷa?»

¹⁰ Më njëkëkëhni fop tac ntehna asan a: «Yeli vák hu ŷi.» Më njelëk do vák ŷa mbokalehna fërën fo. ¹¹ Awa vëharaɲ sariya va gë wafarise wã ntawëkëhniwo dús soje rac. Më nkwaɲëlëdëni bi hak tëfëka ntiniha Yesu.

Yesu tëhnađëhëhni vëfayik pëhw gë vëhi

¹² Wati rac Yesu kayëko hn'ikuɲ njëfahna Wënu ɲa; mëd uɲa fop njëfako. ¹³ Ga pacëk, më macëkëhni vëréfal vëlëwu va tëhnađëhni pëhw gë vëhi do macëhni vëfayik. ¹⁴ Vëhni ye: Simo, ale macëko Piyer, g'aheryu Andëre, ale nkeni rëm gë hnëm; Sak gë San; Filip gë Barëtelemi; ¹⁵ Matiye gë Toma; Sak aju Alëfe gë Simo nte wacëdëho Ahahnëndak a; ¹⁶ Yuda aju Sak gë Yuda Isëkariyot, ale yed aroka Yesu ŷa.

Yesu karaɲëdëhëhni do njërënëdëhëhni vahnë

¹⁷ Yesu më cëlini kuɲ hna gë vëréfal vëlëwu va do tëryani hnë igwac inte këñëlahnëk nkal ɲa. Nkeniwo hnam kore sankaf vëréfal vëlëwu. Nkentiniiho fëna hnam vahnë vëyabah vëhawary: vahnë vëvë vankol Yerusalem gë vankol Yude hna fop, gë wahnaw wawë tëfary wow wã, Tir gë Sidon. ¹⁸ Nëpaniha njijëniho do njërënëhni wates wadëw hni. Njërënëkëhniwo fëna vële pëlaniiho wayine. ¹⁹ Vahnë va fop ñadëniho ñakëniha, kabi fanka sahnëdëhaŷo njërënëdëhëhniwo fop.

Uyivah ma uwëh

²⁰ Yesu njëkëkëhniwo vëréfal vëlëwu va do ntehn:
Mbetarun wuhnë vële haŷëhnëk
kabi Inaw Wënu ɲa wuhnë hwëhnëk!

²¹ Mbetarun wuhnë vële njok inte gaki vi,
kabi fac yejêk pihnëdun dús.
Mbetarun vële hođ gaki vi
kabi fac yejêk ndasëdun.

²² Mbetarun ge vahnë va ñewënihu, ge ntađënihu, njewëdënihu,
ntehnedënihu merun
kabi kwëtahnërunëha Ajë Ahn'a.

²³ Natëryiŵu ge vahnë va aki ntidënihu kabi icos sankaf hnapëdëhu ambin hna. Vacërakëlo hni va fëna aki ntidënihëhniwo wakila Wënu ɲa.

²⁴ Meku wùhnë vële vetak vi kabi rëkërun ahnuŷaŵu hnëɲah hun ŷa.

²⁵ Meku wùhnë vële fihnek gaki vi kabi inte ɲa njođëhu.

Meku wùhnë vële ryasëđ gaki vi kabi uyiwëhnah hna nkedun do kodun.

²⁶ Meku wùhnë ge vahnë va fop wapëren hun nësëđëni, kabi vacërakëlo hni va fëna aki ntidënihëhniwo vëwër vële wëcadëho wakila va.

Iña vële ŷewëkëfu

²⁷ Yesu mbok nës kat: «Wùhnë vële wëryëđëho vi, lehnëđëfu: ɲahnëryinëhni vële wok vëŷadiluhna va, dinëhnëryinëhni ufëren vële ŷewëku va. ²⁸ Dëwanëhnëryinëhni ufëren vële ryëwanëhnëđëhu uweh va do ayëfanëhnënduni vële lidëhu uweh va. ²⁹ Ge ahnë njewëki tavëryehna mbok njewi hara gwëcagëlihahna; ge ahnë tebëki cud cankaŷ ɲa tavëryëryehna njoryary fatoy fa fëna. ³⁰ Yëđaryehna ale-wo-le wuntaki inë, do ge ahnë nufëhnëki inë ile hwëhnëru, ant'aryëhana. ³¹ Dinëhnëryinëhni vahnë va ile ŷadun ntinëhnënihu ŷa.

³² «Ge vële ŷahnëku fo ŷahnërun mo sëkwaryëđëhu? Wëla vëwen va ɲahnënihëhni vële ŷahnëkëhni va. ³³ Fëna ge vële linëhnëđëhu fëren fo linëhnëđun fëren, mo sëkwaryëđëhu? Vëwen va fëna ntidëni koyëna. ³⁴ Ge navehnëndunëhni vële liyahnëku mbësađënihu va fo, soɲe ye hnapëđun icëkwary? Vëwen va fëna navehnëđënihëhni vëwen ntahni soɲe mbësanihëhni ile navehnënihëhni ŷa fo. ³⁵ Bare ant'aliwu koyëna. ɲahnëryinëhni vële ŷewëku va, dinëhnëryinëhni fëren do ahnavehnëndu hara nahaluhna avësayiŵu. Koyëna cos hun ɲa njađëđ do tufahnëđun vutah Wën Hunte Sëpëk Fop yerun. Përenak umë dënk gë vahnë vële wok vësamëhnëđina muk va. ³⁶ Yabëryiŵu ipërenä gante njađëka Rëmun përen aki.

Ant'ahitiɲuni vëŷënta hun

³⁷ «Ant'ahitiɲu nkeya aŷënta hun do kitiɲëđëluhna wùhnë fëna; ant'ahoyawuna aŷënta hun do koyadëluhna wùhnë fëna; tavëhnëryinëhni vëŷënta hun va do tavëhnëderun wùhnë fëna. ³⁸ Yëđahnëryin do njeđëderun wùhnë fëna; tawëhnëderun ñaɲëh nte sorryik do ñënkëlehni ndehëtand ki fo; ga ñëɲa ante ŷaɲëhnahnëđunëhëhni vahnë ɲa ñaɲëhnahnëderun wùhnë dënk.»

³⁹ Yesu mboko mëntëndëlehnhëni: «Umëp kodina kaha mëp ntaŵu hara vëyona hnë hatëh vëhni vëhi tak. ⁴⁰ Fakaraɲ fante lëbëka aharaɲ alëŵu gena; bare fakaraɲ fante haraɲëk hafo puhna had aharaɲ alëwu nked.

⁴¹ «Soɲe ye yëkëđu ivëđ le ye inkër aŷënta hu do hara kamantihna bërëh bële yehi nkër hu hna? ⁴² Wëjë, ale wok nufila bërëh bële yehi nkër hu hna, hak kodu alehna aŷënta hu ŷa: “Aŷënta mën, napërye lihëti ivëđ le yehi nkër li”? Wëjë, ale ntiyahnëk catëru alëbëhni vëŷëntaŵ, dihëtary ten bërëh bële yehi nkër hu hna tac nuđu đus alihëtahn ivëđ le ye nkër aŷënta hu ŷi.

Atëh g'ile ntëwëd

⁴³ «Atëh përen dëwëdina viwëh, atëh meh fëna dëwëdina viwëren. ⁴⁴ Atëh-wo-tëh njavëtëtëde gë vantëwël vantëwu va: kwëcëdëna wanuý hnë idël imeh, kwëcëdëna fëna waresen hnë wadëmpëhn. ⁴⁵ Ahnë afërën ifërën nësëd kabi umë fëbëka ntawary dëwu hna; ahnë awëh uwëh nësëd kabi umë fëbëka ntawary dëwu hna. Kabi wës ale-wo-le ile fëbëk ntawary dëwu ýa nësëd.

Vacery vaki

⁴⁶ «Soje ye wacëdunëho: “Ahwëhn, Ahwëhn”, do didiluhna ile lehnëdëmu ýa? ⁴⁷ Ale-wo-le yijëk ýal mën a do nëpa wanës mën ña nti ile hnësëdëfu ýa, ⁴⁸ had ale vëryëk cery njawah nke: nkabëd hafo tëwën dús tac pëgwëlehn bëry iña. Ge tükik uwãk wënka sën ña përekanëdilahna, kabi bëry yawãh mbëryik. ⁴⁹ Bare ale-wo-le hnëpad wanës mën ña do didina ile hnësëdëfu ýa had ale vëryëk cery nte wok njawëna nke. Ga macëk wënka sën ña hafo cery tac njoð tañ: përekalehn fop.»

7

Yesu njërënëdëha aryokunëhn asankaf wasoðade wavë Rom

¹ Ga puhnak Yesu ile ñadëho nës ýa fop tase bulunda hna, më njik nkol nte wacik Kaperënaýum. ² Nkeho hnam kapiten wasoðade wavë Rom ale hwëhnakawo aryokun ale ñadëho dús. Aryokun arac tesëko hafo ñand cëm. ³ Kapiten ýa nkwëryëko wëba Yesu ña, më payëkëhni vicër wasëwif njini tëyëniha njij njërëna ares alëwu ýi. ⁴ Vicër va, ga tükëni ðarël Yesu, më muntadëniha ndemahni ntehnatëndëniha: «Áyi asan tëfëka aryemahna! ⁵ Nahnëkëhni bulunda fu ýa do umë vëryehnek cery caliña fu ñi.» ⁶ Yesu më tëfëlëni gë vëhni. Ga nkëhnëk tükëni tere hna, Kapiten ýa më payikëhni wëlawowu ntehnëniha Yesu: «Ahwëhn, ant'avërehnaj, tëfëlohna arënk tere mën hna. ⁷ Soje umë wobu mawëhnëla fëna hacaryi ýi ami dënk. Wëla ki fo nësëru aryokun mën aýi njërëd. ⁸ Ami dënk, vële lëbëko ucankaf va wawëhnëdëfu do kwëhnabuhëhni wasoðade wale wawëhnëdëho fëna. Njëtëbu rac kabi ge ntehnëbuha aryampo: “Yiryey!” njid; ge ntehnëbuha aýëntaw: “Yij!” njijëd; do ge ntehnëbuha aryokun mën a: “Diry aki!” ntid. Awa wëjë, aki fo nësëdu!»

⁹ Yesu, ga nkwëryëk watac, më pëmpëhnahnëka gë kapiten ýa. Më cahëtak gë kore le rëfëdëhawo ýa, ntehnëhni: «Paryi pëyadëmu: kobëri nula iýi sifa kwëtahn wëla hnë aryampo wasëwif hna.» ¹⁰ Vële payiko kapiten va, ga mbokani gë tere, tëkatënihawo aryokun a njërëk.

Yesu matëndëdëha aju asëval ale cëmaryëk asan

¹¹ Yesu më mbok njik nkol nte wacik Nayin do wërëfal wëlëwu va gë vahnë vëyabah vëhawary tëfëlëdëniho. ¹² Wati nte tükëdëho nkol ña njiryeryëdeho asëm ibañ: facan fatac fo kwëhnako hnëmu. Asëval, ale cëmaryëk asan, hnagëkawo. Vahnë vëyabah vëvë nkol va tëfëlëniho. ¹³ Yesu, ga nuka asëval arac, më kaýëhnahnëka dús g'umë, më ntehnëka: «Bok aho!»

¹⁴ Yesu më tëhak ñak pad nte njohannik asëm a; vële yoka va kahnëlehnëni. Më ntehnëka asëm a: «Jar, ntehnëdëmi, matëry!» ¹⁵ Asëm a matëlehn ntaña, pëgw nësënd. Tac Yesu më mbësaka hnëmu.

16 Vahnë va fop ntakëkëhniwo; umë cëmbëdëniha Wënu ña ntehnatëndëni: «Kila sankaf rëkik ñal fu li! Wënu ña njičk ndemahni bulunda lëwu ña.» 17 Hnë nkal Yude hna fop gë wayal wayëntaŵ wavë caharaŵ ŵa nësëdëho ile ntiko Yesu ña.

Vëfay San Ayary a

18 VërfälSan va më tëfëtanëniha fop ile ryëcëtakeo ña 19 do San më macëkëhni vëhi hnë vëhni. Payëkëhni g'Ahwëhn tëyëniha: «Arëhnayik Wën ale yijëd ña bi yeru ma ahawary hnapëdëfun?»

20 Ga tëkëni vëhni Yesu hna, më ntehnëniha: «San Ayary a fayikëfu arëyi: “Arëhnayik ale yijëd ña bi yeru ma ahawary hnapëdëfun?”»

21 Wati rac dënk, Yesu njerëndëfëhëhniwo vëres vëyabah wates wadëw hni do ntandëhni wayine, mëpëtëndëhni vumëp vëyabah. 22 Tac më ntëkwakëhni vëfay San va: «Yiryin afëyawuna San ile hnurun do wëryërun ña: vumëp va nudëni, vëreyah va njasëdëni, vëhwëhn mbiy va njerëni, vëryëñënkah va nkwëryëdëni, vësëm va mbëhnëni, Wanës Wakasëk ña pëyadëni vëhañëhna va. 23 Nëfaka ale wod tavëna ikwëtahñ dëmën ña!»

24 Ga mbokani vëfay va, Yesu më nësëndëhëhni kore ña soje San ntehnëd: «Ye yirunëho ayëkiwu wula hna? Ale wok kwëhnana nafa had idël mbë tëfary sën nte ñënkëlend sël bi? 25 Awa, ye yirunëho ayëkiwu? Ale sudak viyi viwamah bi? Vële sudaf viwamah va do njabëk hnapul, cery naŵ asankaf hna nkeni. 26 Awa, kila bi yirunëho ayëkiwu? Ha, ntehnëdëmu ntëbik dënk kila. 27 Kabi soje San nësëd Vikerëh va ante ntehnëko Wënu ña:

«Cañëtëryidëfua afay mën a haryënk wu hu pëhwëtëhni nkaŵ ña.»»

28 Yesu më mbok ntehnëk: «Pëyadëmu, kobëri nagina ale lëbëka San. Bare ha gaki ale ñak mbak nafa Naŵ Wën hna lëbëka.»

29 Bulunda ña fop gë vëřëf ñatëtanke va nëpadënihawo San do maŵëniho njaryëhni kabi njavëtëniho Wënu ña catëk. 30 Bare wafarise ŵa gë vëharan sariya va ñwëñëniho ile ñadëho Wën ntini ña: ñwëñëniho vëwëcëtëdina vankeya vantëw hni va do ñwëñëniho fëna yaryëdëlëhniha San.

31 Yesu më nkwëñëk: «Mo hodëfu wëntëndëlehnëwëhni vëyi vahnë? 32 Vutah vunte lañak hn'ile nëhëdëni mëntëlëni, vundampo ndekah natëndënihëhni vuñëntaŵ va:

«“Njëwëhnirun hnëw sampace, gaŵëluhna sampace! Njëwëhnirun hnëw wakwëy, gaŵëluhna wakwëy!”

33 «Nësëdëfu koyëna kabi San njičkëo, tokëdilo hna roka fëřën, cedilo hna uñen, ntehnëdunëho: “Yine fëlaka!” 34 Tac Ajë Ahn'a njičkëk, tokëd, ced do ntehnërun: “Yëkëryina ayi asan; use gë rok roka fo nahad, lawo vëřëf ñatëtanke ye do gë vëwën!” 35 Bare vële rëfëk uyët va njavëtëdëni Wënu ña catëk.»

Yesu hnë tere Simo farise hna

36 Farise ryampo wacëkawo Yesu nji tokëni roka tere lëwu hna. Yesu njik ñalu hna do ntañako roka ña. 37 Ankol tac asëval yeho ale yavëtiko liko wameh wayabah. Ante njetako Yesu tere farise hna tokëntëdëho roka umë njojëk sëleku datikola hambah ntaŵi. 38 Njičkëk ñëw kamëhni wapary

Yesu; kond cəkənātənda wapary Yesu ɲa gə wankwən wadəw̄u ɲa; tac pəhwēcəka g'imul dəw̄u ɲa, mbucədəha wapary ɲa do tura datikola ŷa.

³⁹ Ale wacəkawo Yesu roka ŷa, ga nuk watac, nahako: «Ge paryi kila yekənd aŷi asan njetakənd, bi mo ye aŷi asəval ale ŷakədəha do ile nke ŷa: asəval ale yavətiko liko wameh wayabah ye.»

⁴⁰ Awa Yesu ntehnəlehna farise ŷa: «Simo, inə ŷadəmi lehni.» Simo mə ntəkwaka: «Aharan, nəsəry.»

⁴¹ Awa, Yesu mə ntehnəka: «Vəsən vəhi yeho vəle wonanəkawo koryi ale hnavehnand. Aryampo wawuli mbəcf nkonanəkawo. Aŷənta w̄a wakeme mbəcf. ⁴² Bare vəhnuŷalohna ile mbəsadəniha. Mə tavəhnəkəhni vəhni vəhi tak nav iɲa. Aŷəhne ŷahnədəha d̄us vəŷi vahnə vəhi vəle ravəhnik vi?»

⁴³ Simo mə ntəkwak: «Ntiyahniko, ale ravəhnik koryi yabah, aŷi ye.» Yesu mə ntehnəka: «Toŷa hwəhnaru.»

⁴⁴ Tac mə cahətək g'asəval do ntehna Simo: «Nuruha aŷi asəval? Tənkəbu tere hu hna yəcfalihohna wənka wuyətahnu wapary ɲi; bare umə nkuyətəko gə wankwən wadəw̄u ɲa do pəhwəco g'imul dəw̄u ɲa.

⁴⁵ Kacalihohna avuco; bare kobəri ga tənkahnekəbu umə teryəna buc wapary mən. ⁴⁶ Noŷ turəlihohna nkaf li; bare umə turəko datikola hambahə ntaw̄i wapary li. ⁴⁷ Soŷe umə pəyadəmi: wameh wayabah wante ntiko ɲa ntavəhnik. Bare ale ravəhnik toye fo, toye fo tufahnəd iŷa ɲa.»

⁴⁸ Awa, Yesu mə ntehnəka asəval a: «Wameh hu ɲa tavəhniru.» ⁴⁹ Vəle tokələhnədəniho Yesu va mə nahadəni: «Mo ga ye aŷi asan ndəkənək dən̄k tavəhn wameh?» ⁵⁰ Tac, Yesu mə ntehnəka asəval a: «Kwətahn hu ɲa pəhətəki, arabi ayi yam!»

8

Vəle lapəhnaədəhawo Yesu

¹ Ga mbiŷək toye Yesu njidəho wahnaw̄ hna gə vankol hna. Pəyahnedəho gante-wo-gante Wanəs Wakasək ɲa Wənu ɲa hnawək. Gə pəhw gə vəhi va nkeniho. ² Nkentiho fənali vəsəval vəle lanəhnikəhniwo wayine do njerənini wates wadəw̄ hni: Mari nte waciko Mari avə nkol Magədəla (ale lanəhnikəhniwo wayine mbəcf gə waki); ³ aryampo, Sanə maciko (Asanu, Susa maciko; umə yeho asankaf vəryokun̄ vəvə tere Erođ va); aŷəntaw̄ a, Susan maciko, do gə vəsəval viyabah vəhaŷary vəle yəcfahnedəho hnapul ləw̄ hni ndemahnəniha Yesu gə vərəfal vələw̄u.

Uhnəs uryindaryindan ayam ale fahnəd uhnədə

⁴ Kore yabah yijədəho vəhni Yesu hna, matindəni vankol hna fop. Mə nantanəhnəkəhni uwi uhnəs uryindaryindan: ⁵ «Ayam yeho. Ayam arac njiko ipahn uhnədə kaŷ dəw̄u hna. Wati le pahnədəho ŷa wanəc wədampo fagant nkaŷ hna njoko. Nkəŷiko do wusəry w̄a kohnəniho fop. ⁶ Wədampo, nkal kwən wəraka njoko. Ante pəhnəko ɲa kankələhnəko kabi wəraka yeho gəd, cəkəlohna d̄us. ⁷ Wədampo, fagant wadəmpəhn njoko do gə wadəmpəhn ɲa pəhnələhnəniho. Umə ryawəkawo. ⁸ Wədampo, nkal pəren hna njoko. Wanəc ɲa pəhnələhn ule-wo-le, ntəwəko d̄us.»

Tac Yesu më nkwënëk gë fanka: «Nëparyin dŭs, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soŋe ile nësëf Yesu gë uhnës uryindaryindan

⁹ Vërefal va më tÿëniha Yesu bi ye nësëd? ¹⁰ Më ntëkwakëhni: «Maŵëryanirun ayëtu visowik Inaw Wënu va, bare vëŷentaŵ vi wahnës waŵindaryindan wï fo nkwëryëdëni. «Kod njëkëni hara vëhnuđina, kod nkwëryëni, bare hara vëyëtëna ile hnësik.»[✠]

Yesu nkabahnëf uhnës uryindaryindan ŷa

¹¹ «Wëlin ile nësëf uwi uhnës uryindaryindan ŷa: Uhnëda ŵa, umë ye wanës Wënu ŷa. ¹² Vëryampo, had fagant nkaŵ nkeni hn'ile njod waŋëc: nkwëryëdëni, bare Sintani njijëf tebëhni wanës ŷa walaŵary walëŵ hni hna soŋe antë kwëtahneni do pehëtini. ¹³ Vëryampo, had nkal kwëhn wëraka nkeni: nkwëryëdëni wanës ŷa do g'uhnatah maŵadëni. Bare vëhwëtađina hafo mbiŷ kabi vëravëđina wanës ŷa kwëhna vënkahn walaŵary walëŵ hni hna. Ge wađëñah ŷa tëkik tavëđëni. ¹⁴ Uhnëda ule yod wađëmpëhn hna, umë ye vële wëryëd wanës do ravëhëd g'ankaw tēfahnëni wëbal wađëŵ hni, uvetak do hnëŋah ntaŵary iŷi đuniŷa. Umë đëwëđina. ¹⁵ Uhnëda ule yod nkal përen ŷa umë ye vële hnëpađ wanës do hwëtađ ntaŵary pacah, nte hamënađ kwëlëkwël hafo ntëŵ dŭs.»

Uhnës uryindaryindan soŋe lampu

¹⁶ Yesu nkwënëko: «Ahnë pëđëđina lampu tac koŵ ma kuyët hn'ipad. Ge pëđik kaŋëde yaŋ pëtënhahnëhni vële rënkid va. ¹⁷ Ile-wo-le soŵik ŷa nuđe, ile-wo-le soŵik ŷa njëtëde do kwëtëde humpen hna. ¹⁸ Pëcëtararin dŭs gante nëpađun wanës ki! Kabi ale hwëhnaŷ ŷa nkwënënde, bare ale wok kwëhnana ŷa tebëde wëla toye ile liyahneka tēk nuŷa ŷa.»

Hnëmu Yesu gë vëheryu

¹⁹ Hnëmu Yesu gë vëheryu njijëniho njëkëniha, bare vëholëlohna tēhaniha kabi vahnë va njaβëniho. ²⁰ Më pëyayik Yesu: «Hnëmu gë vëhery hu, përen hna nkeni. Ñađëni nunihi.»

²¹ Bare Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wëryëd wanës Wënu va do lid ile tÿëk ŷa vëhni ye hnëm mën ŷa gë vëhery mën va.»

Yesu tÿeryëd sël sankaf

²² Fac ryampo, Yesu gë vërefal vëleŵu va kayëniho hnë kulu sankaf do ntehnëni: «Danëtanëfu gë cape ñentaŵ lant hadi.» Njilehnëni. ²³ Ga njijëni, Yesu ndakëko wakwëd. Pëgwëlehn cëlënd sël hwëhn fanka hafo ñënkëd lant ŷa. Wënka ŷa tēmpëlehn kulu hna hafo ñand nkëya.

²⁴ Vërefal va tēhalehnëniha Yesu nëgëtëniha ntehnëni: «Aharan, Aharan, cëm iŋa yeyinëk!»

Yesu nëgalehn, ñañënahna wënka ŷa gë sël ŷa do gë wawonkëlo wënka ŷa. Sël ŷa tÿeryalehn, njamëlehn fop. ²⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Ne nke ikwëtah hun ŷa?»

Vëhni ntakëkëhniwo, pëmpëhnahnëkëhniwo, ntehnëləndëni: «Mo ye awa aŷi asan? Wëla sël ŷa gë wënka ŷa ntehnëđëhëni ile ñađ ntini do maŵëhnëđëniha!»

Yesu njërenëđëha asan ale nkeni gë wayine

²⁶ Yesu gë vërfäl vëlëwu va tëkëlehnëni nkal bulunda Gerasen hna, nte ye cape ñëntaŵ lant pabëlëni gë Galile. ²⁷ Yesu, ga cëlëk kulu hna, Asan avë naŵ tac yijëdëho pankëlëni. Asan arac gë wayine nkeniho. Mbiyëlahnëniho diyadilohna viyi do dëdëlohna hnë tere, bare hnë wayag ntëdëko. ²⁸ Ga nuka Yesu, umë ndekak ndëkwëhnëlehn karyënkŵ lëwu ntehn: «Ye ye yëbëlan fu Yesu, Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop? Muntami, nt'aliwo wëh!» ²⁹ Asan a nësëk watac kabi Yesu ntehnëkawo yine ya cahna. Yine rac pëladëhawo kwëlëkwël asan arac; ñabëdëho wëbák ñi gë wapary ñi gë vankëncä antë ñi, bare mbëkëtëdëho viyëba va do yine ya yodëhawo gante njirëk.

³⁰ Yesu më tëyëka: «Hak maciru?»

Yine ya më ntëkwaka: «Wac mën wã “Njabëbun” ye.» Nësëko koyëna kabi wayine wayabah fëlakawo asan arac. ³¹ Wayine watac muntadënihawo Yesu antë cañëtëhni ga nkëd hatëh hatëwah.

³² Awa, kore sankaf vampëhëmpëh ryavëdëho hnam vambamb kuŵ hna. Wayine ña më muntaniha Yesu maŵëryanëhni tënkënihëhni vampëhëmpëh vatac. Më maŵëryanëkëhni. ³³ Wayine ña cahnlëhnëniha asan a njini tënkënihëhni vampëhëmpëh va cëpëtalehnëni kuŵ hna njini ntëbani lant hna cëmëlehnëni fop.

³⁴ Vëhery vampëhëmpëh va, ga nuni ile ryëcëtakö ya, ntakëlehnëhni më nkaryëni pëyahnini watac gë vankol do gë wëhaÿ. ³⁵ Vahnë va njijëniho njëkëni ile ryëcëtakö ya. Ga tëkini darël Yesu më tëkatëniha asan ale cahñëni wayine ña: haryënkŵ Yesu ntañako, ntiyako viyë do hakili ya mbokakawo fërën fo. Ntakëlehnëhni taŵ. ³⁶ Vële hnuoko ile ryëcëtakö ya fop më pëyanihëhni vëyëntaŵ va gante njërënik asan ka. ³⁷ Tac vëvë vankol va fop më ntehnëniha Yesu cahn nkol ntëŵ hni hna, kabi ntakëkëhni ðus.

Yesu më kayëk kulu hna ñand ñi. ³⁸ Ale cahñëniho wayine ña më muntaka tava tëfëlënti gë vëhni bare Yesu më payëka ntehna: ³⁹ «Bokary gë ñal hu do afëyahn fop ile ntinëhñëki Wënu ña.» Awa asan a njilehn do pëyahn naŵ hna fop ile ntinëhñëkawo Yesu ya.

Aryagu Yayërus g'asëval ale ñakëd viyi Yesu

⁴⁰ Ga mbokak Yesu gë cape ñëntaŵ mbë lant ña, vahnë va fop napëdënihawo, do ga tëkik kacanihawo. ⁴¹ Wati rac tëkiko asan ale waciko Yayërus. Asankaf calija ya yeho. Ndëkwëhnëko karyënkŵ Yesu do këlahna ñi ñalu. ⁴² Fatah facëval fëndampo fo kwëhnako, wabëhn pëhw gë waki kwëhnako. Tesëko ðus hafo ñand cëm.

Wati nte njidëho Yesu ña kore ya peñëlëdëniho caharab lëwu. ⁴³ Nkeho hnam asëval ale njidëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki. Canëko fop ile kwëhnako ya vëyehn hna, bare wëla aryampo kolëlohna njërëna. ⁴⁴ Umë tëhaka Yesu kamëhni, ñak sëmët cud ntëwu ña. Tëryalehna taŵ yi sat ña.

⁴⁵ Yesu më tëyëk: «Mo ñakëko?»

Njahëtalehnëni fop, Piyer më ntehnëka: «Aharan, fop ñakëdënihi. Kore ya kwërënihi do peñëlëdëni vacape va fop.»

⁴⁶ Bare Yesu më ntehnëk: «Ahnë ñakëko wakwëhn ampër njërahñ, kabi njëtabu fanka sahnëko.»

⁴⁷ Asëval a, ga njëtëk kodina coŵa, më njijëk mbalatënd ndëkwëhn karyënkŵ Yesu. Më pëyahnëk tase vahnë fop soŵe ile ñakahnëka ya do

gante njerëk taŋ ka. ⁴⁸ Yesu më ntehnëka: «Aryag mën, kwëtahn hu ŋa njerëneki. Arabi ayi gë yam.»

⁴⁹ Wati nte nësëdëho Yesu watac ŋa, ahnë rëkiko mati gë tere asankaf calija ŋa ntehnë: «Yayërus, aryag hu cëmëk. Bokawo avërehna Aharan a.»

⁵⁰ Yesu, ga nkwëryëk, më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tun, do njerëd.»

⁵¹ Ga təkëni tere hna Yesu, Piyer, San, gë Sak, do rëmu gë hnëmu fandag fa fo mawëko tənkeni. ⁵² Vahnë va fop kodëniho njahnandëni soŋe fandag fa. Awa, Yesu më ntehnëk: «Mboka howu, cëmëna, wakwëd fo ndakëk.»

⁵³ Bare njafaŋëdënihawo, kabi njëtëniho cëmëk. ⁵⁴ Yesu më pëlaka fandag fa vák yi do maca: «Fandag, matëry!» ⁵⁵ Njënëlehn taŋ matëlehn. Yesu më ntehnëkëhni rëmu gë hnëmu: «Yëdaryina ile tokëd.» ⁵⁶ Pëmpëhnahnëkëhniwo dus vëhni. Bare Yesu më ntehnëkëhni antë pëyahneni watac.

9

Yesu payëdëhëhni vëréfal pëhw gë vëhi va

¹ Yesu mbarëkëhniwo vëréfal pëhw gë vëhi va njëdakëhni fanka g'uucankaf ida wayine fop do g'iyërën vëres. ² Tac payëkëhni pëyahneni Wënu ŋa hnawëk do njerënenëdënihëhni vëres. ³ Më ntehnëkëhni: «Ge njiđun ant'ayowu ñoñ: ryoko, kufa, roketok, koryi, do ant'ayowu viyi vile hnëmpëtahnëdun. ⁴ Ge təkërun hnë tere, ñëwëryin hnam fo hafo hale ndëcalëdun nkol kaŋary. ⁵ Ge dëvayiluhna hnë nkol tac, dëcalëryin avankatëndu ivëd wapary hun ŋa. Umë njëtëdëni vëlinahna fërën do Wënu ŋa nëñëlahna gë vëhni.» ⁶ Vëréfal va njilehneni, tëfëni nkol g'ankol, pëyahneni Wanës Wakasëk ŋa do njerënenëdënihëhni vëres gante-wogante.

Erođ tëyad bi mo ye Yesu

⁷ Wati rac, Erođ, asankaf avë Galile ŋa, ga nkwëryëk wanës wante ryëcëtađ ŋa fop, yëtëlohna ile nahad, kabi vëryampo ntehnëdëniho: «San Ayary a vëhnik.» ⁸ Vëhaŋary ntehnëdëniho: «Eli vokajëk*.» Vëhaŋary kat ntehnëdëniho: «Aryampo wakila wabë kobëri ŋa vëhnik.» ⁹ Erođ nahadëho watac, më ntehnëk: «Bare San ami dënk lëpëtehnëka nkaf ŋa. Mo ye asan ale lid iyi sifa viyë viferën vile hnësëde vi?» do njëkëlendëho nuhna Yesu, njëtëlëni.

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd

¹⁰ Vëfayik va mbokajëniho do pëyaniha Yesu ile ntijëni ŋa fop. Më njokëhni, gë cape nkol nte wacik Betësayida. Vëhni fo yeho hnam. ¹¹ Bare vahnë va njëtaniho hn'ile nkeni hna më tëfalëlehnënihëhni. Yesu kacakëhniwo nësëhnëdëhni soŋe ucankaf Naŋ Wënu ŋa do njerënenëdëhëhniwo vële ŋadëho va.

¹² G'anëka ga vëréfal pëhw gë vëhi va më tëhaniha Yesu ntehnëniha: «Koyaryihni kore yi njini gë vankol vamb caharaß hëdi kodëni njëkëlehnani ile tokëdëni gë hn'ile ndakëdëni kabi hnë fëk nkeyinëk.»

¹³ Bare Yesu më ntëkwakëhni: «Yëdaryinëhni ŋuhnë dënk ile tokëdëni ŋa!»

* **9:8** 9.8 Eli vokajëk Eli cëmëna muk. Wënu ŋa kajëndëka g'ambin. Mbokajëd pëyahneni soŋe Arëhnaŋik a. (2 Vëhnaŋ 2.11; Malasi 3.23)

Më ntëkwani: «Vamburu mbëd fo hwëhnaɓun g'uwis wuhi. Afo ge nɓibun lawëhnifuni yi kore fop?» ¹⁴ Mpëd wawuli mbëd nkeniho hnam vësan va†.

Yesu më ntehnëkëhni vëréfal va: «Dehnëryinëhni ntañani kore kore, wafëhw imbëd (50), wafëhw imbëd (50).» ¹⁵ Vëréfal va mawëlehnëni ntañëndënihëhni vahnë va fop. ¹⁶ Yesu më nufëk vamburu mbëd va g'uwis wuhi wã. Kanëk g'ambin, camehna Wënu ɗa soɗe iyi rokëtok. Tac, nkubëlehnëk do nɗedahni vëréfal va, cahëlehnënihëhni ßulunda ya. ¹⁷ Ale-wo-le tokëko hafo pihɗ; tac vëkankel pëhw gë vaki mbarëpëniho vamburu vante woko va g'uwis wã.

Piyer pëyahnéf Yesu ye arëhnayik a

¹⁸ Fac ryampo Yesu cahët nɗefadëho. Vëréfal vëlëwu va hnam nketiniho. Më tëyëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yëbu?»

¹⁹ Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhawary Eli yeru, do vëhawary kat, kila vë kobëri ile vëhnik vësëm hna yeru.»

²⁰ Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wuhñ lë mo lehnërun yëbu?»

Piyer më ntëkwaka: «Këris ya yeru, Arëhnayik Wën ɗa.»

²¹ Yesu më ɗañënahñëkëhni ntehnëhni: «Ant'afëyawuna ñoñ ahñë.»

²² Më nkwenëk: «Ajë Ahn'a afo korot dus; vicër va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va ɗwëyëdëniha. Ndawëhñëniha, do fac rarëna hna mbëhnëd vësëm hna.»

Hak tëfëde Yesu?

²³ Tac Yesu më ntehnëkëhni fop: «Ge ahñë ñad tëfëlehnëndo antë nko nahand soɗe lëwu dënk, afo ndiɓ kërëwa lëwu ya fac-wo-fac tëfatëndo.

²⁴ Ale ɗad iyi duniya yi cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iyi duniya, soɗe lëmën ya, nkoryaryëd ntawary dëwu ɗa hafo arayen hna. ²⁵ Ye nëfadëha ahñë ge nuɗak duniya yi fop tac cëvehn ntawary dëwu ɗa? ²⁶ Ge ahñë cëfëhnëka g'amì, gë wanës mën ɗa, awa Ajë Ahn'a fëna cëfëhnëdëha g'ahñë arac, ge mbokajëk g'idanc dëwu ɗa fop gë hn'idanc Rëm hna do g'idanc wamëleka wadëwu hna. ²⁷ Toña fëyadëmu: Vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhnuhnahna Naw Wënu ɗa.»

Piyer gë San do gë Sak nuđëniha Yesu g'idanc Wënu ɗa

²⁸ Wafac mbëd ge wahi ryëcëko ga nësëk watac, Yesu kayëdëho hn'ikuɗ soɗe nɗëfa. Umë njokëhni vëhni Piyer, gë San do gë Sak. ²⁹ Wati ante nɗefadëho Yesu ɗa, yëka lëwu ya mbaciko, do wiɗi vilëwu va nɗerëko had ambin wilëbilëk. ³⁰ Vësan vëhi nësëlëdëniho g'umë. Wakila wabë kobëri ɗa yeho, Moyis gë Eli. ³¹ Idanc Wënu ɗa penëkëhniwo. Gë Yesu nësëlëdëniho gante puhnaɗ d'oku lëwu ya cëmahnënd Yerusalem hna. ³² Piyer gë vëréfëlëntawu wakwëd yokëhniwo dus. Ga tisëkëhni, nuniho idanc Yesu ɗa do gë vësan vëhi vële nkeniho va. ³³ Wati ante ñadëniho pitëlëni Yesu gë vësan vërac va, Piyer më ntehnëka: «Aharan, nɗiwëk nkeyin hnani. Ntidëfun wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.» Bare Piyer aki fo nësarëdëho. Yëtëlohna ile nësëd.

³⁴ Wati ante nësëdëho Piyer koyëna ɗa, anar nɗilehni cankëhni. Ante tënkeđëniho ɗar ɗa vëréfal Yesu va ntakëkëhniwo dus, ³⁵ do nkweyëlehnëni kopa ɗar hna ntehn: «Ayi Ajë mën ye ale ɗahnëbu dus;

† 9:14 9.14 Wawuli mbëd nkeniho hnam vësan va: Vutah va gë vësëval va vëryëkwaryina.

umë rëhnaabu. Umë rëfëka ahnëpawu!»³⁶ Wanës ña, ga tëryak, Yesu fo woko nunde. Vërëfal va ndemëhnaniho do, hnë wafac warac, ahnë vëfëyalawohna ile nuniho ña.

Yesu njërënëdëha fatah fante pëlak yine

³⁷ Ga pacëk cëlëniho kuñ hna do kore sankaf hacakawo Yesu. ³⁸ Kore hna, asan ryekadëho: «Aharan, këlami, yërënëryehna ajë mën ayi; umë fo hwëhnaabu! ³⁹ Kwëlëkwël, yine fëladëha do ndekayehnedëha tan, ñenkëdëha gë fanka, iguhnunh rëkëd cahndë wës li. Mbërendëha dus do tavënkadilahna. ⁴⁰ Tëyëbuhëhni vërëfal hu va ntaniha iyi yine, bare vëwëkëlahna.»

⁴¹ Yesu më ntehnëk: «Wuhnë vahnë vëhwëhn kwëtahn këm do vërumpak yerun! Hafo guve tëfëko ñëwëlahnin do ryuñënanëhnu?» Tac më ntehnëka asan arac: «Yinenëhniho wa ajë hu ani!»

⁴² Wati ante tëhajëdëho fatah ña, yine ña këfëkawo ñenkëlehn gë fanka. Bare Yesu ñañëhnañëkawo yine ña, njërëlehn fatah fa do mbëсахna rëmu.

⁴³ Vahnë va fop pëmpëhnañëkëhniwo. Ntehnëdëniho: «Paryi nke Wënu ña nañëk!»

Yesu pëyahned cëm dëwu ña

Ante nkonihoni nësëndëni ile ntidëho Yesu ña fop, më ntehnëkëhni vërëfal vëwëwu va: ⁴⁴ «Nëparyin dus aryënkwëtahnëndu ile ñadëmu lehnu yi. Ajë Ahn'a njëdadëniha vahnë va do ntidëniha gante ñadëni ka.» ⁴⁵ Bare vërëfal va vëyëtëlohna ile nësëdëho ña, pacënëhniwohna, vëhnu lohna ile nësëdëho. Vëryëkëlohna fëna tëyëniha: «Ye ñadu ahnës?»

Mo ye ale ñak njabëk nafa

⁴⁶ Vërëfal va nkwajëlëdëniho njëtahnëni bi mo lëbëkëhni vëyëntaŵ va? ⁴⁷ Yesu njëtëko nahan dëw hni ña. Umë macëka fatah kahnëndëka ñarël lëwu ⁴⁸ do më ntehnëkëhni: «Ale hacaka fatah gë fañi ki soje lëmën, kacako ami dënk; do ale hacako kacaka fëna ale fayiko ña. Koyëna ale ñak mbak nafa hnë wuhnë ña, umë ye ale lëbëku dus ña.»

Ale wok ñëwëluhna wuhnë ña ndemađëhu

⁴⁹ Awa, San më tebak wanës ña ntehn: «Aharan, nubunëhawo asan ale ladëhëhniwo wayine g'uŵac hu, njëkëhnañëbunëho ravëtehnëfuna, kabi gentina gë fuhnë.»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ant'aravëtehnuna kabi ale wok ñëwëluhna ña ndemađëhu.»

Ankol mbë nkal Samari wëjyëko kacadiłahna Yesu

⁵¹ Tac kahnëndako Yesu nji Yerusalem kabi wati ile rëfëkawo ntihtëti ñuniya li ña, mboka g'ambin ña, rëhajëko. ⁵² Më payëkëhni vahnë karyënkw lëwu. Vërac më njini tékëni hn'ankol ndampo ambë Samari soje pëhwëtani tək dëwu ña. ⁵³ Bare vëwë ankol tac va vëwawëlaŵohna kabi Yerusalem njidëho. ⁵⁴ San, gë Sak, vërëfal Yesu va, ga nuni koyëna nke, më ntehnëniha: «Ahwëhn, ge ñadü, ntehnëdëfunëha hwëdëh ha cëli g'ambin pëdëhni hafo mbëvëni vëyi vahnë!» ⁵⁵ Bare Yesu më

‡ 9:53 9.53 Vëwë ankol tac va vëwawëlaŵohna: Vëwë Samari va kwëhnnaniho hn'ile cënadëni wasadëha walëw hni ŵa do vëwawëliwohna vëwë Yerusalem va gë Cery Cankaf Wën ntëw hni ña.

cahëtanëkëhni njañenahnëkëhni ntehnëhni: [«Yëtëluhna bi inëhne yir yëdadëhu iyî sifa nahan! Ajë Ahn'a yijëna ryaw vahnë, pehët dëw hni njijëk.»] ⁵⁶ Njilehnëni hn'ankol kawary.

Vële fëhnak tëfëlehnëndëniha Yesu

⁵⁷ Ante njidëniho nja, asan aryampo lehnëkawo Yesu: «Tëfëlehnëndëmi hn'ile-wo-le njidü hna.»

⁵⁸ Yesu më ntehnëka: «Vuntadaw va kwëhnani wahatëh wale njinëgahnëdëni do wusëry wä kwëhnani wahof, bare Ajë Ahn'a kwëhnana hn'ile njinëgad.»

⁵⁹ Yesu më ntehnëka aÿëntaw: «Tëfe.»

Bare asan a më ntëkwak: «Ahwëhn, yëdërye yiwu ten hnapu hafo Apa cëm tac do gë yiju rëfëlehnëndi.»

⁶⁰ Yesu më ntëkwaka: «Tavëryihni vësëm va mbañënihëhni vësëm vëlëw hni va! Bare wëjë, yiry afëyahn Naw Wënu nja!»

⁶¹ Ahawary kat më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, tëfëdëmi bare yëdërye ten yiwu tere mën hna rëyëwëhni hafo mawëni rëfëlehnëndi.»

⁶² Yesu më ntëkwaka: «Ale ryokunëd had asan ale yaryëd yary ntañat inë kamëhni, arac mëkëdina ndokun ðoku fërën soñe Naw Wënu nja, kwëhnana jëwä hnam.»

10

Yesu payëdëhëhni vësan 72 pëyahnëni Wënu nja hnawëk

¹ Ga ndëcëk wafac, Ahwëhn a më mbok tahnëkëhni vërëfal wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi (72).^{*} Payëkëhni vëhi vëhi karyënk w lëwü, vankol hna fop gë hn'ile tëfëka nji umë hna dënk. ² Më ntehnëkëhni: «Barëp roka yabah yehëhna, bare vëryokun va vëyabëna. Muntaryina ahwëhn kaÿ a nkwënihni vëhawary. ³ Yiryin! Payëdëmu had vupe vunte wok wëyëtëna jayah fagant waÿin. ⁴ Ant'ayowu koryi, kufa viÿi hun, wapary wante hnëmpëtahnëdun. Ant'ahannu nkaÿ hna simpaÿi vahnë.»

⁵ «Ge tënkërun hna tere dehnëryin ten: “Arabi yam jã nke hnë jÿi tere.”

⁶ Ge ahwëhn yam nke hnë tere rac dëwan hun inja nuÿad; ge gena më yam jã gë jãl hun mbokajëd. ⁷ Ge ahnë kacaku, nëwëryin tere rac tokëryin, ceryin ile yëdayirun jã, kabi aryokun tëfëka cosi. Ant'aryapu watere.

⁸ «Nkol nte-wo-nte rëkahnëdun nja kacatënihu vëvë nkol tac va, tokëryin ile-wo-le njëdanihu jã. ⁹ Yërënerëyinhni vëres vële yehëhna hnam va do dehnëryinhni vëhni fop: “Tame Naw Wënu nja tëhajëku!” ¹⁰ Bare ge tëkërun hn'ankol nweÿatëni vëvë hnam va vëhacadiluhna, njiryin gë waÿëwä walëw hni alehnuni vahnë va fop: ¹¹ “Cawëhnëdërun wëla ivëd vëyãl hun ile jëmakëfu wapary fu nji pitëlahnin. Yëtëryin dÿs: Naw Wënu nja tëhajëk.” ¹² Paryi pëyadëmu: Fac kiti hna vëvë Sodom^{*} vi vëyapënanëhnëdëna dÿs gë vëvë inji nkol ki.

Wahnaw wale wëÿëd wahwëtahnëdina

¹³ «Meku wuhnë vëvë nkol mbë Korasin gë mbë Betësayida vi! Jãl hun hna ntik Wënu nja viÿë vifëmpëhnahnah va dina Tir gë Sidon. Ge hnam ntikënd viÿë virac, vëvë hnam vi mbiÿëk ga nkwëcëtakëndëni vankeya

^{*} **10:1** 10.1 Wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi: Vikerëh vindaÿ ntehnëk wafëhw imbëd gë wahi (70) do viñëntaw va wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi (72). ^{*} **10:12** 10.12: Wapëgwala 19.24-28

vantëw hni va. Cufakëndëni viyi icëm do nëvakëndëni ibëhn vimbahn hna tufahnahnëni gante njiwëhnëni ka soje ile ntidëniho kobëri na. ¹⁴ Soje umë ye fac kiti hna, vëvë Tir gë Sidon vëyapënanëhnëdëna dūs gë wuhnë ki. Piniñ hun iña yawëd ntëbi dëw hni na. ¹⁵ Wuhnë vëvë Kaperënaŷum ntiyahnekü bi njihnëderun hafo ambin hn'ani? Gedina koyëna. Noyëderun hafo janäma hna.»

¹⁶ Yesu më mbok ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Ale hnëpaku nëpako, ale wëyëku nŷëyëko, ale wëyëko nŷëyëka ale fayiko ŷa fëna.»

Vësan wafëhw mbëd gë wahi gë vëhi va (72) mbokajëdëni

¹⁷ Vërefal wafëhw mbëd gë wahi gë vëhi va mbokajëniho g'uhnatah fëbah. Umë ntehnëniha Yesu: «Ahwëhn, wëla wayine na maŷëhnëdënihefu ge ntehnëdëfunëhëhni g'uŷac hu!»

¹⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Ha, ante mëkërunëhëhniwo wayine na nkeho had Sintani hnuëduho yojëd g'ambin had kol vëkëtak. ¹⁹ Nëparayin: njëdamu imëk ayëñënduni walën gë wafawëry do aŷëkuna Sintani; ñoñ gena ile hođ ntiwu wëh. ²⁰ Bare antë natu ile maŷëhnëdënihu wayine ni. Ile herik wamac hun ambin hna ni rëfëka natu dūs.»

Yesu ntik njëti rëmu

²¹ Wati rac dënk Iyir Ipacah iña pëbënëkawo Yesu uhnatah më ndekak: «Apa, Ahwëhn ambin g'inkal, camehnëmi gante njëtëndanëruhëhni vële ye had vutah ile soŷëhnëruhëhni vëhwëhn hakili g'uyët. Ha, Apa, ntiru koyëna kabi irac ŷadu.»

²² Tac Yesu më ntehnëkëhni vahnë va: «Rëm mën ŷa njëdëko fop. Ahnë yëtëlahna Aja, ge gena Rëm ŷa. Ahnë yëtëlahna Rëm mën ŷa ge gena ami, Aju ŷa do gë vahnë vële rëhnaŷu rufëwuhni Rëm mën va.»

²³ Tac Yesu më cahëtak gë vërefal vëlëwu ka do më ntehnëkëhni vëhni fo: «Mbetarun wuhnë vële hnuđ ile hnuđun ŷi! ²⁴ Kabi paryi pëyadëmu, wakila wayabah gë vëhnaŷ vëyabah wavë kobëri ŷa ñadëniho nuni do nkwëryëni ile hnuđun do wëryëdun ŷi, bare vëhnulohna do vëwëryëlohna fëna.»

Nahnëryina Wënu na do gë vëyënta hun va

²⁵ Asan ale yëtëk dūs sariya matëlehn ntehna Yesu, tëndëhna urënd: «Aharan, ye rëfëko liwu rënkahnu uwäm usër hna?»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ye herik sariya fu hna? Hak nkwëryëdu?»

²⁷ Asan a më ntëkwaka: «Ijahnëryehna Ahwëhn a Wën hu na gë sakahn hu ŷa fop, g'intawary hu fop, gë fanka hu fa fop, do gë hakili hu ŷa fop do njahnëryehna aŷënta hu had wëjë dënk.»

²⁸ Yesu më ntehnëka: «Toña lëkwaru. Diry watac tënkëdu arayan hna.»

Uhnës uryindaryindan soje avë nkal Samari ale hwëhna nëf

²⁹ Bare aharan sariya ŷa ñadëho tufahn catëk. Më tëyëka Yesu: «Mo lë ye aŷënta mën a?»

³⁰ Yesu më ntëkwaka gë uhnës uryindaryindan, ntehna: «Nkeho asan ale ŷatiko naŷ bë Yerusalem cëlëndand g'ankol mbë Seriko. Më kasëniha vële tebëniha fop ile njoko ŷa gë vëyi vële ntiyako va, ndafëniha had cëm, tavëlehnëniha, njini. ³¹ Hara, nkehëna asëna wasadëha wasëwif

ale sëlëndagidëho nkaŵ tac, më cahnahneka. Ga nuka asan ale serehnik a, më ndareka njilehn. ³² Ahnë ahaŵary ale ryokunëdëho hnë Acery Wën Cankaf hna fëna tēfëgëlehni nkaŵ tac. Ga nugëka, ndarëgëlehna nji, umë fëna. ³³ Avë nkal Samari, vële ñëwëni wasëwif, tēfëgëlehni umë fëna nkaŵ tac hafo tēki ale serehnik hna. Bare nunda tun kayëhnahnëlehna ðus g'umë. ³⁴ Më tēhaka, njehneka gë vëlo hn'ile cërehnikëhna tēmpëlehna. Tac kayëndëka fali falëwu hna njohna cery vëhneh hna, hn'ile njiko njehna ðus. ³⁵ Fac le rëfiko ŷa më canëk koryi†, njëdahna ahwëhn cery a ntehna: “Paßeryehna aŷi asan. Ile-wo-le wënëðu ayeahnahna ŷa mbokajëdëfu vësaŷi ami dënk.”

³⁶ Awa, Yesu më tēyëka asan a: «Hnë wëŷi vërar mo liyahnëki ye aŷenta ale ryafika ŷi?»

³⁷ Asan a më ntëkwak: «Ale haŷëhnahnëka ŷi ye.»

Yesu më ntehnëka: «Yirye wëjë fëna ali koyëna!»

Yesu vëhni Mari gë Marët

³⁸ Yesu nkok njind gë vëréfal vëlëwu va, tēkatëni hnë nkol. Asëval, ale wacik Marët, hacakawo tere lëwu hna. ³⁹ Mari maciko aheryu ŷa. Mari ntañako ðarël Yesu nëpanda wante nësëd ña. ⁴⁰ Bare Marët njaßëkawo ðoku ŷa. Më njik ðarël vëhni Yesu hna ntehna: «Ahwëhn, gehahnahnëlihna bi ahery mën a taveryëko ðoku ŷa fop; dehnëryehna ndemaŵo!»

⁴¹ Yesu më ntëkwak: «Marët, Marët, ndëñëru do njaßëki nahan iña, ⁴² bare ryampo fo ye ile rëfëka ŷa. Mari rac tēhna do tavëtehnëdëna muk.»

11

Yesu ñañëndëdëhëhni iyëfa vëréfal vëlëwu va

¹ Fac ryampo calinëdëho Yesu sëñ. Ga puhnak arëfal aryampo alëwu më ntehnëka: «Ahwëhn, ñañëndëryifu gante njëfade, had gante ñañëndëkëhni San Ayary a vëréfal vëlëwu ki.»

² Yesu më ntehnëkëhni: «Ge njëfadun, dehnëryin: “Apa, arabi vahné va fop njavëtëni Wën husëvah yeru; arabi naŵ hu ña njij.

³ Yëdëryifu fac-wo-fac ile rokëdëfun. ⁴ Tavëhnëryifu ile wënëbun ŷa kabi tavëhnëdëfunëhëhni fop vële lëntahnëdëhëfu va. Ant'aŵaw aravëfu yëkëhnahnifu gë wameh.”»

⁵ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Mpëd aryampo hnë wühné hwëhnaka lawo do nji g'andëcak ga ntehna: “Lawo, ñëgëhnërye ile rokëde. ⁶ Lawo mën yid uyas sabik tameki tere mën hna do ñoñ kwëhnala ile yëfadëfuha tok.”

⁷ «Ntiyahnëki bi lawo hu ŷa ntëkwajëdëhi bambery cery hna: “Tavërye yam! Tëkëbu fidu rënka ŷa. Ami gë vutah mën va ndakëbun. Koda watu yëdaŷi ile rokëde.” ⁸ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Pëyadëmu, wëla matëna njëdahna soje ile nkeni lawo ŷi, matëd njëdahna fop ile valëka ŷa kabi ñadina cëfëhna*».

⁹ «Awa, umë lehnahnëdëmu ami: Tëyëryindën njëdaderun, yëkëlehnëryindën nuðun, bankëryindën rënka ŷa pidëtëhnëdërun.

† 10:35 10.35 Koryi: cos soje ðoku wafac wahi ye. * 11:8 11.8 Kabi ñadina cëfëhna: Kode kwëryi usëfëhna asan aŷentaŵ ŷa ye.

¹⁰ Paryi pëyađëmu, ale-wo-le rëyëka njëdäde, ale yëkëlehnëka nud do pidëtëhnëde rënka ÿa ale vankëd a. ¹¹ Naharyin ge aryampo hnë wuhnë hwëhnaka fatah muntata igis, lën bi njëdäđëha? ¹² Ma ge inihn muntaka, fawëry bi njëdäđëha? ¹³ Mama wuhnë mehahnërun bare viyë viferën yëdadunëhëni vutah hun va do kas Rëm ile ye g'ambin ÿi njëdäđëhëni İyir İpacah İya vële rëyëđëha va!» Koyëna karanjëkëhniwo Yesu vërfäl vëlëwu va iyëfa ña.

Yesu ma Belësebul?

¹⁴ Fac ryampo Yesu yine ntađëho hn'asan. Yine rac lidëhawo asan a kodina nës. Ga ntaka yine ÿa ahnë arac, asan a pëgwëlehn nësënd do kore ÿa pëmpëhnahnëkëhniwo. ¹⁵ Bare vëryampo kore hna ntehnëđëniho: «Asankaf wayine, ale wacik Belësebul, yëdäđëha imëk ntahnëndëhni wani wayine!» ¹⁶ Vëryampo ñadëniho njëkëhnahnëniha: më tëyëniha tufahn dahëse vë g'ambin fëmpëhnahnah ile rufahnëd paryi nke Wënu ña fayika.

¹⁷ Bare Yesu njëtëko nahan dëw hni ña. Më ntehnëkëhni: «Ge vële vankëk inaw mëtëđëni vëhni fo, naw tac campëd, do ge vële vankëk tere fëna mëtëđëni, tere rac campëd. ¹⁸ Awa, ge Sintani mëtëđëni g'ucankaf ntëwu ña hak kod nko kahn ucankaf tac? Tëkwëd! Hara ntehnërun fëna g'imëk Belësebul ntađëfuhëhni wayine ñi. ¹⁹ Ge Belësebul yëđako imëk İya, awa, vahnë hun vële lantëđëhëhni wayine ñi, mo yëdakëhni imëk ntahahnëđënihëni? Tufahnëđëni vëhni dënk kwëhnaluhna toña! ²⁰ Ge paryi g'imëk Wënu ña ntađëfuhëhni wayine ñi, paryi nke fëna Inaw Wënu ña tëkik ÿal hun hna.

²¹ «Ge asan, ale njabëk imëk gë viwëta, njëkad tere lëwu ÿa, hnapul lëwu ÿa ahnë nufëđina. ²² Bare ge ale lëbëka fanka rëkik, do mëka, awa tebëđëha viwëta vile tamahnëko va do cahahnëd ile nufëhnëka ÿa fop.

²³ «Ale wok gentina gë ami ÿa ayew mën ye; do ale wok demadilohna varëpëwëhni vahnë ÿa campehnëđëhëhni.»

İboka wayine

²⁴ Yesu mboko nës: «Ge yine ntayik hnë ahnë, hn'ile nkeho cery ntëwu hna, njid njasëlehnënd wëwac wahankah hna njëkëlehnand hn'ile ñëwëd. Ge nuñana, ntehnad: “Awa mbokadëfu cery mën hn'ile matibu hna”, ²⁵ do ge tëkatëka asan a had cery nte facënik, fëhwëtik hafo njiv. ²⁶ Njid njojëhni wayine ntawu mbëd gë wahi wante lëbëka wayap, njijëni ñëwëni hnam. Tac horot ahnë arac ÿa ntëbëde gë kobëri ka.»

Ndëwanini vële hnëpad wanës Wën

²⁷ Ante nësëđëho Yesu watac ña, asëval aryampo më ndekajëk bambery kore hna ntehna: «Asëval ale ryonkëki do yiwendëki ÿa ndëwanik!»

²⁸ Yesu më ntëkwaka: «Tëfakëha ahnës: “Ndëwanini vële hnëpad wanës Wënu ña do ntindëni watac va.”»

Yesu ntëkwadëhëhni vële rëyëđëha dahëse

²⁹ Vahnë vëyaabah yijëđëho caharađ Yesu, më ntehnëđëhëhni: «Vahnë vëvë gaki vi meni. Dahëse vë g'ambin fëmpëhnahnah tëyëđëni bare vëhnuyađina. Sifa dahëse ile yehawo kila ile waciko Yonas ÿi fo nuyađëni.

³⁰ Yonas yeho dahëse† vëvë nkol Niniv☆ va do Ajë Ahn'a yegëf dahëse soje vahnë vëvë gaki vi. ³¹ Do fëna, fac ile kitijëdëhëhni Wënu ña vahnë va, asëval ale hnawëko hn'inkal Saba nkentëde gë vahnë vëvë gaki vi, do tufahnëf vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Umë hn'ile tëkwik nkal hna matik njij nëpa usery Salomo wã‡ do nkehëhna hnani ale lëbëka Salomo bare nëpadilunahna! ³² Fac kitij hna vëvë Niniv va nkentëfëni gë vëvë gaki vi, do tufahnëdëhëni vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Vëvë Niniv va vëhni nkwëcëtani vankeya va ante nkwëryëniho wanës Yonas ña do nkehëhna hnani ale lëbëka Yonas bare wuhñë gwëcëtaluhna vankeya va.»

Humpen Wën r'imbahn hna

³³ Yesu mboko nës: «Ahnë pëdëfëna lampu soje coñ ma kob g'ancëhn. Yañ kañëde pëtënhahnëhni vële rënkid va. ³⁴ Vinkër hu va ye lampu mbahn hu ña. Ge nudu wapacëk mbahn hu ña fop kwëhnañ humpen. Bare ge nudila wapacëk mbahn hu ña hn'umëhwëry nkef. ³⁵ Awa nahary ðus ayëtahn humpen hunte hwëhnaru ñi bi gena umëhwëry. ³⁶ Ge mbahn hu ña fop kwëhnañ humpen, kwëhnana cape nte wëhwëryëka, had gë lampu peniru fop nkefëhi.»

Yesu ñañënanëdëhëhni wafarise wã gë vëharañ sariya

³⁷ Ga puhnak Yesu wanës ña, farise ryampo më macëka nji tokëni roka tere lëwu hna. Yesu tënkëko tere hna ntañalehn hn'ile tokëde hna. ³⁸ Farise ÿa pëmpëhnañëkawo g'umë ante kamahnëko pacënana wëbák ña gante nke namu lëw hni ka do ntañat roka ÿa. ³⁹ Awa, më ntehnëka Ahwëhn a Yesu: «Wuhñë wafarise wï, pacënëfëun kamëhni ankëlëwã ña gë mpan ña bare bambery walawary hun hna ule gë li wameh fo fëbëku. ⁴⁰ Nënkwerun! Gena bi Wënu ña lik kamëhni gë bambery per? ⁴¹ Yëdaryinëhni vëhaÿëhnañ va uyivah ule ye bambery vanëhëta hun va fop, tac pacëfëun fop.

⁴² «Meku wuhñë wafarise wï! Njëdafunëha Wënu ña ÿëña hwëhn pëhw-wo ile varëpërun ÿa, hafo gë sifa yaryef yale-wo-yale rokëde do gë vihnëga sifa-wo, bare kwëtahnëluhna nëf icat g'iña Wënu ña: umë ye ile rëfakëha aliwu ÿa, hara dënkwëluhna fëna yëfahn ÿëña hwëhn pëhw-wo ile varëpërun ÿa.

⁴³ «Meku wuhñë wafarise wï! Wëlaña wale hnuhanderun ÿadun vacalina hna do ñadun ayaÿiwu g'untënah waÿëwã bulunda hna.

⁴⁴ «Meku wuhñë! Had wayag wale yasandë§ do wok kamahnëfëna nkerun!»

⁴⁵ Aharañ sariya aryampo më ntehnëka Yesu: «Aharañ, gante nësëfëu ki njewëduhëfu fuhñë fëna!»

⁴⁶ Yesu më ntëkwaka: «Meku wuhñë fëna, vëharañ sariya vi! Njahëndëhñëdunëhëhni vahnë va lënah, do wëla rufa ÿi yeladiluhna aryemahnuni dïb inji.

† **11:30** 11.30 Yonas yeho dahëse: Dahëse Yonas ÿa ye wafac warar wale ntik ðonk gis hna, rac wëntëlëk gë wafac warar wale ntid Yesu yag hna. ☆ **11:30** 11.30: Yonas 3.3-5 ‡ **11:31** 11.31 Salomo aju David yeho, ahnañ Isërayer had rëmu. Umë vëryehñëko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soje yasery ÿalëwu (1 Vëhnañ 5.9-14; 6; 10.1-10). § **11:44** 11.44 Had wayag wale yasande: Age yag ña diyina dahëse ayasahnat yëtëru ma yëtëlihna, sariya Moyis ÿa ntehnëk tonkëru. (Vaker 19)

⁴⁷ «Meku wuhñe! Mbëryëdun nkwa wayag wakila wante ndawëniho vicër hun ña! ⁴⁸ Koyëna tufahnëdun njëtërun do cañahnëku ile ntini ÿa. Ha, vicër hun va ndawënihëhni wakila ña do wuhñe avëryu wayag walëw hni wã! ⁴⁹ Soñe umë ntehnahnë Wënu ña g'uyët lëwu wã: "Payëdëfuhëhni wakila ña gë wëfëyahn wanë mën va. Ndawëdënihëhni wëryaw, wëyëntaw va mbërehnëdënihëhni." ⁵⁰ Kobëri wapëgwa ñuniyã hna ndawënihëhni wakila wayabah do vahnë wëvë gaki vi kitijëd Wënu ña had wëhni dënk ryawëkëhni vahnë wërac. ⁵¹ Abel yeho ale ryënkwiko ndawë ÿa hafo arëkwa ÿa, Sakari. Umë selele Cery Wën Cankaf hna ndawëko yëbëlan hn'ile cënafe sadëha hna gë Cery Wën Cankaf ña hn'ile ñak cëvak hna.* Ha, pëyaðëmu Wënu ña kitijëdëhëhni vahnë wëvë gaki vi soñe wanj fop!

⁵² «Meku ñus wuhñe, wëharan sariya vi! Nkëdërun nkaw nte njëtande Wënu ña. Tondadiluhna wuhñe dënk nkaw tac, do memaÿehñëdunëhëhni wële ÿad tondani va, wëhodina ndëcëni!»

⁵³ Ga cahnëk Yesu tere hna, wëharan sariya va gë wafarise wã ntawëkëhniwo ñus g'umë, më tëyëdëniha wayabah. ⁵⁴ Warënd tëndëhnëdënihawo, ñadëniho nës inë ile kodëni ntehnëni ntëntëk gena toña nuÿahnëni ile nësëdëni menëk pëlahnëniha.

12

Wanira soñe nkeya meh

¹ Wati rac vahnë wawuli wayabah hwërako caharaß Yesu. Aki fo nkëñlëdëniho kabi njabëniho ñus. Yesu më pëgwëk ntehnëdëhëhni ten wërefal wëlëwu va: «Keharyin levirwafarise ÿa: namu lëw hni ÿa, nës ile nkoni wëlidina ye. ² Pëyaðëmu, ile-wo-le sowik ÿa nude do ile sëvak ÿa njëtëde. ³ Ile-wo-le hnësëdun g'umëd ÿa, nkwëryëde ge pacëk do ile-wo-le ÿakëyakëhnërunëha ahñë hn'acery pidik hna ndekacë bulunda hna.

Ale rëfëka ntakuna

⁴ «Ntehnëdëmu wuhñe, wëlawo mën: antë ntakuni wële ryawëd mbahn do hara wëhodina ntini ile lëbëk umë. ⁵ Pëyaðëmuna ale rëfëka ntakuna ÿa: dakëryiwuna Wënu ña, umë ale ye ge ndawëk mbahn kod ntabu gë janama. Ha, toña hnësëhnëdëmu, umë rëfëka ntakuna! ⁶ Gena bi nkwafeñeni wuñer mbëd gë koryi toye fo? Bare Wënu ña dënkwlëlahna wëla fëndampo hnë wutac. ⁷ Wëla mul bë vankaf hun ñi ndëkwëk. Noñ antë ntaku: wuhñe lëbëkëhni nafa ÿa kore wuñer wujabah!

Imawã ma injwë Yesu

⁸ «Pëyaðëmu, ale-wo-le hnësëk bulunda hna ami hwëhnëka, ami Ajë Ahn'a fëna nësëdëfu karyënk wamëleka Wën hna, ami hwëhnëka aÿi; ⁹ bare ge ahñë nësëk bulunda hna kwëhnëlëwahna, ami, Ajë Ahn'a fëna nësëdëfu karyënk wamëleka hna, kwëhnëlëwahna. ¹⁰ Ale-wo-le hnësëd wanë wameh soñe ami, Ajë Ahn'a, kode tavëhni; bare ge Iyir Ipacah inja njewëk mahwëhnu kodena tavëhni.

¹¹ «Ge njiryeryirun soñe ahitiñiwu vacaliña wasëwif hna, ma wësankaf hna, antë nkehahnannu g'ile lëkwañun, ¹² kabi Iyir Ipacah inja karanjëdëhu hnë wati le rëfëka hna ile hnësëdun ÿa.»

* 11:51 11:51: Wapëgwala 4.8; 2 Itëfëta 24.20-22

Uhnēs uryindaryindan soje avetak ahnēnkwah

¹³ Hnē wati rac dēnk, nkeho bulunda hna ale lehnēkawo Yesu: «Aharan, dehnēryehna acēr mēn a caho ile lēwēḅun ȳa.»

¹⁴ Yesu mē ntēkwaka: «Lawo, ami bi hwētik ahitiȳ hun ma asahēlehnēhun?» ¹⁵ Tac mē ntehnēkēhni fop: «Gasery, keharyin ayēkēlehnēndu kantēm njabu viyē kaḅi uwám ahnē gena hn'ile kwēhnak hna, lakēnde mbeta ḅus.»

¹⁶ Yesu tēfētanēlehnēhni iȳi uhnēs uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Kwēhnako wēhaȳ wale lēwēko ḅus vantimp. ¹⁷ Nahadēho do tēyadēho: “Bi ye lidēfu? Kwēhnala igwac ryanahnu vantimp mēn vi fop.”

¹⁸ «Mē ntehnak: “Awa, wēli ile lidēfu ȳa; ntiḅētēḅēfu vandank mēn vi tac vokaryu liwu vante hnaȳēk ḅus. Hnam kwētēḅēfu vantimp mēn va gē vile hwēhnaḅu va fop. ¹⁹ Tac ntehnēḅēfuha ntaȳary mēn iȳa: ‘Ntaȳary mēn, kwētaru ani hnapul yabaḅ soje wabēhn wayabaḅ; yinēgary, tokēry, cery do nēhēry!’ ”

²⁰ «Bare Wēnu ŋa mē ntehnēka: “Ahnēnkwah! Uji mēḅ dēnk mbide ntaȳary hu ŋi. Awa, mo lēwēḅ? Gena bi, hnapul ile varēpēru ȳi, ahnē ahaȳary rokēḅ?”»

²¹ Yesu mē nkwēnēk: «Koyēna nkeḅēha ale varēpēḅ hnapul soje umē fo ȳa do ḅetana viyē Wēn hna.»

Ikwētahn Wēn

²² Tac Yesu umē ntehnēkēhni vērēfal vēlēwu va: «Soje umē lehnahnēḅēmu: Ant'ahnahandu ile rokēḅun ma viȳi vile liyadun.

²³ Gena bi uwám yaḅēk gē roka do mbahn iȳa yaḅēk fēna gē viȳi vi? ²⁴ Yēkēryinēhni wusēry wī: wahnadēḅina, wavarēpēḅina fēna, wafēhnadina, wahwēhnana vandank, ḅare Wēnu ŋa ndavēḅēhēhni. Kas wūhnē vēle lēḅēkēhni nafa wusēry wī dinēndiluhna bi ntēbini vēhni ḅus? ²⁵ Ge ahnē hnē wūhnē nahad uryēnah lēwu wā koḅ bi koyēna nkwēn iyary wafac walēwu wā? ²⁶ Ge koḅiluhna aliwu wēla viyē viroy virac soje ye ryēnēḅun viyēntaȳ hna?

²⁷ «Yēkēryin gante pēhnēḅ wapētel wabē fēk ki: ḅokunēḅina do ḅahnēḅina wafand. Bare wēla ahnaȳ a Salomo, g'uvetak lēwu wā fop, nuȳalohna viȳi viwamah had ufētel ryampo gē watac ki. ²⁸ Wēnu ŋa koyēna cuḅēḅēha idēl nte ye dol ani do acahn ntonȳi gē hwēḅēh. Ge umē toȳa ye, kas wūhnē cuḅēḅēhu ntēbi dēl iȳi! Ikwētahn hun iȳa yaḅēna! ²⁹ Ant'avērandu soje ile rokēḅun g'ile seḅun fo do ant'aryēnu. ³⁰ ȳin fop vēle wok vēyētēlahna Wēn va vēraḅ kwēlēkwēl soje rac. Bare wūhnē kwēhnarunēha rēm ile yētēk mbalēku. ³¹ Yēkēlehnēryin Naw' dēwu ŋa tac njēḅadēhu fēna ile valēku ȳa fop.»

Uvetak uvē g'ambin

³² «Antē ntaku, wūhnē fakore fatoy wape! Rēmun hnataḅ lēwu ye njēḅaȳu Naw' iȳa. ³³ Gwafēryin ile hwēhnarun ȳa ayēḅawuni vēhaȳēhnah va koryi ȳa. Age ntirun koyēna mbarēpaḅun hnapul ile wok pērēkaḅina, had ḅarēl Wēn hna kwētarun mbin hna. Hnam puḅina. Vēle va vēhoḅina tēkēnēni, do vamaȳ va wahoḅina pērēkanēni. ³⁴ Hn'ile nke hnapul hun hna, nkeḅ iȳa hun iȳa kwēlēkwēl.

Ipēhwēta kaca Ajē Wēn

³⁵ «Këbënaryin do afëdu walampu hun wã kwelëkwël. ³⁶ Tëfëka ayewu had ale hnapëdëha ale ndokuënd ge mëncik iñël do ge tëkik mbankat rënka ÿa pidëtëhna tañ. ³⁷ Mbetani vëryokuñ vële tëkatëd ale ndokuyëhnëdëni ÿa hara vëryakëna wakwëd! Toña fëyadëmu: ahwëhn tere arac pëhwëtað soñe nëhëtëhnëhni, ntehnëdëhëhni ntañani hn'ile tokëde hna do nëhëtëhnëhni umë dënk roka ÿa tokëni. ³⁸ Age fagant hn'umëd hna ma kob gë fac mëncik do njiñ tëkatëhni vëryakëna wakwëd vërac, mbetani! ³⁹ Yëtëryin dús wañi: ge ahwëhn tere ÿa njëtakënd wati le njijëd ale ÿa, tavakëndilahna tënk tere lëwu hna. ⁴⁰ Pëhwëtaryin wühne fëna, kabí Ajë Ahn'a tëkið hnë wati ile worun nahaluhna.»

Aryokuñ ale hahnëndak g'ale wok kahnëndana

⁴¹ Piyer më tÿëka Yesu: «Ahwëhn, fuhnë fo bi hnantanëhnëru iÿi uhnës uryindaryindan ma vahnë vi fop ye?»

⁴² Ahwëhn a më ntëkwaka: «Mo ga ye aryokuñ, ale hahnëndak do ritëka? Ahwëhn a kwëtehnahnëdëha vëryokuñ vëÿëntaŵ va fop, yëfahnëhni sah lëw hni roka wati ile rëfëka ÿa. ⁴³ Mbetak aÿi aryokuñ ge ahwëhn tere ÿa mëncik do tëkata ga ntíð doku lëwu ÿa! ⁴⁴ Toña ÿa fëyadëmu: ahwëhn tere ÿa kwëtehnahnëdëha hnapul lëwu ÿa fop. ⁴⁵ Bare ge aryokuñ arac a ntehnad ahwëhn tere ÿa mëncënkajëdina, do pëgwëlehn ndafëndëhni vëryokuñ va vësan gë vësëval per, tokënd do cend hafo ndëwënd njakaryëdëha! ⁴⁶ Awa, ahwëhn tere ÿa mëncíð hnë fac ile nkok yëkadilahna aryokuñ arac, wati le nkok yëtëna, ndafëdëha daf ntavah do gante ntídeni vële wok vëwëtahnelahna Wën ka ntíðëha.

⁴⁷ «Aryokuñ ale yëtëk ile ñad ahwëhn tere ÿa do pëhwëtana nti rac ndafëde dús. ⁴⁸ Do ale wok yëtëna ile ñad ahwëhn tere ÿa do nti ile rëfëka ndafahni, toye fo ndafëde. Ge ahnë yabah nuÿak, yabah tÿëde; ale hwëtehnahnik yabah tÿëde ntëbi waÿëntaŵ wã.

Yesu yiryeyëna yam bare pitëndëlehn njojëk

⁴⁹ «Njiñëbu duniÿa li soñe yondu hwëdëh hnani. Ñankahnëko pëla tañ! ⁵⁰ Wënu ña ñad njaryehno* do ndëñëbu dús ani gë nkehahnënd ÿa! ⁵¹ Ntiyahnëku bi njiñëbu duniÿa li soñe yoyu yam? Hali, pëyadëmu pitëndëlehn yijëbu. ⁵² Pëgw dol, ge vahnë mbëd mbankëni tere, vërar va takëlëdëhëhni gë vëhi va, do vëhi va takëlëdëhëhni gë vërar va. ⁵³ Rëm ÿa vësanëdina g'aju do a'ja vësanëdina gë rëmu; hnëm ÿa vësanëdina g'aryagu do aryag a vësanëdina gë hnëmu; hnëm jar ña vësanëdina g'asëval aju do asëval a gë hnëm asanu.»

Diryin sanah ÿa wati ile rëfëka

⁵⁴ Yesu nkoiko nësëhnëndëni kore ÿa, ge nuni ambin ña ga mbahnik, ntehnëdëni tañ tÿëd, gë paryi tÿëd. ⁵⁵ Ge nuni sël le watið gë cape rëhw gë pëhna lav ka ga cëlëd ntehnëdëni njakëd, gë paryi njakëd. ⁵⁶ «Wühne vële wok ñadiluhna toña! Mëkëdun awëryu ile liyað nkal li gë g'ambin; awa soñe ye ye gwëryëd'iluhna wati ile ye gaki ÿi?

⁵⁷ «Soñe ye pitëndëlehnëd'iluhna wühne dënk ile satëk? ⁵⁸ Age takëlëku g'ahnë njiryeryatëndi hn'ahitiñ hna diry fere awëryëlu nkaŵ hna. Age gena umë njodëhi hn'ahitiñ hna do ahiti ña njëdahnëdëhi asëdi. ⁵⁹ Tac

* **12:50** 12.50 Wënu ña ñad njaryehno: Yesu gena soñe yary nësëd, bare panare ile rëfëka nti nësëd.

pëyadëmu ge koyëna nkehu cahnëdïlulhna hnam ge gena cosahnërun nav ija hafo pu.»

13

Nafa gwëcët vankeya

¹ Wati rac, vahnë yijëko tëfëtanëhnëniha Yesu gante ndawëhnëkëhniwo Pilat, asankaf nkal, vëvë nkal Galile ka wati nte cënadëniho sadëha Wënu ña. ² Yesu më ntëkwakëhni: «Naharun bi vëyi ndawëni aki kabi vëhni lidëho wameh wacankaf ntëbini vëyëntaŵ vi fop? ³ Pëyadëmu, gena koyëna! Do ge gwëcëtaluhna vankeya va fop, cëmëdun gë vëhni ki. ⁴ Vahnë pëhw g'imbëd' gë vërar vële njohahnëko cery jihnah Silowe hna do cëmëlehnëni, ntiyahnëku bi vëhni lidëho wameh ntëbini vëyëntaŵ vëvë Yerusalem vi fop? ⁵ Pëyadëmu, gena koyëna do, ge gwëcëtaluhna vankeya va gë vëhni ki, cëmëdun fop.»

Anuÿ ante wok dëwëdëina

⁶ Tac Yesu më hnantanëhnëkëhni iÿi uhnës uryindaryindan: «Anuÿ yeho hnë sarëdïŋ. Asan ale hnadëko atëh tac ÿa njiÿëko kwëc, bare tëkatëlohna ga ntëwëk. ⁷ Awa më ntehnëka aryokuŋ a lëwu ÿa: “Nuru! Wabëhn watar ye ga pëlahnëbu anji anuÿ do dëwëdëina. Awa, ñosëry! Nula nafa ile kwëhnak hn'ani.”

⁸ «Aryokuŋ a më ntëkwaka: “Tavëry hnëwël fo; nkabëdëfu caharaŋ dëp inji do hovu ile wufëdëha. ⁹ Mpëd ntëwëd' bëhn. Ge dëwëna, ñosëdëfu.”»

Yesu njërënëdëha asëval ares fac ntawëla hna

¹⁰ Hnë fac ntawëla Yesu karanëdëhëhniwo vahnë hnë calija wasëwif hna. ¹¹ Asëval ares yentiko hnam, yine huyëkawo. Hnë wabëhn pëhw g'imbëd' gë watar kodilohna catëna. ¹² Yesu, ga nuka asëval arac, më macëka njiÿ do ntehna: «Asëval, ntihetik urey hu wã.» ¹³ Ante nësëdëho ña tindëkawo wëbák ña asëval a matëndalehn taŋ, pëgw cëmbënda Wënu ña!

¹⁴ Bare asankaf calija ÿa ntawëkawo d'us gë Yesu kabi fac ntawëla njërënëkawo ahnë. Më ntehnëkëhni kore ÿa: «Wafac mbëd' gë ryawë ye wale rëfëka ndokuŋahni wã; yijën ayërëniwu wafac warac hara gena fac ntawëla!»

¹⁵ Bare Ahwëhn a më ntëkwaka: «Wühnë vële wok didiluhna ile lehnëdunëhëhni vëyëntaŵ ntini, ale-wo-le pokëtëdïlahna bi ryahni lëwu ma fali njohna pëdëhna wënka wëla hnë fac ntawëla hna? ¹⁶ Gena bi kobëri wabëhn pëhw g'imbëd' gë warar, aÿi asëval, ale yentik hnënk Abëraham, pëlak Sintani? Tëfëlahna bi ntiheti ures lëwu wã hnë fac ntawëla?»

¹⁷ Ante nësëdëho Yesu watac ña vëyëw vëlëwu va cëfëhnëlehnëkëhniwo. Bare vëyëntaŵ vëvë kore va fop natëkëhniwo gë doku wamah ile ntidëho ÿa.

Ile mëntëndëlehnëdëni Inaw Wënu ña

¹⁸ Tac Yesu më ntehnëk: «Ye mëntëlëni Naw Wënu ña? Ye hodëfu wëntëndëlehnëwëhni? ¹⁹ Uÿëc tëh mutarëd* mëntëlëni, ule pahnëk asan

* **13:19** 13.19 Mutarëd: Ile wacik mutarëd ÿa wanëc atëh nte rokëde ye do fehëk wërëk. Wanëc wadëwu ña nëhnëmëk d'us bare dëp dëwu ña nayëk d'us.

hnë sarëdîj lëwu: pëhnëd, naÿ, nke had ankëhn, wusëry wã kođ kofëni hnam.

²⁰ «Ye hodëfu voku wëntëlehñëwëhni Naw Wënu ña? ²¹ Nke had levir ile nufëk asëval nëgw gë farin fayabah, tac cis fop.»

Mo rënkëd Naw Wën hna

²² Yesu Yerusalem nkoko njind karañëhatëndëhni vahnë va vankol vacankaf hna gë vatoy hna per. ²³ Ahnë më tëyëka: «Ahwëhn, njabëdëni bi vële fehëtëde va?»

Yesu më ntehnëkëhni fop: ²⁴ «Kamënyin arëнку rënka suyah hna; pëyadëmu, vëyabah njëkëlehñëdëni tënkëni hnë rënka rac bare vëhodina. ²⁵ Age ahwëhn tere ÿa cëdëk rënka ÿa, awotu g'ipër, tëkëdun avankëdu alehñatëdu: “Ahwëhn, pidëtëndifu!”

«Bare ntëkwadëhu: “Yëtëla bi vëhni mo yerun!”

²⁶ «Awa ntehnëdunëha: “Gena bi tokëlahninëk do celahninëk? Karañëruhëhni vahnë va wëwac vankol fu hna.”

²⁷ «Mbokëd ntehnu fëna: “Yëtëla bi ne nkejërun. Tavëryino, wühnë vële wok vësatëna vi, wënëd vi fop!”

²⁸ «Hnam rëkëd kondëni do cemëlehñandëni wabeñ ña, ge nurëhëhni vëhni Abëraham gë Isak, Sakob do gë wakila ña fop Naw Wën hna aravatewu wühnë g'ipër! ²⁹ Matidëni vahnë va vacape vanah tak. Ntañadëni laña lëw hni hna Naw Wën hna soñe ambënt ña. ³⁰ Vële ye gaki vërekwa vi yed vëryënkwëryënkwa va do vëryampo hnë vële ye vëryënkwëryënkwa vi yed vërekwa.»

Yesu tëfëka cëm Yerusalem hna

³¹ Wati rac dënk wafarise wëryampo tëhanihawo Yesu ntehnëniha: «Yiryeyi, ñawëtary ani; Erođ ñad ndawï.»

³² Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin alehnëhñunoŵa aÿi, avora vahnë ye had ÿin: “Dol g'acahn wayine lađëfu do yërëñëdëwëhni vahnë, fac rarëna hna puhñadëfu doku mën ÿa.” ³³ Bare dol, g'acahn do gë yini tëfëko ryëcalu kabi kila ÿa Yerusalem rëfëka nji soñe ndawï.

³⁴ «Wühnë vëvë Yerusalem vi, wühnë vële ryawëdëhëhni wakila do ryawëdëhëhni gë wëraka vële payik Wën ÿal hun va! Gante ñadëfuhu dus varëpu darël mën had cale nte varëpëkëhni vutahu vampaŵ vantëwu, bare maŵëluhna. ³⁵ Awa wëli Wënu ña tavëd cery hun ña: pëyadëmu bokëdilu hna ahnuwuno hafo wati nte ntehnëdun: “Arabi Wënu ña njëda ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!”»

14

Yesu njërëñëdëha ares hnë fac ntaŵëla hna

¹ Hnë fac ntaŵëla hna Yesu njiko hnë tere asankaf wafarise rok roka. Vële yeho hnam va njëkëdënihawo Yesu gë hakili. ² Asan ale cënkëk mbahn inji fop hahnëko haryënkwa lëwu. ³ Yesu më tëyëkëhni vëharañ sariya va gë wafarise wã: «Sariya fu ÿa maŵëryak bi, ma mbañëk bi njërëni ahñë fac ntaŵëla hna?» ⁴ Bare vëlekwalohna. Yesu më ñakëka njërëñëlehna aresa do ntehnëlehna mënc.

⁵ Tac më ntehnëkëhni: «Ge aryampo hnë wühnë ntëbaryëka aju ma ryahni hnë kolomba, dabëtëdilahna bi tañ wëlakënde nke fac ntaŵëla?»

⁶ Vëholëlohna ntëkwani wanës watac fëna.

Yesu niraďěhěhni vahně va soje vilaňa

⁷ Yesu kamahněko vėhneh va tėhnaďěni wėlaňa wale ŷak hnėfak ŷa. Awa mė nėsėhnėkėhni waŷi: ⁸ «Age ahnė macehnėk rok roka ambėnt cankaŷ, ant'ayi alaňa ile ŷak hnėfak. Koď nke ale lėbėki ntėnah fayehnaryik. ⁹ Ale ŷacehnėku ŷuhnė ŷa koď nŷij ntehnı: “Yėďaryehna aŷi iŷi laňa.” Awa, g'usėfėhnaŷ fo matėďu ayi alaňa hafo laňa rėkwa hna. ¹⁰ Age ahnė macehnėki, yirye alaňa laňa rėkwa hna. Koyėna ge tėkik ale ŷacehnėki ŷa, mpėď koď ntehnı: “Lawo, yŷ alaňa laňa hnėfak li.” Untėnah hu ŷa yed koyėna tase vėle laňalahnėrun va fop. ¹¹ Pėyaďėmu, ale-wo-le hnaŷėnaka mbanėďe, do ale vanaka naŷėnėďe.»

Yesu niraďěhěhni vahně va macėnihėhni vėhaŷėhnaŷ rok roka

¹² Tac Yesu mė ntehnėka ale ŷacėkėhniwo ŷa: «Age macehnėďu roka vė g'anent ma vė g'anėka, ant'aŷacėhni wėlawo hu ma vėhery hu, hnėnk hu ma vėsaryėnt hu vėvetak, kaŷi koď macėgėnihi vėhni fėna do cosėnihi ile yėďaruhėhniwo ŷa. ¹³ Bare ge macehnėďu roka ambėnt, macėryihni vėhaŷėhnaŷ, vėle nkoŷėk iňe ryampo mbahn hna, vėle raďėď do gė vumėp. ¹⁴ Koyėna nėfaďėhi, kaŷi vėhoďina mbėsanihi. Wėnu ŷa vėsadėhi ntėbi ile yėďaruhėhni ŷa ante mbėhnėďėni vėle satėk va.»

Wanės vėle ŷacehnik roka sankaf ambėnt

¹⁵ Ga nkwėryėni watac aryampo hnė vėle ntaňalahnėniho hna mė ntehnėka Yesu: «Mbėtak ale hnuŷaď laňa Naw Wėn hna!» ¹⁶ Yesu mė ntėkwaka gė iŷi uhnės uryndaryindan: «Asan ŷacehnėkėhniwo vahnė vėyabaŷ roka ambėnt cankaŷ. ¹⁷ Ga puhnayik roka ŷa mė payėka aryokuŷ a macihni vėfay va: “Yŷjėn, puhnayik.”

¹⁸ «Bare vėfay va fop muntaďėniho tavėhnini, vėhoďina njini roka. Asan a aryampo mė ntehnėka aryokuŷ a: “Kaŷ laŷėbu takan, umė ŷaďėfu yėkiwu; muntami tavėnde.”

¹⁹ «Aŷėntaŷ mė ntehnėka: “Waper wuhni mbėď laŷėbu, vėhni yidėfu yėkėhnaŷ; muntami tavėnde.”

²⁰ «Ahaŷary kat mė ntehnėk: “Takan ŷėlėbu, umė wobu koďa yihahnu.”

²¹ «Aryokuŷ a mė mbokak g'ale ndokunėnd pėyahna fop wade ntėkwajik ŷa. Awa ahwėhn tere ŷa ntavėkawo đus ntehnėlehna aryokuŷ alėŷu ŷa: “Yiryeyi ŷap waŷėŷa hna gė vankaŷ vambė nkol vi, ayoŷėhni vėhaŷėhnaŷ va gė vėle ye vorovoro va, vumėp va do gė vėle raďėď va.”

²² «Ga mbiŷėk toye, aryokuŷ a mė nŷŷėk ntehna ahwėhn tere ŷa: “Ntifu ile lehnakuho ŷa bare ha gaki nkok vilaňa va.”

²³ «Ahwėhn tere ŷa mė mbok ntehnėka aryokuŷ a lėŷu ŷa: “Yiryeyi vankaŷ vėhaŷ hna gė fop haryėnk wacece ŷa do ali fere ayoŷėhni vėle fankėlėďun va fop nŷŷėni, pėbahn tere mėn ŷi. ²⁴ Toňa ŷa fėyaďėmu, wėla aryampo hnė vėle ryėnkwaķėbu ŷacu vi tokėďina roka mėn ŷi!”»

Ale ŷaď nke arėfal Yesu tavėď fop

²⁵ Yesu nkoke njind do kore yabaŷ rėfėďėhawo. Mė caħetak ntehnėhni fop: ²⁶ «Ale yŷŷėď ŷal mėn, ami rėfėka ŷahno ntėbi rėmu, hnėmu, asėvalu, vutahu, vėheryu, vicėru, ntėbi umė đėnk. Ge gena umė, koďina nke arėfal mėn. ²⁷ Ale wok maŷana tėfėndo hafo paki cėm hnė kėrėwa hna koďina nke arėfal mėn.»

²⁸ «Ge aryampo hně wũhně ñađ mběry cery cankaŋ njihnah dañadina bi njěk ten koryi lěwu ŷa bi gwěr puhnand đoku ŷa! ²⁹ Ge aki fo pėgwėk měkėna puhna vėle hnuđ va tėkėđ ndasėhnėđėniha.

³⁰ «Ntehnėde: “Aŷi asan pėgwėk mbėryėnd bare měkėna puhna đoku ŷa!” ³¹ Ndampo fo nke ge ahnaŵ njinehniđėha ahnaŵantawu uŵėt, kwėhnatėhni vėsana wawuli pėhw (10,000) do aŷėntaŵ a njjatėnd gė vėsana wawuli wafėhw wahi (20,000). Dañadina bi ten njěk bi kod mėtėni? ³² Ge kodina, payėđėhėhni vahnė ahnaŵantawu hna, wati ante nkok ŋaŵėk ŋa, nkwėryėlėni antė mėtėni.» ³³ Awa, mė ntehnėk Yesu: «Koyėna nke: wėla aryampo hně wũhně kodina nke arėfal mėn ge mawėna tav ile kwėhnaŋ ŷa fop.

³⁴ «Waŋiry ŋa iñė fėrėn ye, bare ge gona ŋañ, hak kode mbokaryi ŋañėni; nkufahni nkal iŋi ma uhnėda ŵa? ³⁵ Nafa goryaryėđina waŋiry wante wok gona ŋañ; canėde. Nėparyin đus ge kwėhnarun vanė awėryahnu!»

15

Ife ile sėvėko hnuyik

¹ Vėrėf ŷatėtanke gė vahnė vėŵeh vėhaŵary tėhadėnihawo Yesu soŋe nėpaniha. ² Wafarise ŵa gė vėharan sariya va umė mėhnađėni ntehnėndėni: «Aŷi asan mawėk kacahni vėli wameh do tokėlahnėndėni gė vėhni!»

³ Awa Yesu mė nėsėhnėkėhni aki: ⁴ «Hně wũhně, ge ahnė kwėhnaŋ hni wape keme do cėvaryata ryampo, tavėđilihna bi wañėntaŵ ŋa fop hn'ile keryėđėhėhni hna njihahn njėkėlehna ile sėvėk ŷa hafo nuja? ⁵ Do ge nujėka natidėha, ndafidėha vankus hna mėnceryehn. ⁶ Age tėkėk tere lėwu hna macėđėhėhni wėlawoŵu ŵa gė vėsaryėntaŵu va fop do ntehnėhni: “Yijėn nėhin kabi nujėbuha ife mėn ile sėvėko ŷa!” ⁷ Paryi pėyadėmu, ambin hna fėna koyėna dėnk nkeđ: ge ali wameh aryampo fo nkwėcėtak vankeya va, uhnatah ŵa njađėđ đus hn'ambin hna ntebini vėsatah vėyabah vėle nkok balėna gwėcėt vankeya vantėŵ hni.»

Uŷėc koryi ule sėvėko hnuyik

⁸ Yesu mė mbok ntehnėk: «Ge asėval hwėhnaŋ waŋėc koryi ipėhw, cėvaryata uryampo, pėđėđina bi lampu ŷa, pahėc cery ŋa do njėhėr wajira fo hafo nu? ⁹ Do ge nuk, macėđėhėhni wėlawoŵu ŵa gė vėsaryėntaŵu va ntehnėhni: “Nėhėnėfu kabi nubu uŷėc koryi ule hnambėbuho ŵa!” ¹⁰ Toña ŷa fėyadėmu, ge aŵen aryampo fo nkwėcėtak vankeya vameh vantėŵu va wamėleka Wėnu ŋa natėđėhėhni đus.»

Rėm le hnuka fatah fantėŵu fante sėvėko

¹¹ Yesu mė mbok ntehnėk: «Asan hwėhnaŋ hniwo vutah vucan vuki. ¹² Fatoy fa mė ntehnėka rėmu: “Apa, yėđarye hnapul ile lėŵ đėfu ŷa.” Awa rėm ŷa mė cahėlehnėkėhni vutahu hnapul lėwu ŷa.

¹³ «Hně wafac toye, fatah fatoy fa mė nkwađėk ile ceharyiko ŷa, njilehn hn'inkal ŋaŵah đus gė koryi lėwu ŷa fop. Umė njik tokėk koryi lėwu ŷa hnam hafo puhn. ¹⁴ Ga puhnėk koryi ŷa, inte cankaŋ yeho nkal tac, pėgwėlehn njėkėlehnađ ile rėfėka ŷa. ¹⁵ Njilehn ndokunėhnađina asan avė nkal tac. Asan arac, umė njoka gė wėhaŷ walėwu njėkandėhni

vampëhëmpëh* . 16 Fatah fa ñadëho ðus pihñënanti wëla g'uryav vampëhëmpëh wã fo, bare ahñë yëðadilawohna.

17 «Awa ndënkwëtaheh nteha: “Vëryokuñ Apa va fop tokëðëni gante ñadëni ka bare ami, inte yad ndawo ani! 18 Mbokadëfu gë vëhni Apa lehnëwa: ‘Apa, ntëntahnëbuha Wënu ña do ntëntahnëmi wëjë fëna. 19 Gona tëfo yewu fatah hu. Pëlarýe had aryampo gë vëryokuñ hu ki.’ ” 20 Kahnëtaheh mbokand gë vëhni rëmu. Fatah fa nkoço ñaw tëkahh tere hna nujata rëmu yã ga njijëð, umë kaýëhnahnëka ðus g'aju do nkary kacahna g'uhnatah.

21 «Tac fatah fa më ntehnëka rëmu: “Apa, ntëntahnëbuha Wënu ña do ntëntahnëmi wëjë fëna. Gona tëfo yewu fatah hu.”

22 «Bare rëmu më ntekëhni tañ vëryokuñ vëlëwu va: “Dëfëryin ayoju acud ante yãk wamëk ña asuduna ajë mëñ aýi; dirýina nënk fëmbak hna†, do afaryuna wapary. 23 Yojëna fañihni fante yãk hniryëkéfa arýawuna; tokinëhna ntihañhina ambënt. 24 Aýi ajë mëñ had ale sëmëk nkeho do tame mbëhnik, cëvëko do nubuha.” Pëgwëlehnëni ambënt ña.

25 «Wati rac, fatah fandënkweýënkwe asan arac fa g'ikaý nkeho. Ga mëncid tëhat tere yã, umë nkweýëkéhni vahñë ga nkaýëðëni. 26 Më macëka aryokuñ aryampo tëya bi ye ye tere hna. 27 Aryokuñ a më ntëkwaka: “Ahery hu wëncik, rëmuñ më ndawëhnëka fañihni fante hniryëk fa, kafi yam fo mëncik.”

28 «Ntavëlehna fatah fandënkweýënkwe fa do ñwëýëko tënkëðina tere hna. Rëmu më cahnik muntahna tënk. 29 Bare umë ntëkwaka: “Nëpary, Apa, wabëhn wayabah ye kobëri ga ndokuñëhnahñëðëmi, hara gwajëhnëlihna wëla uhñës ryampo. Bare wëla fanankal yëðalihowãhna lihahnëfuna ambënt gë wëlawo mëñ wã. 30 Aýi ajë hu ale wëncik aýi, umë gë wëséval tokëni koryi hu yã fop bare umë ryawëhñëruha fañihni faniryah fa alinëhnañhina ambënt!”

31 «Rëmu më ntëkwaka: “Fatah mëñ, wëjë g'ami nkelahnik kwëlëkwël, do fop ile hwëhnëbu yã wëjë hwëhnëk. 32 Tëfëka natëfu ntiyin ambënt kabi aýi ahery hu, ale wëncik aýi, had ale sëmëk nkeho, mbëhnaryëkowa, cëvëko do nuyik.”»

16

Aryokuñ ale ritëk

1 Tac Yesu më ntehnëkéhni vëréfal vëlëwu va: «Ahwëhn hnapul yabah yeho. Asan arac hwëhñakawo aryokuñ ale kwëtahnëko ðus. Fac ryampo umë njijik pëyayik: “Aryokuñ hu yã përékanëð hnapul hu yã fop.” 2 Asan a më macëka aryokuñ a nteha: “Awa, ye wëryëðëfu hnësëde soñe hu? Pëyarye gante ndokuñahñëru hnapul mëñ ka: kodila awo aye aryokuñ mëñ.”

3 «Aryokuñ a më ntehnak: “Ale ryokuñëhñëðëfu yã ðaça nkeho. Hak ga ntiyaðëfu? Age ntehnëbu yiwu yam, kwëhnala fanka. Age ntehnëbu fëna yiwu wunta, cëfëndëho. 4 Njëtëbu ile lidëfu yã wëla layiwu ðoku li nuyaðëfu hn'ile ñëwëðëfu!”

* 15:15 15.15 Vampëhëmpëh: Vampëhëmpëh va wafacëna haryënkwe wasëwif wã. † 15:22 15.22 Dirýina anënk fëmbak hna: Anënk ña rufahnëðëha fatah fa tere hna nkentahnik.

⁵ «Umë macëkëhni aryampo aryampo fop vële hnavëkawo ale ndokunënd va. Më ntehnëka aryënkwëryënkwa: “Wayëhw wonanëruha ale ryokunëhnëdëfu aji?”»

⁶ «Asan a më ntëkwak: “Wabidfo keme (100) wacankaf wagu wonanëbuha.”»

«Aryokun a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ña. Dañary ñap aher wafëhw imbëd (50).”»

⁷ «Më mbok ntehnëka ahaŵary: “Wëjë lë, wayëhw wonanëruha?”»

«Më ntëkwak: “Wësaku keme (100) vantimp.”»

«Aryokun a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ña; kerëry wafëhw mbëd gë warar (80).”» Koyëna ntikëhniwo fop.

⁸ «Awa, ahwëhn hnapul a, ga nuko gante kamënako ka, nësëko wapërën soje warit aji aryokun a mama tokahnëkawo. Toña ya fëyadëmu, vële fabëk vëyi yi duniya vi fo yak ritëk yëbëlan lëw hni ntëbënihëhni vëvë hnë humpen Wën vi. Vëvë hnë humpen Wën vi vëyëtëna gante nkedëni gë iyi duniya.»

⁹ «Ami ntehnëdëmu: Yëdahnëryindën iyi hnapul vë duniya ile rokad gante tëfëka ka. Koyëna, ge puraryëku, Wënu ña kacadëhu tere lëwu hna do nujadunëhëhni wëlawo.

¹⁰ «Ale facënak viyë vile yak vak hna pacënad visankaf hna fëna; ale ronkënak viyë vile yak vak hna tonkënad visankaf hna fëna. ¹¹ Awa, ge pacënaluhna hnë hnapul vë duniya li, Wënu ña kwëtehnahnëdëhu bi hnapul paryi ya? ¹² Do ge pacënaluhna hnapul vëyëntaw hna Wënu ña njëdadëhu bi hnapul ile hwëhnërun paryi ya?»

¹³ «Ahnë kodina njohalëhni vahnë vëhi gë ntaŵary dëwu ña fop: canjëdëni garyampo do ñahnëdëha; ñëwëdëha aÿëntaw a do njafa. Kodiluhna ayohaluna Wënu ña do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

¹⁴ Wafarise, wale wëryëko wañi wanës fop ña, njafanjëdënihawo Yesu, kabï koryi ya yeho lawo lëw hni ya. ¹⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Wühnë ntiyadun had vësatah tase vahnë hna, bare Wënu ña njëtëk ile ye ntaŵary hun hna. Toña ya fëyadëmu, ile naÿënëni vahnë ya Wënu ña ñadina rac.

¹⁶ «Sariya Moyis ya gë vëkayëte wakila va kwëhnako fanka hafo ante tëkiko San Ayary a do kobëri tac, pëyahniko Wanës Wakasëk itëk Naŵ Wënu ña do ale-wo-le ntid fere fop tënkahn. ¹⁷ Dehnëla sariya ya goryeryëna fanka. Ambin ñi g'inkal inji yancëk nambi gë fakerëh fëndampo fatiy famb sariya cëvëdina muk.

¹⁸ «Sariya ya tufahnëd, ale vambëka asëvalu do ñëla ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ña, do ale yëlëka asëval ale mbambëka asan ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ña.»

Uhnës uryindaryindan soje Lasar g'asan avetak

¹⁹ Awa Yesu nantanëhnëkëhniwo iyi uhnës uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Asan arac viyi viwamah ntiyadëho vilakah ntaŵi do tokëdëho had ambënt ye tere lëwu hna fac-wo-fac. ²⁰ Asan ahaÿëhnah yeho fëna, Lasar maciko. Rënka tere avetak hna ntanëdëho, wahajëhn fo nkehawo mbahn inji fop. ²¹ Vacawël ile tokëdëho avetak va ñadëho dufus tok; bare ñoñ yëdafelohna. Ile yak siyamëk ya waße ña fo yijëdëho ndaÿëndëniha wahajëhn wa.

²² «Awa, fac ryampo ahaÿëhnah a cëmëko do wamëleka ña më njonihia ñarël vëhni Abëraham hna. Tac avetak a fëna cëmëko, më mbañik,

²³ janáma hna ntabiko, hnam korotédého dus. Ga njëkalend më nuka ñawët Abëraham gë Lasar ga kakëni. ²⁴ Avetak a pëgwëlehn ndekand: “Apa Abëraham, kaÿëhnahnëryiyi g’ami! Payehna Lasar koyi wëla sëmët irufa lëwu ÿi fo wënka hna njij njamënahno ryëw ÿi, korotédëfu dus hnë hunj hwëdëh.” ²⁵ Bare Abëraham më ntëkwaka: “Fatah mën, dënkwëтары fop ile ÿaduho ÿa nuÿaruro ante nkoruho cëmëlihna ña, bare Lasar mbër ña nuÿako umë. Tame, ani mbosëvosehnde wako wadëwu hna, hara wëjë mbër ña yehahnëru. ²⁶ Do fëna hatëh hacankaf yehëhna yëbëlan fu soñe vële ÿad njiryini va vëhodina, do kodena ndaniji fëna hatëh hi njihahniji hn’ile nkebun li.”

²⁷ «Avetak a umë ntehnëka: “Apa, këlami, payëryehna awa Lasar tere apa hna. ²⁸ Vukery imbëd hwëhnaÿu hnam. Nji njëtëdanëhni soñe antë njijëni vëhni fëna hnë iÿi ÿëwa hwëhn mbër.”

²⁹ «Abëraham më ntëkwaka: “Vikerëh Moyis gë wakila ña ye ile yëtëdanëdëhëhni vëhery hu va: arabi nëpanihëhni do mawëhnëndënihëhni!”

³⁰ «Avetak a më ntehnëk: “Umë gedina gwër, Apa Abëraham. Bare ge ahnë mbëhnëk vësëm hna nji tëkatëhni, nkwcëtaðëni vankeya va.”

³¹ «Bare Abëraham më ntëkwaka: “Vëhnëpana vikerëh Moyis va wakila ña; gena ge ahnë vëhnëk vësëm hna mawëhnëdëni.”»

17

Wameh g’itavëhn

¹ Yesu më lenëkëhniwo vërefal vëlëwu va: «Nked kwëlékwël ile rëkëd ntiyehndëhni vahné va wameh. Bare meka ale liyehnéka aÿëntaÿu wameh! ² Soñe sifa ahnë arac pecek nkwaki bëraka gëb li tac ntabi hnë wov, ani gë ntiyehnahndënda ahnë wameh lakënde fatah Wën fëndampo fo.» ³ Yesu më mbok ntehnëk: «Keharyin dus!

«Ge aÿënta hu ntëntahnëki niraryehna; ge maÿëk ntëntëk do nkwcëta vankeya va tavëhnëryehna. ⁴ Lakënde ntëntahni wahwënta mbëd gë wahi fac hna do nte-wo-nte ña mbokaj ntehni: “Tavëhnërye, ntëntëbu”, tavëhnëryehna.»

Fanka ikwëtahn

⁵ Tac vëfayik va ntehnënihawo Ahwëhn a: «Gwëneri ikwëtahn dëw fu ña!» ⁶ Ahwëhn a më ntëkwakëhni: «Ge kwëhnarun ikwëtahn nte vak had uÿëc mutarëd, kodun alehnuna aÿ’atëh, “Gëcary ani ayi afëla wov hna”, do mawëndëhu.»

Aryokuÿ ale liç’ doku lëwu

⁷ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ahnë hnë wühne kwëhnaka aramp ale yamëd wëhaÿ ma heryëdëhëhni wusaw, gena bi dehnëdilahna ge mëncik: “ÿij alaña arok roka ÿa.” ⁸ Bare ntehnëdëha: “Ge pëhwëtaru ahnëgëhno roku do sewu, tac g’arok g’ase, wëjë fëna.” ⁹ Tëfëlahna camehni aramp arac kabi doku lëwu ÿa fo ntik. ¹⁰ Koyëna nke soñe hun ÿa fëna, ge ntirun fop ile ntehnëku Wën ÿa, dehnëryin: “Vëryokuÿ fo yebun vële wok vëwonëhnanina iñë. Doku lëw fu ÿa fo libun.”»

Yesu vëhwëhn mbiÿ pëhw njërenëd

¹¹ Ante nkoko njind Yesu Yerusalem ña, yëbëlan resiÿo Samari gë Galile tëfëko. ¹² Ante ntënkëdëho ankol ña tëhanihawo vëhwëhn ambiÿ

ipëhw. Umë kahnëni n̄awēt¹³ pëgwëlehnëni këlandëniha ndekandëni: «Yesu, Asankaf, kaÿëhnahnëryiÿi gë fuhnë!»¹⁴ Yesu, ga nukëhni, më ntehnëkëhni: «Yiryin njëkënihu vësëna wasadëha va.*» Wati nte njidëniho ña, njërëniho.

¹⁵ Aryampo hnë vëhni, ga nuk njërëk, mbokajëko ndekajatënd icëmb Wënu ña. ¹⁶ Ga tëkik darël Yesu, ndënkwëhnëlehn haryënkw lëwu yëka ÿi nkal li, do camehnënda. Asan arac avë Samari yeho.

¹⁷ Yesu më ntehnëka: «Gena bi pëhw iña fop yërënik? Ne nkehëhni mbëd gë vëhnah vëÿëntaŵ va? ¹⁸ Vëhnahana bi mbokajëni camehnëniha Wënu ña? Ahneh ale wok gena sëwif, aÿi fo vokajëk?»

¹⁹ Tac Yesu më ntehnëka asan a: «Matëry, ayi; kwëtahnëhu ña njërëni.»

Naŵ Wënu ña rëk tëki

²⁰ Fac ryampo wafarise wã tëÿënihawo Yesu bi guve tëkid Naŵ Wënu ña. Umë ntëkwakëhni: «Naŵ Wënu ña yijëdina had inë ile huðe.

²¹ Dehnëdëna: “Ani nke”, ma “Hnani nke”, ami pëÿadëmu, Naŵ Wënu ña hnë wühnë tëk nke lakënde nuðiluhna.»

²² Tac më ntekëhni vërëfal va: «Wati yeÿëk ile përedëhu ahnuwuna Ajë Ahn'a wëla fac ryampo fo, bare nuðilunahna. ²³ Ntehnëderun: “Ani nke!” ma “Hnani nke!” Ant'aŵawu, ant'arëfuni. ²⁴ Yëtëryin, fac Ajë Ahn'a, ge tëkik, nkeð had mbilëbilik ambin hn'ani penëlehn ðuniÿa ÿi fop. ²⁵ Bare afo korot ten ðus, do vahnë vëvë dol vi n̄wëÿëdëniha.

²⁶ «Wafac wale njihahnið Ajë Ahn'a nkeð had gë yamani rëm fu sankaf, Nowe, ka. ²⁷ Vahnë va tokëdëniho, cedëniho, ñëlëldëniho, do njëdahnëdënihëhniwo vëryag hni va ñëlini, hafo fac hn'ile tënkahnëko Nowe sisikulu hna. Awa wac sankaf yijëko nkal hna ndawëhni fop.*

²⁸ «Nkeho fëna had yamani Lot ÿa: vahnë va tokëdëniho, cedëniho, ntaŵëdëniho do nkwaðëdëniho, njamëdëniho do mbëryëdëniho watere, ²⁹ hafo fac hn'ile cahnëko Lot Sodom hna: Wënu ña tëviko g'ambin rëv hwëdëh do gë wëraka hwëdëh ndawëkëhniwo vahnë va fop†.

³⁰ «Koyëna nkeð fac le tufëhnað Ajë Ahn'a: vahnë va ðoku lëw hni fo ntidëni, vëfëhwëtaðina ikaca mën.

³¹ «Fac rac ale yeð karyënkw cery ntëwu ña, antë tënk bambery nuf viÿë vilëwu; do ale ye hn'ikaÿ dëwu ÿa fëna antë mënc gë ÿalu.

³² Ndënkwëтарыin ile yehawo asëval Lot ÿa‡. ³³ Ale ÿað iÿi ðuniÿa ÿa cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iÿi ðuniÿa ÿa pehëtað umë dënk.

³⁴ Pëÿadëmu, hnë umëð tac vahnë vëhi ryakëð hn'ipad ndampo fo; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a. ³⁵ Vësëval vëhi rëkëð ndawëndëni ryëwa ndampo fo; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a. ³⁶ [Vësan vëhi yeð hn'ikaÿ; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a.»]

³⁷ Vërëfal va më tëÿëniha: «Ahwëhn, ne nkeð watac?»

Yesu më ntëkwakëhni: «Hn'ile nkeð waÿas hna mbarëpëlëdëni wahuy wã.»

* **17:14** 17.14 Yiryin njëkënihu vësëna wasadëha va fëhnëtanëk vësëna wasadëha va nunihëhni do pëÿahnëhni vëhwëhn mbÿi va njërëni. (Soñe Walevi 14) ✪ **17:27** 17.27: Wapëgwala 6.9; 7.24 † **17:29** 17.29 Ndawëkëhniwo vahnë va fop afo tere Lot ÿa. (Wapëgwala 19.29) ‡ **17:32** 17.32 Asëval Lot ÿa mbacik nke had apahn wanjiry. (Wapëgwala 19.26)

18

Uhnës uryindaryindan soje ahitiŋ ayapah

¹ Yesu më mbok nësëhnëkëhni kat vëřefal vëlëwu va tufahnëhni tefëkëhni njëfandëni kwëlëkwël hara vësilëtana: ² «Nkeho hn'ankol ndampo ahitiŋ ale woko dakëđilahna gë Wënu ŋa do dënëñëđilëhniwohna vahnë va. ³ Nkeho fëna hn'ankol tac asëval ale cëmaryëko asan. Asëval arac njiđëho kwëlëkwël ahitiŋ hna ntehnënda kitijëhni g'ale nkelëkëhni ŋa.

⁴ «Ahitiŋ a ŋwëyëđëho kwëlëkwël, tac më ntehnak: “Dakëđilohna gë Wënu ŋa do dënëñëđëwëhnihna vahnë va, ⁵ bare kabi ayi asëval mbërehnëko, kitijëđëfuhëhni, soje antë mbok nijj njankëndo gë wanës.”»

⁶ Tac Ahwëhn a më mbok ntehnëk: «Nëparyin wante nësëk ahitiŋ ayapah arac! ⁷ Awa, Wënu ŋa lë gwëcanëđilohna bi vële kwëhnëk va age muntađëniha g'umëđ gë g'anent? Demankëđilihna bi? ⁸ Pëyađëmu, nkwëcanëđëhëhni wati le rëfëka ŋa. Bare ge Ajë Ahn'a mbokajëk tëkatëđëhëhni bi vële hwëtahnëka nkal li?»

Farise gë arëf ŋatëtanke

⁹ Yesu mboko nanta iyi uhnës uryindaryindan soje vële ntiyahnëk satëk do yafëkëhni vëyëntaŋ va fop: ¹⁰ «Nkeho farise g'arëf ŋatëtanke. Vësan vërac tënkëniho Cery Wën Cankaf hna imunta. ¹¹ Farise ŋa më kahnëk muntađ cahët minu fo ntehnënd: “Wën, camehnëmi gante nkobu gela gë vëyëntaŋ ki, vële leđ vëyi vahnë, wëk do yëkëlehnëđ vësëval vëhaŋary; ha, camehnëmi gante nkobu gela g'aŋi arëf ŋatëtanke ki. ¹² Cuŋëđëfu wahwënta wahi wafac mbëđ gë wahi hna, do njëfahnëđëfu Cery Wën Cankaf hna hwëhn pëhw hn'ile-wo-le hnuŋabu hna.”

¹³ «Arëf ŋatëtanke ŋa, umë, kamëhni kahnëko ŋawët mbankatënd sakahnëha do đëkëđilohna kan g'ambin ntehnënd: “Wën, kaŋëhnahnëryiŋi g'ami, aravëhno kabi aŋen yebu.”»

¹⁴ Yesu më mbok ntehnëk: «Paryi pëyađëmu, Wënu ŋa arëf ŋatëtanke yi, ntehnëko satëk, gena farise yi. Ale-wo-le hnaŋënaka mbanëđë bare ale vanaka naŋënëđë.»

Naŋ Wënu ŋa vële ye had vutah hwëhnëk

¹⁵ Vahnë yinenëhnikawo Yesu wëla vutah vutoy va tindëhni wëbák wadëwu ŋa ndëwahni. Vëřefal va, ga nuni rac, më niranihëhni. ¹⁶ Bare Yesu më tahëndakëhni vutah va do ntehn: «Tavëryinëhni nijjieni vutah va, ant'aŋwemaŋehnni, kabi Naŋ Wënu ŋa vële ye had vëhni va hwëhnëk. ¹⁷ Toña ŋa fëyađëmu, ale wok maŋëhnëlahna Wënu ŋa had gante maŋëndëhëhni fatah rëmu gë hnëmu ka tënkëđina muk Naŋ Wën hna.»

Asan avetak gë Yesu

¹⁸ Hnë wati rac, asankaf wasëwif rëyëkawo Yesu: «Aharan afërën, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

¹⁹ Yesu më ntëkwaka: «Soje ye wacëđduho afërën? Ahnë afërën gena ge gena Wënu ŋa fo. ²⁰ Soje ile rëyëru yi, gena njëtëru bi vakwëđa va? “Ant'aryaŋa ahnë; ant'aryakëlehna asëval ahaŋary; ant'ale; ant'aye seđe wamër; dënëñëryihni rëmuh gë hnëmuh.”»

²¹ Asan a më ntëkwaka: «Vaŋi vakwëđa fop maŋëhnëbë koßëri utah mën hna.»

²² Yesu, ga nkwëryëk wanës watac, më ntehnëka: «Awa, inë ryampo wojëki: yiry awaf fop ile hwëhnaru ÿa do ayëdahni koryi ÿa vëhaÿëhnah va, koyëna nuÿadu hnapul yafah ambin hna. Tac yij arëfëlehnëndo ami fo.»

²³ Bare asan a, ga nkwëryëk wante ntehnëka Yesu ña, njamëlehnëko kabi mbetako dus. ²⁴ Yesu, ga nuka gante njamëk ka, më ntehnëk: «Ntakëk vëvetak tënkëni Naw Wën hna! ²⁵ Itënk yonkomb hnë hatëh sirehn ÿak hnëÿëk g'itënk avetak Inaw Wën hna.»

²⁶ Vële hnëpadëhawo va më ntehnëni: «Mo ye awa ale hode pehëti ÿa?»

²⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë va vëhodina, bare Wënu ña kod.»

²⁸ Awa, Piyer më ntehnëka Yesu: «Nëpary, tavëbun ile hwëhnbun ÿa fop soje arëfëlehnënde.»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmu: ge ahnë tavëk tere lëwu, asëvalu, vëheryu, do vicëru, rëmu gë hnëmu gë vutahu soje Naw Wënu ña, ³⁰ nuÿad ntëbi ile kwëhnako kobëri ÿa do nuÿad duniÿa ile wok puđina wati ile yeÿëk ÿi.»

Rarëna ÿa pëyahned Yesu cëm dëwu ña

³¹ Yesu canaryëkëhniwo vërefal pëhw gë vëhi va do ntehnëni: «Nëparyin, gë Yerusalem njiden. Hnam ntiyad fop ile kerëni wakila soje Ajë Ahn'a. ³² Njëdahnedëniha vële wok vëyena wasëwif, njafanëdëniha, njewëdëniha, tëpahnedëniha, ³³ ntampëdëniha, tac ndawëdëniha; do fac rarëna hna mbëhnëd.»

³⁴ Bare ñon vëyëtëlohna ile nësëd; cowinio ile ye wanës watac ÿa do wanës Yesu watac ntëbëkëhniwo.

Yesu umëp njërenëd

³⁵ Ante tëhadëho Yesu nkol Seriko ña, umëp lañako wuntadëho ðarël nkañ hna. ³⁶ Ga nkwëryëk wëñañ kore le ryëcëdëho umë tëyëk bi ye ye.

³⁷ Më pëyayik: «Yesu vë Nasaret ryëcëd.»

³⁸ Awa, më ndekak: «Yesu, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

³⁹ Vële ryënkwëko va më niranika ndemëhna, bare tac nkwënek wadëka ña: «Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁰ Yesu kahnëko, më ntehnëk njinenëhnijihna umëp uña. Ga tëkaryijik, Yesu më tëyëka: ⁴¹ «Ye ÿadu linëhni?»

Umë ntëkwak: «Ahwëhn, vok hnundu ÿadëfu.»

⁴² Yesu më ntehnëka: «Arafi avoka ahnund; kwëtahn hu ña pehëtëki*.»

⁴³ Tan, mbokalehn nund do tëfëlehnënda Yesu cëmbatënda Wënu ña. Kore ÿa fop nuniho watac do cëmbëntëdenihawo Wënu ña.

19

Yesu gë Yase

¹ Yesu tënkëko Seriko hna do ndëcëdëho nkol hna. ² Asan ale wacik Yase yeho hnam. Asankaf vëref ÿatëtanke yeho do mbetako dus. ³ Ñadëho nuhna ale wacëde Yesu ÿa bare kodilohna kabi yihnelohna do vahnë va njabëniho haryënkw lëwu. ⁴ Awa, umë nkaryëk karyënkw gë nkañ ante tëfëd Yesu, kay hnë tëh soje nuhna.

* 18:42 18.42 Kwëtahn hu ña pehëtëki: Kode nkwëryi fëna kwëtahn hu ña njërenëki.

⁵ Ga tëkëk Yesu ßay hnam më kaŋaka do ntehna: «Cëli ñap, Yase: dol ýal hu hna njinëgadëfu.» ⁶ Yase cëlëlehni ñap njohna Yesu g'uhnatah gë tere lëwu.

⁷ Ga nuni watac, fop ntavëkëhniwo, më ñakëñakëdëni nësëndëni wëßa Yesu: «Tere ale lid wameh cëlahnëk aýi asan.»

⁸ Ga tëkëni tere hna, Yase kahnëko haryënkw Ahwëhn a ntehna: «Nëpary, Ahwëhn, njëfadëfuhëhni cape ndampo hnapul mën ýa vëhaýëhnah va, do ge nufëhnëßuha ahnë koryi dëcët, mbësadëfuha wahwënta wahnah g'ile hnufëhnëßuha ýa.»

⁹ Yesu më ntehnëk: «Dol Wënu ña pehëtëkëhni vëvë iýi tere vi, paryi nke, aýi asan fëna fatah Abëraham ye. ¹⁰ Pëyaðëmu, Ajë Ahn'a njijëk njëkëlehñehni do pehëtëhni vële sëvëko va.»

Vëryokuŋ pëhw vële hwëtehnañnik koryi

¹¹ Yesu më mbok nantanëkëhni uhnës uryindaryindan soŋe vële wëryëko takan wanës watac va kabi tëhako Ýerusalem do ntiyahñëkëhniwo vahnë va tameki tëkið Naw' Wënu ña. ¹² Wëlin ile nësëko ýa: «Asan yeho ale hnañiko hnë tere lënah, nji hn'inkal ñawah, soŋe nji nawëndi; tac do wavokaj. ¹³ Njihahnënd ýa umë macëkëhni vëryokuŋ ipëhw vëlëwu va, njëðakëhni ale-wo-le uýëc sanu hwëhn nafa* yabah do ntehnëhni: “Dokuñandin iýi hnapul hafo vokaju.”

¹⁴ «Ñëwënihawo ðus asan arac; umë payënihëhni vëfay kamëhni lëwu pëyahñëni: “Ñadilëfunahna aýi asan nawëhnëfu nkal fu li.”

¹⁵ «Bare rëkëk nawëndi. Tac më mbokajëk nkal dëwu hna do macehnëhni vëryokuŋ vëlëwu vële njëðako koryi va: ñaðëho njët bi hak ndokunañhëni ale-wo-le.

¹⁶ «Aryënkwëryënkw a më njijëk ntehn: “Ahwëhn, uýëc sanu ule yëðaruhowo wã nagëk wañëc pëhw.” ¹⁷ Ahnañ a më ntehnëka: “Njivëk, aryokuŋ afeñen yeru; kabi pacënaru viýë viroy hna, ntidëmi asankaf hnë vankol ipëhw.”

¹⁸ «Ahigëna ýa më njijëk ntehn: “Ahwëhn, uýëc sanu hu wã wañëc imbëð nagëk.”

¹⁹ «Ahnañ më ntehnëka: “Awa, wëjë asankaf vankol imbëð lidëmi.”

²⁰ «Aryokuŋ ahañary më njijëk ntehn: “Ahwëhn, wëli uýëc sanu hu wã; hnë fankwëý ipand kwëtëßuho. ²¹ Ntakëkowo gë wëjë kabi njapëru: nufëðu ile woru kwëtëlihna do kacëðu ile woru naðëlihna.”

²² «Ahnañ a më ntehnëka: “Aryokuŋ añeh yeru, wante hnësëru ñi hwëðandëmi. Ntehnëru njëtëruho njapëßu, nufëðëfu ile wobu kwëtëla do kwëcëðëfu ile wobu naðëla. ²³ Awa, ge koyëna nke, soŋe ye woru kwëtëlihna koryi mën ýa hnë bank? Ge mënciðu kokëndëßu wëñëhniwu ge mbidëfu.”

²⁴ «Tac më ntehnëkëhni vële yeho hnam va fop: “Tebëryina ayëðawuna ale hwëhñak wañëc sanu pëhw aýi.”

²⁵ «Umë ntëkwaniha: “Ahwëhn, umë njabëka, tëk kwëhna wañëc ipëhw!”

²⁶ «Toña ýa fëyaðëmu, ale hwëhñak ýa nkwëñënde, ßare ale wok kwëhñana ýa, tebëcfe wëla ile liyahñëka rëkëk nuýa ýa. ²⁷ Awa, soŋe

* **19:13** 19.13 Uýëc sanu hwëhn nafa këñëlahnëk gë cos soŋe wafac keme (100).

vële wok vëjadina yenëhnëwëhni ahnaŵ vi yojënëhni ani aryaŵuni tase mën.»

Itënk Yesu Yerusalem

²⁸ Ga nësëk koyëna, Yesu kahnëtako ndënkwëhnëhni vahnë va nkaŵ hna njindëni Yerusalem. ²⁹ Ante tēhako nkol Betëfase gë nkol Betani, d'arël Kuŋ Oliviye hna, umë payëkëhni vërëfal vëhi haryënkŵ, ³⁰ më lehnëkëhniwo: «Yiryin hn'ankol ante ye haryënkŵ n̄i. Age tēkërun tēkatëdunëha, ga pokik, fapali fante wok kobëri kayina. Pëtina ayojuna ani.» ³¹ Age ahnë tēyëku bi soje ye fëtëdunëha, dehnëryina Ahwëhn a valëka.

³² Vërëfal va njilehnëni do tēkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka. ³³ Wati ante pëtëdënihawo fapali ŋa vële hwëhnëka va më tēyënihëhni: «Soje ye fëtëdunëha fapali fi?»

³⁴ Umë ntëkwani: «Ahwëhn a valëka.»

³⁵ Tac më njonëhnëniha fapali fa Yesu, tindëniha vacuŵ vantëŵ hni va kayëndëlehnëniha hnam Yesu, ³⁶ kore ŷa ntanëndënihawo Yesu vacuŵ vantëŵ hni va nkaŵ hna njitënd.

³⁷ Ante tēhadëniho Yerusalem ŋa, gë cape cëpëta Kuŋ Oliviye ŋa, kore vërëfal ŷa fop pëbëkëhniwo uhnatah w̄a, pëgwëlehnëni ndekandëni cëmbëndëniha Wënu ŋa kabi viyë vifëmpëhnahnah viyabah nuniho.

³⁸ Ntehnëdëniho: «Araŋi Ahwëhn a Wënu ŋa njëda ale yijëd naŵ g'uŵac lëŵu w̄a! Araŋi yam ŷa nke hn'ambin hna do Wën Hunte Sëpëk Fop ŋa cëmbi!*

³⁹ Wafarise wëryampo yentiko kore hna më ntehnëniha Yesu: «Aharaj, dehnëryihni vërëfal hu vi ndemëhnani.»

⁴⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ge ndemëhnani, wëraka w̄i ndekad cëmb mën iŋa!»

Yesu Yerusalem konëhnëd

⁴¹ Yesu, ante tēhako nut naŵ Yerusalem ŋa, konëhnëdëhawo, ⁴² ntehnatënd: «Yerusalem, kayëhnahnëko gë wëjë. Age njëtakëndu ile lidu ahnuŷahn yam ŷa, wëla dol fo, njivakëndëhi. Bare umë tame coŵiru! ⁴³ Wafac yenëhniki vëyëŵ hu va mbëryëdëni hëya kece hu hna tēnkëhnahnënihi. Kwërëdënihi caharaŋ do ñayëdënihi vacape va fop. ⁴⁴ Mbëvendënihi fop, wëjë gë bulunda lëŵ hu ŷa, vëravëndilihna wëla itaka dampo nko tinda hnë yëntaŵ. Yin fop nkeŵ kabi yavëtëlihna wati ile nijjëk Wënu ndemaŷi ŷa!»

Yesu ntaðëhëhni vëwaf va Cery Wën Cankaf hna

⁴⁵ Yesu tēnkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntaðëhni vëwaf vële yeho hnam va†. ⁴⁶ Ntehnëdëhëhniwo: «Vikerëh Wënu va më lek: “Cery mën ŋa Cery iyëfa macëde.”* Bare wühnë, soŵa vële lirun!*

⁴⁷ Yesu karanëdëhëhniwo fac-wo-fac Cery Wën Cankaf hna. Vësankaf vësëna wasadëha va, gë vëharaj sariya va do gë vëvë karyënkŵ bulunda va fop njëkëlehnëdëniho ndaŵëhnëniha. ⁴⁸ Bare vëyëtëlohna bi hak ntifëni pëlahnëniha, kabi bulunda ŷa fop nkok nëpanda kwëlëkwël, umë fo ndilaniho.

* **19:38** 19.38: Wahnëw 118.26 † **19:45** 19.45 Vëwaf vële yeho hnam va: Tëfëlahna nkehni vëwaf Cery Wën Cankaf hna. * **19:46** 19.46: Esayi 56.7 * **19:46** 19.46: Seremi 7.11

20

Ne matik ucankaf Yesu ŋi

¹ Fac ryampo, Yesu karanjēdēhēhniwo bulunda ŋa Cery Wēn Cankaf hna do pēyadēhēhniwo Wanēs Wakasēk ŋa. Vēsankaf vēsena wasadēha va gē vēharan sariya va do gē vicēr va tēhanihawo ² do tēyēniha: «Pēyaryifu, bi gi'yēhne fanka ntidu vēyin, mo lehnēki alind?»

³ Yesu mē ntēkwakēhni: «Ami fēna tēyēdēmu inē ryampo. Pēyaryino, ⁴ mo fayikawo San njaryēnd? Wēnu ŋa bi ye ma bi vahnē va fayikawo?»

⁵ Bare pēgwēniho nkawajēlēndēni vēhni fo ntehnēlēndēni, ge ntēkwayinēka Wēnu ŋa fayikawo, tēyēdēhēfu, soŋe ye woyinēk kwētahnīlēnahna? ⁶ Ge ntehninēk, vahnē va fayikawo, bulunda ŋa fop ntutēdēnihēfu gē wēraka soŋe ndawēnihēfu, kabī kwētahnēni San kila yeho.

⁷ Awa mē ntēkwaniha: «Yētēlēfuhna bi mo fayikawo njaryēnd.»

⁸ Yesu mē ntēkwakēhni: «Awa njivēk, ami fēna pēyadiluhna fanka fale lihandēbu vēyin va.»

Uhnēs uryindaryindan soŋe vēyam vēyapah

⁹ Tac, Yesu pēgwēlehn nantanēhnēdēhni bulunda ŋa uhnēs uryindaryindan: «Nkeho asan ale fēlēko ikaŋ waresen do kwētehnahnēhni vēyam njilehn uyas ule viyēd. ¹⁰ Ante tēkēk wati ile kwēcēde waresen ŋa, mē payēka aryokuŋ hnē vēyam hna soŋe njēdaniha sah lēwu ŋa hnē waresen wale mbarēpēni hna. Bare vēyam va ndafēnihaŋo ale fayiko ŋa ntalehnēniha wēbāk fo. ¹¹ Ahwēhn kaŋ a mboko paya ahaŋary kat, bare vēyam va mbok ndafēniha umē fēna, njewēniha ntalehnēniha wēbāk fo. ¹² Mboko paya kat aryokuŋ ararēna alēwu ŋa; arac mē cērehnēniha do canēniha g'ipēr.

¹³ «Awa ahwēhn kaŋ a mē ntehnak: “Ye rēfēko liwu? Payēdēfuha ajē mēn ale ŋahnēbu dus aŋi: ntiyahnēko umē ntēnēndēniha.”

¹⁴ «Aju njiko hnam, bare vēyam va, ga nuniha, ntehnēlēdēniho vēhni fo: “Wēliho ale lēwēd ikaŋ inji. Dawēnēfuna, kwēhnahnin.” ¹⁵ Tac canēlehnēniha kaŋ hna do ndawēniha. Awa tēyēdēmu: Ye ntīdēhēhni ahwēhn kaŋ ŋa vēyam va? ¹⁶ Pēyadēmu njijēd ndawēhni vēyi vēyam do njēdahnī kaŋ inji vēhaŋary.»

Vahnē va, ga nkwerēyēni wanēs watac, mē ntehnēni: «Araŋi Wēnu ŋa antē maŋ waŋi muk!»

¹⁷ Bare Yesu ntaŋēkēhniwo do ntehnēhni: «Ye pēhnētanēk waŋi wanēs wabē vikerēh ŋi: “Itaka inte caŋētaniho vēvēry vacery ŋa vacak ye tame inte mbēryahnēk Wēnu ŋa cery ntēwu ŋa fop”?»

¹⁸ Ale-wo-le yod hn'ini taka ŋa nihēd do ge taka ŋi ahnē njohahnēk, ivēd fo ntīdēha.»

Soŋe ŋatētanke ile cosēde Sesar ŋa

¹⁹ Vēharan sariya va gē vēsankaf vēsena wasadēha va njēkēlehnēdēniho pēlaniha Yesu hnē wati rac dēnk, kabī njētēniho soŋe lēw hni nantahnēko iŋi uhnēs uryindaryindan, bare ntakēkēhniwo gē bulunda ŋa. ²⁰ Pēgwēlehnēni njēkandēniha Yesu. Soŋe watac, caŋētēlehnēnihēhni vahnē vēle liyako had vēfērēn ye. Vahnē vērac ŋadēniho pēlaniha Yesu hn'urēnd gē wanēs wadēwu ŋa, nuŋahnēni fere

njedanahnëniha gë vësankaf. ²¹ Më ntehnëniha aki: «Aharan, njëtëbun ile hnësëdu do haranëdu ya canëk; Kwëtahnëlihna nëf ile nke ahnë, bare toña ya fo haranëduhëni vahnë va. ²² Awa pëyaryifu, sariya fu ya fuhnë wasëwif mawëryak bi ma maawëryana cosi yatëtanke ya asankaf a, Sesar?»

²³ Bare Yesu njavëtëko urënd lëw hni wä më ntehnëkëhni: ²⁴ «Tufëryino yëc koryi.» Ga tufëniha, awa më tëyëkëhni yëka mo g'uwac mo liyik koryi li?

Më ntëkwaniha: «Sesar.»

²⁵ Më ntehnëkëhni: «Awa bësaryina Sesar ile kwëhnëk ya, do Wënu ña ile kwëhnëk ya.»

²⁶ Vëhodilohna pëlaniha hnë wanës wante ntëkwadëho tase bulunda ña. Pëmpëhnahnëkëhniwo ðus ndemëhnahehni.

Itëy soje ibëhn vësëm

²⁷ Vahnë vëvë Saduse rëhakawo Yesu. (Vëhni lehnëdëho vësëm va vëvëhnëdina.) ²⁸ Aki ntehnënihawo: «Aharan, Moyis njëdakëfu an'akwëda: "Age asan yëlëk, do cëm hara kwëhnana vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soje nagëhnahna acëru vutah." ²⁹ Awa, nkeho hwënta ryampo vësan mbëd gë vëhi vële vankëko rëm gë hnëm. Aryënkwëryënk a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah. ³⁰ Ahigëna ya ñëlëgëkawo asëval a do cëm umë fëna hara tavëna vutah, ³¹ tac ararëna ya. Koyëna nkehëhniwo mbëd gë vëhi va fop, cëmëniho hara vëravëlëlihna vutah. ³² Tac, asëval a fëna cëmëgëlehn. ³³ Awa, mo hwëhnëdëha asëval ayi hnë fac ile mbëhnahnëdëni vësëm hna kabi mbëd gë vëhi vi fop ñëlënihawo?»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Vësan gë vësëval iyi ðuniya vi ñëlëledëni; ³⁵ bare vësan gë vësëval vële hitiñik catëni tëfëka mbëhnëni vësëm hna do nkentini ðuniya ile yejëk. Hnam vëyëlëledina. ³⁶ Vëhodina mbok cëmëni: gë wamëleka ki nkedëni. Ibëhn inte mbëhnëdëni ña rufahnëd vutah Wën paryi ye. ³⁷ Moyis pëyahnëk wapacëk vësëm va mbëhnëdëni. Hnë vikerëh vinte hnësëndëhawo Ahwëhn a haryënk fatëh fante yagëd hna, Moyis macëkawo "Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob." ³⁸ Awa, Wënu ña gena Wën vësëm. Wën vële wok vësëmëna ye, kabi vutah vuntëwü va fop mbëhnëdëni.»

³⁹ Awa, vëharan sariya vëryampo më tebani wanës ña do ntehnëniha: «Toña hnësëru, Aharan.» ⁴⁰ Do vëryëkëdilohna mbok tëyëniha wakaawary.

Arëhnayik a gë David

⁴¹ Yesu më ntehnëkëhni: «Hak kodë ntehni Arëhnayik a Aju David ye?

⁴² David hnësëk Kayëte Wahnëw hna:

«Ahwëhn a Wënu ña më lehnëka Ahwëhn mën a: Yij alaña g'irëhw mën,

⁴³ hafo hale këfëdëfuhëhni vële yëwëki va haryënk hu.*

⁴⁴ Awa, age David "Ahwëhn" macëdëha, hak kod Arëhnayik a fëna nke aju David?»

Antë ntinde had vëharan sariya ki

⁴⁵ Ante nëpadënihawo Yesu kore ña, ntehnëkëhniwo vërefal vëlëwü va:

⁴⁶ «Keharyinëhni vëharan sariya vi. Vëhni nëpahnëkëhni gwërëtahehn gë vacud vajaryah do yad nkaÿëndeni g'untënah waÿëwa bulunda

* 20:43 20:43: Wahnëw 110.1

hna; tëhnadëni wëlaña wale rëkëde nuhahnëndeni vacaliña hna do gë wëlaña vahnë vëlënah hn'ile tokëde roka sankaf hna. ⁴⁷ Tebëdënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va fop ile kwëhnani ÿa, do taj munta yaryah muntadëni, ntehnahni vahnë vëfërën ye. Soje umë, Wënu ña kwëdëdëhëhni ntëbini vëÿëntaŵ vi fop.»

21

Ile njëdahnëd asëval ahaÿëhnah

¹ Yesu njëkëko caharaß lëwu do nukëhniwo vëvetak hwëtëdëho uyëdahn lëw hni hn'ile kwëtëdeho Cery Wën Cankaf hna. ² Nukawo fëna asëval, ale cëmaryëk asan, ahaÿëhnah d'us, ga kwëtëd vunjëc vuki koryi vunte wok yaßëlahna nafa. ³ Yesu më ntehnëk: «Toña ÿa fëyadëmu: ile kwëtëk asëval aÿi yaßëk ntëbini vëÿëntaŵ vi fop, ⁴ kabi vëÿëntaŵ vi fop njëdahnëni koryi ile wok balëlëhnhna, bare umë, hn'uhaÿëhnah lëwu hna, njëdahnëk le kwëhna ÿa fop ile rëfëkawo kwëta soje lëwu ÿa dënk.»

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ña pëyahned

⁵ Tac vëryampo nësëdëniho soje Cery Wën Cankaf ña ntehnëndëni: «Nkwamëk, gë wëraka wawamah walëwu wï gë vile wamënahnik vi!»

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ile hnuðun ÿi, wafac yejëk le nkoð gona ani wëla itaka ðampo tinda hn'iñëntaŵ; fop nihëde.»

⁷ Më tëyëniha: «Aharan, awa guve ntiyad watac? Ye yed dahëse ile ruhnëd ante tëkid vëÿin ña?»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aŵaŵu arokayiwu. Vahnë vëyabah njijëdëni mëcani uŵac mën do ntehnëndëni vërëhnayik ye do wati ÿa tëkik, bare ant'arëfuni. ⁹ Ge nkwëryëdun ga nësëde soje wamët nkal g'inkal, gë inkal inte ÿañënak, antë ntaku; afo watac tëki ten, bare geðina tameki wapuya iÿi duniÿa.»

¹⁰ Tac më nkwënëk: «Bulunda rëkëd mëtëndëni gë bulunda ÿëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëdëha ahnaŵ aÿëntaŵ; ¹¹ nkeð iñënk nkal hnë waresiÿo wayabah, do g'inte ña. Nkeð fëna viÿë viÿayah ambin hna do vahnë va ntakëdëhëhni d'us.

¹² «Bare tëkahnind waji fop, pëlaðerun, korotehnëderun, njëdahnëderun soje ahitiñiwu vacaliña hna do cëdëderun. Wati rac njiyeryëderun hnë vëhnaŵ do gë waguverëner soje lëmën.

¹³ Awa wati rac nkeðun waseðe mën. ¹⁴ Kwëtaryin watac vankaf hna: ant'afëhwëtaŵu ile rëfëka ahnësu, ¹⁵ kabi ami dënk njëdadëmu hakili, vële ÿewëku va, vëhodina nkwajëni. ¹⁶ Wëla vële hnagëku va dënk tokaðënihu vëhitiñ hna gë vële vankërun tere, wahnënk hun do gë wëlawo hun, vëryampo hnë wuhnë ndaŵëdëni. ¹⁷ Vahnë va fop ñewëdënihu soje lëmën. ¹⁸ Bare wëla imul ndampo iðë nkaf hun cëvëðina.» ¹⁹ Yaŵënaryin: koyëna pehëtëdun ntaŵary hun iña.

Yesu inih Yerusalem ña pëyahned

²⁰ Yesu më nkwënëk ntehn: «Ante nuðun Yerusalem ga kwërëdëni wasoðade ña, njëtëdun, wati rac, ðiÿëdina nihëde. ²¹ Awa, vële yed Yuðe va tëfëka nkaryëni gë wahun, vële yed bambery Yerusalem va tëfëka ñaŵëtani, do vële yed wëhaÿ va tëfëlahna mëncini g'ankol. ²² Wafac wale korotehnëdëhëhni Wënu ña vahnë va yed, ile ntiyad fop ile nësëk

Vikerëh ÿa. ²³ Mekëhni vësëval vëryonkah va gë vële yëwëndëdëhëhni vutah vuntëw hni vahnë wafac warac! Horot sankaf yed hn'inji nkal kabi ntavah Wënu ña cëlid hnë bulunda rac. ²⁴ Gë sëlame ndawëdeni, vëramp njojeni wayal hna fop. Vahnë vële wok vëyena wasëwif wã nihëdëni Yerusalem hafo ante puđ wati le mawëryanini ÿa.»

Itëk Ajë Ahn'a

²⁵ «Ulav hna, ulepera hna do gë wahal hna nuđe wëdahëse gë viyë vifëmpëhnahnah do nkal li wahnënk wï fop mpaÿëmpaÿadëhëhni do pëmpëhnahnëdëhëhni dus soje wënaw gë fanka wavonkëlo wënka ñi. ²⁶ Wati rac vahnë va cëmëdëni ntakah ge nahani iÿayah ile ÿad ntiya nkal ÿa. Pëyađëmu, Wënu ña ñënkëd fop ile ye g'ambin ÿa. ²⁷ Tac nuđe Ajë Ahn'a ga tëkid hn'anar, gë fanka do gë icëmb canka. ²⁸ Ge vëÿin pëgwëk ntiyand, matëndaryin do ahanu, kabi pehët hun iña tëhajëk.»

Imëntëndëlehn anuÿ ña

²⁹ Tac Yesu më njëdahnëk inji mëntëndëlehn: «Yëkëryin anuÿ inji gë vatëh vañentaw vi fop: ³⁰ ge nurun ga pëgwëk nëpënd, njëtëdun wati hasëk ÿa tëhajëk. ³¹ Ndampo fo nke, ge nurun vëÿin fop ga tëkid, yëtëryin Naw Wënu ña tëhajëk.

³² «Toña ÿa fëyađëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëdina fop hara diyana vëÿin fop. ³³ Ambin ñi g'inkal inji gođina, bare wanës mën ñi nkođ kwëlëkwël.»

Ajë Ahn'a ante nkođe napëđena ña tëkid

³⁴ «Diryin wajira: ant'afabu li vambënt fo, g'uryëw, ma ahnahandu soje wadënah ÿi duniÿa; ge gena umë, fac ile njihahnid Ajë Ahnë nanëtëdëhu, ³⁵ had urënd: pëyađëmu, pëladëhëhni fop vële lëdëk nkal vi. ³⁶ Ant'ahnamawu! Yëfaryindën kwëlëkwël! Koyëna nuÿadun fanka ayawënahnu hnë fop ile rëkid hna do aholu arufëhnawu haryënkwa Ajë Ahnë hna.»

³⁷ G'anent ga, Yesu karanjëdëhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna, do g'anëka ga, hn'ikuñ nte wacik Oliviyë hna njidëho ndakind. ³⁸ Do bulunda ÿa fop kobëri fo g'acahnëfëd ga njijëdëniho Cery Wën Cankaf hna soje nëpandëniha.

22

Yuda pëhñak njëđahna Yesu

¹ Ambënt mburu kwëhn levir këm, ante wacaryik Pak ña fëna, tëhajëko. ² Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va njëkëlendëniho ndawëhñëniha Yesu, bare ntakëkëhniwo gë bulunda ÿa antë ñañëni.

Yuda pëhwëtak njëđahna Yesu

³ Awa Sintani tënkëkawo Yuda, nte wacëdeho Isëkariyot ña, ale yentiko hnë vëréfal Pëhw gë Vëhi hna. ⁴ Yuda njiko nësëlini gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëvë karyënkwa Cery Wën Cankaf va gante tëfëka njëđahni Yesu ka. ⁵ Njëkëhniwo dus do më ntehnëniha cosëdëniha koryi. ⁶ Yuda mawëlehn do pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëđahnëhni Yesu hara bulunda ÿa vëyëtana.

Yesu nëgehnëd roka Pak ÿa

⁷ Tëkiko wati ambënt mburu kwëhn levir këm ña do hale ndawëdëni vupe soje roka Pak ÿa. ⁸ Awa Yesu më payëkëhni Piyer gë San ntehnëhni: «Yïryin afëhwëtanëhnëhëndunëfu roka Pak ÿa.»

⁹ Më ntëkwaniha: «Ne ñadfu fëhwëtafu?»

¹⁰ Më ntëkwakëhni: «Nëparyin: ge tëkërun naŵ hna, nudunëha asan ale ryibëk unkwanh wënka. Tëfëlehnëryina hafo tere hn'ile tënkëd hna. ¹¹ Ntehnëdunëha ale hwëhnëk tere ÿa: "Aharan a tëyëdëhi: 'Ne nke cery nte rokahnëdëfun roka Pak ÿa gë vërëfal mën va?' " ¹² Tufëdëhu cery cankaŵ yan etas hna g'ile valëdëhu ÿa fop. Hnam pëhwëtafun soje roka ÿa.»

¹³ Awa njilehneni, tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka do pëhwëtani soje roka ÿa.

Roka Ahwëhn a

¹⁴ Wati ÿa, ga tëkëk, Yesu gë vëfayik vëlëwü va mbarëpëlëniho soje roka ÿa. ¹⁵ Më ntehnëkëhni: «Ñadëfuho dús tokëlahnini ÿi roka Pak gë wühnë ani gë horotahnëndu ÿa! ¹⁶ Toña ÿa fëyadëmu dol, bokëda roku muk iÿi roka hafo hale padëd nafa iÿi roka ña Naŵ Wën hna.»

¹⁷ Awa, më nufëk nkëlëwa uñen, camehnëka Wënu ña do ntehnëhni: «Nufëryin anj nkëlëwa, asehelu wühnë fop. ¹⁸ Pëyadëmu, tëk pëgw iÿi wati, bokëda sewu uñen waresen hafo tëki Inaŵ Wënu ña.»

¹⁹ Tac më mbok nufëk mburu, camehnëka Wënu ña, do më nkubëlehnëk njëdahni ntehnëhni: «Iÿin mbahn mën ña ye nte yëdahnik soje hun ña. Diryindën aki, aryënkwëtahnduno.»

²⁰ Ga tokëni, Yesu më mbok njëdakëhni anj nkëlëwa ñen, do ntehnëhni: «Anj nkëlëwa ñen sat mën ile ryehtëdë soje lëw hun ÿa ye do ÿabahnik kwëtëla kasëk nte ntik Wën bulunda lëwu ÿa. ²¹ Bare nëparyin: ale rokadëho ÿa ani nke, tokëlandëbun! ²² Ajë Ahn'a cëmëd gante pëhnak Wën ka bare ale rokadëha ÿa korotëd dús!» ²³ Awa pëgwëlehnëni tëyëlëndëni bi mo ye hnë vëhni ale ÿad nti rac a.

Mo ye ale lëbëkëhni nafa hnë vërëfal hna

²⁴ Tac vërëfal va pëgwëlehnëni nkwaÿëlëndëni njëtahnëni bi mo ye ale lëbëkëhni nafa vëÿëntaŵ va. ²⁵ Awa, Yesu më ntehnëkëhni: «Vëhnaŵ vëvë duniÿa vi ndëcëtëni cankaŵ ntëw hni ña, do vële hwëhnak fanka ucankaf va mëcadëni "vëli fërën". ²⁶ Bare wühnë, ant'aliwu had vëhni! Ale ÿak hnaÿëk a tëfëka nke had umë ÿak vak hnë wühnë, do ale ryokunëhnëdëhëni vëÿëntaŵ va nke had aryokun. ²⁷ Awa mo ye ale ñak njabëk nafa ÿa? Ale rokëd roka ÿi gë ale hnëhëtëd aÿi? Gena bi ale rokëd roka ÿi? Ha, bare ami had ale hnëhëtëd nkebu fagant lëw hun! ²⁸ Wühnë, g'ami nkentirunëho kwëlëkwël hn'uryëñah mën hna fop, ²⁹ do gante njëdako ucankaf rëm mën ki, koyëna njëdadëmu ami fëna: ³⁰ tëkëdena tokënden do celahnënden Naŵ hna, do ntañadun hnë watinki vësankaf soje ahitinjuni wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel wi.»

Yesu pëyahnëd Piyer njahëtafëha

³¹ Yesu më ntehnëka Simo Piyer: «Simo, Simo, nëpary: Sintani këlaka Wënu ña maŵëryana kolahn paryi gante paryëdë pitëndëlehnahni vantimp gë vaparyel ki. ³² Bare ami, muntanëmi, soje antë ntihëtaÿi kwëtahn inja kwëlëkwël. Do wëjë, ge mbokajëru gë ÿal mën yaŵënerÿihni vëÿënta hu va.»

³³ Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, pëhwëtabu wëlakënde ntehni sëdaryiwu gë wëjë do sëmëntiwu gë wëjë.»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Pëyadëmi, Piyer, hnë unji mëd' dënk, ani gë tarahnënd cale ña, njahëtađu wahwënta warar yëtëlihohna.»

³⁵ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Ante payëmuno koryi këm, kufa këm, wapary wante hnëpëtandun këm ña, inë bi wojëkuno?»

Më ntëkwani: «Ñoñ gojëlëfunohna.»

³⁶ Awa më ntehnëkëhni: «Bare tame, ale hwëhna koryi tëtëka nuf, ale hwëhna kufa tëtëka nuf, do ale wok kwëhnana sëlame tëtëka nkwaƒ cud cankaƒ ntëwu ña ntëwahn ryampo. ³⁷ Pëyadëmu, afo ntiya ile nësëk Vikerëh soñe lëmën ÿa. Më lehnëk: "Awën ntiryaryëniha vahnë va." Ha, soñe lëmën ÿa biyëdina, fop padëd.»

³⁸ Vëréfal va më ntehnëniha: «Ahwëhn, wëli wasélame wahi.» Yesu më ntëkwakëhni: «Gwër nke.»

Yesu njëfad' hn'ikuñ Oliviyë

³⁹ Yesu më cahnëk do nji hn'ikuñ nte wacik Oliviyë hna, gante njehëka ka. Vëréfal wëlëwu va më ntapëhnaniha. ⁴⁰ Ga tëtëni hnam, më ntehnëkëhni: «Yëfaryin kwëlëkwël soñe gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnahnëderun.» ⁴¹ Tac më ñawëtakëhni toyë, ndëkwëhnëk do njëfa aki: ⁴² «Apa, ge ñađu, ñawëtënde antë tëtëkëhne iÿi horot. Bare ant'ali ile ÿadëfu, diry ile ÿađu wëjë ÿa.» ⁴³ Awa mëleka vë g'ambin ÿa cëlëlehni njij njawënaÿehna. ⁴⁴ Yesu nkwënëko njëfa ña g'ahawary kabi njiwëhnëko d'us hafo ñacëñac ntëw ña nke had sat yatëd.

⁴⁵ Ante puhnak njëfa ña, më matëk, mboka gë vëréfal wëlëwu do nji tëtëkatëhni ga ndakëni wakwëd, kabi njiwëhnahnëkëhniwo dëcët g'umë.

⁴⁶ Më ntehnëkëhni: «Hak kodun aryaku wakwëd? Matëryin ayëfawu soñe gante kodun ayawënewu ge njëkëhnahnëderun.»

Ipëla Yesu ña

⁴⁷ Nkoko nësënd tëtëkëni kore vahnë. Yuďa aryampo vëréfal Pëhw gë Vëhi hna ryënkwar'yikëhniwo. Më tëtëhaka Yesu soñe mbuca. ⁴⁸ Bare Yesu më ntehnëka: «Yuďa, gante mbucëde ale hnëñëlërun bi tokađuha Ajë Ahn'a?»

⁴⁹ Vële tëtëlëniho Yesu va, ga nuni ile ÿad' ntiya ÿa, më tëtëyëniha: «Ahwëhn, rawahnëfu bi wasélame fu wí?» ⁵⁰ Do aryampo hnë vëhni tawëlehna aryokuñ asëna wasadëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf tëtëhw ñi.

⁵¹ Bare Yesu më ntehnëk: «Tavëryin! Gwër nke.» Do më ñakëka asan arac nëf ña njërënëlehna.

⁵² Tac Yesu më ntehnëkëhni vësankaf vësëna va, vësankaf vëyëka Cery Wën Cankaf va, do gë vicër vële yijëko pëlanaha va: «Gë wasélame do gë waryoko bi tëtëkëha ayinëhniwuno, afëlawuno had bandi yebu?» ⁵³ Fac-wo-fac Cery Wën Cankaf hna nkelahnëd'enho do yëkëlehnëluhna afëlawuno, bare iÿi wati wühnë hwëhnëk gë fanka umëhwëry fa, Sintani hwëhnëk.»

Piyer njahëtaďëha Yesu

⁵⁴ Awa pëlalehnëniha Yesu njiryeryëniha ndënëniha tere asëna wasadëha asankaf hna. Piyer ñawët tëtëdëhëhniwo. ⁵⁵ Hwëdëh fëdiko fagant selele hna, Piyer ntañantëlehni gë vële yeradëho hnam va.

⁵⁶ Asëval aryokunj më nuka Piyer ga ntañantik ðarël hwëdëh hna; më ntañëka do ntehna: «Asan ale lañak aji gë Yesu nkentiko!»

⁵⁷ Bare Piyer njahëtako ntehna: «Hali, yëtëlëwähna.»

⁵⁸ Ga mbiyëk toye, ahnë ahawary më nuka do ntehn: «Wëjë fëna, arëfal Yesu yentiru!» Bare Piyer më ntëkwaka asan arac: «Hali, gena toña.»

⁵⁹ Ga mbok mbiy, ahawary kat më mbok ntehnëgëk: «Lëk, aji asan gë Yesu nkentiko, kabi umë fëna avë Galile ye.»

⁶⁰ Bare Piyer më ntëkwak: «Yëtëla bi ye yaðu ahnës, wëjë.» Ani gë patahnënd wanës ña dënk tarëlehn cale ña. ⁶¹ Ahwëhn a Yesu më cahëtak ntañëka Piyer. Awa Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Ahwëhn a: «Tarahnënd cale ña ují mëf njahëtaðu wahwënta warar yëtëlihoñna.» ⁶² Awa Piyer cahnëlehn kond ðus.

Yesu njewëde do ndafi

⁶³ Vësan vële yëkadëhawo Yesu va pëgwëniho njafañdëniha do ndafëndëniha. ⁶⁴ Më cankëniha yëka yi do tëyëniha: «Awa, kabi kila yeru, pëyaryifu bi mo ryafëki?» ⁶⁵ Nkonihho njewëndëniha wakawary wayabah menahnëniha wac.

Yesu haryënk wëhitij vësankaf hna

⁶⁶ Ga pacëk, vicër vëvë bulunda wasëwif va, vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va mbarëniho. Më ntehnëni njoji Yesu Mbara Vëhitij vëlew hni hna, ⁶⁷ do, ga tëkaryijik, më tëyëniha: «Arëhnayik a bi yeru? Pëyaryifu!»

Yesu më ntëkwakëhni: «Ge pëyamu njëtëbu mawëndilunohna, ⁶⁸ do ge tëyëmu iñë, dëkwadilunohna. ⁶⁹ Bare, yëtëryin, tëk pëgw gaki Ajë Ahn'a ntañad g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop.»

⁷⁰ Vëhni fop ntehnëlehnëniha: «Awa wëjë ye Aju Wënu ña?»

Më ntëkwakëhni: «Wühne dënk hnësëk umë ye bu.»

⁷¹ Awa më ntehnëläni: «Gona mbalëfu sedë: nkwëryinëk fuhnë dënk wanës wadëwu ña!»

23

Yesu haryënk w Pilat

¹ Tac matëlehnëni vëhni fop njiryeryëniha Yesu vëhni guverëner ile waciko Pilat ya. ² Hnam, pëgwëlehnëni mërahnëndëniha ntehnëndëni: «Tëkatëbunëha aji asan ga përekanëdëhëhni bulunda lëw fu ya: më lehnëkëhni antë cosëniha ahnañ a, Sesar, yatëtanke ya do umë lehnëk fëna umë dënk ye Arëhnayik a, ahnañ a.»

³ Awa Pilat më tëyëka: «Ahnañ wasëwif wã bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

⁴ Awa Pilat më ntehnëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë kore ya: «Nula wëh ile ntik aji asan.»

⁵ Bare më njawënëni wanës wadëw hni ña ntehnëni: «Përekanëdëhëhni bulunda ya gante kodëni ñañëhahnëni g'ikaranj dëwu ña. Hnë resiyo Galile hna pëgwik, ndapëlehn Yude yi fop, tame njijëk hafo Yerusalem li.»

Yesu haryënk w Erof

⁶ Pilat, ga nkwëryëk wanës watac, më tëyëk: «Aji asan avë Galile bi ye?» ⁷ Ntëkwanihawo, ha, Yesu avë Galile ye. Resiyo rac Erof hnañëko.

Awa kabi Erof Yerusalem hna nkeho hně wafac warac, Pilat mē ntehněk njiryeryi Yesu ŷalu hna.

⁸ Erof natěkawo dūs ante nukawo Yesu ŷa kabi nkweryědēho ga nēsēde soŷe lēwu ŷa do mbiŷěk ante űadēho nuhna ŷa, ntiyahnekawo nudēha ga ntid dahese fēmpēhnahnah.

⁹ Tēyěkawo wayabāh, bare Yesu dēkwadilawohna űoñ.

¹⁰ Vēsankaf vēsēna wasadēha va gē vēharan sariya va hnam nkeniho mērandēnihawo Yesu g'injañēna. ¹¹ Tac Erof gē wasodafe walēwu wā nēhandēnihawo nĵafaűatēdēniha Yesu. Mē cudēniha viŷi viferēn had ahnaŵ do Erof mbokaryehnekawo gē vēhni Pilat.

¹² Erof gē Pilat vēhnēŷelēlohna koḃeri ŷa, bare fac rac, lawo nkeniho.

Yesu mbokaryēde haryēkw Pilat

¹³ Pilat mē mbarēkēhni vēsankaf vēsēna wasadēha va, vēsankaf vēhitin va do gē bulunda ŷa, ¹⁴ do ntehnēhni: «Njinenēhnirunēhoŵa aŷi asan alehnuno bulunda ŷa pērēkanēd. Tēyēbuha tase lēw hun do űoñ nula nkeya meh ante lehnērūn ntik ŷa. ¹⁵ Erof fēna űoñ nuna ile meněk, kabi mbokēnanikēfuna. Awa pacēk, aŷi asan űoñ dina ile rēfēka ndaŵahni. ¹⁶ Ntampendēbuha tac ravēlehnēwa.» [¹⁷ Hn'ambēnt Pak-wo, gante nkeho namu lēw hni ka, Pilat tēfēkawo tavēhnēhni aramp aryampo.]

¹⁸ Bare pēgwēlehnēni ndekandēni vēhni fop ndampo fo: «Daŵehndēhn aŷi asan! Tavēhneryifuna Barabas!» ¹⁹ Barabas tac, hně vahně vēle ŷaűēnako hna nkentiko hafo daŵi ahnē. Soŷe rac cēdahniko.

²⁰ Kabi Pilat űadēho tava Yesu, mē mbok tēyěkēhni kat. ²¹ Bare vahně va ndekadēniho: «Pakeryehna hně kērēwa, pakeryehna hně kērēwa!»

²² Pilat mē mbok tebak wanēs ŷa rarēna ŷa do ntehnēhni: «Aŷi asan, uweh hwēhn ye ntik? űoñ nula hně umē ile rēfēka ndaŵahni. Ntampēhnēdēfuha tac do gē ravēwa.»

²³ Bare nkonihō ndekandēni gē fanka Yesu paki hně kērēwa, do wafeka wadēw hni ŷa mēkēkawo Pilat: ²⁴ mē pēhna maŵēhnēhni ile tēyēdēni ŷa. ²⁵ Mē tavēka asan ale tēyēdēniho ŷa, ale sēdiko soŷe ryaw ahnē ante ŷaűēnaniho ŷa, do njēdahnī wasodafe wā Yesu soŷe ntiniha gante űadēni ka.

Yesu pakēde hně kērēwa

²⁶ Ante njiryeryēdēnihawo Yesu ŷa, pankēlēniho gē Simo, asan avē Siren. Wehaŷ mēncidēho. Wasodafe wā mē pēlaniha ndibēndēniha kērēwa ŷa tēfaryinda Yesu kamēhni. ²⁷ Kore sankaf rēfēdēhawo Yesu, gē vēsēval vēle hođēho do yahnadēho soŷe lēwu ŷa. ²⁸ Mē cahētahnēkēhni do ntehnēhni: «Vēsēval vēvē Yerusalem, antē ahonēhnuno! Koryin soŷe lēwun gē vutah hun ²⁹ kabi wati yejēk ile lehnēde: “Mbetani vēsēval vēle wok vēhnagēdina va, wok koḃeri vēhnagēna do wok koḃeri vēyēwēndēna va!” ³⁰ Awa vahně va rēkēd ntehnēdēni wahuŷ ŵi: “Yohahninēfu!” Do gē vukuŷ vi: “Cowēryinēfu!”[☆] ³¹ Pēyadēmu, ge aki ntiyik atēh cēkah ŷa, hak lē ntidē kankah ŷa?»

³² Njoryaryinihēhniwo fēna vēsan vēhi, vēwen, soŷe ndaŵaryini gē Yesu. ³³ Ante tēkēniho hn'ile macik «Kuŷ Hēloyoy» hna wasodafe wā pakēnihawo Yesu kērēwa hna do pakaryēnihēhniwo fēna wabandi waki,

☆ 23:30 23:30: Ose 10.8

aryampo g'irèhw lèwu, aÿentaŵ a g'irahahn. ³⁴ Awa Yesu më ntehnèk: «Apa, tavèhnèryihni, kabi vèyètèna ile ntidèni.» Tac wasodafè wà njèlèniho wanjèl njètahnèni bi mo hwèhnèd' cud' Yesu ŋa.

³⁵ Bulunda ÿa hnam nkeniho njèkèndènihawo. Vèsankaf wasèwif va njafanèdènihawo ntehnèdèni: «Pehètèkèhni vahnè vèhawary; ge paryi ale tèhnak Wèn ÿa ye, pehèta umè dènk!»

³⁶ Wasodafè wà fèna njafanèdènihawo, tèhadènihawo njelèhnèdèniha uñen ŋañah ³⁷ do ntehnèdènihawo: «Ge paryi ahnaŵ wasèwif ÿa yeru pehètary wèjè dènk!»

³⁸ Awa yanj lèwu ÿa, iÿin heriko: «Aÿi ye Ahnaŵ Wasèwif wà.»

³⁹ Aŵen aryampo ale fakaryiko ÿa më njewèka nteha: «Gelihna bi Arèhnayik a? Pehètary wèjè dènk do afehètaryèfu!»

⁴⁰ Bare aÿentaŵ a më ŋañènahnèka nteha: «Dakèlinahna dènk bi Wènu ŋa wèjè ale sèmèd' hnè kèrèwa ndampo fo g'umè? ⁴¹ Fuhnè iÿin canjèkèfu, kabi ile liyik ÿa sosikèfu, bare umè ñoñ dina wèh.»

⁴² Tac më nkwenèk: «Yesu, dènkwètarye ante nkedu ahnaŵ ŋa.»

⁴³ Yesu më ntèkwaka: «Toña ÿa fèyadèmi: dol g'ami nkede arayen hna.»

Icèm Yesu ŋa

⁴⁴⁻⁴⁵ Nkèhnèko tèk lav a nkaf li do kuyèko tanj: kuyèko nkal hna fop hafo hnè wèwati warar g'anent hna. Wati rac dènk, ipand dèndah, inte fokiko haryènk wèwà le ÿak sèvak Cery Wèn Cankaf hna, citako fagant*.

⁴⁶ Yesu më ndekak gè fanka: «Apa, kwètèhahnèmi ntaŵary mèn inja.» Ante nèsèk wanj ŋa, cèmèlehn.

⁴⁷ Kapiten le yeho hnam ÿa, ga nuk ile liyak ÿa, më cèmbèka Wènu ŋa do ntehn: «Paryi nke, aÿi asan catèko!» ⁴⁸ Kore le yijèko njantini ile ye ÿa, nuniho ile liyako ÿa. Awa mbokalehnèni gè ÿal hni g'uyiwèhna sankaf. ⁴⁹ Wèlawo Yesu wà fop, gè vèsèval vèle lapèhnajèkawo kobèri Galile va, ñawèt nèwèniho njèkatèndèni ile ryècètad' ÿa.

Yesu kwètède hn'iyag

⁵⁰⁻⁵¹ Asan ale waciko Yosef yeho hnam. Avè nkol wasèwif nte wacik Arimasi yeho. Ahitiŋ yentiko umè fèna, kitiŋa wasèwif cankaf hna. Pèrènakò do catèko do napèdèho Naŵ Wènu ŋa. Mawèlohna ile pèhnaniho vèhitiŋ do ntiniho ÿa. ⁵² Njiko vèhni Pilat hna do tèya inas Yesu ŋa. ⁵³ Tac më cèlèndèk ñas inja kèrèwa hna, pèryèk hn'iyarèh do ndèn hn'iyag nte yabiko hn'ikun, iyag kasèk. ⁵⁴ Arayima yeho do fac ntaŵèla ŋa pègw ŋa nkeho.

⁵⁵ Vèsèval vèle lapèhnajèkawo Yesu kobèri Galile va njintiniho gè Yosef, do njèkèniho yag inja nuniho gante kwètiko inas Yesu ka. ⁵⁶ Tac mbokalehnèni g'ankol pèhwètèni wagu gè d'atikola sonje ñas inja. Fac ntaŵèla hna, më njinègani gante ntehnèk sariya Moyis ka.

24

Ibèhn Yesu

¹ Gè dimasi ÿa wakèwak fo vèsèval va g'iyag njiryeryèdèniho wagu wante liyik d'atikola ile pèhwètèniho ÿa. ² Umè tèkatèni taka cankaf ŋa kèryinjètiko cape ndampo yag inja pidètako. ³ Tènkèlehnèni, bare

* **23:44-45** 23.44-45 Citako fagant fèhnètanèk citako pègw yanj hafo gèd'.

vërekatëlohna iñas Ahwëhn a Yesu. ⁴ Vëyëtëlohna ile nahadëni. Paco tëkëlehnini vësan vëhi vële liyako viyi vile yerëko had ambin wilëbilëk. ⁵ Vësëval va ntakëkëhniwo më ndëkwëhnëni wayëka wã nkal hna. Vësan va më ntehnëhëhni: «Soje ye yëkëlehnëdunëha hnë vësëm ale wok cëmëna? ⁶ Gena ani, mbëhnëk. Dënkwëtaryin ile nësëhnëkuno ante nkoko hnë resiyo Galile hna: ⁷ afo Ajë Ahn'a njëdayiniha vëwen va, paki hnë kërëwa do fac rarëna hna mbëhnëd.» ⁸ Tac ndënkwëtalehni wanës Yesu ña.

⁹ Vësëval va cahñëlehnëni yag hna njini pëyanihëhni watac fop vërefal pëhw g'aryaŵ va gë vëyëntaŵ va. ¹⁰ Mari mbë Magëdala yeho gë Yowana do gë Mari, hnëmu Sak do vësëval vëhaŵary vële njiniho va fop tëfëtanëhniho watac vëfayik va. ¹¹ Vërac ntiyahñëkëhniwo vësëval vi ki fo nësarëdëni, do vëhwëtahnëliwohna. ¹² Bare Piyer matëko nkary g'iyag. Ga tëkëk më nkuryak, bare ñoñ nulohna ge gena ile përyahniko ñas ña fo woko hnam. Tac mëncëlehn gë yalu afëmpëhnahnah fo soje ile liyak yã.

Vërefal vëhi va nkaŵ Emawus hna

¹³ Fac rac dënk, vërefal vëhi yidëho hn'ankol nte wacik Emawus. Soje watati wahi yasëdu arëkarënd hnam ge matëru Yerusalem. ¹⁴ Soje wade ryëcëtak ña fop nësëlëdëniho. ¹⁵ Wati nte nësëlëdëniho do nkwajëlëndëniho ña Yesu më tëhajëkëhni tëfëlëntik gë vëhni. ¹⁶ Nudënihawo, bare iñë wemaÿendëhëhniwo njavëtëniha.

¹⁷ Yesu më tëyëkëhni: «Ye wajëlëdun ayasatëndu?»

Umë kahñëni do njamëlehnëni g'uhayëhnah wã. ¹⁸ Aryampo hnë vëhni, Këlewopas maciko, më ntëkwaka: «Wëjë fo bi ye ale yijëk Yerusalem li do wok yëtëna ile liyak yã hnë wayi wafac?»

¹⁹ Yesu më tëyëkëhni: «Ye liyak?»

Umë ntëkwaniha: «Ile yeha Yesu mbë Nasaret yã liyak. Kila hwëhn fanka yeho: ntik viyë vifëmpëhnahnah do wanës wadëwu ña kwëhnako fanka haryënk Wën hna gë bulunda yã fop. ²⁰ Vësankaf vësëna wasadëha fu va gë vëvë karyënk bulunda va njëdahnëniha soje kitinj ndawï do pakëniha hnë kërëwa. ²¹ Fuhnë kwëtahnëbunëho umë ye ale rëfëkawo pëhëtëhni vëvë Isërayel va hnë vële yëwëkëhni hna, do kat gë watac fop, dol nke fac rarëna yã ga cëmahnëk. ²² Bare g'umë fop nkeni vësëval vëryampo vëvë kore fu va fëmpëhnahnëndanëkëfu d'us. Wakëwak yã dol njikëni yag hna ²³ bare vërekatëna ñas dëwu ña. Më mbokajëni pëyahnëni wamëleka sankëtahnakëhëhni do pëyanihëhni mbëhnëk. ²⁴ Vërefëlënta fu vëryampo njikëni yag hna do tëkatëni fop gante nësakëni vësëval ka, do vëhni fëna vëhnuna ñas Yesu ña.»

²⁵ Awa Yesu më ntekëhni: «E wuhnë, vële wok kwëhnaluhna hakili, do wasakahn hun wã yancëna kwëtahn ile pëyahnëni wakila ña! ²⁶ Tëfëlawohna bi korot aki Arëhnayik a tënkahnënd icëmb dëwu hna?» ²⁷ Tac më nkabëkëhni ile herik Vikerëh vipacah hna fop soje lëwu yã, pëgw vëkayëte Moyis hna do gë vëkayëte wakila wañëntaŵ hna fop.

²⁸ Ante tëhaniho nkol nte njihahnëdëniho ña, Yesu më ntik had ñad ndëcal. ²⁹ Bare njwëyëryanihawo ntehnëniha: «Gontëryi gë fuhnë! Lav a yo ña nke.» Awa tënkëntëlehn nkol hna nkonti gë vëhni.

³⁰ Ga kwërani hn'ile tokëde roka hna, Yesu nufëk mburu ña, camehna Wënu ña, tac nkubëlehnëk, njëdahn. ³¹ Awa ile

wëmaÿendëhëhniwo njavëtëniha Yesu ÿa ntihtëtiniho njavëtëlehnëniha taŋ, bare njavëtëndëniha tuŋ nambëlehnëniha. ³² Umë ntehnëläni: «Gena bi njamakëhëfu sakahn fu wä ante nësëhnakëndëhëfu nkaŵ hna do pacënhënatëndëfu Vikerëh va?»

³³ Matëlehnëni taŋ mbokani Yerusalem. Më tëkatënihëhni vëréfal pëhw g'aryaŵ va ga mbarëni gë vëréfëlënta hni va, ³⁴ ntehnënihëhniwo vëréfal vëhi va: «Paryi nke Ahwëhn a mbëhnëk! Simo nuka!» ³⁵ Do vëhni fëna më tëfëtanëhënihëhni ile yekëhëhni nkaŵ ÿa do gante njavëtahnënihawo Yesu ka wati nte nkubëlehnëdëfëho mburu ŋa.

Itufëhna Yesu

³⁶ Nkonihho nësëndëni tëket taŋ Yesu fagant lëŵ hni do ntehnëhni: «Arabi yam ÿa nke gë wühnë!»

³⁷ Umë mbalëni do ntakëhni dus: ntiyahnekëhniwo yine nuni. ³⁸ Yesu më tëyëkëhni: «Soŋe ye valërun? Soŋe ye wajëlehnadun? ³⁹ Yëkëryin wëbák mën ŋi* gë wapary mën ŋi: paryi ami ye! Ñakëryino ayëku: yine kwëhnana imbahn gë wayëc, bare ami kwëhnabu, nurun!»

⁴⁰ Ante nësëhnëkëhni watac ŋa, më tufëkëhni wëbák ŋa gë wapary wadëwu ŋa. ⁴¹ Vëréfal va natëkëhniwo do pëmpëhnahnëhni dus, vëwëkëlohna ten kwëtahnëni. Awa Yesu më tëyëkëhni: «Kwëhnarun bi hnani ile rokëde?» ⁴² Më njëdaniha nkubel igis bëlik. ⁴³ Më tebaka do cema tase lëŵ hni.

⁴⁴ Tac mbok ntehnëhni: «Gena bi, ante nkolahninëko ŋa, pëyađëmuno: ile herik soŋe mën sariya Moyis hna, vëkayëte wakila hna do gë Wahnëŵ hna, watac fop tëfëkawo ntiya.»

⁴⁵ Awa Yesu më pidëtëkëhni wahakili wä nkwëryahnëni Vikerëh vipacah va. ⁴⁶ Do më ntehnëkëhni: «Wëlin ile herik ÿa: Arëhnayik a tëfëka korot, tac fac rarëna hna mbëhnëd, ⁴⁷ do tëfëka karaŋini vahnë va g'uŵac lëŵu wä duniÿa li fop, pëgw Yerusalem: ntehnëdëni vahnë va nkwëcëtani vankeya va do soŋe Wënu ŋa tavëhnahnëhni wameh ŋa. ⁴⁸ Wasede soŋe watac fop yerun. ⁴⁹ Do ami njëdanahnidëmu ile ntehnëk rëm mën njëdahnëd ÿa, Iyir Ipacah iŋa ye. Awa goryin naŵ li hafo pëbënu fanka lëŵu fa.»

Ikay Yesu ŋa

⁵⁰ Tac Yesu më cahnyëkëhni vëréfal va naŵ hna, njiryeryëhni ðarël Betani. Hnam umë njelëk wëbák ŋa g'ambin do ndëwakëhni. ⁵¹ Wati nte ndëwanëdëhëhniwo ŋa, pitël iŋa pitëlëdëniho gë vëhni kay g'ambin ðarël Wën hna. ⁵² Vëhni, cëmbënihawo do mbokalehnëni Yerusalem, vëhnatah fo. ⁵³ Hnam, Cery Wën Cankaf hna nkedëniho kwëlëkwël do cëmbëndëniha Wënu ŋa.

* **24:39** 24.39 Yëkëryin wëbák mën ŋi: Usër vapakel va ye.

Itëfëta nte kerëk San pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Afayik San herëk. San gë Sak vërah Sebede yeho. Vëfëla wayis yeho ante macëkëhniwo Yesu tëfëniha ña (Matiye 4.21). «Ale ñahnëk Yesu ÿa» San macik (13.23; 20.2; 21.7, 20).

Itëfëta nte kerëk San pañare Yesu ÿa mpëdara Efes hna kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë wahnah gë keme g'ipëhw (90-110) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte fo wok kwëhnana wahnës wafindaryindan. Doku Yesu hnë Yuđe hna tëfëtađ hara gena Galile hna had gante tëfëtani wäyëntaw ka. Tufahnëdëhniha Yesu had Ajë Wën, wanës ña, humpen vë duniya, mburu uwám, rënka soje wape, aheryëherya afërën, nkañ ña, toña ÿa do uwám wá, do ale vëhnëdanëdëhëhni vësëm. Hwënta mbëd gë wahi hn'iji kayëte Yesu pëyahnéđ «AMI YE». Iyin ryënkwëtehnëđ Vikerëh Ulëm 3.14 hn'ile ntehnad Wën «YAWE», umë fëhnëtanëđ «AMI YE».

Iyi yëb 20.31 nke soje ile kerahnëk inji kayëte: «Bare ile yehëhna yi, kerik soje ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnayik a, Aju Wën ÿa, do ge kwëtahnërunëha, nuyađfun sël ntawary, uwám paryi wá, g'u'wac lëwu wá.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: wasëwif, wanës, wënka, uwám, humpen, Ami ye.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Yesu, Wanës Wën (1.1-18)

Ucedeya San Ayary (1.19-34)

Yesu tëhnakëhni vëřëf vëlëwu vëryënkwëryënk (1.35-51)

Yesu karanëdëhëhni do njerënedëhëhni vahnë (2.1-11.57)

Itëk Yesu Yerusalem do icëm dëwu (12.1-19.42)

Ibëhn Yesu (20.1-10)

Yesu cahnahnekëhni vëřëfal vëlëwu (20.11-21.25)

Yesu, Wanës Wën

¹ Wapëgwa hna, ale ye Wanës ña tëko nke. Gë Wënu ña nkeniho, do Wënu ña yeho umë dënk. ² Ha, umë wapëgwa hna gë Wënu ña nkeniho. ³ Wënu ña g'umë ntik le-wo-le ÿa; ñoñ diyina hnë vile liyik hna fop hamëhni lëwu. ⁴ Hnë umë nkeho uwám paryi wá, uwám urac yeho humpen vahnë ña. ⁵ Humpen ha pëtëd hn'umëhwëry hna, do mëhwëry uja dïpehnëlahna.

⁶ Cahnëko asan ale payiko Wënu ña, San Ayary a maciko. ⁷ Njijëko soje nke seđe humpen ha, do gë cedeya ntëwu ña vahnë va fop nkwëryahnëni do kwëtahnahnëni. ⁸ Gena umë dënk yeho humpen ha, bare nke seđe humpen payijiko. ⁹ Huñi humpen yeho humpen paryi ha, hunte yijëđ duniya li pena ale-wo-le ÿa. ¹⁰ Umë, hnë duniya li tëko nke, do g'umë ntiyiko duniya yi, bare duniya yi yavëtëlahna. ¹¹ Njijëk hnë bulunda lëwu hna, bare bulunda lëwu ÿa vëhacalahna.

¹² Bare ale-wo-le hacaka do hwëtahnëka ÿa njëđaka imëk nke fatah Wën. ¹³ Gena ile nagini hn'idonk asëval, ma g'iña ahnë yi, bare kabi Wënu ña likëhni nkeni vërahu.

14 Wanës ɲa mbacako ahnë do gë fuhnë ntëdëntiko. Ipërëna ɲa njabëkawo gë toña ɲa. Njavëtëbun inaɲ dëwu ɲa, inaɲ nte nuɲak kabi Ajë Ryamboli Rëm ɲa ye. 15 San cedeya ntëwu hna pëyahniko bulunda hna: «Wëliho ale hnësëndëmuno ante ntehnëdëfuho: ale rëfidëho ɲa ndënkwëhniko kabi rëko nke yehahnëdu ami ɲa.»

16 Nuɲabun fop hn'iyab kaɲëhnahn dëwu hna viɲë viferën do viferën kat. 17 Ha, Wënu ɲa vëhni Moyis tëfaryëk njeɲafu sariya ɲa, do kaɲëhnahn iɲa gë toña fadah ɲa vëhni Yesu Këris padënek Wënu ɲa. 18 Wëla aryampo nulahna Wënu ɲa, ge gena Ajë Ryamboli, ale ye Wënu ɲa fëna. Umë ye darël Rëm hna do njetëndanëkëfuna.

Ucedeya San Ary

19 Vësankaf wasëwif va Yerusalem hna payinihëhniwo vësëna wasadëha va, gë Walevi wã, soɲe njini tëyëniha San bi mo nke. Wëlin cedeya ntëwu ɲa.

20 Më ntëkwakëhni tase vahnë fop hara ñoñ cowëlëhniwohna: «Gela Arëhnayik a.»

21 Më mbok tëyëniha: «Awa mo yeru? Eli bi yeru?»

Më ntëkwakëhni: «Hali, gela Eli.»

Më mbok tëyëniha: «Kila ɲa bi yeru?»

Më mbok ntëkwakëhni: «Hali.»

22 Awa më tëyëniha: «Mo lë yeru? Afo yifu hnësëhnëfuni vële fayikëfu va inë. Wëjë, mo yeru lehnëru?»

23 Më ntëkwak: «Ami ye “ale nësahnëd kila le wacik Esayi ryekad wula hna: ‘dinëhnyina vankaw vacatah dus Ahwëhn a!’»

24 Nkentiho wafarise hnë vële vële fayiko vëhni San va. 25 Më mbok tëyëniha kat: «Ge gelihna Arëhnayik a, Eli, ma Kila ɲa, awa soɲe ye yaryëduhëhni vahnë va?»

26 Më ntëkwakëhni: «Ami, gë wënka njaryëdëfu, bare nkehëhna hnë wuhnë ale worun yëtëluhna nafa lëwu ɲa. 27 Umë rëfidëho, bare catëla dënk fëtahnu viyëba wapary wadëwu va.»

28 Watac fop Betani le ye darël sën Yurëdan hna ntiyako, hn'ile njaryëdëhëhniwo San vahnë hna.

Yesu, Fape Wën

29 Ga pacëk, San më nuka Yesu ga njijëd gë ɲalu, më ntehnëk: «Wëliho Fape Wën fante lihëtëd wameh duniya fa. 30 Soɲe lëwu ɲa hnësëndëmuno ante ntehnëdëfuho: “Asan rëfidëho, umë lëbëko kabi umë yeho rëkahnindu ɲa.” 31 Ami fëna yëtëlëwohna, bare ge njijëbu yaryëdu gë wënka, soɲe liwu njetëniha bulunda Isërayel ɲa ye.»

32 San më mbok ntehnëk kat: «Nuɲu Iyir Wënu ɲa ga cëlid g'ambin had fah njij ntëd hnë umë. 33 Yëtëlëwohna ten bi mo ye, bare Wënu ɲa sañëtiko yaryëdu gë wënka, umë lehnëkowo: “Nuɲu Iyir iɲa ga cëlid do njij hnë asan; umë rëkëd njaryënd g'Iyir Ipacah iɲa.” 34 San më nkwëhëk: «Nuɲu rac do sedë yëbu: aɲi asan Aju Wënu ɲa ye.»

Vërëfal vëryëkwëryëkw Yesu

35 Ga pacëk, San hnam fo nkoko, gë vëhi hnë vërëfal vëlëwu va. 36 Më nuka Yesu ga ndëcëd, më ntehnëk:

«Wëliho Fape Wën fa!»

³⁷ Vëréfal vëhi va, ga nkwëryëni wanës San watac, më tëfëlehnëniha Yesu.

³⁸ Umë më cahëtak do nuhni ga tëfëlehnëdëniha, më ntehnëkëhni: «Ye yadun?»

Më ntëkwani: «Rabi, (umë fëhnëtanëd Aharan), ne ntëdëru?»

³⁹ Më ntëkwakëhni: «Yijën, nudun.» Awa njilehnëni do nuni hn'ile ntëdëk hna. Nkëhnëko tëk wawati wahnah g'anent do g'umë nëwëlahnëniho hn'ile wojëko hnë fac yä.

⁴⁰ Aryampo hnë vëréfal vëhi San vërac, Andëre yeho, aheryu Simo Piyer.

⁴¹ Më njik ten vëhni acëru Simo hna do ntehna: «Nubunëha Arëhnayik a.» Umë ye fëna Këris yä.

⁴² Do njolehna hn'ile nke Yesu hna. Yesu më njëkëka gë yasery do ntehna: «Simo aju San yeru. Awa Sefas rëkëderu awacënde.» Umë fëhnëtanëd «Piyer» gë wanës wagërek ña. (Umë ye «Itaka»).

Filip gë Natanayel

⁴³ Ga pacëk, Yesu pëhnako nji Galile. Më nuka asan ale waciko Filip do ntehna: «Tëfe!»

⁴⁴ Awa Filip tac nkol ndampo fo nkeniho gë vëhni Andëre gë Piyer. Betësayida maciko. ⁴⁵ Filip, umë fëna, më njik tëkata asan ale waciko Natanayel do ntehna: «Nubunëha ale ntehnëdëho Moyis hnë kayëte sariya hna, do wakila ña fëna pëyahneni soje lëwu yä. Yesu ye, aju Yosef, mbë nkol Nasaret ña.»

⁴⁶ Natanayel më ntëkwaka: «Mbë Nasaret? Inë fërën kod bi mati Nasaret?»

Filip më ntëkwaka: «Yij, nuđu wëjë dënk.»

⁴⁷ Yesu, ga nuka Natanayel ga njijëd, më ntehnëk: «Wëliho avë Isërayel paryi yä, asan ahwëhn wamër këm ye.»

⁴⁸ Natanayel më tëyëka: «Hak njëtahnëruho?»

Yesu më ntëkwaka: «Ani gë macahnëndi Filip yä, ante nkeku kuyët anuy yä, nukëmi.»

⁴⁹ Awa Natanayel më ntëkwaka: «Wëjë, Aharan, wëjë ye Aju Wënu ña, ahnaŵ vëvë Isërayel va!»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ile lehnëmi nukëmi kuyët anuy ñi bi hwëtahnantuhu? Nuđu viyë vifëmpëhnahnah ntëbi viyë!» ⁵¹ Do më nkwënëk: «Toña yä fëyadëmu: nudun ambin ña ga pidëtak do wamëleka Wënu ña ga kayëndëni do cëlindëni gë fere Ajë Ahn'a!✠»

2

Iñël nte yeho Kana

¹ Fac rarëna hna, ambënt inël yeho nkol Kana, resiyo Galile hna. Hnëmu Yesu hnam nkentiko. ² Yesu fëna payehnyariho inël tac gë vëréfal vëléwu va do njintiniho. ³ Hara uñen uña pëgwëko pund. Awa, hnëmu Yesu më ntehnëka: «Vëworyaryëna uñen.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Asëval, ye ye yëbëlan fu? Wati mën ile lihandëbu inë yä tëkëna ten.»

⁵ Awa hnëmu më ntehnëkëhni vëryokuñ vële yeho hnam va: «Diryin fop ile ntehnëdëhu yä.»

⁶ Nkeho hnam vunkwahn wëraka mbëf g'undaŵ vunte taŵahnëdëniho wasëwif wã wënka, wante ñuhnandëni gante nke namu lëw hni ka. Kodëho taŵ yëbëlan walitër wafëhw imbëf gë warar (80) ma keme gë wafëhw wahi (120).

⁷ Yesu më ntehnëkëhni vëryokuŋ va: «Tëmpënëryin hnë vuŋi vunkwahn wënka.» Do më taŵëni hafo wafiŵ hna.

⁸ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Tame ñëryëryin, ayinehnuna ale sahëlenda.»

Më ntini koyëna. ⁹ Arac më njëkëk do wëli wënka ña mbacako uñen. Yëtëlohna bi ne matik uŋi ñen, hara vëryokuŋ va njetëniho, kabi vëhni yiryëko wënka ña. Taŋ më macehnëka ale yëlëdëho ña ¹⁰ do ntehna: «Vahnë va fop uñen nte ñak fërënak ña cehëlehnëdëni ten, do ge vahnë va ndëwëni, tac do gë yëdayini unte wok përenana ñus ña. Bare wëjë, kwëtëru unte ñak fërënak ña hafo iyi wati! Caŋëk!»

¹¹ Koyëna ntiko Yesu dahëse fëmpëhnahnah ryënkwëryënkw ña. Watac Kana mbë Galile hna ntiyako. Koyëna tufahnëko inaŷ dëwu ña do vërefal vëlëwu va kwëtahnënihawo g'ahawary.

¹² Ga ndëcëk watac, Yesu më njini Kaperënaŷum gë hnëmu, gë vëheryu, do gë vërefal vëlëwu va, bare wafac fo ñëwëlahnëniho hnam.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

¹³ Wati le ntihandëni wasëwif ambënt Pak ña rëhajëko do Yesu më njik gë Yerusalem. ¹⁴ Tëkatëkëhniwo selele Cery Wën Cankaf hna vëwaf wuhni, gë wape, gë wëfah do gë vëwëcët koryi vële ryokuŋëdëho watabali wadëw hni hna. ¹⁵ Awa Yesu më nufëk ryeyët, nti wus, do ntahni fop selele Cery Wën Cankaf hna, gë wape ña, do gë wuhni wã, do pat watabali vëwëcët koryi va hafo koryi ña campëlehn. ¹⁶ Tac ntehnëhni vëwaf wëfah va: «Dihëtëryin iŷin fop ani! Cery Rëm mën ña ye. Bok aliwu cery vëwaf!»

¹⁷ Awa vërefal va ndënkwëtaleshëni wanj wanës Vikerëh: «Iña inte hwëhnaŷu soŋe Cery hu ña, E Wën, iña tac nke hnë ami përekanëdëho gante përekanëdëha uñen ahnë ka.»*

¹⁸ Awa vësankaf wasëwif va më tëyëniha Yesu: «Iyëhne dahëse fëmpëhnahnah hođu ali arufahnëfu kwëhnaru fanka alihahnënd aki?»

¹⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Këfëryin aña Cery Wën, do hnë wafac warar, mbokaryëdëfu wätëndu.»

²⁰ Më ntehnëniha: «Wabëhn wafëhw wahnah g'imbëf g'iryaw (46) vëryëbun an'acery, bare wëjë hnë wafac warar mbëryëđu?» ²¹ Bare «Cery Wën», nte nësëdëho Yesu ña, imbahn dëwu ña dënk yeho. ²² Ga mbiyëk, ante matëko Yesu vësëm hna, vërefal vëlëwu va ndënkwëtaniho nësëko watac, do kwëtahnëniho Vikerëh va do gë wanës wante nësëko Yesu ña.

Yesu njetëk ñus walaŵary vahnë

²³ Ante nkeho Yesu Yerusalem ña, hnë wati ambënt Pak hna, vahnë vëyabah kwëtahnënihawo kabi nuniho wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntidëho ña. ²⁴ Bare Yesu pacahnëlawohna gë vëhni, kabi njetëkëhniwo ñus vahnë va fop. ²⁵ Ahnë kodilohna njetëndana iñë ile nkok yëtëna kabi njetëko ile yehëhna vintaŵary vahnë ña.

* 2:17 2:17: Wahnëw 69.10

3

Yesu gë Nikodem

¹ Hnë wafac warac, nkeho hnam asan ale waciko Nikodem; asankaf wasëwif yeho do farise yeho. ² Asan arac yiko hn'umëd ndampo tøkata Yesu do ntehna: «Aharan, njëtëbun Wënu ña fayiki ayij aharanëfu kabi ahnë kofina nti wëdahëse wapëmpëhnahnah gë wante lidu ki ge Wënu ña gena gë umë.»

³ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: ahnë kofina nu Naw Wënu ña ge nagina g'ahawary.»

⁴ Nikodem më tëyëka: «Hak kode nagi ahnë g'ahawary ge tøk cër? Kod bi mboka ðonk hnëmu hna do mbok nagi higëna?»

⁵ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: ahnë kofina ténk Naw Wën hna ge nagina hnë wënka do hn'Iyir Ipacah hna. ⁶ Ale nagëk ahnë, ahnë ye. Ale hnagik hn'Iyir Ipacah hna, iyir ye. ⁷ Awa antë pëmpëhnahni ge ntehnëmi: "Tëfëku ahnagiwu g'ahawary wühnë fop." ⁸ Sël ÿa cëlëd cape nte ñad hna, nkwerëyëdu wëñañ wadëwu ña, bare yëtëdila bi ne matid, ma bi ne njid. Koyëna nke soñe fop vële hnagëde hn'Iyir Ipacah va.»

⁹ Nikodem më mbok tëyëk: «Hak kod nke watac?»

¹⁰ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë ye ale haranëdëhëhni bulunda Isérayel ÿa, do yëtëlihna wanji? ¹¹ Toña ÿa fëyadëmi: ile yëtëbun hnësëdëfun. Ha, wasefe ile hnuñun yebun, bare ma wëdëdilu hna ucedëya ntëw fu ña. ¹² Ge nësëdëmu viyë vile ye nkal vi do kwëtandiluhna hak kodun ahwëtahnu ge nësëdëfu viyë vile ye g'ambin va? ¹³ Ahnë kayëna g'ambin. Ami fo, Ajë Ahn'a, sëlik hatac! ¹⁴ Hnë wula hna, Moyis pakëkawo yan hnë rëh lën ryëhwëra ÿa.* Do koyëna njelëd Ajë Ahn'a fëna ¹⁵ soñe fop vële hwëtahnëdëha va tënkëni taj hnë uwám ule wok puðina hna.

¹⁶ «Ha, Wënu ña ñahnëkëhni ðus vahnë vëvë duniya hafo njëdahna had sadëha Ajë rymboli lëwu yi, ðanko vële hwëtahnëdëha va antë tënkëni muk janáma bare nuñani taj uwám ule wok puðina. ¹⁷ Wënu ña payilahna Aju duniya li soñe piniñëhni vahnë vëvë duniya vi, bare payika soñe pehëtimi g'umë. ¹⁸ Ale hwëtahnëka Aju Wënu ña piniñëdëna; bare ale wok kwëtahnëlahna ÿa tøk kitiñi piniñëde, kabi kwëtahnëlahna rymboli Wënu ña. ¹⁹ Do wëli soñe ile piniñand Wënu ña: humpen ha njijëk duniya li, bare vahnë va umëhwëry fecehnëkëhni, kabi vankeya vantëw hni va yivëna. ²⁰ Ale lid wameh a ñewëk humpen ha do ñawëtak, kabi nta këka antë nuyi nkeya meh ntëwu ña. ²¹ Bare ale wawëhnek toña ÿa, umë njijëd humpen hna, nuhahni wapacëk nkeya përen ntëwu nte ntid gë fanka Wënu fa.»

Yesu gë San

²² Ga ndëcëk wafac, Yesu gë vëréfal vëlewü va matëniho naw Yerusalem hna njini njasëlehnëni resiyö Yuce hna; wafac fo ñewëlahnëniho hnam gë vëhni do njaryëdëhëhniwo vahnë va. ²³ San, umë fëna, Enon hna njaryëdëhëhniwo, ðarël Salim hna. Hnam njabëko wënka ña, do vahnë vëyabah njijëdëniho njaryëndëni. ²⁴ Wati rac, San cëdëlohna ten.

²⁵ Awa vëréfal San vëryampo pëgwëlehnëni conkëndëni gë sëwif ryampo soñe namu ipacëna ña. ²⁶ Njilehnëni tëkatëniha San do ntehnëniha: «Aharan, ndënkwëtaðuha bi asan ale yerunëho gë cape

* 3:14 3.14: Vaker 21.19

ñëntaŵ sën Yurëdan ka, ale yenëhnëruho sede ŷa? Tame njaryëd do vahnë va fop gë ŷalu njidëni!»

²⁷ San më ntëkwakëhni: «Wënu ŷa fo hođ nti nke koyëna soŷe ahnë. ²⁸ Wasede yerun wühnë dënk soŷe ile hnësëdëfuho ŷa: “Gela Arëhnayik a, bare payijibu haryënkw lëwu.”

²⁹ «Asëval ale yëlika, asanu ŷa hwëhnëka. Ge lawo asan a ye, umë kahnëd ðarël lëwu do nëpanda; kopa lëwu ŷa natëndanëdëha ðus. Koyëna nke uhnatah lëmën wä soŷe Yesu ŷa: padëko! ³⁰ Umë rëfëka nkwënënda nafa ŷa, do ami ŷaŷëtando.»

Ale watik g'ambin

³¹ «Ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë va fop. Ale ye ðuniŷa li, ðuniŷa ŷi hwëhnëka do vēŷi vēvē ðuniŷa vi nësëd. Bare umë, ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë vēvē ðuniŷa vi fop. ³² Sede ile nkwëryëk g'ile nuk ye, bare ahnë maŵëdina cedeya ntëwu ŷa. ³³ Ge ahnë wawëk cedeya ntëwu ŷa, tufahnëd maŵëk Wënu ŷa toña nësëd. ³⁴ Paryi nke, ale payik Wënu ŷa wanës Wënu ŷa dënk nësëd, kabi Wënu ŷa pëbënëdëha ðus Iyir ðëwu ŷa. ³⁵ Rëm ŷa ñadëha Aju ŷa do njëdadëha fanka fayabah hnë ile-wo-le hna. ³⁶ Ale hwëtahnëka Ajë Ahn'a tëk tënk uwám ule wok puđina hna: ale wëŷëk kwëtandilahna ŷa tënkëdina, Wënu ŷa nkođ ntava g'umë.»

4

Yesu g'asëval avë Samari ŷa

¹ Wafarise wä nkwëryëniho, ga nësëde Yesu ntidëhëhniwo vahnë va vëřëfal do njaryëdëhëhniwo ntëbi San. ² (Bare ile ye toña ŷa, Yesu umë dënk yaryëdilohna; vëřëfal vëlëwu va yaryëdëhëhniwo.) Ante njëtako Yesu watac ŷa, ³ më matëk Yude hna do mboka Galile.

⁴ Awa tëfëkawo tëf resiŷo Samari hna. ⁵ Më tëkëk ðarël hnë fankol fante wacik Sikar nte wok ŷaŵëlëna g'ikaŷ nte njëdakawo Sakob aju Yosef ŷa. ⁶ Hnam nkeho kolomba Sakob ŷa. Yesu, mbërako uyas wä, më ntañak tëfary kolomba hna. Lav a nkëhnëko tëk nkaf hna.

⁷⁻⁸ Wati nte ntañako hnam ŷa, asëval avë Samari më njijëk ŷëry wënka. (Hara vëřëfal Yesu va g'inaw njiniho ntëwajëni ile tokëdëni.) Awa, Yesu më ntehnëka: «Yëdërye siyaw.»

⁹ Asëval a më ntehnëka Yesu: «Bare wëjë, sëwif yeru do ami, avë Samari yebu! Hak ndëkëru awa arëyo asiya?» Ntehnëkawo koyëna kabi wasëwif wä kehadënihëhniwo vēvē Samari va.

¹⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ge njëtakëndu ile ñad njëdë Wënu ŷa, do bi mo ye ale wuntadëhi wënka cya ŷi, wëjë wuntakëndëha do njëdakëndëhi wënka wante yëdand sël ntaŵary paryi ŷa.»

¹¹ Asëval a më ntëkwak: «Bare wëjë, kwëhnalihna ŷirya do kolomba ŷi tëwëk! Ne ñëryiđu wënka hu ŷi? ¹² Ntiyahnëki bi wëjë lëbëka rëm fu ŷa Sakob? Umë yabëhnëkëfu iyi kolomba; cek umë dënk. Vërahu do gë wusaw wulëwu wä fëna cenii.»

¹³ Yesu më mbok ntehnëka: «Ale sed wañi wënka ŷa mbokëd njohna kat, ¹⁴ bare ale sek wënka wante yëdadëfuha ŷa bokëdina njohna muk kabi wënka wante yëdadëfuha ŷa mbacad hnë umë hayalin hante wok tëryadina, yalëd do yodëha hafo uwám ule wok puđina muk.»

¹⁵ Aséval a më ntehnëka: «Awa, yëdërÿe wënka watac soŋe antë mbok njoŋo do antë voku yiju hnani yëry wënka.»

¹⁶ Yesu më ntehnëka: «Yinëndehna asan hu.»

¹⁷ Aséval a më ntëkwaka: «Ñëlila.»

Do Yesu më ntehnëka: «Ha, ile hnësëru yi, koyëna nke: ¹⁸ vësan imbëd yëlëkino, do asan ale yerun gaki yi gena asan hu. Toña ya hnësëru.»

¹⁹ Aséval a më ntehnëka: «Njavëtëbu kila yeru. ²⁰ Pëyarye: mo hwëhna toña? Warëm fu wa hn'ini kuŋ cëmbëdënihawo Wënu ŋa, bare wuhnë, wasëwif wi, wuhnë lehnëk Yerusalem tëfëka cëmbi.»

²¹ Yesu më ntëkwaka: «Kwëtahnërye, wati yejëk, ge cëmbëde Rëm ya, kwëhnađina nafa cëmbi hn'ini kuŋ ma Yerusalem. ²² Wuhnë, ntehnërun Wënu ŋa sëmbedun bare yëtëluhna. Fuhnë, njëtëbunëha, kabi Afehët a hnë bulunda wasëwif hna nkejëk. ²³ Bare wati yejëk, do tək tēki, hn'ile rëkëd cëmbëdëniha vësëmb paryi va Rëm ya g'Iyir iŋa do gë toña ya. Rëm ya, vahnë vële sëmbedëha koyëna va njëkëlehnëd. ²⁴ Wënu ŋa iyir ye do vële sëmbedëha va tëfëka cëmbëdëniha g'Iyir iŋa do gë toña ya.»

²⁵ Aséval a më ntehnëka: «Njëtëbu, Arëhnyayik, ale wacëde Këris ya, nijjëd. Ge nijjëk, nkabëdëhëfu fop.»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami dënk ye.»

²⁷ Wati rac, vërëfal va mbokalehnini. Pëmpëhnahnëkëhniwo đus ante nunihawo Yesu ga nësëlëdëni g'aséval a. Bare wëla aryampo hnë vëhni đëkëlohna tëya bi ye ñad ma bi soŋe ye nësëlëdëni g'aséval ayi.

²⁸ Awa aséval a tavëlehn hnam unkwahn uŋa, mboka g'ankol, do pëgwëlehn pëyahndë: ²⁹ «Yijën ayëkuna asan ale fëyako fop ile libu ya. Mpëd kod nke Arëhnyayik a?» ³⁰ Awa, vahnë va cahñëlehnëni naŋ hna njini hn'ile nkeho Yesu hna.

³¹ Hnë wati rac vërëfal va ndëñanënihawo Yesu, ntehnëndëniha: «Aharan, tokëry inë!»

³² Bare më ntëkwakëhni: «Kwëhnađu roka ile worun yëtëluhna.»

³³ Awa vërëfal va tëyëledëniho bi ahñë yonëhniko ile tokëd.

³⁴ Yesu më ntehnëkëhni: «Roka mën ya, liwu inä ale fayiko ya ye do ryokuŋu hafo fadënu ile kwëtëhnahnëko ya. ³⁵ Gena bi ntehnëdun: «Ani gë wadepëra wahnah barëp roka ya yed?» Awa ami ntehnëdëmu, yëkëryinëhni đus vahnë va caharađ lëwun: had kaŋ dafah tək nkeni do napëdëni mbarëpini! ³⁶ Ale varëpëda nuŋad tame icos dëwu ŋa do mbarëpëdëhëhni vahnë va soŋe uwám ule wok puđina ya; koyëna, ale hnađëd a g'ale varëpëd a natëdëhëhni ndampo fo. ³⁷ Waŋi wanës, toña ye: «Ahnë nađëd, ahaŋwary mbarëp.» ³⁸ Payëmu avarëpu hn'ikaŋ nte worun đokuŋëluhna. Vëhaŋwary ryokuŋëk do wuhnë hnuŋak nafa đoku lëw hni ya.»

³⁹ Vëvë Samari vëyabah kwëtahnënihawo Yesu kabi aséval a pëyakëhniwo: «Ile libu ya fop pëyako.» ⁴⁰ Soŋe umë ye, ante təkëniho vëvë Samari va hn'ile nkeho Yesu hna, muntanihawo nkonti gë vëhni, do wafac wahi ntintiko hnam. ⁴¹ Soŋe wante nësëndëhëhniwo umë dënk ŋa, vële hwëtahnëka va nkwënanio iyađ iŋa; ⁴² do ntehnënihawo aséval a: «Kwëtahnëbun, gena soŋe ile hnësëhñëruhëfu yi fo, bare kabi nkwëryëbunëha fuhnë dënk do njëtëbun tame paryi nke Afehët đuniya ya ye.»

⁴³ Ga ntik wafac wahi warac hnam, Yesu më mbokak gë Galile. ⁴⁴ Umë dënk hnësëko: «Kila dënënëdëna hn'inkal nte nagahnik hna.» ⁴⁵ Bare wati nte tékëko Galile ña, vahñë va fop kacanihawo, kañi vëhni fëna njintiniho ambënt Pak ña gë Yerusalem, do nuniho fop vifëmpëhnahnah vile ntiko hn'ambënt tac va.

⁴⁶ Yesu mbokalehn tēf Kana vë Galile hna, hn'ile mbacëko wënka uñen hna. Hara, nkeho hnam asankaf ale tesaryëko aju ÿa ðus Kaperënaÿum hna. ⁴⁷ Ga njëtak asan arac Yesu matiko Yude hna mboka Galile, më njik hn'ile nkeho hna do këlahna nji njërënhna aju, ale ÿadëho cëm a.

⁴⁸ Yesu më ntehnëka: «Wuhnë, ñwëyëdun kwëtahnëdilu hna ge nuluhna wëdahëse gë vifëmpëhnahnah!»

⁴⁹ Bare asankaf a më ntëkwaka: «Ahwëhn, yij ñap ani gë cëmahnënd fatah mën fa.»

⁵⁰ Yesu më ntehnëka: «Mëncëry gë ÿal hu, ajë hu njërëk.» Asan arac më kwëtahnëk wanës Yesu ña do mëncëlehn.

⁵¹ Hn'ankaw mënc hna, vëryokuñ vëlëwu va njijëdëniho pankëlëni do pëyaniha: «Ajë hu njërëk!»

⁵² Më tëyëkëhni bi iÿëhne wati pecekawo. Më ntëkwaniha: «ÿëhno nke hnë wati ryampo g'anent hna tavëkawo ures huji ha.»

⁵³ Awa Rëm ÿa kamahnëko aju njërëko hnë wati le ntehnahnëkawo Yesu hna dënk: «Ajë hu njërëk». Kobëri tac kwëtahnënihawo Yesu, umë gë vëvë tere lëwu va fop.

⁵⁴ Dahëse fëmpëhnahnah rac yeho higëna ile ntiko Yesu ÿa, ante matëko Yude mboka Galile ña.

5

Yesu njërënëdëha ale ye vorovoro

¹ Ga ndëcëk watac, Yesu njiko Yerusalem soje njanti ambënt wasëwif ña. ² Hara, hn'inaw tac, ðarël rënka le wacëdëho Rënka Wape ña, nkeho kosa le hwëhnako vinder vicankaf imbëd; Betësata macëdëho gë wanës Wa-ebëre ña. ³ Kuyët vinder vitac, kore vëres ryakëko hnam: vumëp, gë vële radëf, do gë vële ye vorovoro. [Wënka ña napëdëniho ñënka: ⁴ mëleka ryampo Ahwëhn a lëbadëho hnë pisin rac wati wati do ñënkëdëho wënka ña. Wënka ña, ge ñënkako, ale-wo-le ryënkweðëho ntëba ÿa, njërëdëho ures lëwu wa gante-wo-gante tesëko ka.] ⁵ Nkentiko hnam asan ale resëko kobëri wabëhn wafëhw warar g'imbeð gë warar (38). ⁶ Yesu nukawo ga ndakëk; njëtëko mbiÿëk ga nkeho koyëna, më tÿëka: «Ñadu bi ayërëni?»

⁷ Aresa më ntëkwaka: «Aharan, ge pëgwëk ñënkand wënka ña, kwëhnala ale labëdëho. Wati nte rëkëdëfu yawërëndu yiwu ña, ahaÿary ryënkweðëho ntëba.»

⁸ Yesu më ntehnëka: «Awa, matëry, ahnuf uway hu wa ayas.» ⁹ Hnë wati rac tan, asan a njërënëlehni. Më nufëk way lëwu wa njasënd. Watac hnë fac ntaÿëla ntiyako.

¹⁰ Awa vësanakaf wasëwif va më ntehnëniha asan ale yërëniko takan ÿa: «Ntaÿëla ña ye, tēfëlahna ayo uway hu wi.»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ale yërëneko ÿa më lehnëko hnuwu uway mën wi do yasu.»

¹² Awa më tÿëniha: «Mo lehnëki koyëna?»

¹³ Bare asan ale yërëniko ÿa yëtëlohna bi mo yërënëka, do kodilohna tufahna kabi Yesu ténkëkëhniwo kore ile yeho hnam ÿa.

¹⁴ Ga mbiÿëk toye, Yesu më nuka asan a Cery Wën Cankaf hna, më ntehnëka: «Wëlin njërëniruru. Tame diry hakili ant'avoka wën, soÿe ant'ahnuÿa ures ule lëbëk ule yërëniruru wï.»

¹⁵ Tac asan a më njik pëyakëhni vësankaf wasëwif va Yesu yërënëka.

¹⁶ Awa vësankaf wasëwif va pëgwëlehnëni nësëdëni wameh soÿe Yesu kabi hnë fac ntawëla njërënëkawo ahnë. ¹⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Rëm mën ÿa ðoku hna nke hafo gaki, ami fëna tëfëko yewu ðoku hna.» ¹⁸ Soÿe wanës watac kat, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdëniho g'ahaÿary fere fale ndawëhnahnëniha Yesu. Gena soÿe ile ntik ile mbañëk sariya lëw hni ÿi fo, bare mboko ntehn kat Wënu ña ye Rëmu paryi ÿa do koyëna këñëndëlehnadëho gë Wënu ña.

Ucankaf Aju Wën

¹⁹ Yesu më mbok ntehnëkëhni vësankaf wasëwif va: «Toña ÿa fëyadëmu: Aj'a ñoñ kodina nti umë fo; ile nuð ntid Rëmu ÿa fo kod nti. Ile-wo-le ntid Rëm ÿa, Aj'a fëna ntid, ²⁰ kabi Rëm ÿa ñadëha Aju ÿa do tufëdëha fop ile ntid umë dënk ÿa. Tufëdëha nti wadoku wanaÿah wante worun kobëri nuluhna do pëmpëhnahnëdëhu wuhnë fop. ²¹ Gante mbëhnëndanëdëhëhni Rëm vësëm ki, koyëna Aju, umë fëna, mbëhnëndanëdëhëhni vële ñad va. ²² Do kat, gena Rëm ÿa hitijëdëhëhni vahnë va; Aju ÿa njëdak ucankaf kitij ña fop, ²³ soÿe vahnë va fop ntënënahndëniha Aju gante ntënënedëniha Rëm ka. Ale wok dënënelahna Aj'a, dënënelahna Rëm le fayika ÿa.

²⁴ «Toña ÿa fëyadëmu: ale hnëpad wanës mën ña, do kwëtahna ale fayiko ÿa, tëk nuÿa iÿi wati uwám usër wá do Wënu ña kitijëdëlahna; gona hn'ankaw ante yod hnë icëm ña bare hn'ankaw nte yod ambin hna nke. ²⁵ Toña ÿa fëyadëmu: Wati yejëk, do tëk tëki hnani, ile nkwëryëdëni vësëm va, kopa Aju Wënu ña, do fop vële wëryëdëha va hn'ankaw nte yod uwám usër hna nkeni. ²⁶ Ndampo fo nke, gante nke Rëm hayalin sël ntaÿary, uwám paryi ki, koyëna njëdaka Aju fëna nke hayalin uwám rac. ²⁷ Do kabi Ajë Ahn'a ye, njëdaka fanka kitijahnëndëhni vahnë va fop.

²⁸ «Antë pëmpëhnahnu: wati yejëk ile nkwëryëdëni fop vësëm va kopa Ajë Ahn'a ²⁹ do mbëhnëdëni: vële lik fërën va mbëhnëdëni soÿe ténkëni hnë uwám usër hna, bare vële lik wameh va mbëhnëdëni soÿe cëdini janáma hna. ³⁰ Soÿe lëmën ÿa ñoñ koda liwu ami dënk; gante nkabëko Rëm ka fo kitijëdëhëfu, do kiti mën ÿa catëk, kabi yëkélehnëda liwu ile ÿadëfu ami dënk, bare liwu ile ñad Rëm mën le fayiko ÿa.»

Wasede soÿe Yesu

³¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ami fo rëkakënd hnësandu soÿe lëmën ÿa, wanës mën ña kwëhna këndina nafa. ³² Bare kwëhnabuha sedë haÿary ale hnësëndëho, Rëm mën ÿa ye, do paryi pëyadëmu wanës wadëwu ña toña ye.

³³ «Payërunëhëhni vahnë njini pëcëtajëni vëhni San hna do nësëhnëkëhniwo ile ye toña ÿa. ³⁴ Toña ye, ami, balëlohna g'ahnë nkenëhno sedë, bare nësëdëfu watac soÿe wuhnë, afëhëtahniwo. ³⁵ Ha,

San paryi had lampu fēdik nkeho pētēnah; do wūhnē, wēwati toye fo wāwērunēho natu hnē humpen hudēwu hna.

³⁶ «Do ami, kwēhna buha sede le lēbēka nafa San: umē ye liwu ile ntehnēko Rēm mēn liwu hafo pad ŷa ye. Ha, ile lidēfu ŷi rufahnēd wapacēk Rēm ŷa fayiko. ³⁷ Do kat, Rēm mēn le fayiko ŷi dēnk, nkenēhnēko sede. Bare kobēri gwērēyēluhna kopa lēwu ŷa, ma ahnuwu yēka lēwu ŷa. ³⁸ Kwētahnēlunahna ale payik ŷa; umē rufahnēd wanēs wadēwu ŷa gena hnē wūhnē. ³⁹ Karañēdun gē hakili Vikerēh va, kabi ntiyahñēku nuñadun hnam uwām ule wok pudīna. Hara, vitac ye vinte hnēsēd soje mēn va! ⁴⁰ Bare wēli: ñadiluhna ayiju ŷal mēn hna. Awa nuñadiluhna uwām ule wok pudīna wā.

⁴¹ «Yēkēlehnēla cēkwaryēniho vahnē. ⁴² Ha, njetēmu: kwēhnaluhna iña Wēnu ŷa. ⁴³ G'uwāc Rēm mēn wā njijēbu, do kacadilunohna. Bare ge ahawāry yijēk g'uwāc lēwu wā dēnk, kacadunēha! ⁴⁴ Ñadun asēkwaryēlēndu, do yēkēlehnēd iluhna icēkwary inte wātik hnē Wēn hufampo hna. Awa, hak lē kodun ahwētahnuno?»

⁴⁵ «Antē ntiyahnu ami fēyahñēd ile wēnerun haryēnk w Rēm mēn hna; Moyis hwētahnērun bare umē fēyahñēd. ⁴⁶ Ge paryi kwētahnakēndunēhawo, kwētahnakēndunēho ami fēna, kabi soje lēmēn ŷa nēsēk hnē kayēte ntēwu hna. ⁴⁷ Ge kwētahnēluhna ile kerēk ŷa, awa hak kodun ahwētahnu wanēs mēn ŷa?»

6

Yesu ndavēdēhēhni vēsan wawuli mbēd (5,000)

¹ Ga ndēcēk watac, Yesu mē ndanēk gē cape ñēntaŵ lant Galile ka, (lant rac wācēde fēna Tiberiyad). ² Kore yabah rēfēlendēhawo, kabi nuniho wēdahēse wapēmpēhnahnah wante ntidēho njerēnahñēndēhni vēres ŷa. ³ Soje rac njihahnēniho Yesu gē vērēfal vēlēwu va kayēni hn'ikuj ntañani hnam. ⁴ Pak ŷa, ambēt wasēwif ŷa, tēhajēko.

⁵ Yesu njēkalehnēko caharaŷ lēwu do nuhni kore yabah ga njijēdēni ŷalu hna. Awa mē tēyēka Filip: «Ne kodēn ntaŷijin vamburu vajabah soje ndavahnēhni vēyi vahnē fop?» ⁶ Tēyēkawo koyēna soje njēkēhnahna Filip, bare, toña ŷa, tēko njet ile ntid ŷa.

⁷ Filip mē ntēkwaka: «Wēla gē koryi yabah dēcēt, gedilēfuhna gwēr ntaŷahnin vamburu vante kod ale-wo-le nuña fantēpētēl fatoy.»

⁸ Arēfal ahawāry, Andēre, aheryu Simo Piyer, mē ntehnēka: ⁹ «Fatah facan yehēhna ani fante hwēhñak vamburu mbēd g'uwis wuhi. Bare yega nēfadēhēhni kore yabah gē iyi ki?»

¹⁰ Awa Yesu mē ntehnēk: «Dehnēryinēhni vahnē vi fop ntañani.» Dēl iña njabēko hnam do kore ŷa ntañalehnēni nkal hna. Vēsan vēle yeho hnam va nkēhnēko tēkēni wawuli mbēd (5,000). ¹¹ Awa Yesu mē nufēk vamburu va, camehna Wēnu ŷa, tac cahēlehnēhni vēle lañako nkal va. Njēdākēhniwo fēna wuwis wā, gante ñadēni ka. ¹² Ga tokēni hafo pihñēni, Yesu mē ntehnēkēhni vērēfal vēlēwu va: «Barēpēryin vankubel vante wok va, soje antē pērēka ñoñ.» ¹³ Mē mbarēpēni pēb vēkankel pēhw gē vaki vankubel vamburu mbēd vante rokiko va.

¹⁴ Ante nuniho vēyi vahnē dahēse fēmpēhnahnah rac ile ntiko Yesu ŷi, mē ntehnēni: «Paryi nke, aŷi asan ye kila ile rēfēkawo njij dūniya ŷa!»

¹⁵ Bare Yesu njëtako njijëdëni nufëniha forosima soje ntiniha ahnaŵ, awa më mbok pitak kat umë fo nji g'ikuj.

Yesu yan wënka hna njasëd

¹⁶ Ante nëkak ŋa, vëréfal Yesu va më cëpëtani gë lant. ¹⁷ Kayëni hnë kulu pëgwëlehnëni ndanëtandëni gë cape Kaperënaŷum. Tëko mëd do Yesu tëkalëhniwohna ten. ¹⁸ Sël sankaf pëgwëlehn cëlënd, do lant ŷa nënkadëho dŷ. ¹⁹ Vëréfal va tëko njini ile rëkëk soje wakilo mbëd ma mbëd gë ryawŵ (5 ma 6) uyas ante nunihawo Yesu ga njasëd yan wënka hna tëhatënd kulu lëw hni ŷa. Ntakëlehnëhni, ²⁰ bare Yesu më ntehnëkëhni: «Ami, Yesu ye, antë ntaku!» ²¹ Awa, ñadëniho kayëndëniha kulu hna, bare, hnë wati rac dënk, ñakëlehnëni nkal ija gë cape nte njidëniho ka.

Kore ŷa njëkëlehnëdëniha Yesu

²² Ga pacëk, kore le woko gë cape nëntaŵ lant ŋa njëtëniho kulu ryampo fo yeho hnam do Yesu tëfélëntilohna gë vëréfal vëlëwu va, bare vërac vëhni fo yiko. ²³ Tac wakulu wakaŵary wätiko hn'inawŵ Tiberiyad hna, tëkini darël hn'ile camehnëkawo Ahwëhn a Wënu ŋa soje rokëtok ile ndavahninihëhniwo kore ŷa. ²⁴ Ante njëtëniho vahné va Yesu gë vëréfal vëlëwu va vëwolohna hnam ŋa, kayëlehnëni hnë wakulu watac njini Kaperënaŷum, njëkëlehniniha Yesu.

Roka ile fihñëdanëd do yod hafo uwám usër

²⁵ Vahnë va, ga tëkatëniha Yesu gë cape nëntaŵ lant ka, më tëyëniha: «Aharan, guve njijëru ani?»

²⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ŷa fëyadëmu: ge njëkëlehnëdunëho, gena kabi nkweyërun ile pëhnëtanëd wëdahëse wapëmpëhnahnah wadëmën ŋi, bare kabi tokërun mburu do pihñërun, soje umë yëkëlehnahnëdunëho. ²⁷ Antë aryokunëdu soje rokëtok ile fërëkad, bare soje rokëtok ile vijëd, fihñëdanëd do yod hafo uwám usër hna. Rac, ami, Ajë Ahn'a njëdadëmu, kabi ami yenëhñëka Wënu ŋa Rëm ŷa.»

²⁸ Amboko tëyëniha: «Awa ye rëfëkëfu lifu ryokunahnëfu waðoku wante ñad Wënu ŋa?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Doku ile ñad Wën aliwu ŷa, umë ye: ahwëtahnuna ale payik ŷa.»

³⁰ Më tëyëniha: «Iyëhne dahëse fëmpëhnahnah hoðu arufëfu soje ahwëtahnahni? Iyëhne ðoku lifu tasefu? ³¹ Wati nte ndëcëtaðëniho vacërakëlo fu va wula hna, tokëniho man ŷa, gante nësëd Vikerëh ki: njëdadëhëniwo tokëni roka ile wätiko g'ambin ŷa.»*

³² Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ŷa fëyadëmu: gena Moyis yëdadëhuno roka vë g'ambin ŷa; Rëm mën ŷa yëdadëhu ile ye roka vë g'ambin paryi ŷa. ³³ Paryi nke, roka ile wätik Wën ŷa, ale sëlid g'ambin a ye do pihñëdanëd do njod hafo ambin hna.»

³⁴ Awa më ntehnëniha: «Aharan, yëðaryindëfu kwëlëkwël roka rac.»

³⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye roka ile fihñëdanëd do yod hafo ambin hna. Ale yijëk ŷal mën a inte yodilahnna, ale hwëtahnëko ŷa wënka yodilahnna muk. ³⁶ Bare tëkëmu fëyawu, wëla gante nurunëho ami gë wëdahëse wapëmpëhnahnah wante libu ki, kwëtahnëdílunohna. ³⁷ Fop vële njëdadëhoŵëhni Rëm va njijëdëni ŷal mën hna, do dadëwahna muk ale yijëd ŷal mën a. ³⁸ Yëtëryin ge cëlifu g'ambin, gena liwu ile hnëjëko,

* 6:31 6:31: Icahn 16.4; Wahnëw 78.24

bare ryokuŋu ile ñaɗ ale fayiko ŷa ye. ³⁹ Wëlin ile ñaɗ ale fayiko ŷa: heryëwëhni fop vële njëɗakowëhni va do wëla aryampo antë cëv, do vëhnëndanëwëhni fac rëkwa hna. ⁴⁰ Ha, umë ye iña Rëm mën ña: fop vële yavëtëɗëho ami, Aju ŷa, do kwëtahnëniho va, nuŷani uwám ule wok puɗina, do ami, mbëhnëndanëɗëfuhëhni hnë fac rëkwa hna.»

⁴¹ Awa wasëwif wá ñakëñakëɗëniho soŋe Yesu ŷa, kabi ntehnëko: «Ami ye roka ile sëlik g'ambin ŷa*.» ⁴² Ntehnëɗëniho: «Gena bi Yesu aju Yosef ye? Njëtëbunëhëhni ðus rëmu gë hnëmu! Hak lë koɗ ntehn g'ambin cëlik?»

⁴³ Yesu më ntëkwakëhni: «Tavëryin ñakëñak aki. ⁴⁴ Ahnë koɗina njij hnë ŷal mën ge Rëm ale fayiko ŷa yiryëjelahna, do ale-wo-le yijëk ŷalë mën a, mbëhnëndanëɗëfuhä fac rëkwa hna. ⁴⁵ Vikerëh wakila hna koɗun aharaŋu ŷin: “Wënu ña karañëɗëhëhni vëhni fop.”* Ahnë ale-wo-le hnëpaka Rëm ŷa do maŷa karañ ðëwü ña njijëɗ ŷal mën hna. ⁴⁶ Wëla ahnë aryampo nulahna Rëm ŷa ge gena ale watik Wën hna, umë nuka. ⁴⁷ Toña ŷa fëyaɗëmu: ale hwëtahnëk a nuŷaɗ uwám ule wok puɗina.»

⁴⁸ «Roka ile fihñëɗ do yod hafo uwám usër hna yeŷu. ⁴⁹ Vacërakëlo hun va tokëniho man ŷa wula hna bare rac memaŷehñëlëhñihna cëmëni. ⁵⁰ Bare wëli roka ile sëlik g'ambin ŷa, ge ahnë tokëk cëmëɗina. ⁵¹ Ami ye roka ile yënëɗ, ile sëlik g'ambin ŷa: ge ahnë tokëk roka rac, cëmëɗina muk. Roka ile yëɗahnëɗëfu soŋe vahnë va pihñëni do njohni hafo uwám usër hna, mbahn mën iña ðënk ye.»

⁵² Soŋe wanës watac, wasëwif wá nkwajëlëɗëniho ðus, ntehnëɗëni: «Aŷi asan, hak koɗ njëɗafu mbahn ðëwü ña tokin?»

⁵³ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ŷa fëyaɗëmu: ge tokëluhna imbahn Ajë Ahn'a do ge celuhna sat lëwü ŷa, pihñëɗiluhna do yodiluhna hafo uwám usër hna. ⁵⁴ Ale rokëk mbahn mën iña do sek sat mën ŷa pihñëɗ do ami, mbëhnëndanëɗëfuhä fac rëkwa hna. ⁵⁵ Ha, mbahn mën iña pihñëndanëɗ paryi do sat mën ŷa mërëndanëɗ paryi. ⁵⁶ Ale rokëk mbahn mën do sek sat mën ŷa hnë ami nkoɗ, do ami, hnë umë nkoɗëfu. ⁵⁷ Rëm le fayiko ŷa, umë ye hayalin sël ntaŷary, uwám paryi ŷa. Njëɗaɗëho sël rac, vële ryavik g'imbahn mën va, vëhni fëna, koyëna nuŷaɗëni sël ntaŷary paryi ña. ⁵⁸ Awa ami ye roka ile sëlik g'ambin ŷa. Gena ndampo gë ile tokëni vacërakëlo hun ŷi; vëhni, cëmëni; bare ale rokëɗ iŷi roka ŷa nuŷaɗ uwám ule wok puɗina.»

⁵⁹ Koyëna nësëko Yesu ante karañëɗëhëhniwo vahnë hnë calinja mbë Kaperënaŷum ña.

Wanës wante yëɗahnëɗ uwám ule wok puɗina

⁶⁰ Ante nkwëryënihawo Yesu ña, vëyabah vërëfal vëlëwü hna më ntehnëni: «Wañi wanës ntakëk nëpayi! Mo hoɗ maŷ?»

⁶¹ Yesu njëtëko vërëfal vëlëwü va mëhnäɗëniho soŋe wanës watac. Soŋe umë ntehnahnëkëhniwo: «Wañi wanës ntavëku bi? ⁶² Ye lë hnahaɗun awa ge nurunëha Ajë Ahn'a ga kayëɗ hn'ile nkeho kobëri hna? ⁶³ Iyir Wënu ña ye hayalin sël ntaŷary, uwám paryi wä; ahn'a umë fo ñoñ mëkëɗina nti ténkahn uwám usër hna. Wanës wante hnësëhnëmu ñi Iyir hna matik do yëɗahnëɗ sël ntaŷary rac. ⁶⁴ Bare vëryampo hnë wühñë vëhwëtahnëna.» Paryi nke, Yesu njëtëkëhniwo kobëri wapëgwa

* **6:41** 6.41 Roka le sëlik g'ambin ŷa: Ile wëntëɗëlehnik g'ile wacik Man ŷa ye. (Icahn 16) * **6:45** 6.45: Esayi 54.13

hna vële wok vëhwëtahñëna va do njëtëkawo fëna ale rokadëha ÿa. ⁶⁵ Më nkwëñëk: «Wëlin soñe umë lehnandëmu ahñë kodina njij ÿal mën hna ge Rëm ÿa yëfalowahna.»

⁶⁶ Soñe rac, vëréfal vëléwu vëyabah pitaniho do wawolohna tëfëndëniha.

⁶⁷ Awa Yesu më cahëtak gë cape Pëhw gë Vëhi va, do tëyëhni: «Wühnë lë, ñadiluhna bi ayintiwu gë vëÿi?»

⁶⁸ Simo Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, vëhni mo njidëfun? Kwëhnaru wanës wante yëdahnëd uwám ule wok puđina. ⁶⁹ Fuhnë, hnë wëjë kwëtëbun kwëtahnëfu ña fop do njëtëbun Asëvah a yeru, ale payik Wënu ña.»

⁷⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Gena bi ami rëhnaku, wühnë Pëhw gë Vëhi vi fop? Bare aryampo hnë wühnë, aryokun Sintani ye!»

⁷¹ Wanës watac, soñe Yuđa nësëdëho, aju Simo Isëkariyot, aryampo hnë Pëhw gë Vëhi hna, ale rokadëha ÿa.

7

Yesu, vëheryu vëhwëtahñëlahna

¹ Ante ndëcëk watac ña, Yesu njasëlendëho karañëndëhni vahnë va Galile hna; ñadilohna njasëlehnënd Yude hna, kabi vësankaf wasëwif va njëkëlendëniho ndawëhnëniha. ² Hara ambënt wasëwif ante wacik Wasank ña tëhajëko.* ³ Awa vëheryu më ñankëdëniha nji: «Soñe ye yidila Yude? Koyëna hnam fëna nra vëréfal hu va nuhahnëni wadoku wapërën wante lidu ña. ⁴ Ge ahñë ñad njëti, cowadina ntitënd doku lëwu ÿa. Kabi ntidu viyë vihañah gë vëÿi ki, diry nuni vahnë va fop.»

⁵ Vëheryu nësëdëniho koyëna kabi vëhni fëna vëhwëtahñëlawohna.

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Wati mën ÿa tëkëna ten. Bare wühnë, watiwo-wati njivëk. ⁷ Duniÿa ÿi kwëhnana toña ñëwu; bare ami, ñëwëko kabi pëyahñëdëfu ile ntid ÿa mek. ⁸ Yiryin, wühnë, g'ambënt; ami, yida ten kabi wati mën ÿa tëkina.» ⁹ Ante ntehnëkëhniwo koyëna ña, umë, Galile hna nkoko ten.

¹⁰ Bare ante njiniho vëheryu g'ambënt ña, njiko umë fëna, bare tufëhnalohna hnë ahñë. ¹¹ Hnë wati ambënt hna, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdënihawo do tëyëdëniho: «Awa, ne nkeha asan arac?»

¹² Kore hna vëryampo nkwañëlëdëniho ðus soñe lëwu ÿa.

Vëryampo ntehnëdëniho: «Ale lid fëren ye.»

Vëÿëntaŵ va ntehnëdëniho: «Hali, vahnë va tokad.»

¹³ Bare, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va, ahñë dëkëdëlohn nës hafo nkwëryi soñe lëwu ÿa.

¹⁴ Yesu tënkëko Cery Wën Cankaf hna fagant wafac ambënt hna do karañëdëhëniwo vahnë va. ¹⁵ Wasëwif wã pëmpëhnanëkëhniwo do tëyadëniho: «Hak njëtahnëk aki Vikerëh vi, do kobëri karañëna?»

¹⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Fop ile harañëdëfuhëhni vahnë ÿi gena karañ mën; hnë ale fayiko hna matik fop. ¹⁷ Ale hahnëndak nti ile ñad Wënu ÿa njëtëd ge ile harañëdëfuhëhni vahnë ÿa Wën hna matid, ma ge hakili mën hna dënk matid. ¹⁸ Ale hnësëd soñe wac lëwu ÿa, naÿëna nkaf ntëwu njëkëlehnëd. Bare ge ahñë njëkëlehnëd naÿën uwac ale fayika ÿa, ahñë asatah ye, do wamër gena hnë umë. ¹⁹ Moyis njëdaku sariya ÿa, bare

* 7:2 7.2: Soñe Walevi 23.34-36; Divëta Sariya 16.13

wëla aryampo hnë wùhnë didina ile ntehnëk ýa! Soje ye yëkélehnëdun aryawuno?»

²⁰ Kore ýa më ntëkwaniha: «Ýine hwëhbaru! Mo yëkélehnëd ndawí?»

²¹ Yesu më mbok ntehnëkéhni: «Iñë ryampo fo lifu do wëli wùhnë fop pëmpëhnahnëku! ²² Moyis ntehnëku ahácënduni vutah vucan va (paryi nke, gena umë fëgwëko, bare warëm fu vëryënkwëryënkw va fëgwëhnahnëko) do kácëdunëha ahnë wëla hnë fac ntawëla. ²³ Awa, ge kácik fatah facan hnë fac ntawëla hna, menëdina sariya Moyis ýa, soje ye ntawëku g'ami kabi ahnë yërënébu fop hnë fac ntawëla? ²⁴ Tavëryin kitinj ile worun yëtëluhna. Kitinjeryindën gante nke toña ka.»

Yesu bi ye Arëhnayik a

²⁵ Awa, vëryampo vëvë Yerusalem va nësëdëniho soje Yesu ýa: «Gena bi aýi yëkélehnakënde ndawëhni? ²⁶ Yëkéryina: tase vahnë fop nësëd do ñoñ dehnëdena! Mpëd, paryi njavëtëniha vësankaf fu vi umë ye Arëhnayik a. ²⁷ Bare Arëhnayik a, ge njijëd, ahnë yëtëdina bi ne nkejëk; do aýi asan, njëtëbun hn'ile nkejëk hna.»

²⁸ Awa Yesu, ante karanjëdëhëhniwo vahnë va hnë selele Cery Wën Cankaf hna, më ndekak: «Paryi bi njëtërunëho do njëtërun bi ne matibu? Gena ami fëhna yiju. Ale satëk fayiko bare yëtëluhna. ²⁹ Ami, njëtëbuha, kabi ýalu hna matibu, do umë fayiko.»

³⁰ Awa, soje wanës watac, vëyabah ñadëniho pëlanaha, bare ahnë pëlalawohna, kabi wati lëwë ýa tækëlohna ten. ³¹ Bare vahnë vëyabah bulunda hna kwëtahnënihawo. Ntehnëdëniho: «Ge Arëhnayik a tëkik, ntif bi wëdahëse wafëmpëhnahnah ntëbi wante tæk ntik aýi asan nji?»

Vëyëka fayëde pëljëniha Yesu

³² Wafarise wa nkwëryëniho ile ñakëñakëdëniho kore soje Yesu ýa. Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wa më payënihëhni vëyëka Cery Wën Cankaf va njini pëljëniha.

³³ Yesu më ntehnëk: «Nkolahnëden ten toye. Tac mbokadëfu hn'ale fayiko hna. ³⁴ Wati rac rëkédun ayëkélehnëduno bare nudilunohna; kabi kodiluhna ayiwu wùhnë hn'ile nkedëfu ami hna.»

³⁵ Wasëwif wale hnapëdëhawo va më tëyëledëni: «Ne ga ñad nji hn'ile nkodën nuyilënahna hna? Wasëwif wale sampëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna bi ñad nji? Mpëd ñad nji karanjëhni vële wok vëyena wasëwif va fëna? ³⁶ Ye ga pëhnetanëd wañi wanës: “Njëkélehnëdunëho do nudilunohna, kabi kodiluhna ayiwu wùhnë hn'ile nkedëfu ami hna?”»

Wënka wante yëdahnëd sël ntawary, uwám paryi ña

³⁷ Fac le ýak hwëhna nafa ambënt hna yeho fac rëkwa ýa. Fac rac, Yesu më kahnëk haryënkw kore ýa, do ndeka: «Ge ahnë njoka wënka, njij ýal mën hna do ciya. ³⁸ Ge ahnë kwëtahnëko, ahnë arac nked gante nësëk Vikerëh ka: “Wënka wayabah wante njëdahnëd sël ntawary, uwám paryi ña njalid hnë umë.”» ³⁹ (Yesu soje Iyir nte nuýadëni vële hwëtahnëka va nësëdëho. Wati rac, Yir ña yëdahnëlohna ten, kabi Yesu matëndilohna ten hafo tæk laña hnëfak lëwu hna.)

Nahan kore ýa nëmpëlëko soje Yesu

⁴⁰ Kore hna, vëyabah hnë vële wëryëko wanës watac va ntehnëdëniho: «Paryi nke, aýi asan ye kila le hnapëdëho ýa!»

⁴¹ Vëryampo ntehnëdëniho: «Arëhnayik a ye!»

Bare, vëryampo më ntëkwani: «Arëhnayik a kod bi mati Galile? ⁴² Gena bi Vikerëh va ntehnëk Arëhnayik a avë hnënk Ahnaw David yed do Betëlem nagëde, ankol David hna dënk?» ⁴³ Koyëna bulunda ya nahan dëw hni na nëmpëlëko g'ahaŵary soje Yesu ya. ⁴⁴ Vëryampo hnë vëhni ñadëniho pëlayi, bare ahnë dëkëlohna pëlahna.

Vësankaf wasëwif va vëhwëtanhëlahna Yesu

⁴⁵ Vëyëka Cery Wën Cankaf va mbokalehnini g'ante nkeni vësankaf vësëna wasadëha gë wafarise ka. Vërac më tÿyënihëhni: «Soje ye worun yojëlunahna Yesu?»

⁴⁶ Më ntëkwani: «Kobëri ahnë nësëna g'umë ki!»

⁴⁷ Wafarise ŵa më ntëkwani: «Ye! Maŵërun wuhnë fëna arokayiwu?»

⁴⁸ Kobëri bi nurunëha asankaf aryampo ma farise aryampo ale hwëtahnëka? ⁴⁹ Hali! Vahnë vële wok vëyëtëna sariya Moyis va fo hwëtahnëka. Vëhni, vëryëwanina!»

⁵⁰ Nikodem yeho farise aryampo ale yentiko hnam ya. Biyëna dus umë yiko vëhni Yesu hna. Umë ntehnëkëhni vëyëntaŵ va: ⁵¹ «Awa, sariya fu ya maŵëryak bi tame kitiŋi ahnë ndaŵi hara gwëryina ten do hara yëtina uwëh ule ntik ŵa?»

⁵² Më ntëkwaniha: «Avë Galile bi yeru, wëjë fëna? Yëkëry Vikerëh va do nuđu wëla kila ryampo matidina muk Galile.»

⁵³ [Tac, pitëlëlehnëni ale-wo-le mënc gë ŷalu.

8

Yesu g'asëval ale nanjëtëlehnini g'asan

¹ Yesu njiko hn'ikun inte ŵacik Oliviye. ² Ga pacëk, wakëwak fo, mbokako selele Cery Wën Cankaf hna do vahnë va fop tëhanihawo; awa më ntañak do karañdëhëhniwo. ³ Tan, vëharaŋ sariya va gë wafarise ŵa tëkaryëlehniniha asëval ale nanjëtëlehniniho g'asan. Kwëtëniha haryënkŵ vahnë fop. ⁴ Më ntehnëniha Yesu: «Aharan, ayi asëval g'asan nanjëtëlehnini hnë wati nte ndakakëndëni na dënk. ⁵ Hara, sariya hna, Moyis më lehnëkëfu ntutini gë wëraka hafo cëmëni iyi sifa vësëval. Wëjë lë, ye ye kiti hu ya hnë waŋi?» ⁶ (Hn'iŋi tÿy, urënd tëndëhnëdënihawo, nuŷahnëni ile ntehnëdëni menëk.)

Yesu dëkwalohna, tënkŵëko do pëgw kerënd g'irufa ya nkal hna. ⁷ Kafi nkonihho tÿyëndëniha, awa Yesu më matëndak do ntehnëhni: «Ale wok kobëri menëna hnë wuhnë ya ndënkŵ ntuta.» ⁸ Tac më mbok tënkŵëk do mbok kerënd kat nkal hna.

⁹ Ga nkwëryëni wanës watac, njilehnëni aryampo aryampo, vicër va ryënkŵëko ten. Tavëlehnëniha Yesu g'asëval a fo hnam. ¹⁰ Awa Yesu më matëndak do ntehna: «Awa ne nkehëhni vële yojakëhi va? Ahnë gena bi ale hitijëki hafo cëm hna?»

¹¹ Asëval a më ntëkwak: «Aharan, ahnë gena ale hitijëko.»

Awa Yesu më ntehnëka: «Ami fëna kitiñëdilihna. Yiry, do ant'avoka wën.»]

Yesu, humpen ñuniya ha

¹² Yesu mboko nës kat kore hna: «Ami ye humpen ñuniya ha. Ale rëfëdëho ya yasëdina hn'umëhwëry: nuŷad humpen hunte ryëncëd uwám usër hna.»

13 Soŋe rac wafarise w̃a mē ntehnēniha: «Wējē dēnk hnēsaf; wanēs hu ŋa kwēhnana nafa.»

14 Yesu mē ntēkwakēhni: «Ha, ami dēnk hnēsaf: bare wanēs mēn ŋa kwēhnak nafa, kabi ami njētēbu hn'ile matibu hna do hn'ile njidēfu hna, bare wūhnē yētēluhna hn'ile matibu hna gē hn'ile njidēfu hna. 15 Wūhnē, ile hnuḍun fo hitiḅēḍun; ami, kitiḅēḍa ahnē. 16 Bare, ge kitiḅēḍēhēfu, kiti mēn ŋa catēḍ, kabi gena ami fo hitiḅēḍ, Rēm ale fayiko ŋa g'ami nkeḅun. 17 Kerina bi sariya hun hna, ge waseḍe wahi nēsēni wanēs watac fo, wanēs watac toña ye? 18 Awa ami, ami dēnk ye seḍe mēn ŋa, do Rēm ale fayiko ŋa fēna nkenēhnēko seḍe.»

19 Awa mē tēyēniha: «Ne nkeha rēmuh ŋa?»

Yesu mē ntēkwak: «Paryi yētēlunohna do paryi yētēlunahna Rēm mēn ŋa fēna. Ge njētākēndunēho, njētākēndunēha Rēm mēn ŋa fēna.» 20 Yesu, ante karanēḍēhēhniwo hnē selele Cery Wēn Cankaf hna nēsēko koyēna ḍarēl hn'ile kwētēḍeḍo wayēḍ hna. Ahnē yēkēhnahnēlohna pēlahna, kabi wati lēwu ŋa tēkēlohna ten.

Koḍiluhna ayiwu hn'ile njidēfu hna

21 Yesu mē mbok ntehnēkēhni kat: «Njidēfu do njēkēlehnēḍunēho, bare gē wameh hun ŋa cēmēḍun. Koḍiluhna ayiwu hn'ile njidēfu hna.»

22 Wasēwif w̃a mē ntehnēlēni: «Ndēwa bi ḅaḍ, kabi ntehnēḍ: “Koḍiluhna ayiwu hn'ile njidēfu hna”?»

23 Yesu mē ntehnēkēhni: «Wūhnē vēvē gēḍ yerun, bare ami avē g'ambin yeḅu. Iḅi ḍuniḅa hwēhnēku, bare ami kwēhnēlohna iḅi ḍuniḅa. 24 Soŋe umē lehnahnēmu: “Gē wameh hun ŋa cēmēḍun.” Ha, ge kwētahnēluhna “Ami ye” gē wameh hun ŋa cēmēḍun.»

25 Awa mē tēyēniha: «Mo yeru?»

Yesu mē ntēkwakēhni: «Kwēlēkwēl pēyadēmuno koḅēri wapēgwa hna. 26 Soŋe hun ŋa, njabēk vile hokēndēḅu hnēsū hitiḅahnu. Ale fayiko ŋa ahwēhn toña ye, do ile fēyadēmu hnē ḍuniḅa ḅi ḅalu hna nēḅajēḅu.»

27 Vēwēryēḍilohna Yesu soŋe Rēm ŋa nēsēndēhēhniwo. 28 Awa mē mbok ntehnēkēhni: «Ge njelērunēha Ajē Ahn'a, njavētēḍun “Ale ye ŋa yeḅu”, njavētēḍun ḅoñ ḍiḍa g'ufēr mēn: ile karanēko Rēm ŋa fo hnēsēḍēfu. 29 Ha, ale fayiko ŋa g'ami nkeḅun; tavēlohna ami fo, kabi ile ḅaḍ ŋa lidēfu kwēlēkwēl.» 30 Wati nte nēsēḍēho Yesu aki ŋa vēyabah kwētahnēnihawo.

Abēraham gē Yesu

31 Awa Yesu mē ntehnēkēhni wasēwif wale lehnēko kwētahnēniha va: «Ge maḅwēhnēḍun fac-wo-fac wanēs mēn ŋa koyēna tufahnēḍun vērēfal mēn paryi yerun. 32 Koyēna njētākēndun toña ŋa do toña ŋa ntikēndēhu vahné vēle ye afaya.»

33 Mē ntēkwaniha: «Fuhnē, Abēraham hwēhnēkēfu, koḅēri gelēfuhna muk vēramp ahnē. Hak koḍu alehn: “Nkekēndun afaya”?»

34 Yesu mē ntēkwakēhni: «Toña ŋa fēyadēmu: Ale-wo-ale lid wameh a, aramp wameh ye. 35 Hara aramp geḍina kwēlēkwēl avē tere, bare aju ahwēhn tere ŋa avē tere kwēlēkwēl ye. 36 Ge Aju Wēn ŋa lik ayewu afaya, awa paryi nke afaya yeḍun. 37 Njētēbu hnēnk yerun gē Abēraham. Bare soŋe ile yēkēlehnēḍun aryaḅunō ḅi, umē rufahnēḍ ḅwēḅyērun wanēs mēn

* 8:24 8.24 Ami ye: Gē Wa-ebēre ŋa Yawe w̃ac Wēn ye le fēhnētanēk «ami ye». (Icahn 3.14)

⊛ 8:24 8.24: Icahn 3.14-15

ņa. ³⁸ Ami, ile hnuḅu vēhni Rēm mēn ȳa hnēsēdēfu. Do wūhnē, ile wēryērūn rēm hun hna lidun.»

³⁹ Mē ntēkwaniha: «Fuhnē, rēm fu ȳa, Abēraham ye.»

Yesu ntehnēkēhniwo: «Ge paryi vutah Abēraham yekēndun, ile ntīdēho ȳa rēkakēndun alindu. ⁴⁰ Bare mama pēyahněmu toņa ile ȳēṅajēbu Wēn ȳa, nǰēlēhnēdun aryawūno. Abēraham űoñ dina ile wētēlēk gē iȳin ki! ⁴¹ Wuhnē, ile ntīd rēmūn ȳa dēnk lidun.»

Mē ntēkwaniha: «Gelēfuhna vēsēval vēle wafēd vankaf vantēw hni. Rēm ryampo fo hwēhnaḅun: Wēnu ņa ye!»

⁴² Yesu mē ntehnēkēhni: «Ge paryi Wēnu ņa yekēnd Rēm hun ȳa, rēkakēndun aȳanduno, kabi Wēn hna matīḅu do soṅe lēwu ȳa yijēbu hnē fagant hun hna. Yijēla soṅe lēmēn dēnk, umē fayiko. ⁴³ Soṅe ye ye gwēryēdīlūhna ile lehnēdēmu ȳa? Umē ye kabi mēkēdīlūhna ahnēpawu wanēs mēn ņa. ⁴⁴ Rēmūn ȳa, Sintani ye, do ile ñad ȳa lidun. Kobēri wapēgwa hna aryaw vahnē ye: kahnēdīna muk hnē toņa, kabi toņa gena hnē umē. Ge mērēd, g'anēsa ntēwu ņa rēkēd nēsēnd, kabi aḅēr ye, paryi nke umē ye rēm wamēr ȳa. ⁴⁵ Bare ami, toņa ȳa hnēsēdēfu. Soṅe umē ye kwētahnēdīlūhna. ⁴⁶ Mo hnē wūhnē hoḁ tufahn menēbu iñē ryampo? Ge nēsēdēfu toņa ȳa, soṅe ye kwētahnēdīlūhna? ⁴⁷ Ge Wēnu ņa hwēhneku nēpaḁun wanēs wadēwu ņa. Ge nēpaḁīlūhna, kabi kwēhnēlūhna ye.»

⁴⁸ Wasēwif wā mē tēyēniha Yesu: «Kwēhnalēfuhna bi toņa lehnēfu avē Samari yeru do gē yine nkerun?»

⁴⁹ Yesu mē ntēkwak: «Gelēfuhna gē yine. Rēm mēn ȳa lēnēnēdēfu, bare wūhnē, ṅwēyērūn dēnēnēdīlūhna. ⁵⁰ Ami, yēkēlehnēla icēmb soṅe lēmēn dēnk. Ahaḅary yēkēlehnēdēho do umē hitiṅēd gante caṅēk ka. ⁵¹ Toņa ȳa fēyadēmu: ale lēnēnēk wanēs mēn ņa cēmēdīna muk.»

⁵² Wasēwif wā mē ntehnēniha: «Tame, pacēkēfu gē yine nkerun. Abēraham cēmēk, wakila ņa fēna, do wējē, alehn: “Ale lēnēnēk wanēs mēn ņa cēmēdīna muk.” ⁵³ Wējē bi lēbēka Rēm ȳa, Abēraham, nte sēmēk? Do cēmēni fop wakila ņa fēna! Mo liyahnēki yeru?»

⁵⁴ Yesu mē ntēkwak: «Ge ami dēnk rēkakēnd sēmbandu, icēmb mēn iṅa kwēhnaḁēndina nafa. Ale sēmbēdēho ȳa, Rēm mēn ȳa ye, umē dēnk lehnēdun ye Wēn hun ņa. ⁵⁵ Yētēlūnahna, bare ami nǰētēbuha. Ge ntehnakēndēḅu yētēlēwahna, aḅēr yekēndēḅu, had wūhnē. Bare nǰētēbuha do ntēnēnēdēfu wanēs wadēwu ņa. ⁵⁶ Abēraham, Rēm sankaf hun ȳa, natēkawo ḁus kabi nǰētēko tēkidēfu. Nuko fac lēmēn ȳa do natēkawo.»

⁵⁷ Awa wasēwif wā mē mbokēni ntehnēniha: «Kwēhnalihna ten wabēhn wafēhw imbēd (50) do alehn nuruha Abēraham!»

⁵⁸ Yesu mē ntēkwakēhni: «Toņa ȳa fēyadēmu: ani gē nagahnēnde Abēraham ȳa, “Ami Ye†.”»

⁵⁹ Ga nkḅeryēni watac, mbankēpēdēniho wēraka ntutahnēniha, bare Yesu mē cōwak do cahnēlehn selele Cery Wēn Cankaf hna.

9

Yesu g'asan ale hnagiko mēp

† 8:58 8.58 Ami Ye: Gē Wa-ebēre ņa Yawe wāc Wēn ye le fēhnētanēk «ami ye». (Icahn 3.14)

1 Awa, hn'ankawã hna, Yesu nukawo asan ale hnagiko mëp. 2 Vëréfal vëlëwu va më tëyëniha aki: «Aharan, soje ye nagik ayi asan mëp? Soje wameh wadëwu ña dënk bi ye ma wameh vële hnagëka ña ye?»

3 Yesu më ntëkwak: «Gena soje wameh wadëwu ña, gena fëna wëba vële hnagëka ña; mëpëk soje vahnë va fop nuhahnëni ile mëkëd nti Wënu ña. 4 Tëfëkëfu ntiyin wadoku ale fayiko ya ante nkok mëdëna ten ñi. Mëd uña tëhajëk, hn'ile nkod kolëna ahnë mbok ndokun. 5 Wati nte yedëfu duniya yi fop, humpen duniya ha yebu.»

6 Ga nësëk watac, Yesu më tëpëk nkal hna do nëgw nkal iña gë wato wadëwu ña, do mbërya inkal tac mëp uña vinkër hna. 7 Tac ntehna: «Yiryeyi awëñaj pisin le wacëde Silowe ya.» Uwi wac «Ale Fayik» pëhnëtanëd. Umëp uña njilehn nkweñaj, do mëpëtako mbokajatënd!

8 Vësaryëntawu gë vële hnuðëhawo kwëlëkwël ga muntad va më ntehnëni: «Gena bi ayi asan lañadëho kwëlëkwël muntand?»

9 Vëryampo ntehnëdëniho: «Umë dënk ye.»

Vëhawary më nkwañëni: «Ale mëntëlëni fo ye.»

Bare umë, më ntehnëk: «Paryi, ami dënk ye.»

10 Awa më tëyik: «Hak ntiru ahnuhahnënd?»

11 Më ntëkwakëhni: «Asan ale wacik Yesu ya sëkënakëh toyë nkal inji, mbëryo vinkër li do nteho: “Yiryeyi Silowe hna awëñaj.” Më yibu, wëñaju do, tan hnulehnu wapacëk!»

12 Më tëyëniha: «Ne nkeha Yesu tac?»

Më ntëkwakëhni: «Yëtëla.»

Asan ale wëpëtik a gë wafarise wa

13 Më njonihna asan ale wëpëko ya gë wafarise. 14 Hara, hnë fac ntawëla cëkënkëko Yesu nkal iña mëpëtahna vinkër va. 15 Awa wafarise wa më tëyëniha vëhni fëna, hak kolahnëk nund. Më ntehnëkëhni: «Nkal cëkah liyibuhovinkër li, më wëñabu, do tame nudëfu.»

16 Wafarise wëryampo më ntehnëni: «Ale lik iyin ya matina Wën hna, kabi dënënedina ntawëla ña.»

Bare vëhawary më ntëkwani: «Hak kod ahnë awen nti iyë sifa wëdahëse wafëmpëhnahnah?» Wanës wadëw hni ña nëmpëlëko.

17 Awa më mbok tëyëniha kat ale wëpëko ya: «Wëjë lë, ye hnësëru soje lëwu ya kabi vinkër hu va mëpëtëk?»

Më ntëkwakëhni: «Kila ye.»

18 Bare, wasëwif wa ñwëyëniho kwëtahnëni paryi ayi asan mëpëko do tame nud. Soje rac macahnënihëhniwo vële hnagëka va. 19 Më tëyënihëhni: «Ayi asan paryi bi ajë hun ye? Umëp bi nagik paryi? Ge toña ye, hak ntik awa nuhahnëd tame?»

20 Vële hnagëka va më ntëkwani: «Njëtëbun ajë fu ya ye do mëp nagik. 21 Bare yëtëlëfuhna bi ye liyak nuhahnëd tame do yëtëlëfuhna fëna bi mo wëpëtëka. Tëyëryina: naÿëk, kod ntëkwa umë dënk!» 22 Vële hnagëka asan va nësëniho koyëna kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va: njëtëniho vëhni tëko pëhnani ntanihëhni caliya hna fop vële hwëtahnëd Yesu ye Arëhnyayik a. 23 Soje rac ntëkwahnëniho vële hnagëka mëp va: «Tëyëryina umë dënk, naÿëk, kod ntëkwa!»

24 Awa wafarise wa më mbok macehnëniha kat asan ale wëpëko ya do ntehnëniha: «Dënëneryhna Wënu ña ahnës toña ya. Njëtëbun fuhnë asan arac awen ye.»

²⁵ Më ntëkwak: «Yëtëla bi aŵen ye ma hali. Bare njëtëbu inë ryampo: mëpëbuho do tame nudëfu.»

²⁶ Më mbokëni tëyëniha: «Ye ntiki? Hak njërënëki?»

²⁷ Më ntëkwakëhni: «Nësëhnëmu, bare nëpalunohna. Soje ye ÿadun avok awëryuno kat? Ñadun bi mpëd, wühne fëna, ayentiwu vërëfal aÿi asan?»

²⁸ Awa pëgwëlehnëni njewëndëniha do ntehnëni: «Wëjë, arëfal aÿi asan yeru! Fuhnë, vërëfal Moyis yëbun. ²⁹ Njëtëbun Wënu ña nësëhnëkawo Moyis, bare aÿi asan, yëtëlëfuhna dënk bi ne matik!»

³⁰ Asan a më ntëkwakëhni: «Umë fëmpëhnahnah ye: njërënëko do yëtëluhna, wühne, hn'ile matik hna! ³¹ Fuhnë fop, njëtinëk Wënu ña nëpadilëhniha vēwen va, bare ge ahnë ntënëndëfëha do nti ile ñad ÿa, nëpadëha. ³² Kobëri gwëryina ga nësëde ahnë mëpëtëka ale hnagik mëp. ³³ Aÿi asan, ge matekëndina Wën hna, ñoñ kokëndina nti.»

³⁴ Umë ntëkwaniha: «Wameh fo yeru kobëri nte nagiru ña do aÿand aharañëfu!» Ntalehnëniha caliña hna.

Imëp paryi

³⁵ Yesu njëtako ntaniha asan a, më njëkëlehnëka do tëya: «Kwëtahnëruha bi Ajë Ahn'a?»

³⁶ Asan a më ntëkwaka: «Aharan, pëyarye bi mo ye soje holahnu hwëtahnuwa.»

³⁷ Yesu më ntehnëka: «Nudüha gë vinkër hu vi. Umë dënk hnësëndëhi iÿi wati.»

³⁸ Asan a më ntehnëka: «Ahwëhn, kwëtahnëmi.» Ndëkwëhnëlehn haryënkw Yesu do cëmba.

³⁹ Tac Yesu më ntehnëk: «Soje tufahn ale-wo-le ile nke ÿa yijëbu hnë iÿi duniÿa. Koyëna vēle wok vēhnudina va nuhahnëni do vēle hnuđ va nkeni had vumëp.»

⁴⁰ Wafarise, wale yeho đarël lëwu wã, nkwëryëniho wanës wadëwu ña do më tëyëniha: «Awa, vumëp bi yëbun, fuhnë fëna?»

⁴¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ge vumëp yekëndun, dehnakëndena menërun. Bare wëli: ntehnërun nudun. Soje rac wameh hun ña hnë wühne nkok.»

10

Wape ña g'aheryëherya ÿa

¹ Yesu mboko ntehn kat: «Toña ÿa fëyadëmu: ge kwëhnaru kece wape do ge ahnë kayëk cape ndampo tënkëna hnë rënka hna, ahnë arac ale ye do bandi. ² Ale rënkëk rënka ÿa, umë ye aheryëherya wape ña. ³ Ayëka kece ÿa pidëtëhnëdëfëha aheryëherya ÿa rënka ÿa do wape ña nëpadëni kopa lëwu ÿa. Macëdëhëhni wape wadëwu ña ile-wo-le wac lëwu wã do canëhni. ⁴ Ge canëkëhni fop wante kwëhnëk ña, gë vēhni rëkëđ njasëntënde do tēfëlëdëni, kabï njëtëni kopa lëwu ÿa. ⁵ Muk warëfëlendilahna ale nkoni wayëtëna; nkaryëdëniha ñawët, kabï wayëtëna kopa lëwu ÿa.» ⁶ Yesu unji mëntëndëlehn nësëhnëkëhniwo vahnë va fop, bare vēyëtëlohnä ile nësëdëho ÿa.

Yesu, aheryëherya afërën a

⁷ Awa më mbok ntehnëk: «Toña ÿa fëyadëmu: ami ye rënka kece wape ña. ⁸ Fop vēle ryënkwëhnikoŵo vi vēle ye do wabandi do wape

na wahnëpalëhniha. ⁹ Ami ye rënka ya. Ale rëfëk ýal mën tënkahn ýa pehëtëde. Koyëna kod tënkënd do cahnënd gante ñad ka, do nuýad ile tokëd. ¹⁰ Ale ýa, ule fo njijëd, idaw do përekan. Ami, njijëfu soje nuýahnëni vahnë va sël ntawary, uwám paryi wa, do njabëhni.

¹¹ «Ami, aheryëherya afërën a yebu. Aheryëherya afërën a pëhwëtak njëdahn ntawary dëwu na soje wape wadëwu na. ¹² Ale sosëde koryi soje keryahnënd herya do kwëhnëlihna umë dënk wape na, umë gena aheryëherya paryi: ge nuka ýin ýa, ga njijëd, tavëdëhëhni nkary. Awa ýin ýa tënkëdëhëhni wape na pëlahni wëdampo do wañentañ na campëdëni. ¹³ Aýi asan, koyëna ntid kabi cosik ntihahn ðoku rac do nafa wahwëhnana wape mën na soje lëwu.

¹⁴ «Ami, aheryëherya afërën a yebu. Njëtëbuhëhni wape mën na do wape mën na njëtëniho, ¹⁵ had gante njëtëko Rëm ki do njëtëbuha Rëm ki. Njëdahnëdëfu ntawary mën na soje wape mën na. ¹⁶ Kwëhnabuhëhni kat wape wakawary wante wok wayentina kece li. Tëfëko watac fëna yojëwëhni; nëpadëni kopa mën ýa, do koyëna kore ryampo fo nkedëni g'aheryëherya aryampo fo. ¹⁷ Ge Rëm ýa ñahnëdëho, kabi njëdahnëdëfu ntawary mën inja ye. Njëdahnëdëfu bare mbidëfu fëna. ¹⁸ Ahnë kodina nufëhno ntawary inji, bare g'uhnatah njëdahnëdëfu. Mëkëdëfu yëdahn do mëkëdëfu wiwu kat. Umë ye ile ntehnëko Rëm mën liwu ýa.»

¹⁹ Nahan wasëwif wa mboko nëmpël kat soje wanës watac. ²⁰ Vëyabah hnë vëhni ntehnëdënihawo: «Gë yine nkeni! Cenaka! Soje ye hnëpadunëha?»

²¹ Vëryampo më ntëkwani: «Ale nkeni gë yine nësëdina aki; yine kod bi mëpëta ahnë?»

Yesu ñwëyik

²² Wati huji yeho do ntidëho Yerusalem hna ambënt nte ryënkwëtahnedëho ante pëhwëtiko Cery Wën Cankaf na. ²³ Yesu nkentiko do nder cankaf nte wacik Salomo* hna njasëlehnëdëho. ²⁴ Awa wasëwif wa më kwërëniha do ntehnëniha: «Hafo guve ntihëtëduhëfu hn'ufëmpëhnahnah hna? Ge Arëhnayik a yeru pacënhënyiyfu.»

²⁵ Yesu më ntëkwakëhni: «Tëkëmu fëyawu, bare kwëtahneluhna. Nurun wadoku wante lidëfu g'uwac Rëm mën na; watac ye sede mën ýa. ²⁶ Bare kwëtahnedëfilihna kabi gentiluhna kore wape mën hna. ²⁷ Wape mën na nëpadëni kopa mën ýa; njëtëbuhëhni do tēfēlehnëdëniho. ²⁸ Njëdadëfuhëhni uwám ule wok puđina ýa: wasëwëdina muk do ahnë kodina tebowëhni. ²⁹ Rëm mën ale yëdäkowëhni ýa hnaýëk lëbëk fop, do ahnë kodina nufëhni gë fanka hnë umë. ³⁰ Ami gë Rëm ýa, aryampo fo yebun.»

³¹ Tac fëna kat, wasëwif wa, ga nkwëryëni watac, më mbok nufani wëraka ndawahnëniha. ³² Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Ntifu tase hun viyë viferën viyabah gë fanka Rëm ýa, soje iyëhne hnë watac ýadun aryawahnuno gë wëraka?»

³³ Wasëwif wa më ntëkwaniha: «Gena iñë fërën ile liru ýaderu aryawahni, bare kabi Wënu na yewëdu. Wëjë ahnë fo yeru, do aýand aliya Wën!»

* **10:23** 10.23 Salomo aju David yeho, ahnañ Isërayel had rëmu. Umë vëryehneko Cery Wën Cankaf na do njëtiko soje yasery ýalëwu. (1 Vëhnañ 6; 1 Vëhnañ 5.9-14)

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Kerina bi Vikerëh hun hna: Ami, Ahwëhn a, ntehnëdëmu: "Wamën yerun"»? ³⁵ Njëtinek kodena ntihëti hn'ile nësik Vikerëh Wënu hna. Awa Vikerëh hun hna Wënu ña "wamën" macëkëhni vële ntehnëd va. ³⁶ Do ami, Rëm ÿa tëhnako paye duniÿa li. Awa hak kodun alehnu Wënu ña yewëdëfu ge pëyahnebu Aju Wënu ña yebu? ³⁷ Ge dida doku Rëm mën ÿa, ant'ahwëtahnuno. ³⁸ Bare ge ntidëfu, wëla kwëtahnëlnunohna, mawëryin ahwëtahnu wëla wafoku mën ñi fo. Koyëna njavëtëdun, pëgw dol hafo kwëlëkwël, Rëm ÿa hnë ami nke do ami hnë umë nkebu.» ³⁹ Soje rac, vësankaf wasëwif va mboko njëkëlehnëndëni pëlanih, bare pehëkëhniwo.

⁴⁰ Ga ndëcëk watac, Yesu më mbok njik gë cape ñëntaŵ mbë sën Yurëdan ka, hn'ile pëgwëko njaryënd San hna dënk. Hnam ñëwëko.

⁴¹ Vahnë vëyabah njijëniho ÿalu hna. Ntehnëdëniho: «San wëla dahëse fëmpëhnahnah ryampo dilohna, bare fop ile nësëdëho soje aÿi asan ÿa toña ye.» ⁴² Do vëyabah hnam kwëtahnënihawo Yesu.

11

Icëm Lasar

¹⁻² Hn'ankol Betani hna ntëdëniho Mari g'aheryu Marët, do g'ahery hni Lasar. (Mari yeho asëval ale rurëkawo Ahwëhn a d'atikola ÿa wapary hna do pëhwëca g'imul dëwu ña.) Awa Lasar, aheryu, tesëko. ³ Vësëval vëhi vërac më payëniha ahnë ñji ntehna Yesu: «Ahwëhn, lawo hu ale ÿaru aÿand a, tesëk.»

⁴ Yesu, ga njëtak watac, më ntehnëk: «Uwi res gena daw ñji fo ndawëdëfëha, umë cëmbahnëde Wënu ña fëna, tufahnëd inaÿ dëwu ña do koyëna tufahnëde inaÿ Ajë Wën ÿa fëna.» ⁵ Hara Yesu ñadëhawo Marët, gë Mari, do g'ahery hni Lasar. ⁶ Bare ante njëtako Lasar tesëk ña, wafac wahi mboko ñëw hn'ile nkeho hna.

⁷ Tac më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Bokanëfu gë Yude.»

⁸ Vëréfal va më ntëkwaniha: «Aharan, biÿëna ga njëkëlehnëdëniho vëvë Yude va ndawënihi gë wëraka, do tame ñadu avoka hatac?»

⁹ Yesu më ntehnëkëhni: «Gena bi wëwati pëhw gë wahi ye facë hna? Ge ahnë njasëd g'anent, gëwëdëna, kabi nud wapacëk gë humpen duniÿa hi.

¹⁰ Bare ge g'umëd ga njasëd, nkëwëd, kabi humpen gena hnë ahnë arac.»

¹¹ Ante nësëk watac ña, Yesu më nkwenëk: «Lawo fu ÿa Lasar wakwëd ndakëk, bare njidëfu hnëgëtëwa.»

¹² Vëréfal va më ntëkwani: «Ahwëhn, ge ndakëk, yër ñja njëréf.»

¹³ Yesu Lasar cëmëk ñadëho nës, bare vëréfal va ntiyahnëkëhniwo ryak wakwëd paryi nësëd.

¹⁴ Awa Yesu më nësëhnëkëhni wapacëk: «Lasar cëmëk, ¹⁵ do natëko soje hun ÿa kabi gelëwohna hnam g'umë wati rac. Koyëna kwëtahn hun ña njawëd. Awa tame yinëfu ÿalu hna.»

¹⁶ Tac Toma, ale wacëde Asëp a, më ntehnëkëhni vëréfal vëÿëntaŵ va: «Yinëfu, fuhnë fëna, soje cëmëntinëfu g'umë!»

Yesu, ibëhn ñja gë sël ntaŵary, uwám paryi

¹⁷ Ante tëkëko Yesu ña, njëtëko Lasar nuÿak wafac wahnah yag hna.

¹⁸ Yëbëlan Betani gë Yerusalem tëkëlohna uyas wakilo watar, ¹⁹ do wasëwif wayabah njijëniho vëhni Marët gë Mari hna soje simpaÿ icëm ahery hni

ɲa. ²⁰ Marèt, ga njetak Yesu nkejèk, mè njik pankèlèni, bare Mari tere hna nkoko.

²¹ Marèt mè ntehnèka Yesu: «Ahwèhn, ge hnani nkekènduho ahery mèn a cèmakèndina. ²² Bare njetèbu wèla gaki Wènu ɲa maŵèryanèdèhi fop ile rëyèdɛduha ɲa.»

²³ Yesu mè ntehnèka: «Ahery hu matèd cèm hna.»

²⁴ Marèt mè ntèkwaka: «Njetèbu dɛs, mbèhnèd fac rèkwa hna, ante rèkèd mbèhnèndèni fop vèsèm ɲa.»

²⁵ Yesu mè ntehnèka: «Ami dènk ye ibèhn inɲa do sèl ntaŵary, uwám paryi wá. Ale hwètahnèko ɲa mbèhnèd wèla cèm. ²⁶ Do ale-wo-le hwèhnak sèl ntaŵary, uwám paryi wá do kwètahno gođina cèm hna. Kwètahnèru bi wanɲi?»

²⁷ Marèt mè ntèkwaka: «Ha, Ahwèhn, kwètahnèbu Arèhnayik a yeru, Ajè Wèn, ale rèfèkawo njij duniya hna.»

Yesu kod

²⁸ Marèt, ga nèsèk watac, njilehn macehna aheryu Mari, canarya ntehnà: «Aharan a ani nke, do macèdèhi.» ²⁹ Mari, ga nkwèryèk watac, matèlehn nkary gè vèhni Yesu. ³⁰ Hara tènkelohna ten nkol hna: hn'ile pankèlèniho gè Marèt hna nkoko. ³¹ Vèle nkeniho gè Mari tere hna, yijèko simpaɲ icèm va, nunihawo ga matèk cahn nkary. Mè tètèlehnèniha, ntiyahnèkèhniwo g'iyag njid wako ɲa.

³² Mari tèkèko hn'ile nkeho Yesu hna. Nunda tun, njolehn haryènkwlèwu do ntehnà: «Ahwèhn, ge ani nkekèndu ahery mèn a cèmakèndina.»

³³ Ga nukèhni Yesu kodèniho gè vèle njijèniho va, njakèkawo sakahnèha dɛs. ³⁴ Mè tètèkèhni: «Ne kwètèrunèha?»

Mè ntèkwaniha: «Ahwèhn, yij, nuđu.»

³⁵ Yesu pègwèlehn kond.

³⁶ Awa vahnè va ntehnèlehnèni: «Yèkèryin gante ñadèhawo ka!»

³⁷ Vèryampo hnè vèhni ntehnèdèniho: «Umè ale wèpètèkèhni vumèp, kokèndina bi memaɲèhn icèm Lasar ɲa?»

Ibèhn Lasar

³⁸ Yesu mboko njaka sakahnèha dɛs. Mè njik yag hna. Hara iyag nte yabiko hn'itaka yeho, rènka ɲa taka konah fidahniko. ³⁹ Yesu ntehnèko: «Dihètèryin taka ɲi.»

Awa Marèt, acèru asèm a, mè ntehnèka: «Ahwèhn, tètèka tehènd tame, kabi tèkèk wafac wahnah ga kwètahnik ani.»

⁴⁰ Yesu mè ntèkwaka: «Dehnèlihna bi ge kwètahnèru nuđu inaɲ Wènu ɲa?»

⁴¹ Awa ntihtètèlehnèni taka ɲa. Yesu mè kanèk g'ambin, do ntehn: «Apa, camehnèmi kabi nèpađuho. ⁴² Ami, njetèbu nèpađuho kwèlèkwèl, bare soje vèle hwèrèko vi hnèsandèbu aki, kwètahnahnèni wèjè fayiko.»

⁴³ Ante nèsèk watac ɲa, mè ndekak gè fanka: «Lasar, cahn!» ⁴⁴ Awa asèma cahnèlehnèni yag hna. Wapary ɲa gè wèbák ɲa pèryiko, yèka ɲa tèm-piko. Yesu mè ntehnèkèhni vèle yeho hnam va: «Pèryètèryina do aravuna nji.»

Ipèhwèta d'awèhn Yesu ɲa

⁴⁵ Ga nuni ile ntiko Yesu ɲa, vèyabah hnè vèle yijèko vèhni Mari va kwètahnènihawo. ⁴⁶ Bare vèryampo hnè vèhni njiniho pèyanihèhni wafarise wá ile ntiko Yesu ɲa.

⁴⁷ Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã mbarënihëhniwo Mbara Vëhitiŋ va do ntehnënihëhni: «Ye liđen? Ayi asan vifëmpëhnahnah viyabah ntid. ⁴⁸ Ge tavinëka ntind aki, vahnë va fop umë kwëtahndëfëni. Awa vëvë Rom va njijëfëni nihëni Cery Wën Cankaf fu ŋi gë bulunda fu yi!»

⁴⁹ Aryampo hnë vëhni, ale waciko Kayif, do yeho asëna asankaf a bëhn rac, më tebak wanës ŋa ntehnëhni: «Ŋoñ gwëryëdfiluhna! ⁵⁰ Ye fecëk: cëm ahnë aryampo soŋe bulunda yi fop ma tavi nihi bulunda yi fop?»

⁵¹ Hara ile nësëdëho ya matidilohna hnë umë; bare kabi umë yeho asëna wasadëha asankaf a bëhn rac, umë nësehnahnëkawo Wënu ŋa ntehn Yesu tëtëka cëm soŋe bulunda lëwu ya. ⁵² Do gena soŋe bulunda lëwu yi fo tëtëkawo cëm, bare soŋe mbarëpahnini fëna fop vutah Wën vunte sampëk duniya vi nkeni bulunda ryampo fo. ⁵³ Awa, kobëri hnë fac rac pëhnaniho vësankaf wasëwif va ndawëhnëniha Yesu.

⁵⁴ Soŋe rac tavahnëko Yesu yasëlehn bulunda wasëwif hna, ŋi hnë resiyo yëntaw vë wula hna, hn'ankol nte waciko Efërayim. Hnam nëwëniho gë vërëfal vëlëwu va.

⁵⁵ Wati ambënt Pak ŋa tëhajëko. Soŋe rac, vahnë vëyabah vëvë vankol vambë caharaŋ va njiđëniho Yerusalem soŋe pacënajëni tëkahnënd mbënt tac. ⁵⁶ Awa njëkëlehnëdënihawo Yesu do tëyëlëdëniho vëhni fo, selele Cery Wën Cankaf hna: «Paryi nke gena bi yijëdina ambënt ŋi? Ye hnaharun?» ⁵⁷ Nësëdëniho koyëna kabi vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã ntehnëniho ge ahnë njëtëk hn'ile nke Yesu hna, tëtëka pëyahni soŋe pëlayi.

12

Datikola ile turëdëha Mari Yesu wapary

¹ Wafac mbëd gë ryampo wojëko tëkahnind Pak ya. Yesu njiko Betani hn'ile ntëdëko Lasar hna, ale mbëhnëndanëko ya. ² Hnam, më ntëvayik. Marët ryokunjëdëho ile ntëvayiko ya. Lasar gë vële tokëlahndëfëniho Yesu va nkentiko. ³ Awa Mari më nufëk sëleku datikola hambah ntawi, ile lihahnik narëd* paryi, më turëka Yesu wapary hna, tac pëhwëca g'imul dëwu ŋa. Cery ŋa fop datikola rac fo rehëdëho.

⁴ Yuda Isëkariyot, aryampo vërëfal Yesu hna, ale rokadëha ya, më ntehnëk: ⁵ «Soŋe ye woyinëk gwafilënëhna iyi datikola gë koryi yabah do njëdayini koryi rac vëhaÿëhnah va?» ⁶ Gena bi kabi kwëtahnkëhni nëf vëhaÿëhnah va nësëdëho koyëna, bare kabi ale yeho. Umë warunjëdëho hwëta koryi ya do nufadëho ile hwëtëdëho hnam ya.

⁷ Yesu më ntehnëk: «Tavëryina yam! Kwëtëhnëko iyi datikola pëhwëtanëhnahno soŋe fac ile vañandëbu ya. ⁸ Nkelandun kwëlëkwël vëhaÿëhnah va; bare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël.»

⁹ Ga njëtayik Yesu Betani hna nkeho, wasëwif wayabah njiniho njëkiniha do njëkiniha fëna Lasar nte mbëhnëndanëko ŋa. ¹⁰ Awa vësankaf vësëna wasadëha va më pëhnani ndawëhnëniha Lasar fëna, gë Yesu ka, ¹¹ kabi, soŋe lëwu ya, wasëwif wayabah tavënihëhni vëhni do kwëtahneniha Yesu.

Itëk Yesu Yerusalem

* **12:3** 12.3 Narëd: Atëh ye, nkahn ntëwu ŋa liđe datikola ile hambëk ntawi.

12 Ga pacëk, kore yabâh yeho Yerusalem hna soje ambënt Pak ɲa. Më yëtayik Yesu nkejëk. 13 Awa vahnë va më nufëni yaryef vapëmb kacaniha do ndekandëni:

«Osana! Cëmbik Wën!

Arabi Wënu ɲa njeɖa ale yijëɖ g'uŭwac Ahwëhn a!

Arabi Wënu ɲa njeɖa ahnaŵ Isérayel a!»[☆]

14 Yesu fapali tēkatēko, më kayëka, gante pëyahnek Vikerëh ka:

15 «Antë ntaki, naŵ Siyo,

kabi ahnaŵ hu ya nkejëk yaɲ fapali.»[☆]

16 Hnë wati rac, vërefal vëlëŵu va vëyëtëlohna bi ye pëhnëtanëɖ waɲi wanës; bare ante tufahnëko Yesu inaŷ dëŵu ɲa, më ndënkwëtani vëyin keriko soje lëŵu ya do ntinëhniko ile heriko ya.

17 Fop vële nkeniho gë Yesu ante macëkawo Lasar cahni yaɲ hna, mbëhnëndana ɲa, tēfëtaɖëniho ile nuniho ya. 18 Soje rac njiɖëɖëniho kore ya ŷalu hna, kabi dahëse fëmpëhnahnah rac ntiko. 19 Awa wafarise ŵa më ntehnëledëni: «Nurun, ñoñ mëkëɖelënëhna: vahnë va fop umë fo tēfëlehnëɖëni!»

Wagërek wëɖampo Yesu njeɖëlehnëɖëniho

20 Hnë vële yijëko Yerusalem soje cëmbëniha Wën hn'ambënt hna, nkentiniho fëna vële wok wëyena wasëwif. 21 Vërac më tēhaniha Filip, nte yeho avë nkol Betësayida mbë resiyo Galile, do tēyëniha: «Ñaɖëfun hnufuna Yesu.» 22 Filip më njik pëyahna Andëre, tac vëhni vëhi tak njilehnëni pëyaniha Yesu.

23 Umë, më ntehnëk: «Wati ya tēkëk le tēnkëɖ Ajë Ahn'a hn'inaŷ dëŵu hna. 24 Toña ya fëyaɖëmu: uŷëc antimp ule hnaɖik ŵa ge cëmëna, ŷëc ryampo fo woɖ, bare ge cëmëk, ntëwëɖ waɲëc wayabâh. 25 Ale ŷaɖ iŷi ðuniya ŷi cëmëɖ, bare ale wok kwëtahnëna nëf iŷi ðuniya ya nkoryaryëɖ ntaŵary dëŵu ɲa hafo uwám usër hna. 26 Ge ahnë kahnëndak ndokuɲëhnëndo, arabi tēfëndo. Hn'ile nkeɖëfu hna, aryokuɲ mën a fëna hnam nkeɖ. Do ge ahnë ndokuɲëhnëɖëho, Rëm mën ya ntënëɖëfëha.»

Wanës Yesu paɲare icëm dëŵu ɲa

27 Yesu më mbok nkwënëk: «Tame hn'ile nkebu li, ndëñëbu; yëtëla ile hnahaɖëfu. Lehnu bi: Apa, pehëtërye hnë iŷi wati horot? Bare soje iŷi wati yijëbu. 28 Apa, tufahnërye inaŷ hu ɲa.»

Awa, kopa nkwëryëlehni mati g'ambin: «Tëkëbu rufahnu icëmb mën ija do mbokëɖëfu rufahnu kat.» 29 Vahnë vële yeho hnam va, do wëryëko kopa va, vëryampo ntehnëɖëniho farat lëhak.

Vëhaŵary ntehnëɖëniho mëleka hnësëhnëka takan.

30 Yesu më ntehnëkëhni: «Gena soje lëmën nësëk iŷi kopa, bare soje lëŵ hun ye. 31 Tame nke wati ile kitiɲande iŷi ðuniya ya. Ha, tame ntaɖë Sintani, ale wëkëk iŷi ðuniya ya. 32 Do ami, ge njelëbu vahnë va fop tēhaɖëniho.» 33 Gë wanës watac, tufahnëɖëho Yesu sifa cëm nte ñaɖ cëm ɲa.

34 Vahnë va më ntëkwaniha: «Sariya ya karanjékëfu Arëhnayik a cëmëɖina. Awa, hak koɖu alehn Ajë Ahn'a njelëɖe? Mo ye aŷi Ajë Ahnë?»

35 Awa Yesu më ntëkwakëhni: «Humpen ha gë ŵuhnë nkok ten, soje wëwati toye: yasëryin wati nte kwëhnarun humpen ha, soje antë

umëhwëry ña memaÿehnu; ale yasëd hn'umëhwëry hna yëtëna hn'ile njid. ³⁶ Awa kwëtahnëryin humpen ha wati nte kwëhnarun ña, ayeahnu wühnë dënk vutah humpen.»

Ante nësëko watac ña, Yesu njiko, coŵakëhniwo.

Hamb vankaf wasëwif soje Yesu

³⁷ Yesu ntiko wëdahëse wayabah tase lëw hni, bare vahnë va vëhwëtahnëlawohna.

³⁸ Koyëna ntiyadëho wanës kila le waciko Esayi ÿa ante nësëko:

«Ahwëhn, mo hwëtahnëk wanës fu ña?

Mo tufëk Ahwëhn a fanka falëwu fa?»^{*}

³⁹ Esayi mboko pëyahñ kat, soje vële wok vëhwëtahnëdina va, ntehn:

⁴⁰ «Wënu ña mëpendanëkëhni, antë nundëni;

pidëkëhni wahakili wä, antë nkwëryëndëni walawary walëw hni hna;

soje rac vëhodina cahëtani gë ÿalu do kodina njërënëhni.»^{*}

⁴¹ Soje Yesu ÿa nësëko Esayi kabi nuko inañ dëwu ña.

⁴² Wëla hnë vësankaf wasëwif hna dënk, vëyahbah kwëtahnënihawo Yesu; bare vëryëkëdihohna tufahnëni, kabi ntakëkëhniwo gë wafarise wä antë ntanihëhni calina hna. ⁴³ Paryi nke cëkwary vahnë fecehnëkëhniwo gë cëkwary mba Wënu ña.

Kitin gë wanës Yesu ña

⁴⁴ Yesu ndekako: «Ge ahnë kwëtahnëko, gena ami fo kwëtahnëk, bare kwëtahnëka ale fayiko ÿa fëna. ⁴⁵ Ge ahnë nuko, nuka ale fayiko ÿa fëna.

⁴⁶ Ami had humpen njijëbu duniÿa li, soje ale-wo-le hwëtahnëko ÿa antë nko hn'umëhwëry hna.

⁴⁷ «Ge ahnë nkwëryëk wanës mën ña do dil ile hnësëbu ÿa, gena ami hitinjëdëha, kabi gena had ahitin vahnë labëwëhni hnë janama yijëbu, fehëtëwëhni yijëbu. ⁴⁸ Awa ale wëyëko do yafëk wanës mën ña tək nuÿahna ahitin alëwu ÿa: wari wanës wante hnësëdëfu ñi dënk ye; kitinjëdëha ntaba janama fac rëkwa hna. ⁴⁹ Yëtëryin, gena fër mën hnësëbu: Rëm, le fayiko ÿa, umë dënk yëdako ile rëfëko hnësu do haranjëwëhni vahnë ÿa. ⁵⁰ Do njëtëbu dūs: ikarañ vahnë nte kwëtahnëko Rëm ña ryënëd uwám usër hna. Awa ile hnësëdëfu ÿi, ile ntehnëko Rëm mën ÿa fo ye.»

13

Gwëyët wakwër vërëfal Yesu

¹ Fac rëkwa ÿa yeho təkahnind fac ambënt Pak ña. Yesu njëtëko wati ile matëd duniÿa mboka gë vëhni Rëmu ÿa təkëk. Ñadëhëhniwo vëlëwu va vële ye duniÿa vi do ñadëhëhni hafo hn'ile təkëk hna.

² Yesu gë vërëfal vëlëwu va roka Pak ÿa tokëdëniho. Sintani tëko tënka Yuca, aju Simo Isëkariyot, soje tokahna Yesu do njëdahna. ³ Yesu njëtëko Rëm ÿa fop njëdaka, ÿalu hna matiko do hnam mbokad. ⁴ Më matëk hn'ile tokëdëniho hna, cudëta cud cankaf ña do nuf ipand pala. ⁵ Tac kota wënka hn'ancëhn, pëgwëlehn gwëyëtëndëhni vërëfal vëlëwu va wakwër ña, do pëhwëcëndëhni g'ipand nte palako ña.

⁶ Ga tēkēk vēhni Simo Piyer hna, mē ntehnēka: «Ahwēhn, wējē bi ŷad awēyēto ami wakwēr ņi?»

⁷ Yesu mē ntēkwaka: «Ile lidēfu ŷa, nkwēryēdila gaki, bare ge mbiŷēk toye nkwēryēdu.»

⁸ Piyer mē ntēkwaka: «Hali! gwēyētēdilihohna muk!»

Yesu mē ntehnēka: «Ge gwēyētēlihna godila arēfal mēn.»

⁹ Simo Piyer mē ntehnēka: «Awa, Ahwēhn, ant'awēyēto wakwēr ņi fo, bare wēbák ņi g'ankaf per!»

¹⁰ Yesu mē ntehnēka: «Ale yaryak a pacēka mbahn iŷa fop, wakwēr ņi fo gwēyētaf. Wuhnē, pacērun bare gena wuhnē fop.» ¹¹ Hara Yesu njetēkawo đus ale rokađēha ŷa. Soŷe rac ntehnahnēko: «Gena wuhnē fop facēk.»

¹² Ga puhnakēhni gwēyēt wakwēr ņa, Yesu mē mbokēryak cud ntēwu ņa, mboka ntaña. Awa mē ntehnēkēhni: «Njetērun bi ile limu ŷi? ¹³ Macēđfunēho “Aharaj” do “Ahwēhn”, do toña hwēhnarun, kabi umē yebu. ¹⁴ Awa, ge ami, Ahwēhn a do gē Aharaj a, gwēyētēmu wakwēr ņa, wuhnē fēna tēfēku awēyētēlu. ¹⁵ Dahēse yēđamu alihahnēndu wuhnē fēnali gante ntinēhnēmu ki. ¹⁶ Toña ŷa fēyadēmu: aryokuj dēbēlahna ale ndokujēnda do ale fayik dēbēlahna ale fayēka ŷa. ¹⁷ Tame njetērun waŷi; nēfađēhu ge ntirun koyēna.

¹⁸ «Gena wuhnē fop lehnēđēfu; njetēbuhēhni đus vēle rēhnađu va. Bare afo waŷi wanēs Vikerēh ntiya: “Ale sehēlēbun mburu mēn ņa ņewēko tame.”*

¹⁹ «Pēyadēmu watac tame, ani gē tēkahnind, koyēna ahwētahnahnu ge tēkik “ale ye ŷa yebu”. ²⁰ Toña ŷa fēyadēmu: ale-wo-le hacaka ale fayēfu ŷa kacako ami fēna; do ale-wo-le hacako ŷa, kacaka ale fayiko ŷa fēna.»

Ipēyahh toka Yesu

²¹ Ga nēsēk watac, Yesu ndēñēko mē ntehnēk: «Toña ŷa fēyadēmu: aryampo hnē wuhnē tokadēho.»

²² Vērēfal va mē njēkēlēni, hara vēyētēna wēla toye ale ntehnēđ ŷa. ²³ Arēfal ale ŷadēho Yesu đus ŷa darēl lēwu ntañako hn'ile tokēđēniho hna. ²⁴ Simo Piyer mē ndēkwaneka arēfal arac tēya Yesu bi soŷe mo nēsēđ.

²⁵ Awa arēfal a mē tankak gē cape Yesu do tēya: «Ahwēhn, mo ye?»

²⁶ Yesu mē ntēkwaka: «Koyēđēfu mburu ņi nēhēt li: ale yēfađēfu ŷa, umē ye.» Awa Yesu mē nufēk mburu ņa, koyēk, do njēđahna Yuđa, aju Simo Isēkariyot. ²⁷ Teband tuŷ Yuđa mburu ņa, Sintani tēnkēlehna.

Awa Yesu mē ntehnēka: «Ile ŷađu ali ŷa, diry ŷap!» ²⁸ Wēla aryampo hnē vēle ntañalahnēniho va yētēlohna bi soŷe ye ntehnēka koyēna. ²⁹ Kabi Yuđa hwētēđēho koryi ŷa, vēryampo ntiyahnekēhniwo Yesu nji ntawi ile valēđēhēhni soŷe mbēnt ņa ntehnēđēha, ma nji njēđahni inē vēhaŷēhna va. ³⁰ Awa Yuđa mē tebak mburu ņa cahnēlehn taŷ. Mēđēko.

Akwēđ a kasēk

³¹ Ante cahnēk Yuđa ņa, Yesu mē ntehnēk: «Tame Ajē Ahn'a tufahnēđ inaŷ đēwu ņa do inaŷ Wēnu ņa tufahnēđe hnē umē ³² [Ge inaŷ Wēnu ņa tufahnēđe hnē umē] awa Wēnu ņa tufahnēđ inaŷ Ajē Ahn'a hnē umē, do ntid umē, điyēđina.

* 13:18 13:18: Wahnēw 41.9

³³ «Vutah mën, wëwati toye fo wolahnëden. Rëkëdun ayëkëlehnënduno, bare ntehnëdëmu tame ile lehnëbuhëhni vësankaf wasëwif va: kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna.

³⁴ «Njëcädëmu akwëda kasëk: ñahnëlëryin. Afo aÿahnëlu gante ñahnëmu ki. ³⁵ Ge ñahnëlërun, awa vahnë va fop njëtëdëni vërëfal mën yerun.»

³⁶ Simo Piyer më tÿëka: «Ahwëhn, ne njidü?»

Yesu më ntëkwaka: «Kodila arëfo tame hn'ile njidëfu hna, bare tëfëduho hnam fac ryaw.»

³⁷ Piyer më ntehnëka: «Ahwëhn, soje ye ye kodä rëfi tame? Pëhwëtabu sëmu soje lëw hu ÿa!»

³⁸ Yesu më ntëkwaka: «Paryi bi pëhwëtaru asëm soje lëmën ÿa? Awa ami, pëyadëmi toña ÿa: hnë unji mëd dënk, ani gë tarahnënd cale ña, ñjahëtađu wahwënta warar yëtëlihohna.»

14

Yesu, nkaŵ nte yihande gë Rëm

¹ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Antë aryënu. Kwëtahnëryina Wënu ña do kwëtahnëryino ami fëna. ² Hnë tere Rëm mën hna, vacery va njabëk d'us do njidëfu fëhwëtëhnu hn'ile ntëdëdun hna. Ge gekëndina toña, nësëhnakëndiluhna koyëna. ³ Do ge njiŵu fëhwëtëhniwu ÿëwa ÿa, mbokajëdëfu yowu, ayentahniwu wühnë fëna hn'ile nkebu hna. ⁴ Njëtërun nkaŵ nte yid hn'ile njidëfu hna.»

⁵ Toma më ntehnëka: «Ahwëhn, yëtëlëfuhna hn'ile njidü hna. Hak kodëfun yëtëfu nkaŵ ña?»

⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami ye nkaŵ ña, toña ÿa do gë hayalin sël ntaŵary, uwám paryi wä. Kodena tëki Rëm hna, ge gena hnë ami tëfik. ⁷ Ge njëtërunëho njëtërunëha Rëm mën ÿa fëna. Yëtëryin tékërun ayëtuna, do nurunëha fëna.»

⁸ Filip më ntehnëka: «Ahwëhn, tufëryifuna Rëm ÿa do gwër nkedëhëfu.» ⁹ Yesu më ntëkwaka: «Mbiÿëk ga nkelahninëk gë wühnë do yëtëlihohna ten, Filip? Ale hnuko ÿa, nuka Rëm ÿa. Awa soje ye lehnëdu: “Tufëryifuna Rëm ÿa”? ¹⁰ Kwëtahnëlihna bi Rëm ÿa g'ami aryampo yëbun? Wanës wante hnësëhnëdëmu wühnë ñi matidina hnë ami. Rëm ÿa lëdëk hnë ami umë dënk lid wadoku wadëwu ña. ¹¹ Kwëtahnëryino ge ntehnëdëmu: Rëm ÿa gë ami aryampo fo yëbun. Ma, ge ntakahnëku, awa kwëtahnëryin wëla soje le hnurun wadoku mën ñi fo. ¹² Toña ÿa fëyadëmu: ale hwëtahnëko ÿa, umë fëna ntid viÿë vifëmpëhnahnah gë vile lidëfu ki. Ntid dënk wante ÿak hnaÿëk, kabi gë Rëm ka njidëfu. ¹³ Do ntidëfu fop ile rëyëdun g'uŵac mën ÿa, soje nuhahni inaÿ Rëm ña Aju hna. ¹⁴ Ge tÿërunëho inë g'uŵac mën wä, ntidëfu.»

Ipëyahn itëk Iyir Ipacah

¹⁵ «Ge ñadunëho ntënëdëdun vakwëda mën va. ¹⁶ Tÿëdëdëfuha Rëm ÿa do njëdanahnidëhuna ahaŵary njij ndemawu, soje nkehahn kwëlëkwël gë wühnë. ¹⁷ Umë ye ale rufahnëd Iyir toña ña. Duniÿa ÿi kodina kakahna, kabi kodina nuhna ma njëta. Bare wühnë, njëtërunëha kabi gë umë aryampo yerun do hnë wühnë nked kwëlëkwël. ¹⁸ Tavëdiluhna wühnë fo had vukëryëm; mbokajëdëfu d'arël hun. ¹⁹ Biÿëdina duniÿa ÿi

bokëdina nuwo, bare wuhnë, mbokëdun ahnuwuno, kabi mbëhnëdëfu do wuhnë mbëhnëdun. ²⁰ Fac rac, njëtëdun Rëm ya g'ami aryampo fo yebun, wuhnë gë ami aryampo fo yeyinëk fëna. ²¹ Ale yawënëk vakwëda mën va do ntind ile nësëk ya, umë ye ale yadëho ya. Rëm mën ya ñahnëdëha ale ñahnëdëho ya; ñahnëdëfuha ami fëna do tufëhnaëdëfuha.»

²² Yuf (gena Yuda Isëkariyot) më tÿëka: «Ahwëhn, soje ye rufëhnaëdëfuha fuhnë fo hara gena duniya yi?»

²³ Yesu më ntëkwaka: «Ale yadëho ya ntënëdëf ile hnësëdëfu ya. Rëm mën ya ñahnëdëha; do njijëdëfun lëdëfu yalu hna. ²⁴ Ale wok ñadilohna ya dënëdëdina wanës mën ña. Ile wëryëdun hnësëdëfu yi matidina yalë mën, bare Rëm mën le fayiko hna matid.»

²⁵ «Wati nte nkolahnëk ten ni pëyamu waji. ²⁶ Tac Iyir Ipacah nte payid Rëm g'uwac mën ña, yijëd ndemawu. Karañëdëhu fop do ndënkwëtendëhu fop ile hnësëhnëdëmu yi. ²⁷ Yam ya ravëhnëdëmu, yam mën ya yëdadëmu. Genä gante njëdahnëdëf duniya ki njëdadëmu. Antë aryënu, antë ntaku.»

²⁸ «Nkwëryërunëho ga pëyamu: “Njidëfu, bare mbokajëdëfu yalun hna.” Ge ñahnërunëho, natëdëhu soje ile yëtërun Rëm hna njidëfu, kabi Rëm ya hnaÿëk ntëbo ami. ²⁹ Gaki pëyadëmu, ani gë tëkahnind wëyin, soje ge tëkik ahwëtahnahnuno. ³⁰ Bokëda hnësëhnu yabah, kabi ale wëkëk iyï duniya ya nkejëk. Kwëhnana fanka g'ami, ³¹ bare afo duniya ya njët ñadëfuha Rëm ya do gante ntehnëko rëm mën ka ntidëfu. Matëryin, njyin!»

15

Yesu, atëh resen paryi

¹ Yesu mboko ntehn: «Ami ye atëh resen paryi ña do Rëm mën ya ye ayam a. ² Ntühëtëd hni le-wo-le ye hnë ami wok dëwëdina ya, do hni le-wo-le lëwëd ya parëde pacënahh ntëwahn g'ahawary. ³ Wuhnë, tëkërun afacu had hni le farik: karañ nte harañëmu ña facënëku. ⁴ Goryin hnë ami, gante nkebu hnë wuhnë ki. Hni atëh kodina ntëw umë fo, ge gona tëh hna. Ndampo fo nke, kodiluhna alëwu ge goluhna hnë ami.»

⁵ «Ami ye atëh ña, wuhnë ye wahnï wä. Ale wok kwëlëkwël hnë ami, do wowu kwëlëkwël hnë umë, ntëwëdëf dus. Hamëhni mën ñoñ kodiluhna aliwu fërën. ⁶ Ale wok gena hnë ami kwëlëkwël ya canëde g'ipër, had hni lihëtik, do kankëd; sifa warac mbarëpëde ntabi gë hwëdëh, do ñagëd. ⁷ Ge hnë ami nkorun kwëlëkwël do wanës mën ña nko hnë wuhnë, tÿëryin ile yadun ya do ntidëfu. ⁸ Ge ntëwërun dus tufahnëdun wërëfal mën paryi va yerun. Rac ye ile rufahnëdëf inay Rëm mën ña.»

⁹ «Gante ñahnëdëho Rëm mën ka, koyëna ñahnëdëmu ami fëna. Goryin inahn mën hna. ¹⁰ Ge mawërun vakwëda mën va, inahn mën hna nkorun, gante mawëbu ami vakwëda Rëm mën ki do nkoöu hn'inahn dëwu ki. ¹¹ Pëyamu waji hnatah mën wä nkehahn hnë wuhnë do hnatah hun wä padahn. ¹² Wëlin kwëda mën ña: ñahnëlëryin gante ñahnëmu ki. ¹³ Inahn nte yäc hnaÿëk ante kod tufahn ahnë ña, umë ye, cëm soje wëlawo walëwu wä. ¹⁴ Wëlawo mën yerun ge ntidun ile lehnëna ya. ¹⁵ Bokëda wacu wëryokujëhn mën, kabi aryokuj a yëtëna ile ntidëf ale ndokujëhnëda. Tame, lawo wacëdëmu, soje umë ye njëtëndanëmu fop ile yëñajëbu wëhni Rëm mën ya. ¹⁶ Genä wuhnë rëhnako, ami

rëhnaku; payëmu ayiwu aliwu viyë viferën, viyë vile vëyëd. Awa, Rëm ya ntinëndëhu fop ile rëyëdunëha g'uwac mën wä. ¹⁷ Ha, ile lehnëdëmu ya, aÿahnëlu ye.»

Duniya, aÿewë Yesu gë vëlëwu

¹⁸ Yesu më mbok nkwënëk: «Ge duniya yi ñewëku yëtëryin ami ndënkwëk ñewëk. ¹⁹ Ge duniya yi hwëhna këndëhu, ñahnakëndëhu kabi umë hwëhneku. Bare tëhnamu do canëmu duniya hna, do gona kwëhnu duniya yi. Soje umë ñewahnëku duniya yi. ²⁰ Ndënkwëta d'un bi ile lehnëmuno ya: "Aryokuñ dëbëlahna ale ndokuñëhnëdä." Ge vahnë va korotehnëniho, koroteyehnëdëniho wuhnë fëna; ge ma wëni wanës mën ña, ma wëdëni wanës hun ña fëna. ²¹ Soje lëmën korotehnandëniho koyëna, kabi vëyëtëlahna ale fayiko ya. ²² Ge yijakënda do ge nësëhnakëndëwëhniha vëlehnakëndena menëni. Bare gena koyëna. Awa tëfëka ma wani wëh le ntini ya. ²³ Ale yewëko ya, ñewëka Rëm mën ya fëna. ²⁴ Vëlehnakëndena menëni ge dikënda tase lëw hni wadoku wante nkok kobëri ahnë aha wary dina. Bare gena koyëna. Awa, wëla gante nuni doku mën ki, ñewëni hëfu, ami gë Rëm mën ya. ²⁵ Bare watac tëkid ntiyahn wanës wante herik Vikerëh vidëw hni ña: "Ñewëniho toña këm fo."»

²⁶ «Ale rëfëka ndemawu ya njijëd: Iyir nte rufahnëd toña ya ye. Rëm mën hna matid, cañëtëhnicëmuna do njijëd nkenëhno sedë. ²⁷ Do wuhnë fëna, nkenëhnëdunëho sedë, kabi g'ami nkentirunëho kobëri wapëgwa hna.»

16

¹ «Pëyamu watac soje antë aravu kwëtahn hun ña. ² Nta dërun vacaliña hna. Do dënk, wati yejëk vële ryawëdëhu va ntiyahnëdëhëhni Wënu ña ndokuñëhnëdëni koyëna. ³ Ntidëni viyë virac kabi vëyëtëlahna Rëm ya, vëyëtëlohna ami fëna. ⁴ Pëyamu wani soje, ge wati ya təkək, aryënkwëtahnü pëyamunu.»

Doku Iyir Ipacah ña

Yesu më mbok nkwënëk: «Pëyalunohna wani kobëri wapëgwa hna, kabi nkolahninëko. ⁵ Tame yiña yëbu darël hnë ale fayiko wö hna do wëla aryampo hnë wuhnë tëyëlohna hn'ile njidëfu hna. ⁶ Uyiwëhna wä pëbëlehnëku kabi koyëna nësëhnëmu. ⁷ Toña ya fëyadëmu: yiwu fecëk soje lëw hun. Ge yila, ale rëfëka fayiw njij ndemawu ya yijëdina, bare ge nji bu payidëfuhä. ⁸ Iyir Ipacah ña njëtëndanëdëhëhni vahnë vëwë iÿi duniya vi toña ya soje wameh ña, soje ile satëk ya do soje ikitiñ Wënu ña. ⁹ Soje wameh ña tufëdëhëhni vëhwëtahnëlohna; ¹⁰ soje satah ya tufëdëhëhni yiña yëbu gë Rëm ka, do bokëdiluhna ahnuwuno; ¹¹ soje kitin ña tufëdëhëhni ale wëkëk iÿi duniya ya tək kitin.»

¹² «Nkoryaryëbu viyë viyabah vile rëfëka hnësëhnu, bare mëkëdiluhna awëryu gaki. ¹³ Ge njijëk Iyir toña ña, karañëdëhu ayëtu toña ya fop. Gena g'uwac lëwu rëkëd nësëhnëndu, bare fop ile nkwëryëd ya rëkëd nësënd do pëyadëhu ile rëfëka ntiya ya. ¹⁴ Nuñad uyët ule hwëhna Rëm wä do pëyadëhu koyëna tufahnëd inaÿ mën inä. ¹⁵ Fop ile kwëhna Rëm mën ya kwëhntëbu. Soje umë lehnahnëbu Iyir inä nuñad uyët ule hwëhna bu, ami ya, do pëyadëhu.»

☆ 15:25 15:25: Wahnëw 35.19; 69.4

Uyiwëhnah wã mbacaf hnatah

¹⁶ Yesu më mbok nkwenëk: «Ani gë wëwati toye bokëdïluhna ahnuwuno, tac kat wëwati toye mbokëdun ahnuwuno.»

¹⁷ Awa vërefal vëlëwu vëryampo ntehnëldëfëniho: «Ye ga ye wanj wanës? Ntehnëdëhëfu ani gë wëwati toye bokëdïlëfuhna hnufuna, tac kat wëwati toye mbokëdëfun hnufuna do ntehnëk fëna kabi Rëm hna njid ye. ¹⁸ Ye ga ye ijin “ani gë wëwati toye” ile nësëd yi? Yëtëlëfuhna bi ye ñad nës.»

¹⁹ Yesu më njëtak tëyëniha ñadëni. Awa më ntehnëkëhni: «Pëyamu: ani gë wëwati toye bokëdïluhna ahnuwuno, tac kat wëwati toye mbokëdun ahnuwuno. Sojé watac bi rëyëlëdun? ²⁰ Toña ya fëyadëmu: rëkëdun ahodu do ayahnandu hara duniya yi hnatah hna nkef. Uyiwëhnah hna nkefun, bare uyiwëhnah lëwun wã mbacaf hnatah.

²¹ Ge asëval nagëd, uyiwëhnah hna nkef kabi wati horot lëwu ya rëkik yalu hna, bare ge fatah fa nagik, ndënkwef horot ya kabi natëdëha sojé ile nagik fatah hnë duniya yi. ²² Ndampo fo nke, tame uyiwëhnah hna nkerun, wuhnë fëna; bare mbokëden nulin, awa wati rac ntawary hun ja pëbëdëha hnatah rac ahnë kodina ntihtëu. ²³ Ge tëkik fac rac, bokëdïluhna arëyuno inë. Toña ya fëyadëmu: Rëm ya njëdadëhu fop ile rëyëdunëha g'uwac mën wã. ²⁴ Hafo iji wati, ñoñ tëyëluhna ten g'uwac mën. Tëyëryindën do nujadun, do koyëna hnatah hun wã padëd.»

Yesu, awëk duniya yi

²⁵ Yesu më mbok nkwenëk: «Gë wahnës wadindaryindan nësëhnëmu wanj fop. Wati yejëk hn'ile nkodëmu bokëla hnësëhnu aki, bare nësëhnëdëmu wapacëk sojé Rëm mën ya. ²⁶ Fac rac, g'uwac mën wã tëyëdunëha Rëm mën ya ile valëdëhu ya do njëdadëhu; dehnëdïluhna ami rëfëka wuntanëhnuna Rëm ya sojé lëwun. ²⁷ Rëm ya umë dënk ñadëhu kabi ñadunëho do kwëtahnërun yalu hna matibu. ²⁸ Ha, Rëm hna matibu do rëkiwu duniya li. Tame matëdëfu duniya li do vokawu Rëm hna.»

²⁹ Awa vërefal vëlëwu va më ntehnëniha: «Wëli, tame pacënëdu wanës ja, nësëdïliya gë wahnës wadindaryindan. ³⁰ Tame njëtëfun njëtëru fop do balëliha ahnap ahnësëhni. Sojé umë hwëtahnahnëfun gë Wën matiru.»

³¹ Yesu më tëyëkëhni: «Kwëtahnërun tame? ³² Yëtëryin, tametame ki campëdun wuhnë fop, ale-wo-le mbokaf gë yalu do ami fo ravëdun. Bare, gela ami fo paryi, kabi Rëm mën ya g'ami nkefun.

³³ «Nësëhnëmu wanj fop sojé ge hnë ami nkorun, ahnuyawu yam ya. Korotëdun duniya li, bare yawënarjin! Mëkëbu duniya yi!»

17

Imunta Yesu sojé vërefal vëlëwu va

¹ Ante nësëk Yesu koyëna ja, më kanjëk g'ambin do ntehn: «Rëm, wati ja tëkëk. Tufahnëry inay Ajë hu ya, sojé umë fëna tufahnahn inay hu ja. ² Njëdaruha ucankaf hnë wahnë vëvë duniya hna fop, sojé njëdahn uwám ule wok puđina vële hwëtahnahnëruha va. ³ Ye ga ye uwám ule wok puđina? Umë ye ayëti wëjë ale ye wëjë fo Wën paryi, do yëtiwu ami, Yesu Këris, nte fayiru ji. ⁴ Tufahnëfu nay hu ja nkal li, g'ipadën doku ile

yëdaruhowo liwu ya. ⁵ Awa tame, Apa, tufahnëry inay inte hwëhnabuho ðarël hu ani gë ntihahnënde ðuniya yi.

⁶ «Antibu njëtënihi vële hnufëru hnë ðuniya do ahwëtehnañnohwëhni va. Wëjë hwëhnëkëhni; ami kwëtehnañneruhohwëhni, do mawëni wanës hu na. ⁷ Njëtëni tame fop ile yëdaruho ya yal hu hna matik, ⁸ kabi pëyabuhëhni wanës wante yëdaruho na do kacani. Njavëtëni paryi nke, yal hu hna matibu do kwëtahnëni payiruhò.

⁹ «Soje lëw hni wuntadëmi. Muntadila soje ðuniya yi, bare soje vële hwëtehnañneruhohwëhni va, kabi wëjë hwëhnëkëhni. ¹⁰ Fop ile hwëhnañbu ya wëjë hwëhnëk do fop ile hwëhñaru ya ami hwëhnëk; do inay mën na hnë vankeya vapëren vantëw hni hna tufëhnað. ¹¹ Tame tavëdëfu ðuniya yi, bare vëhni, ðuniya hna nkoðëni; ami, gë yal hu njiriyidëfu. Apa facah, keryëryihni gë fanka wac hu ile yëdaruho yi, nkehahnëni aryampo fo gante nkeyik wëjë g'ami ki. ¹² Kobëri ante nkebuñëho gë vëhni na, keryëdëfuhëhniwo gë fanka, wac hu ile yëdaruho ya. Keryëbuhëhni do wëla aryampo hnë vëhni cëvëna ge gena ale rëfëkawo cëv, soje ntiyahn Vikerëh va.

¹³ «Tame gë yal hu njiriyidëfu. Nësëdëfu wëyin wati nte nkobu ðuniya ni, kwëhnañnëni hnë vëhni dënk hnatah mën wa, hnatah fadah. ¹⁴ Pëyabuhëhni wanës hu na, do ðuniya ya ñewëkëhni kabi gena umë hwëhnëkëhni, gante nkok kwëhnëlohna ami ki. ¹⁵ Muntadila alihëtëhni ðuniya li, bare aheryëndëhni hnë viyë Sintani hna. ¹⁶ Duniya yi kwëhnëlëhni hna, gante nkok kwëhnëlohna ami ðuniya ki. ¹⁷ Diry ahwëhnëhni wëjë fo, gë toña ya; wanës hu na ye toña ya. ¹⁸ Payëbuhëhni ðuniya hna gante payiruhò hnë ðuniya ki. ¹⁹ Njëdëmi nkaf mën na soje lëw hni ya, njëdahnahnëni vëhni fëna vankaf vantëw hni va hnë wëjë fo gë toña ya.

²⁰ «Gena vëhni fo wuntanëhñedëfu, bare fëna vële hwëtahnëdëho ami hnë wanës wante pëyahnëdëni hna. ²¹ Apa, muntadëfu soje fop nkehahnëni ndampo fo, nkentahnini gë fuhnë, gante nkeru wëjë hnë ami do ami nkebu hnë wëjë ki soje njëtahn ðuniya yi payiruhò. ²² Njëdabuhëhni inay nte yëdaruho na, nkehahnëni aryampo fo gante nkeyik wëjë g'ami aryampo ki. ²³ Hnë vëhni hna nkebu, hnë ami nkeru. Koyëna paryi nkeðëni aryampo fo, soje njavëtahn ðuniya yi payiruhò do ñaduhëhni gante ñaduho ki.

²⁴ «Apa, njëdaruhohwëhni do ñadëfu nkeni hn'ile nkeðëfu hna, nuhahnëni inay mën inja. Njëdaruho inay inja kabi, ntihahnënde ten ðuniya yi, ñaduhowo.

²⁵ «Apa satah, ðuniya yi yëtëlihna, bare ami njëtëmi do wëyi njavëtëni payiruhò. ²⁶ Ntibu njëtënihi, vëhni, do ntidëfu kat njëtënihi g'ahawary, soje inahn nte hwëhñaru soje lëmën ni nkehahn hnë vëhni do yehahnu ami fëna hnë vëhni.»

18

Ipëla Yesu

¹ Ante puhnak munta koyëna na, Yesu njilehñëni gë vërëfal vëlëwu va gë cape ñëntaw nkëd garyëla wënka Sedëron ka. Tënkëlehnëni hnë sarëdij ile yeho hnam ya.

² Hara Yuda, ale rokaðëha ya, njëtëko ðus sarëdij rac, kabi Yesu gë vërëfal vëlëwu va njidëniho hnam wati wati. ³ Awa Yuda

ndënkwarÿelehnëhni kore wasodafe wã gë vëyëka Cery Wën Cankaf va, vële njëdanihawo vësankaf vësëna wasadëha va do gë wafarise wã, do tëkëni hnë sarëdij rac. Vësän vërac, viwëta njoyaniho gë walampu do gë ile pëtehnahnëdëniho.

⁴ Yesu, umë ale yëtëko fop ile rëfëka nkehna ÿa, më kacakëhni do tëyëhni: «Mo yëkëlehnëdun?»

⁵ Më ntëkwaniha: «Yesu mbë Nasaret.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye*» Fagant lëw hni kahnëko Yuda, ale rokadëha ÿa. ⁶ Hnë wati nte ntehnëkëhniwo Yesu: «Ami ye», karëcalehnëni njoni nkal hna.

⁷ Yesu më mbok tëyëkëhni kat: «Mo yëkëlehnëdun?»

Më mbok ntëkwani: «Yesu mbë Nasaret.»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyamu, ami ye. Kabi ami yinëhni, tavëryinëhni vëyëntaw vi njini.» ⁹ (Koyëna ntiyako wanës wante nësëko ña: «Rëm, wëla aryampo cëvaryëlowahna vële hwëtëhnahnëruhowëhni hna.»)

¹⁰ Wati rac Simo Piyer sëlame kwëhnako, pëhwëtëlehn, tawahna dëpët nëf tëhw ña aryokuñ asëna wasadëha asankaf a. Aryokuñ arac, Malëkus maciko.

¹¹ Awa Yesu më ntehnëka Piyer: «Bokaryëry afëhw sëlame hu ÿi. Tëfëlohna bi sewu nkëlëwa tëm pah horot nte ñaryaryëdëho Rëm mën ÿa?»[☆]

Yesu haryënkwa Anas

¹² Awa kore wasodafe wã gë asankaf a lëw hni ÿa do gë vëyëka vësankaf wasëwif va pëlalehnëniha Yesu ñabëniha ¹³ do njiryeryëniha ten vëhni Anas hna, ayëlawu Kayif, ale yeho asëna wasadëha asankaf a hnë bëhn rac. ¹⁴ Hara, Kayif tac yabëkëhniwo vësankaf wasëwif va pecek soñe lëw hni, cëm asan aryampo soñe bulunda ÿi fop.

Iyahëta Piyer

¹⁵ Simo Piyer gë arëfal aÿëntaw tëfëlendënihawo Yesu. Arëfal aÿëntaw arac njëtëlëniho gë asëna wasadëha asankaf a, do tënkëntiko ndampo fo gë Yesu selele vë bambery tere asëna wasadëha asankaf hna. ¹⁶ Piyer, umë, përkoko, ðarël rënka hna. Awa arëfal aÿëntaw a, ale njëtëlëniho g'asëna ÿa, më cahnik nësëhna asëval ale yëkadëho rënka ÿa, do ndëna Piyer.

¹⁷ Awa asëval ale yëkadëho rënka ÿa më ntehnëka Piyer: «Gelihna bi, wëjë fëna, arëfal aÿi asan?»

Më ntëkwaka: «Hali, gela.»

¹⁸ Hara vëryokuñ va gë vëyëka va pëdëniho hwëdëh njerahnëndëni kabi huji ha njoko. Piyer fëna hnam njerantëdëho.

Itëy Asëna asankaf a

¹⁹ Awa asëna wasadëha asankaf a më tëyëka Yesu soñe vërefal vëlëwu va gë karanj inte karanjëdëhëniwo vahnë ña.

²⁰ Yesu më ntëkwaka: «Hnë tase vahnë fop nësëdëfuho. Kwëlëkwël karanjëdëfuhëniwo vahnë va vacaliña hna do gë selele Cery Wën Cankaf hna, hn'ile mbarëpëlëdëniho vahnë fop hna. Cowëla muk wanës mën

* **18:5** 18.5 Ami ye: gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14)

☆ **18:11** 18.11: Marëk 14.36; Lik 22.42

ɲa. ²¹ Soɲe ye rëyëɖuho? Tëyëryihni vële hnëpadëhowo va gante nësëndëbuhëhniwo ka. Vëhni, njetëni ðus ile hnësëndëbuhëhniwo ya.»

²² Ga nësëk watac, aryampo hnë vëyëka vële hahnëko ðarël lëwu va më poryëka do nteha: «Aki bi ntëkwadufu ha asëna wasadëha asankaf a?»

²³ Yesu më ntëkwaka: «Ge këm fo nësëbu, tufahnëry. Bare ge ile hnësëbu ya toña ye, soɲe ye ryafëduho?» ²⁴ Tac Anas më njeɖahnëka, hara nkok ñabi, njoyi vëhni Kayif hna, asëna wasadëha asankaf a.

Iyahëta kigëna Piyer

²⁵ Hnë wati rac, Simo Piyer hwëɖëh hna nkoko njerantënde. Awa ahnë më tëyëka: «Gelihna bi, wëjë fëna, aryampo hnë vërëfal ayi asan vi?»

Piyer mboko njahëta ntehn: «Hali, gela.»

²⁶ Aryokun ava asëna wasadëha asankaf, ale nkeniho hnënk g'asan ale ntëpëtëko Piyer nëf ɲa, më tëyëka: «Nukila bi g'ayi asan sarëɖin hna?»

²⁷ Piyer më mbok njahëtak kat do taɲ pëgwëlehn tarënd cale.

Yesu haryënkw Pilat

²⁸ Tac më nufik Yesu vëhni Kayif hna njiyeryi tere guverëner ale wëciko Pilat ya. Kobëri fo nkeho g'acahnëɖëf ga. Vële yokawo va vërënkëlohna vëhni ðënk cery nau hna, soɲe antë tonkënëni kabi ñadëniho tokëntini roka Pak ya. ²⁹ Soɲe rac cahnahnëko Pilat tëkatëhni pëh hna do tëyëhni: «Iyëhne wëh lehnërun ntik ayi asan?»

³⁰ Më ntëkwaniha: «Ge dikëndina wëh yinenëhnekëndelihahna.»

³¹ Awa Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina ahitiɲun a wuhnë ðënk gante nke sariya hun ka.»

Bare më ntëkwani: «Kwëhnalëfuhna fanka hitiɲëfuna ahnë ndawi.»

³² Ile nësëni vësankaf wasëwif yi, umë lik wanës wante nësëko Yesu soɲe sifa cëm nte rëfëka cëm ɲa ntiyaɖ.

³³ Awa Pilat më mbokak tënk cery hna do ntehnëko njoji Yesu, tëya: «Ahañ wasëwif wa bi yeru?»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë ðënk bi hnahak wante hnësëru ɲi, ma vahné hnësëhniko soɲe lëmën ya?»

³⁵ Pilat më ntëkwak: «Sëwif bi yeɖu, ami? Bulunda hu ya ðënk gë vësankaf vësëna wasadëha va yiryëjëki yal mën li. Ye liru?»

³⁶ Yesu më ntëkwaka: «Inañ mën iɲa kwëhnina hnë iyi ðuniya. Ge hnë iyi ðuniya kwëhnakënde, vëryokun mën va mëtëntakëndeni mema'yëhnañeni antë yëɖahniwu hnë vësankaf wasëwif. Bare hali, paryi nke Inañ mën iɲa gena hnani.»

³⁷ Pilat më ntehnëka: «Awa paryi ahañ bi yeru?»

Yesu më ntëkwak: «Wëjë hnësëk: ahañ yeɖu! Nagiɖu do njiyëbu ðuniya li soɲe yenëhnëwa toña ya seɖe. Ale kwëhnëk toña ya nëpad ile hnësëɖëfu ya.»

³⁸ Pilat më tëyëka «Ye ga ye toña ya?»

Kitiɲ Yesu

Pilat, ga nësëk waɲi, më mbok cahnëk kat tëkatëhni wasëwif wa pëh hna do ntehnëhni: «Ñoñ nula ile rëfëka nda'wëhni ayi asan. ³⁹ Gante nke namu hun ka, tavëndëmuna aramp aryampo hn'ambënt Pak-wo. Awa ñadun bi ravëhnuna ahañ wasëwif ayi?»

⁴⁰ Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Hali! Gena umë! Barabas yadëfun!» Hara, Barabas tac bandi yeho.

19

¹ Awa Pilat më ntehnëk njoyi Yesu do ntampi. ² Wasodafê wã më mbahnëni apënk wahnënkët wakwëhn wadëmpëhn do pënkwëniha; cudënihawo fëna cud cankaf mbëntah. ³ Tëhadënihawo ntehnëndëniha: «Nkaÿiru, Ahnaŵ Wasëwif!» Do poryëdënihawo.

⁴ Pilat mboko cahn kat do ntehnëni vësankaf wasëwif va: «Awa, canëhniðëmuna, ayëtahnu ñoñ nula ile ntik rëfëka ndawahni aÿi asan.»

⁵ Awa Yesu më cahnik, nkoryaryat apënk wadëmpëhn ña do g'acud mbëntah ña. Pilat më ntehnëkëhni: «Wëliho asan a!»

⁶ Ga nuniha, vësankaf vësëna wasadëha va gë vëyëka Cery Wën Cankaf va pëgwëlehnëni ndekandëni ntehnëndëni: «Pakehnëryehna hnë kërëwa! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina wëhnë dënk afakuna hnë kërëwa. Ami, ñoñ nula ile menëk kodë ndawahni.»

⁷ Vësankaf wasëwif va më ntëkwaniha: «Kwëhnaŵun sariya, do gante nke sariya rac ka, tëfëka cëm, kabi Ajë Wën ntik nkaf ntëwu ña.»

⁸ Wanës watac ntakënakawo d'us Pilat. ⁹ Më mbokak tënk cery hna do tëya Yesu: «Avë ne yeru?» Bare Yesu ñoñ dëkwalawohna. ¹⁰ Awa Pilat më ntehnëka: «Ami wëÿëru dëkwadililohna? Yëtëlihna bi nkwehnaŵu fanka soŵe ravi ma fakehni hnë kërëwa?»

¹¹ Yesu më ntëkwaka: «Wëla fanka kwëhnaŵendila hnë ami ge Wënu ña maŵëryanakëndililohna. Soŵe umë ye, asan ale yëdahnëko ÿal hu ÿa wënëk d'us gë wëjë.»

¹² Tëk pëgw hnë wati rac, Pilat njëkëlehnadëho fere tawahna Yesu, bare vësankaf wasëwif va ndekadëniho g'ahaŵary: «Ge tavëruha aÿi asan, gelihna lawo Sesar! Ale-wo-le liyak ahnaŵ a, aÿew Sesar ye!»

¹³ Pilat, ga nkweyëk watac, më ntehnëk cani Yesu g'ipër, do umë ntaña tinki kitiña hna, hnë ile macëde «ÿëŵa Wëraka», (umë wacëde «Gabata» gë wanës Wa-ebëre ña). ¹⁴ Fac le fëhwëtande ambënt Pak ña yeho, fagant anent ña.

Pilat më ntehnëkëhni wasëwif wã: «Wëliho ahnaŵ hun a!»

¹⁵ Bare pëgwëlehnëni ndekandëni: «Arabi cëm! Arabi cëm! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Ahnaŵ hun a ye: tëfëko bi fakehneŵa hnë kërëwa?»

Vësankaf vësëna wasadëha va më ntëkwani: «Kwëhnaŵalëfunahna ahnaŵ ahaŵary ge gena Sesar.»

¹⁶ Awa Pilat më njëdäkëhni Yesu soŵe paki hnë kërëwa.

Ipak Yesu hnë kërëwa

Awa më nufëniha Yesu. ¹⁷ Ndiðëndik kërëwa lëwu ÿa dënk, cahrary naŵ hna njiryery hnë ÿëŵa hn'ile macëde «Kuñ Hëloyoy». «Golëgota» macëdeho fëna gë wanës Wa-ebëre ña. ¹⁸ Hnam pakënihawo hnë kërëwa umë gë vëhi vëÿentaŵ, aryampo g'irëhw, aÿëntaŵ a g'irahahn do kërëwa Yesu ÿa yeho fagant.

¹⁹ Pilat ntehnëko fënali keri do paki kërëwa Yesu hna; aki keriko: «Yesu mbë Nasaret, ahnaŵ wasëwif.» ²⁰ Gë wanës Wa-ebëre, gë walaten, do gë wagërek keriko, do kabi hn'ile pakiko Yesu hna darël naŵ hna nkeho, wasëwif wayabah karanëniho. ²¹ Awa vësankaf vësëna wasadëha wasëwif wã më ntehnëniha Pilat: «Tëfëlahna aher ahnaŵ wasëwif. Tëfëka aher aÿi asan më lehnëk, ahnaŵ wasëwif ÿa ye.»

²² Pilat më ntëkwak: «Ile herëbu ŷa wof keru.»

²³ Ante pakëniha wasodafe wã Yesu kërëwa hna, më nufëni viŷi vilëwu va cahëlehnëni wësah wahnah, sah ryampo ale-wo-le hnë vëhni. Cuf ŷa fo woko. Kwëhnalohna tëtëh do nkaf ndampo fo vahniko pëgw yan hafo gëd.

²⁴ Wasodafe wã ntehnëleniho: «Antë citin anj cuf, bare yëlënefu wanjël njëtahnin bi mo hwëhnëd.»

Koyëna ntiyako wanës Vikerëh vinte hnësëko:

«Cehëleni viŷi mën va

do njëlëni wanjël njëtahneni bi mo hwëhnëd cuf mën ŷa.»[☆]

Koyëna dënk ntiniho wasodafe wã.

²⁵ Darël kërëwa Yesu hna kahnëko hnëmu, g'aheryu hnëmu, gë Mari asëvalu Këlopas do gë Mari mbë Magëdala. ²⁶ Ga nuka hnëmu do, darël lëwu, arëfal ale ŷahnëko dus ŷa, Yesu më ntehnëka hnëmu: «Asëval, wëliho ajë hu ŷa.» ²⁷ Tac më ntehnëka arëfal a: «Wëliho hnëmuh ŷa.» Tëk pëgw hnë wati rac, arëfal a njolehna hnëmu Yesu gë ŷalu.

İcëm Yesu

²⁸ Yesu njëtëko tame fop ile payjiko ntiya padëk do nkehahn ile nësëko Vikerëh ŷa më ntehnëk: «Wënka yoko.» ²⁹ Darël hnam nkeho peya tëmpah uñen ŷañah. Wasodafe wã më koyëni ankwëŷ, cobëni ryoko atëh nte wacik isop do njelëhnëniha ce. ³⁰ Tac Yesu, ga mbucëk uñen ŷa, më ntehnëk: «Fop padëk!» Tac, tënkwëlehn do cëm.

İcëh wajiy Yesu

³¹ Kabi fac ile fëhwëtande fac ntawëla ŷa yeho, do kat ntawëla tac yabëkawo nafa ŷa, wësankaf wasëwif va wëyadilohna ñas inja nko kërëwa hna hnë fac ntawëla hna. Awa më njini muntaniha Pilat nkubehnhëni wahohnënk wã* wële fakiko va do ntihtëhn waŷas wã. ³² Awa wasodafe wã më nkubëniha aryënkwëryënk ale pakëlehniniho gë Yesu ŷa, tac ahigëna ŷa. ³³ Ga təkëhnëniha Yesu, təkätënihawo ga tək cëm, awa wëwubëlawohna wahwër wã. ³⁴ Bare sodafe ryampo më cëhëka wajiy ŷa gë sori lëwu ŷa, do cahnelehna sat gë wënka. ³⁵ Ale hnësëk wanj ŷa, nukëhniwo gë vinkër vidëwu va dënk, do wanës wadëwu ŷa toña ye. Njëtëk wapacëk toña ye do nësëd soŷe, wuhnë fëna, ahwëtahnnahuna Yesu. ³⁶ Awa ile liyak ŷi gante nësëko Vikerëh ka nke: «Wëla ŷëc ryampo gubëfëna.»[☆] ³⁷ Do kat, Vikerëh vikawary më lehnëk: «Nude ale sëhika.»[☆]

İdën Yesu hn'iyag

³⁸ Ga ndëcëk watac, Yosef, nte yeho avë nkol Arimasi, njiko tëya Pilat maŷëryana nuf ñas Yesu ŷa. Arëfal Yesu yeho, umë fëna, bare coŷëko kabi ntačkëkawo gë wësankaf wasëwif va. Pilat më maŷëryanëka. Awa Yosef më njik nuf ñas Yesu ŷa. ³⁹ Nikodem fëna njiko. Hara umë yiko hwënta ryampo vëhni Yesu hna g'umëd. Awa njoko ile rëčkëk wakilo wafëhw warar datikola mir ile hnaŷëlehniko gë fatëh alowes†. ⁴⁰ Vëhni vëhi nufëlehnëni ñas Yesu ŷa, përyëni gë viŷi vile fëryandë ñas, ntini wagu datikola ŷa, gante nke namu wasëwif ka. ⁴¹ Hn'ile pakiko Yesu hna,

[☆] 19:24 19.24: Wahnëw 22.19 * 19:31 19.31 Nkubehnhëni wahohnënk wã soŷe cëmëni ñap.

[†] 19:36 19.36: İcahn 12.46; Vaker 9.12; Wahnëw 34.20 ☆ 19:37 19.37: Sakari 12.10 † 19:39 19.39 Datikola mir le hnaŷëlehniko gë fatëh alowes: Mir gë alowes vile hnaŷëpëlehnik nke had datikola le fëhwëtahnëde waŷas.

sarëdij yeho hnam, do hnë sarëdij rac nkeho hnam iyag kasëk nte woyiko kobëri kwëtahnina iñas. ⁴² Kabi anëka nte pëhwëtandëni wasëwif fac ntawëla ña yeho, do kabi ñawëlohna, më ndënëni iñas Yesu ña hnam.

20

Ibëhn Yesu

¹ Wakëwak fo gë dimasi ÿa, ante nkoko mëhwëry ña, Mari mbë Magëdala njiko yag hna. Më nuk taka nte fidahniko rënka yag iña pidëtiko. ² Awa më nkaryëk nji tëkatëhni Simo Piyer gë arëfal aÿëntaŵ a, ale ñako ñahn Yesu ðus ÿa, do pëyahni: «Iñas Ahwëhn a nufik yag hna do yëtëlëfuhna bi ne kwëtik.»

³ Awa Piyer g'arëfal aÿëntaŵ a më njini g'iyag. ⁴ Vëhni vëhi tak nkaryëdëniho, bare arëfal aÿëntaŵ a ndëcëkawo Piyer do ndënkŵ tëk yag hna. ⁵ Bare tënkëlohna. Mëkëko do nkuryako. Nuko ile fëryahniko ñas ÿa fo woko hnam. ⁶ Simo Piyer, nte rëfidëhawo ña, tëkëgiko, tënkëlehn taj yag hna. Nuko fënali ile fëryahniko ñas ña, ⁷ do g'ile tëmpahniko nkaf Yesu ña. Gelohna ndampo fo gë ile fëryahniko iñas ña, bare minu pëÿiko. ⁸ Awa, arëfal aÿëntaŵ, ale ryënkŵëko tëk ÿa, më tënkëgëk. Nuko do kwëtahnëko. ⁹ Hafo hnë wati rac vërëfal va vëwëryëlohna ten Yesu tëfëka mbëhn vësëm hna, gante pëyahnéko Vikerëh ka.

¹⁰ Awa vërëfal vëhi va mbokalehnëni hn'ile cëlëniho hna.

Itufëhna Yesu vëhni Mari mbë Magëdala

¹¹ Hnë wati rac, Mari pëh hna kahnëko ðarël yag hna, do kodëho. Gë wako wadëwu ña, më mëkëk, nkurya yag iña ¹² do nukëhniwo wamëleka waki wante liyak viÿi viyah, ga ntañani hn'ile kwëtiko ñas Yesu hna, aryampo hn'ile nkeho nkaf hna do ÿëntaŵ ÿa gë wakwër.

¹³ Më tëyëniha: «Asëval, soje ye hoðu?»

Më ntëkwakëhni: «Ahwëhn mën a nufik, do yëtëla bi ne kwëtik.»

¹⁴ Ante nësëk koyëna ña, më njëkak do nulehna Yesu ga kahnëk hnam, bare yëtëlohna umë ye.

¹⁵ Yesu më tëyëka: «Asëval, ye hoðu? Mo yëkëlehnëðu?»

Më ntiyahnëka bi ayam sarëdij ÿa ye; më ntehnëka: «Ge wëjë hnuφέka, pëyarye bi ne kwëtëruha, soje yiwu vijëwa.»

¹⁶ Yesu më macëka: «Mari!»

Mari më cahëtak gë cape ntëwu do ndeka gë wanës Wa-ebëre ña: «Raboni!» Umë fëhnëtanëf «Aharan».

¹⁷ Yesu më ntehnëka: «Bokawo afëlawo, kabi bokala hayu ten gë vëhni Rëm mën ka. Yiryeyi afëyanëhnoŵëhni vëÿënta mën va: gë vëhni Rëm mën kayëdëfu, ale ye Rëmun fëna; gë vëhni Wën mën, ale ye Wën hun fëna.»

¹⁸ Awa Mari mbë Magëdala njilehn vërëfal hna do pëyahni: «Nubuha Ahwëhn a!» Pëyakëhniwo fëna ile ntehnëkawo ÿa.

Itufëhna Yesu vërëfal vëlëwu

¹⁹ Hnë dimasi rac dënk, g'anëka ga, vërëfal va hnë cery nkeniho do cëdëniho warënka ŵa, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va. Yesu më nijjëk fagant lëw hni do ntehnëhni: «Arafi yam ÿa nke gë wühnë!»

²⁰ Ante nēsək koyēna ŋa, mē tufēkēhni wēbák wadēwu wante pakiko ŋa gē wajiy ŋa. Vērēfal va mē pēbēkēhni hnatah kabi nuđēniha Ahwēhn a.

²¹ Yesu mē mbok ntehnēkēhni kat: «Arafi yam ŋa nke gē wūhnē! Gante payiko Rēm ki, payēđemu ami fēna.» ²² Ante nēsək watac ŋa, mē cēlēkēhni do ntehnēhni: «Mawēryina Iyir Ipacah ŋa. ²³ Vahnē vēle ravēndun wameh wadēw hni va, tavēhnēdeni, do vēle wēyēndun tavēhn va vēravēhnēfēna.»

Yesu gē Toma

²⁴ Aryampo hnē vērēfal pēhw gē vēhi hna gentilohna gē vēhni ante njiyēko Yesu ŋa. Toma yeho, umē wācēdeho fēnali Asēp. ²⁵ Vērēfal vēyēntaw va mē ntehnēniha: «Nubunēha Ahwēhn a.»

Toma mē ntēkwakēhni: «Ge nula vapakel wapont va wēbák wadēwu hna, do ge ŋakēla g'irufa mēn yi hn'ile nkeho wapont hna do vák mēn yi wajiy wante cēhiko hna, mawēda muk.»

²⁶ Ga ndēcək wafac mbēđ gē warar, vērēfal Yesu va mboko nkeni cery hna. Fac rac, Toma gē vēhni nkentiko. Warēnka wā mboko cēđēni bare Yesu mē njiyēk kahn fagant lēw hni, do ntehnēhni: «Arafi yam ŋa nke gē wūhnē!» ²⁷ Tac mē ntehnēka Toma: «Ŋakērye gē rufa hu yi ani, yēkēry wēbák mēn ŋi; yeli vák hu yi aŋak wajiy mēn ŋi. Tavēry gwaj ŋa do ahwētahno!»

²⁸ Toma mē ntēkwaka: «Ahwēhn mēn yeru do Wēn mēn!»

²⁹ Yesu mē ntehnēka: «Kabi nuruho soŋe rac hwētahnēru? Mbetani vēle hwētahnēđ hara vēhnuna va!»

Soŋe ile herik aŋi kayēte

³⁰ Yesu mboko nti, tase vērēfal vēlēwu hna, wēdahēse wapēmpēhnahnah wakawary wayabah wante wok tēfētayina hnē aŋi kayēte. ³¹ Bare ile yehēhna yi, kerik soŋe ahwētahnahnu Yesu ye Arēhnayik a, Aju Wēnu ŋa, do ge kwētahnērūnēha, nuyađun sēl ntawary, uwám pary wā, g'uwāc lēwu wā.

21

Itufēhna Yesu hnē vērēfal mbēđ gē vēhi

¹ Ga ndēcək rac, Yesu mboko tufēhnahni vērēfal vēlēwu va, tēfary lant Tiberiyad hna. Wēlin gante tufēhnakēhniwo ka: ² ndampo fo nkeniwo, vēhni: Simo Piyer, gē Toma nte wācēdeho Asēp a, Natanayel mbē Kana vē Galile, Viju Sebede, do gē vērēfal vēhi vēyēntaw va. ³ Simo Piyer mē ntehnēkēhni: «Gē fēla uwis njidēfu.»

Mē ntēkwaniha: «Fuhnē fēna, njintēdehun.» Awa njilehnēni kayēni kulu hna, bare ŋoñ vēfēlalohna umēđ tac.

⁴ Ante pēgwēko pacēnd ŋa, tēkiko Yesu, tēfary wēnka hna kahnēko. Bare vērēfal va vēyētēlohna umē ye. ⁵ Awa Yesu mē tēyēkēhni: «Vērah mēn, pēlarunēhēhni bi uwis?»

Mē ntēkwaniha: «Hali.»

⁶ Mē ntehnēkēhni: «Dabēryin waryey wī gē cape rēhw kulu hađi do pēlađunēhēhni.» Awa ntabēlehnēni waryey wā, do vēhodilohna ntabētini, kabi uwis wā pēbēniho.

⁷ Awa arēfal ale ŋahnēđēho Yesu đus ŋa mē ntehnēka Simo Piyer: «Ahwēhn a ye!» Ga nkwēryēk wanēs watac, «Ahwēhn a ye», Piyer mē mbokēryak cuđa cuđ nte cudētako ŋa do ntēba wēnka hna.

⁸ Vërfäl vëyëntaŵ va më kegëtani ndotëndëni waryey wafëbah wuwis ŵa: vëyãwëlohna vambëj va, soje wametër keme fo űawëtaniho. ⁹ Tëkëndëni tuj vambëj hna, më nuni hwëdëh g'uwis ga mbëlëdëni do gë vamburu.

¹⁰ Yesu më ntehnëkëhni: «Yojënëhni wuryampo hnë wuwis wule fëlarun takan ŵi.»

¹¹ Simo Piyer kayëlehn kulu hna ndoj waryey ŵa nkal hna. Wuwis wusankaf wule fëbëko ŵa, keme gë wafëhw imbëd do gë warar (153) nkeniho do, mama njabahnëniho d'us, waryey ŵa bëkëtalohna. ¹² Yesu më ntehnëkëhni: «Yijën tokin.» Wëla arëfal aryampo dëkëlohna tëya: «Mo yeru?» Njëtëniho Ahwëhn a ye. ¹³ Yesu më tëhak, nuf mburu űa do cahëlehnëhni, tac wuwis ŵa fëna. ¹⁴ Rarëna űa tufëhnakëhniwo Yesu vërfäl vëlëwu va, kobëri ga mbëhnahnëko.

Yesu gë Piyer

¹⁵ Ga puhnani tok ija, Yesu më tëyëka Simo Piyer: «Simo, aju San, űahnëruho bi alëbëhni vëyi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru, űahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni wupe mën va.»

¹⁶ Tac më mbok tëyëka higëna űa: «Simo, aju San, űahnëruho bi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru űahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Paßëryihni wape mën űa.»

¹⁷ Yesu më mbok tëyëka rarëna űa: «Simo, aju San, űahnëruho bi?»

Piyer njamëlehn kabi rarëna űa tëyëkawo Yesu bi űahnëka. Më ntëkwaka: «Ahwëhn, njëtëru fop; njëtëru űahnëmi!»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni wape mën űa.»

¹⁸ «Toña űa fëyadëmi: ante nkoruho jar űa, wëjë dënk yëbadëho rylil űa do njiđuho hn'ile ñaduho hna, bare ge ntafëru, njelëdu wëbák űi, ahaŵary űabëdëhi do njiryeryëdëhi hn'ile nkoru ñadila ayi hna.» ¹⁹ (Hara, gë wanës watac, Yesu tufahnëdëho sifa cëm nte cëmëd Piyer tufahnahn inaŵ Wënu űa.) Ante nësëk watac űa më kwënëk: «Tëfe!»

Yesu g'arëfal ale űahnëko d'us

²⁰ Piyer më cahëtak do nuhna arëfal ale ñako űahn Yesu d'us űa; hamëhni tëfidëhëhniwo. Arëfal arac rankako gë cape Yesu ante tokëdëniho roka űa do tëya: «Ahwëhn, mo ye ale rokadëhi űa?» ²¹ Piyer nukawo, më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, aŵi lé, ye yedëha?»

²² Yesu më ntëkwaka: «Ge ñada cëm hafo vokaju, ye yentahniki? Wëjë, tëfe!» ²³ Awa wanës watac campëlehn hnë vëhery vële hwëtahnëk hna; ntehnëdëho, arëfal arac cëmëdina. Bare Yesu dehnëlohna cëmëdina, umë lehnëko ge ñadina cëm hafo mbokaj, ye yentahnika?

²⁴ Arëfal arac dënk hnësëk had sedë do herëk watac. Njëtëbun cedëya dëwu űa toña ye.

²⁵ Yesu mboko nti viyabah vihaŵary. Ge kerakënde fop, ntiyahnëko tëkëlakëndina d'uniűa li vëkayëte vante herakënde va.

Vantiyehn Vëfayik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk kayëte Itëfëta nte kerëk Lik pañare Yesu ña ye ale herëk Vantiyehn Vëfayik ña. Gante nke ka namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va aye hna Lik herëk inji kayëte.

Mpëd kayëte Vantiyehn kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë ryawë gë wahnah gë wabëhn wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndëcëko hnagi Yesu ña, ante ndëcëko wëyas Pol ña. Njëtinëk Lik arëfëlënta Pol yeho wati wëyas walëwu ña bare gena kwëlëkwël nkelahnëniho. Njëtinëk rac kabi, kas fagant kayëte hna, rëkëk ntehnënd «fuhnë» hnë vikerëh vidëwu hna.

Age Itëfëta nte kerëk Lik ña nësahnëd soñe uwám Yesu gëd hnani, Vantiyehn Vëfayik ña nësëd vile rëfidëha va, ñoku vëfayik soñe ntëdahnëni mbara vële hwëtahnëk va gante-wo-gante fagant bulunda wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif. Age wapëtala kayëte Lik ña ntehnëk Ajë Wënu ña kërënakëhni, rëk pëgw wapëgwala Vantiyehn ña Iyir Pacah inji njëdahnëk ntapëhnahni.

Wëlin yëb ryampo, 1.8, ile hnëfak: «Bare yëtëryin iyin: Iyir Ipacah inji cëlid' hnë wuhnë do nuñadun fanka falëwu fa do wasefe mën yëdun Yerusalem hna, Yuđe hna fop do gë Samari hna, do hafo hn'ile tëkwik ñuniña hna.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inyi kayëte: Pol, wasëwif, Ahwëhn, Iyir Ipacah, vëfayik, kulu, Rom, mbara vële hwëtahnëk, Wanës Wakasëk.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wafac warëkwa Yesu Këris nkal li (1.1-11)

Inap gë iyij Iyir Ipacah (1.12-2.13)

Ipëyahn Wanës Wakasëk Yerusalem hna (2.14-8.3)

Ipëyahn Wanës Wakasëk hnë vankol Yuđe gë Samari hna (8.4-12.25)

Ipëyahn Wanës Wakasëk gante-wo-gante nkal li (13.1-21.16)

Apëlaniha Afayik Pol Yerusalem hna soñe cëdëniha (21.17-23.22)

Njoniha Pol Sesare hna (23.23-26.32)

Njoniha Pol Rom hna (27.1-28.31)

Iyir Ipacah nte njëdahnëd Wënu ña

¹ Aÿënta mën Tewofil, kayëte ndënkwëryënkw mën hna nësëbuho fop ile pëgwëko ntind Yesu do karanëndëhëni vahnë ña ² hafo hnë fac le nufiko nji g'ambin ña. Ani gë kayahnënd ña, umë nkabëkëhni gë fanka Iyir Ipacah ña vële tëhnako had vëfayik va ile rëfëka ntini ña. ³ Vëhni, ante mbëhnëko ña, Yesu tufëhnakëhniwo do tufëkëhniwo yañah njëtahnëni paryi nke mbëhnëk. Hnë wafac wafëhw wahnah tufëhnakëhniwo do nësëhnëhni soñe Inaw' Wënu ña. ⁴ Fac ryampo, wati nte mbarëniho ña, më ntehnëkëhni: «Ant'aÿawëtawu Yerusalem; napëryin ile ntehnëko Rëm njëdadëhu ña, umë ye uyëd' ule fëyamuno ña. ⁵ San gë wënka njaryëdëho, bare wuhnë, ani gë wafac toye, g'Iyir Ipacah inji njaryëdërun.»

Kayënda Yesu

6 Ante mbarëniho vëfayik va gë Yesu, më tÿëniha: «Ahwëhn, iÿi wati bi mbësaduhëhni naw' iña bulunda Isërayel ÿa?»

7 Më ntëkwakëhni: «Rëm ÿa fo yëtëk ante ntiyađ vëÿin ña; w'uhnë ma wëryaniluhna ayëtu wati ma yamani ile ntiyahnëđ ÿa. 8 Bare yëtëryin iÿin: Iyir Ipacah iña cëlid' hnë w'uhnë do nuÿađun fanka falëwu fa do waseđe mën yeđun Yerusalem hna, Yuđe hna fop do gë Samari hna, do hafo hn'ile tëkwik d'uniÿa hna.»

9 Yesu, ga nësëk watac, nufiko g'ambin, do njëkëđënihawo vëhni fop; tac anjar cankëlehna hafo nambëniha.

10 Nkoniho ntañëniha Yesu g'ambin wati nte ñawëtahëđëho ña, tëketëni vësan vëhi vële sudak viÿi viyah haryënkw lëw' hni do ntehnënihëhni: 11 «Vësan vëvë Galile, soñe ye ÿëwërun aki ayëkëndu ambin ñi? Asan ale wacëđun Yesu ÿa, hnufëhnirunëha nji g'ambin do koyëna mbokajëđ.»

Ahnëmpët Yuđa

12 Awa vëfayik va matëlehnëni Kuñ Oliviyë hna mbokani Yerusalem. Yëbëlan Kuñ Oliviyë ña gë Yerusalem tëkëko kilo uyas gë toyë. 13 Tëkëndëni tuñ, kayëlehnëni yañ etas hna, hnë cery ante rëkëniho nkehahnëđëni ña. Wëlin wamac vële yeho hnam va: Piyer, gë San, gë Sak, gë Andëre, gë Filip, gë Toma, gë Barëtelemi, gë Matiyë, gë Sak aju Alëfe, gë Simo nte wacëđëho Ahahnëndak, do gë Yuđa aju Sak. 14 Mawalëniho mbarëlëndëni kwëlëkwël soñe yëfa gë Mari hnëmu Yesu, gë vësëval vëryampo, do gë vëheryu Yesu.

15 Fac ryampo, ante mbarëđëniho ña, Piyer matëko tase vële hwëtahnëk hna vële rëkëko mpëđ keme gë wafëhw wahi (120), do ntehnëhni: 16 «Vëÿënta mën, ile fëyahnik Vikerëh hna, watac tëfëkawo ntiya. Iyir Ipacah iña pëyahnik kobëri fo wës David hna soñe Yuđa nte ryënkwareyëkëhniwo vële fëlaka Yesu va. 17 Aÿi asan, aryampo hnë fuhnë yentiko, do d'oku rac fo hwëtahnahninëkëfuno.

18 «Kaÿ lawahniko koryi ile cosiko soñe iyëđahn Yesu ña. Hnam njoko, hafo tënka donk inji, cahnëlehna wabeÿ ña. 19 Vahnë vële lëđëk Yerusalem va fop njëtaniho watac: soñe umë wacahnik inji kaÿ gë wanës wadëw' hni ña: "Akëlëdama." Umë fëhnëtanëđ: "Ikaÿ Wasat."»

20 Piyer më mbok ntehnëk: «Wëlin ile herik Kayëte Wahnëw' hna soñe Yuđa ÿa:

«"Arabi tere lëwu ÿa tavi, ahnë antë ntëđahn kwëlëkwël."»

Mbok keru fëna:

"Arabi aha wary nuf doku lëwu ile njëđakawo Wënu ña."»

21 Tëfëka tëhnayina aryampo hnë vële lapëhnadëhëfuno gante-wo-gante, ante njasëlehedëho gë Yesu Ahwëhn a, 22 kobëri ante njaryëkawo San Yesu hafo ante nufëhninëkëfuna nji g'ambin. Asan a rac nkentëđe koyëna seđe gë fuhnë, ibëhn dëwu ña.»

23 Awa, ga nësëk watac Piyer më tahnënihëhni vësan vëhi: Matiyas, gë Yosef, nte wacëđëho Barësabab, (wëcako fëna Yusëtis). 24 Awa vële hwëtahnëk va më njëfani aki: «Wëjë, Ahwëhn, njëtëru iña vahnë ña fop; tufëryifuna bi mo rëhnaru hnë vëÿi vësan vëhi 25 Soñe nke afayik nëmpëta Yuđa nte yik gë ÿëwa ile rëfëka.» 26 Tac njëlëniho wanjël

njëtahnëni bi mo yecf. Awa, më tufahnëk Matiyas ye. Nkwënëlehnëniha vëfayik pëhw g'aryaw hna.

2

Itëk Iyir Ipacah ija hnë fac Pantëkot

¹ Ga tëkik fac Pantëkot ÿa, vële hwëtahnëk va sëñ ryampo fo mbarëlēniho. ² Tañ wëñaw matëlehni g'ambin. Nkeho had wëñaw sël hwëhn fanka, do pëbëlehn hnë tere le ntañahnëniho hna. ³ Wati rac dënk, nulehnëni waryëw wale wëntëlëk gë humpen hwëdëh. Pitëlēlehn tindahni ale-wo-le nkaf hna vëhni fop. ⁴ Pëbëlehnëhni tañ vëhni fop Iyir Ipacah ija, pëgwëlehnëni nësëndëni wanësa vakawary, ale-wo-le gante njëfadëhawo Iyir Ipacah nësënd ka.

⁵ Hara, wati rac, wasëwif wale wätiko duniÿa ÿi fop, Yerusalem hna nkeniho; ntënëndënihawo Wënu ña. ⁶ Ga nkwëryik wëñaw watac, më mbarëpëlëni. Pëmpëhnahnëkëhniwo dus vëhni fop, kafi ale-wo-le hnë vëhni nkwëryëdëhëhniwo ga nësëdëni wanës wadëwu ña dënk. ⁷ Pëmpëhnahnëkëhniwo dëcët do ntehnëdëniho: «Vëÿi vahñë vële hnësëd vi, vëyena bi fop vëvë Galile? ⁸ Awa, hak kolahnëbun wëryëndëfuni, ga nësëdëni ale-wo-le wanës wante yëwëbun ña? ⁹ Vëryampo hnë fuhnë Parët matiniho, gë Medi, gë Elam; nkeniho vële lëdëko Mesopotami, do gë vëvë Yude, gë Kapadös, gë Pon, do gë Asi; ¹⁰ gë vëvë Fërisi, gë vëvë Pampëfli, gë Esipët, do gë waresiÿo Libi ile ye darël ankol Siren; do gë vële wätik Rom, ¹¹ gë vëvë Këret, do gë vëvë Arabi; vëryampo wasëwif naginiho, do vëryampo caliñëniho caliña wasëwif. Nkwëryëdëfunëhëhni fuhnë fop, ale-wo-le gë nësa ntëwu ña, ga nësëdëni soñe wadoku wapërën wade ntid Wënu ña!» ¹² Vëhni fop pëmpëhnahnëkëhniwo dus do vëyëtëlohna ile nahadëni; ntehnëdëniho vëhni fop: «Ye ga ye iÿin?»

¹³ Bare vëryampo njafanjëdënihëhniwo vële hwëtahnëk va ntehnëdëni: «Vëÿi uñen ndëwëni!»

Ile nësëhnëkëhni Piyer kore ÿa

¹⁴ Awa Piyer gë vëfayik pëhw g'aryaw va kahnëniho do ndekahnëhni kore ÿa: «Nëparyino dús, vëÿënta mën wasëwif do gë fop wühñë vële ye Yerusalem ye: gwëryëryin ile ryëcëtaf ÿa. ¹⁵ Nahadun vëÿi ndëwëni bare vëryëwëna! Cahñëfëd fo wok do sëwif cedina muk iÿi wati! ¹⁶ Iÿin hawary ye, ile nësëko kila ile waciko Sowel ÿa:

¹⁷ «Wënu ña më lehnëko: “Wëlin ile rëkid ÿa:

wafac warëkwa hna:

campehnëdëfu Iyir mën ija vahñë hna fop;

viÿë hun gë vëryag hun va nësëdëni wanës Wënu ña had wakila,

tufëdëfuhëhni vëjar hun va

do gë vicër va viÿë gë hudakery.

¹⁸ Ha, campehnëdëfu Iyir mën ija vëryokun mën hna, vësan gë vësëval,

hnë wafac warac, do rëkëd

nësëndëni wanës Wënu ña had wakila.

¹⁹ Ntidëfu viÿë vifëmpëhnahnah yan, ambin hna,

do gë wëdahëse hnani gëd nkal li:

umë yecf wasat gë hwëdëh do gë vëjar hwëcic,

²⁰ do ulav wä kuyëd

do ulepera wã mbëntëf had wasat.

Umë fop nkef təkahnind fac Ahwëhn a,
fac sankaf ryëwayik hn'ile mbokahnid rac.

21 Do pehetëdëhëhni fop vële wëcadëha va.”✧

22 «Nëparyin dus, vahnë vëva Isërayel, ile yadëmu hnësëhnu yã: Yesu mbë Nasaret, gante njëtërun ki Wënu na ntiyehndëhawo viyë vifëmpëhnahnah tase hun, gë wëdahëse do gë vile nkok nahana ahnë. Tufëku umë fayika. 23 Umë Wënu na njëdakuna gante pëhnako ka, gante kahnëndëko kobëri ka. Do wühnë njëdarunëha vële wok vëlënënëna Sariya Moyis va pakëniha hnë kërëwa aryaŵuna. 24 Bare Wënu na mbëhnëndanëka, pehetëka cëm hna, tufahnëk icëm inja kodina pëlahna hn'ucankaf ntëwu hna. 25 David nësëko sojë Ahwëhn a: «“Nudëfuhawo kwëlëkwël Ahwëhn a haryënk w mën, g'irëhw mën nke sojë wowu hahnëndaŵ.

26 Sojë umë pëbahnëka ntaŵary mën inji urisah

do wës mën yã uhnatah njëwëf,
wëla mbahn mën inji ikwëtahn hna njinëgad;

27 Njëtëbu tavëdilohna duniyã vësëm hna,
tavëdilohna aryokuŋ hu yëlu yag hna.

28 Njëtëndanëruho ankaŵ nte yid
gë duniyã le wok pudina.

Igelahn gë wëjë na natëdëho dus.”✧

29 Piyer më mbok ntehnëkëhni: «Vëyënta mën, paryi nke David nësëko koyëna bare njëtinëk wapacëk cëmëk do mbanik. Iyag dëwu na hafo dol yal fu li nkok. 30 Awa, paryi nke kila yeho do njëtëko Wënu na ntëkëhnëkawo ntehnë aryampo hnë vutah vuntëwu hna nëmpëtëdëha ucankaf na.✧ 31 Koyëna David kobëri fo njëtëko sojë ißëhn Këris na, do umë nësëdëho, ante ntehnëdëho Wënu na tavëdilahna duniyã vësëm hna, do tavëdina mbahn dëwu na nkël.✧ 32 Wanës wadëwu na sojë iyin nësëf Yesu, ale mbëhnëndanëk Wënu na, do fuhnë fop wasedë yeyinëk. 33 Tac nufik sojë nji ntaña laña hnëfak hna g'irëhw Wën. Do tame, gante ntehnëko Wën Rëm yã, nuŷak hnë umë Iyir Ipacah inja do campehnëk hnë fuhnë. Umë ye ile hnuďun do wëryëďun iyë wati yi. 34 Awa David, umë kayëna g'ambin had Yesu. Do kat më lehnëk:

“Ahwëhn a Wënu na më lehnëka Ahwëhn mën a:

Yij alaña g'irëhw mën

35 hafo hale këfëďëfuhëhni vële yëwëki va haryënk w hu.”✧

36 «Awa wëli ile rëfëka njëtëni wapacëk fop bulunda Isërayel yã: ayi Yesu nte fakërun kërëwa ni, Wënu na ntika Ahwëhn gë Arëhnayik.»

37 Wanës wadëwu na ntavëkëhniwo dus vële wëryëkawo va. Umë tÿyëniha Piyer gë vëfayik vëyëntaŵ va: «Vëyënta fu, ye rëfëka lifu?»

38 Piyer më ntëkwakëhni: «Gwëcëtaryin vankeya hun va do ayaryiwu ale-wo-le g'uŵac Yesu Këris wã, tavëhnahnü Wënu na wameh hun na. Awa njëdadëhuna Iyir Ipacah na. 39 Yëtëryin, inji Iyir Ipacah ni nte ntehnëk Wënu na njëdadëhuna wühnë hwëhnëk gë vutah hun va, do vële wok vëyena wasëwif va: umë ye fop vële macëf Ahwëhn a Wën fu na.»

⁴⁰ Piyer mboko nësëhnëhni wanës wakaŵary wayabah soŵe maŵehnahnehni do kamënaŷehnahnehni, ntehnëdëhëhniwo: «Maŵëryin ipëh iŵa, pitaryinëhni vahnë vëwen vëvë gaki vi!» ⁴¹ Awa vahnë vëyabah hnë vëhni maŵëniho wanës Piyer ŵa do ntiniho njaryini. Do hnë fac rac tëkëniho vahnë wawuli warar vële wënako kore vahnë vële hwëtahnëk hna.

Ankeya vële hwëtahnëk

⁴² Kobëri tac, paŵëniho nëpa wanës wante karanjëdëhëhniwo vëfayik ŵa, do nkeni ndampo fo vëhni fop, tokëdëniho ndampo fo do njëfadëniho ndampo fo. ⁴³ Idak Wënu ŵa pëbëkawo ale-wo-le, kabi ntiyehnekëhni vëfayik va wëdahëse wayabah gë viŷë vifëmpëhannah viyabah. ⁴⁴ Fop vële hwëtahnëk va ndampo fo nkeni do cahëlëdëniho fop ile kwëhnaniho ŷa. ⁴⁵ Wëla watere wadëŵ hni ŵa nkwaŷëdëniho do gë ile kwëhnani ŷa do cahëlëdëniho koryi ŷa vëhni fop, ale-wo-le gante mbalëka ka. ⁴⁶ Fac-wo-fac, mbarëlëdëniho selele Cery Wën Cankaf hna, do gë watere hna soŵe gubëlehn mburu ŵa g'uhnatah do g'intawary pacah. ⁴⁷ Tëfëtaðëniho ifërën ile ntidëho Wënu ŷa do vëvë Yerusalem va fop ñaðëhëhniwo. Awa Ahwëhn a kwënëdëhëhniwo fac-wo-fac vële pehëtëdëho va.

3

Iyërën ale wok koðina njas

¹ Fac ryampo, Piyer gë SanCery Wën Cankaf hna njidëniho soŵe iyëfa bë wati rarëna g'anent hna. ² Nkeho asan ale cëmëko wakwër kobëri nte nagiko ŵa iyiryëdëfo hnë rënka le ŵacik «Wamah» hna. Fac-wo-fac njodëho hnam soŵe muntandëhni vële rënkëd Cery Wën Cankaf va. ³ Ante nukëhniwo Piyer gë San ga nkëhnëni tënkëni Cery Wën Cankaf hna, më muntakëhni koryi.

⁴ Vëfayik vëhi va më ntaŵëniha do Piyer më ntehnëka: «Yëkëryifu.» ⁵ Asan a më njëkëkëhni wapacëk kabi ntiyahnëkawo nuŷað inë hnë vëhni.

⁶ Piyer më ntehnëka: «Wëla ðalasi kwëhnala, ðare ile hoðëfu liwu ŷa ntinëndëmi: g'uŵac Yesu Këris mbë Nasaret ŵa, matëry ayas!» ⁷ Tac taŵ më pëlaka vák rëhw ŷi ndemahna mat. Taŵ, wakwër ŵa njawëlehna, ⁸ umë ntonjak kahn do pëgwëlehn njasënd. Tac tënkëntëlehni gë vëhni Cery Wën Cankaf hna: njasëdëho ntonatënd uhnatah ŵa do cëmbëdëhawo Wënu ŵa. ⁹ Kore ŷa fop nunihawo koyëna ga njasëd njëwatënd icëmb Wënu ŵa. ¹⁰ Njavëtiko paryi umë lañaðëho «Rënka Wamah» Cery Wën Cankaf hna kwëlëkwël muntand. Ga nuyik ile yehawo ŷa, vahnë va pëmpëhahnëkëhniwo ðus do vëyëtëlohna ile nahadëni.

Wanës Piyer ŵa Cery Wën Cankaf hna

¹¹ Vahnë va nuniho asan a tavëðilëhniwohna vëhni Piyer gë San. Soŵe umë nkaryëniho kwërënihëhni nder cankaŵ nte ŵacik Salomo* hna do pëmpëhahnëkëhniwo. ¹² Ga nuk Piyer watac, më ntehnëkëhni: «Vahnë vëva Isërayel, soŵe ye pëmpëhahnëku g'inji yërën? Soŵe ye lanjërühëfu? Wëjë lehnëk imëk dëŵ fu dënk ma usatah lëŵ fu

* **3:11** 3.11 Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isërayel had rëmu. Umë vëryehnekë Cery Wën Cankaf ŵa do njëtiko soŵe yasery ŷalëŵu (1 Vëhnaŵ 6; 1 Vëhnaŵ 5.9-14).

kahnahnëk njasënd ayi asan? ¹³ Wën Abëraham, gë Wën Isak, gë Wën Sakob, Wën vacërakëlo fu va fop tufahnëk nafa sankaf aryokun alëwu ya Yesu. Njëdahnërunëha vëhni Pilat hna. Umë ñadëho tava bare wuhnë ñwëyërunëho. ¹⁴ Wuhnë ñwëyërunëha Afacah, Asatah a. Pecehnu arëyu awawëryahniwu tavi ale ryawëka ahnë bare wuhnë ñwëyërunëho. ¹⁵ Koyëna ndawërunëha ale yëdahnëdëho uwam wã duniya li. Bare Wënu ña matëndëka wësëm hna do wasedë yebun. ¹⁶ Kabi kwëtahnébunëha Yesu, fanka wãc lëwu wã njawënëka asan ale hnuðun do yëtërun ayi. Ha, soñe kwëtahn inte hwëhnaðun gë Yesu ñi njërahnek ayi asan gante nuðun wuhnë fop ki.

¹⁷ «Tame, vëyënta mën, njëtëbu ðus wuhnë gë wësankaf hun vi yëtëluhna ile pëhnëtanëd ile liruñëha Yesu yi. ¹⁸ Bare Wënu ña ntik koyëna ile nësëniho wakila ña fop kobëri ña. Umë ye: Arëhnayik, ale ntehnëko payidëha ya, korotëd. ¹⁹ Awa tame gwëcëtarin vankeya va asahëtauw gë cape Wën pëhwëcëhnañnu wameh ña. ²⁰ Koyëna Ahwëhn a Wënu ña mawëryanëdëhu ayinëgawu, do mbokëd cañëtëhniwuna Yesu, ale tëhnako kobëri ña soñe lëw hun ya. ²¹ Yesu g'ambin ñëwëd ten hafo wati le mbokajëd nkwëcët fop, hafo mboka cañ, gante nësëko Wën ka hnë wawës wakila wacëvah wabë kobëri ka. ²² Koyëna Moyis më lehnëko: «Ahwëhn a Wën hun ña cañëtëhniðëhuna kila g'ami ki. Avë ðulunda hun yed. Ge tëkik afo ahnëpawuna fop ile ntehnëdëhu ya. ²³ Ale wëyëd mawëhna iyi kila ya ndawëde do cani ðulunda Wën hna kwëlëkwël.»^{*}

²⁴ «Ha, wakila wante hnësëdëho, kobëri Samiyel ña, vëhni fop pëyahnëni wati le yehahninëk dol yi. ²⁵ Vutah wakila watac va yerun do nkentahnirun akwëtëla nte kwëtëlëniho Wënu gë vacërakëlo hun va ante ntehnëkawo Abëraham: «Hnë ale hnagik hnënk lëw hu njëdëdëfuhëhni wabulunda wabë nkal ñi fop.»^{*} ²⁶ Soñe hun ten Wënu ña canika Aryokun alëwu ya, payika ndemawu aravu wuhnë fop vankeya vameh hun va.»

4

Piyer gë San haryënk wëhitin hna

¹ Wati nte nësëhnëdëniñëhniwo Piyer gë San koyëna kore ya, tëkiniho wësëna wasadëha wëryampo, tëfëlini g'asankaf wële yëkad Cery Wën Cankaf va do gë wasaduse wã. ² Ntawëkëhniwo ðus gë wëfayik wëhi va soñe ile karajëdëniñëhniwo ðulunda do pëyahnëhnëdëniho wësëm va mbëhnëdëni kabi Yesu mbëhnëk. ³ Awa më pëlanihëhni cëdehnëniñëhni hafo ge pacëk, kabi tëko mëd. ⁴ Bare hnë wële wëryëko wanës wëfayik va, wëyabah kwëtahnëniho, do iyab wële hwëtahnëk na nkëhnëko tëkëni wahne wawuli mbëd.

⁵ Ga pacëk wësankaf wasëwif va, gë vicër ðulunda va do gë wëharañ sariya va mbarëniho Yerusalem hna. ⁶ Nkeniho hnam Anas, asëna wasadëha asankaf a, gë Kayif, gë San, g'Alekësandër do gë fop wësëna wasadëha viyëntaw wële nkeni hnënk g'asëna wasadëha asankaf a. ⁷ Umë cëdëtijini vëhni, Piyer gë San, kahnëdëniñëhni haryënk wë mbara ntëw hni hna do tëyëniñëhni: «Gë iyëhne fanka, umë ye, g'u wac mo ntihantun iyin?»

⁸ Awa Piyer, pëbëkawo Iyir Ipacah ija, më ntëkwakëhni: «Vësankaf do gë vicër bulunda, ⁹ dol tëyëdebun soje ufërën ule linëhnëbunëha asan ale woko kodilohna njas, umë ye, gante njërënik ka. ¹⁰ Awa, yëtëryin wühnë fop, arabi bulunda Isërayel yi fop njëtëni: g'uwac Yesu Këris mbë Nasaret nantibun ijin. Yesu nte fakehnërun ja do Wënu ja mbëhnëndanëka vësëm hna, soje lëwu kahnënkë ayi asan, ani haryënk wun, g'imbahn kenderj. ¹¹ Yesu ye

«itaka inte cañëtaniho vëvëry cery ja

do ye tame inte mbëryahnëk Wënu ja cery ntëwu ja fop.»^{*}

¹² Hnë umë fo nke ipëh ija. Duniya li fop, Wënu ja kobëri canëtëlahna ahnë ahawary ale hodën tëfin pëhëtahnëfë.»

¹³ Vëhitiñ vësankaf va pëmpëhnahnëkëhniwo d'us, kabi nunihëhniwo vëhni Piyer gë San g'ikwëtahn nësëdëniho do njëtaniho fëna vëhni dënk vësan vëhwëhn uyët këm fo ye; do njavëtënihëhniwo tañ vërfäl Yesu yeho kobëri ja. ¹⁴ Kabi nunihawo asan ale yërëniko ya, ga kahnëk darël lëw hni, ñoñ vëhwëhnalohna ile nësëdëni. ¹⁵ Awa më ntehnënihëhni cahñëni Mbara Vëhitiñ hna do pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni vëhni fo: ¹⁶ «Hak ntidenëhëni vëyi vësan? Vëvë Yerusalem vi fop njëtëni wapacëk vëhni lik viyë vifëmpëhnahnah vi do kodëlënhëna nkwajin. ¹⁷ Karañ dëw hni ni tëfëlahna camp g'ahawary bulunda hna. Tëfëka mbañëhniñëhni antë mbok nësëhnënihëhni vahnë soje Yesu.»

¹⁸ Tac më mbok macënihëhni Piyer gë San do mbañëhniñëhni antë mbok nësëni ma karajënihëhni vahnë soje Yesu. ¹⁹ Bare më ntëkwani: «Yëkëryin wühnë dënk: cañëk bi haryënk wën hna a'wawëhniwo, hara gena wawëhñëfuna umë. ²⁰ Ge fuhnë ye kodilëfuhna ravëfu inës ile hnuvun do wëryëbun ya.»

²¹ Ga mbok nañëhniñëhni kat vëfayik va, tavëlehnënihëhni; vëhnyalohna fere ntihahnënihëhni wameh, kabi bulunda ya fop cëmbëdënihawo Wënu ja soje ile njërënik asan a. ²² Asan arac kwëhnako ile lëbik wabëhn wafëhw wannah.

Iyëfa vële hwëtahnëk

²³ Piyer gë San, tavëndeni tañ, njilehnëni tañ gë vële hwëtahnëk vëyëntaw pëyanihëhni fop ile ntehnënihëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër vëyëntaw bulunda ya. ²⁴ Ga nëpanihëhni, vëhni fop, pëgwëlehnëni njëfandëniha aki Wënu ja: «Ahwëhn, wëjë lik ambin ni, g'inkal inji, gë wov yi, do gë fop ile yehëhna hnam ya. ²⁵ Gë fere Iyir Ipacah ja njëdaruha acërakëlo fu David, aryokujëhn hu ja, nës:

«“Soje ye ntavëkëhni aki wawal wi?

Soje ye nkwajëlëdëni ntini wabulunda ni ile wok kodina nke?

²⁶ Vëhnañ vëvë nkal vi pëhwëtani wët wa.

Ha, vëvë haryënk wun bulunda va nkwëryëlëni njwëyëniha Ahwëhn a Wënu ja gë Arëhnayik alëwu ja.”

²⁷ Paryi nke, hn'ini nañ, Erođ gë Pos Pilat nkwëryëlëni gë vële wok vëyëna wasëwif va do gë bulunda Isërayel ya, këfëniha aryokuj asëwah alëw hu ja Yesu, ale rëhnañ ya. ²⁸ Bare ile ntini yi fop, gena hawary ile fëhnañ wëjë dënk kobëri ya fo ntini. ²⁹ Tame, Ahwëhn, nëparyi gante nañëhniñëdëniñëfëka, do njëdaryihni, vëryokuj hu va, pëyahñëni wanës hu ja g'ikwëtahn pëbah. ³⁰ Tufahnëry fanka hu fa gë fere

^{*} 4:11 4.11: Wahnëw 118.22

wëdahëse wapëmpëhnahnah njërënahnenihëhni vahnë va g'u'wac Yesu, aryokun hu asëvalh ÿa.»

³¹ Ga puhnani iyëfa ña, pëgwëlehn nënkanh hn'ile mbarëniho hna. Pëbëlehnëhni vëhni fop Iyir Ipacah iña do pëgwëni pëyahndëni wanës Wënu ña g'ikwëtahh.

Idemal vële hwëtahnëk

³² Fop vële hwëtahnëko va nkwëryëlëniho g'inta'wary do g'inahan pacah, nkeni ndampo fo. Cehëlëdëniho fop ile kwëhnani ÿa do ahnë dehnëdilohna ile kwëhna ÿa umë fo hwëhnëk. ³³ Vëfayik va pëyahndëniho ißëhn Ahwëhn a Yesu gë fanka sankaf do Wënu ña njëfadëhëhniwo fop ile valëdëhëhniwo ÿa. ³⁴ Hnë vëhni fop ahnë gojëlawohna iñë, kabï vële hwëhnako wëha'ÿ ma watere va nkwafëdëniho wati wati, do njojëndëni koryi ÿa ³⁵ njëdandënihëhni vëfayik va: vëhni, cehëlëndënihëhniwo vëhni fop do ale-wo-le, gante mbalëka ka, nu'ÿadëho.

³⁶ Nkeho hnam asan ale waciko Yosef. Avë hnënk Levi yeho do Sipër hna nagiko. Vëfayik va Barë nabas macënihawo, umë fëhnëtanëd «asan ale hamëna'ÿehndë». ³⁷ Asan arac hwëhnako ka'ÿ nte nkwafëko do njo koryi ÿa, njëdahnï vëfayik va, soje vële mbalëd va.

5

Wamër Ananiyas gë Safira

¹ Nkeho fëna asan ale waciko Ananiyas. Nkwëryëlëniho g'asëvalu, Safira, nkwafëni ka'ÿ nte kwëhnaniho ña. ² Na'ÿëtëko koryi ÿa tac nji njëdahnï vëfayik va ile wok ÿa, do asëvalu njëtëko.

³ Awa Piyer më ntehnëka: «Ananiyas, soje ye wawëru Sintani tënki hafo pëb ntawary hu hna? Mërëhnëruha Iyir Ipacah iña, na'ÿëtëru koryi ile wafahnëru ka'ÿ dëw hu ña! ⁴ Awafahnënd ÿa wëjë hwëhnëko ka'ÿ inji, do nte nkwaferu ña fëna gena bi wëjë hwëhnëko koryi ÿi? Hak kolëru ahnaha hafo ali koyëna? Gena vahnë wërëhnëru, Wënu ña wërëhnëru.»

⁵ Ananiyas, ga nkwëryëk watac, njok cëmëlehn tañ. Fop vële yëtako watac va ntakëkëhniwo d'us. ⁶ Vëjar njilehnini përyëni iñas ña tac njeni mbañëni.

⁷ Ga ndëcëk wëwati warar, asëvalu Ananiyas tëkëlehn, hara yëtëna ile liyak hnam ÿa. ⁸ Piyer më tëyëka: «Pëyarye, ka'ÿ nte wafërun ña, koryi lëwu ÿi aki bi nke?»

Më ntëkwaka: «Ha, aki nke.»

⁹ Awa Piyer më ntehnëka: «Hak kolahnërun awërëhnuna Iyir Ahwëhn a aki? Nëpary: vële yikëh mbañiniha asan hu va tükini rënka li do njidëni mbañinihi, wëjë fëna.»

¹⁰ Wati rac dënk njolehn haryënk w Piyer cëmëlehn tañ. Vëjar va tënkëlehnini tëkatëniha ga cëmëk; njolehnëniha mbañëniha darël hn'ile mbañëniha asanu hna. ¹¹ Watac njonëhnikëhniwo ntakah cankafe vële hwëtahnëk va fop gë vahnë vëha'wary vële yëtako va.

Vifëmpëhnahnah viyabah vile ntidëni vëfayik

¹² Vëfayik va ntidëniho viyë vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wayabah bulunda hna. Vële hwëtahnëk va fop njehëkëhniwo barël nder Salomo*

* 5:12 5.12 Salomo aju David yeho, ahna'w Isërayel had rëmu. Umë vëryëhnëko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soje yasery ÿalëwu. (1 Vëhna'w 6; 1 Vëhna'w 5.9-14)

mbë Cery Wën Cankaf hna. ¹³ Ahnë ahaŵary dëkëdïlohna naŵahni; do vahnë va fop ntënënedënihëhniwo dus. ¹⁴ Hnë watac fop vële hwëtahndëfëha Ahwëhn va nkwënadëfëniho kwëlëkwël, vësan gë vësëval. ¹⁵ Njiniho hafo canëndënihëhni vëres va vankaw hna: hnë wëgway kwëtëdënihëhniwo ma hnë wafad, soje, ge Piyer ndëcëd, wëla cën dëwu ŋa fo kod cankëhni. ¹⁶ Vahnë vëyabah fëna nkaryayëdënihëhniwo vëres do gë vële mbërehnëni wayine vëvë vankol vante kakëniho gë Yerusalem va. Do fop njërënëdëniho.

Vëfayik va mbërehnëdëni

¹⁷ Asëna wasadëfëha asankaf a gë wasaduse waÿentaŵ ŵa fop ñëwaryënihëhniwo vëfayik va ile ntidëfëniho ŷa. Awa umë pëhnani ntinihëhni inë. ¹⁸ Më matëni pëlanihëhni vëfayik va do cëdehnenihëhni kaso bulunda hna. ¹⁹ Bare g'umëd ga, mëleka Ahwëhn a më pidëtëk warënkä kaso ŵa, canëkëhni do ntehnëhni: ²⁰ «Yiryn Cery Wën Cankaf hna afëyawuni bulunda ŷa wanës wante yod' uwäm usër hna.»

²¹ Vëfayik va maŵëhnëlehnëniha: kobëri fo g'acahnëfëd ga, njilehnëni Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehnëni karaŋëndënihëhni vahnë va.

Awa, asëna wasadëfëha asankaf a do gë vële nkeniho va më macënihëhni Mbara Vëhitij vicër bulunda wasëwif va soje kitijënihëhni. Tac më payehnéni njinëhni vëfayik va, gë kaso njojini. ²² Bare vëyëka va ga tükëni kaso hna, vërékatëlëhniwohna hnam. Umë mbokani pëyahnéni: ²³ «Tëkatëbun warënkä kaso ŵa ga nkok pidï dus vëyëka va ale-wo-le ŷëŵa lëwu hna haryënkŵ warënkä hna, bare ga pidëtëbun, ahnë tëkatëlëfunahna ßambery!» ²⁴ Ante nkwëryëniho watac ŋa, asankaf vëyëka Cery Wën Cankaf ŋa gë vësankaf vësëna wasadëfëha va vëyëtëlohna ile nahadëni do tëyëlëdëfëniho bi ye likëhni vëfayik va.

²⁵ Hnë wati rac, tükëlehnï ahnë pëyahni: «Vësan vële sëdehnërunëho va selele Cery Wën Cankaf hna nkeni do bulunda ŷa karaŋëdëni.»

²⁶ Awa, vësankaf vëyëka va njilehnëni gë vësan vërac mbokaryinihëhni vëfayik va. Bare vëyañënalohna, kabï ntakëkëhniwo gë bulunda ŷa antë ntutënihëhni gë wëraka.

²⁷ Ga mbokaryinihëhni, umë njonihëhni Mbara Vëhitij hna gë vësëna wasadëfëha hna. Asankaf vësëna wasadëfëha ŷa ²⁸ më ntehnëkëhni: «Mbañëhnirun karaŋ vahnë g'uŵac aÿi asan ŋa. Bare wëli pëbënerunëhëhni vahnë vëvë Yerusalem vi ikaraŋ hun inji wahakili walëw hni hna, do ntehnërun fuhnë ryawëka aÿi asan.»

²⁹ Awa Piyer gë vëfayik vëÿentaŵ va më ntehnëni: «Wënu ŋa rëfëka maŵëhni, gena vahnë. ³⁰ Wën warëm fu ŋa mbëhnëndanëka Yesu nte fakërun hnë kërëwa soje aryaŵuna. ³¹ Umë matëndëk Wënu ŋa soje taña g'irëhw lëwu had asankaf do afehët, njëdahnëhni vahnë vëva Isërayel va nkwëcëtëni vankeya vantëw hni va do nuÿahnëni itavëhn wameh wadëw hni ŋa. ³² Do fuhnë, wasede warac yebun, g'Iyir Ipacah nte njëdakëhni Wën vële ŵawëhnëdëfëha va.»

³³ Mbara Vëhitij va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo had tënkëhni wasakahn ŵa, do ñadëfëniho ndawëhnënihëhni vëfayik va. ³⁴ Bare arampo hnë vëhni, farise ale ŵaciko Gamaliyel, tëbako wanës ŋa. Aharaj sariya ale ntënëfëniho bulunda ŷa fop yeho. Matëko tase vahnë fop tëy canini ten toyë vëfayik va. ³⁵ Tac më ntehnëkëhni vële mbarëniho va: «Vëva Isërayel, diryin wajira ile ŷadun aliwuni

vëyi vësan vi. ³⁶ Dënkwëtaryin: biyëna nuyinëkawo asan ale waciko Teyudas, pëlako nkaf ntëwu ña had aryëndah; tékëniho vahnë wakeme wahnah vële rëfëdëhawo va, bare ndawiko, do fop vële rëfëdëhawo va campëniho do golohna nkwëryënde ga nësëde soje lëw hni. ³⁷ Umë, ga ndëcëk, wati vaker hna, Yuda avë Galile ña cahniko. Umë fëna vahnë vëyabah tëfëdënihawo bare ndawiko umë fëna do fop vële rëfëdëhawo va campehniho. ³⁸ Awa tame, wëli ile hnahabu ña: antë awo afabu wëba vëyi vësan do tavëryinëhni njini. Ge ile ntidëni ñi gë ile ñadëni ñi nahan dëw hni dënk matik përekad. ³⁹ Bare ge paryi Wën hna matik kodiluhna awëmaÿehnuni, ant'aliwu hafo awëtaryuna Wënu ña!»

Mbara Vëhitiñ va mawëlehnëni wanës Gamaliyel ña. ⁴⁰ Macëlehnënihëni vëfayik va, ndafehnënihëni tac ntehnënihëni antë mbok nësëni g'uwac Yesu, tavëlehnënihëni.

⁴¹ Vëfayik va cahnëlehnëni hnam g'uhnatah sankaf kabi Wënu ña catahnëkawo gë vëhni korotëni soje wac Yesu wa. ⁴² Pëgw hnë fac rac, selele Cery Wën Cankaf hna do watere hna, nkoniho karañëndënihëni vahnë va do pëyahnëndëni Wanës Wakasëk Arëhnyayik a, Yesu.

6

Vësan mbëd gë vëhi vële rëkëd ndemandënihëni vëfayik

¹ Hnë wati rac, nkwënadëniho vële hwëtahnëk va yab ña. Nkeniho hnë vëhni wasëwif wale hnagiko Isërayel hna, Wa-ebëre nësëdëniho, do wëryampo hnë wayał wahawary matiniho, Wagërek nësëdëniho. Vële hnësëd Wagërek va mëhnadëniho soje vële hnësëd Wa-ebëre va, ntehnëndëniho vërac vësañëndilohna rokëtok ña gante cañëk fac-wofac ka soje vësëval vëvë kore lëw hni vële cëmaryëk vësan va. ² Awa vëfayik pëhw gë vëhi va më mbarënihëni vële hwëtahnëk va fop ntehnënihëni: «Cañëna soje lëw fu ravëfu pëyahn wanës Wënu ña fabahnëfu cañëlehn ile rokëde. ³ Awa tame, vëyënta fu, tëhnaryinëhni hnë wuhnë vësan mbëd gë vëhi, vële pëbëk Iyir Ipacah, gë yasery, do hwëtahnik. Kwëtëhnahnedëfunëhëni iyï doku. ⁴ Koyëna fuhnë kodëfun wo hahnëndafu iyëfa ña gë ikarañ vahnë wanës Wënu ña.»

⁵ Vële hwëtahnëk va fop mawëniho watac. Më tëhnanihëni vëhni: Ecen, asan ale hwëtahnëkawo ñus Wënu ña do pëbëko Iyir Ipacah, gë Filip, gë Përokor, gë Nikanor, gë Timon, gë Parëmenas, do gë Nikola mbë Antiyos nte salinëko kobëri ña sali wasëwif. ⁶ Më tufinihëni vëfayik va soje njëfanëhnihëni do tindënihëni wëbák ña ale-wo-le vëhni fop.

⁷ Wanës Wënu ña campëdëho kwëlëkwël g'ahawary do iyab vële hwëtahnëk va nkwënadëho ñus Yerusalem hna. Do wëla vësëna wasadëha vëyabah kwëtahnënihawo Yesu do mawëhnihëni.

Ipëla Ecen

⁸ Ecen, Wënu ña njëdëkawo ñus do pëbënëkawo fanka falëwu fa, ntidëho wëdahëse gë vifëmpëhnahnah visankaf bulunda hna. ⁹ Bare vësan vëryampo pëgwëlehnëni nkwañëtëhnëndëniha. Vësan vërac vëvë cery calina nte wacëde «Cery Calina mba Vëramp vële Ravik» yeho. Ani matiniho: Siren, gë Alekësandëri, gë Silisi, do gë Asi. Nkwajëlëdëniho gë Ecen, ¹⁰ bare vëhodilohna tufahnëni gena toña wanës wacatah wadëwu wante nësëndanëdëhawo Iyir Ipacah ña.

¹¹ Soje rac, më cosënihëhni vahnë ntehnëni nkwëryëniha ga nësëd wanës wante yewëdëha Moyis gë Wënu ña.

¹² Koyëna ntavëndanënihëhniwo bulunda ÿa, gë vicër bulunda va, do gë vëharan sariya va. Tac më nëñlëhnëniha Ecen pëlanaha, njonaha Mbara Vëhitiñ hna. ¹³ Njoryaryënihëhniwo fëna wasedë vëwër va më ntehnëni: «Aÿi asan tëryëdina nës wameh soje Cery Cëvah Cankaf Wënu ntëw fu ña gë Sariya Moyis ÿa. ¹⁴ Nkwëryëbunëha, ga ntehnëd, Yesu mbë Nasaret ñi nihëd Cery Wën Cankaf ña do nkwëcëtëd wënamu wante njëdakëfu Moyis ña.»

¹⁵ Fop vële yeho hnam va ntañënihawo Ecen kabi nunihawo yëka ÿa had yëka mëleka nkehawo.

7

Wanës Ecen

¹ Asëna wasadëha asankaf a më tëyëka Ecen: «Toña bi ye ile hnësëde soje hu ÿi?»

² Awa më ntëkwaka: «Warëm mën gë vëÿënta mën, nëparyino: Wën Hnayah ÿa karyëtahnekawo rëm fu ÿa Abëraham ante nkeho Mesopotami hna ani gë njihahnënd ntëd Aran hna. ³ Më lehnëkawo: “Tavëry nkal hu ñi, gë hnënk hu ÿi do ayi hn'inkal nte rufëdëmi hna.”* ⁴ Koyëna tavëko Abëraham nkal Kalëde ña ñi ntëd Aran hna. Tac ante cëmëko rëmu ña, Wënu ña më pakëtika hnë nkal nte yehahnërun gaki ñi. ⁵ Wënu ña ñoñ yëdëlawohna Abëraham kwëhn umë hnam, wëla fënkwaç fatoy yëdëlawohna. Bare më lehnëkawo njëdadëha nkal ña do vërahu kwëhnëdëni ge cëmëk. Hara wati rac, Abëraham kwëhnalëhniwohna ten vutah. ⁶ Wënu ña më lehnëkawo vutah vuntëwü va hnë nkal nte wok gena dëw hni ntëdëdëni, hn'ile nkedëni vëramp do ntifëni këm fo hnë wabëhn wakeme wahnah (400). ⁷ Wënu ña nkwëneko piniñdëhëhni bulunda ile lidëhëni vëramp ÿa. Ge ndëcék watac, cahndëni hn'inkal tac do njijëni ani dënk, hn'ini nkal, cëmbëndëniho.* ⁸ Tac Wënu ña kwëtëleniho gë Abëraham do njëdahna namu háci ÿa nke dahëse kwëtëla ntëw hni ña. Awa Abëraham nagëhnikawo facan, Isak maciko, do kácëkawo ante nuÿako wafac mbëd gë warar ña. Isak fëna koyëna kácëkawo aju Sakob, do Sakob fëna kácëkëhniwo viju, vële yeho warëm pëhw gë wahi waryënkwëryënk wä.

⁹ «Viju Sakob, vërac ñëwary, fëlakëhniwo më nkwa fëniha ahery hni Yosef, soje ñi had aramp hn'inkal Esipët hna. Bare Wënu ña g'umë nkeniho. ¹⁰ Ntihëtëkawo mbër ntëwü ña fop do njëdakawo yasery hafo Farawo ÿa, ahna w Esipët, nëña dús g'umë. Arac më ntika guverëner Esipët hna do gë tere ucankaf hna fop.

¹¹ «Tac tëkëlehni inte canka f Esipët hna fop gë nkal Kanan ña. Ambër canka f yeho. Warëm fu wä ñoñ vëwolo hna nuÿandëni ile tokëdëni. ¹² Sakob njëtako nkehëhna Esipët hna ile rokëde, do ryënkwa rëyënk wä më payëkëhni viju, warëm fu wä. ¹³ Ga njini higëna ÿa, Yosef më ntik njavëtëniha vicëru do Farawo ÿa njëtako vicëru va ye. ¹⁴ Tac Yosef më payëhnëk njinëhni rëmu Sakob gë tere lëwü ÿa fop. Vahnë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (75) nkeniho. ¹⁵ Awa Sakob gë tere lëwü ÿa njilehnëni gë Esipët; hnam cëmëniho umë gë warëm fu waÿëntaw wä. ¹⁶ Sisem hna

* 7:3 7.3: Wapëgwala 12.1 * 7:7 7.7: Wapëgwala 15.13-14

njiryeryiko waŷas walëw̄ hni w̄a, kwëtini hn'iyag inte ntawëko Abëraham gë koryi hnë viju Hamor.

¹⁷ «Bulunda fu ŷa njaβëniho do nkwënadëniho kwëlëkwël Esipët hna hafo tëhaj wati le ntihand Wënu ŷa ile nësëhnëkawo Abëraham ŷa. ¹⁸ Awa, ahnaŷ ale wok yetëlawohna Yosef naŷëgëko Esipët hna. ¹⁹ Ahnaŷ arac tokaðëhëhniwo bulunda fu ŷa do këm fo ntidëhëhniwo vacërakëlo fu va porosinatëndëhni tavëndënihëhni vutah vunul va cëmëndëni.

²⁰ «Hnë yamani rac nagiko Moyis. Fatah fankwamah yeho, do Wënu ŷa ŷahnëkawo. ŷalu hna njëwëndiko hnë wadepera watar. ²¹ Tac më njëbik hnë kankel do ntabi hnë garyëla. Awa aryagu Faraŷo ŷa hnufakawo do kwëðëkawo had fatah fantëwu. ²² Koyëna ñëŷako Moyis fop uyët vëvë Esipët va do kwëhnako fanka hnë ile nësëðëho do ntidëho ŷa.

²³ «Ga nuŷak wabëhn wafëhw wahnah, Moyis pëhnako nji njëkihni vëŷëntaŷu vële nkeni hnënk va, viju Isërayel. ²⁴ Wati rac nukawo avë Esipët ga ntidëha këm fo avë Isërayel. Awa më ntëwëhnëka mbaŷ ntëwu ŷa, ndaŷa avë Esipët ŷa. ²⁵ Ntiyahnëkawo nkwëryëðëni wahnënk walëwu w̄i, gë umë pehëtëðëhëhni Wënu ŷa, βare vëwëryëloha. ²⁶ Ga pacëk, Moyis tëkatëkëhniwo vële nkeni hnënk va ga mëtëðëni do ñadëho konjëlehnhëhni. Më ntehnëkëhni: “Wëlawo mën, hnënk yerun! Awa soŷe ye lilëðfun këm fo aki?”

²⁷ «Bare ale lidëhawo aŷëntaŷu këm fo ŷa më cañëtaka Moyis ntehna: “Ye yentahniki? Mo liki asankaf do ahitiŷ alëw̄ fu? ²⁸ Aryaŷo bi ŷaðu, gante ndaŷëruha ŷëhno avë Esipët ki?” ²⁹ Moyis ga nkwëryëk wanës watac, më nkaryëk nji ntëð hn'inkal Madiyan hna; hnam nuŷakëhniwo vutah vucan vuki.

³⁰ «Ga ndëcëk wabëhn wafëhw wahnah, mëleka haryëtahnëkawo Moyis wula hna, fagant humpen fatëh fante ŷagëðëhohna ðarël kuŷ nte wacik Sinayi hna. ³¹ Moyis pëmpëhnahnëkawo ga nuk hwëðëh ha fatëh hna koyëna. Bare tëhadëho soŷe pëcëta wapacëk, më nkwëryëk kopa Ahwëhn a ga ntehnëðëha: ³² “Wën vacërakëlo hu ŷa yebu, Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob.” Moyis mbalëðëho, ðëkëðilohna njihn yëka ŷa.

³³ «Awa Ahwëhn a më ntehnëka: “Paryëtëry wapary ŷi, kabi hn'ile kahnëru hna cëvak. ³⁴ Nufu ambër bulunda mën ŷa Esipët hna, nkwëryëβu wako g'ijëm dëw̄ hni ŷa do cëliβu, fehëtëwëhni. Tame, yij: payëðëmi gë Esipët.”

³⁵ «Moyis tac dënk ye nte ŷwëŷëniho ntehnëniha: “Mo liki asankaf do ahitiŷ?” Umë payëka Wënu ŷa had asankaf, afëhët bulunda g'ideda mëleka le sahnëhnikawo humpen fatëh hna. ³⁶ Umë sanikëhni Esipët hna. Ntiko wëdahëse gë vifømpëhnahnah hn'inkal tac, nte ntëmpëtaðëniho Wov Vëntah hna, do gë hnë wabëhn wafëhw wahnah wula hna.

³⁷ «Moyis tac dënk lehnëkëhni viju Isërayel: “Wënu ŷa canëhnëðëhuna kila had ami avë bulunda hun.” ³⁸ Do fëna, ante mbarëðëniho bulunda Isërayel wula ŷa, umë hahnëðëho yëβëlan vacërakëlo fu va gë mëleka le hnësëhnëðëhawo hn'ikuŷ Sinayi ŷa. Hnam nuŷajëðëho wanës Wën wante yëðahnëð uwám usër soŷe njij pëyafu.

³⁹ «Bare vacërakëlo fu va vëÿadilohna mawëhnëniha; më cañëtaniha do pëhnani mbokani Esipët. ⁴⁰ Umë ntehnëniha Aron: “Dinëhnëryifu wamën wante ryënkwarÿëhëdëfu, kabi yëtëlëfuhna bi ye fëlaka anj Moyis nte sanikëfu Esipët ñi.” ⁴¹ Awa më ndëhwarëni wën le mëntëlëni gë fañihni, ntinëhnëniha sadëha, do më ntini ambënt nëjah soje ile ntini vëhni dënk ÿa. ⁴² Bare Wënu ña niÿahnëkëhniwo do tavëhni cëmbëndëni wahol wale ye g'ambin wï. Gante kerik kayëte wakila ki:

«“O bulunda va Isërayel,

Gena ami sënahnërun sadëha wusaÿ

gë wasadëha waÿëntaÿ hnë wabëhn wafëhw wahnah wula hna.

⁴³ Hali, ndibëdunëho gante-wo-gante

usank wën ile wacëdeho Molok wã

do gë wën hun ile liyarun wëntëlah

g'ikol nte wacëde Refan ña.

Ntiyarunëho warji wamën wuhnë dënk aÿuntahnëndu.

Soje umë fakëtandëmu hafo Babilon.”

⁴⁴ «Wula hna warëm fu wã kwëhnaniho usank ule ryënkwëtehnëdëho kwëtëla nte ntiniho Wënu ña gë vëhni ña. Usank rac ntiko Moyis gante ntehnëkawo Wën ka. Sifa ule tufëkawo wã ntiko. ⁴⁵ Urac, tebalëdëniho warëm fu wã. Vëhni gë Yosuwe njonihho hnë nkal nte nkehahnëniho bulunda vële wok vëyëtëlahna Wën, vële ntak Wën haryënk w lëw hni va. Hnam nkoko afo David nke ahnaÿ. ⁴⁶ Arac nuÿako idema Wënu ña kabi Wënu ña ñadëhawe. Awa David tëyëkawo maÿëryana nëmpët usank wã gë nte vëryik nte rëkëde cëmbahnënde, umë Wënu Sakob ña.

⁴⁷ Bare Cery tac Salomo* vëryehneko.

⁴⁸ «Bare, ile ye toña ÿa, Wën Hunte Sëpëk Fop ña dëdëdëfina hn'acery nte mbëryëni vahnë. Wëlin ile pëyahnëk kila ÿa:

⁴⁹ «“Wënu ña Ahwëhn a ntehnëk: ‘Ambin ña ye tinki naÿ mën ña,

nkal inji ye hn'ile yinëgehahnëdëfu wapary mën ña.

Iÿëhne sifa Cery hodun avëryëhnuno?

Anjëhne cape kodëfu ÿëwu?

⁵⁰ Gena bi ami lik vëÿin fop?’ ”

⁵¹ «Wuhnë vahnë vële kambëk vankaf vi, Wënu ña macëdëhu bare pidërun wasakahn hun† wã gë vanëf hun va, ñwëÿëdunëha kwëlëkwël Iyir Ipacah inja! Had vacërakëlo hun va nkerun! ⁵² Nkehëhna bi kila ile nkonì vëvërehnëna? Ndaÿënihëhni vële fëyahnëdëho itëk Yesu, Asatah a. Do wuhnë, tame, nkwaferunëha do aryaÿëhnuna. ⁵³ Toña ye, nuÿarun sariya Wën ÿa gë wamëleka ña, bare mawëhnëluhna muk!»

Icëm Ecen

⁵⁴ Vëhitiñ vësankaf wasëwif va, ga nkÿëryëni wanës watac, cenakëhniwo ntavah ña soje Ecen afo cemëlehnanëni aki fo wabeñ ña.

⁵⁵ Bare umë, pëbëkawo Iyir Ipacah inja, më kañëk g'ambin do nu humpen inaÿ Wënu ña, do Yesu g'irëhw Wën kahnëko. ⁵⁶ Awa më ntehnëk:

«Nëparyin: nufëfu ambin ñi pidëtak do Ajë Ahn'a g'irëhw Wën kahnëk.»

* **7:47** 7.47 Salomo aju David yeho, ahnaÿ Isërayel had rëmu. Umë vëryehneko Cery Wën Cankaf ña do njëtikso soje yasery ÿalëwu (1 Vëhnaÿ 6; 1 Vëhnaÿ 5.9-14). † **7:51** 7.51 Pidërun wasakahn hun: Wagërek hna ntehnik vintaÿary hun va kácina. Rac fëhnëtanëk vëyentaryahnina bulunda Wën hna.

⁵⁷ Vële wëryëko wanës watac va, më ndekani ðus ciñalehnëni vanëf va, më nëñlëhnëniha vëhni fop. ⁵⁸ Canëniha naŵ hna do ntutëndëniha gë wëraka soñe ndawëniha. Vële wërahnëkawo Ecen va, jar nte wacik Sol kwëtehnahnëniho viyi vilëw hni va.

⁵⁹ Wati nte ntutëfënihawo ña, Ecen njëfako ntehn: «Ahwëhn Yesu, kwëtehnahnëmi ntaŵary mën inja!» ⁶⁰ Tac njolehn ndëkwëhn do ndeka rëkwa ya gë fanka fop: «Ahwëhn, tavëhñeryihni uwi weh!» Ga nësëk koyëna cëmëlehn.

8

Ikorotehn vële hwëtahnëka Yesu

¹⁻² Sol nëñëkawo idaw Ecen ña. Nkeniho hnam vësan vële hahnëndako soñe Wën mbañënihawo do konëhnëfënihawo ðus.

Fac rac dënk pëgwiniho koroteyehnëndeni ðus vële hwëtahnëka Yesu va Yerusalem hna. Vëhni fop campëniho vankol vambë Yuçe gë Samari hna, vëfayik va fo woko hnam. ³ Sol, umë njawëredëho mbëvehnëhni vële hwëtahnëk va; njidëho tere-wo-tere canëndëhni, vësan gë vësëval, cëfëndëhni.

Doku Filip Samari hna

⁴ Vële sampehniko va ndapëniho wayal hna pëyahñëndëni Wanës Wakasëk ña. ⁵ Filip njiko naŵ cankaŵ Samari hna pëgwëlehn nësëhnëndëhni soñe Arëhnayik a vahnë vëvë hnam va. ⁶ Bulunda ya fop nëpaçfënihawo Filip gë yasery kabi nkwyëniho ga nësëde vifëmpëhnahnah vile ntidëho va do nuniho; ⁷ vëyabah vële nkeniho gë wayine va cahnënihëhniwo ndekatëndëni ðus; do vëreyah gë vële ye vorovoro vëyabah njërëniho. ⁸ Koyëna, naŵ inja hnë uhnatah sankaf nkeho.

⁹ Hara, asan ale wacik Simo lëdëntiko hn'ankol tac do mbilayo kavëla ntidëho. Pëmpëhnahnëndanëdëhëniwo bulunda Samari ya do nañënaçëho. ¹⁰ Fop bulunda ya, vutoy gë vënañah per, nëpaçfënihawo pary. Ntehnëdeho: «Ayi asan fanka Wën fa dënk ye, fale wacëde “Fanka Fahnañah.”» ¹¹ Mbiyëko ga pëmpëhnahnëndanëkëhniwo gë mbilayo kavëla lëwu ya, soñe umë nëpaçfënihawo pary. ¹² Bare ante pëyakëhniwo Filip Wanës Wakasëk soñe Naŵ Wënu ña do gë soñe Yesu Këris ya, kwëtahnëniho do njaryiniho vësan gë vësëval per. ¹³ Simo umë dënk më lehnëko kwëtahnëk do njaryiko. Kobëri tac, ñawëdñilawohna Filip kabi pëmpëhnahnëkawo ðus vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wade nuçëho ña.

¹⁴ Ante njëtaniho, vëfayik va Yerusalem hna, vëvë Samari va maŵëni wanës Wënu ña, më payënihëhni ñal hni hna Piyer gë San. ¹⁵ Vëhni ga təkëni Samari hna, umë muntanënihëhni vële hwëtahnëk va nuñahnëni Iyir Ipacah inja ¹⁶ kabi Iyir Ipacah inja cëlëlohnna ten wëla hnë aryampo hnë vëhni; g'uŵac Ahwëhn a Yesu fo njaryiniho. ¹⁷ Awa Piyer gë San më tindënihëhni wëbák ña nuñalehnëni Iyir Ipacah inja.

¹⁸ Simo ga nuk vële hwëtahnëk va njëfayini Iyir Ipacah inja ante tindënihëhni vëfayik wëbák ña, më ñač njëfahni koryi vëhni Piyer gë San ¹⁹ ntehnëhni: «Maŵëryanëryino ami fëna inji mëk, soñe ale-wo-le rindëdëfu wëbák ña nuñahn Iyir Ipacah inja.»

²⁰ Bare Piyer më ntëkwaka: «Arabi mbëvehni koryi hu yi gë wëjë per, kabi naharu uyëd Wënu ña kode ntaŵi! ²¹ Tëfëlihna wëla toye alinti ðoku

le lidëfun yi, kabi ntaŵary hu ɲa catëna haryënkW Wën hna. ²² Tavëry iña hu meh inji do muntaryehna Ahwëhn a soɲe, ge kod' nke, tavëhnahni iña meh nte hwëhnaru ntaŵary hu ɲi. ²³ Ha, tavëry kabi nudëfu nɲapëru do aramp wameh yeru.»

²⁴ Awa Simo më ntehnëkëhni vëhni Piyer gë San: «Muntanëryinoŵa Ahwëhn a wühnë dënk soɲe antë nkewo inë hnë wante hnësërun ɲi fop.»

²⁵ Vëfayik vëhi va, ga puhnani nës ile njetëniho soɲe Ahwëhn a Yesu do pëyahnnëni wanës wadëŵu ɲa, mbokalehnëni Yerusalem. Nkaŵ hna pëyahnehëdëniho vankol Samari vayabah Wanës Wakasëk ɲa.

Filip gë asan avë Ecopi

²⁶ Fac ryampo mëleka Ahwëhn lehnëkawo Filip: «Yiryeyi g'ankaw yirah nte wätëk Yerusalem yid' Gasa ɲi.» ²⁷ Awa Filip ɲjilehn taɲ. Nkaŵ ntëŵu hna, nulehna asan. Asan arac alënënik avë Ecopi yeho, ale hwëtehnahniko hnapul Kandas ya, ahnaŵ asëval avë Ecopi ya. Soɲe icëmb Wënu ɲa njiko Yerusalem hna ²⁸ do gë yalu mëncëdëho. Saret lëŵu hna ntañako do kayëte nte kerëko kila le waciko Esayi ɲa karanëdëho.

²⁹ Iyir Ipacah ɲa më ntehnëka Filip: «Yiryeyi arëka iyï saret.»

³⁰ Filip më nkaryëk, tëhahna, do nkwëryëdëho avë Ecopi ya kayëte kila Esayi ɲa karanëdëho. Umë tëyëka: «Nkwëryëdu bi ile haranëdu yi?»

³¹ Asan a më ntëkwak: «Hak kodëfu wëryu, ge ahnë pacënëhnëdëfilohna?» Do umë ntehnëka Filip kayëti saret hna ntaña ðarël lëŵu.

³² Hara viɲi Vikerëh karanëdëho:

«Nkeho had ife

ile yiryeryëde gante ndawëde,

ndemëhnako had fape fante wok kodina nës haryënkW

ale wëcëdëha imul,

umë fëna ñoñ nësëna.

³³ Cëfëhnanik do nuɲana satah.

Ahnë kodina nës soɲe vutah vuntëŵu va

kabi kobëri fo ntihëtik d'uniya li.»

³⁴ Avë Ecopi ya më tëyëka Filip: «Këلامي, pëyarye bi soɲe mo nësëf kila yi aki? Soɲe lëŵu ya dënk bi, ma ahnë ahaŵary ye?» ³⁵ Awa Filip më tefak wanës ɲa, pëgw hnë Vikerëh vitac dënk, më nësëhnëka Wanës Wakasëk wëba Yesu ɲa.

³⁶ Nkonihoni njindëni tëkëlehnëni hn'ile nke wënka. Awa avë Ecopi ya më ntehnëk: «Wëlin wënka; ye wëmaɲehned' yaryiwu?» ³⁷ [Filip më ntëkwaka: «Ge kwëtahnëru gë intaŵary fu ɲa fop, koderu ayaryi.» Awa asan a më ntehnëka: «Kwëtahnëbu Yesu Këris Aju Wënu ɲa ye.»]

³⁸ Tac Filip më kahnëdehnëk saret ya cëlëlehnëni g'umë wënka hna do njarya.

³⁹ Ga ndanini wënka hna, Iyir Ahwëhn a nufëlehna Filip. Asan a golohna nunda, bare nkoko njind nkaŵ ntëŵu ɲa g'uhnatah. ⁴⁰ Filip umë nulehn hnë nkol Asot hna nkeho, tac më tëfëk naŵ g'inaw, pëyahnehënd gante-wo-gante Wanës Wakasëk ɲa, hafo wati nte tëkëko hn'inaw Sesare hna.

9

Sol kwëtahnëka Yesu

¹ Hnë wati rac, Sol nahan dëŵu ɲa fop idaŵ vile hwëtahnëkawo Ahwëhn a fo yeho. Njiko asëna wasadëha asankaf hna ² do tëya vëkayëte vante

tufahnëd njetahni hnë vacaliņa vambë Damas hna bi mo nke. Koyëna, ge tëkatëkëhni hnam vësan ma vësëval vële rëfëd Nkaŵ Ahwëhn a, vëkayëte vatac waŵëryanëdëhawo pëlahni do njiryeryëhni Yerusalem. ³ Awa gë Damas njidëho do tëko tëha naŵ tac ante penëkawo taŵ caharaŵ humpen hunte wätiko g'ambin űa. ⁴ Njolehn do nkwëryëlehn kopa ga ntehnëdëha: «Sol, Sol, soŵe ye vërehnëduho?»

⁵ Sol më tëyëka: «Ahwëhn, mo yeru?»

Më ntëkwaka: «Ami, Yesu, nte vërehnëdu űa ye. ⁶ Tame matëry, tënkëry naŵ hna, do hnam pëyaderu ile rëfëka ali űa.»

⁷ Vële tëfëlëniho Sol va vëhodilohna mbok ñënkani do vëhodilohna fëna nësëni iñë. Nkwëryëdëniho dŵus kopa űa, bare vëhnučilawohna ahnë. ⁸ Sol matëlehn, űes dŵus, bare golohna nund. Awa më pëlayik vák űa kahi tëkaryi gë Damas. ⁹ Hnë wafac warar mëpëko, do tokëdilohna, cedilohna fëna.

¹⁰ Hara, Damas hna nkeho ale hwëtahnëk do wacëdeho Ananiyas. Ahwëhn a karyëtahnëkawo do ntehna: «Ananiyas!»

Umë ntëkwaka: «Ahwëhn, ani nkebu.»

¹¹ Ahwëhn a më ntehnëka: «Yiryeyi tameki kalu ile wacëde Kalu Satah, do tere Yuda hna. Tëyalëryehna asan avë nkol Tarës ale wacëde Sol űa. Iűi wati dënk iyëfa njëfaŵ ¹² do, hn'ikaryëtahn, nukawo asan ale wacëde Ananiyas tënkëko tere hna do tinda wëbák űa mëpëtahna.»

¹³ Ananiyas më ntehnëk: «Ahwëhn, vahnë vëyabah nësëhnëniho soŵe aűi asan do pëyaniho fop wameh wante ntikëhni vahnë hu va Yerusalem hna. ¹⁴ Do njijëk hn'ani gë fanka vësankaf vësëna wasadëha va soŵe pëlahni fop vële ramahnëki va.»

¹⁵ Bare Ahwëhn a më ntehnëka: «Yiryeyi, kabi tëhnaŵuha aűi asan nke aryokunëhn mën, do ntidëfuha ayëtëndan uŵac mën hnë vële wok vëyena wasëwif hna gë vëhnaŵ vëlëw hni hna, do gë hnë vahnë vëva Isërayel hna fëna. ¹⁶ Tufëdëfuha ami dënk fop ile rëfëka korot soŵe mën űa.»

¹⁷ Awa Ananiyas njilehn. Ga tëkëk, tënkëko tere hna, tinda wëbák űa Sol do ntehna: «Aűënta mën Sol, Ahwëhn a Yesu haryëtahnikino nkaŵ nte rëfiruho hna, payiko soŵe aholahn avoka hnund g'ahaŵary do pëbahni Iyir Ipacah iņa.» ¹⁸ Taŵ, ile ye had vakuŵ wuwis njolehna vinkër Sol hna do kolëlehn mbok nund g'ahaŵary. Awa matëlehn do njaryi. ¹⁹ Tac tokëk do fanka fa mbokalehna.

Sol gë vahnë vëvë Damas

Sol wafac ñëwëntiko gë vële hwëtahnëk va Damas hna. ²⁰ Pëgwëlehn karanëdëhni calinã wasëwif hna pëyahñënd Yesu Aju Wënu űa ye. ²¹ Fop vële hnëpadëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo do tëyëdëniho: «Gena bi aűi asan horotehnëdëhëhniwo Yerusalem hna vële ramahnëka Yesu va? Do yijëna bi ani wakwëhnampër soŵe pëlahni do njiryeryëhni hnë vësankaf vësëna wasadëha hna?» ²² Bare Sol nkwënadëhawo fanka fa karanã dëwu hna do wasëwif wale lëdëko Damas wa vëyëtëlohna bi ye nahadëni ante tufëdëhëhniwo wapacëk Yesu ye Arëhnayik a.

²³ Ga mbiűëk Sol hnam, wasëwif űa më pëhnani ndampo fo ndawëhnëniha, ²⁴ bare pëyayiko wante pëhnalëniha űa. Njëkadëho warënkã naŵ hna g'umëd gë g'anent, soŵe kolahni ndawë. ²⁵ Umëd

ndampo, vële hwëtahnëk karañëdëho va hnë kankel njëbënihawo, njonih, cëlëndëniha hamëhni kece sankaf ile heceyahniko tenda hna.

Sol Yerusalem hna

²⁶ Ga tëkëk Yerusalem hna Sol njëkëhnahnëko mbarëlënti gë vërëfal va, ßare fop ntakekëhniwo g'umë, kabi vëhwëtahnëlohna bi paryi gë vëhni nkentik. ²⁷ Awa Barënabas më nufëka njoka vëfayik hna. Umë tëtëtanëhnëkëhni gante nukawo Sol Ahwëhn ka nkañ Damas hna do gante nësëhnëkawo Ahwëhn ka. Pëyakëhniwo fëna gante karañëdëhëhniwo vahnë va g'uwac Yesu wã Damas hna g'ikwëtahn cankaf. ²⁸ Kobëri tac, Sol gë vëhni nkentiko, njasëlehnëdëho Yerusalem hna gante ñad ka do karañëdëhëhniwo vahnë va g'uwac Ahwëhn a g'ikwëtahn. ²⁹ Nësëhnëdëhëhniwo fëna wasëwif wale hnësëd wanës wagërek ña do nkwañjëlëdëniho gë vëhni, ßare vëhni fëna njëkëlehnëdëniho ndawëniha. ³⁰ Ante njëtani vële hwëtahnëk ña më njonih hafo hn'ankol Sesare hna do, hnam, më cañëtëniha nji hn'ankol Tarës hna.

³¹ Awa fop vële hwëtahnëk vëvë Yude, Galile, do gë Samari hna yam nkenih, nañëdëniho hnë kwëtahn hna; ankañ Ahwëhn ña tëtëdëniho, do nkwenadëniho, g'idëma Iyir Ipacah ña.

Iyëren Ene

³² Hnë wafac warac Piyer njasëlendëho nkal hna fop. Hnë fac ryampo cabëko hnë vële hwëtahnëkawo Yesu do lëdëko hn'ankol Lida hna. ³³ Umë tëkatëka asan ale wacik Ene. Vorovoro nkeho: matëlohna hn'ipad dëwu hna kobëri wabëhn mbëd gë watar. ³⁴ Piyer më ntehnëka: «Ene, Yesu Këris njërenëki! Matëry afëhwët ipad hu ñi.» Ene matëlehn tañ. ³⁵ Fop vële lëdëko Lida va gë vëvë lañ Saron va nunihawo do kwëtahnënihawo Ahwëhn a.

Ibëhn Dorëka

³⁶ Asëval ale hwëtahnëk yeho nkol nte wacik Yafa. Tabita maciko. Uwï wac «Dorëka» ye gë wanës wagërek ña, (umë lehnëde «incaw»). Uli fërën fo pabëko g'uryema vëhañëhna. ³⁷ Wati rac tesëko cëmëlehn. Ga njaryik ñas ña, më kwëtik hnë cery mbë yañ etas hna. ³⁸ Vële hwëtahnëk vëvë Yafa va njëtaniho Piyer Lida hna nke, darël lëw hni. Më cañëtënihëhni vësan vëhi, payënihëhni aki: «Këlayiru, yij ñal fuhn'a hara biñëlihna.»

³⁹ Awa Piyer tëtëlëntëlehni gë vëhni. Ga tëkëni, më njiryeryik cery nte ye yañ etas hna. Vële cëmeryëk vësan va fop tëhaniahwo kotëndëni; tufëdënihawo vacud gë viyi vihawary vile ntidëho Dorëka ante nkoko cëmëna ña.

⁴⁰ Piyer më canëkëhni vahnë va fop. Më ndëkwëhnëk do njëfa. Tac cahëtak gë cape ñas do ntehn: «Tabita, matëry!» Umë nsesëk. Ga nuka Piyer, matëlehn ntaña. ⁴¹ Piyer më pëlaka vák ña ndemaka mat. Macëlehnëhni tañ vësëval vële cëmeryëk vësan va gë vële hwëtahnëk vëhawary, tufëkëhni ga njënëk. ⁴² Njëtayiko nañ Yafa hna fop do vëyabah kwëtahnënihawo Ahwëhn a. ⁴³ Piyer mbiñëko Yafa hna; hnë tere avál ale waciko Simo hna nkeho.

¹ Nkeho, Sesare hna, asan ale waciko Korëney; kapiten yeho hnë kaŋ wasoɗaɗe wavë Rom le wacëdeho «Kaŋ vëvë Itali». ² Kahnëndako icëmb Wënu ɲa, do ntakëdëhawo umë gë vëvë tere lëwu va fop. Ndemadëhëhniwo ðus vëhaÿëhna vëvë bulunda wasëwif va, do nɲefadëhawo Wënu ɲa kwëlëkwël. ³ Fac ryampo, ga carëtak lav a, ikaryëtahn nuÿako: mëleka Wën nuko wapacëk ga tënkëd tere lëwu hna do ntehna: «Korëney!»

⁴ Korëney ntaŋëkawo mbalatënd do tëya: «Nëpaɗëmi, ye ye?»

Mëleka ÿa më ntehnëka: «Wënu ɲa nkwëryëk iyëfa hu ɲa do mawëhñëki. Nuk fëna ile ryemaduhëhni vëhaÿëhna va. ⁵ Awa tame payëryihni vahñë Yafa njini njoÿëniha ale wacik Simo Piyer ÿa. ⁶ Hnë tere avál ale wacik Simo hna nke, ale lëdëk tëfary wov hna.»

⁷ Ga njik mëleka le hnësëhna këndëha ÿa, Korëney më macëkëhni taŋ vëhi vëryokuŋ vëlëwu hna do gë soɗaɗe ryampo ale ryokuŋëhñëdëhawo. Arac fëna ahahnëndak soŋe Wën yeho. ⁸ Umë pëyakëhni fop ile ryëcëtak takan ÿa, tac payëlehnëhni gë Yafa.

⁹ Ga pacëk, ante nkëhnëko tëk lav a nkaf hna, nɲidëniho do tëhaniho Yafa. Hnë wati rac Piyer kayëko yaŋ teras cery hna soŋe iyëfa. ¹⁰ Umë njoka inte do ñadëho tok. Wati nte nëgëhñëdeho roka ɲa, më nuk iñë hn'ikaryëtahn. ¹¹ Umë nuk ambin ɲa ga piɗëtak, do iñë sëlëndajëdëho nkal li, nkeho had ipand yankah nte fërëtik do pëlayi vacape vanah tak. ¹² Hn'ipand tac, ÿa wulaw gë wusaŋ fop yeho hnam, gë vile huhad nkal li, do gë wusëry. ¹³ Më nkwëryëk kopa ga ntehnëdëha: «Matëry, Piyer, dawëryihni do asemëhni!»

¹⁴ Bare Piyer më ntëkwak: «Muk! Ahwëhn, koɓëri tokëla ile mbañëk sariya fu ÿa ma wok pacëna.»

¹⁵ Kopa ÿa më mbok ntehnëka kat: «Ant'alehn pacëna ile pëyahñëk Wën pacëk ÿa.»

¹⁶ Wahwënta warar ntiyako koyëna, tac pand iɲa mbokalehn g'ambin.

¹⁷ Piyer pëmpëhnañëkawo do tëyaɗëho bi ye pëhnëtanëd iñë ile nuk ÿi. Hnë wati rac, vële payiko Korëney va tëyalëdëniho tere Simo ÿa, do tëkëlehnëni rënka hna. ¹⁸ Umë mëcalëni tëyëni: «Ani bi nke asan ale wacëde Simo Piyer ÿa?»

¹⁹ Wati nte nkoko Piyer nahand soŋe iñë ile nuk ÿa, Iyir Ipacah iɲa më ntehnëka: «Nëpary, vësan vërar rëyalëdëhi. ²⁰ Cëlëry, ayiwu tame gë vëhni hara gwajëlehnali hna, kaɓi ami fayikëhni.»

²¹ Awa Piyer më cëlëk nji hn'ile nkeni vësan hna do ntehnëhni: «Ami ye ale yëkëlehnëɗuna. Soŋe ye yijërun?»

²² Umë ntëkwaniha: «Kapiten ale wacik Korëney ÿa fayikëfu. Asan asatah ye, ale lakëdëha Wënu ɲa do wasëwif wã fop ɲahnëniha. Mëleka Wën lehnëka macehni ayi tere lëwu hna soŋe nëpa ile lehnëɗuha ÿa.» ²³ Awa Piyer më ndënëkëhni ndakëntini hnam.

Ga pacëk, kahnëtantële hni gë vëhni do vëryampo hnë vële hwëtahnëk vëvë Yafa va ntapëhnanihawo. ²⁴ Ga mbok pac kat, tëkëlehnëni Sesare hna. Korëney napëdëhëhniwo; payehñëkëhniwo vahñë vëlëwu va do gë wëlawaŋu wã nɲijëni. ²⁵ Wati nte nkëhnëko tënk Piyer tere ɲa, Korëney kacakawo, ndëkwëhn nkaÿa g'icëmb. ²⁶ Bare Piyer matëndëkawo ntehna: «Matëry! Ahñë fo yëbu, ami fëna.»

²⁷ Tac, ante nkoniho nësëlëndëni gë Korëney ténkatëndëni tere hna, Piyer tēkatēkēhniwo hnam vahnë vëyabah ga mbarëni. ²⁸ Umë ntehnëkēhni: «Njëtërun sariya wasëwif ŷa mawëryanëlahna sëwif njind hnë tere ale wok gena sëwif ma nkeni lawo. Bare ami, Wënu ŷa nkwëryëndanëko tēfëlahna kehayi ahnë, ntiyi ale wok pacëna. ²⁹ Soŷe umë ye, ante macirunëho ŷi, njijëbu hara nahalenta. Awa ñakëndëbu yëtu bi ye wacehnirunëho.»

³⁰ Korëney më ntëkwaka: «Nuŷak wafac wahnah, gë iŷi wati ki dënk, ŷal mën hna nkebuho, iyëfa iðë g'anent ŷa, yëfadëfuho. Taŷ, asan ale liyak viŷi vilancah kahnëlehn haryënk w mën ³¹ do nteho: “Korëney, Wënu ŷa nkwëryëk iyëfa hu ŷa do kwëtahnëk hakili idema nte ryemaðuhëhni vëhaŷëhnhah ŷi. ³² Awa payëryihni vahnë Yafa njini njojëniha Simo Piyer. Hnë tere avál ale wacik Simo nke, ale lëdëk tēfary wov hna.” ³³ Payëlehnëryibuhëhni vahnë do camehnëmi gante mawëru ayij ki. Tame, haryënk w Wën hna nkebuho soŷe ahnëpayi fop ile ntehnëki Ahwëhn afëyafu ŷa.»

Wanës Piyer hnë tere Korëney hna

³⁴ Awa Piyer më tebak wanës ŷa ntehn: «Tame nkwëryëbu ðus: Wënu ŷa dëbëndëlehnëléhnhna vahnë va, ³⁵ bare, hn'inkal-wo-nkal hna, ale-wo-le lakëdëha g'umë do lid usatah a, Wënu ŷa nëŷahnëdëha g'ahnë arac. ³⁶ Njëtërun Wënu ŷa nësëhnëkēhniwo ðulunda Isërayel ŷa soŷe pëyahnhëni yam lëwu le hnuŷadë gë Yesu Këris, nte ye Ahwëhn vahnë fop ŷa. ³⁷ Ga ndëcëk ante ntehnëdëhëhniwo San vahnë ntini njaryini ŷa njëtërun ile liyako pëgw Galile hna ten hafo Yude hna fop. ³⁸ Tac njëtërunëha fëna Yesu mbë Nasaret do gante njëdäka Wënu ŷa Iyir Ipacah, pëbënëka fanka. Umë njasëlehnëk hna ntitënd ufërën do, kabi Wënu ŷa gë umë nkeniho, njërëndëhëhniwo vële mbërehnëdëho Sintani.

³⁹ «Wasede ile ntik fop Yerusalem hna do gë ile wojëk hn'inkal wasëwif wä yebun. Vëhni, hnë kërëwa pakëniha, ndawëniha. ⁴⁰ Bare Wënu ŷa mbëhnëndanëka fac rarëna hna; do ntik tufëhna. ⁴¹ Gena haryënk w ðulunda hna fop tufëhnako, ðare haryënk w fuhnë, wasede wale tēhnako Wënu ŷa umë dënk kobëri ŷa do tokëlahnhëbun celahnëbun g'umë ante mbëhnëndanëkawo Wën vësëm ŷa. ⁴² Ntehnëkëfu harañëfuni ðulunda ŷa do fëyahnhëfu umë ye ale tēhnak Wën kitinjëhni vësëm gë vële wok vësëmëna va. ⁴³ Soŷe lëwu ŷa nësëni wakila ŷa fop. Ntehnëni ale-wo-le hwëtahnëdëha ŷa nuŷad soŷe lëwu ŷa itavëhn wameh wadëwu ŷa.»

Vële wok vëyena wasëwif hnuŷad Iyir Ipacah

⁴⁴ Ante nësëdëho Piyer watac ŷa, Iyir Ipacah iŷa cëlëlehnë hnë vële hnëpadëho wanës wadëwu hna fop. ⁴⁵ Wasëwif wale hwëtahnëko lapëhnakawo Piyer, ga nuni njëdäyini Iyir Ipacah iŷa vële wok vëyena wasëwif va fëna, pëmpëhnahnëkēhniwo ðus. ⁴⁶ Nkwëryëdëfënihëhniwo ga nësëdëni vanësa vante wok yëtina do cëmbëdëfënihawo Wënu ŷa.

Awa Piyer më ntehnëk: ⁴⁷ «Hak kode ŷwëŷi vëyaryëdëna hnë wënka vële hnuŷak Iyir Ipacah iŷa had gë fuhnë ki?» ⁴⁸ Tac më ntehnëk njaryini g'uŷac Yesu Këris wä. Më tēyëniha Piyer ñëwënti gë vëhni wafac toye.

11

Itëfëta Piyer Yerusalem hna

¹ Vëfayik va gë vële hwëtahnëk vële yeho hnë resiyo Yuđe va njëtaniho vëryampo hnë vële wok vëyena wasëwif va kwëtahnëni wanës Wënu ɲa.

² Awa mbokajënd tuɲ PiyerYerusalem hna, wasëwif wale hwëtahnëkawo Yesu va niraďënihawo ³ ntehnëndëni: «Tënkëru hnë vële wok vëyena wasëwif do tokëntiru gë vëhni!»

⁴ Awa Piyer pëgwëlehn tëfëtanëhnëndëhni ile ryëcëtako ɲa, ryampo, ryampo, ntehnëhni: ⁵ «Wati nte nkebuho Yafa ɲa, iyëfa mbë g'anent yëfadëfuho hnutu inë hn'ikaryëtahn ga cëlëndajëd g'ambin: ile ye had ipand yankah inte fërëtik pëlayi vacape vanah nkeho, cëlëndajëdëho yijënd darël mën. ⁶ Njëkëdëfuho wapacëk ile yeho hn'ipand tac ɲa, umë hñubuhëhni wusaŵ, gë wulaŵ, gë wule huhad nkal li do gë wusëry. ⁷ Tac më wëryëbu kopa ga ntehnëdëho: “Matëry, Piyer, dawëryihni do asemëhni!”

⁸ «Bare më lëkwaɓu: “Muk, Ahwëhn! Kobëri tokëla ile mbañëk sariya fu ɲa ma wok pacëna.”

⁹ «Kopa ɲa më mbok ntehniko g'ambin: “Antë alehn pacëna ile pëyahñëk Wën pacëk ɲa.” ¹⁰ Watac wahwënta warar ntiyako koyëna, tac fop mbokalehn g'ambin.

¹¹ «Hara, hnë wati rac dënk vësan vërar rëkiko tere ile yehahnëbuho hna: Sesare matiniho do hnë ɲal mën hna payijiniho. ¹² Iyir Ipacah inja më ntehnëko rëfëlëfu gë vëhni hara gwajëlehnala. Vëɲënta mën imbëd g'aryaw vële yojëbu hnani vi ntapëhnanihowo Sesare hna do tēnkëbunëho gë vëhni per tere Korëney hna. ¹³ Arac tēfëtanëkëfuno gante nukawo mëleka ile rēnkëko tere lëwu ɲa do lehnëkawo: “Payëryihni vahñë Yafa hna soɲe njojëniha Simo nte wacëde Piyer. ¹⁴ Pëyaďëhi wanës wante fehëtëdëhu wëjë gë vëvë tere hu va fop.”

¹⁵ «Awa pëgwëfuho hnësëhnëndëwëhni ante cëliko Iyir Ipacah inja hnë vëhni gante cëliko ten hnë fuhnë ka. ¹⁶ Ryënkwëtalehnu wani wanës Ahwëhn: “San gë wënka njaryëdëho, bare wuhnë, g'Iyir Ipacah inja njaryëderun.” ¹⁷ Awa Wënu ɲa koyëna njëďëkëhni Iyir Ipacah inja gante njëďëkëfu ante kwëtahninëka Ahwëhn a Yesu Këris. Mo lë yeɓu, ami, wëɲahnu ile ntik Wënu ɲa?»

¹⁸ Ante nkwëryëniho wani wanës ɲa, fop ndemëhñalehnëniho do cëmbëndëniha Wënu ɲa ntehnëndëni: «Awa paryi nke Wënu ɲa njëďakëhni vële wok vëyena wasëwif imëk nkwëcëtani vankeya vantëw hni va do nuɲani itënk uwám usër hna.»

Mbara vële hwëtahnëk vë Antiyos

¹⁹ Vële hwëtahnëkawo Yesu va fop mbërehniniho ante ndaŵiko Ecen ɲa do umë forosɲehñenkëhniwo campëni. Vëryampo hnë vëhni njiniho hafo Fenisi, Sipër, do gë Antiyos, bare wasëwif fo karañëdëniho wanës Wënu ɲa. ²⁰ Vëryampo vëvë Sipër do gë Siren va njiniho Antiyos hn'ile karañëdënihëhniwo Wanës Wakasëk ɲa soɲe Ahwëhn a Yesu vële wok vëyena wasëwif. ²¹ Fanka Ahwëhn fa gë vëhni nkeho. Afo kore yaɓah kwëtahnëniho do maŵëni tēfëndëniha Ahwëhn a.

²² Awa vëvë mbara vële hwëtahnëka Yesu vë Yerusalem va njëtaniho wani wakasëk do payëniha Barënbabas nji Antiyos hna. ²³ Ga tēkëk

nut gante njëdëkëhniwo ka Wënu ña vële hwëtahnëk va, natëkawo do kamënaÿehnekëhniwo fop vële hwëtahnëk va nko kahnëndanëhnëniha Ahwëhn a g'ikwëtahn yaŵah. ²⁴ Barë nabas asan a fërën yeho, pëbëkawo Iyir Ipacah ñja do g'ikwëtahn ñja hnë wati rac vahnë vëyabah kwëtahnënihawo Ahwëhn a.

²⁵ Tac Barë nabas njilehn hn'ankol Tarës njëkëlehnehna Sol. ²⁶ Ga nujëka, umë njojëka Antiyos. Umë ntini bëhn ÿa fop hnë cery sali vë hnam hna, do karanënihëhni vahnë vëyabah. Antiyos hna maciniho vële hwëtahnëk va ryënkwerÿënk wä ÿa Vahnë Këris.

²⁷ Hnë wafac warac, wakila matëniho Yerusalem njini Antiyos. ²⁸ Aryampo hnë vëhni Agabus maciko. Iyir Ipacah ñja hnësendëhawo ntehn biÿëdina inte cankaŵ yed' d'uniÿa hna fop. (Nkelehn, hnë wati nte nkeho Këlod ahnaŵ a.) ²⁹ Awa vële hwëtahnëk vëvë Antiyos va pëhnalehñëni ale-wo-le hnë vëhni njëdahn ile mëkëd' ÿa njëdanahnini ndemahnini vële hwëtahnëk vëvë resiÿo Yuđe va*. ³⁰ Umë ntiniho do njëdanihëhni uyëd' rac Barë nabas gë Sol njinenëhnënihëhni vicër va soñe vële hwëtahnëk Yuđe va.

12

Icëm Sak do ipëla Piyer

¹ Hnë wati rac, ahnaŵ ale waciko Erođ Agëripa ÿa këm fo ntidëhëhniwo vëryampo vëvë cery sali vë Yerusalem va. ² Umë ndawëhnëka gë sëlame Sak, aheryu San. ³ Nuko watac nëñkëhniwo wasëwif wä, awa hnë wati ambënt mburu kwëhn levir këm hna, më pëlayehñëka Piyer fëna. ⁴ Ga pëlayik Piyer më cëdëhnëka, do kwëtahnëhni wakore wahnah wasofadë wahnah wahnah nëmpëtëlëndëni njëkandëniha. Ñadëho tufahna ñulunda hna ge ndëcëk ambënt Pak ña.

⁵ Awa Piyer kaso hna kwëtiko, ñare vëvë cery sali va muntadënihawo Wënu ña kwëlëkwël soñe lëŵu ÿa.

Itav Piyer

⁶ Hara umëd nte pëhnahnëko Erođ, ge pacëk, njohna Piyer kitinji tase ñulunda ña, Piyer gë vankëna ñabëlehñiniho gë wasofadë wahi. Yëbëlan lëŵ hni ndakëko wakwëd' do vëyëka vëhi vëÿentaŵ va ale-wo-le ÿëŵa lëŵu hna nkeho haryënk w rënka kaso hna. ⁷ Tanj, mëleka Ahwëhn karyëtahnëka kaso hna gë humpen hucankaf. Mëleka ÿa më ñakëka Piyer wabëŵ hna, nëgëta do ntehna: «Matëry ñap!» Awa vankëna va njolehn wëbäk wadëŵu hna.

⁸ Tac mëleka ÿa më ntehnëka: «Ñëbary ryl hu ÿa do afërya wapary hu ña.» Piyer më mawëhnëka do mëleka ÿa më nkwënëk: «Cudary cud cankaŵ hu ñi do arëfe.» ⁹ Piyer më tëfëlehñëdëha hara yëtëna toña ye fop ile ntidëho mëleka ÿa: ntiyahnëkawo hufakery ye. ¹⁰ Umë ndëcënihëhni vëyëka vëryënkwerÿënk wä, tac vëhigëna va do təkëlehñëni haryënk w rënka waryëhwëra ile pabëlëni inaw' ña. Rënka rac pidëtalehn umë fo haryënk w lëŵ hni. Cahnëlehñëni tondani ankaw', do tanj mëleka ÿa tavëlehna.

¹¹ Awa Piyer më njavëtëk ile liyak ÿa do ntehn: «Tame, njëtëbu d'us toña ye: Ahwëhn a payika mëleka lëŵu ÿa, pëhëto hn'imëk Erođ hna do gë fop wameh wante ñakëndëni ntiniho ñulunda wasëwif wä.»

* 11:29 11.29 Vële hwëtahnëk vëvë resiÿo Yuđe va wasëwif wä ye.

¹² Ga njavëtëk watac, më njik tere Mari, hnëmu San nte wacëde fëna Marëk hna. Vahnë vëyabah varëko hnam soje iyëfanëhn dëwu. ¹³ Më mbankëk rënka ya do aryokuñ ale waciko Rod më njijëk do tëya bi mo ye hnam. ¹⁴ Më njavëtëk hohna lëwu ha do, hnatah lëwu hna, tavëlehn pidëtëna, nkary bambery pëyah: «Piyer ye! Për hna nke!»

¹⁵ Umë ntehnëniha: «Cenaki!» Bare njawënëko paryi toña ye. Awa më ntehnëni: «Mëleka lëwu ya rëfëka nke.»

¹⁶ Piyer nkoko mbankënd. Ga pidëtëni rënka ya, nutëniha, pëmpëhnahnëkëhniwo. ¹⁷ Umë ndëkwanëkëhni gë vák yi ndemëhnani do tëtëtanëhni gante canika Ahwëhn a hnë kaso ka. Umë mbok ntehnëk kat: «Pëyaryina Sak gë vëyënta fu vëyëntaw wa.» Tac më cahnëk nji sëñ hawary.

¹⁸ Ga pacëk, uryëñah sankaf yeho wasofofë hna; tÿyëldëfëniho bi ne nke Piyer. ¹⁹ Erof ntehnëko njëkëlehni, bare nuyilohna. Umë tÿyëhnëkëhni vëyëka va do, kabi vëyëtëna hn'ile nke Piyer hna, më ntehnëk ndawini. Tac, Erof më matëk Yude hna nji Sesare, hnam nÿwëko toye.

Icëm Erof Agëripa

²⁰ Hara Erof ntavëkawo dus gë vëvë Tir gë Sidon va. Vërac më mawälëni soje njijëni nësëlëni. Nuñaniho ten nkeni lawo gë Bëlasëtis, asankaf vëryokuñ vëvë tere ahnañ va; tac më njini muntaniha Erof mbokani nkeni yam kabi ile tokëdëni vankol vantëw hni ya fop nkal dëwu hna matëdëho.

²¹ Hnë fac le cëbëniho hna, Erof më ntiyak viyi ucankaf va, ntaña tinki nañ dëwu hna do nësëhnëhni bulunda ya fop. ²² Bulunda ya cëmbëdënihawo, ndekatëndëni: «Had wën nësëd, gena had ahnë!» ²³ Bare, wati rac dënk, mëleka Ahwëhn a tesëndanëkawo Erof, kabi bësalañohna Wënu ña untënah ntëwu ña. Awa më tokëniha vandur cëmëlehn.

²⁴ Hara wanës Wënu ña campëdëho g'ahawary nkal hna.

²⁵ Barë nabas gë Sol, ante puhnaniho doku lëw hni Yerusalem ña, mbokaniho do njoryeryënihawo San nte wacëdeho fëna Marëk.

13

Barë nabas gë Sol tëhnayini soje payini

¹ Hnë cery sali vë Antiyos hna, nkeniho wakila gë vëharan wanës Wënu ña: Barë nabas, gë Simeyo nte wacëdeho Avahnah, gë Lusiyus mbë Siren, gë Manaÿe arëfëlënta kobëri hn'utah Erof Antipas, do gë Sol. ² Fac ryampo, wati nte cëmbëdënihawo Ahwëhn a do cuñëdëniho, Iyir Ipacah iña më ntehnëkëhni: «Pitëryinëhni tame Barë nabas gë Sol soje doku ile wacëbuhëhni ya.» ³ Awa ga cuñëni do njëfa, umë tindënihëhni wëbák ña tavëlehnënihëhni njini gë doku rac.

Barë nabas gë Sol Sipër hna

⁴ Koyëna payëkëhniwo Iyir Ipacah iña Barë nabas gë Sol; më njini ten Selusi hna. Hnam kayëniho sisikulu njini tinti mbë wov nte wacik Sipër. ⁵ Ga tékëni Salamin hna, pëgwëlehnëni pëyahndëni wanës Wënu ña vacaliña wasëwif hna. San-Marëk fëna gë vëhni nkentiko do ndemadëhëhniwo.

⁶ Koyëna ndëcëtanio tinti mbë wov ña fop hafo naw Pafos hna. Hnam, më tëkatëniha sëwif le waciko Bar-Yesu. Ali mbilayo kavëla yeho do kila ntiyako. ⁷ Guverëner tinti ÿa Serëgiyus Polus maciko do Bar-Yesu lawo lëwu yeho. Guverëner ÿa asan aritah yeho. Arac më macehnëkëhni Barënabas gë Sol, kabi ñadëho nkwey wanës Wënu ña. ⁸ Bare ambilayo Elimas, (macik koyëna kabi Elimas fëhnëtanëk ambilayo gë Wagërek ña) kasëkëhniwo memaÿehnahna guverëner ÿa antë kwëtahñ wanës Wënu ña. ⁹ Awa Sol, Pol macëdeho fëna, pëbëkawo Iyir Ipacah inja, umë ntañëka ¹⁰ do ntehna: «Aroka vahnë! Afëbah wamër! Fatah Sintani! Ale ÿewëk fop ile satëk! Guve tavëdu mpaÿëmpaÿehn toña ÿa soñe antë tëfëniha Ahwëhn a? ¹¹ Tame, nëpary: Ahwëhn a ndafëdëhi, mëpëdu do bokëdila ahnu humpen ulav ha hafo mbiÿ toye.»

Wati rac tañ, vinkër Elimas va mëhwëryëlehn, nkelehn hn'umëd mbahnah do cahëtalehnëdëho gante-wo-gante, njëkëlehnanda ale hahëdëha. ¹² Guverëner ÿa, ga nuk ile liyak ÿa, kwëtahñëlehnëkawo Ahwëhn a Yesu; pëmpëhnahnëkawo ðus ikarañ nte karañiko soñe lëwu ña.

Ikaraj bë hn'ankol Antiyos mbë Pisidi

¹³ Ga ndëcëni hnam, Pol gë vërefëlëntaŵu kayëlehnëni hnë sisikulu Pafos hna njini Perëg vë Pampëfili hna. Hnam San-Marëk tavëkëhniwo do mboka Yerusalem. ¹⁴ Bare vëhni, më matëni Perëg hna njini Antiyos mbë Pisidi hna. Hnam, hnë fac ntaŵëla hna, më tënkëni caliña wasëwif hna ntañani. ¹⁵ Ga karañik Sariya Moyis ÿa gë vëkayëte wakila va, vësankaf caliña va më payehnekë ntehnini: «Vëÿënta fu, ge kwëhnarun iñë ile hnësëdun mbara li soñe ahamënaÿehnahnu, kodun ahnësu tame.»

¹⁶ Awa Pol më matëk, ndëkwanëkëhni ndemëhnani do ntehn: «Bulunda vëva Isërayel do gë fop wuhnë vële lakëdëhu gë Wën vi, nëparyino! ¹⁷ Wën bulunda vëva Isërayel ña tëhnaëhni vacërakëlo fu vi njaëbëkëhniwo wati nte nkonio hn'uhneh Esipët hna, tac canikëhni hn'inji nkal gë fanka falëwu fa. ¹⁸ Hnë wabëhn wafëhw wahnah nduñënanëkëhniwo wula hna. ¹⁹ Tac, mbëvehnëkëhniwo wahnënk mbëd gë wahi wavë Kanan ŵa do njëdahnini nkal dëw hni ña bulunda lëwu ÿa kwëhnëni. ²⁰ Wañi fop mbiÿëko le rëkëk wabëhn wakeme wahnah gë wafëhw imbëd (450) nuÿahnëndëni nkal tac.

«Ga ndëcëk watac, më njëdäkëhni vësankaf vacërakëlo fu va hafo yamani kila ale waciko Samiyel ña. ²¹ Awa, bulunda ÿa më tëÿëni njëdayiniha ahnaŵ do Wënu ña më njëdäkëhni Sol, aju Kis, avë hnënk Besame. Arac wabëhn wafëhw wahnah nawëko hnë vëhni. ²² Wënu ña, ga ntihtëka Sol, më ntika David ahnaŵ. Më ntehnëk soñe lëwu ÿa: “Nuñuha David, aju Yese: aÿi asan ale hnëñahnëkowa ðus ye; ntið fop ile ÿadëfu ÿa.”

²³ «Hnë vutah David hna njëdäkëhni Wënu ña bulunda vëva Isërayel va Afehët, gante nësëhnëkëhniwo ka, do afehët arac Yesu ye. ²⁴ Ani gë njihahnind Yesu ÿa, San ntehnëdëhëhniwo fop bulunda vëva Isërayel va nkweçëtani vankeya vantëw hni va do njaryini. ²⁵ Wati nte nkëhnëko pu ðoku San ña, ntehnëdëho: “Mo hnaharun yeñu? Gela ale hnapëdun a. Biÿëdina umë rëfidëho soñe lëwu ÿa catëla dënk faryëtahñëwa wapary ña.”

²⁶ «Vëÿënta mën, wuhnë vutah Abëraham do wuhnë fop vële lakëdëhu gë Wën vi: soñe lëw fu cañëtik Wënu ña wañi wanës ipëh. ²⁷ Vahnë vëvë

Yerusalem va gë vësankaf vëlëw hni va vëyavëtêlawohna bi mo ye Yesu do vëwëryêloohna wanës wakila wade haranêde ntawëla-wo-ntawëla ña. Bare ante ndawëhnënihawo Yesu ña wanës watac ntiyako: ²⁸ tÿënihawo Pilat ndawëhna mama nkonihò vëhnuÿana toña ile ndawëhnahnëdëniha. ²⁹ Ga ntini fop ile nësëko Vikerëh soñe lëwu ÿa, umë cëlëndëniha kërëwa hna kwëtëniha hn'iyag. ³⁰ Bare Wënu ña mbëhnëndanëka vësëm hna. ³¹ Tac, hnë hafac wayabah, Yesu tufëhnakëhniwo vële lapëhnajëkawo kobëri Galile hafo Yerusalem va do ye tame wasefe walëwu haryënkwa bulunda vëva Isërayel hna.

³² «Fuhnë dënk, Wanës Wakasëk watac yonëhniijurun: ile ntehnëko Wënu ña ntinëhnëdëhëhni vacërakëlo fu ÿa, ³³ ntinëhnëkëfu tame fuhnë, vutah vuntëw hni va; umë ye ile mbëhnëndanëka Yesu vësëm ÿi. Kerik hnë Kayëtë Wahnëw higëna hna nësëk soñe rac ntehn:

«“Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yefu.”»

³⁴ Wënu ña nësëko mbëhnëndanëdëha vësëm hna do nkal tokëdilahn muk. Koyëna nësëko:

«“Toña hnësëhnëdëmu, njëfadëmu ami dënk, vëyi vifërën vile vëyëd gante ntehnëbuhawo David ka.”»

³⁵ Umë mbok ntehnëk kat hn'ikerëh kaÿary:

“Tavëdilahnna aryokuñ hu, nkël yag hna.”»

³⁶ Gena soñe David nësëko. Umë, ndokuñëko ðoku ile kwëtëhnahnëkawo Wënu ña hafo puhna, tac cëmëko do ðarël warëmu hna mbañiko do nkëlëko. ³⁷ Bare soñe ale mbëhnëndanëko Wën ÿa, arac gëlëna.

³⁸ «Awa, vëyënta mën, tëfëka ayëtu: Yesu ntik ile rëfëka ar-avëhnahnüwu wameh hun ña gante pëyahnëdëfun ki. ³⁹ Koyëna, ale-wo-le hwëtahnëka ÿa tavëhnëde wameh ña. Itëf Sariya Moyis ÿa kodilohna nti rac. ⁴⁰ Awa, keharyin: antë nkewu ile kerëni wakila ña:

⁴¹ «“Yëkëryin, wuhnë vële pëbëk iyaf, pëmpëhnahnëryiwu do cëmëryin! Nudun ntidëfu wati fu li ðoku ile worun kwëtahnakëndiluhna ge ahnë nësëhnakëndëhu!”»

Koyëna nësëko Pol.

⁴² Ante cahnëdëniho Barënas gë Pol caliña hna, ntehniniho mbokajëni ntawëla nte ryavid hna mbok nësëni soñe watac fo kat.

⁴³ Ga pitëlëni mbarëla hna, wasëwif wayabah gë vële salinjëntik caliña wasëwif va tëfëlehnënihehniwo vëhni, Pol gë Barënas. Vëhni, nësëhnëdënihehniwo do kamënaÿehnëdënihehniwo nko kahnëndanëniha Wënu ña g'idema dëwu ña.

⁴⁴ Ntawëla nte ryaviko ña, vahnë vëwë nañ va fop mbarëlëniho nëpa wanës Ahwëhn ña. ⁴⁵ Wasëwif wëryampo, ga nunihëhni iÿi kore, pëbëkëhniwo inëwary; umë nkwañëniha Pol do njewëniha.

⁴⁶ Pol gë Barënas më ntehnënihehni g'ikwëtahn: «Tëfëkawo ahnësëhniwu wanës Wënu ña wuhnë ten. Bare kabi ñwëyërun, tufahnërun koyëna tëfëluhna ahnuÿawu uwám usër wa. Tame njidëfun gë vële wok vëyëna wasëwif. ⁴⁷ Wëlin gante ntehnëkëfuno Ahwëhn ka:

«“Ntimi humpen wayal wi, ayohahn Wanës Wakasëk ña soñe pëhëtahnini vahnë va hafo hn'ile tëkwik ðuniÿa hna!”»

⁴⁸ Vële wok vëyena wasëwif va, ga nkwëryëni wanj wanësë, natëkëhniwo, pëgwëlehnëni cëmbëndëniha Ahwëhn a soje wanës wadëwu ña. Fop vële rëfëka tënkëni uwám usër hna kwëtahnëlehnëni.

⁴⁹ Wanës Ahwëhn a campëdëho hnë resiyo rac fop. ⁵⁰ Bare wasëwif wëryampo cënkwënihëniwo wëséval vële lënënik vële salinjëko calija wasëwif, rëfëdëho wanës Wënu va, do gë vëvë karyënkwa naŵ va. Njonëhnihihëni vëhni, Pol gë Barënbabas, uryënah sankaf do ntalehnënihëhni ýal hni hna. ⁵¹ Vësan vëhi va mbankaniho ivëd wapary wadëw hni ña tufahnahnëni vëwawëna, njilehnëni Ikoniyum. ⁵² Bare gë vëvë Antiyos vële hwëtahnëk va ye, pëbëkëhniwo uhnatah do g'Iyir Ipacah inja.

14

Pol gë Barënbabas Ikoniyum hna

¹ Ikoniyum hna fëna, Pol gë Barënbabas tënkëniho calija wasëwif hna do nësëniho wanës wapacah hafo wasëwif wayabah gë vële wok vëyena wasëwif kwëtahnënihawo Yesu. ² Bare wasëwif wale wëyëko vëhwëtahnëdina va cënkwëdënihëhniwo vële wok vëyena wasëwif nahanëhnëndënihëhni uwëh fo vële hwëtahnëk va. ³ Pol gë Barënbabas mbiyëniho Ikoniyum hna. Njawënéniho wanës wadëw hni ña, pëbëkëhniwo ikwëtahn inja Ahwëhn hna. Ahwëhn a njëdafëhëhniwo imëk ntindëni vifëmpëhnañah do gë wëdahëse do koyëna njawënédëniho toña ile karañëdënihëhniwo vahnë soje ifërën ile ntinëhëdëhëhni Wën vahnë vëlëwu va. ⁴ Vahnë vëvë naŵ va, nahan dëw hni ña nëmpëlëko: vëryampo gë wasëwif wä nkeniho, vëyëntaw va gë vëfayik va. ⁵ Wasëwif wä gë vële wok vëyena wasëwif va, do gë vësankaf vëlëw hni va, pëhwëtaniho ntinihëhni këm fo vëhni Pol gë Barënbabas do ndawënihëhni gë wëraka. ⁶ Bare vëhni, njëtandëni tuñ nkaryëlehnëni gë cape Lisëtër gë Derëb, hnë resiyo Likawoni hna, do gë caharab lëwu ýa. ⁷ Hnam fëna pëgwëlehnëni pëyahñëndëni Wanës Wakasëk ña.

Pol gë Barënbabas Lisëtër hna

⁸ Nkeho asan Lisëtër hna. Asan arac kwëlëkwël ntañadëho, kabi vorovoro nkehawo wakwër ñj; koyëna nagiko, kobëri yasëlohna. ⁹ Ante nësëdëho Pol ña, nëpadëho. Pol ntañëkawo do nuko kwëhñak ikwëtahn njërënahni*. ¹⁰ Awa umë ndekahnëka: «Matëry, kahnëry!» Asan a ntonjalehn, kahn, pëgw njasënd.

¹¹ Kore ýa, ga nuni ile ntiko Pol ýa, umë ndekani gë wanës waβë nkal Likawoni ña: «Wamën ña mbacani vahnë do cëlini ýal fu li!» ¹² Umë macëniha Barënbabas «Sus†» do Pol «Herëmes», kabi Pol yeho ahnës wanës ýa. ¹³ Asëna ava Sus ýa, njojëkëhniwo wuhni wule hayëtik haryënkwa rënka naŵ hna hn'ile nkeho calija ntëwu hna: ñadëniho gë kore ýa cënanëhnënihëhni sadëha vëhni Pol gë Barënbabas.

¹⁴ Bare ante njëtaniho vëfayik vëhi va, citëniho viyi vilëw hni va tufahnahnëni vëyadina koyëna do ntëfëni gë kore ndekahatëndëni: ¹⁵ «Wëlawo fu, tëfëluhna aliwu koyëna. Vahnë fo yebun, had wuhñë. Wanës Wakasëk ña yonëhñijirun, aravëtehniwu fop waýi waravahn

* **14:9** 14.9 Do nuko kwëhñak ikwëtahn njërënahni: Kode nkwëryi njërënahni ma pehëtahni.

† **14:12** 14.12 Sus gë Herëmes: Wamac waki hnë wamën Wagërek hna ye.

wahwëhn nafa këm wale sëmbëdun wï do asahëtawu gë Wën paryi ka, hunte lik ambin ñi, g'inkal ñji, wov yi gë fop ile yehëhna hnam ya. ¹⁶ Wati le ryëcëk ya, tavëkëhniwo wayal wï fop tëfëndëni vankaw vantëw hni va dënk. ¹⁷ Bare, tufahnëdëho kwëlëkwël g'ipërëna nte ntidëho ña. Njëdadëhu rëv ya do njëdadëhu ibarëp roka yabah, mawëryanëdëhu ile rokëdun do pëbënëdëhu walawary hun wa uhnatah.» ¹⁸ Wëlakënde ga nësëdëniho aki vëfayik va natakaryëkëhniwo tavëtehnënihëhni kore ya cënahndëw hni sadëha ña.

¹⁹ Hnë wati rac dënk wasëwif wātiko Antiyos mbë Pisidi g'inaw Ikoniyum, cënkwenihëhniwo kore ya ntutëniha Pol gë wëraka soje ndawëniha. Ntiyahnëkëhniwo cëmëk awa më kuhëniha canëniha naw hna. ²⁰ Bare ante kwërënihawo vële hwëtahnëk ña, matëko do mbokanti g'inaw. Ga pacëk më njini gë Barënbabas Derëb.

Iboka Antiyos mbë Siri ña

²¹ Pol gë Barënbabas pëyahnëniho Wanës Wakasëk ña Derëb hna. Hnam vëyabah kwëtahnënihawo Yesu. Tac mbokani Lisëtër, Ikoniyum do gë Antiyos mbë Pisidi hna. ²² Njawënëni wasakahn vële hwëtahnëk va, kamëna'yëhnenihëhni nkoni njawënëni kwëtahn ña do ntehnëdënihëhniwo: «Tëfëkëfu mbërayin d'us tënkahnin Naw ambin hna.» ²³ Hnë cery sali-wo, tahnënihëhniwo vicër, do ga cujëni do njëfani, më kwëtahnëniha Ahwëhn a, umë ale kwëtahnëni ya. ²⁴ Tac më ndëcëni resiyo Pisidi hna, njini resiyo Pampëfli. ²⁵ Umë pëyahnëni wanës Wënu ña inaw Perëg hna, tac njilehnëni inaw Atali.

²⁶ Hnam më kayëni sisikulu njini Antiyos mbë Siri, hn'inaw nte kwëtiniho hnë wëbák Wën soje iyi doku ile puhnani tameki yi. ²⁷ Ga tükëni Antiyos hna, umë mbarënihëhni vëvë cery sali va fop tëtëtanënihëhni ile ntiyahnëkëhni Wënu ña fop, do gante pidëtëni rëfëta ikwëtahn ña soje vële wok vëyena wasëwif va, vëhni fëna kwëtahnëni. ²⁸ Pol gë Barënbabas ñëwëniho afo mbiy hnë vële hwëtahnëk vëvë Antiyos hna.

15

Nkwajëla soje háci ya

¹ Wati nte nkonihö Pol gë Barënbabas Antiyos hna vësan wātëko Yude tükini hnam do pëgwëlehnëni karandënihëhni vële hwëtahnëk va ntehnëdëni: «Kodëluhna afëhëtiwo age káciluhna gante ntehnëk Sariya Moyis ka.» ² Pol gë Barënbabas nkwajëlëniho d'us gë vëhni soje watac. Awa umë pëhnani Pol gë Barënbabas do gë vahnë vëhawary vëvë Antiyos va njini Yerusalem tëyënihëhni vëfayik va gë vicër va soje watac. ³ Awa cery sali ya më payëkëhni njini. Më tëfëni hn'inkal Fenisi do gë Samari, tëtëtahëndëni gante kwëtahnëniha vële wok vëyena wasëwif va Ahwëhn a. Wakasëk watac natëdëhëhniwo d'us vële hwëtahnëk va fop. ⁴ Ante tükëni Yerusalem ña, vëvë cery sali va hacakëhniwo, gë vëfayik va do gë vicër va, do më tëtëtanënihëhni fop ile ntiyahnëkëhniwo Wënu ña.

⁵ Bare, wafarise wëryampo wale hwëtahnëntikawo Yesu va më ntehnënihëhni afo kácini vële hwëtahnëk do wok vëyena wasëwif va do ntehnëni ntënëni Sariya Moyis ya fop.

⁶ Vëfayik va gë vicër va mbarëniho gwajëlëni soje watac. ⁷ Ga gwajëlëni hafo mbiy, Piyer më matëk ntehn: «Vëyënta mën, njëtërun mbiyëk ga

tëhnako Wënu ña fagant hun soje fëyawëhni Wanës Wakasëk ña vële wok vëyena wasëwif va, nkwëryahnëni do kwëtahnëni. ⁸ Do Wënu ña, umë ale yëtëk iña vahnë ña, tufahnëk mawëkëhni vële wok vëyena wasëwif va kabi njëdakëhni Iyir Ipacah iña gante njëdakëfu fuhnë ki. ⁹ Dëbëndëlehnëlfuhna vëhni gë fuhnë: vëhni fëna pacënëk wasakahn walëw hni ña kabi kwëtahnëni. ¹⁰ Awa tame, soje ye fëgwëdunëha Wënu ña g'ile ñadun ariybënduni vële hwëtahnëk va? Idif nte woyinëk mëkilënëhna ndifin ye, fuhnë gë warëm fu per! ¹¹ Gena bi fuhnë, kwëtahninëka Ahwëhn a Yesu, umë dënk, lik pehëtahninëfu? Awa, koyëna pehëtini vëhni fëna.»

¹² Awa, mbara ña fop ndemëhnaniho; Barënas gë Pol fo nëpadëniho ante tëtëfadëniho vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wante ntiyehnekëhniho Wën hnë vële wok vëyena wasëwif hna. ¹³ Ga puhnani wanës ña, Sak më tebak ntehn: «Vëyënta mën, nëparyino! ¹⁴ Simo Piyer tëtëtak gante paëkëhniwo Wënu ña ryënkwëryënkw ña vëhni Korëney hna vële wok vëyena wasëwif va tëhnahn ñulunda ile kwëhnëk. ¹⁵ Do wanës wakila ña tëtëlëk g'ile liyak yi, gante kerik ki:

¹⁶ «Awa Ahwëhn a më lehnëk: “Ge ndëcëk umë mbokajëdëfu soje vokaryu usank David ule yok wï, matëndëdëfu vanihel vi do mbokaryëdëfu hahnëndu. ¹⁷ Awa fop vële wok vëyena wasëwif va njëkëlendëniha Ahwëhn a; ha, fop wayal wale wacëbu hwëhnëwëhni wa. Ami Ahwëhn a dënk hnësëk watac; ¹⁸ mbiyëk ga njëtëdanëfuhëhni vahnë va vëyin.”»

¹⁹ Sak më nkwënek: «Soje umë ye ntiyahnëko tëtëka tavin bërehn vële wok vëyena wasëwif hwëtahnëka Wën vi. ²⁰ Kerëhnënfuni ntehninëhni antë tokëni faÿar sadëha, do asan g'asëval antë ndakëni ge vëyëllëna, do fëna ant'aroku faÿar ile wok kácina soje cahna sat ña do ant'asewu sat. ²¹ G'iji karanj gwër nkef kabi, kobëri wati warëm fu ña, nkeniho vële haranjëdëhëhniwo vahnë Sariya Moyis ña ankol-wo-nkol do hafo dol karanjëde vacaliña hna hnë fac ntawëla-wo.»

Kayëte nte njëfanahnini vële wok vëyena wasëwif

²² Awa vëfayik va gë vicër va do gë vëvë cery sali va fop, pëhnaniho tëhnanihëhni vëryampo hnë vëhni do payënihëhni njintini Antiyos gë vëhni Pol gë Barënas. Umë tëhnanihëhni vëhni Yuða, nte wacëdeho Barësabas fëna, gë Silas. Vëhni vëhi cery sali hna fop ntënëniho. ²³ Umë ntehnënihëhni njiryeryëyin anji kayëte:

«Vëyënta fu, wuhnë vële wok geluhna wasëwif do lëdëk nkol Antiyos, do gë waresiyo Siri gë Silisi va, fuhnë, vëfayik va gë vicër va, nkaÿirun.

²⁴ «Njëtabun vahnë vële wätëryik ñal fu li mpaÿëmpaÿehneniho do pëmpëhnayehneniho gë wanës wadëw hni ña. Bare ñoñ payëryilëfuhniha nësëhnëniho soje watac. ²⁵ Soje umë, fëhnahnëbun fuhnë fop rëhnafuni vahnë vële fayëryidëfun njiryini. Wëlawo fu wa, Barënas gë Pol, nkeryidëni. ²⁶ Vële wafëk walawary walëw hni soje d'oku Ahwëhn fu ña Yesu Këris. ²⁷ Awa payëryidunëhëhni vëhni Yuða gë Silas nësëhnëniho vëhni dënk ile herëbun hn'ani kayëte hna. ²⁸ Iyir Ipacah iña gë fuhnë dënk pëhnabun ant'awëniwo dïb kawary ge gena vëyin vile hwëhnak nafa vi: ²⁹ ant'aroku faÿar sadëha; ant'asewu sat,

ant'aroku faÿar ile wok kácina soÿe cahna sat ÿa; asan g'asëval antë ndakëni ge vëÿëlëläna. Ge keharun vëÿin fop caÿëk. Arabi yam ÿa nke hnë wuhné!»

³⁰ Tavëlehnini vële fayik va njini gë Antiyos. Ga tükëni mbarëpënihëhniwo bulunda vële hwëtahnëk va njëdanihëhni kayëte tac. ³¹ Karanjiko kayëte ña do vahnë va fop natëkëhniwo gë ikamënaÿehn inte kerëhniho ña. ³² Yuða gë Silas, vële yeho wakila vëhni dënk, nësëhnhëhniwo ðus vële hwëtahnëk va soÿe kamënaÿehnahnhëhni do njawënehnhëhni kwëtahn hna. ³³ Nëwëniho wafac hnam, tac vëÿënta hni va më ndëwanëhnhëhni nkaÿ përen, mbokahnëni gë vële fayëkëhniwo. ³⁴ [Wati kahnëta hna Silas pëhnako nko hnam.]

³⁵ Pol gë Barënbabas woko Antiyos hna do karanjëdënihëhniwo gë vahnë vëyabah vëhaÿary do pëyahnëdëniho wanës Ahwëhn ña.

Ipitël Pol gë Barënbabas

³⁶ Ga mbiÿëk, Pol më ntehnëka Barënbabas: «Bokafu njëkihni vëÿënta fu va hnë wahnaÿ wale fëyahnahnik wanës Ahwëhn hna fop, njëkihni bi hak nkeni.» ³⁷ Barënbabas ñadëho njoryeryëniha San nte wacëdeho Marëk; ³⁸ bare Pol caÿahnëlawohna, kabi Marëk tavëkëhniwo Pampëfli hna do golohna ntapëhnanëhni ðoku lëw hni hna. ³⁹ Nkwajëlëniho hafo pëmpëlëhni, më pitëlëni. Barënbabas më njoka Marëk kayëni hnë sisikulu njini Sipër. ⁴⁰ Pol, umë, më tëhnaka Silas do ga kwëtehnahnëhnhëhni vële hwëtahnëk Antiyos va hnë wëbák Ahwëhn hna, njilehnhëni. ⁴¹ Umë tëfëni Siri gë Silisi do njawënehnhëhndënihëhni kwëtahn inÿa vële hwëtahnëk va.

16

Pol gë Silas do gë Timote

¹ Pol tükëko fëna Derëb hna tac Lisëtër hna. Hnam nkeho asan ale hwëtahnëk macënde Timote; hnëmu fëna kwëtahnëko. Umë sëwif yeho, bare rëmu gërek yeho. ² Vële hwëtahnëk vëvë Lisëtër gë Ikoniÿum va wapëren wayabah nësëdëniho soÿe Timote ÿa. ³ Pol ñadëho Timote ntapëhna hna. Awa më njoka. Umë kácehnëka, soÿe wasëwif wale yeho waresiÿo warac ÿa, kabi fop njëtëniho rëmu gelohna sëwif. ⁴ Hnë vankol vante njihahnëdëniho hna fop, pëyaçëhëhniwo vële hwëtahnëk va ile pëhwëtani ntini vëfayik gë vicër vëvë Yerusalem va do ntehnëdënihëhniwo maÿëhnhëni watac. ⁵ Awa vële hwëtahnëk va njawëdëniho kwëtahn hna do nkwenadëniho yabi ña fac-wo-fac.

Ikaryëtahn Pol Tërowas hna

⁶ Pol gë Silas ñadëniho pëyahnëni wanës Wënu ña hn'inkal Asi hna, bare Iyir Ipacah ña maÿëryanëlhëniwohna. Awa ndëcëtalehnhëni yëbëlan Fërisi gë Galasi. ⁷ Ga tükëni ðarël Misi hna, umë përekëhni njini Bitini, bare Iyir Yesu ña maÿëryanëlhëniwohna. ⁸ Awa, më ndëcëni Misi njini inaw Tërowas. ⁹ Gumëd ga, Pol ikaryëtahn nuÿako: më nuka avë Masedëwan ga kahnëk. Më muntadëha aki: «Cabëry Masedëwan, yij aryemafu!» ¹⁰ Tanÿ ga ndëcëk umë, më yëkëlehnëbun yifu gë Masedëwan, kabi pacëkëfuno Wënu ña wacëkëfuno yonëhnhëfuni Wanës Wakasëk ña vëvë hnam va.

Ikwëtahn Lidi

11 Kayëbunëho sisikulu Tërowas hna yilehnëfu satën fo gë Tinti Samotëras ka. Tac ga pacëk, më yibun Neyapolis. 12 Ga matëbun hnam më yibun Filip, nkol resiyo ile yeho ryënkwëryënkw vë Masedëwan, ile tampek Rom. Wafac wayabah libunëho hn'inaw itac.

13 Hnë fac ntawëla hna, më sahnëbun naw hna yifu tëfary sën hna hn'ile nahabunëho nudëfun hn'ile calinjëdëni wasëwif hna. Ntañabunëho do nësëhnëdëfunëhëhniwo vësëval vële varëko hnam va. 14 Aryampo hnë vësëval vërac Lidi maciko. Asëval ale ntakëdëho gë Wën yeho. Hn'inaw Tiyatir matiko. Awaf wafand wavëntah* yeho. Asëval arac nëpadëhëfuno do Ahwëhn a pidëtëdëho sakahn hadëwu ha kolahn nkwëry do kwëtahn wanës Pol ña. 15 Njaryiko, gë vëvë tere lëwu va per. Tac më ntehnëkëfu aki: «Age paryi njavëterun kwëtahnëbuha Ahwëhn a, yijën asëlu ñal mën hna.» Do porosinjëdëhëfuno wawëfu.

Pol gë Silas hnë kaso vë Filip hna

16 Fac ryampo gante calinjëde mbokëbunëho yindëfu, asëval aryokun më kacakëfu. Gë yine ile hnësendëhawo ile wok tëkina nkeniho do nuñandënihawo koryi yabah vële ndokujëhnëdëho va gë wanës watac. 17 Pëgwëlehn tëfëlehnëdëfu, fuhnë gë Pol, ndekatënd: «Vëyi vësan, vëryokujëhn Wën Hunte Sëpëk Fop va ye! Ankaw nte yod g'ipeh ña pëyadënihu!» 18 Wafac ntidëho koyëna. Awa Pol, ga cilëtak, më cahëtak ntehna yine ña: «G'uñac Yesu Këris wä cahnëryehna ayi asëval!» Do yine ña cahnëlehna tañ.

19 Vële ndokujëhnëdëho va, ga nuni gona nuñahnëdëniha koryi, umë pëlanihëhni vëhni Pol gë Silas kuhënihëhni njiryeryënihëhni wayëwa bulunda hna haryënkw vësankaf naw hna. 20 Më ntehnëni: «Vëyi vësan mpaÿëmpaÿëhneni naw fu ña. Wasëwif ye 21 do wënamu wakasëk karañëdënihëhni vahné va, do fuhnë vële kwëhnëk Rom vi mawëryanilënëfuhna mawin ma tëfin.»

22 Bulunda ña fëna ñadëniho ndafënihëhni. Awa, vëhitij va më ntihëtehnënihëhni vijyi va vëhni Pol gë Silas do ntehnëni ntampini. 23 Ga ntampënihëhni dus, umë cëdënihëhni do ntehnëniha ayëka ña njëkandëhni dus. 24 Ga tëk ntehnëniha koyëna tun, ayëka ña më cëfëkëhni hn'acery mbë conk kaso ña do më njwecëkëhni wakwër ña hnë wadëhwa.

25 Ga ndëcak ga, Pol gë Silas njëfadëniho do njëwëdëniho cëmbahnëniha Wënu ña do vëramp vëyëntaw va nëpadënihëhniwo. 26 Pëgwëlehn nënkand dus nkal inji, do nënkënd fëna kaso ña hafo wafida wä fop pidëtalehn do fop vankëna vëramp va pëtalehnëhni. 27 Ayëka ña më nëgak do, ga nuk warënkä kaso wä pidëtak, umë pëhwëtëk sëlame lëwu ña ñand ndëwa, kabi ntiyahnekawo vëramp va nkaryëni. 28 Bare Pol më ndekak gë fanka falëwu fa fop: «Ant'aliya lavah! Fuhnë fop hnani nkebun!»

29 Awa ayëka ña më tëyëk humpen, ntëfëk bambery kaso hna mbalatënd ntakah ña, do nji ndëkwëhn haryënkw Pol gë Silas. 30 Tac më canëkëhni do tëyëhni: «Vësan, ye rëfëka liwu fehëtahniwu?»

* **16:14** 16.14 Wafand wavëntah: Pand bëntah ña kambëk ntawi; vëntah ña dahëse inaw ña ye. Gë watëvavu ña «pourpre» ma «violet» macik.

³¹ Umë ntëkwaniha: «Kwëtahnrëyehna Ahwëhn a Yesu do pehëtëderu, gë tere hu ÿa per.» ³² Tac umë pëyaniha wanës Ahwëhn a, umë gë vële yeho tere va fop. ³³ Awa g'umëd ga wati rac dënk ayëka ÿa njiryeryëlehnëhni ndagëhni wasër wä. Tac njaryëlehni tañ umë gë vële kwëhnëk va fop. ³⁴ Tac më njokëhni vëhni Pol gë Silas gë ÿalu njëdahni ile tokëdëni. Aÿi asan gë tere lëwu ÿa fop pëbëkëhniwo uhnatah soje ile kwëtahnrëniha Wënu ña.

³⁵ Ga pacëk, vëhitiñ va payënihëhniwo vahnë ntehnëniha ayëka ÿa tavëhni. ³⁶ Ayëka ÿa më njijëk pëyahna Pol: «Vëhitiñ va payehniini ravu. Awa kodun asahnu ayiwu yam.»

³⁷ Bare Pol më ntehnëkëhni vële fayijiko va: «Fuhnë vële kwëhnëk Rom va ndafëhnihëfë bulunda hna hara wahitjëlëfuhna do tac cëdehnihëfë! Do tame ñandëni canënihëfë yëmëyëm? Watac geđina. Arabi njijëni vëhni dënk canënihëfë!»

³⁸ Vële fayijiko va më njini pëyanihëhni wañi wanës vëhitiñ va. Vëhni ntakëkëhniwo ante njëtanio Pol gë Silas Rom kwëhnni ña. ³⁹ Awa umë njijëni muntani tavëhnihëhni do më canënihëhni kaso hna këlatëndënihëhni cahnëni nañ hna. ⁴⁰ Ga rëk cahnëni kaso hna, Pol gë Silas më njini vëhni Lidi hna soje nunihëhni vëyënta hni va do kamënaÿehnihëhni, tac njilehni.

17

Pol gë Silas Tesalonik hna

¹ Ante ndëcëniho Amëfipolis gë Apoloni ña, Pol gë Silas tükëniho Tesalonik. Hnam kwëhnnaniho wasëwif wä calija. ² Pol njiko calija hna, gante njehëka ka. Hnë vanta wëla vatar mbarëdëniho nkwa jëlëdëni soje Vikerëh Wënu va gë vële yeho hnam va; ³ nkabëdëhëhniwo do tufëdëhëhniwo Arëhna yik a tëfëka korot do mbëhnëndani vësëm hna. Ntehnëdëhëhniwo: «Yesu nte fëyadëmu ñi ye Arëhna yik a.» ⁴ Vëryampo hnë vële hnëpadëho hna ma wëniho wanës ña nkentëlehni gë Pol gë Silas. Koyëna nkeho fëna hnë vële wok vëyena wasëwif vëyabah, do lakëdëhëhniwo gë Wën ña, do gë vësëval vëyabah vële hwëhna nafa hn'inaw hna.

⁵ Bare wasëwif wä ñewaryënihëhniwo rac. Awa më mbarëpënihëhni wafufafu wale yeho vankaw hna, matëdënihëhni wasëwif wëryampo do ñënkëni nañ ija. Njilehni tere Yason hna njëkëlehnënihëhni vëhni Pol gë Silas soje njonihëhni haryënkwa bulunda hna. ⁶ Bare kabi vërekatëlehni hna umë njoniha Yason gë vële hwëtahnek vëryampo haryënkwa vësankaf vëvë nañ hna pëgwëlehnëni ndekandëni: «Vëyi vësan ñënkëni duniya ÿa fop, do tame tükini hnani! ⁷ Anji Yason hacakëhni ÿalu hna! Vëyi vahnë fop nkwa jëni sariya asankaf a, Sesar; ntehnëdëni nkehëhna ahnañ ahawary ale wacik Yesu.» ⁸ Wañi wanës mpaÿempaÿehnihëhniwo kore ÿa gë vësankaf vëvë nañ va. ⁹ Yason gë vëyëntaw va tëfëkëhniwo cosënihëhni vësankaf va ani gë tavahnëndeni ÿa.

Pol gë Silas Bere hna

¹⁰ Mëdënd tun vële hwëtahnek va ndëcëtnihëhniwo vëhni Pol gë Silas njini Bere. Ga tükëni, njilehni calija wasëwif hna. ¹¹ Wasëwif wavë hnam wä hwëhna nãf ntëbini wavë Tesalonik wä; tebanio

wanës Wënu ña g'imawã përen. Fac-wo-fac, kahnëndaniho ikaran Vikerëh va njëkahnëni bi ile karanjëdëhëhniwo Pol ÿa catëk. ¹² Hnë vahnë vërac wasëwif wayabah kwëtahnëniho, do hnë vële wok vëyena wasëwif vesëval vëryampo vële lënënik kwëtahnëniho fëna do gë vësan vëryampo.

¹³ Bare ante njëtaniho wasëwif wavë Tesalonik wã Pol mboko pëyahnënd wanës Wënu ña Bere hna, vëhni fëna njiniho hn'inaw tac cënkwendënihëhni do mpaÿëmpaÿehnëndënihëhni bulunda ÿa. ¹⁴ Vële hwëtahnëk va më cañëtëniha tañ Pol gë vëÿentañ njini gë cape wov; bare Silas gë Timote nkolehñëni Bere hna. ¹⁵ Vële lapëhñakawo Pol va njirryënihawo hnë sisikulu hafo Aten hna. Tac mbokalehñëni gë Bere g'ipay Pol iba vëhni Silas gë Timote; pëyanihëhni tēfëlehñëniha ñap.

Pol Aten hna

¹⁶ Wati nte napëdëhëhniwo Pol vëhni Silas gë Timote hnë Aten hna, nuko ile lavëkawo ðus sakahn hadëwu hna: nkol ña waravahn fo fëbëko. ¹⁷ Nkwajëlëdëniho gë wasëwif wã do gë vële wok vëyena wasëwif lakëdëhëhniwo gë Wënu ña hnë calina hna, do fac-wo-fac hnë vëÿëwa bulunda hna, gë fop vële pankëlëdëniho va. ¹⁸ Vëhwëhn uyët vëryampo vële wãcëde Wa-epikuren gë Wasëtowisen* pëgwëlehñëni vëhni fëna nkwaÿëlëndëni g'umë. Vëryampo tēÿëdëniho: «Ye ñaf nës aÿi aÿawënkah?» Vëÿentañ va më ntehnëni: «Ntiyak had soñe wamënu wale wok yëtälënëhna pëyahnëd». Nësëniho koyëna kabi Pol soñe Yesu ÿa pëyahnëdëho do fëna soñe iñëhn vësëm ña.

¹⁹ Umë njonihã karyënk wëÿëwa ile wãcëde Arewopas hna do ntehnëniha: «Nësëhñeryifu soñe inji karanj kasëk. ²⁰ Nkwëryëndanëruhëfu ile wobun yëtälëfuhna do ñadëfun ðus yëtëfu bi ye ye umë.» ²¹ Tëÿëdënihawo Pol koyëna kabi fop vëvë Aten va gë vëhneh vële lëdëntik hnam va fop nës gë nëpa wakasëk watëkwa watac ña fo pañëniho.

²² Awa, Pol më matëk haryënk wahnë vële yeho hnë Arewopas hna do ntehn: «Vëvë Aten, nkwëryëbu vële lënënek ðus waravahn yerun. ²³ Ante ndapëbuho nkol hun ñi yëkatëndu waravahn wasëvah hun wï, nuhuho hnë ryampo ga kerik aki: “Wën le wok yëtina.” Awa, Wën le sëmbëdun hara yëtëluhna ÿa, umë ye ale yijëbu fëÿawuna ÿi.

²⁴ «Uñi Wën, umë ye ale lik ðuniÿa ÿi gë ile yehëhna hnam ÿa fop do umë ye Ahwëhn ambin inji g'inkal inji. Umë, wëla acery ndampo nte mbëryëni vahnë gedilahnã gwër ntëdahn gante-wo-gante naÿëk ka. ²⁵ Umë yëdadëhëhni vahnë va fop wayën wã do g'ile valëdëhëhni ÿa; balëlahna vahnë pañëniha ntinëhñëndëniha ile-wo-le ÿa. ²⁶ Hnë ahnë aryampo fo ntik wabulunda ña fop do kwëtëkëhni hnë nkal li fop. Umë dënk fëhnako watac koñëri ña: tëkwëndëlehñëk wayal wã do gë wëwati wale rëfëkawo ntëdëni hnam wã. ²⁷ Wënu ña ntik rac soñe njëkëlehñahnëniha vahnë va. Wëla ntehn ni ntakaryëkëhni soñe njëkëlehñëniha, mpëd nudëniha. Toña-toña ÿa Wënu ña ñawëtalahna

* **17:18** 17.18 Wa-epikuren ña gë Wasëtowisen ña: Wa-epikuren ña ntiyahnëkëhniwo ñoñ gena hafo ðuniÿa ÿi, Wën gelohna. Tëfëka natëfu ðuniÿa ÿi fo. Wasëtowisen ña, soñe vëhni, itëf nahahn nte lik ðuniÿa ÿi fecehnëkëhni. Noñ baÿëmpaÿehnëdëliha hnë toña rac. Ntawary ðuniÿa ÿi yeho wëh hudëw hni ha. Tëfëkawo ntini fop ile satëk ÿa. Wakore waki tak vëhwëtahnëlohnã iñëhn vësëm ña.

ahnë hnë fuhnë. ²⁸ Ha, “Umë lik njenëden, nïnkanden do nkeyin.” Do fëna had gante nësëni vëyëw vëryampo ki: “Paryi nke vutah vuntëwu va yebun.”

²⁹ «Awa, kabi vutah vuntëwu va yeyinëk, tëfëlahna nahayin Wënu ña mëntëlëni gë ravahn sanu, koryi ma taka, nte ntik ahnë gante nahak ka. ³⁰ Bare Wënu ña dëkwëna wati le nkoniho vëyëtëna vahnë gante ntënëndëfëniha ka, tame macëdëhëhni fop, hnë ile-wo-le hna, nkwëcëtani vankeya vantëw hni va. ³¹ Kahnëndëk fac ile kitijahnëdëhëhni g'ale tëhnaka vahnë va fop g'usatah. Aki tufëkëhni vahnë va fop ale ye ahitin arac a: mbëhnëndanëka vësëm hna!»

³² Ante nkwëryëniha Pol ga nësëk soje ibëhn vësëm ña, vëryampo njafañëdënihawo do vëyëntaw va ntehnëdëniho: «Nëpaderu ahnësëhnëfu soje wañi nkaw kawary.» ³³ Awa cahnëko Pol hnam nji. ³⁴ Vëryampo hnë vëhni kwëtahnënihawo do tëfëniha: hnë vëhni, nkeho Denis, (alënah yentiko umë fëna Arewopasit hna), g'asëval ale waciko Damaris, do gë vëhawary kat.

18

Pol Korent hna

¹ Ga ndëcëk umë, Pol matëko Aten hna do nji Korent hna. ² Hnam pankëlëniho sëwif le wacik Akilas; Pon nagiko, ßare Rom hna ntëdëko hn'inkal Itali hna, do hnam matiniho takan g'asëvalu Përisil, kabi Këlod Sesar, asankaf a lehnëko wasëwif wã fop cahnëni hnam. Pol më njik hn'ile nkeni Akilas g'asëvalu hna do, ³ kabi vëhni vërar tak wasank wafand ntidëniho awa umë nïwëntik ýal hni hna do ndampo fo ndokunëdëniho. ⁴ Fac ntawëla-wo Pol tebadëho wanës ña caliña wasëwif hna nkwajëlëntëdëho do njawërdëho wasëwif gë vële wok vëyëna wasëwif mawëni wadëwu ña.

⁵ Ga tëkini Silas gë Timote matini Masedëwan hna, Pol pëyahn wanës Wënu ña fo pabëko; tufëdëhëhniwo wapacëk wasëwif wã Yesu ye Arëhnayik a. ⁶ Bare wasëwif wã ñwëyëhnënihawo do njewëndëniha. Më cawëk ivëd ile ye viyi vilëwu va tufahnahnëhni vëwawëna do ntehn: «Ile ýad nkewu ýa wuhnë dënk ýak; ami gentahnla. Tëk pëgw ýi wati hnë vële wok vëyëna wasëwif hna njidëfu.»

⁷ Më matëk hnam njilehn hnë tere ale wacik Titiyus Yusëtis. Arac ntakëdëhawo gë Wënu ña do tere lëwu ýa darël caliña wasëwif hna nkeho. ⁸ Bare Kërisëpus, asankaf caliña ýa, kwëtahnënihawo Ahwëhn a umë gë vëvë tere lëwu va fop. Vëvë Korent vëyabah fëna kwëtahnëniho ante nëpanihawo Pol ña, mawëniho njaryini.

⁹ Hnë umëd ndampo Ahwëhn a nësëhnëkawo umë dënk Pol hn'itufëhna, më lehnëkawo: «Antë ntaki, gory ahnësënd, antë aryemëhna! ¹⁰ Yëtëry g'ami nkeyik. Ahnë kodina ntiyi uwëh. Bulunda yabah ile hwëhnëfu yehëhna hnë aji nkol.» ¹¹ Bëhn ryampo gë fagant bëhn nïwëko Pol Korent hna karanatëndëhni vahnë va wanës Wënu ña.

¹² Wati nte nkeho Galiyo guverëner Akayi ña, wasëwif wã nkwëryëlëniho pëlanaha Pol njonihaha kitiña hna. ¹³ Ntehnëni aki: «Ayi asan njëkëlehnëd mawëhnëhni vahnë va cëmbëndëniha Wënu ña g'ankeya nte hnëmpëlëk gë Sariya Moyis ýa.»

14 Pol dëkwa ña pëhwëtaďëho ante ntehnëkëhniwo Galiyo wasëwif wã: «Wühne wasëwif wi, nëparyino! Ge ile mbañëk sariya Rom ntikënd ma men iñë ile rëfëka kwëďahni, nëpakëndëbu wanës wadëw hun ña. 15 Bare kafi soñe nkwañëla wanës gë wamac soñe ikwëtahn hun do gë wënamu hun ye, watac wadëw hun fo ye; ñaďa yewu ahitiñ wañi!» 16 Tac më ntaķëhni kiñiña hna. 17 Awa vahnë va fop pëlahënnëniha Sosëten, Asankaf caliña ña, ndafëndëniha haryënkwa kiñiña hna, ěare Galiyo ñoñ dehnëłëhniwohna.

Pol mbokac ěe Antiyos

18 Ga ndëcëk watac Pol Korent hna nkoko afo mbiy. Tac më tavëķëhni vële hwëtahnëk va kayëlehn hnë sisikulu nji Siri, umë ěe Përisil do ěe Akilas. Matahnënd vampamb wov vë Sankëre hna, Pol kuntëciko nkaf ña, kafi ile kwëtëłëniho ěe Wënu ña ntiyako. 19 Ga tëķëni Efes hna, Pol më tavëķëhni vële tëfëłëniho va, nji tënk caliña hna, nkwañëłëndëni ěe wasëwif wã. 20 Tëyënihawo ñëw hnam hafo mbiy, ěare umë ñadilohna. 21 Umë koyakëhni ntehnëhni mbokajëď ěe Wënu ña mañëk. Awa, matëlehn Efes hna, kay sisikulu, nji. 22 Ante tëķëko Sesare hna, Yerusalem njiko ten nkañihni vëvë cery sali va, tac njilehn Antiyos vë Siri.

23 Mbiyëķo hnam, tac më mbokak tëfëhëk nkol ga nkol resiyo Galasi hna do ěe Fërisi hna, kamënañëhnehëndëhni vële hwëtahnëk va.

Apolos Efes hna do ěe Korent hna

24 Sëwif ale wãcac Apolos, ale hnagik Aleķësandëri, rëķiko Efes hna. Hnë wati rac, asan aholah wanës do yëtëko Vikerëh yeho. 25 Karañiko nkañ Ahwëhn a, do kahnëndako đus, pëyahnedëho do karañëďëhëhniwo vahnë va g'usatah soñe Yesu ya. Bare yarya San ya fo njëtëko. 26 Pëgwëlehn nësënd g'ikwëtahn caliña wasëwif hna. Përisil ěe Akilas, ga nkweyëniha, umë njonihna ěe yał hni pacënehëniha ikarañ nkañ Wënu ña.

27 Tac Apolos ñaďëho nji Akayi. Vële hwëtahnëk va më kamënañëhneniha đus do kerëhnenihëhni vële hwëtahnëk vëvë Korent va kacaniha g'untënah. Ante tëķëko hnam ña kwëhnanëķëhniwo nafa hnë vële ndemako Wën kwëtahnëniha va. 28 Tase bulunda ya fop nësëhnedëhëhniwo ěe toña facah wasëwif wale wajëtehnedëhëhniwo va tufatëndëhni ěe Vikerëh va Yesu ye Arëhnyayik a.

19

Pol Efes hna

1 Wati nte nkeho Apolos Korent ña, Pol më tëfëk resiyo hwëhn wahuñ hna do tëķ Efes. Hnam tëkatëķëhniwo vële hwëtahnëk vëryampo. 2 Më tëyëķëhni: «Ante kwëtahnërunëho ña nuñarunëho bi Iyir Ipacah iña?»

Më ntëkwaniha: «Kobëri gwëryëłëfuhna ga nësëde soñe Iyir Ipacah.»

3 Pol më mbok tëyëķëhni: «Iyëhne sifa yarya yaryirun awa?»

Më ntëkwaniha: «Yarya San ya.»

4 Pol më mbok ntehnëķëhni kat: «San njaryëķëhni vële wãwëķo nkwećëtni vankeya vantëw hni va ntehnatëndëhni bulunda Isërayel ya kwëtahnëniha Yesu, ale rëfıďëha ya.» 5 Ante nkweyëniho wanës watac ña njaryiniho g'uwãc Ahwëhn a Yesu. 6 Pol tindëķëhniwo wëbãk ña, Iyir Ipacah iña cëłëlehn hnë vëhni. Pëgwëlehnëni tañ nësëndëni vanësa

vakaŵary do pëyahndëni wanës Wënu ŋa. ⁷ Vahnë vërac təkëniho ipëhw gë vëhi.

⁸ Pol njidëho calija wasëwif hna kwëlëkwël do hnë wadepera watar, nësëdëho g'ikwëtahn, pëyahnatënd Inaŵ Wënu ŋa do njawërdëho maŵehnhëni vële hnëpadëhawa va. ⁹ Bare vëryampo ñoñ vëyadilohna nkŵeryëni do ŋwëyëniho vëhwëtahnëdina, wameh fo nësëdëniho soje nkaŵ Ahwëhn a tase vahnë fop. Awa Pol më tavëkëhni nji, më njokëhni vële hwëtahnëk va do fac-wo-fac nkŵajëlëdëniho gë vëhni hnë cery cankaf nte nkŵajëlahnëdëniho Tiranus gë bulunda ŷa. ¹⁰ Watac wabëhn waki mbiyëko, hafo fop wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif lëdëko hnë resiyo rac ŷa kolëni nkŵeryëni wanës Ahwëhn a.

Vutah vucan vumba Seva va

¹¹ Hnë wati rac Wënu ŋa ntiyehndëhawa Pol vifëmpëhnahna vile nkok nahana ahnë. ¹² Koyëna nufëdëho wakantika gë wafand vunte ŷakëdëhawa va njonëhnëndeni vëres. Vërac njërdëniho do wayine ŋa cahnëdënihëniho vahnë va.

¹³ Nkeniho fëna wasëwif wëryampo njidëniho waŷëwa hna fop soje ntandënihëniho wayine vahnë hna. Fac ryampo njawëreniho fëna ntanihëni g'uŵac Ahwëhn a Yesu. Ntehnëdënihëniho: «G'uŵac Yesu, nte pëyahndëf Pol ŋa, ntehnëderun: cahnëryin!» ¹⁴ Vutah imbëd gë vuki vumba Seva va, asankaf vësëna wasadëha wasëwif ŷa, lidëho koyëna. ¹⁵ Bare, ga nësëni koyëna, yine ŷa më ntëkwakëhni: «Yesu? Njëtëbuha. Pol, njëtëbu bi mo ye. Bare wühnë, vëhni mo yerun?» ¹⁶ Asan ale pëlako yine ŷa ntojanëlehnëni do mëkëkëhniho vëhni fop, mbërehnkëhni dŵs, cahnëlehnëni nkaryëni hnë tere rac viŷi këm fo do cërehnkëhniho dŵs.

¹⁷ Fop vële lëdëk Efes va njëtaniho watac. Wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif per ntakëkëhniho do uŵac Ahwëhn a Yesu naŷëdëho. ¹⁸ Vëyabah hnë vële hwëtahnëko hna njijëdëniho putandëni tase vahnë fop wameh wante ntidëniho ŋa. ¹⁹ Vahnë vëyabah vële hwëhnako mbilayo njojëniho vëkayëte uyët mbilayo vantëw hni va, kovëni do pëdëni tase vahnë fop. Vëkayëte vatac hnapul yaŷah yeho. ²⁰ Koyëna tufahnëdëho Ahwëhn a fanka falëwu fa. Wanës wadëwu ŋa campëdëho g'ahaŵary do hn'ile-wole təkëko hna ntidëho doku lëwu ŷa.

Ŋaŋëna bulunda vë Efes

²¹ Ante ndëcëko watac ŋa, Iyir Ipacah ŋa pëhnaŷehnkëkawo Pol tēf Masedëwan gë Akayi nji Yerusalem. Ntehnëdëho: «Ge təkëbu hnam afo yiwu Rom.» ²² Umë payëkëhni Masedëwan Timote gë Erasët, vësan vëhi vële ryamadëhawa va, bare umë dënk resiyo Asi hna nkofo hafo mbiyë.

²³ Hnë wati rac uryënah sankaf yeho Efes hna soje Nkaŵ Ahwëhn a. ²⁴ Aryëhwar koryi ale ŵacik Demetëriyus, ryëhwarëdëho vucery koryi vunte wëntëlëk gë cery wënu cankaf mba wënu wagërek ile ŵaciko Arëtemis* do vëryokuŋ vëlëwu va nuŷadëniho hnapul yaŷah. ²⁵ Fac ryampo Demetëriyus mbarëkëhniho vëryokuŋ vëlëwu va fop gë vëryëhwarëntaŵu va, do ntehnëhni: «Vëyënta mën, njëtërun iŷi doku hnuŷahnëdën hnapul yaŷah. ²⁶ Bare nurun ma nkŵeryërun ile ryëcëtaf ŷa: aŷi asan, Pol, pëyahndëf wamën wante ntidëni vahnë gena Wën paryi

* **19:24** 19.24 Arëtemis: Wac wën asëval wagërek hwëhn yahey ŷa ye.

do mëkëd mawëhnëhni watac vahnë vëyabah ani Efes li do resiyo Asi hna fop. ²⁷ Ýayah waji wanës wadëwu ni gena doku fu yi fo përekanëd bare fëna këfëd cery wën cankaf mba Arëtemis, wën hucankaf fu na. Koyëna kihnëd ntënah ale cëmbëdëni Asi hafo duniya yi fop.»

²⁸ Ante nkwëryëni watac na ntavëlehnëkëhniwo tan, pëgwëlehnëni ndekandëni: «Arëtemis mbë Efes naÿëk!» ²⁹ Ankol na fop nënkalehn. Vahnë va njolehnënihëhni Gayiyus gë Arisëtarëk, vësan vëhi vëvë Masedëwan vële tëfëlëniho Pol uyas va, ntëfaryini gë mbara ntëw hni. ³⁰ Pol ñadëho nji bulunda hna bare vële hwëtahnëk va vëwawëlohna. ³¹ Vëryampo hnë vësan kaf vëvë resiyo Asi hna fëna, wëlawo walëwu wa, payëhniho këlaniha antë nji mbara hna.

³² Wati rac bulunda ya vëwlohna nëpalëndëni. Ale-wo-le hawary ndekantëdëho do vëyabah hnë vëhni vëyëtëlohna dënk bi soje ye varëlik. ³³ Wasëwif wëryampo hnë vëvë bulunda hna payënihawo haryënk w bulunda hna ale waciko Alekësandër soje nkabahn ile liyak ya. Arac më njelak vak ya: ñadëho nësëhnëhni bulunda ya. ³⁴ Bare ante njavëtënihawo bulunda ya sëwif ye, vëhni fop ndekadëniho ndampo fo, uhnësë rac fo, ile yëhnëko tëk wawati wahi: «Arëtemis mbë Efes naÿëk!»

³⁵ Ga mbiÿëk asankaf ahigëna ya ndemëhnaÿëhnëkëhniwo bulunda ya do ntehn: «Vëvë Efes, mo wok yëtëna duniya li nkol Efes ni ye ante yëkad cery wën Arëtemis ni gë taka cëvah nte mëntëlëni sëlëk g'ambin ni? ³⁶ Ahnë kodina nkwaj. Awa tëfëka aryemëhnawu do ant'aliwu inë hara nahaluhna. ³⁷ Njojërunëhëhni vëyi vësan hnani, bare ñoñ vëlina ile wëk cery wën cankaf fu hna do vëyewëlahna fëna wën fu na. ³⁸ Ge Demetëriyus gë vële ndokujëlahnëdëni va kwëhnani ile pëyahndëni menëk ahnë, awa soje rac nkehëhna vakitiña gë vëhitiñ per; hnam tëfëka pëyahneni. ³⁹ Do ge kwëhnarun wanës wakawary wante rëyëdun pëhwëtëden tase bulunda hna gë vële yëtëk sariya lëw fu va. ⁴⁰ Ge diyilënëhna wajira ntehnëdenëhëfu nañënayinëk soje ile liyak dol yi kabi kwëhnayilënëhna toña soje anji mbarëla, kodëlënëhna nësin ile liyëhnëkëfu rac ya.» Ante nësëko waji wanës na më ntehnëkëhni bulunda ya campëni.

20

Pol Masedëwan hna do gë Gëres hna

¹ Ante puko nañëna na, Pol mbarëkëhniwo vële hwëtahnëk va kamënaÿëhnëhni. Tac koyahni kahnëtalehn nji Masedëwan. ² Ga tëkëk hnam ndëcëtako resiyo rac, nësëhnëkëhniwo dus vële hwëtahnëk va, kamënaÿëhnañëhni do tëkëlehn Gëres, ³ do wadepëra watar ñëwëko hnam. Wati nte ñadëho kay sisikulu nji Siri na, njëtako wasëwif wa wëh ñadëni ntiniha. Awa më pëhna mboka gë cape Masedëwan. ⁴ Vëyi vësan tëfëlëniho: Sopater aju Pirus avë naw Bere, Arisëtarëk gë Sëkundus vëvë Tesalonik, Gayiyus mbë Derëb, Timote, do Tisik gë Tërofim vëvë resiyo Asi. ⁵ Vëhni ryënkwëhëko Tërowas hna napëhëdënihëfuno. ⁶ Fuhnë, hnam nko bunëho hafo ndëc ambënt mburu kwëhn levir këm na. Tac më hayëbun sisikulu Filip hna, yifu hnë wafac imbëd rëfëlehnëfuni gë Tërowas hn'ile njibunëho lifu wafac mbëd gë wahi.

Pol ahnë mbëhnëdanëd Tëroyas hna

7 Samëdi g'anëka mbarëpëlëbunëho soje wubëlehnëfu mburu ña.* Pol nësëndëhëhniwo vële hwëtahnëk va hafo fagant mëhwëry hna kabi tēfëkawo nji ge pacëk. 8 Cery nte ye cëmët mbëryëh hna mbarëbunëho. Walampu wayabah fëdiko hnam. 9 Ajar nte waciko Utikus lañako fenetër hna. Nëhnëlehn wakwëf kabi wanës Pol ña njaryëko. Paco ndëtajëk etas rarëna hna njoj gëf. Vahnë më cëlëni matëndëniha bare cëmëko. 10 Pol umë fëna më cëlëk nji muryahna do ntehn: «Ant'avalu, cëmëna!» 11 Tac më vokabun yan, do Pol nkubëlehn mburu ña, rokëfu do mbok pëgwëlehn nësëhnëndëfu hafo lav a pëhni, njilehn. 12 Jar ña afërën fo mënceryiko do watac njamënëko wasakahn vahnë fop.

Pol matëf Tëroyas hna nji Mile

13 Ante nkëhnëbunëho hahnëtafu ña Pol më lehnëkëfuno hayëfu sisikulu yifu Asos hn'ile tēfëkawo hñufëhëfuna hna kabi umë gë wapary ñadëho njas hafo hnam. 14 Ga tēkëhëkëfu Asos hna më yobunëha sisikulu hna yifu Mitilen. 15 Hnam, më vokëbun ryëcalëfu do rëkëfu ga pacëk haryënkwi Kiyu. Fac le voko tēki kat ña vok rëkëlehnëfu Samos, ga mbok pac Mile hna tēkëbunëho. 16 Pol pëhnako ndar Efes, soje antë mbiy hñë resiyo Asi hna; ñankahnëkawo nji Yerusalem hna njanti ambënt nte wacik Pantëkot ña.

17 Mile hna payëkëhniwo Pol vahnë njini Efes macinihëhni vicër cery sali va njijëni. 18 Ante tēkini ña Pol më ntehnëkëhni: «Njëtërun gante nkeho nkeya mën ña wati le yelahninëko hna fop, tēk pëgw fac le rëkahnibuho resiyo Asi ña. 19 Dokunëhñëbuha Ahwëhn a hara nañënala mama korotehnëniho wasëwif wã hafo howu dënk. 20 Njëtërun fëna ñoñ cowëluhna, pëyamu do karanëmu fop ile hwëhnak nafa soje hun ña, tase vahnë fop do gë watere hun hna fëna. 21 Ntehnëdëfuhëhniwo fëna kwëlëkwël wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif tēfëka nkwëcëtani vankeya vantëw hni va do kwëtahnëniha Ahwëhn fu ña Yesu.

22 «Tame wëli Yerusalem yidëfu kabi Iyir Ipacah ña forosinjëdëho, bare yëtëla bi ye yid nkewo hnam. 23 Ile pëyako Iyir Ipacah ña hñë vankol hna fop, umë fo yëtëbu: mbëradëfu do cëdëdëbu. 24 Ami, mena ge cëmëbu ma woŭu hñë ñuniya li. Fuhnawu ñoku le kwëtehnahnëko Ahwëhn a Yesu ñi yadëfu: umë ye fëyahnu Wanës Wakasëk ña Wënu ña pehëtëkëfu ipërëna dëwu ña.

25 «Njijëbuho fagant hun fop fëyahnëndu Inaw Wënu ña, bare tame njëtëbu bokëdilu hna ahnuwuno. 26 Soje umë fëyahnëdëmu dol karanëmu fop ile holëbu ña; ge ahnë ñwëyëk, umë yëtëk. 27 Pëyamu fop ile ntehnëk Wën ntide ña; ñoñ cowëluhna. 28 Keryaryin vankaf hun va, wuhnë dënk do gë fop vahnë wëvë cery sali vi, wuhnë vële ntik Iyir Ipacah vëhery had vëhery wape. Dënkwëtaryin, Aju Wënu ña soje lëw hni ña ndehëtëk sat lëwu ña. 29 Njëtëbu, ge gola hñani, vahnë wëyapah va njijëdëni ñal hun li, do kañëhnahnëdëlehnihna. 30 Nkëdëni vële watek hñë wuhnë dënk, nësëndëni wamër, nuñahnënihëhni vële rëkëd tēfëlehnëndënihëhni. 31 Titënyarin ñus! Dënkwëtaryin, hñë wabëhn watar, g'umëf gë g'anent, nkabëdëmuno ale-wo-le hñë wuhnë, wëla gë wankwën ña.

* 20:7 20:7. Vantiyehn 2.42

³² «Tame Wēnu ŋa hwētehahnēmu soŋe wanēs wadēwu ŋa ntihahn doku lēwu ŋa hnē wūhnē ndemađēhu le-wo-le ŋa. Kwēhnaƚ fanka naŋēnahnu kwētahn hna do maŋēryahnu fop hnapul ile kwēhñēni fop vēle kwēhñēk va. ³³ Nađēwōhna koryi ma viŋi vahnē vēhaŋary. ³⁴ Njētērun wūhnē dēnk ŋacēŋac ntēmēn ŋa hnuŋahnēđēfunēho ile valēđēhēfuno ŋa, ami gē vērēfal mēn vi. ³⁵ Tufēđēmuno kwēlēkwēl, aki tēfēka aryokunċendu aryemahnuni vēhaŋēhnaƚ va. Dēnkwētaryin ile nēsēko Ahwēhn a Yesu umē dēnk: «Ile yēđahnēđu ŋa yabēka nafa gē ile hnuŋađu.»»

³⁶ Ante puhnaƚ Pol wanēs ŋa, umē ndēkwēhñēk njēfani gē vēhni fop. ³⁷ Awa vēhni fop pēgwēlehnēni kondēni, muryalehnēniha mbucēndēniha. ³⁸ Ile hoyehñēkēhniwo đus ŋa umē ye ile ntehñēkēhniwo bokēđina nuniha. Tac ntapēhñaniha hafo sisikulu hna.

21

Pol Yerusalem hna

¹ Pitēlēbunēho gē vēle hwētahnēk vēvē Efes va hayēlehnēfu sisikulu satēnafu Kos; ga pacēk rēkēlehnēfu Rod, tac hafo Patara. ² Wati nte cēlēbunēho hnam ŋa, tēkatēbunēhawo sisikulu le yidēho Fenisi. Hayēlehnēfu rac yifu. ³ Umē hnuḅun Tinti Sipēr ŋa ŋaŋēt g'irahahn, ryēcēlehnēfu rēfēfu gē cape Siri, rēkēlehnēfu Tir; hnam tēfēkawo cēlēndi ile ndibēko sisikulu ŋa. ⁴ Tēkatēbunēhēhniwo hnam vēle hwētahnēk do umē ŋēwēḅun wafac imbēđ gē wahi gē vēhni. Iyir Ipacah iŋa hnēsēhñēkēhniwo vahnē vērac; mē ntehñēniha Pol antē nji Yerusalem. ⁵ Bare pund tuŋ wafac imbēđ gē wahi warac, ryēcālēlehnēfu nkaŋ ntēŋ fu ŋa. Vēhni fop, vēsan gē vēsēval gē vutah, mē ntapēhñanihēfu hafo sahnēfu nkol ŋa. Tac mē ryēkwēhñēḅun tēfary wov hna yēfafuna Wēnu ŋa. ⁶ Ante koyalēḅun ŋa, mē hayēḅun sisikulu hna do vēle hwētahnēk va mbokalehnēni gē ŋal hni.

⁷ Ga mbokēḅun wātēfu Tir hna gē sisikulu ŋa yilehnēfu Pētolemayis, ŋaŋēfuni vēŋēnta fu va hn'inaw ŋa tac lifu fac ryampo gē vēhni. ⁸ Ga pacēk ryēcālēlehnēfu rēkēfu inaw Sesare hna, sēlēfu tere Filip[☆], hnē ale haraŋēđēhēhniwo vahnē wanēs Wēn hna, umē yentiko hnē vēsan mbēđ gē vēhi vēle rēhñayiko Yerusalem va. ⁹ Kwēhnaƚēhniwo vēryag vēhnaƚ vēle woko vēŋēlina. Pēyahñēđēniho wante nēsēhñēđēhēhniwo Wēnu ŋa had wakila.

¹⁰ Wafac wayabah libunēho hnam tēket asan ale wāciko Agabus, mati Yude. Umē fēna had kila pēyahñēđēho ile nēsēhñēđēhawo Wēnu ŋa. ¹¹ Umē njijēk hn'ile nkeḅun hna, nuf ryl Pol ŋa ñēba wapary ŋi gē wēḅāk ŋi do ntehn: «Wēlin ile ntehñēk Iyir Ipacah iŋa: «Asan ale hwēhñēk iŋi ryl ŋa, aki ñabēđēniha wasēwif ŋa Yerusalem hna, tac njēđahnēniha hnē vēle wok vēyena wasēwif.»»

¹² Ante nkwēryēḅunēho watac, fuhnē gē vēle yēḅunēho hnam va, mē hēlabunēha Pol antē nji Yerusalem. ¹³ Bare umē ntēkwakēfu: «Soŋe ye hođun do yēkēlehnēđun awoyehnuno? Ami, pēhwētaḅu ŋabiwu, do sēmu Yerusalem hna soŋe Ahwēhn a Yesu.» ¹⁴ Kabi kodilēfuhna woyehñēfuhna mē ravēḅunēha do lehnēfu: «Awa arabi iŋa Ahwēhn a ntiya.»

☆ 21:8 21.8: Vantiyehn 6.5; 8.5-40

15 Ga ntibun wafac hnam, më fëhwëtabun hahnëtahefnëfu yifu Yerusalem. 16 Vahnë vële hwëtahnëk vëvë inawë Sesare va më ntapëhnanihëfu. Hnë ale wacik Mënason avë Sipër njonihëfuno, ÷aluhna tëfëkawo sëlëfu. Asan arac, gë vële ryënkwëko kwëtahnëniha Ahwëhn va nkntiko.

Mbara Yerusalem ña

17 Ante tëkëbunëho Yerusalem ña vëÿënta fu va kacanihëfuno g'uhnatah. 18 Ga pacëk, Pol gë fuhnë më yibun vëhni Sak hna. Hnam mbarëniho fop vëvë haryënkw cery sali va. 19 Pol nkaÿëkëhniwo umë tëfëtanëkëhni fop, ryampo ryampo, ile ntiko Wënu ña hnë ðoku lëwu vële wok vëyena wasëwif hna.

20 Vëvë haryënkw va ga nkwëryëni watac, umë njëwëðëni icëmb Wënu ña do ntehnëndëniha Pol: «Aÿënta fu, nuru wasëwif wayabäh kwëtahnëniha Yesu do g'ucatah tëfëðëni Sariya Moyis ÷a. 21 Wëlin wade hnësëðë soñe lëw hu ÷a: karanëðuhëhni fop wasëwif wale lëðëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna, soñe tavëni Sariya Moyis ÷a do antë kácehnënihëhni vutah hni va do antë mbok tëfëni namu wasëwif wä. 22 Awa ye rëfëka ntiyin? Pacëk njëtaðëni njijëru ani. 23 Soñe umë, diry ile lehnëderu ÷a. Vësan vëhnah yentik gë fuhnë, kwëryëhnëniha Wënu ña iñë. 24 Yoryihni, afacënaju do asosahn soñe kwëtëla ntëw hni ña. Tac, ndirini vankaf va had dahëse puhnani kwëtëla tac. Koyëna vahnë va fop nudëni wante hnësëðë soñe hu ña wamër fo ye, do nkoru ahwëtahn, wëjë dënk, Sariya Moyis ÷a. 25 Bare soñe vële wok vëyena wasëwif do hwëtahnëk va kerëhnëbunëhëhni, fëyafuni wanës wante hahnëndëbun ña: Tëfëlahna tokëni faÿar sadëha, wasat, do fëna faÿar ile wok kácina soñe cahna sat ÷a, do asan g'asëval ntë ndakëni ge vëÿëlëläna.»

26 Ga pacëk Pol më njokëhni vësan vërac njini soñe pacënajëni vëhni fop. Hnë wati rac më tënkëni selege Cery Wën Cankaf hna, pëyahñëni fac le puhand pacëna ña, gë fac le cënanëhñande sadëha ale-wo-le hnë vëhni ÷a.

Ipëla Pol ña

27 Ante ñaðëho pu wafac imbëð gë wahi wale sënande sadëha pacëna ña, wasëwif wale wätiko hnë resiÿo Asi më nuniha Pol Cery Wën Cankaf hna. Umë ntavëndanënihëhni kore ÷a fop pëlahëniha, 28 ndekatëndëni: «Vëva Isërayel! Demaryinëfu! Wëliho ale haranëðëhëhni vahnë fop gante-wo-gante ile wok tëfëläna gë bulunda lëw fu ÷a, gë sariya lëw fu ÷a. Ndënikëhni dënk vële wok vëyena wasëwif Cery Wën Cankaf hna, do tonkënek iÿi ÷ëwa sëvah!» 29 Nësëðëniho koyëna kabi Tërofim mbë Efes nuniho ga tëfëläni gë Pol naw hna do ntiyahñëkëhniwo bi ndënëka Cery Wën Cankaf hna.

30 Naw iña ñënkalehn fop do vahnë va nkaryini gante-wo-gante. Më pëlahniha Pol, kuhëniha, canëniha Cery Wën Cankaf hna, piðëlehñëni tañ warëna wä. 31 Wati nte ñaðëniho ndawëniha Pol ña, pëyayiko asankaf wasoðade wavë Rom wä, fop vëvë Yerusalem va ñënkani. 32 Mbarëpëlehñëni tañ wasoðade wä gë vësanfak vëläw hni va nkaryëni gë kore. Vahnë va nundëniha tañ asankaf wasoðade wä gë wasoðade walëwu wä tavëlehñëniha gona ndafëndëniha Pol. 33 Awa asankaf wasoðade ÷a më tëhaka, pëläka do ntehn ñabi gë vankëncä vaki, tac më tëÿëk bi hak macik do bi ye ntik. 34 Bare kore ÷a wanës wanëmpëlah

ndekadēniho hafo asankaf wasodafe ŷa kolēlohna njēt ile ye toña soje wadēka wanēmpēlah watac. Umē ntehnēk njoyi Pol gē kaŋ wasodafe. ³⁵ Ga tēkēk Pol rēnka cery nte hwēhnako rēnka le hayēde ŷa, wasodafe wā njihnēnihawo, kabi kore ŷa ŋaŋēnaniho, ³⁶ Ŋadēniho ntoŋanēniha ndekatēndēni: «Daŷēryiyi!»

Inēsa Pol ŋa

³⁷ Wati nte ŋadēho ndēni Pol hnē kaŋ hna, mē ntehnēka asankaf wasodafe wā: «Kodēfu bi lehni inē?»

Mē ntēkwaka: «Kolēru wanēs wagērek ŋa! ³⁸ Awa wējē gelihna bi avē Esipēt ale ŷaŋēnaŷehnkēhniwo vahnē do njohni biŷēna gē laŋ? Vēryaw vahnē, vēsan wawuli wahnah yeho.»

³⁹ Pol mē ntēkwaka: «Sēwif yebu. Tarēs hnagibu, Silisi hna. Inaw dēnah đus ye. Kēlami maŷēryanērye hnēsēhnēwēhni bulunda ŷi.»

⁴⁰ Asankaf wasodafe ŷa mē maŷēryanēka. Awa mē kahnēk rēnka kaŋ hna do njelahni bulunda ŷa. Ndemēhnalehnēni taŋ, umē ntehnēkēhni gē Wa-ebēre ŋa, wanēs wasēwif ŋa:

22

¹ «Vēyēnta mēn, nēparyin wanēs wante ŷadēfu hnēsu tame ayētahnu dila inē wēh.» ² Ga nkwēryēni Pol wanēs wadēw hni ŋa nēsēndēhēhni, ndemēhnaniho ntēbi nte njelakēhniwo ŋa. Mē ntehnēkēhni: ³ «Sēwif yebu. Tarēs hnagibu Silisi hna, bare Yerusalem li naŷēbu. Gamaliyel yeho aharaŋ mēn a. Karaŋkowo afo yētu đus sariya le njēdākēhniwo Wēnu ŋa vacērakēlo fu va do kahnēndabuho soje Wēnu ŋa had gante nkerun wūhnē fop dol ki. ⁴ Mbērehnēbuhēhniwo vahnē vēle rēfēdēho aŋi Nkaw Ahwēhn va hafo ryawēwēhni. Pēlayehnbuhēhni vēsan gē vēsēval do sēdēhnēwēhni kaso hna. ⁵ Asēna wasadēha asankaf aŷi gē fop kore vēv haryēnk w vi kodēni nkenēhnēniho sede. Kerēhnēnihowo vēkayēte yinenēhnēwēhni vēyēnta fu wasēwif wale lēdēk Damas do njibuho fēlajēwēhni vēle rēfēdēho Nkaw Ahwēhn va ŷabiwēhni, wēnceryiwēhni Yerusalem li soje kwēdini vēhni fop.»

Pol pēyahndēf gante macēka Ahwēhn ka

⁶ «Ante njidēfuho do tēhabuho Damas ŋa, lav a nkēhnēko tēk nkaf li, matēlehni taŋ humpen hucankaf g'ambin njij cēpo penēlehno. ⁷ Yolehnu nkal hna, wēryēlehnu kopa ga macēdēho: “Sol, Sol!” do mē tēyēko: “Soje ye vērehndēfuho?”

⁸ «Mē rēyēbuha: “Ahwēhn, mo yeru?”

«Awa mē ntehnēko: “Ami, Yesu mbē Nasaret, nte vērehndēfu ŋa ye.” ⁹ Vēle rēfēlēbunēho va nuniho humpen ha, bare wawēryēlohna kopa le hnēsēhnēdēhōwo ŷa.

¹⁰ «Mē rēyēbuha: “Ahwēhn ye rēfēko liwu?”

«Ahwēhn a mē ntēkwako: “Matēry ayi gē Damas. Hnam pēyadēru ile rēfēka ali ŷa fop!” ¹¹ Bare golēwōhna hnundu: humpen hutac mēpēnēkowo. Awa vērēfal mēn va mē pēlaniho vāk ŷi kahēniho hafo rēkēfu Damas hna.

¹² «Ale wācic Ananiyas yeho hnam. Asan arac ntakēdēhōwo gē Wēnu ŋa do Sariya Moyis ŷa tēfēdēho. Ipērēna dēwu fo nēsēdēniho wasēwif wale lēdēko hnam va fop. ¹³ Umē njijēk tēkatēko, kahnēk đarēl mēn do

nteho: “Aÿënta mën, Sol, bokary ahnund!” Wati rac dënk hnulehnëwa Ananiyas hafo pac.

¹⁴ «Awa më ntehnëko: “Wën warëm fu ña mbiÿëk ga tëhnaki soje njëtëndani ile ñadÿ ÿa, ahnuhahna ale satëk a do awëryahnënd kopa lëwu ÿa. ¹⁵ Sede lëwu ÿa yedfu haryënkw vahne hna fop, soje afëyahnëhni ile hnuru do wëryëru. ¹⁶ Tame, ye hnapëdu? Matëry, ahwëtahna Ahwëhn a, diry ayaryi do afacëni wameh hu ña.”

¹⁷ «Tac, umë vokajëbu Yerusalem li. Fac ryampo, ante njëfadëfuhö Cery Wën Cankaf hna, më hnuhuha Ahwëhn a hn'ikaryëtah. ¹⁸ Më ntehnëko: “Cahnëry ñap Yerusalem li, kabi vële lëdëk hn'ani vi vëwawëdëfina wante hnësëdu soje mën ñi.”

¹⁹ «Umë lëkwabuha: “Bare Ahwëhn, njëtëni njidëfuhö calija-wo-calija soje sëdehnëwëhni do ryafehnëwëhni vële hwëtahnëkino va. ²⁰ Do ante ndawëdëfo sedë lëw hu ña, Ecen, hnam nkentibuho ami dënk. Cañahnëkowo rac do ami yëkadëwo vëyi vële ryawëdëhawö gë wëraka va.”

²¹ «Awa Ahwëhn a më ntehnëko: “Yiry, kabi cañëtëdëmi ñawët, hnë vële wok vëyena wasëwif!”»

Pol gë Kumanda vë Rom

²² Kore ÿa nëpadënihawö Pol hafo ante nësëko watac ña. Tac pëgwëlehnëni ndekandëni: «Dihëtëryina d'uniÿa li aÿi asan! Dawëryina! Tëfëlahna nkonti d'uniÿa li!»

²³ Nañënanihö, do citëni viÿi vilëw hni va, ntonjëndëni nkal inja*. ²⁴ Awa asankaf wasodafë ÿa më ntehnëkëhni: «Dënëryina Pol kan hna do alampuna, nësahn forosima; ñadëfu yëtu bi soje ye ndekadëni bulunda ÿi aki soje lëwu.» ²⁵ Ante ñabëdëfo ña, Pol tëyëkawö asankaf wasodafë ale yehö hnam ÿa: «Kodun bi alampuna ale kwëhnëk Rom ale worun kitinjëluhna ten?»

²⁶ Asankaf wasodafë ÿa, ga nkwëryëk watac, më njik pëyaka kumanda ÿa: «Njëtëru bi ile ÿadu ali ÿa? Aÿi asan ale kwëhnëk Rom ye.»

²⁷ Kumanda ÿa njilehn tañ vëhni Pol hna do tëya: «Pëyarye, paryi bi ale kwëhnëk Rom yeru?»

Pol më ntëkwaka: «Ha.»

²⁸ Kumanda ÿa më ntehnëka: «Ami cosahnëbu yañah yehahnu ale kwëhnëk Rom.»

Pol më ntëkwaka: «Ami, nagaryibu.»

²⁹ Vële ÿadëhö ntempëniha Pol nësahn va tavëlehnëniha tañ. Kumanda ÿa ntakekawö dus ante njëtëko ale kwëhnëk Rom ñabehnëk gë vankëncä.

Pol haryënkw vëhitij vësankaf wasëwif

³⁰ Pacënd tañ, Kumanda ÿa ñadëhö njët facëk soje wante ntehnëdëniha Pol wasëwif ñi. Awa, më pëtehnëka do macehnëhni vësankaf vësëna wasadëha va do gë Mbara Vëhitij va fop, tac canehna tase vahne fop.

23

¹ Pol më ntañëkëhni Mbara Vëhitij va do ntehnëhni: «Vëÿënta mën, gë hakili risah njasaryëbu haryënkw Wënu ña do ñoñ gena ile hnirandëbu hafo fac vë dol ÿi.» ² Hnë wati rac asëna wasadëha asankaf a Ananiyas

* **22:23** 22.23 Citëni viÿi vilëw hni va, ntonjëndëni nkal inja: Namu le rufahnëd' ntavah ntëw hni ña ye.

më ntehnëkëhni vële kakëniho Pol va: «Dafëryina wës li!»³ Awa Pol më ntehnëk: «Wëjë ndafëf Wënu ña, wëjë ale wëntëlëk gë mir le yerënik yi! Ntañaru ahitiño gante nësëk sariya ka, bare ntidu ile ñwëyëk sariya ya: ntehnëru ryafiwu.»

⁴ Vële yeho darëf Pol va më ntehnëniha: «Njëtëru bi njewëruha asëna wasadëha asankaf ava Wënu ña?»

⁵ Pol më ntëkwakëhni: «Vëyënta mën, yëtaka asëna wasadëha sankaf ye. Toña ye, kerik kayëte Wën hna: “Yewëdilihahna ale ye asankaf bulunda hu ya.”»

⁶ Pol njëtëko vële yeho Mbara Vëhitiñ va fop vëryampo wasaduse yeho, wëyëntaw va wafarise. Soje umë ndekahnëko bulunda hna: «Vëyënta mën, Farise yebu do wafarise ye warëm mën wä do soje ikwëtahn fu wësëm va mbëhnëdëni hitiñandëbu.»⁷ Ante nësëko watac ña, nkwajëla cankaf yeho yëbëlan wafarise wä gë wasaduse wä, do mbarëla ña pitëlëko nke wakore waki.⁸ Koyëna nkeho kabi wasaduse wä vëhni lehnëko wësëm va vëvëhnëdëfina, do wamëleka gë wayine wayena, bare wafarise wä vëhni kwëtahnëniho watac fop.

⁹ Nkelehn sonko sankaf kore hna. Vëharanñ sariya vëryampo hnë wafarise hna, matëniho konkëndëni dus, ndekandëni: «Ñoñ nulëfuhna ile ntëtëk ayi asan. Kod nke mpëd mëleka ma iyir hnësëhnëka.»¹⁰ Sonko ya njakëko hafo Kumanda ya ntaka antë citëlëniha Pol fagant lëw hni. Awa më ntehnëkëhni wasodafë walëwu wä canëniha Pol fagant lëw hni mbokaryëniha gë kanj.

¹¹ Ga mëdëk, Ahwëhn a njiko vëhni Pol hna ntehnë: «Antë ntaki! Sedë mën yeru ani Yerusalem li, ayenëhno fëna Rom hna.»

Pol urënd tëndënde

¹² Ga pacëk wasëwif wëryampo më nkwëryëlëni; ntëkëni haryënk Wën antë mbok tokëni do ceni hafo ndawëniha Pol.¹³ Vële wëryëlëko watac va ntëbiniho vahnë wafëhw wahnah.¹⁴ Më njini wësankaf wësëna wasadëha hna do gë vicër hna ntehnënihëhni: «Ntëkëbun bokëdflëfuhna rokëfu ma sefu inë afo ryawëfuna Pol.¹⁵ Awa wuhnë, gwëryëlëryin gë Mbara Vëhitiñ va, tëyëryina tame Kumanda yi mbok njonëhniwuna Pol, alehnuna ñadun afëcëtawu soje lëwu ya. Ge fuhnë ye pëhwëtabun ryawëfuna tëkahnind ani ya.»

¹⁶ Bare aju acëru asëval Pol umë nkwëryëk ga nësëde watac. Awa, më njik kanj hna pëyahna Pol.

¹⁷ Awa Pol më macëka asankaf wasodafë ryampo ntehnë: «Yoryehna anj jar Kumanda hna kabi inë hwëhn nafa ñad payahna.»¹⁸ Arac më njoka jar ña gë Kumanda do ntehnë: «Pol, ale sëdika lehnëko yonëhniyina anj jar; inë ñad pëyaï.»

¹⁹ Kumanda ya më pëlaka jar ña wák yi canaryëka do tëya: «Ye yađu afëyawo?»

²⁰ Jar ña më ntëkwaka: «Wasëwif wä nkwëryëlëni tëyënihi ayonëhnihi Pol acahn Mbara Vëhitiñ hna. Ntehnëdëni ñadëni pëcëtani soje lëwu ya wapacëk.²¹ Bare antë alëkwahni. Ntëbini wësan wafëhw wahnah vële fëhwëtak ndawëniha va. Ntëkëni ñoñ wërokëdëfina, wësëdëfina ge gena ndawëniha. Tame fop pëhwëtani; mawëhu ña fo napëdëni.»

²² Awa Kumanda ya më ntehnëka jar ña: «Antë afëyahna wëla aryampo wante fëyaruho ñi.» Tac tavëlehna mboka.

Pol Sesare hna

²³ Kumanda ŷa më macëkëhni taŋ wa-ofisiye waki walëwu do ntehnëhni: «Barëpëryinëhni wasodafe wakeme waki, gë wasodafe wahwëhn wafahnac wafëhw mbëd gë wahi do gë wakeme waki vëhwëhn viwëta. Pëhwëtani njeni Sesare; kahnëta ŋa wëwati imbëd gë wahnah g'umëd ga ye. ²⁴ Pëhwëtanëhnëryina Pol fëna wafahnac, ayowuna yam fo vëhni guverëner Felikës hna.»

²⁵ Tac më kerëhnëka Guverëner ŷa anj kayëte:

²⁶ «Asankaf alënah Felikës, ami, Këlod Lisiyas yaŷëryidëhi.

²⁷ «Asan ale yëdanahnëryidëmina aŷi wasëwif wã fëlakawo do ñadëniho ndawëniha. Awa më rëkibu gë wasodafe mën wã lëcëbuha, kabi njëtabuho ale kwëhnëk Rom ye. ²⁸ Ñadëfuho yëtu bi soŋe ye ndëñanëniha wasëwif wã, awa umë yobuha Mbara Vëhitiŋ ntëw hni hna. ²⁹ Awa tëkatëbuho pëlanaha kabi dënënedina sariya lëw hni ŷa, ñoñ gena ile hode ndawëhni ma cëdahni. ³⁰ Bare takan pëyayibu wasëwif wëryampo pëhwëtani soŋe ndawëniha. Umë yëdanahnëryidëmina hara napëla mbiŷ, do njëtandanëbuhëhni wasëwif wã ŷal hu hna tëfëka pëyahnëni ile lavëkëhni g'umë ŷa.»

³¹ Wasodafe wã umë njiryeryëniha Pol g'umëd fo gë Antipatëris gante ntehniniho ka. ³² Ga pacëk, mbokalehnëni gë kaŋ lëw hni, tavënihëhni vëhwëhn wafahnac va fo tëkaryëniha hafo vëhni Felikës hna. ³³ Ante tëkëni Sesare ŋa, vëhwëhn wafahnac va më njëdaniha Felikës kayëte ŋa do njëdahnnëniha Pol. ³⁴ Guverëner ŷa, ga karanjëk kayëte ŋa, umë tëyëka Pol bi avë resiŷo ŷëhne ye. Më ntëkwaka: «Avë Silisi yëfu». ³⁵ Awa Felikës më ntehnëka: «Nkwëryëdëmi ge tëkini vële yelëku va.» Tac më ntehnëk kwëti Pol cery cankaf Erođ hna, do njëkande.

24

Pol haryënkwa Guverëner Felikës

¹ Ante ndëcëko wafac imbëd ŋa, asëna wasadëha asankaf, ale waciko Ananiyas ŷa, tëkëniho Sesare hna gë vicër do gë ale hnësëhnëdëhëhniwo vahné ale waciko Terëtuyus, soŋe pëyaniha guverëner ŷa ile ntik Pol ŷa. ² Pol macijiko do Terëtuyus pëgwëlehn pëyahnënd: «Alënah Felikës, ucankaf hu ŋa njonëhnikëfu yam hnëŋah do hwëhna hakili hu ŷa gwëcëtëk viŷë viyabah nkal li. ³ Camehniru g'intawary pacah soŋe fop vile hnuŷadëfun kwëlëkwël va, hn'ile-wo-le hna. ⁴ Soŋe ant'avëŷehni hnani ŷa, muntadëmi aŷaw g'ipërëna hu ŋa ahnëpa fu toye.

⁵ «Tëkatëbun aŷi asan alakah dus ye. Tënkëdëlehnëdëhëhni wasëwif wavë duniŷa ŷi fop, do fëna asankaf vërfal Yesu mbë Nasaret ye. ⁶ Ñadëho dënk nti ile sëvak Cery Wën Cankaf hna, awa tac pëlabunëhawo. ⁷ [Ñadëfunëho hitinjëfuna gë sariya lëw fu ŷa, bare Kumanda ŷa, Lisiyas, më njijëk tebëfuna gë fanka. ⁸ Tac më ntehnëkëfu ŷal hu hna tëfëka yijëfu afëyayi ile ntikëfu ŷa.] Ge tëyëruha, njëtëdu wëjë dënk wante hnësëbun ŋi fop toña ye.»

⁹ Wasëwif wã njaŷënëniho ile nësëko ŷa ntehnëni: «Ha, ile nësëk ŷi fop toña ye.»

Idëkwa Pol ŋa

¹⁰ Awa Guverëner ÿa më ndëkwanëka Pol teba wanës ña. Tebalehn ntehn: «Njëtëbu wabëhn wayabah ye kobëri ga kitiñahnëduhëhni vahne va nkal li. Soje umë hnësándëbu g'ikwëtahñ haryëñkw lëw hu. ¹¹ Kodu ayëkëlehn wëjë dënk, dëbëna wafac pëhw gë wahi ga njihahnibu Yerusalem soje icëmb Wënu ña. ¹² Do ahnë nulohna ga konkëntëdebu Cery Wën Cankaf hna ma ga matëndëdëfuhëhni vahne ntini sonko vacaliña hna, do gë hn'inañ hna. ¹³ Do fëna wëÿi vahne ñoñ vëhwëhnana ile tufahnëdëni toña ye wanës wadëw hni ñi. ¹⁴ Bare wañi ye toña ÿa: Wën warëm fu ña ryokuñëhnëdëbu rëfatëndu Ankañ Ahwëhn a, nte ntehnëni gena catah ña; kwëtahñëbu ile-wo-le herik vëkayëte Sariya hna do gë vëmba wakila hna. ¹⁵ Inji kwëtahñ hwëhnañbu, vëhni fëna kwëtahñ tac dënk kwëhnani, vëhni fop, vëli wameh gë vësatah per mbëhnëndanëdëni. ¹⁶ Soje umë ye hn'ile-wo-le nkebu hna njawërdëfëfu liwu kwëlëkwël ile satëk haryëñkw Wën hna do gë vahne hna.

¹⁷ «Ga mbiyëk wabëhn wayabah yijëla Yerusalem, umë vokajëbu yonëhniwëhni uryema koryi wasëwif wale hwëtahñëk wä do sanëhnëwa Wën mën ña sadëha. ¹⁸ Umë lidëfëhuo ante tëkatënihowo selele Cery Wën Cankaf ña ante puhnadëfëhuo pacëna ña; gelëfunohna gë kore, matëndëlewöhna fëna sonko. ¹⁹ Bare wasëwif wëryampo wavë resiyo Asi wä hnam nkontiniho. Vëhni rëfakëha kahnëni haryëñkw hu pëyahñëni ile libu ÿa, ge nke ile lavëkëhni g'ami. ²⁰ Ma hnë vële ye hnani vi, ge nuko inë wëh ile libu ante njoyibuho Mbara Vëhitiñ vëlëw hni hna, pëyahñ. ²¹ Kabi ntehnëbuho vahne va mbëhnëdëni, soje rac hitiñahnëdunëho doll!»

²² Felikës njëtëko d'us Ankañ Ahwëhn a. Awa, umë karacëk kiti ÿa nkañ kawäry ntehn: «Kitiñëdëmu ge Lisiyas njijëk.» ²³ Umë ntehnëka ofisiye le hwëtehnahnikawo Pol ÿa tëfëka njëkanda, bare ant'awëmayëhna d'us, do ant'awëmayëhñëni vëlëwu va njijëni ndemaniha.

Pol haryëñkw vëhni Felikës gë Dërusi

²⁴ Ga ndëcëk wafac, Felikës tëkiniho g'asëvalu Dërusi, ale yeho sëwif ÿa. Umë payehnëko njinëhni Pol do nëpakawo nës soje ikwëtahñ Yesu Këris ña. ²⁵ Bare Pol, umë pëgwëk nësënd gante tëfëka nke ahnë nëñahna Wënu ña g'umë, awëñk nkaf hu ña do gë kiti vahne nte yejëk ña. Awa Felikës ntakëlehna tañ, më ntehnëka: «Tame gwër nke, soje dol ÿa! Ante njivëmadëho ña mbokëdëmi wäci.» ²⁶ Felikës ntiyahñëkawo fëna Pol njëfadëha koryi. Soje umë macehnahnëdëhawo wati-wati nësëlëndëni.

²⁷ Wabëhn waki ryëcëko koyëna, tac Felikës, Porësiyus Fesëtus, hnëmpëtëkawo, bare kabi Felikës, ñadëho wasëwif wä nëñëhni g'umë, umë tavëka Pol kaso hna.

25

Pol haryëñkw Fesëtus

¹ Awa Fesëtus tëkëko hnë resiyo Sesare, hn'ile nawëd hna, do wafac warar fo ntiko matëlehn hnam nji Yerusalem. ² Hnam vësankaf vësëna wasadëha va gë wicër wasëwif va njijëniho pëyaniha ile ntik Pol ÿa. ³ Tac këladënihawo mañëhnëhni njoyi Pol Yerusalem. Ñadëniho koyëna kabi wasëwif wëryampo pëhwëtanio ndawëniha Pol nkañ hna ge njiryeryëde gë Yerusalem. ⁴ Fesëtus më ntëkwakëhni: «Pol Sesare hna cëdik, do biyëdina ami dënk mbokadëfu hnam.» ⁵ Më mbok ntehnëkëhni kat:

«Arabi vësankaf hun va njiđeni rëfëlefû g'ami yifu gë Sesare. Njiđeni pëyahneni age inë wëh ntik ayi asan!»

⁶ Fesëtus mpëd wafac imbëd gë warar ma ipëhw ñëwëko Yerusalem hna, tac më mbokak gë Sesare. Ga pacëk umë njik ntaña kitiņa hna soje kitiņa Pol do ntehn njoji. ⁷ Ga tëkik Pol, wasëwif wale wätiko Yerusalem wa kwërënihawo do nësëni wanës wayayah wayabah, bare ñoñ vëhwëhnalohna ile rufahnëd wanës wadëw hni ña toña ye.

⁸ Awa Pol, më lehnëko: «Ñoñ ñwëyëhnëla sariya wasëwif, do dila wameh Cery Wën Cankaf hna, do dëntahnëlëwähna fëna asankaf a Sesar.»

⁹ Bare Fesëtus ñadëho wasëwif wa nëjëhni g'umë. Soje rac tëyahnekawo Pol: «Ñadu bi ayi Yerusalem ahitiņi hnam?»

¹⁰ Pol më ntëkwaka: «Haryënkwi kitiņa Sesar hna kahnëbu do haryënkwi hnaņi kitiņa tëfëko hitiņiwu. Njëtëru d'us wëjë dënk ñoñ dilëwëhni hna bulunda wasëwif wi. ¹¹ Ge menëbu, ge ntiġu ile rëfëko ryawahniwu, ñwëyëda icëm inġi. Bare ge wante nësëdëni wëyi ña kwëhnana nkaf, ahnë kwëhnana fanka njëdahno hnë vëhni ndawëniho. Mëcabuha Sesar kitiņëfu!»

¹² Ga nësëk koyëna, Fesëtus më nulëni gë vëyab vëlëwu va, tac më ntëkwaka Pol ntehna: «Sesar wëcaru kitiņi, awa njiđu kitiņi Rom hna.»

Pol haryënkwi vëhni Agëripa hna do gë Berenis

¹³ Ga mbiyëk wafac toye, ahnañ a Agëripa g'acëru asëval ale waciko Berenis njiđëniho Sesare, nkañiniha Fesëtus. ¹⁴ Kabi wafac wayabah ñadëniho ntini hnam Fesëtus më tëyëka ahnañ a soje Pol ya, ntehna: «Felikës asan aryampo ale sëdik taveryëkowa. ¹⁵ Ante njiġuho Yerusalem ña, vësankaf vësëna wasadëha va gë vëvë karyënkwi bulunda wasëwif va, njiđëniho pëyaniho ile ntik ya do muntaniho hitiņëwa ndawi.

¹⁶ «Bare umë lëkwabuhëhni: “Namu vë Rom ya mbañëk yëdahni ale sëdik hara nësana soje lëwu ya haryënkwi vële sëdehnëka va.”

¹⁷ Awa tëfëlibunëho gë vëhni. Ntiġuho ñap ga pacëk, më lañaġu kitiņa hna, do fayehnu njoji asan arac. ¹⁸ Vële sëdehnëkawo va tëkiniho bare ñoñ vëhnësëlohna, wëla uryampo wayayah wante hnahaġuho ntik ña. ¹⁹ Soje ikwëtahn wasëwif nkwaġëlëdëniho g'umë do gë soje ale wacëde Yesu. Asan arac cëmëk, bare Pol umë lehnëk mbëhnëk. ²⁰ Kabi kodëwohna hitiņi isifa wanës më rëyëbuha Pol bi ñad nji Yerusalem. Hnam kode kitiņi. ²¹ Bare Pol pecehnëka mëcagna Sesar kitiņa umë. Soje umë lehnahnëbu tavi kaso hna do njëkande hafo ante kodëfu yëdahnewa gë vëhni Sesar ka.»

²² Awa Agëripa më ntehnëka Fesëtus: «Ami dënk ñakëndëbu wëryëwa ayi asan.»

Fesëtus më ntëkwaka: «Acahn nkweyëduha.»

²³ Ga pacëk, kore yaġah hacakëhniwo g'untënah Agëripa gë Berenis. Tënkëlahnëniho gë vësankaf wasodafe wa do gë vële yak yëtik bulunda va bambery cery cankaf hn'ile nkwaġëlëdëni asankaf gë vahnë ña. Awa Fesëtus më ntehnëk njoji Pol. ²⁴ Ga tëkaryijik Fesëtus më ntehnëk: «Ahnañ Agëripa gë wuhnë vële yentik ani vi fop, wëliho soje ayi asan njiġahniho bulunda wasëwif wa fop pëyaniho Yerusalem hna do gë hnani, ndekatëndëni: “Ayi asan tëfëlahna nkonti d'uniya li: tëfëka ndawi.”

²⁵ Bare ami, ñoñ nula ile ntik hođe ndawähni. Bare kabi umë dënk wëcaka Sesar, pëhnaġu yëdahanëwa nji kitiņa Rom hna. ²⁶ Ñoñ nula ile

hodëfu herëhnëwa Sesar soje lëwu ya. Umë wãcehnahnibuha karyënkw hun, do dënk haryënkwehu wëjë, ahnaŵ Agëripa, soje tëyi bi waŋëhne wameh ntik wante herëndëbuha Sesar. ²⁷ Ntifu koyëna kabi ntiyahneko, njëdanahnihna Sesar do pëyahni ile cëdahnik ya, kwëhnana nkaf.»

26

Inësa Pol ŋa

¹ Agëripa më ntehnëka Pol: «Tebary wanës ŋa ahnësa soje lëw hu ya.»

Awa Pol më ntëkwak g'ivák lëwu ya do nësa soje lëwu ya ntehn: ² «Ahnaŵ Agëripa, dol natëko gante kolëbu hnësawu haryënkw lëw hu soje fop wanës wante nësëni wasëwif nta mën ŋa, ³ kabi njëtëru dus fop namu lëw hni ya do gë nkwaŋëla ntëw hni ŋa fop. Soje umë muntadëmi ahnëpawo g'iduñëna.

⁴ «Wasëwif wã fop njëtëni njasa mën ŋa kobëri utah mën hna; njëtëni gante nkebuho ka kobëri wapëgwa hna, fagant ßulunda lëmën hna do gë Yerusalem hna. ⁵ Mbiyëk ga njëtëniho do kodëni nkeni wasedë mën, ge paryi ñadëni, gë vële yak satëk, rëfëd namu wasëwif wapacëk va nkentibu: vëhni ye wafarise wã. ⁶ Do tame njojibu hnë kitiŋa, kabi kwëtahnëbu Wënu ŋa ntid ile nësëhnëkëhniwo vacërakëlo fu va. ⁷ Wahnënk ipëhw gë wahi Isërayel wã kwëtahnëni nudëni ga ntiyak watac, do soje rac ndokujëhnëdëniha kwëlëkwël Wënu ŋa, g'umëd gë g'anent. Ha, ahnaŵ Agëripa, soje ikwëtahn tac pëlahnëniho wasëwif wã! ⁸ Wuhnë wasëwif wï, soje ye worun kwëtahnëluhna Wënu ŋa mbëhnëndanëdëhëhni vësëm va?

⁹ «Ami dënk nahabuho wëtaryu gë wafere wã fop uŵac Yesu mbë Nasaret ŋa. ¹⁰ Umë libuho Yerusalem hna: vësankaf vësëna wasadëha va yëdakowo fanka farac do cëdëbuhëhniwo vahnë Wën vëyabah; do ge ndawëdëniho caŋahnëdëhowo. ¹¹ Ndapëdëfuho vacaliŋa va vërehnëndëwëhni do yawërëndu ravëtehnëwëhni ikwëtahn dëw hni ŋa forosima. Ntawëdëhowo gë vëhni afo yindu vërehnindëwëhni vankol vakawary hna.

Gante kwëtahnëka Pol Ahwëhn a

¹² «Koyëna fac ryampo Damas yidëfuho, gë fanka fale njëdanihowo vësankaf vësëna wasadëha va. ¹³ Ahnaŵ Agëripa, lav a nkëhnëko tæk nkaf li, ante njidëfuho ŋa, do nuhuho humpen ga matik g'ambin. Humpen hutac ntëbëko lav wï. Umë njijëk penëkëfu gë vële rëfëlëßunëho va. ¹⁴ Njobunëho fuhnë fop do wëryëlehu kopa ga ntehnëdëho gë wanës Wa-ebëre: “Sol, Sol, soje ye vërehnëduho? Cërehnaŵu wëjë had yihni ile hasëd ryoko ile keryande.”

¹⁵ «Umë rëyëßu: “Ahwëhn, mo yeru?”

«Ahwëhn a më ntëkwako: “Ami, Yesu, nte vërehnëdu ŋa ye. ¹⁶ Matëry ahahn; tufëhnami soje aye aryokujëhn mën, ayehahn sedë mën, pëyaduhëhni vahnë va gante nuruho dol ka do le yađëmi rufi ya fëna. ¹⁷ Keryëdëmi gë wasëwif wã do gë vële wok vëyena wasëwif hnë doku le fayëdëmi hna. ¹⁸ Payëdëmi ayi ayesëhnëdëhni, ntihetëduhëhni umëhwëry hna, mbokaryëduhëhni gë humpen do ntihetëduhëhni hnë imëk Sintani hna soje avokaryëhni gë Wën. Ge kwëtahnëniho ami, nuyađëni itavëhn wameh wadëw hni ŋa do gë yëwa hnë vahnë vële hwëtahnëka Wën hna.”

19 «Ahnaŵ Agëripa, ɲwëŷëda waɲi wanës wante w̄atik g'ambin ɲi. 20 Pëgw Damas, Yerusalem, Yuɖe hna fop hafo vëvë wayal wayëntaŵ va pëyabuhëhni tëfëka nkwëcëtani vankeya vantëw̄ hni va, mbokani gë Wën do tufahnëni paryi nke nkwëcëtani. 21 Soɲe umë pëlahnëniho wasëwif w̄i Cery Wën Cankaf hna do ñadëniho ndawëniho. 22 Bare hafo dol Wënu ɲa ndemaðëho kwëlëkwël do hnani nkebu soɲe yëtëdanëwëhni cedeya mën ɲa vahnë fop, vële hwëhna nafa gë vële wok vëhwëhna per. Ñoñ nësëda haŵary ge gena ile nësëcëniho tëkid hnë vëkayëte wakila gë Moyis ŷa fo ye. Umë ye: 23 afo Arëhnaŷik a korot; umë yeɖ ale ryënkweɖ mbëhn vësëm hna do tufëcëhëhni nkaŵ ipëh ɲa gë humpen hudëwu ha wasëwif w̄a do gë vële wok vëyena wasëwif.»

Pol ñad Agëripa kwëtahn

24 Pol nkoko nësand ante ndekako Fesëtus ntehn: «Cenaki, Pol! Karaɲëru hafo cenayi!»

25 Pol më ntëkwaka ntehna: «Alënah Fesëtus, cenalohna. Wanës toña do gë hakili fërën hnësëcëfë. 26 Ahnaŵ Agëripa njetëk waɲi fop, soɲe umë hnësandëfë g'ikwëtahn tase lëwu. Pacëko njetëk waɲi fop kabi waɲi diyana hn'ile nok nuyina. 27 Ahnaŵ Agëripa, kwëtahnëru bi wanës wakila ɲa? Ha, njetëfë kwëtahnëru.»

28 Agëripa më ntëkwaka Pol: «Ge nkoru ahnësëhnëndo ntiyahneko biyëdina kwëtahnëcëfëfëhu Yesu.»

29 Pol më ntëkwaka: «Araɲi nkekënd, mbiyëk biyëna! Wëjë, gë w̄uhnë vële hnëpadëho dol vi, ndëwadëfë g'idëma Wënu ɲa ayewu fop g'ami ki, bare hara vankëna këm!»

30 Wati rac ahnaŵ a, gë Guverëner ŷa, gë Berenis do gë fop vële yentiko hnam va matëlehnëni. 31 Cahnëcëniho nësëlëhatëndëni: «Ayi asan ñoñ dina ile rëfëka ndawahni ma cëdahni.»

32 Agëripa më ntehnëka Fesëtus: «Ayi asan kokënde tavi age mëcakëndilahna Sesar.»

27

Uyas Pol

1 Ga pëhnaŷik hayëndifu hnë sisikulu yiryeryifu Itali, umë nufik Pol gë vësëdik vëhaŵary, kwëtëhnahnëkëhni ofisiye kore wasoɖaɖe Sesar Ogusët, ale w̄acik Yuliyus fëna. 2 Arisëtarëk avë Tesalonik mbë Masedëwan yentiko gë fuhnë. Më hayëbun hnë sisikulu le hwëhniko hnë nok mbë Adëramit do yadëho tëf wahnaŵ resiyo Asi hna, yilehnëfë.

3 Ga pacëk më rëkëbun Sidon. Yuliyus, g'ufacah ntaŵary dëwu ɲa, më tavëka Pol ɲi, ɲjëkihni wëlawo walëwu w̄a nuŷahni ile valëka. 4 Ga matëbun hnam, umë yibun fagant wov hna. Kabi pankëlëcëfëfunëho gë sël ŷa, yilehnëfë gë cape Tinti Sipër. 5 Më rëfëbun ðarël Silisi gë Pampëfili rëkëlehnëfë Mir, resiyo Lisi hna. 6 Hnam ofisiye wasoɖaɖe ŷa më nuk sisikulu le hwëhniko Alekësandëri ga njid Itali do më kayëndëkëfë. 7 Hnë wafac waɲabah njidëfunëho wajira fo, do g'ambër cankaɖ tëkëbunëho ðarël hn'ayabok nte w̄acik Kënid. Hnë wati rac sël ŷa memayëhnëkëfëno yifu karyënkw, awa më rëfëbun Salëmone mbë Tinti Këret do ryëcëfëfë gë cape inte hákëcëhëfëfëno sël ŷa. 8 G'ambër cankaɖ ndëcëbunëho hnam rëkëlehnëfë, le macëɖe «Hahna Fërën», nte kakëni g'ankol Lase ɲa.

⁹ Bare mbiyëbunëho dus nkaŵ hna do pëgwëko ntakënd uyas fu ŵa, kabi fac le suŷahnëde ŷa* tëko ndëc. Soŷe umë nkabëkëhniwo Pol ntehn: ¹⁰ «Vëyënta mën, kamahnëbu uŵi yas kata fo yed karyënkŵ: sisikulu ŷi g'ile ndibëk per përëkađ, do fëna fuhnë dënk kodën cëmin hnam.» ¹¹ Bare gena Pol kwëtahnëko ofisiye ŷa. Ayaryary sisikulu ŷa g'ahwëhn sisikulu ŷa yeho. ¹² Kabi sëla rac yivëlohna g'alu ga, vëyabah vëvë sisikulu va pëhnaniho njini hafo sëla, hnë Tinti Këret hna, ile ŵaciko Fenikës, ge kodëni. Hnam kodëniho cowani sël ŷa do ndëcëteni alu ŷa.

Sël sankaf ŷa wov hna

¹³ Sël pëgwëlehn cëlënd wajira fo, do ntiyahnëkëhniwo kodëni ntini gante pëhwëtaniho ka. Awa më matëndëni waryëhwëra wale hahnëndande sisikulu ŷa do kahnëtalehnëni nko tëfëndëni wov le ye Tinti Këret ŷa. ¹⁴ Bare biyëna sël hwëhn fanka sankaf le ŵacëde «Erakilona†», pëgwëlehn cëlënd gë fanka do ¹⁵ njoryaryëlehn sisikulu ŷa. Kodilohna mbok nji pankelatëndëni gë sël ŷa awa umë ravëbun njofu. ¹⁶ Më rëfëbun gë wov fatinti fatoy fante ŵacik Koda hna. Tinti rac hakëkëfuno toye sël ŷa. Hnam g'ambër cankaf mäkëbunëho ryojëfu fakulu fatoy fante fehande fa hafo hayëndëfu sisikulu hna. ¹⁷ Ga kayëndëni sisikulu hna vëryokuŷ vëvë sisikulu va umë ntampaŷëni ñabëni waryeyët caharaŷ sisikulu ŷa. Tac kabi ntakëkëhniwo antë poha hnë nkëryal bë wov Siyërët‡ hna, më cëlëndëni ryëhwa sankaf le ŷayëtëđ iyanc sisikulu ŷa do tavëni sël ŷa njohni. ¹⁸ Ga pacëk, kabi nkoko mbërehnëndëfu sël rac, vëryokuŷ va më pëgwëni ntonëndëni gë wov ile ndibëko sisikulu ŷa. ¹⁹ Fac rarëna hna umë mbokëni ntonjëni gë wov, vëhni dënk, viyë vile yaryaryande sisikulu ŷa. ²⁰ Hnë wafac wayabah golohna nunde ulav ŵa gë wahol ŵa per, do sël ŷa nkoko cëlënd gë fanka hafo golëfunohna hwëtahnëfu pehëđëfun.

²¹ Vële yeho sisikulu va mbiyëkëhniwo rok roka ŷa. Awa Pol më matëk haryënkŵ lëw hni ntehn: «Vëyënta mën, tëfëkawo ahnëpawuno, do antë kahnëtayin Këret hna hafo njijin nuŷayin iŷi kata. ²² Tame muntadëmu aŷabu wasakahn hun ŵa: wëla aryampo hnë wühnë cëmëđina; sisikulu ŷi fo fërëkađ. ²³ Gumëđ ga mëleka Wën hunte hwëhnëko, do ryokuŷëhnëđëfuh, njijakëh ²⁴ pëyawo: “Antë ntaki, Pol! Afo arëk haryënkŵ Sesar, do soŷe lëw hu Wënu ŷa pehëtaryëđëhëhni vële rëfëlërun vi fop.” ²⁵ Awa vëyënta mën, ñabëryin wasakahn ŵa! Kwëtahnëbuha Wënu ŷa: gante pëyako ki, fop nked. ²⁶ Bare hnë tëfary Tinti tëfëka pohayin.»

²⁷ Fac hwëhn pëhw gë wahnah ŷa yeho ga njohandëhëfuno sël ŷa wov Mediterane hna. Fagant g'umëđ ga, vëryokuŷ vëvë sisikulu va ntiyahnëkëhniwo vambëŷ rëhabun. ²⁸ Umë ntonjëni ryeyët le ŷaŷande itëw wov ŷa; më tëkatëni tëw iŷa wametër wafëhw warar g'imbed gë wahi ye. Ante mbokëbun yifu ŷaŷët toye ŷa, më mbok ntonjëni do tëkatëniho wametër wafëhw wahi g'imbed gë warar ye hnam. ²⁹ Ntakëkëhniwo antë sisikulu ŷa nkëw wëraka, më ntonjëni kamëhni waryëhwëra wahnah wale hahnëndande sisikulu ŵa do ñankahnëkëhniwo pac ñap. ³⁰ Hnë wati rac vëryokuŷ vëvë sisikulu va njëkëlëndëniho gante pehandëni; umë

* **27:9** 27.9 Fac le suŷahnëde ŷa: Gë sepëtambër ŷa ma okëtobër ŷa nked. Ge ndëcëk rac, uyas ŵa ntakëđ. † **27:14** 27.14 Erakilona: Rëv sankaf le watif gë cape pëhna lav ŵacik koyëna. ‡ **27:17** 27.17 Siyërët: Umë ŵacëde iŷi wati Libi.

cëlëndëni fakulu fa gë wënka, ntini had waryëhwëra wã ñad cëlëndëni haryënkw sisikulu hna hara gante pehahnëdëni njëkëlehnëdëni. ³¹ Bare Pol më ntehnëka ofisiye wasodafe yã gë wasodafe walëwu wã: «Ge vëyi vësan vëwontina sisikulu li, Wënu ña pehëtëdëlihna.» ³² Awa wasodafe wã më ntëpëtëni rryeyët ile fokahniko fakulu yã tavëlehnëni nji.

³³ Pacëlohna ten, muntatëhni Pol vëhni fop tokëni iñë. Më ntehnëkëhni: «Dol nke wafac pëhw gë wahnah ga nkerun hn'ufëmpëhna hna sisikulu li, do ñoñ tokëdiluhna. ³⁴ Awa ami kamëna yëhnëdëmu aroku, ge ñadiluna asëmu. Yëtëryin, wëla ahnë aryampo hnë wühnë cëvëdiluhna imul dampo.» ³⁵ Ga nësëko watac, më nufëk mburu, camehnëka Wënu ña tase vahnë fop, tac nkubëlehnëk do tok. ³⁶ Awa vëhni fop nja wënantëlehnini do pëgwëlehnëni tokëntëndëni. ³⁷ Vahnë wakeme waki gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd g'aryaw (276) yëbunëho fop sisikulu hna. ³⁸ Ante tokëbunëho hafo fihñëfu ña, më ntonjëni roka yã gë wov ñayëtahnëni idif sisikulu ña.

Ipërëka sisikulu ña

³⁹ Ikëd vambëñ nudëniho ante pacëko ña, bare wëla aryampo hnë vëryokun vëvë sisikulu va yavëtëlohna hn'ile nkebunëho hna. Umë pëhnnani pohëni sisikulu yã hnam ge kodëni. ⁴⁰ Awa më pëtëni waryëhwëra wale hahnëndahnëde sisikulu yã tavëni wov hna; wati rac dënk pëtëlehnëni waryeyët wale yabahniko wadëhwa wade satënanëho sisikulu yã. Tac matëndëni ipand inte yiryeryëd karyënkw soje sël yã peña, pañëni g'itëfary. ⁴¹ Bare sisikulu yã më njik pohak hnë yëbëlan wavënkwehn nkërëyal, teryalehn hnam. Ankaf sisikulu ña më pohak dus nkërëyal hna, kodilohna mbok nënkëlehna, tac wavonkëlo wënka, wahwëhn fanka ña, më nihëk sisikulu yã kamëhni.

⁴² Watac ga ntiyak, wasodafe wã ñadëniho ndawënihëhni vësëdik va, soje ahnë antë peh ge ndëfad wënka hna. ⁴³ Bare ofisiye yã ñadëho pehëta Pol awa më tavëtehnëkëhni ile ñadëniho ntini yã; më ntehnëkëhni vële holëk wënka va ntëbani ndëfani ndanëni. ⁴⁴ Tac vëyëntaw va pëlani vacal ma vanihel sisikulu va, tefënihëhni. Koyëna ndanëniho vëhni fop yam fo hara ahnë cëmëna.

28

Hnë Tinti Malët hna

¹ Ante ndanëbunëho fuhnë fop yam fo ña, më fëyayibun Tinti rac Malët macik. ² Vële lëdëk hnam va më kacanihëfu g'untënah cankaf; pëdëhnënihëfu hwëdëh hucankaf, kacahnënihëfu, kabi tëvëdëho do huji ha njoko. ³ Pol më mbarëpik kore wadëhwa, ntab hwëdëh hna, bare lën më cahnik yahak hna ñarëka vák li, nkolehna hnam. ⁴ Vëvë Tinti rac va, ante nunihna lën yã ga ntasad vák Pol hna, më ntehnëlëdëni: «Ayi asan lëk aryaw vahnë ye. Pehik wov hna, bare Wënu ña mawëna nkonti duniya li.» ⁵ Bare Pol më cëlëvëtake lën yã hwëdëh hna do davëdilawohna anjar ña wëla toye. ⁶ Ntiyahnëkëhniwo nudëniha tameki ga matëka vák yã ma njod cëmëlehn tan, bare ante napëniho hafo mbiy ña, nunihno ñoñ dilahna. Awa më nkweçëtëni vinahan vidëw hni va, ntehnëni Pol wën ye. ⁷ Wëha yeho darël hnam wale kwëhnëko asankaf Tinti ale waciko Pibëliyus. Më ntëvakëfu lëv sankaf hnë wafac warar. ⁸ Hara rëmu pad hna nkeho: ures yak mbahn tesëko do donk yaryaryëdëhawo fëna.

Pol më njik njëka do tindëka wëbák ña, njëfanëka, njërenëlehna. ⁹ Ga ndëcëk umë vëres vëyëntaw vëvë Tinti va fop njijëdëniho do vëhni fëna njërenëkëhniwo. ¹⁰ Umë njëdanihëfu untënah cankaf do, ante tëkëko wati ile vokahnëdëfun gë wov ña, njëdanihëfuno ile valëkëfuno soje uyas wã fop.

Tëkëdëni Rom hna

¹¹ Ga nuÿabun wadepera watar hnam, më hayëbun sisikulu ile hwëhniko Alekësandëri hna, ile wacëdeho «Diyosëkur*», ile yeho hnë Tinti wati wëh hna fop. ¹² Rëkëbun Sirakis do ñëwëbunëho hnam wafac warar. ¹³ Tac vok ryëcalëlehnëfu rëkëfu hn'inaw Regiyo. Ga pacëk, sël pëgwëlehn cëlënd, do hnë wafac wahi rëkëlehnëfu hnë sëla Pusol hna. ¹⁴ Vële hwëtahnëk rëkatëbunëho hn'inaw tac. Umë tëyënihëfu yëwëfu gë vëhni soje wafac mbëd gë wahi. Tac ryëcalëlehnëfu gë wapary fo gë Rom ka. ¹⁵ Vële hwëtahnëk vëvë Rom va njëtaniho njijëbun, vëhni njijëdëniho hafo Saha Apiyus hna do hn'ile macëde Vacery Vatar hna kacanihëfuno. Pol nundëhni tunj, më camehnëka Wënu ña do ñab g'ahawary sakahnë hadëwu ha. ¹⁶ Ante tëkëbun Rom ña, më mawëryanik Pol ntëd hn'acery minu fo gë sodafë ryampo njëkanda.

Ikaraj Pol Rom hna

¹⁷ Ante ntiniho wafac warar ña Pol më payehnëkëhni vësankaf wasëwif wavë Rom wã njijëni ÿalu hna. Ga mbarëni më ntehnëkëhni: «Vëyënta mën, mama nkobu dila wëh bulunda fu hna, do dila fëna ile hnëmpëlëk gë namu warëm fu ÿa, pëlayibuho Yerusalem hna do yëdahniwu hnë wasodafë Rom. ¹⁸ Vahnë vërac, ante pëcëtanihowo ña, ñadëniho tavëniho kabi ñoñ vëhnuhna ile rëfëka ndawahnëniho. ¹⁹ Bare kabi wasëwif wã ñwëyëni, më wëcahnëbuha Sesar. Bare dila rac kabi ñadëfu lehnëwëhni wameh bulunda mën ÿa. ²⁰ Soje umë rëyahnému ayiju nulin do hnësëhnu; kabi soje ale napëdëniho bulunda vëva Isërayerel do rëkik tame ÿa ÿabahniwu gë vankëca.»

²¹ Wasëwif wã më ntëkwaniha: «Wëla kayëte nte watik Yude soje lëw hu nuÿalëfuhna do la aryampo bulunda lëw fu ÿa matina hatac njij pëyafu soje lëw hu ile wok yivëna. ²² Bare ñadëfun ahnësëhnëfu wëjë dënk ile hnaharu ÿa, kabi njëtëbun gante-wo-gante nkeni vahnë vële hnësëd wameh soje Nkaw nte rëdëfu ñi.»

²³ Awa më kahnëndëni fac ile mbokëd mbarahnëni gë Pol ÿa. Fac rac njabiniho ntëbi haryënkewëyënkewë tëkatëniha hn'ile ntëdëko hna. Kobëri g'acahnëfëd ga hafo g'anëka ga karanëdëhëhniwo. Gë Sariya Moyis ÿa do gë Vëkayëte wakila ña nësëhnëdëhëhniwo Naw Wënu ña do koyëna njawërdëho kwëtahnëniha Yesu. ²⁴ Bare vëryampo fo wawëko wante nësëdëho ña, vëyëntaw va ñwëyëniho vëhwëtahnëdëna. ²⁵ Wati nte pitëlëdëniho ña, vëwëryëlëlohna yëbëlan lëw hni. Awa Pol më ntehnëkëhni: «Yir Ipacah iña toña nësëhnëkëhniwo vacërakëlo hun va hnë wës kila ale waciko Esayi hna ante ntehnëdëho:

²⁶ «“Yiryeyi alehnëhni iÿi bulunda:
Kodun awëryu dūs bare hara ñoñ yëtëluhna paryi;
kodun ayëku dūs, bare hara nuluhna paryi.

²⁷ Paryi nke iÿi bulunda kambëkëhni vankaf va.

* **28:11** 28.11 Diyosëkur: Vëhi hnë wawën vëvë Gëres ye; vësëp vële heryidëhëhni vëyas hnë wënka wacik koyëna.

Cijani vanëf va

do ndëmëni soje antë vinkër vidëw̃ hni va nu,

antë vanëf vantëw̃ hni va nkwëry.

Ge gena umë njijakëndëni gë yal mën do tavëhna-këndëbuhëhni yërënëw̃ëhni fëna!"[☆]»

²⁸ Pol më mbok ntehnëk: «Tëfëka ayëtu inë ryampo: kabi koyëna nke, tame vële wok vëyena wasëwif va pëyayini wakasëk ipëh nte w̃atik gë Wënu ɲa. Vëhni, nëpadëni wanës watac.»

²⁹ [Ga nësëk Pol watac, wasëwif w̃a kahnëtalehnëni nkwajëlëhatëndëni.]

³⁰ Wabëhn waki ntiko Pol cery nte cosahnëdëho nkehahn hna. Kacafëhëhniwo vële yijëdëho njëkëniha va fop. ³¹ Pëyahnëdëho Naw̃ Wënu ɲa do karanëhnëdëhëniho soje Ahwëhn a Yesu Këris g'ikwëtahn yabah do hara memayëhnina.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Rom Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëk anj kayëte ante nkeho Korent hna wati yas rarëna doku lëwü ya yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'imbëd g'iryaw gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (56 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Nahan nte yak nëfak na tufahnëk hn'iji kayëte Këris ye ale yijëk njëdahn ipeh na vahnë va fop, wasëwif wa gë vële wok vëyena wasëwif. Nkabahnëd wapacëk Wënu na ye Wën ve duniya fop. Fop meninëk do kodënëhna tükënin icëmb Wënu na. Fop mbalëkëfuna afëhët a do paß gë Këris fo Wënu na catahnëka gë fuhnë.

Pol nësëd fëna pañare bulunda lëwü, wasëwif wa, do hak nudëhëhni Wënu na. Wëlin yëb ryampo ile hnëfak: 1.16, 17 «Cëfëhnëdilo hna fëyahnu Wanës Wakasëk na: fanka Wën fale pehëtahndëfëhëhni fop vële hwëtahnëd va ye, wasëwif wa ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. G'ikwëtahn na do soje ikwëtahn na Wanës Wakasëk na tufahnëd usatah Wënu na: gante kerik ka: “Ale satëk g'ikwëtahn nkoß kwëlëkwël.”»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: ipeh, ikwëtahn, mbahn, wameh, asatah/usatah, wasëwif, Ahwëhn Yesu, sariya.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaïi (1.1-17)

Vahnë va fop menëni (1.18-3.20)

Ikwëtahn Këris satënëdëha ahnë (3.21-5.21)

Iceñ pañare wameh do uwám gë Iyir Ipacah (6.1-8.39)

Vëva Isërayel gë Wanës Wakasëk (9.1-11.36)

Ankeya kasëk gë Këris ya (12.1-15.13)

Doku Pol (15.14-33)

Simpaïi rëkwa (16.1-27)

Simpaïi

¹ Ami Pol, aryokuñëhn Yesu Këris, herëhnëryidëhu anj kayëte. Wënu na macëko yewu afayik alëwü, tëhnako soje fëyahndënu Wanës Wakasëk wadëwu na.

² Wañi ye wante ntehnëko Wën njëdahnëd koßëri na. Watac pëyahndëfëniho wakila wadëwu na hnë Vikerëh Vipacah hna. ³ Soje Aju ya nësëd: g'ankeya ntëwü ahnë na, hnë hnënk Ahnaw a David nagiko; ⁴ ßare gë cape Iyir Ipacah, tufahnik gë fanka, ante mbëhnëndanik vësëm hna, Aju Wënu ye, Ahwëhn fu Yesu Këris. ⁵ Gë umë nuñaßu uyëd yewu afayik soje untënah Këris na, yohahnëwëhni vahnë vëvë wayal vi fop* kwëtahnëniha do mañëhnëniha. ⁶ Hnë vërac nkentirun wuhnë fëna, wuhnë vële macëk Wën kwëhnaryu Yesu Këris.

⁷ Wuhnë vële ye Rom vi herëhnëryidëfu, wuhnë vële ñad Wën do macëk ayewu vëlëwü. Arabi Wënu na Rëm fu ya g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ya.

Pol ñad nji Rom

* 1:5 1.5 Vahnë vëvë wayal vi fop fëhnëtanëd vële wok vëyena wasëwif.

⁸ Ani gë fop, camehnëdëfuhä Wënu ña, gë wãc Yesu Këris, soñe wùhnë fop, kabi nësëde soñe kwëtahn hun ña duniya li fop. ⁹⁻¹⁰ Wënu ña njëtëk toña hnësëdëfu, umë ale ryokuñëhnëdëfu g'intawary fop pëyahñ Wanës Wakasëk ña soñe Aju ya. Njëtëk nahadëfu soñe hun ya kwëlëkwël antewo-nte njëfadëfu ña. Tëyëdëfuhä Wënu ña, ge mawëk, ndemawo fere yihahnëryiwu tame ýal hun hna. ¹¹ Paryi pëyadëmu përeko dus nulin, soñe yonëhnëryiwu uyëd ryampo uva Iyir Ipacah iña nkwënahn yañ kwëtahn hun iña. ¹² Ile ýadëfu hnësu ya, umë ye: nkelahnin më hođen ndemalënden hn'ikwëtahn fu hna.

¹³ Vëýënta mën, ñadëfu ayëtu, pëhñabuho wahwënta wayabah yiryiwu yëkiwu, bare memako ha gaki. Ñadëfu ðoku mën ya kwëhna nafa ýalun hna fëna, gante kwëhñak nafa hnë vële wok vëyena wasëwif vëýëntañ ki. ¹⁴ Tëfëko yiwu forosima hnë vële-wo-vële, vële hnëgak gë vële wok vëhnëgana, vële njabëk uyët gë vële nkok yabëna. ¹⁵ Soñe rac hwëhnahnëbu iñi ña cankaf yonëhnëryiwu Wanës Wakasëk ña, wùhnë vële lëdëk Rom vi fëna.

Fanka Wanës Wakasëk

¹⁶ Cëfëhnëdïlohna fëyahnu Wanës Wakasëk ña: fanka Wën fale pehëtahnëdëhëhni fop vële hwëtahnëd va ye, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. ¹⁷ G'ikwëtahn ña do soñe ikwëtahn ña Wanës Wakasëk ña tufahnëd usatah Wënu ña: gante kerik ka: «Ale satëk g'ikwëtahn nkod kwëlëkwël.»*

Vahnë va fop menëni

¹⁸ Paryi nke, ntavah Wënu ña cëlahnëña cëlahnidëhu soñe vahnë vële wënëk va do vële nënkwahñëk g'umë. Gë vankeya vantëw hni va, memayëhñëni toña ya nti ile rëfëka ya. ¹⁹ Vëhni, ile kod njët ahñë hnë Wënu ña pacëkëhni kabi Wënu ña tufëkëhni. ²⁰ Kabi, kobëri ga ntihahnëk Wënu ña duniya ýi, vankeya vantëw vante wok nucfena va: umë ye fanka falëwu fale wok puđina muk fa do gë nkeya cankaf ntëwu ña. Viyë virac nude ðus gë wadoku wante ntik ña. Awa vahnë va vëhwëhnadina toña le mawëhnëdëni soñe ile ntini ya. ²¹ Njëtëniha Wënu ña, bare vëlenëñëdïlahna do vësamëhnëdïlahna gante tëfëka soñe lëwu ka. Vinahan vidëw hni va goryeryëdina nafa, do hakili lëw hni hnënkwah ýa hn'umëhwëry hna ntabik. ²² Ntiyahñëkëhni kwëhñani uyët bare g'ahawary nënkwëdëni: ²³ pakëtëni humpen icëmb Wën hunte wok cëmëdina ña, nëmpëtëni gë waravahn vahnë vële sëmëd gë wusëry gë wule yasëd do gë vile huhad.

²⁴ Soñe rac tavahnëkëhni Wënu ña hnë viyë vironkah hna, gante ñad walawary walëw hni ka, koyëna ntilëdëni vimbahn vidëw hni va usëfëhñah. ²⁵ Nkwëcëtëni toña soñe Wënu ña gë wamër: umë ye ile ntik Wënu ña cëmbëdëni do ndokuñëhnëdëni tavatëniha ale lika dënk, umë rëfëka cëmbënde kwëlëkwël! Amina.

²⁶ Soñe rac tavahnëkëhni Wënu ña hnë iña nte sëfëhñëk hna. Vësëval vëlëw hni va nkwëcëtëni ndakëntal nte sañëk ña: gë vësëvalëntahni ndakëdëni, ndakëntal nte wok tëfëlahna nke. ²⁷ Vësan va fëna koyëna ntidëni. Gona ndakëndëni gë vësëval, gë vësan ntahni ñalëdëni ðus.

* 1:17 1:17: Abakuk 2.4

Vësan va ntilëdëni viyë visëfëhnah do koyëna, nuÿadëni hnë vëhni dënk icos nte njojëk nkeya meh ntëw hni ña.

²⁸ Kabi ñwëyëni vëyavëtëdilahna Wënu ña, umë tavëkëhni hn'inahan meh tac, sojë ntihahnëndëni ile wok tëfëlahna ntiyi. ²⁹ Mbahnëkëhni wasakahn wã do sifa rumpak fop fëbëkëhni, iwëh, iña le-wo-le, gë wayap, iñëwary ñadëni ryaw vahnë, conk gë vahnë, titahn vahnë, inëw vahnë, ³⁰ do menëlëndëni wamac; ñëwëniha Wënu ña, njewëdëni, naÿënadëni, bëntadëni, nuÿadëni wafere wã fop sojë ntihahnëni wameh ña; vëwawëhnhëdëlëhnhina vële hnagëkëhni. ³¹ Vëhwëhnana hakili, vëlidëna ile nësëhnhëdënihëhni vahnë ÿa, njapëni do kaÿëhnahnëdëlëhnhina gë vëÿëntaw va. ³² Njëtëni d'us kiti Wënu ña: vële lid koyëna va tëfëka cëmëni. Bare nkoni ntindëni koyëna do, kat, ma'wëndënihëhni fëna vële fabëk rac fo va.

2

Kiti Wën

¹ Wëjë ale hitiñëdëhëhni vëÿëntaw vi, gante-wo nkeru ka, kwëhnaçila toña le wawënderu. Ge kitiñëdëhëhni vëÿëntaw va do alitënd gë vëhni ka, wëjë dënk sëçad. ² Ha, njëtëbun Wënu ña gë toña ÿa kitiñëdëhëhni vële lid iÿi sifa viyë va. ³ Ntiyahnëki bi pehëdu kiti Wënu ña, wëjë ale hitiñëdëhëhni vëÿëntaw sojë vile lidu wëjë fëna va? ⁴ Njafëru bi ipërëna cankaç Wënu ña, umë ale ryuñënanëhnhëdëhi do nokok yancëna ntava d'us? Yëtëlihna bi, Wënu ña tufëdëhi përrëna dëwu ña do umë njodëhi awëcët vankeya hu va? ⁵ Bare kambëki nkaf ña, ñadila awëcëta. Sojë rac mbarëpaçu ipiniñ nte ÿak hnaÿëk hafo hnë fac le tufand Wënu ña ntavah ntëwu ña do gë kitiñ catah dëwu ña ⁶ do cosëdëha ale-wo-le sojë ile ntiñ ÿa. ⁷ Njëçadëhëhni d'uniÿa le wok puçina vële yëkëlehnëd kwëlëkwël ntindëni ufërën va do yëkëlehnëd koyëna icëmb iña, ntënah uña do gë le wok gëlëdina. ⁸ Bare Wënu ña tufëdëhëhni ntavah cankaç ntëwu ña vële fabëk sojë lëw hni fo, wëÿëk toña do ma'wëhnhëni ile wok catëna ÿa. ⁹ Icos vële lid wameh va umë ye uweh gë uryënah wã, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyëna wasëwif va fëna. ¹⁰ Bare icos vële lid fërën va umë ye icëmb iña, ntënah uña do gë yam ÿa, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyëna wasëwif va fëna, ¹¹ kabi vahnë va fop këñëlahnhëni haryënk Wën hna.

¹² Ha, fop vële lid wameh hara vëhwëhnana sariya Moyis ÿa fëna cëmëdëni, wëla vëhwëhnana sariya rac. Do fëna vële hwëhnaç sariya Moyis do ntini wameh va gë sariya rac kitiñëdëni. ¹³ Kabi gena vële nëñahnëk nëpa sariya Moyis ÿa ntehnëd Wënu ña catëni, bare vële lid ile nësëk sariya va ye. ¹⁴ Ge vële wok vëyëna wasëwif, vëhwëhnana sariya Moyis ÿa, ntidëni tañ ile ntehnëk sariya rac ÿa, nke had bambery lëw hni nkehëhni, mama nkoni vëhwëhnahnëna. ¹⁵ Tufahnëdëni wafoku wante tëyëk sariya ña walawary walëw hni hna kerik. Wahakili walëw hni wã sedë wataç ye, do vinahan vidëw hni va ntehnëdëhëhni wëli menërun ma wëli njivënerun. ¹⁶ Wañi fop nude d'us hnë fac le kitiñëdëhëhni Wën vahnë gë Yesu Këris fop ile so'wak hnë vëhni ÿa gante nësëk Wanës Wakasëk wante fëyahnëdëfu ki.

Wasëwif wã gë sariya Moyis

17 Awa, wëjë ale wăcick sëwif, ikwëtahn hu ɲa hnë sariya Moyis hna nke do mbëntaɖu Wënu ɲa hwëhnëki; 18 njetëru ile ñaɖ ŷa do sariya ŷa karanjeki itëhna nte fërënak ŷa; 19 ntiyahnëki ahah vumëp yeru, humpen vële ye hn'umëhwëry hna, 20 aharaɲ vële rumpak do ayëtëndan vële wok vëyëtëna, kabi sariya ŷa tufëki wapacëk uyët wă gë toña ŷa. 21 Awa wëjë ale haraɲëdëhëhni vëyëntaŵ, karëɲaɖila bi wëjë dënk? Ntehnëɖuhëhni vëyëntaŵ va antë nteni, soɲe ye leɖu? 22 Wëjë ale wëyëryanëdëhëhni vahnë va antë njëkëlehnënihëhni vësëval vële yëlik, soɲe ye liɖu rac? Wëjë ale yëwëk wamën wamër, soɲe ye leɖu le ye vacery wantëw hni ŷa? 23 Wëjë ale vëntaɖ kabi kwëhnaru sariya ŷa, ɲafanjëduha Wënu ɲa gante nkoru didila ile ntehnëk sariya lëwu ka! 24 Vikerëh va pëyahnek wapacëk: «Soɲe hun ŷa njewahnëdëni wăc Wënu ɲa vële wok vëyena wasëwif va.»*

25 Ge maŵëhnëru sariya ŷa, háci ŷa kwëhna nafa; bare ge maŵëhnëli hna sariya ŷa, had kácilihna nke. 26 Do ge asan ale wok kácina maŵëhnëk sariya ŷa, Wënu ɲa didilahna bi had ale hácik? 27 Asan ale wok kácina mbahn dëwu, bare ge maŵëhnëk sariya ŷa, kitinjëdëhi menëru, wëjë ale hácik do hwëhnak sariya le herik ŷa bare wok maŵëhnëli hna. 28 Gena ile huɖe lidëha ahnë nke sëwif paryi, do gena fëna háci le kácik mbahn yi ye háci paryi ŷa. 29 Bare, ile lidëha ahnë nke sëwif paryi ŷa, ile yeha bambery ŷa ye, ale hácik ntaŵary dëwu ɲa, háci le ntid Iyir Wënu ɲa, gena háci va sariya herik. Sëwif paryi nuɲaɖina cëmb dëwu ɲa hnë vahnë, bare Wën hna nuɲaɖ.

3

Vahnë va fop menëni haryënk Wën hna

1 Awa, ye kwëhnak sëwif ile nkonu vëhwëhnana vëyëntaŵ va? Ye nëɖaɖ háci ŷa? 2 Ige sëwif ɲa ɲabëka hnëɖak wă dŵs. Ule ŷak hwëhnak nafa ŷa, umë ye Wënu ɲa vëhni kwëtëhnahnëko wanës wadëwu ɲa. 3 Bare ge wasëwif wëryampo vëhahnëndana, umë memaŷëhnëdëha bi Wënu ɲa nko kahnënda? 4 Muk! Tëfëka njëti Wënu ɲa gë toña ntid le-wo-le ŷa, wëla ntehni vahnë va fop vëwër ye, gante nësëk vikerëh ki: «Soɲe njavëti catëru hnë wanës hu hna, do toña hwëhnaɖu ge kitinjëɖëru.»*

5 Bare ge ntiden ile rumpak do umë tufahnëɖ Wënu ɲa catëk, ye rëfëka nësin? Wënu ɲa tumpak bi ge pininjëdëhëfu? (Anësa vahnë ɲa hnësëɖëfu.) 6 Muk! Ge Wënu ɲa tumpakënd, hak kokënd kitinj dŵniŷa yi?

7 Bare ge gë wamër mën ɲa cahnëɖ dŵs toña Wënu ɲa tufahnahni cëmb dëwu ɲa, awa soɲe ye wobu hitinjwu menëbu? 8 Soɲe ye kodëlënëhna ntehnin: «Dinëfu uŵeh cahnahni ufërën hnam»? Nkeni dënk vële wërahnedëhëfu, ntehnëndëni koyëna karanjëdenëhëhni vahnë va. Bare vële hnësëɖ watac vi tëfëkëhni kitinjini menëni.

Ale satëk gena

9 Awa ye rëfëkëfu nësin? Fuhnë wasëwif wï, ntëbinëkëhni bi vahnë vëyëntaŵ vi? Muk! Tëk tufahni wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif va fop imëk wameh hna nkeni. 10 Kerik wanës Wën hna: «Ahnë asatah gena, wëla aryampo dënk;

11 wëla aryampo kwëhnhahna hakili,
ma ale yëkëlehnëdëha Wënu ña.

12 Fop tavëni nkaŵ përen ña,
ndampo fo nufëni nkeya meh.

Ahnë didina fëren,
wëla aryampo dënk gena!»

13 «Wahohna walëw hni wã had wayag wale fidëtik nke,
waryëw walëw hni wã tokandënihëhni vahnë va.»

«Ile sahnëd waŵës walëw hni wã had wanto lën nke.»

14 «Dëwan wëh fo fëbëk waŵës walëw hni hna gë wanës wagunkah.»

15 «Nkaryëdëni ñap soje ndawënihëhni vahnë;

16 hn'ile-wo-le ndécëtanani hna fop përekanëdëni do yiwëhnhah fo
tavëdëni nham.

17 Vëyëtëna nkaŵ yam.»

18 «Dakëdilëhnhahna gë Wënu ña.»*

19 Awa njëtinek fop ile nësëd sariya yi, soje vële rëfëka maŵëhnhëni
sariya rac va nësëd. Nke koyëna soje ahnë antë kwëhna toña le
maŵëhnhëde, do vahnë vëvë duniya vi fop njavëtini menëni haryënk
Wën hna. 20 Ahnë gena ale ntehnëd Wënu ña catëk soje ile maŵëhnhëk
sariya ya; gë sariya ya njëtëndanëde wameh ña.

Ikwëtahn satënëdëha ahnë

21 Bare tame, usatah Wënu ña tufëhnhah hara gena gë sariya ya. Sariya
Moyis ya, umë dënk, gë wanës wakila ña pacënëk watac. 22 Usatah Wënu
ña aki tufëhnhah: catahnëdëha gë vahnë va soje ikwëtahn dëw hni Yesu
Këris ña. Ntinëhnhëdëhëhni vahnë vële hwëtahnëka Këris va fop, kabi
vahnë va fop hëñëlahnhëk haryënk Wën hna: 23 paryi nke, fop menëni
do vëhodina tükënëni icëmb Wënu ña. 24 Bare Wënu ña, hn'ipërena
dëwu hna, catahnëdëha gë vëhni, uyëd ule njëdëkëhni ye gë fere ipëh
nte njojëk Yesu Këris ña. 25 Wënu ña cahnhëka Këris ya sadëha soje
lëw fu pëhëtahnëfu wameh fu ña. Ndehëtëk sat lëwu ya soje ipëh fop
vële hwëtahnëd sadëha rac va. Wënu ña ntiko rac soje tufahnëd catëko
kobëri ña, ante nduñënanëkëhniwo vahnë va wameh wante ntidëniho.
26 Ntiko rac fëna soje tufahn icat dëwu ña hnë iyë wati, soje nko cat do
catënëhni vële hwëtahnëdëha Yesu va.

27 Nkok bi awa ile hode mboki nañënahni? Iyëhne sariya
wëmañëhnhëkëfu nañënayin? Sariya le rëyëd ntiyin inë ya bi ye? Hali
le rëyëd ikwëtahn ña ye. 28 Kwëtahnëbun ahn'a soje ikwëtahn dëwu
ña catënahnik haryënk Wën hna, gena kabi ntidële ntehnëk sariya ya.
29 Ma, Wënu ña Wën wasëwif fo bi ye? Gena bi fëna Wën vële wok
vëyëna wasëwif? Ha, Wën vële wok vëyëna wasëwif ye fëna, 30 kabi
Wën hudampo fo ye. Umë satënëdëhëhni vële hácik va g'ikwëtahn dëw
hni ña do gë vële wok vëhácina va fëna g'ikwëtahn dëw hni ña. 31 Awa,
umë pëhnëtanëd bi, g'ikwëtahn inja ntihëtëden nafa sariya ya? Muk, gena
koyëna! Njëdadenëha sariya ya nafa lëwu ya fop.

4

Gante kwëtahnëkawo Abëraham Wën

* 3:18 3.18: Wahnëw 36.2

¹ Tame, ye rëfëka nësin soje Abëraham ÿa, rëm sankaf fu ÿa? Ye nuÿak gë fanka lëwu fa fo? ² Ge ntehnik Wënu ña catahnëka soje ile ntik ÿa, awa kwëhnak ile kod' naÿënah, ßare kodina haryënk Wën hna. ³ Vikerëh va më lehnëk: «Abëraham më kwëtahnëka Wënu ña do Wënu ña soje rac catahnëka g'Abëraham.»*

⁴ Ale ryokunëf nuÿad icos; icos tac gena ile njëfik aki fo: ile rëfëka ye. ⁵ Ge ahnë dokunëfina ßare kwëtahnata Wën hunte lidëhëhni vëwen catëni va, hutac ntehnëf catëk kabi kwëtahnëka. ⁶ David koyëna dënk njëwëk soje uhnëfak ahnë ale ntehnëk Wën satëk hara yëkëna doku lëwu:

⁷ «Mbetani vële ravëhnik

ile ntëntëni ÿa

do sankëhnik wameh va!

⁸ Mbetak ale nkok dëkwëhnëna Ahwëhn a wameh wadëwu ña!»*

⁹ Uwi hnëfak vële hácik va fo bi hwëhnëk ma gë vële wok vëhácina per kwëhnëni? Takan nësinëk: Wënu ña catahnëka g'Abëraham soje ikwëtahn dëwu ña. ¹⁰ Bare guve ntehnëko Wënu ña catëk? Ante káciko ña bi nke ma ante nkoyiko kácina ña nkeho? Gena ante káciko ña, ßare kácilohna ten! ¹¹ Kácahnënde ÿa Wënu ña catahnëkawo gë Abëraham kabi kwëtahnëkawo. Tac Wënu ña njëfakawo dahëse ile yeho háci ÿa soje tufahnahn catahnëka g'umë. Koyëna Abëraham yeho rëm fop vële hwëtahnëka Wën hara vëhácina soje Wënu ña catahnahna gë vëhni fëna. ¹² Rëm vële hácik yeho fëna. Dehnëla vële hácik mbahn dëw hni fo, ßare vële rëfëf kwëtahn nte kwëhnako rëm fu Abëraham ña: umë, kwëtahnëkawo Wënu ña ani gë kácahnënde.

Ile ntehnëk Wënu njëfahnëf

¹³ Wënu ña më lehnëkawo Abëraham gë vële hnagëlëf hnë vutah vuntëwu va vëhni lëwëf duniÿa ÿi. Bare Wënu ña dehnëlohn rac kabi Abëraham mawëhnëko sariya ÿa. Ntehnëko kabi Wënu ña catahnëkawo g'Abëraham soje ikwëtahn dëwu ña. ¹⁴ Ge vële wawëhnëk sariya fo hnuÿakënd inji ntëw, awa kwëtahn ña kwëhnana nafa do ile ntehnëko Wën njëfahnëf ÿa gokëndina. ¹⁵ Sariya ÿa ntavah Wënu ña njojëf; hn'ile nkok gena sariya idént gedina.

¹⁶ Koyëna, ile ntehnëk Wën njëfahnëf ÿa kwëtahn fo njojëf nkehahn uyëf Wënu ña do pacëk vutah Abëraham va fop nuÿadëni, gena soje vële wawëhnëk sariya fo ßare fëna vële hwëtahnëf gante kwëtahnëk Abëraham ka. Abëraham ye rëm fu ÿa fuhnë fop. ¹⁷ Gante pëyahnik Vikerëh ka: «Ntimi Rëm wabulunda wayabah.»* Rëm fu ye haryënk hnë Wën hunte kwëtahnëk ha, Wën hunte vëhnëndanëfëhëhni vësëm va do lid nke ile wok gena ÿa.

¹⁸ Abëraham, hnë wati le nkoko tëfëlahna kwëtahnëhna, kwëtahnëko. Umë nkehahnëk koyëna rëm wabulunda wayabah, gante ntehnëkawo Wën ka: «Vutah hu va njabëfëni.»* ¹⁹ Ikwëtahn Abëraham ña naÿëtafílohna mama nkëhnëko tëka wabëhn keme do pacëkawo mbahn dëwu ña ntafëko dus do Sara, asëvalu, nagëdilohna. ²⁰ Nkoko kwëtahn do dilohna vinahan viki ile ntehnëkawo Wën kobëri ña; ikwëtahn dëwu ña njawënéfëhawo do cëmbëfëhawo Wënu ña. ²¹ Pacëkawo dus Wënu

* 4:3 4.3: Wapëgwala 15.6; Vëvë Galasi 3.6 * 4:8 4.8: Wahnëw 32.1-2 * 4:17 4.17: Wapëgwala 17.5 * 4:18 4.18: Wapëgwala 15.5

na kod nti ile ntehnëka ya. ²² Soje rac Wënu na catahnëka g'Abëraham. ²³ Bare waji wanës Wën «catahnëka g'Abëraham», gena soje lëwu fo herik. ²⁴ Kerik fëna soje lëw fu fuhnë vële rëfëka ntehninëfu catinëk, fuhnë vële hwëtahninëka Wën hunte wätëndëka hnë vësëm hna Yesu Ahwëhn fu ya. ²⁵ Wënu na njëdahnëka cëm soje wameh fu na do matëndëka soje catin haryënkw lëwu.

5

Ige yam gë Wën

¹ Koyëna Wënu na g'ikwëtahn fu na catahnëka gë fuhnë do nkeyinëk yam gë Wënu na g'ile ntinëhnëkëfu Ahwëhn fu ya Yesu Këris. ² Soje lëwu ya rëkahninëk, g'ikwëtahn ina, hn'ipërëna Wën le yehahninëk tame yi. Do ile hnatëkëfu ya ikwëtahn nuya sah icëmb Wënu na ye. ³ Do kat, natëdëhëfu wëla uryënah fu hna, kabi njëtëbun ryënah wa iduñëna nagëd, ⁴ iduñëna na ikahnënda na nagëd do ikahnënda na ikwëtahn nagëd. ⁵ Inji kwëtahn tokadilëfuhna, kabi Wënu na campehnëk dus iña dëwu na wasakahn fu hna gë Iyir Ipacah inte njëdakëfu na.

⁶ Nurun, ante nkoyinëko kwëhnyalënëhna ten fanka na, Këris ya cëmëhnëkëhni vëwen va hnë wati le ñadëho Wën hna. ⁷ Ntakëk ahnë maŵ cëm soje ahnë asatah. Mpëd ahnë njawënakënd cëm soje ahnë afërën. ⁸ Bare Wënu na tufëkëfu ñahnëkëfu: Këris ya cëmëk soje lëw fu hara vëwen woyinëko.

⁹ Ge Wënu na catahnëka gë fuhnë gë sat Këris ya hak nkod pehëtëlëfuhna, gë umë fëna, ntavah Wënu na? ¹⁰ Vëyëw Wën yeyinëko bare g'icëm Yesu na ntikëfu wëlawo walëwu. Awa ge wëlawo walëwu yeyinëk, hak nkod pehëtëlëfuhna g'uwám Aju ya. ¹¹ Do kat: natëkëfu gë Wënu na kabi Ahwëhn fu ya Yesu Këris konjëndëlehnëkëfu tame gë Wënu na.

Adam gë Yesu Këris

¹² Soje ahnë aryampo fo ténkahnik wameh na duniya li, umë ye Adam, do wameh na yojëk cëm ina. Do cëm ina campëk hnë vahnë hna fop, kabi fop menëni. ¹³ Ani gë Wënu na njëtëndanahnënda sariya ya Moyis, wameh na tëko nke duniya li. Bare, kabi sariya gelohna ten, Wënu na dëkwëlohna wameh na. ¹⁴ Bare, kobëri yamani Adam hna hafo va Moyis hna, icëm ina nawëko, wëla hnë vële woko vëwenëlohna had Adam, umë ale wëyëko dënënëdfina wanës Wënu na. Adam yeho icën ale rëfëkawo njij a.

¹⁵ Bare nëmpëlëk ile ntiko Adam ya gë uyëd Wënu na. Ge uweh ahnë aryampo arac ntik cëmëni vahnë vëyabah, do kas përeña Wën njabëd dëcët soje vahnë vëyabah, gë uyëd ule wätik hn'ipërëna ahnë aryampo ya, umë ye Yesu Këris. ¹⁶ Do uyëd Wënu na mëntëlëna gë uweh ahnë aryampo wa. Ikitij rëfëk uweh ryampo do ikitij tac yod g'icëd vahnë; bare uyëd Wënu na rëfika wameh wayabah do uyëd rac yod gë usatah. ¹⁷ Bare, ge cëm ina nawëk kabi ahnë aryampo fo lik uweh ryampo, awa do kas vële hnuyađ ipërëna yabah gë uyëd usatah wa, soje Yesu Këris ya fo nawändëni.

¹⁸ Awa, uweh ahnë aryampo yokëhni g'icëd vahnë fop. Ndampo fo nke fëna, doku satah ahnë aryampo yokëhni g'usatah vahnë fop,

do kwëhnahnëni uwám paryi. ¹⁹ Koyëna, ahnë aryampo fo wëyëko dënënëdilahna Wënu ña, do kore sankaf vahnë nkeni wëwen. Ndampo fo nke, ahnë aryampo fo lënënëka Wënu ña do kore vahnë vëyabäh catënëdeni.

²⁰ Sariya ÿa tükiko soje nkwënah n wameh ña. Tëk pëgw wati rac wameh ña nkwënako, bare ipërëna Wënu ña nkwënako dëcët. ²¹ Koyëna wameh ña nawëko do njireryëdëhëhniwo vahnë va g'icëm. Ndampo fo nke, ipërëna Wënu ña nawëk soje catënahnehni vahnë va do njireryëhni g'uwám usër g'ikwëtahn Yesu Këris, Ahwëhn fu ÿa.

6

Had vële sëmëk pañare wameh

¹ Awa tame, ye rëfëka nësin? Tëfëka bi nkoyin wameh hna nkwënah n dus ipërëna Wënu ña? ² Muk! Gena koyëna! Nkeyinëk had vële sëmëk pañare wameh ña, awa hak kodën nkoyin wameh hna? ³ Yëtëluhna bi, fuhnë vële yaryik soje nkentinëfu gë Yesu Këris vi fop, cëmëntinëkëfu g'umë? ⁴ Awa gë yarya ÿa mbañaryinëkëfu g'umë nkentahninëfu cëm dëwu hna, soje fuhnë fëna naginëfu g'ahawary had gante mbëhnëndaniko Këris gë fanka fasëmbik Rëm ka.

⁵ Ge aki nkentinëkëfu g'umë g'icëm nte wëntëlëk gë dëwu ña, nkentëdenëhëfu fëna g'umë g'ibëhn nte wëntëlëk gë dëwu ña. ⁶ Yëtënëfu dus wani: ahnë ale yeyinëko kobëri ÿa pakaryik kërëwa hna gë Këris, soje iña meh mbahn ña antë goryery fanka hnë fuhnë do hara goyilënëhna vëramp wameh, ⁷ kabi ale sëmëka pehëtik, gona aramp wameh ña. ⁸ Ge cëmëlahninëk gë Këris ÿa, awa kwëtahninëk mbëhnëdën fëna g'umë. ⁹ Njëtinëk dus Këris ÿa mbëhnëk do bokëdina cëm: cëm iña goryeryëna fanka g'umë. ¹⁰ Ante cëmëko ña, do icëm dëwu ña pitëndëlehnëkëhni gë wameh ña, hwënta ryampo fo pulehn; bare tame ante mbëhnëk ñi, soje Wënu ña nkef kwëlëkwël. ¹¹ Koyëna nke, wuhnë fëna, hnë ige hun gë Yesu Këris hna, diryin vankaf hun va had vële sëmëk pañare wameh ña do tame vëhnëk soje Wënu ña.

¹² Awa antë wameh ña nko kwëhna fanka vimbahn hun vinte sëmëd hna, njohahnu iña meh dëwu hna. ¹³ Antë awo ahwëtehna nnu viyë vimbahn hun va hnë doku wameh hna had ile lihande ile rumpak. Bare yëdëhnaryin wuhnë dënk Wën hna had vahnë vële vëhnëk do ahwëtehna nuna viyë vimbahn hun va had vile ryokuñande iñë fërën. ¹⁴ Wameh ña kodina mbok ntiwu iñë, kabi gena sariya ÿa wok hna wëk hnë fuhnë bare ipërëna Wën ye.

Hnë dokuñëhn satah

¹⁵ Awa, tame lë, ye rëfëka nësin? Ntidën bi wameh kabi gena sariya ÿa wok hna wëk hnë fuhnë bare ipërëna Wënu ña ye? Muk! Gena koyëna! ¹⁶ Njëtërun dus: ge ndokuñëhnëdunëha ahnë had vëramp soje a wawëhnahnuna, vëramp ale ryokuñëhnëdun a yerun —umë ye wameh wante yod' g'icëm ña, ma imawëhn nte yod' g'usatah? ¹⁷ Camehnëryina Wënu ña! Wuhnë vële yeho kobëri ña vëramp wameh, tame karañ nte harañirunëho ña hwëhnëku do wawëntun gë wala wary hun wä fop. ¹⁸ Pehëtirun wameh hna do tame vëramp usatah yerun. ¹⁹ Nësëdëfu gë anësa vahnë soje ikihn vahnë nte watik hnë mbahn hna. Kobëri ña, viyë

vimbahn hun va ronkah gë ɲwëŷëhn Wën hwëtehnañnerunëho soɲe nke vëramp vëlëw hni. Koyëna nke tame fëna, dihahnëryidën viŷë vimbahn hun va had vëramp d'oku ile satëk nte yodëhu gë fop ile ñaɖ Wën.

²⁰ Ante nkerunëho vëramp wameh ɲa, soɲe satah wã afaya yerunëho.

²¹ Awa iŷëhne nafa hnuŷarun? Ñoñ, ge gena sëfëhna. Paryi nke, g'icëm ɲjiryeryëderunëho. ²² Bare tame, pehëtirun wameh hna do vëramp Wën yerun; koyëna nafa ile yodëhu gë fop ile ñaɖ Wën ŷa kwëhnaɖun do watëkwa hna tënkëɖun uwám usër hna. ²³ Ha, icos nte cosahnëɖ wameh ɲa icëm iɲa ye; bare uyëɖ ule mawëryaɖ Wën aki fo ŷa, uwám usër wã ye gë ige gë Yesu Këris Ahwëhn fu ŷa.

7

Ige gë Këris g'iñël mëntëlëk

¹ Vëŷënta mën, ɲjëtërun ðus ile ŷaɖëmu hnësëhnu ŷa, kabi ɲjëtërun sariya ŷa: sariya ŷa, hnë wati nte nkok cëmëna ahnë ɲa fo kwëhnaɖ fanka fa g'umë. ² Nke had asëval ale ŷëlik, gë sariya ŷa mbarëlehnni g'asanu wati nte nkok cëmëna asanu ɲa. Bare ge asanu cëmëk, ntihëtik sariya ile varëlehnëkëhniwo ŷa. ³ Awa ge asëval nkeni g'asan ahaŵary hara asanu cëmëna, ntehnëde menëk; bare ge asanu cëmëk, sariya ŷa gona yëbëlan lëw hni. Koɖ nke asëval asan ahaŵary hara ñoñ menëna.

⁴ Awa vëŷënta mën, koyëna nke soɲe hun ŷa fëna: g'ige hun gë Këris ɲa, wühnë fëna cëmëntirun soɲe sariya ŷa, pitëlërun: goryeryëna fanka hnë wühnë. Koyëna kwëhnañnu ahaŵary, ale vëhnëndanik ŷa, kwëhnañnin nafa soɲe Wënu ɲa. ⁵ Ante nkoko tëfënden ikihn vahñë nte watik hnë mbahn ɲa, ante ñënkëɖëho sariya ɲa, do fop ile lidënëho ŷa g'icëm ɲjodëhëfuno. ⁶ Bare tame, ntihëtëbun sariya ŷa, kabi cëmëbun gë ile sëɖëkëfuno ŷa. Awa koɖëfun ryokuñëhnëfuna Wënu ɲa hn'inaw kasëk Iyir Ipacah hna, hara gena hn'inaw cër sariya herik.

Sariya ŷa gë wameh ɲa

⁷ Awa tame, ye rëfëka nësin? Sariya ŷa bi ye wameh ɲa? Muk! Gena koyëna! Bare umë yëtëndanëko ile ye wameh ŷa. Yëtakënda iña meh iɲa ge sariya ŷa dehnakëndina: «Antë ahwëhna iña meh.»[☆] ⁸ Wameh ɲa, gë fere vakwëɖa va, ntik hnë ami sifa iña meh-wo. Kabi, ge sariya ŷa gekëndina, wameh ɲa iñë sëmah yekënd. ⁹ Kobëri ɲa, ante nkoko gena sariya ɲa, nkeya përen yebuho; bare ante nkwëryëbu vakwëɖa ɲa, wameh ɲa nagiko hn'ami, ¹⁰ do ami cëmëbuho. Koyëna, soɲe lëmën, akwëɖa, nte rëfëkawo nti antë sëmu ɲa, g'icëm ɲjiryeryëkowo. ¹¹ Wameh ɲa, gë fere vakwëɖa va, tokakowo, do mëk ndaŵo.

¹² Koyëna sariya ŷa pacëk do vakwëɖa vantëwu va pacëk, catëk do përenak. ¹³ Awa, iñë fërën koɖ bi nke ankaf icëm mën? Muk! Bare wameh ɲa iñë fërën nufëk ndaŵahno koyëna tufëhnaɖ wameh paryi ye; gë fere vakwëɖa va wameh ɲa nkwënaɖ me ɲa ðëcët.

Wameh ɲa wëkëka ahn'a

¹⁴ ɲjëtëbun sariya ŷa Wënu hna matik, bare ami, nkeya mën ɲa hn'ikihn vahñë mbahn hna matik, nkebu had aramp ale wawëhñëɖ wameh.

☆ 7:7 7.7: Icahn 20.17; Divëta Sariya 5.21

¹⁵ Yètela ile lidëfu yi: dida le ÿadëfu liwu ÿa, bare ile ÿewëbu ÿa lidëfu. ¹⁶ Ge ntiwu le wobu ñada ÿa, njavëtëdëfu gë watac sariya ÿa përenak. ¹⁷ Awa gena ami lid' koyëna, bare wameh wante ye hnë ami ña liyehnëdëho. ¹⁸ Njëtëbu ifërën ÿa gena hn'ami, ñadëfu lehnu hn'ikihn mbahn mën hna. Iña di ifërën ña hnë ami nke, bare fanka fale lihahnëdëfu fa gena hnë ami. ¹⁹ Dida ifërën ile ÿadëfu bare wëh ile wobu ñada lidëfu. ²⁰ Ge ntiwu ile wobu ñada ÿa awa gena ami wok lid' koyëna, bare wameh wante ye hnë ami ña ye.

²¹ Kamahnëbu iÿin: ante-wo-nte ñadëfu liwu fërën ña, wëh yijëd' hakili mën hna. ²² Gë ntawary fop ñadëfu sariya Wënu ña. ²³ Bare njëtëbu nkehëhna sariya hawary hnë viÿë imbahn mën hna ile wëtaryëd' sariya ile ñad' hakili mën ÿa. Sariya rac liko aramp sariya wameh ile ye hnë ami ÿa. ²⁴ Meko d'us! Mo fehëtëdëho g'ïni mbahn nte yiryeryëdëho g'icëm? ²⁵ Arafi Wënu ña cëmbi gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa! Koyëna gë hakili mën ÿa hnë doku sariya Wën hna nkebu, bare g'ikihn mbahn mën ña, sariya wameh ña wawëhnëdëfu.

8

Fanka Iyir Wën le wëkëk wameh

¹ Awa tame, vële nkeni gë bëmënkël gë Yesu Këris va vëhitiñëdëna hafo piniñini. ² Kafi ge ahnë nkeni gë bëmënkël gë Yesu Këris, sariya lëwu ÿa, Iyir Ipacah nte yëdand uwám paryi wá ye. Sariya rac pehëtëkëfu hnë sariya wameh do gë cëm hna. ³ Sariya Moyis ÿa kodilohna nti rac soje ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn ña. Bare Wënu ña kolëko nti: payikawo Aju hn'imbahn nte mëntëlëniho g'íba vëwen va soje pehëtëhni wameh ña. Koyëna Wënu ña kitinjëk wameh wante ye hn'ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn. ⁴ Ntik koyëna soje icat nte tÿyëk sariya ña padahn hnë fuhnë; gena ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn woyinëk rëfinëk bare Iyir Ipacah ña ye.

⁵ Vële rëfëd' ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn va, vahnë vërac umë fo nahadëni, bare vële rëfëk' Iyir Ipacah va ile ñad' Yir ña nahadëni. ⁶ Ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn ña icëm ña ye; bare Iyir Ipacah ña uwám paryi gë yam ye. ⁷ Ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn ña ñewëka Wën; tëfëna sariya Wënu ña, kodina rac. ⁸ Wënu ña kodina nëñahna gë vële ye hn'ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn dëw' hni hna.

⁹ Bare wühnë, geluhna hn'ikihn tac; hnë Iyir pacah hna nkerun kabi Iyir Wën ña hnë wühnë nke. Ale wok kwëhnana Iyir Këris ña ahnë rac Këris ÿa kwëhnëlahna. ¹⁰ Bare ge Këris ÿa hnë wühnë nke, paryi nke, vimbahn hun va cëmëk soje wameh ña, bare kabi Wënu ña catahnëka gë wühnë, Iyir ña uwám paryi njëdadëhu. ¹¹ Ge Iyir Wën, ale vëhnëndanëka Yesu ÿa, hnë wühnë nke, arac njëdad' fëna vimbahn hun vinte sëmëd' vi uwám paryi, g'Iyir dëwu nte ye hnë wühnë ñi.

¹² Soje rac ye, vëÿënta mën, kwëhnayinëk inav, bare gena inav ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn ña hwëhnayinëk, nkehahnin gante ñad' ka. ¹³ Ge ikihn vahnë nte wátik hnë mbahn rëfëdun cëmëdun, bare ge, g'Iyir Ipacah ña, vankeya vameh mbahn hun va cëmëk, nuÿadun uwám paryi wá. ¹⁴ Fop vële njasaryëd' g'Iyir Wënu va vutah Wën ye. ¹⁵ Iyir nte hnuÿarun ña gena iyir nte lidëhu vëramp do mbok pëbënu ntakah; bare Iyir Ipacah nte lidëhu vutah Wën va ye. Do gë Iyir tac holinëk

ile ye gaki yi ma ile yejək ya, gena wéfanka wa, ³⁹ gena ile ye yaŋ ya ma ile ye géd ya, wéla ñoñ gena hné ile ntik Wën hna fop, ñoñ gena ile hođ ntihétéfu hn'ɔhahn nte nkenéhnékéfu Wën hné Yesu Këris Ahwëhn fu ŋa.

9

Bulunda le tëhnaƙ Wën

¹ Këris ya hwëhnéko, méréɗa. Ile hnésédéfu yi toña ye. Hakili mën, le nkwëryëlëni g'Iyir Ipacah ŋi, yenéhnéko seɗe toña hnésédéfu: ² umé ye yiwëhnaƙ sankaf fëbëko sakahn mën li do gë horot le wok puđina. ³ Ge ntehnakénde ge pitëlëbun gë Këris do ndëwano wëh, soŋe rac pehëtëɗeni vële yebun hnënk va, awa ntikëndëbu koyëna! ⁴ Hnënk mën rac, bulunda Isërayel ya ye: vëhni ntik Wënu ŋa vutahu, tufëkëhni naŋ dëwu ŋa, vëhni hwëhnék vakwëtëla va, gë sariya ya, gë icëmb paryi ŋa do gë ile ntehnék njëɗadëhëhni ya. ⁵ Vëhni, hné warëm wasankaf hna matini, Abëraham gë Isak gë Sakob, do hné vëhni nagik Këris ya g'ankeya ntëwu ahné, umé ale ye Wën Hunte Sëpëk Fop ale sëmbik kwëlëkwël. Amina!

⁶ Dehnëla wanës Wënu ŋa diyana. Gena vële hnaƙik Isërayel va fop ye bulunda Isërayel paryi; ⁷ do gena kabi hné hnënk Abëraham hna nagini nkehahnëni fop vutah Abëraham paryi. Wënu ŋa më lehnékawo Abëraham: «Gë Isak nuɗaɗuhëhni vutah vunte lehnëmi yëɗadëmini va.»^{*} ⁸ Umé fëhnëtanëɗ: gena vutah vunte hnaƙik hné iña ahné va ye vutah Wën paryi. Vunte ntehnéko Wën njëɗahnëɗëhëhni va fo ye vuntëwu paryi. ⁹ Wëlin gante ntehnékawo Wën ka: «Mbokajëɗéfu bëhn hné iyi wati ðënk do tëkatëɗëfuha asëval hu Sara nuɗaka facan.»^{*}

¹⁰ Do kat: Rebeka fëna vucëp vuki nagëko, rëm sankaf fu ya Isak yeho rëm hni ya. ¹¹⁻¹² Wënu ŋa pëyakawo Rebeka: «Fandënkwëryënkwa fa ndokujëhnëɗëha aheryu.»^{*} Ha, pëyakawo hara vutah va vëhnagilohna ten do vëlilohna ten ufërën ma uwëh. Umé ye soŋe ile pëhnako Wënu ŋa nkehahn gante nke itëhna dëwu ka: gena gë wadoku ahné bare gë Wënu ŋa, ale wacëɗëhëhni vahnë ya. ¹³ Gante nësëk Vikerëh ka: «Sakob ɗahnëɗëfuho, bare Esawu ñewëbuhawo.»^{*}

¹⁴ Awa ye rëfëka nësin? Wënu ŋa catëna bi? Muk! ¹⁵ Kabi umé lehnékawo Moyis: «Kaɗëhnahnëɗëhoŋa ale fërëko do fërënanëŋa ale fërëko.»^{*} ¹⁶ Awa itëhna Wënu ŋa gena hné ile ñaɗ ahné ma hné ile nticɗ, bare Wën hna nke, umé ale haɗëhnahnëɗëha ya. ¹⁷ Vikerëh hna Wënu ŋa më lehnëka Farawo ya, Ahnaŋ Espët ya: «Ntimi Farawo ya rufahnahnu fanka mën fa hné wëjë do soŋe wac mën wa njëtëndanini nkal li fop.»^{*} ¹⁸ Koyëna nke, Wënu ŋa kaɗëhnahnëɗëha g'ale ñaɗ-wo, do kambën ankaf ale ñaɗ-wo.

Ntavah ŋa g'ikaɗëhnahn Wën

¹⁹ Ntehnëɗëɗëbu mpëɗ: «Wënu ŋa soŋe ye niraɗëhëhni vahnë va? Ahné kodina ŋwëy ile ñaɗ ya.» ²⁰ Bare, mo yeru awa wëjë, aŋwëyahn ile ntik Wën ya? Inë ile liyik ya tëyëɗëha bi ale lika ya: «Soŋe ye liruho aki?» ²¹ Aɗahan a kodina bi ñahan, hné ntil ndampo, peya ndampo soŋe wëbal wadënah ŋa, kigëna ŋa ante ryokujahnëɗë fac-wo-fac?

* 9:7 9:7: Wapëgwala 21.12 * 9:9 9:9: Wapëgwala 18.10 * 9:11-12 9.11-12: Wapëgwala 25.23 * 9:13 9.13: Malasi 1.2-3 * 9:15 9.15: Esequiel 33.19 * 9:17 9.17: Icahn 9.16

²² «Awa, ndampo fo nke: Wënu ña, ante ñadëho tufahn ntavah ntëwu ña do njëtëndanëhni vahné va fanka falëwu fa, nduñënanëhnekëhniwo ñus ten vële rëfëkawo nuñani ntavah ntëwu do mbëvëni va. ²³ Ntiko koyëna soje njëtëndanëhni uvetak sankaf cëmb dëwu ña vële ye had vapeya ikayëhnahn dëwu, pëhwëtanëhnekëhni kobëri ña icëmb tac, ²⁴ wëla fuhnë vële macëk Wën hnë wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif hna fëna. ²⁵ Wënu ña pëyahnek watac hnë kayëte kila ale waciko Ose: «Bulunda ile woko gena lëmën ÿa, macëdëfu “Bulunda lëmën.”»^{*}

Bulunda ile wobuho ñahnëda ÿa, macëdëfuhëhni “Bulunda ile ÿahnëdëfu.”

²⁶ Do hn'ile ntehniniho:

“Geluhna bulunda mën”,

hnam dënk rëkëde macëndeni vutah vumba Wën paryi ÿa.»^{*}

²⁷ Kila ale waciko Esayi ÿa fëna pëyahnekë soje bulunda Isërayel ÿa:

«Wëla vahné vëva Isërayel va njabëni hafo ntëbëni nkërëyal bë tëfary wov ñi,

vëryampo fo fehëtëde hnë vëhni.

²⁸ Kabi ile nësëk Ahwëhn a ntid fop nkal li do ñap.»^{*}

²⁹ Esayi nësëko fëna kobëri ña:

«Ge Wën Ahwëhn Fanka ÿa tavëhna këndilëfunihna vutah vundampo, had Sodom gë Gomor mëntëlakënden.»

Vëva Isërayel gë Wanëš Wakasëk

³⁰ Awa, ye rëfëka nësin? Vële wok vëyena wasëwif, do woko vëyëkëlehnëna icat haryënk Wën va, nuñani cat tac, nte watik hn'ikwëtahn ña ye. ³¹ Bare bulunda Isërayel ÿa njëkëlehnëdëniho ma wëhnëni sariya ÿa soje catënëhni do vëhnuñalona. ³² Soje ye nkoni vëhnuñana? Kabi vëyëkëlehnëna g'ikwëtahn ña, gë wadoku wadëw hni njëkëlehnëni. Nkëwëni taka nte hëfëd. ³³ Umë nësëk Wënu ña hnë viñi Vikerëh:

«Yëkëryin, kwëtëfu hn'inaw Siyo hna taka nte wëwëde, taka nte hëfëd.

Bare ale hwëtahnëka

yëtëdina hna muk usëfëhna.»

10

¹ Vëyënta mën, ile ÿabu ÿandu nta wary mën hna umë ye vëva Isërayel va pëhëtini, do umë rëyëdëfuhä Wënu ña wayëfa mën hna. ² Kodëfu yenëhnëwëhni sedë waji: vële hahnëndak ñus soje Wën ye, bare kahnënda dëw hni ña gena g'uyët. ³ Vëyëtëna icat nte watik Wën hna do icat dëw hni ña dënk njëkëlehnani. Koyëna, vërfëna anka wicat Wënu ña. ⁴ Këris ÿa təkaryëk hn'ile tək wëk hna sariya Moyis ÿa, soje rac ye ale-wo-le hwëtahnëka Wën ÿa catahnëdëha g'umë.

Ipëhët Wën soje vahné fop

⁵ Wëlin ile kerëk Moyis soje icat inte watik hnë sariya ña: «Ale lik ile ntehnëk sariya ÿa nuñad uwám paryi wä.»^{*} ⁶ Bare wëli ile hnësik soje icat nte watik hn'ikwëtahn ña: «Ant'alehna: “Mo hayëd g'ambin?”» (umë ye, soje cëlëndehna Këris ÿa). ⁷ «Ant'alehna fëna: “Mo sëlëd duniya vë

^{*} 9:25 9.25: Ose 2.25 ^{*} 9:26 9.26: Ose 2.1 ^{*} 9:28 9.28: Esayi 22.23 ^{*} 10:5 10.5: Soje Walevi 18.5

gëd hna?» (umë ye, soje matëndehna Këris ÿa wësëm hna). ⁸ Wëlin ile nësëk Vikerëh va: «Wanës Wënu ña ðarël hu nke, wës hu hna gë ntaŵary hu hna.»^{*} Wanës watac wëba kwëtahn ña ye; umë harañdëfufunëhëhni vahne va. ⁹ Ge nësëru gë wës hu ÿa Yesu ye Ahwëhn a, do ahwëtahnu ntaŵary hun hna Wënu ña mbëhnëndanëka, pehëtëderu. ¹⁰ G'intawary kwëtahnëde do Wënu ña catahnëdëha; gë wës ÿa pëyahnedë ikwëtahn ña do Wënu ña pehëtëd. ¹¹ Vikerëh va më lehnëk: «Ale-wo-le hwëtahnëka ÿa yëtëdinahna muk usëfëhna.»^{*} ¹² Kabi wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif fop këñëlahnëni Wën hna: Ahwëhn aryampo fo kwëhnani vëhni fop, njëdäfëhëhni viÿë viferën vilëwu va fop vële wëcadëha va. ¹³ Vikerëh va më lehnëk: «Ale-wo-le wëcadëha Ahwëhn a pehëtëde.»^{*}

¹⁴ Bare hak mëcadëniha ge vëhwëtahnëlahna? Do hak kod kwëtahnëniha ge vëwëryëna soje lëwu? Do hak nkweyëdëni soje lëwu ge ahnë gena ale fëyadëhëhni? ¹⁵ Do hak nkedëni vële fëyahnedë ge vahne vëfayina? Do fëna ntehnik Vikerëh hna: «Nkwamëni njëkini ga njijëdëni vële yojëd Wanës Wakasëk ña!»^{*}

¹⁶ Bare fop vëwawëna Wanës Wakasëk ña. Umë nësëk kila Esayi ntehn: «Ahwëhn, mo hwëtahnëk Wanës Wakasëk wante fëyahnedëfun ña?»^{*}

¹⁷ Awa, ikwëtahn ña hnë Wanës Wakasëk wante wëryëde hna matid, do wanj wëba Këris ña ye. ¹⁸ Awa tëyëdëfu: Wasëwif wä vëwëryëna bi wanj wanës wakasëk? Nkwëryëni dënk! Vikerëh va pëyahnek:

«Hohna lëw hni ÿa nkweyëde nkal hna fop,

do wanës wadëw hni ña njik hafo hn'ile tëkwik ðuniÿa hna.»^{*}

¹⁹ Mbokëbu rëyëndu kat: Bulunda Isërayel ÿa vëwëryëlohna ðus bi? Awa wëli ile ntehnëko ten Moyis ÿa:

«Wënu ña më lehnëk: “Ntidëmu aÿewaryuni vële wok vëyena yamani paryi va,

ntidëmu ntavu gë yamani le wok kwëhnana hakili ÿa.”»^{*}

²⁰ Do Esayi pëyahnekë wanës Wënu ña:

«Vële woko vëyëkëlendilohna va hnuko, tufëhna bu hnë vële woko vëryälëdïlohna.»^{*}

²¹ Bare soje bulunda Isërayel ÿa, Wënu ña më lehnëk:

«Fac-wo-fac njelabu wëbäk mën ña

soje hacawëhni bulunda le wëÿëhnëk do wajëk ÿi.»^{*}

11

Wënu ña dalëlihna bulunda Isërayel

¹ Awa tëyëdëfu: Wënu ña ntakëhni bi bulunda lëwu ÿa? Muk! Gena koyëna! Ami dënk avë bulunda Isërayel yeÿu, fatah Abëraham do hnë hnënk Besame nkentiÿu. ² Wënu ña dalëlihna bulunda lëwu le tëhnako kobëri ña. Dënkwëtaryin ile nësëk Vikerëh ÿa hn'ile mëhnadëho Eli haryënk Wën hna soje Isërayel: ³ «Ahwëhn, ndawënihëhni wakila hu ña do mbëvehnëni hn'ile cënafe wasadëha hu wä: ami fo wok do njëkëlehnëdëni ndawëniho.» ⁴ Do ye ntëkwakawo Wënu ña? «Pehnaÿuhëhni wësan wawuli mbëd gë wahi (7,000) vële wok

^{*} **10:8** 10.8: Divëta Sariya 30.12-14 ^{*} **10:11** 10.11: Esayi 28.16 ^{*} **10:13** 10.13: Sowel 3.5
^{*} **10:15** 10.15: Esayi 52.7 ^{*} **10:16** 10.16: Esayi 53.1 ^{*} **10:18** 10.18: Wahnëw 19.5 ^{*} **10:19**
10.19: Divëta Sariya 32.21 ^{*} **10:20** 10.20: Esayi 65.1 ^{*} **10:21** 10.21: Esayi 65.2

vëryëkwëhnëna haryënkw wën le waciko Bal.»⁵ Tame, koyëna dënk nke, nkoni vahnë toye vële tëhna Wënu ña g'ipërëna dëwu ña. ⁶ Ge g'ipërëna dëwu ña tëhna këhni awa gena soje wadoku; ge gena umë përeña Wënu ña gekëndina ipërëna paryi.

⁷ Awa ye pëhnëtanëd? Ile njëkëlehnëdëniho bulunda Isërayel ña vëhnuÿana; vële tëhna Wënu va fo hnuÿako. Vëyëntaw va kambëniho vankaf va, ⁸ gante pëyahnek Vikerëh ki:

«Hafö iÿi wati, Wënu ña pidëkëhni wahakili wã;
puvëkëhni vinkër va antë nundëni
do vanëf va antë nkweyëndëni.»^{*}

⁹ David fëna nësëk:

«Arabi roka lëw hni ña nke urënd lëw hni, ile hoç këfëhni do nuÿani ile rëfëkëhni ña.

¹⁰ Arabi mëpëni, antë mbok nuni. Arabi kuyani kwëlëkwël.»^{*}

¹¹ Awa tëyëdëfu: Ante nkëwëniho wasëwif ña soje njoni kwëlëkwël bi yeho? Muk! Gena koyëna! Bare soje ile ntëntëni ña nuÿahnëni vële wok vëyena wasëwif va ipëh ña. Koyëna bulunda wasëwif ña ñëwaryënihëniwo. ¹² Idënt dëw hni ña njojëk nafa sankaf soje duniÿa ñi fop, do iyo dëw hni ña mbetandanëkëhni vële wok vëyena wasëwif va. Awa ante padëf imat wasëwif soje ipëh dëw hni ña tac njabëd dëcët nafa ña!

Ipëh vële wok vëyena wasëwif

¹³ Wuhnë vële wok geluhna wasëwif vi lehnëdëfu tame: afayik vële wok vëyena wasëwif ña yëbu, do njawënëbu iÿi doku mën. ¹⁴ Mpëd kaÿi koyëna ntidëfu ñëwaryëdëniho vële yëbun hnënk vi pëhahnëni vëryampo. ¹⁵ Wënu ña ante ntakëhniwo wasëwif ña njojëkëhniwo vahnë vëvë duniÿa vi nëjëlëni. Awa ge Wënu ña mbokaryikëhni wasëwif wã, gëdina bi had vësëm vëhnëk?

¹⁶ Ge sah ryënkweyënkw mburu ña Wënu ña yëdayik, fop ile wok ña fëna pacëk. Ge vënkahn atëh ña Wënu ña yëdayik, wahnï wã fëna pacëk.

¹⁷ Bulunda Isërayel ña had oliviye nte fëlik ante lëpëtik wahnï wëryampo nke. Wëjë, had oliviye mbë fëk nkeru, do cokiru hnë wahnï wale wok hn'atëh nte fëlik hna. Tame nuÿantëderu uryav ule watið hnë vënkahn atëh nte fëlik hna. ¹⁸ Awa antë ahnaÿëna haryënkw wahnï wale lëpëtik hna. Do ge ñadü ahnaÿëna, dënkweÿary gena wëjë ryibëk vënkahn vi, umë ryibëki!

¹⁹ Ntehnëdëfu: wahnï warac ntëpëtik soje sokahnïwu ami hn'ile nkeho hna. ²⁰ Toña ye! Ntëpëtini kaÿi vëhwëtahna; do wëjë, soje kwëtah hu ña sokahnïru hnam. Umë antë nti hafö ahnaÿënanand! Bare tëfëka ntaki dús. ²¹ Kaÿi ge Wënu ña tavëna wahnï wavë tëh pëlik wã, tavëdilihna wëla wëjë.

²² Awa nahary soje ipërëna gë wayap Wënu ña: njapëk gë cape vële yok do përeña gë wëjë. Bare hafö awo hnë përeña dëwu hna, ge gena umë wëjë fëna ntëpëtëderu had hni. ²³ Bare ge fac ryampo wasëwif wã mawëni kwëtahna, Wënu ña mbokaryëdëhëhni hn'ile nkeniho hna kaÿi kod. ²⁴ Wëjë hn'atëh mbë fëk nte woyik pëlina ntëpëtijiru. Wëla tëfëläna,

^{*} **11:4** 11.4: 1 Vëhnaÿ 19.10,18 ^{*} **11:8** 11.8: Divëta Sariya 29.3 ^{*} **11:10** 11.10: Divëta Sariya 29.3; Esayi 6.10; 29.10

cokiru hn'atëh nte fëlik; do kas wahni paryi wëva atëh pëlik va cokëde hn'atëh nte ntëpëtahniko hna.

Bulunda Isërayel ya fop pehëtëdeni

²⁵ Vëyënta mën, ñadëfu ayëtu ile sowiko kobëri ya, soje antë ntiyahnu vahnë vële hwëhnaak uyët yerun: vëryampo hnë bulunda Isërayel hna kambëkëhni vankaf va. Umë mbiyëd hafo fop vële rëfëka matini hnë wabulunda wañëntaw va njijëni hnë Wën hna. ²⁶ Koyëna bulunda Isërayel ya fop pehëtëdeni, gante nësëk Vikerëh ka:
«Afehët a Siyö matid,

ntihëtëd ile ntëntëni hnënk Sakob ya.

²⁷ Wëlin kwëtëla nte hwëtëlëdëfun gë vëhni ña,

ge ntihëtëbu wameh wadëw hni ña.»^{*}

²⁸ Kabi wasëwif wa ñwëyëni Wanës Wakasëk ña, më nkehahnëni vëyëw Wën do umë njonëhniku, wuhnë vële wok geluhna wasëwif, nafa; bare soje itëhna vahnë Wën, nkok ñandëhni ha gaki soje vacërakëlo vëlëw hni va. ²⁹ Wënu ña bidina muk ile njëdahnëk ya do tavëdilëhnhna fëna vële macëk va. ³⁰ Kobëri ña, mawëhnlunawohna Wënu ña; bare tame kaÿëhna hna gë wuhnë, kabi wasëwif wa vëwawëhnlawohna. ³¹ Ndampo fo nke, tame wasëwif wa vëwawëhnhna soje Wënu ña kaÿëhna hna gë wuhnë; koyëna vëhni fëna kodëni nuÿani tame ikaÿëhna hna Wënu ña. ³² Wënu ña ntikëhni vahnë va fop vëramp ijwëyëhna dëwu soje tufahnëhni vëhni fop kaÿëhna hna dëwu ña.

Wënu ña naÿëk

³³ Wënu ña naÿëk dūs! Yasery lëwu ya g'inahan dëwu ña uvetak ye do tëwëk dūs! Ahnë kodina njët ile pëhnaak ya ma ile ñad nti ya. ³⁴ Gante nësëk Vikerëh ki:

«Mo yëtëk nahan Ahwëhna a?

Mo hod nke ayab alëwu?»

³⁵ «Mo ryënkwëk yëdëka Wënu ña iñë,

cosahna soje uyëd rac?»^{*}

³⁶ Fop hnë umë matid, soje lëwu nkehahnëk le-wo-le ya do fop umë hwëhnaak. Arabi cëmbënde kwëlëkwël! Amina.

12

Ankeya kasëk gë Këris ya

¹ Awa, vëyënta mën, kabi aki tufahnëk Wënu ña ipërëna dëwu ña soje lëw fu ya, awa muntadëmu iÿin: yëdaryina mbahn hun ña had sadëha (le woyik dawina), facah, le hnëjëdëha. Umë yed doku Wën përen nte ryokunëhnedunëha ña. ² Ant'arëfu vankeya iÿi duniya ñi; tavëryina Wënu ña mbacëdu g'igwëcët wahakili hun. Koyëna kodun ayëtu ile ñad ya: ile fërënak, ile hnëjahnëka, gë ile wok gojëlahna iñë.

³ G'uyëd fërën le njëdëko Wënu ñi, tehnëdëmu wuhnë fop: ant'afëlawu vankaf hun va ntëbi ile yerun ya. Bare ale-wo-le arabi kitiya umë dënk gante nke ka, gante nke sah lëwu ikwëtahn nte njëdaka Wën ka. ⁴ Ale-wo-le hnë fuhnë, hn'imbahn ndampo hna kwëhnaak viyë viyabah, bare viyë virac vëvankëna doku. ⁵ Ndampo fo nke, fuhnë vële yabinëk vi, mbahn ndampo liyinëk g'ige bëmënkël gë Këris ña, do ndampo fo

^{*} 11:27 11.27: Esayi 59.20; Wahnëw 14.7 ^{*} 11:35 11.35: So6 41.3

nkeyinäk had viyë vile ye hn'imbahn ndampo. ⁶ Do Wënu ña njëdëkëfu ale-wo-ale ile wok mëntëlëna gë va aÿëntaŵu. Ge aryampo hnë fuhnë uyëd pëyahñ wanës Wën nuÿak, tēfëka nti gante nke ikwëtahn ka. ⁷ Ge ahaŵary uyëd ðoku kwëhñak, tēfëka ndokuj. Ale hnuÿak uyëd karañ vahnë, tēfëka karañëhni vahnë va. ⁸ Ale hnuÿak uyëd kamënaÿehn vahnë, tēfëka kamënaÿëhnëhni. Ale yëdahnëd hnapul lëŵu, tēfëka njëdahn g'intawary pacëk. Ale ye haryënkwa a, tēfëka kamëna. Ale ryemadëhëhni vëhaÿëhñah va, tēfëka nti g'uhnatah.

⁹ Iña hun ña tēfëka nke paryi. Nëwëryin wëh ŵa, paßëryin ile yivëk. ¹⁰ Nahnëlëryin g'intawary fop had vële hwëtahnëka Wën. Dënkwëryin alënënni viyëntaŵ va. ¹¹ Dokujëhnëryina Ahwëhn a g'iyoh hara yambëluhna, do gë hnatah ntaŵary fop. ¹² Natëryiŵu soñe ile napëdun ÿa; yaŵënarinyin horot hna; goryin aŵuntanduna Wënu ña kwëlëkwël. ¹³ Demaryinëhni vëÿënta hun hn'ikwëtahn hna wëbal wadëŵ hni hna; arabi nëgahnu kaca vëhneh ña.

¹⁴ Dëwanëhnëryindënëhni vële vërehëdëhu va; dëwanëhnëryindënëhni fërën hara gena uŵeh. ¹⁵ Natëntëryiwu gë vële natëk va; kontëryin gë vële hoŵ va. ¹⁶ Gwëryëlëryin yëbëlan hun. Ant'ahnaÿënanu, bare ñaryin imaw vundoku utoyo va. Antë ntiyahnu vahnë vële hwëhñak uyët yerun.

¹⁷ Ant'awëcaguna ale liku wëh. Kamënarinyin alindu fërën ile sañahnëkëhni vahnë fop. ¹⁸ Yëkëlehnëryin awëryëlu gë vahnë va fop hafo hn'ile tëkwëk fanka hun hna. ¹⁹ Vëÿënta mën vële ÿahnëfu, ant'awëcagëndu, bare tavëryina Wënu ña nkwëcanëhnu gë ntavah ntëŵu ña. Kabi Vikerëh hna Ahwëhn a Wënu ña më lehnëk: «Ami hwëhñëk igwëcan ña! Ami sosëd.»* ²⁰ Bare:

«Age ale ÿëŵëki ÿa inte yoka, yëdaryehna tok;
ge wënka yoka, yëdaryehna ciya;
kabi ge koyëna ntidu, nkeŵ had waÿëhn hwëdëh
varëpëru nkaf ntëŵu hna.»*

²¹ Antë aŵaŵ mëki uŵeh ŵa. Bare gery ale wëkëk uŵeh ŵa g'ufërën ŵa.

13

Imawëhn vësankaf vëvë nkal

¹ Ale-wo-le tēfëka maŵëhnëhni vësankaf vëvë nkal va, kabi ucankaf-wo gë Wën matik; Wënu ña yëdadëhëhni cankaŵ nte naŵëni ñi. ² Awa, ge ahnë ñwëÿëd maŵëhnëhni vësankaf va, ile kahnëndëk Wënu ña ñwëÿëhñëk do kitiñëde. ³ Vële lid fërën va dakëdiléhnihna gë vëhitiñ, vëwën va ntaëdëhëhni. Age ñadu antë ntakini vësankaf va, awa diry ifërën do cëkwayëdënihi. ⁴ Vësankaf va ðoku Wën ntidëni soñe hnëfak lëw hu ŵa. Bare ge uŵeh liru, tēfëka ntaki, kabi gena aki fo nkeni vësankaf: kwëhñani fanka soñe kwëdëniha ale lik wëh. Doku Wën ntidëni tufahnahnëni ntavah ntëŵu ña soñe ale lid wëh a. ⁵ Soñe umë ye tēfëka maŵëhñini vësankaf va, gena kehahni ntavah Wënu ña fo bare fëna nkehahn wahakili hun ŵa yam.

⁶ Soñe rac ye fëna sosahnëdun ÿatëtanke, kabi vële sosëde vi, ðoku Wënu ña ntidëni koyëna. ⁷ Cosëryina ale-wo-le ile hwëhñanërunëha ÿa:

* 12:19 12.19: Divëta Sariya 32.35 * 12:20 12.20: Divëta Sariya 32.35

ÿatëtanke ÿa gë kayëte nkwafa ña ale rëfëka asosuna ÿa, mawëhnëryina ale rëfëka awwëhnuhna do dënënerÿina ðus ale rëfëka alënënuna ÿa.

Ïñahn vëÿëntaw

⁸ Antë ahwëhnanuna ahnë inav, ge gena inav ñahnël nte rëfëka ahwëhnawu yëbëlan hun ña. Ale ÿahnëdëhëhni vëÿëntaw va mawëhnëk sariya ÿa fop. ⁹ Njëtërun vakwëda va: «Ant'aryawa ahnë; ant'ayëkëlehna asëval ahaÿary; ant'ale; ant'ahwëhna ïña meh»[✧], gë vañëntaw va fop. Vatac hn'aña kwëda mbarëlek: «Ïñahnëryehna aÿënta hu ÿa had wëjë dënk.»[✧] ¹⁰ Ale ÿahnëdëha aÿëntawu ÿa didilahna wëh; awa ïñahn ña ye imawëhn sariya ÿa fop.

Pëhwëta itëk Këris

¹¹ Njavëtërun wati le yehahninëk ÿi: wati le hnëgahnëdun ÿa tëkëk, kabi wati nte kwëtahninëkawo Këris takan ña, ipëh ïña nkoko ñaw, bare tame tëhaden ïñi pëh. ¹² Umëd ña dëc ïña nke, fac ÿa tëhajëk. Tavëñëfu viÿë vile lide hnë mëhwëry va do cudanëfu viwëta vile wëtande hnë humpen. ¹³ Kwëhnanëfu nkeya përen, gante canëk g'anent ka. Kehanëfu tok dëcët do ice unen dëcët; dak gë ale-wo-ale do antë kwëhnayin nkeya cëfëhna; antë konkënden do antë ñëwaryëndenëhni vëÿënta fu. ¹⁴ Bare cudaryina Yesu Këris, do antë ahwëtü vinahan hun va fop hn'ikihñ vahné nte wätik hnë mbahn hna.

14

Antë ahitiña aÿënta hu

¹ Kacaryina ale wok yaÿëna ðus kwëtahn dëwu ña, do antë awajëlëndu soñe nahan dëwu ña. ² Aryampo ntiyahnéka kod tok le-wo-le ÿa, bare aÿëntaw, ale wok kwëhnana kwëtahn yaÿah a, tokëdina faÿar. ³ Ale rokëd le-wo-le ÿa tëfëlahna njafa ale wok tokëdina ÿa. Do ale wok tokëdina le-wo-le ÿa antë kitinja ale rokëd a, kabi Wënu ña kacaka umë fëna. ⁴ Mo yeru, wëjë, ahitiñahna aryokun ahnë ahaÿary? Ge kahnëndak ma ge kahnëndana, umë hayu ale ndokunëhnedfa ye. Do nkod kahnënda kabi Ahwëhn a kod ndemahna nko kahnënda.

⁵ Aryampo nahaç, wafac wëryampo ÿak yabëka nafa ÿa gë waÿëntaw ða. Aÿëntaw a nahaç, fop ndampo fo nke. Ale-wo-le tëfëka njët wapacëk do njaÿënta ile nahaç ÿa. ⁶ Ale fitëndëlehnek wafac a, ahnë arac Ahwëhn a ntinëhnek. Ale rokëd le-wo-le ÿa, arac fëna Ahwëhn a ntinëhned, kabi camehnedëha Wënu ña soñe rokëtök lëwu ÿa. Ale wok tokëdina le-wo-le ÿa, umë fëna soñe Ahwëhn a ntid, do umë fëna Wënu ña camehned. ⁷ Wëla aryampo hnë fuhnë gena duniÿa li soñe lëwu dënk do wëla aryampo cëmëdina soñe lëwu dënk. ⁸ Ge nkeyinëk duniÿa li, soñe Ahwëhn a yeyinëk, do ge cëmëden, soñe Ahwëhn a sëmëden. Koyëna, cëminëk ma cëmilënëhna, Ahwëhn a hwëhnëkëfu. ⁹ Paryi nke, Këris ÿa cëmëk do mbëhnëk vësëm hna soñe nkehahn Ahwëhn vësëm gë vële wok vësëmëna. ¹⁰ Bare wëjë, soñe ye hitinjëdhuha aÿënta hu ÿa? Do soñe ye yafëruha? Yidëläënëhna bi fuhnë fop kitinja Wën hna? ¹¹ Kabi kerik: «Ami, Ahwëhn paryi ÿa, ntëkëfu, vahné va fop ndëkwëhnedëni haryënk wën

✧ 13:9 13:9: Icahn 20.13-17; Divëta Sariya 5.17-21; Matiye 19.18 ✧ 13:9 13:9: Soñe Walevi 19.18

do fop pëyahnedëni Wën yeβu.»[☆]

¹² Koyëna, ale-wo-le hnë fuhnë njid nësëhna Wënu ηa umë dënk fop ile ntik ŷa.

Antë aliyehna aŷënta hu uŷeh

¹³ Awa tavënëfu kitiŋëlënden. Keharyin đus ant'ayëđu iñë hn'ankaw aŷënta hun hna ile kođ nkëŷ ma ntiyehna wameh. ¹⁴ Njëtëβu, ñoñ gena ile vañik soje toki, ñoñ tonkëna; Ahwëhn a Yesu njëtëndanëko wapacëk. Bare ge ahnë nahak ntehn iŷin mbañik, awa mbañik soje lëŷu. ¹⁵ Age ndëñhnantuha aŷënta hu ŷa ile rokëđu, golihna arëf iñahn ηa. Ant'ayonëhnehna iβëv soje le rokëde ale cëmëhnëk Këris ŷa! ¹⁶ Ile sarahnëku wühnë ŷa tëfëlahna njonëhniñi vēŷëntaw va nësahnëndëni wameh. ¹⁷ Inaw Wënu ηa gena hnë ile rokëde gë ile sedë; hnë icat gë yam do g'uhnatah hna nke ile hnuŷade hnë ige g'Iyir Ipacah ηa. ¹⁸ Ale ryokuñëhneka aki Këris ŷa, Wënu ηa nëñëđëha g'umë do vahnë va cëkwaryëđëniha.

¹⁹ Awa yëkëlehnënefu ile yojëđ yam do ile ryemađëhëfu fuhnë fop naŷin kwëtahn hna. ²⁰ Antë përekanin đoku Wënu ηa soje ile rokëde. Paryi nke ñoñ bañina, bare yivëna toki iñë ge njoyendëha ahnë hnë wameh. ²¹ Ile yivëk ŷa, umë ye ant'asem faŷar do ant'ase uñen do arav fop ile hođ njoyehna aŷënta hu ŷa. ²² Age kwëtahnëru wani, kwëтары wëjë dënk haryënk Wën hna. Nëfaka ale wok kitiŋadina menëk hnë ile-wo-le ntid hna! ²³ Ale hwëhna vinahan viki soje ile tokëđ ŷa, ntik wëh, kabi didina gante nke kwëtahn dëŷu ka. Do ge diyilëhëna fop gante nke kwëtahn ka, wameh lifën.

15

Yëkëlehn ile hnëñëkëhni vēŷëntaw

¹ Fuhnë vēle yaŷinëk hn'ikwëtahn va, tëfëkëfu nduñënanëhniñëni vēle wok vēyaŷëna va, do antë njëkëlehnëndëni ile hnëñëkëfu. ² Afo ale-wo-le hnë fuhnë njëkëlehnëndëni ile hnëñëđëha aŷëntaw ŷa soje hnëfak lëŷu ŷa, soje ndemahna naŷ hn'ikwëtahn hna. ³ Kabi, wëla Këris ŷa yëkëlehnëlohna ile hnëñëđëha umë dënk. Gante ntehnëk Vikerëh ka: «Wayëŷ vēle yewëđëhi va ami njohahnëk.»[☆] ⁴ Fop ile heriko kobëri ŷa, karaŋahniñëfu heriko, soje njëđafu kamëna do g'iyawëna, kwëhnahnin kwëtahn. ⁵ Arabi Wënu ηa, umë ale yëđahnëđ kamëna do g'iyawëna ηa, njëđu ahwëhnawu nahan ndampo fo gë itëf ankeya Yesu Këris ηa. ⁶ Koyëna, fop ndampo fo gë hohna ryampo fo, cëmbëđunëha Wënu ηa, Rëm Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris.

Wanës Wakasëk soje wabulunda fop

⁷ Awa, kacalëryin, gante kacaku Këris ka, soje icëmb Wënu ηa. ⁸ Paryi pëyađëmu, Këris ŷa njijëko soje nke aryokuñëhn wasëwif njaŷahn ile ntehnëko Wën ntinëhnëđëhëni vacërakëlo vēlëw hni ŷa do tufahn koyëna Wënu ηa kahnëndak. ⁹ Njijëk fëna soje vēle wok vēyena wasëwif va cëmbëniha Wënu ηa soje ikaŷëhnahn dëŷu ηa, gante pëyahnek Vikerëh ka:

«Soje umë sëmbandëmi vēle wok wasëwif hna,
do njëwëđëfu untënah ŷac hu ηa.»[☆]

[☆] 14:11 14.11: Esayi 49.18; 45.23 [☆] 15:3 15.3: Wahnëŷ 69.9 [☆] 15:9 15.9: 2 Samiyel 22.50; Wahnëŷ 18.50

10 Pëyahñek fëna:

«Wabulunda, natëryiŵu gë bulunda ile tëhñak Wënu ña!»[☆]

11 Do kat:

«Cëmbëryina Ahwëhn a, wñhnë wabulunda ñi fop,
arabi wabulunda ña fop cëmbëniha!»[☆]

12 Kila Esayi fëna umë lehnëk:

«Ale hnagëde hnë hnënk Yese njijëd,
umë matëd soje nke asankaf wabulunda ñi,
do wabulunda ñi umë kwëtahnëdëni.»[☆]

13 Arabi Wënu ña, umë ale yëdahnëd ikwëtahn ña, pëbënu uhnatah do gë yam g'ikwëtahn nte hwëtahnërunëha ña. Koyëna Iyir Ipacah ña pëbënedëhu dëcët ikwëtahn ña gë fanka falëwu fa.

Doku Pol

14 Vëyënta mën, ami dënk pacëko wñhnë përenarun d'us. Njëtërun fop ile rëfëka njëti ÿa do mëkëdun ayabëlëndu. 15 Kerëhnëmu anj kayëte catën fo soje ryënkwëtehnahnu viyë viyabah vile rëkërun aÿëñawu va. Kerëbu koyëna kabi Wënu ña, g'ipërëna dëwu ña, njëdako 16 yewu aryokunëhn Yesu Këris soje wabulunda wale wok vëyëna wasëwif ña. Doku vësëna wasadëha lidëfu, ipëyahn Wanës Wakasëk Wënu ña. Do koyëna wabulunda wante wok vëyëna wasëwif va nkedëni sadëha ile hnëñahnëka Wën do pacënk Iyir Ipacah ña.

17 Kabi gë Yesu Këris nkebn, kodëfu hnaÿënaŵ gë doku ile linëndëbuha Wën ÿa. 18 Ge ndëkëdëfu hnësu iñë, umë ye soje ile ntik Yesu Këris gë ami njohahnihi vële wok vëyëna wasëwif ntënëndëniha Wënu ña. Ntik rac gë wanës mën ña do gë ile lidëfu ÿa, 19 gë fanka viyë vifëmpëhnahna do gë wëdahëse, gë fanka Iyir Wënu ña. Koyëna, pëyahñëbu Wanës Wakasëk Këris ña, gante-wo-gante pëgw Yerusalem hafo resiyo Iliri hna. 20 Ufër mën sankaf ŵa, umë yeho kwëlëkwël fëyahnu Wanës Wakasëk ña ile nkok yëtina ten uŵac Këris hna fo. Ñadëwöhna fuhnawu ibëry cery nte pëgwëk ahnë ahaŵary. 21 Gante nësëk Vikerëh ka ntibu:

«Vële woko vëyëntana soje lëwu va njëtafëni,
do vële woko kobëri vëwëryëna ga nësëd va
nkwëryëdëni.»[☆]

Pol ñad nji Rom

22 Doku rac wëmaÿëhnëdëho kwëlëkwël yiryiwu ÿalun hna. 23 Bare tame, goryaryëla doku hnë ŵaÿi waresiyo. Hnë wabëhn wayabah, ñadëfuho yiryiwu yëkiwu 24 do ñadëfu liwu rac ge njidëfu gë Esëpañ. Ñadëfu hnuwu ge ndëcëdëfu do aryemawuno yihahnu hn'iji nkal, ge tëkëbu hnuÿawu uhnatah soje ñëwëlahn gë wñhnë ña ten. 25 Bare Yerusalem yidëfu ten soje ryokunëhnëwëhni vahnë vële macëd Wën vëlëwu va, vële yehëhna hnam ÿa. 26 Kabi, vële hwëtahnëk vëvë Masedëwan va gë vëvë Akayi va pëhnani mbarëni koryi soje vëhaÿëhnah vële hwëtahnëk Yerusalem va. 27 Vëhni fo fëhñak ndemanihëhni, bare, toña toña ÿa, inav inte kwëhnanëhnënihëniwo ye. Age wasëwif ŵa mbankëni gë vële wok vëyëna wasëwif va uyëd Wënu ña, awa, vële wok vëyëna wasëwif va fëna tëfëkëhni mbankëni hnapul lëw hni vë duniÿa ÿa gë wasëwif ŵa. 28 Age puhnaŵu iÿi doku do ge njëdahnëbu ile varëpik

☆ 15:10 15:10: Divëta Sariya 32.43 ☆ 15:11 15:11: Wahnëw 117.1 ☆ 15:12 15:12: Esayi 11.10

☆ 15:21 15:21: Esayi 52.15

ÿa, cabëryidëfu gë ÿalun ge njidëfu gë Esëpañ. ²⁹ Do njëtëbu ge njiryibu ÿal hun hna, gë fop idëwa Këris tëkëryidëfu.

³⁰ Bare wëli ile hëladëmu ÿa, vëÿënta mën, g'uwac Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris g'ijahn inte njëdahnëd Iyir Ipacah inja: mëtëntëryin g'ami, ayëfanduna Wënu ña soje lëmën ÿa. ³¹ Yëfanëhnëryino fëhu hnë vahnë vëvë Yude vële wok vëhwëtahnéna vi; do idëma inte yinenëhnëdëfuhëhni vahnë vële macëd Wën vëlëwu vëvë Yerusalem va kacani g'uhnatah. ³² Koyëna, ge Wënu ña mawëk, kokëndëbu yiju ÿalun hna g'uhnatah do yinëgawu hnë wuhnë toye. ³³ Arabi Wënu ña, ale yëdahnëd yam a, nke gë wuhnë fop. Amina.

16

Pol nkaÿëdëhëni wëlawo walëwu

¹ Kwëtëhnahnëmuna Febe, aÿënta fu asëval ale ryokuñëd hnë cery sali vë Senkëre ÿa. ² Kacaryina g'uwac Ahwëhn a had gante kacade ale kwëhnëk Ahwëhn a, do dëmaryina hnë le-wo-le mbalëdëha gë wuhnë hna. Kabi ndemakëhni umë dënk vahnë vëyabah do ndemako ami dënk.

³ Gaÿëryinëhni vëhni Përisëka gë Akilas, vërëfal mën hnë doku Yesu Këris hna. ⁴ Vëhni vëhi, nkwa fëniho vintawary vidëw hni va soje lëmën. Gena ami fo rëfëka samehnëwëhni bare fëna fop vacery sali vële wok vëyena wasëwif vi. ⁵ Gaÿëryinëhni fëna vële varëlëd soje icëmb Wën tere lëw hni va. Gaÿëryina fëna lawo mën Epayinet, umë ale ryënkwëk hwëtahnëka Këris ÿa Asi hna. ⁶ Gaÿëryina Mari, umë ale ryokuñëhnëku dús. ⁷ Gaÿëryinëhni vëhni Andëronikus gë Yuniyas, vëhni vële ye wahnënk mën do sëdëlehni bunëho. Vële yëtik hnë vëfayik ye do vëhni ryënkwëk hwëtahnëka Këris ÿa g'ami.

⁸ Gaÿëryina Ampëliyatus, ale ÿahnëbu hnë Ahwëhn hna. ⁹ Gaÿëryina Irëbe, aryokuñëta fu hnë doku Këris hna, do gë lawo mën Sëtakis. ¹⁰ Gaÿëryina Apeles, umë ale rufahnëk wëdahëse soje ikwëtahn dëwu Këris ña. Gaÿëryinëhni vahnë vëvë tere Arisëtobul va. ¹¹ Gaÿëryina Erodio, mbaÿ mën ña. Gaÿëryinëhni vahnë vëvë tere Narësis vële hwëtahnëka Ahwëhn va. ¹² Gaÿëryina Tërifën gë Tërifos, vësëval vële ryokuñëhnëdëha dús Ahwëhn va, do g'alënah mën a Perësis, asëval ahawary ale ryokuñëhnëka kat Ahwëhn a dús. ¹³ Gaÿëryina Rufus, ale tëhna Ahwëhn, gë hnëmu ale ye fëna had hnëm mën. ¹⁴ Gaÿëryina Asinkërit gë Fëlegon gë Erëmes gë Patërobas gë Erëmas do gë vëÿënta mën vële nkeni va. ¹⁵ Gaÿëryina Filolog gë Yuli gë Nere g'aheryu asëvalu gë Olimpas do gë fop vële hwëtahnëk nkeni gë vëhni va.

¹⁶ Gaÿëlëryin g'ijahn nte rufande vëÿënta hna. Fop vacery sali Këris ña nkaÿëdënihu.

Siyab rëkwa

¹⁷ Vëÿënta mën, këladëmu, keharyinëhni vële ñwëÿëk ikaranj inte haranirun ña do koyëna fitëndëlehne dëhëhni vële hwëtahnëk va kore kore do rëndëdëhëni watënd. Nawëtaryinëhni, ¹⁸ kabi iÿi sifa vahnë vëryokuñëhnëdilahna Këris Ahwëhn fu ÿa, bare inte dëw hni ndokuñëhnëdëni! Gë wanës wanëñah do wapërën wadëw hni ña, toka dëni hëhni vahnë vële wok vëritëna va. ¹⁹ Wuhnë, vahnë va fop njëtani soje imawëhn hun Ahwëhn ña. Awa, nëjëko gë wuhnë, bare

ñadëfu ayewu vëyët soje idi fërën wã, do ant'ayewu vëyët soje wameh ña. ²⁰ Wën hunte yëdahnëd yam ña biyëdina wëyëhnëdëha Sintani kuyët wapary hun hna! Arabi ipërëna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris nke gë wuhnë.

²¹ Timote, arëfëlenta mën ðoku ÿa, nkaÿëdëhu, gë vambaÿ mën va Lusiyus gë Yason do gë Sosipatëros.

²² (Do ami, Terëtuyus, ale herëhnëdëha Pol ani kayëte, nkaÿëryidëmu g'uwãc Ahwëhn a.)

²³ Gayiyus nkaÿëku. Ami, Pol, ÿalu hna nkebu do hnam mbarëlëdëni vële hwëtahnëk va fop. Erasët, ahwët koryi naŵ ÿa, gë aÿënta fu ÿa, Karëtus, nkaÿënihu.

²⁴ [Arabi ipërëna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris nke gë wuhnë fop. Amina.]

Icëmb tëkwa

²⁵ Cëmbëryina Wënu ña! Umë hwëhnak fanka ÿawëhnu kwëtahn hna, gë Wanës Wakasëk wante haraÿëdëfuhëhni vahnë ña g'ipëyahn soje Yesu Këris ña. Umë tëfëlëk g'ile yëtëndanëd wante kahnëndëk Wën, soŵiko kwëlëkwël koßëri ña. ²⁶ Bare tame, coŵëtik gë vëkayëte wakila va gante nke iña Wënu ile ye kwëlëkwël ka. Umë fop soje vahnë va kwëtahnahnëniha Yesu do maŵëhnëndëniha ye. Do koyëna njonëhniëhni uyët rac wabulunda wabë ðuniÿa ñi fop.

²⁷ Cëmbëryina Wënu ña, umë ale hwëhnak yasery ÿa fop! Umë hwëhnëk kwëlëkwël icëmb iña g'uwãc Yesu Këris wã! Amina.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Korent Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol vëvë cery sali mbë Korent ña kerëhnëk inji kayëte hnë uyas lëwü rarëna hna hnë bëhn wafëhw imbëd gë wahnah ma hnë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd (54 gë 55) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Apëyahnek Wanës Wakasëk ña nkol tac hafo vahnë va kwëtahnëni. Wabëhn imbëd ryëcëk ani gë kerahnënd inji kayëte (Vantiyehn 18.1-8).

Korent nkol nte hwëhna nafa yeho wati afayik Pol ña. Nkol nkwafo gwaf yeho nte ye gë cape wov le wacik Mëditerane Akayi hna, nte kwëhnëko Rom. Tënk g'icahn vahnë vëhnëmpëlah ña njabëko. Umë liyëhnëk bulunda le hwëhna ikwëtahn nëmpëlah. Viji vinahan vinëmpëlah fop vërendëhëniwo vële hwëtahnëka Yesu va. Kerëhnëniha Pol gë warëy bi ye rëfëka tëfëni fagant wënamu wante hwëkëhni ña. Pol pëyayiko fëna wafëmpëhnahnah wahawary soñe uwám cery sali ña. Soñe wañi fop nësëd hnë inji kayëte.

Wëlin wanës wadaw wakwëhn nafa hn'ñi kayëte: Këris, Ahwëhn, wahnë, wanës, mbahn, yir, asëval, uyët, nafa, duniya, asan.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpañi g'icëmb (1.1-9)

Ipitël vële hwëtahnëk (1.10-4.21)

Ankeya meh hnë cery sali (5.1-6.11)

Ikwëhna ankeya nte ñad Ahwëhn (6.12-11.34)

Vile njëdahnëd Iyir Ipacah (12.1-14.40)

Ibëhn Yesu Këris gë vësëm va (15.1-58)

Idema soñe vële hwëtahnëk (16.1-4)

Pol ñad ñji uyas (16.5-12)

Wanira gë simpañi (16.13-24)

Simpañi

¹ Ami Pol, Wënu ña, g'iña dëwü ña, macëko yewu afayik Yesu Këris ÿa. Ami gë Sosëten aÿenta fu ÿa, ² herëhnëryidëhu, wühnë bulunda va Wën, le lëdëk Korent vi, wühnë vële kwëhnëk Wën g'ikwëtahn hun Yesu Këris ña do wacik ayewu wëfach do gë fop vële ye gante-wo-gante yëfad g'uüac Ahwëhn fu ÿa, umë ye Yesu Këris, ale ye Ahwëhn hni do ye Ahwëhn fu fëna. ³ Arabi Wënu ña Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa.

Ifërën le hnuÿade hnë ibëmënkël fu gë Këris

⁴ Camehnëdëfuha kwëlëkwël Wën mën ña soñe hun, soñe ifërën ile njëdaku hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ña. ⁵ Hnë ibëmënkël hun g'umë ña Wënu ña njëdaku fop uvetak wä, uvë fop le hnësëdun ÿa do gë uvë uyët wä fop. ⁶ Nësëhnirun pañare Këris ÿa, do watac kwëhna vënkahn hnë wühnë. ⁷ Awa tame uyëd va Wën wëla uryampo gojëluhna, wühnë vële hnapëd g'uÿankahnah ifoka Ahwëhn fu ña Yesu Këris hn'ñe tufahnëd fop icëmb dëwü ña. ⁸ Umë yawënedëhu hafo watëkwa hna, soñe antë aworyaru inë ile rumpak hnë fac le mbokajëd hna. ⁹ Wënu ña, ale wacëku ayelahnu g'aju Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa, kahnëndak soñe ile nësëk ÿa.

Ipitël vële hwětahnëk

¹⁰ Vëyënta mën, këlamu g'uwac Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris: mawälëryin, wuhnë fop, antë afitëlu vukore vukore; gwëryëlëryin, ahwëhnawu hakili ryampo fo gë nahan ndampo fo. ¹¹ Vëyënta mën, nësëbu waji kabi vahnë vëvë tere Këlowe fëyako wuhnë conkëdun yëbëlan hun. ¹² Gena bi hnë wuhnë aryampo ntehnëk: «Ami, arëfal Pol yëbu»; aÿëntaw: «Ami, arëfal Apolos yëbu»; ahaÿary: «Ami, arëfal Piyer yëbu»; do ahaÿary kat: «Ami, arëfal Këris ÿa yëbu»? ¹³ Ntiyahnëku bi Këris ÿa pitëlëk? Pol bi sëmëk kërëwa hna soÿe hun ÿa? G'uwac Pol wã bi njaryirun? ¹⁴ Camehnëbuha Wënu ña kabi ahnë yaryëla hnë wuhnë ge gena Kërisëpus gë Gayiyus. ¹⁵ Koyëna ahnë kodina ntehn g'uwac mën njaryik. ¹⁶ Toña ye, njaryëbuhëhni fëna vëvë tere Sëtëfanas va, bare dehnëla njaryëbuha ahnë ahaÿary. ¹⁷ Këris ÿa payëlohna yaryëndu vahnë: ipëyahn Wanës Wakasëk payëko, do yëkëlehnëdëwohna hnuÿawu wuhnë gë wanës wanëñah, kabi ñadëwohna lihëtu nafa icëm Këris kërëwa hna.

Këris tufahnëd yasery gë fanka Wën fa

¹⁸ Paryi nke, pëyahn icëm Këris hnë kërëwa hna wanës wanënkawah ntini vële rëfëk nkaÿ ibëv va. Bare soÿe fuhnë vële rëfëk nkaÿ ipëh va, fanka Wën fa tufahnëd. ¹⁹ Wënu ña më lehnëk wanës wadëwu hna:

«Mbëvandëbu yasery vële hwëhna yasery iÿi duniÿa vi do kwëtahnëdä nëf hakili vële hwëhna hakili va.»^{*}

²⁰ Awa, ye kodëni mbok nësëni vële hwëhna yasery va gë vëharan sariya va gë vëholah wanës vële ye duniÿa vi? Wënu ña tufahnëna bi yasery iÿi duniÿa ÿi wacënak ye? ²¹ Vahnë va, gë yasery ÿa lëw hni ÿa fop vëyavëtëna Wën kwëhna fop yasery ÿa. Soÿe rac, Wënu ña hnëñahnëkawo soÿe pëhëtëhni vële hwëtahnëk wanës wadëwu wante fëyahnëdëfëdu do ye wacënak soÿe vëyëntaw ña. ²² Wasëwif wã tufini viÿë vifëmpëhnañah tëyëdëni do vële wok vëyena wasëwif va yasery njëkëlehnëdëni. ²³ Bare fuhnë, Këris ÿa cëmëk hnë kërëwa hna fëyahnëden: soÿe wasëwif wã wanës wante wok vëhodina kwëtahnëhni muk ye do vële wok vëyena wasëwif va ntiyahnëkëhni wacënak ye. ²⁴ Bare soÿe vële macëk Wën va, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif per, Këris ÿa tufahnëd fanka Wën fa gë yasery Wënu ña. ²⁵ Ile pëhwëtak Wën pëhëtahnëhni vahnë do ye wacënek soÿe vëryampo, yasery le lëbëk yasery vahnë vi ye; ha, ikihn Wënu ña yak yawëk gë fanka vahnë va.

²⁶ Vëyënta mën, naharyin bi sifa ahnë mo yerunëho ante macëkuno Wënu ña: vëyabëlohna hnë wuhnë vële hwëhna yasery, vële hwëhna fanka ma vële hnagik hnë watere wadëhna. ²⁷ Wënu ña, ile fëlayik hnë duniÿa had ucënëk ña, umë tëhna mpaÿëmpaÿëhnañhëni vële hwëhna yasery va; do ile fëlayik hnë duniÿa hihnek ÿa umë tëhna Wënu ña mpaÿëmpaÿëhnañhëni vële hwëhna fanka va; ²⁸ tëhnañhëni vële wok vëhwëhnana, yafik ma fëlayik hnë duniÿa had ile wok kwëhnana nafa ÿa soÿe përekanahn ile liyik hwëhn nafa ÿa. ²⁹ Wënu ña ntik koyëna soÿe ahnë antë kol naÿënanand haryënk w lëwu. ³⁰ Gë Këris ÿa tufëkëfu Wënu ña yasery jalëwu ÿa: g'umë catënëkëfu, umë lidëhëfu nkeyin vëfacah do pëhëtëdëhëfu wameh hna fop. ³¹ Do koyëna nke,

^{*} 1:19 1:19: Esayi 29.14

ntiyahn wanës vikerëh ña: «Age ahñë ñaaf naÿëna, arabi naÿëna soje ile ntinëhñëka Ahwëhn a.»*

2

Wanës soje ipak Këris

¹ Vëÿënta mën, ante njiryibuho ÿal hun soje fëyawu toña soÿik Wënu ña, njiryilëwohna gë wanës wadakah nkwëryi ma g'uyët iÿi ðuniÿa. ² Pëhnabuho antë yëtëdanu iñë ge gena Yesu Këris, do g'ile ntinëhñëku g'icëm dëÿu hnë kërëwa hna. ³ Soje umë ye, ami, gë fanka këm njiryibuho do mbalëdëfuho ntakah ña. ⁴ Gante karanjëdëmuno soje awëcëtahnu vinahan va gelohna wanës waceryah vahnë bare fanka Iyir Ipacah fa rufëhnaðëho wapacëk hnë wante hnësëdëmuno hna, ⁵ soje ikwëtahn hun ña antë kaya hnë yasery vahnë, bare hnë fanka Wën hna.

Usery ule watik hnë Wën

⁶ Awa, ile haranjëdëfuhëhni vahnë ÿa usery ye soje vële wëryëk dus viÿë Wën va. Bare gena yasery iÿi ðuniÿa ÿi, uva vëhwëhn fanka hnaÿëk gaki vi do vëvëd vi. ⁷ Fuhnë, usery Wën ule coÿëhnnini vahnë va fëyahnedëfun. Nkehahnënd ðuniÿa ÿi Wënu ña tëko pëhna ile ntid soje nkentinëfu hnë icëmb dëÿu hna. ⁸ Wëla fanka ryampo vë iÿi ðuniÿa yëtëna umë. Ge njëtakëndëni, vëfakehnaKëndilahna Ahwëhn icëmb a. ⁹ Vikerëh va më lehnëk:

«Ile nkok nuna inkër
gë ile nkok gwëryëna vanëf
do gë ile nkok nahana ahñë,
irac Wënu ña vële ÿahnëdëha va ntinëhñëk.»*

¹⁰ Bare Wënu ña njëtëdanëkëfu gë Iyir Ipacah iña.

Iyir Ipacah iña njëtëk fop, wëla ile pëhna Wën ÿak soÿik dus ÿa. ¹¹ Mo hoð njët fop soje ahñë, ge gena iyir dëÿu ña fo? Ndampo fo nke, Iyir Wënu ña fo yëtëd fop soje Wënu ña. ¹² Fuhnë, iyir nte nuÿayinëk ña gena ibë iÿi ðuniÿa, bare Wën hna matik, njëtahnnin ile njëdëkëfu Wën g'ipërëna dëÿu ña. ¹³ Ile haranjëdenëhëhni vahnë va matina hnë yasery vahnë, bare gante karanjëdëhëfu Iyir Wën ka haranjëdenëhëhni vële hwëhna Iyir tac va. ¹⁴ Ale wok kwëhnana Iyir Wënu ña, maÿëdëfina ile watik g'Iyir Wën: wanënkwah ye soje umë, kodëna njët watac, kafi g'Iyir ña fo kode njavëti usery Wënu ña. ¹⁵ Ahñë ale hwëhna Iyir Wënu ña kod kitinj fop, bare umë, ahñë kodëna kitinja. ¹⁶ Vikerëh va më lehnëk: «Nke bi ahñë ale yëtëk inahan Ahwëhn Wënu ña? Nke bi ale hoð nkabahn iñë?»*

Bare fuhnë njëtinëk inahan dëÿu ña kabi kwëhnaÿinëk iða Këris ña.

3

Vëryokuÿëhn Wën

¹ Vëÿënta mën, ami mëkëla hnësëhnu had vahnë vële hwëhna Iyir Wënu ña yerun bare nësëhñëmu had vële ye hn'ikihñ vahnë nte watik hnë mbahn, had vële wok ten vunul hn'ikwëtahn dëÿ hni Këris hna. ² Ikaranj inte haranjëmu ña had wambël yëdëmu asewu nke, gena roka paryi, kabi mëkëdëluhna awëryu ikaranj dakah. Do ha gaki mëkëdëluhna, ³ kabi

hn'ikihn vahnë nte w̄atik hnë mbahn hna worun arëfëndu. Ñewary yehëhna yëbëlan hun do conkëdun. Awa tufahnëd'ihuhna vahnë wëwë iyi duniya yerun, ankeya vahnë fo hwëhnarun. ⁴ Age aryampo hnë wuhnë ntehnëk: «Arëfal Pol yebu» do aÿëntaŵ: «Arëfal Apolos yebu», did'ihuhna bi sifa ahnë-wo?

⁵ Mo ga ye Apolos? Do mo ye Pol? Vëryokujëhn Ahwëhn a fo yebun, wële lik hafo ahwëtahnnuna umë. Ale-wo-le hnë fuhnë doku ile njëdaka Ahwëhn a fo ntid: ⁶ Ami, pëlëbu atëh ña, Apolos umë rurëk, bare Wënu ña hnëpëndanëk. ⁷ Ale fëlëd' ÿa gë ale rurëd'a wëhni wëyena ñoñ. Wënu ña ye fop, umë ale hnëpëndanëka. ⁸ Ale fëlëk ÿa gë ale rurëd' a këñëlahnëni do Wënu ña cosëdëha ale-wo-le soje doku ile ntik ÿa. ⁹ Vëryokujëhn Wën yebun do wuhnë ye ikaÿ Wënu ña.

Cery Wënu ña yerun fëna. ¹⁰ Gë uyëd' ule njëdëko Wënu ña, ndokujëbu had avëry vacery aholah d'us. Ntibu sah ryënkwerëyënk w̄a do ahaŵary matënd. Bare afo ale-wo-le nti wajira gante mbëryëd' ka! ¹¹ Ahnë kodina nti sah ryënkwerëyënk haŵary ge gena ile rëk ye ÿa, umë ye Yesu Këris dënk. ¹² Vëryampo sanu mbëryandëni hnë sah ryënkwerëyënk rac ma koryi ma kat wëraka wahwëhn nafa; wëryampo gë wadëhwa mbëryëdëni ma idël ma kat gë lury. ¹³ Bare doku ale-wo-le ÿa nude wapacëk hnë fac kiti hna. Fac rac Wënu ña gë hwëdëh tufahnëd' gante nke doku ale-wo-le ÿa. ¹⁴ Ge ahnë mbëryëk ile nkok kodina përekan hwëdëh ha, ahnë arac nuÿad' icos. ¹⁵ Bare, ale ñagaryëk doku ÿa, ahnë arac nuÿadina icos; umë dënk pehetëde, bare had hwëdëh hna dënk ndëcëtak.

¹⁶ Yëtëluhna bi, Acery Wën Cankaf ña yerun do Iyir Wënu ña hnë wuhnë ntëdëk? ¹⁷ Awa, ge ahnë përekanëk Acery Wënu ña, Wënu ña përekanëdëha ahnë arac kabi Cery Wënu ña cëvak. Do wuhnë ye Acery tac.

¹⁸ Antë ahnë toka umë dënk: ge aryampo hnë wuhnë ntiyahnéka ahwëhn yasery ye duniya li, arabi maŵa antë nteni nënkwëk soje Yesu ÿa. Ge koyëna nke nuÿad' usery paryi. ¹⁹ Paryi nke, yasery vahnë wëwë iyi duniya vi wanënkwah ye haryënk wën hna. Vikerëh va pëyahnék: «Wënu ña pëladëhëhni wëseryah va gë titëna dëw̄ hni ña.»* ²⁰ Më lehnëk fëna: «Ahwëhn a njëtëk inahan wëseryah va, njëtëk kwëhnana nafa.»* ²¹ Awa, ahnë tëfëlahna naÿënanand soje vahnë kabi wuhnë hwëhnëk fop: ²² nke Pol ma Apolos ma Piyer* ma duniya ÿi ma ige duniya li ma icëm iña ma ile ye gaki ÿi ma ile yejëk ÿi, fop wuhnë hwëhnëk; ²³ do wuhnë Këris ÿa hwëhnëku do Këris ÿa Wënu ña hwëhnëka.

4

Vëfayik Këris

¹ Awa, pëларынëfu, ami g'Apolos, had wëryokujëhn Këris, wële hwëtëhnahnëk watoña wacowik Wën soje karanjini vahnë. ² Ale kwëtëhnahnëk Këris iñë, ahnë arac tufahn ikahnënda fo ÿade. ³ Soje lëmën ÿa, tana gena ge wuhnë pëcëtaadunëho ma ge wëhaŵary pëcëtaadëniho. Do fëna pëcëtaada nkaf mën ña. ⁴ Ntiyahnéko ile hnirandëbu gena, bare umë tufahnëdina catëbu. Ahwëhn a fëcëtaadëho

* 3:19 3.19: Sob 5.13 * 3:20 3.20: Wahnëw 94.11 * 3:22 3.22 Piyer: Sefas kerik hnë Wagërek hna.

bi catëbu. ⁵ Soje umë ye, antë ñankahnu ahñësu ile nkeni vëyënta hun; napëryin Ahwëhn a tëki. Ha, Ahwëhn a, umë dënk sanëd humpen hna le sowik hn'umëhwëry hna do njetëndanëd fop ile ye hnë wasakahn vahne ÿa. Awa, Wënu ña cëkwaryëdëha ale-wo-le gante nke ile rëfëka ka.

⁶ Vëyënta mën, ge nësëbu soje Apolos gë ami ÿa, ahnëgahnu ye, aÿëñahnu hnë fuhnë: ge dëcëtëdilihna vile herik wanës Wën hna awa wëla aryampo hnë wuhnë bëntadina soje aryampo do mbana aÿëntaÿ a. ⁷ Wëjë, ye hoðu alëbëhni vëyëntaÿ va? Ile hwëhnaru ÿi fop gena bi Wënu ña yëdaki? Kabi aki nke, soje ye hnaÿënaðu had yëdilihna?

⁸ Ntiyahneku tëkërun ahnuÿawu fop ile ÿaðu ÿa, tëkërun avetawu, vëhnaÿ yerun hara fuhnë gelëfuhna. Ge paryi nkekëndun vëhnaÿ awa fuhnë fëna nawëntakëndebun gë wuhnë! ⁹ Ntiyahneko Wënu ña fuhnë vëfayik vi ntik vërekwa va, had vële hitiñik soje ndawini nkebu. Ha, had vële yafanëde haryënkwa wamëleka gë vahne fop hna. ¹⁰ Fuhnë pëlayibun had nënkweëbun soje Këris ÿa, bare wuhnë pëlarun vankaf hun va had vëseryah va fop soje Këris ÿa; yawëlëfuhna, bare wuhnë njawërun; ntënëirun, bare fuhnë njafibun! ¹¹ Hafo gaki, nkobun horotëndëfu inte ña gë iyo wënka ña, nkweëhnalëfuhna viÿi, këm fo ntidefun, ki fo njasëlëndëbun do ¹² ndokunëdëfun dësu hnuÿahnëfu ile rokëdëfun ÿa. Age ahnë njewëkëfu, ifërën ryëwanëhnëdëfunëha; age ahnë koroteyehnëdëhëfu, nduñënaðëfun; ¹³ age ahnë mehnëdëhëfu, g'untënah ntëkwadëfun. Hafo gaki vahne va pëlanihëfu had iñë hayah, ile sanik hnë iÿi duniÿa.

¹⁴ Gena soje sëfëhnanu herëndidëmu aki, bare soje yabahnu ye, kabi vutah mën vunte ÿahnëbu dësu yerun. ¹⁵ Hnë ibëmënkël hun gë Këris hna, wëla ntehnakënde vahne hafo wawuli pëhw (10,000) hwëhna këndun vële haranëdëhu, rëm ryampo fo hwëhnanun: ami ye rëm hun ÿa kabi njonëhnimu Wanës Wakasëk ña, wante lik ayewu gë Yesu Këris. ¹⁶ Awa, këlamu tëfëryin nkeya mën ña. ¹⁷ Do soje rac fayëryidëfuhna Timote, fatah mën fante ÿahnik do hahnënda soje Ahwëhn a. Age tëkërik ndënkweëhnëdëfu ankeya mën nte rëfandëbuha Yesu Këris. Umë haranëdëfuhëhniwo vahne gante-wo-gante hnë vacery sali hna fop.

¹⁸ Vëryampo hnë wuhnë naÿënaðëni, nahadëni yiryidë soje yëkiwu. ¹⁹ Biÿëdina njiryidëfu, ge Ahwëhn a maÿëk. Awa wati rac gena wanës vëÿi vële hnaÿënað ñi fo yëtëdëfu bare bi kwëhnani fëna fanka Iyir Ipacah iña! ²⁰ Ha, toña ye, ge ahnë hnë Inaÿ Wënu hna nke, ahn'a rac tufahnëdina gë wanës fo, bare gë fanka tufahnëd. ²¹ Awa, ye fecehnëku? Yiryiwu gë wagus ma gë intaÿary ipëbah iña do gë iyamah bi?

5

Ankeya meh hnë cery sali

¹ Nkwëryëde gante-wo-gante, nke ÿal hun hna ale lið wameh wanayah dësu. Wëla hnë vële wok vëyëtëlahna Wën paryi va gena ale lið koyëna. Ha, nkwëryëbu aryampo hnë wuhnë gë asëval rëmu ÿa ndakëdëni! ² Do nkorun ahnaÿënanu! Tëfakëhu ayewu hnë uyiwëhna sankaf do ntayi fagant hun ahnë arac! ³ Ami, imbahn mën iña ñawëtaku bare iyir mën ña gë wuhnë nkentik. Do tëkëbu hitiñëwa menëk ale lik koyëna ÿa had hnam nkentiëbu. ⁴ Age mbarëlerun, gë wuhnë nkentëdebu g'iyir mën iña do Ahwëhn fu ÿa Yesu tufëdëhëfu fanka falëwu fa. G'uÿac Ahwëhn fu ÿa

Yesu ⁵ daryina aŷi asan nji tëfëlehnënda Sintani hafo tav ikihn vahnë nte watik hnë mbahn hna soŷe pehëtahni hnë fac le mbokajëd Ahwëhn hna.

⁶ Inaŷëna hun nji canëna wëtöye! Njëtërun d'us: «Levir toye, matëndëd farin fa fop.» ⁷ Awa, pacënaryin! Tavëryin viŷë viwëh vile lidunëho kobëri va do aŷëcëtauw ayewu vahnë vëhasëk had farin fale wok kwëhnana levir. Ile ye toña ŷa, tëkëruna ayewu. Këris ŷa, fape sali Pak fu ŷa, njëdahniko had sadëha, ⁸ awa dinëfu ambënt nja gë vamburu vante wok kwëhnana levir: genëfu vahnë vëhwëhn toña gë walawary wafacah. Nkwëcëtënefu vankeya va; antë nko ntinden wëh ma ndakëntal nte nkok ŷadina Wën.

⁹ Hnë kayëte mën dënkwëryënkwa hna keryëhnëryidëmuno ant'ahwëhnalu hayu gë vëhwëhn nkeya meh va. ¹⁰ Age nësëbu waŷi nësëla afitëlu gë fop vële hwëhnak nkeya meh hnë iŷi duniŷa vi: gë vahnë vële lid ndakëntal meh gë fop vële nkok gedina viŷë gwër gë fop vële va do gë fop vële sëmbëd wamën wamër. Age gena umë tëfakëha asahnu duniŷa li! ¹¹ Ile ŷadëfuho lehnu ŷa umë ye: vahnë vële lid ndakëntal meh, ma vële nkok gedina viŷë gwër, ma vële sëmbëd wamën wamër, ma vële yewëd vële ryewëd, ma vële lef. Tëfëluhna dënk avanku wëla roka sifa vahnë vërac.

¹² Ami bi hitinjëdëhëhni vële wok vëhwëtahnëlahna Yesu Këris va? Hali gena koyëna! Bare vële vankërun cery sali va, wühnë rëfëka ayëkalëndu soŷe fërën cery sali nja. ¹³ Vële wok vëhwëtahnëlahna Yesu va, vëhni Wënu nja hitinjëdëhëhni. Awa had gante kerik wanës Wën ka: «Daryina awën a fagant hun.»*

6

Sonko yëbëlan vële hwëtahnëk

¹ Age aryampo hnë wühnë takëlëkëhni g'ale mbankëni ikwëtahn, hak kod ndëk tëya ale wok yëtëna sariya Wën kitiŷëhni hara gena aŷëntawu ale mbankëni ikwëtahn? ² Yëtëluhna bi vële vankëk ikwëtahn va kitiŷëdënihëhni duniŷa ŷi fop? Awa ge wühnë rëfëka ahitiŷu duniŷa ŷi, soŷe ye ye kodiluhna ahitiŷu viŷë viroy va vële ye yëbëlan hun va? ³ Yëtëluhna bi kitiŷëdënenëhëhni wamëleka nja do kas viŷë vivë iŷi duniŷa vi! ⁴ Awa age kwëhnarun ile hitinjëlëdun yëbëlan hun soŷe viŷë vivë iŷi duniŷa va, soŷe ye rëyëdunëhëhni vahnë vële wok vëyëtëna wëfa Këris nja nkeni vëhitiŷ yëbëlan hun? ⁵ Wante hnësëdëfu nji tëfakëha cëfëhnu. Gena bi hnë wühnë wëla ahnë aryampo ahwëhn usery ale hod kitiŷ yëbëlan vële hwëtahnëk? ⁶ Tëyëdëfu, canëk bi vële vankëk ikwëtahn kitiŷëlëndëni g'aŷëntawu, do kat haryënkwa hnë vëhitiŷ vële nkoni vëvankëna ikwëtahn?

⁷ Wëla kitiŷël yëbëlan hun nja dënk, tufahnëd fop përekak yëbëlan hun. Soŷe ye ye pechnëdiluha aruŷënawu wameh wante liderun? Soŷe ye ye pechnëdiluha aravuni vahnë va nteni ile hwëhnërun ŷa? ⁸ Bare wühnë dënk lid wëh do lef, do vële vankërun ikwëtahn va dënk lidun koyëna!

⁹ Njëtërun wapacëk vële lid wameh va vëhnuŷadina ŷëwa hnë Inaw Wën hna. Antë mpaŷëmpaŷawu: gë vahnë vële lid ndakëntal meh gë fop vële sëmbëd wamën wamër gë vësan vëyëlah ma vësëval vëyëlik

vële yëkëlehnëdëhëhni vëhaŵary, gë vële ryakëf gë vësanëntahni ma vësëvalëntahni dënk ¹⁰ gë vële va, gë vële ŷad dëcët hnapul, gë vële sed dëcët uñen, gë vële yewëdëhëhni vëyëntaŵ, do gë wabandi, vëyi vahnë vëhnuŷadina ŷëŵa hn'Inaŵ Wën hna! ¹¹ Wëlin aki nkeniho vëryampo hnë ŵuhnë kobëri ŷa. Bare, kabi g'Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris nkerun, Iyir Wënu fu ŷa nŷaryëku wameh ŷa, ntik kwëhnu Wënu ŷa, do Wënu ŷa catahnëka gë ŵuhnë.

Ikwëhna ankeya nte ñad Ahwëhn

¹² Vëryampo ntehnëdëni: Fop maŵëryayik. Ha, bare gena fop hwëhnak nafa soŷe ahn'a. Ha, toña ye fop maŵëryayik bare ŷwëyëfu yewu aramp sifa ile-wo-le. ¹³ Ntehnëdun fëna: «Roka ŷa soŷe idonk ŷa ye do idonk iŷa soŷe roka ŷa ye.» Ha, toña ye do Wënu ŷa tëkwehnëf iŷi donk gë iŷi roka hnë fac ryampo. Bare mbahn ahnë ŷa diyina soŷe ntind ndakëntal nte nkok ñadina Wënu ŷa: vimbahn fu va Ahwëhn a hwëhnëk do umë ye Ahwëhn vimbahn fu va. ¹⁴ Wënu ŷa mbëhnëndanëka Ahwëhn a do mbëhnëndanëdëhëfu fëna gë fanka falëwu fa. ¹⁵ Yëtëluhna bi vimbahn hun va nke had imbahn Këris ŷa? Awa, nufëdëfu bi inë ryampo hn'imbahn Këris hna soŷe liwu hn'imbahn asëval ale wafëf nkaf ntëwu? Muk, gedina koyëna! ¹⁶ Yëtëluhna bi asan ale ryakëk g'asëval ale wafëf nkaf ntëwu ŷa vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni? Ha, Vikerëh va më lehnëk: «Vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.» ¹⁷ Ndampo fo nke, ale nkeni gë Ahwëhn a aryampo fo nkeni gë umë.

¹⁸ Garyëryindën ndakëntal ñël këm! Wameh wakawary wante-wo ntik ahnë ŷa bëvehnëdilahna. Bare ndakëntal nte wok ñadina Wën umë mbëvehnëf mbahn iŷa dënk. ¹⁹ Yëtëluhna bi mbahn hun ŷa ye cery Iyir Ipacah? Wënu ŷa njëfakuna do hnë ale-wo-le nke. Koyëna gena ŵuhnë hwëhnëk vankaf hun va. ²⁰ Wënu ŷa yabah cosahnëk ntaŵëtahnu. Awa kwëhnaryin ankeya nte ñad Ahwëhn ŷa!

7

Soŷe inëh

¹ Tame, ntëkwadëfu wante herëhnëryirunëhowo ŷa: Ha, përenak soŷe asan a antë ndakëni g'asëval. ² Bare soŷe kehahni ankeya nte nkok ñadina Wënu ŷa, asan-wo pecek kwëhnahna asëval ale nkeni gë umë fo, asëval-wo fëna kwëhnahna asanu. ³ Asan a tëfëlahna ŷwëŷa uryak asëvalu, do asëval a fëna tëfëlahna ŷwëŷa uryak asanu. ⁴ Asëval a kodina nti imbahn dëwu ŷa gante-wo ñad ka: mbahn dëwu ŷa, asanu hwëhnëk. Ndampo fo nke, asan a kodina nti imbahn dëwu ŷa gante-wo ñad ka: mbahn dëwu ŷa, asëvalu hwëhnëk. ⁵ Antë aŵëyëlëndu, ge gena nkwëryëlërun soŷe asuŷu ayëfahnuna Wënu ŷa d'us. Bare tëfëlahna mbiy d'us, ge gena umë dakëna aresawu; Sintani kod njëkëhnahnu ntiyehnu ile mbañëk Wënu ŷa. ⁶ Wante hnësëhnëmu ŷi, dehnëluhna aliwu forosima, bare ge ñadun kodun aliwu. ⁷ Ñakëndëbu d'us vësan va fop nkeni vësëval këm, g'ami ki; bare ale-wo-le uyëf minu nuŷak Wën hna, aryampo kod nko asëval këm, aŷëntaŵ a kod ñël.

⁸ Awa, vële wok vëyëlëna va do gë vësëval vële cëmaryëk vësan va ntehnëdëfuhëhni: antë aŷëlëlu fecek soŷe hun ŷa, g'ami ki. ⁹ Bare ge

kodiluhna aryuñenawu, ñëlëleryin; kabi aýëlëlu fecek g'ile ñaɗ ndawu ipërël.

¹⁰ Awa, soje vële ýëlëlëk va, Ahwëhn a hnësëhnëdëfhëhni, gena ami: asëval a tëfëlahna mbëmba. ¹¹ Bare ge mbëmbak, antë mbok ñëli. Age ñaɗ ñëli tëfëka mbokalëni g'asanu. Do asan a fëna tëfëlahna mbamba asëvalu.

¹² Tame, ge ale hwëtahnëka Yesu kwëhnaka asëval ale wok kwëtahnëhna, do ge asëval arac ñaɗ nkolahnëni g'umë, tëfëlahna mbamba. Waɗi, ami dënk hnësëk, gena Ahwëhn a. ¹³ Do ge asëval ale hwëtahnëka Yesu kwëhnaka asan ale wok kwëtahnëlahna do ge asan arac ñaɗ nkolahnëni, awa asëval a tëfëlahna mbëmba. ¹⁴ Nësëdëfu waɗi kabi asan ale wok kwëtahnëlahna Yesu ýa, soje asëvalu ale hwëtahnëka ýa tëhahnëka Wënu ɗa. Ndampo fo nke, asëval ale wok kwëtahnëlahna Yesu ýa, soje asanu ale hwëtahnëka ýa tëhahnëka Wënu ɗa. Ge gena umë, vutah hun va nkekëndëni had vële ronkëk, hara ile ye toña ýa tëhahnëniha Wënu ɗa.

¹⁵ Bare, ge ale wok kwëtahnëlahna Yesu ýa ñaɗ pitëlëni g'ale ñëlëlëni ýa, kod nji. Wati rac, ale hwëtahnëka Yesu ýa, asan a ma asëval a, ñoñ gona ile ýabëlehnëkëhni; Wënu ɗa ñaɗ nkeyin yam. ¹⁶ Wëjë asëval ale hwëtahnëka Yesu ýa, yëtëlina ge kodu afehëta asan hu. Do wëjë asan ale hwëtahnëka Yesu ýa, yëtëlihna ge kodu afehëta asëval hu.

Imaw̄ ile njëɗahnëk Ahwëhn

¹⁷ Awa, ahnë antë njëkëlehn nkweçët ile njëɗaka Ahwëhn a, gante nkeho ka ante macëkawo Wënu ɗa. Umë ye ile lehnëdëfuhëhni vacery sali va fop. ¹⁸ Age asan ale rëk hácik macëk Wënu ɗa, nko koyëna. Age ahaɗary ale wok kácihna macëk Wënu ɗa, nkonti koyëna. ¹⁹ Háciru ma kácilihna umë kwëhnana nafa. Ihwëhn nafa ýa, umë ye mawëhn Wënu ɗa. ²⁰ Ha, ale-wo-le tëfëka nko gante nkeho ka ante macëkawo Wënu ɗa. ²¹ Aramp bi yeruho ante macëkino Wënu ɗa? Antë nkehahnahni soje rac; bare ge nuɗaru rënk aye hahn afaya, antë ntënti. ²² Yëtëryin, aramp ale macëk Ahwëhn a afaya paryi nke kabi Ahwëhn a pehëtëka. Ndampo fo nke, ale yeho afaya do macëk Këris ýa, aramp Këris paryi ye. ²³ Wënu ɗa gë yabah ntawëtëku. Awa antë ayewu vëramp vahnë. ²⁴ Ha, vëýënta mën, ale-wo-le tëfëka nko haryënk Wënu ɗa gë hn'ile nkeho hna ante macëkawo ɗa.

Soje vële wok vëýëlëläna

²⁵ Awa, soje vële wok vëýëlëläna va, ile ýaɗëfu hnësu ýi gena Ahwëhn a lehnëko hnësu, bare nahan mën ɗa yëɗaɗëmu. Ahwëhn a kaýëhnahnëka g'ami: ntiko ale hode kwëtahni. ²⁶ Soje wahorot wavë gaki wï, wëli ile hnahaɓu ýa: nëfak soje ale-wo-le nko gante nke ka. ²⁷ Nëlëru bi? Awa antë ayëkëlehn afitëlu. Nëlëlihna bi? Awa antë ayëkëlehna asëval. ²⁸ Bare ge ñëlëru, gena wëh; do ge aryaɗ ñëlik, gena wëh. Bare vële ýëlëlëk va wahorot kwëhnadëni ðuniýa lëw hni hna, do ami ñaɗëfu wëmaýehnu antë nkewu.

²⁹ Vëýënta mën, wëli ile ýaɗëfu hnësu ýa: wëwati toye fo wojëkëfu; tëk pëgw iýi wati, vële ýëlëk va tëfëkëhni nkeni had vëýëlëläna, ³⁰ vële hoɗ va nkeni had vëyiwëhnëna, vële ryasëɗ va nkeni had natëlëhni hna, do fëna vële lawëɗ va nkeni had gena vëhni hwëhnëk ile ntawëni ýa. ³¹ Vële ýaɗ

décèt viyë iyi duniya vi tefekèhni nkeni had vele wok gona ñandëni, kabi viyë iyi duniya yi ndécéd.

³² Nësëbu vëyin kabi ñakëndëbu ant'ahwëtu nahan d'écèt. Ale wok ñëlëna ya, viyë Ahwëhn va nahad, nëña Ahwëhn a njëkëlehnéd. ³³ Bare ale yëlék ya, viyë duniya va nahad, nëña asëvalu njëkëlehnéd, ³⁴ do koyëna cahëlehnik yëbëlan wëhayu wahi. Asëval ale wok ñëlina ya ma aryag ale wok yëtëlina vësan nahad viyë Ahwëhn va. Arac ñad nke ava Ahwëhn a hn'ile ntid do nahad hna fop; bare ale yëlëka viyë duniya va pañéd, nëña asanu njëkëlehnéd. ³⁵ Soje ufërën hun lehnédëmu wani, gena soje wëmayëhnanhu; ñadëfu arëhnawu ile fecek ya, alihahnu ile ñad Ahwëhn a fo.

³⁶ Tame, ge jar ñankahnëka d'écèt gë aryag ale kwëhnëk a, ntiyahnëka kodina mbok nduñëna, awa tefëka nti gante ñad ka; tefëka ñëla. Age koyëna ntik gena wëh. ³⁷ Bare ge jar na pëhna wapacék sakahn lëwu hna soje antë ñëla, do kahnënda hnë rac, hara porosij iña do mëk nduñëna, jar tac fëna ntid fërën. ³⁸ Koyëna ale yëlëka aryag ale kwëhnëk ya ntik fërën, bare ale wok tékëna njëta asëval ya, umë lik le yak sanjék ya.

³⁹ Ge asëval a ñëlik kodina pitëlëni g'asanu hnë duniya lëw hni hna fop; bare ge asanu cëmëk, kod ñëlëlëni g'ale ñad a, bare gë ale hwëtahnëka Ahwëhn a fo. ⁴⁰ Bare, ge gante nke ka nkok, natédëha dus. Koyëna nahabu, do ntiyahnëko kwëhnabu, ami fëna, Iyir Wënu na.

8

Faɣar wasadëha wën ile wok gena paryi

¹ Yëkënëfu tame soje faɣar fale sënahnik sadëha wën ile wok gena paryi: soje watac, toña ye, gante nësëdun ka, fuhnë fop kwëhnayinëk uyët. Uyët rac lidëha ahn'a kumand. Bare iña na njawënéf ikwëtahn ahnë! ² Ge ahnë ntiyahnëka padëka uyët, ahnë arac tefëka njët nkojëka yabah. ³ Bare ge ahnë Wënu na ñahnéd, Wënu na njëtédëha ahnë arac do gwërënkédëha.

⁴ Awa, soje itok faɣar fale sënahnik sadëha wën le wok gena paryi ya: Njëtinëk dus wën ule wok gena paryi ya kwëhnana nafa duniya li; ha, Wën hudampo fo ye, hukawary gena. ⁵ Paryi nke, vëryampo ntehnédëni nkeni wamën ambin hna do gë nkal li. Toña ye cape ntëw hni nkeni wamën wayabah do gë vëhwëhn vëyabah. ⁶ Bare soje lëw fu ya, Wën hudampo fo ye, Rëm ale lik ile-wo-le ya do soje ntiden ile hnëjédëha umë ya yeyinëk; do fëna Ahwëhn aryampo fo yehëhna, umë ye Yesu Këris, gë umë nke ile-wo-le ya ha, soje ile ntik ya yehahninëk.

⁷ Bare gena vahnë fop yëték iyi toña! Vëryampo njehëkëhniwo njëfa wën ile wok gena paryi ya do hafo gaki, ge tokëni faɣar sadëha wamën watac, do ntiyahnédëhëhni faɣar farac tonkënédëhëhni haryënkW Wën hna kabi imëk uyët ulëw hni wa yabëna. ⁸ Gena ile rokëde ya lid Wënu na nëñahna gë fuhnë: age tokinëk ma tokilënhna umë ñayëtédëna ma gwënëdëna nafa lëw fu haryënkW Wën hna.

⁹ Bare, fop ile lidun ya, diryin wajira, antë ige afaya hun nte lihahnédun viyë na, antë ntiyahnëhni uweh vele mbak ikwëtahn va. ¹⁰ Age ale mbak ikwëtahn hnuki, wëjë ale yëték toña ya, ga tokëdu ile sënahnik sadëha wën ile wok gena paryi ya, përedilahna bi tok umë fëna? ¹¹ Koyëna uyët hu wa mbëvehnédëha ale mbak ikwëtahn aji, umë ale cëmëhnëk Këris

ÿa! ¹² Ge aki menëdun soŋe vēÿenta hun va aÿayëmpayehnënduni soŋe ikwëtahn nte vakëhni ña, Këris ÿa dënk horotehnedun gë wameh hun ña. ¹³ Soŋe umë ye, ge soŋe le rokëdëfu faÿar fale sënahnik sadëha wën ile wok gena paryi ÿa ntiyehnedëha aÿenta mën wameh, bokëda roku muk faÿar farac, soŋe antë liyehnéwa wameh.

9

Pol yëkélehnëdina ile rëfëka Afayik

¹ Tëÿëdëmu: Gela bi afaya, kodä bi liwu ile ÿadëfu ÿa? Gela bi afayik? Nulëwahna bi Yesu Ahwëhn fu ÿa? Gena bi soŋe doku mën ÿa wawëhnerunëha Ahwëhn a. ² Wëla ñwëÿëni vëryampo vëyavëtëdilojna afayik, wuhne mëmë mawërunëho. Imaÿ hun Ahwëhn ña rufahned afayik paryi yebu.

³ Wëlin gante ntëkwadëfuhëhni ka vële fërekanëd wac mën va: ⁴ tëfëlëfuhna bi ile rokëdëfun do sedëfun soŋe doku fu ÿi? ⁵ Tëfëlëfuhna bi hwëhnafuna asëval ale hwëtahnëka Këris ÿa ntapëhnanëdëfu, had gante ntidëni vëfayik vēÿentaÿ gë vëvë tere Ahwëhn do gë Piyer fëna ki? ⁶ Hnë vëfayik hna fop ami gë Barënas fo bi rëfëkëfu ryokuŋëfu doku hawary hnuÿahnëfu ile rokëdëfun ÿa?

⁷ Mo lopëde codade do cosand umë dënk? Mo fëlëd atëh hara tokëdina? Do mo heryëdëhëhni wusaÿ hara cedina wambël wadëw hni ña? ⁸ Ile ntidëni vahnë kantëm ÿa hnësëhnëmu soŋe wëryëndanahnu ile lehnëdëmu ÿa, do sariya Moyis ÿa fëna nësëd watac. ⁹ Kabi kerik hnë sariya rac: «Ge yihni ÿa ndokuŋëd ant'arëmpuna wës ÿa soŋe antë tokënd roka ÿa.»* Wënu ña wuhni wï fo bi kwëtahnëk anëf? ¹⁰ Gena bi soŋe fuhnë nësëk? Ha, soŋe lëw fu herik wanj wanës. Ale yamëd a g'ale varëpëd a ndokuŋëdëni kabi njëtëni nuÿadëni sah lëw hni ÿa. ¹¹ Nadëbun hnë wuhne iferën Iyir Ipacah ña, awa ge mbarëpabun viryampo hnë ile hwëhnerun hnë duniÿa li, ndëcëtëbun bi ile saŋëk ÿa? ¹² Ge vëryampo tëfëkëhni nuÿani hnë le hwëhnerun ÿi, do kas fuhnë tëfëkëfu lëbëfuni vëhni! Bare dilëfuhna koyëna. Nduñënadëfun fop, soŋe antë nti vahnë va ñwëÿëni Wanës WakasëkKëris ña.

¹³ Njëtërun wapacëk vële ryokuŋëd Cery Wën Cankaf va, Cery Wën Cankaf ña ryavëdëhëhni; ha, vële sënad wasadëha hn'ile cënade sadëha hna nuÿadëni sah lëw hni ÿa hnë sadëha rac. ¹⁴ Ndampo fo nke, Ahwëhn a nësëk soŋe vële fëÿahnëd Wanës Wakasëk ña nuÿahnëndëni ipëÿahn tac ile tokëdëni ÿa.

¹⁵ Bare ami, ñoñ yëkélehnëla hnë watac fop, do kerëda soŋe ile rëfëko rac; sëmu fecehnëko gë liwu watac! Ahnë dihëtëdilojna ile hnaÿënayendëho ÿa. ¹⁶ Ami, gena soŋe hnaÿënahëndu fëÿahnëdëfu Wanës Wakasëk ñi, Wënu ña liyendëho: meko ge pëÿahnëla watac. ¹⁷ Ge ami dënk rëhnakënd iÿi doku, tëfakëho hwëhnaÿ icos; bare gena ufër mën ryokuŋëdëfu, ile kwëtehnanëko Wënu ña fo lidëfu. ¹⁸ Awa ye lë ye icos mën ña? Yëdahnëndu aki fo Wanës Wakasëk ña ye, hara tëÿëla yëdayiwu le rëfëka njëdayi ale fëÿahnëd.

¹⁹ Mama nkebu afaya, bare aramp vahnë fop liyabu, soŋe fehëtahnëwëhni vahnë vëÿabah dus ge kod nke. ²⁰ Had sëwif nkentibu

wasëwif hna, soje fehëtahnéwëhni; had vële tampëko sariya Moyis va yentibu hnë aramp sariya hna, mama nkobu gentila aramp sariya, soje fehëtahnéwëhni. ²¹ Ndampo fo nke fëna, had vële wok vëhwëhnana sariya Moyis va nkentibuho hnë vële wok vëhwëhnana sariya ya, soje fehëtahnéwëhni. Umë dehnina kwëhnala sariya Wënu na, kwëhnabu kabi sariya Këris ya rampëko. ²² Had vële mbak ikwëtahan nkentibu ge gë vëhni nkentibu, soje fehëtahnéwëhni. Nkebu ile-wo-le hnë vahnë hna fop. Gë wafere wa fop njëkëlehnëhnëdëfu soje fehëtahnéwëhni vëryampo. ²³ Do umë fop soje Wanës Wakasëk na lidëfu, soje huñantahniwu sah mën nafa lëwu ya.

²⁴ Yëtëluhna bi vële lobëlëd va, vëhni fop nkaryëdëni ntobëla hna, bare aryampo fo ye ale hnufëd ile lobëlahnéde ya? Awa garyëryin dës soje ahnufahnu. ²⁵ Fop vële lobëlëd va nweyëdëni viyë viyabah soje mëkahnëni ndënkwanihëhni vëyëntaŵ va. Vëhni ntidëni koyëna soje nuñahnëni buña. Buña rac biyëdëna; bare fuhnë, ntidëni soje nuñahnin ile wok pudëna muk. ²⁶ Soje umë ye, ami nkaryëdëfu yëkatëndu wapacëk gante pabëbu. Had awëy nkebu, gwëyëdëna bac fo. ²⁷ Ndokunëdëfu dës mbahn mën inji hafo wëku mbahn mën inji, soje antë saniwu ami dënk ale fëyahnëd Wanës Wakasëk na.

10

Itëfëta vacërakëlo fu vinte haranjëdëhëfu

¹ Vëyënta mën, ñadëfu ayëtu ile yehëhniwo vacërakëlo fu hnë yamani Moyis hna. Vëhni fop kuyët nar nte yiryeryëdëhëhniwo hna nkeniho do ntëmpëtaniho Wov Vëntah ya. ² Koyëna, vëhni fop tëfëniho nar na do ntëmpëtaniho wov hna do umë yeho yarya lëw hni soje igelahn dëw hni gë Moyis na. ³ Vëhni fop tokëniho roka ile njëdahniko Wën g'ambin ya, ⁴ do ceniho wënka wante njëdahniko Wën; ha hn'itaka nte njëdahniko Wën hunte lapëhnađëhëhniwo ha cedëniho. Itaka tac Këris ya yeho. ⁵ Bare Wënu na nëñëlawohna gë vëhni do njodëniho cëmëndëni gante-wo-gante wula hna afo nkoni vëhi fo hnë vële wätiko Esipët va. ^{*}

⁶ Wanji tëfëka njetëndanëfu soje antë tëfëlehnënden iña meh had gë inte tëfëlehnëdëniho vëhni ki. ⁷ Ant'asëmbëndu ile wok gena wën paryi, had gante ntidëniho vëryampo hnë vëhni ki. Vikerëh va nësëk: «Bulunda ya ntañaniho soje tokëni do ceni, tac matëlehnëni soje nëhëni.» ^{*} ⁸ Antë ntinden fëna ndakëntal nte ñewëk Wënu na, had gante ntidëniho vëryampo hnë vëhni ka, soje rac vahnë wawuli wafëhw wahi gë warar (23,000) njonihö cëmëlehnëni hnë fac ryampo fo. ^{*} ⁹ Antë pëgwina Ahwëhn a had gante ntidëniho vëryampo hnë vëhni ka, soje rac walën yarëkëhniwo cëmëlehnëni. ^{*} ¹⁰ Ant'awëhnanu had gante ntidëniho vëryampo hnë vëhni ka, soje rac mëleka icëm na mbëvëhnikëhniwo.

¹¹ Vëyin nkehëhniwo vacërakëlo fu va do kerik soje kolin njëtin, fuhnë vële rëhayinëk wapuya duniya vi. ¹² Awa, ale liyahnëka njawëk hn'ikwëtahan hna nti wajira soje antë njo. ¹³ Fop wadëñah wante yedëhu na rac yedëhëhni vëyëntaŵ va fëna. Wënu na kahëndak, tavëdëluhna aryëñehniwu ntëbi ile worun mëkëdëluhna aryuñëhawu. Ge ndëñërun, Wënu na njëdadëhu fanka fa aholahnu aryuñëhawu hafo pu.

^{*} **10:1** 10.1: Icahn 13.21-22 ^{*} **10:5** 10.5 Vaker 14.29-33 ^{*} **10:7** 10.7 Icahn 32.1-6 ^{*} **10:8** 10.8: Vaker 25.1-18 ^{*} **10:9** 10.9: Vaker 21.6

14 Soje umë, wëlawo mën wale ÿahnëbu dus, garyëryin waravahn wamën wale wok gena paryi! 15 Nësëndëmu had vële hwëhna hakili; yëkëryin wuhnë dënk wante hnësëhnëmu ñi. 16 Ankëlëwa nte ryëwayik nte sëmbandenëha Wënu ña, gena bi, ge cehanden uñen uña, ndënkwëtendëhëfu sat Këris ile ryehëtik soje lëw fu ÿa do rac mbarëpëdëhëfu gë umë? Gena bi, ge tokëdën mburu ña ndënkwëtehnëdëhëfu imbahn Këris nte wubëlehnik soje lëw fu ÿa, do rac mbarëpëdëhëfu gë umë? 17 Mburu ndampo fo yehëhna. Awa, fuhnë vële yabinëk vi, imbahn ndampo fo yeyinëk, kabi hnë mburu ndampo tac fo kwëhnantinëkëfu sah.

18 Yëkëryinëhni bulunda Isërayel ÿi: vële rokëd faÿar sadëha va vëvarëpëlëdina bi gë Wën hunte linëhnik sadëha rac? 19 Ye pëhnëtanëd wanës mën ñi? Pëhnëtanëd bi faÿar fale sënahnik sadëha wën ile wok gena paryi fi gë ravahn lëwu ÿi kwëhna nafa? 20 Hali! Nësëbu koyëna kabi wasadëha warac wayine sënanënde, gena Wën do ñada avarëpëlu gë wayine. 21 Kodiluhna asehanu nkëlëwa Ahwëhn ña do asehanu fëna nkëlëwa wayine ña; kodiluhna aroku ile varëpëlendëhu g'Ahwëhn a aroku fëna ile varëpëlehnëdëhu gë wayine ña. 22 Ma inëwary Ahwëhn ña bi ÿaden matëdin? Fuhnë bi lëbinëka fanka fa?

Ntiyi fop soje tufahnahni inaÿ Wën

23 Vëryampo ntehnëdëni: «Fop ma wëryayik.» Ha, bare gena fop hwëhna nafa soje ahn'a. Fop ma wëryayik, bare gena fop yawënëd ikwëtahn vahnë. 24 Ahnë antë njëkëlehn nafa lëwu, bare njëkëlehn nafa vëyënta w va.

25 Kodun aroku fop ile wafëde saha hna, hara tëyëlehnaluhna; 26 Vikerëh va më lehnëk: «nkal inji gë ile yehëhna hnam ÿa fop Ahwëhn a hwëhna.» 27 Awa, ge ale wok kwëtahnëlahna Yesu wacëku roka ÿalu hna do a wawu ayiwu, tokëryin fop ile yëdaderun ÿa, hara tëyëlehnaluhna. 28 Bare ge ahnë ntehnëku: «Faÿar fale sënahnik wamën wale wok gena paryi ye», ant'aroku, soje ale fëyaru ÿa ñëwahna yam hakili ÿa. 29 Nësëda wanj soje wuhnë, bare soje ale yëtëdanëdëhu ÿa hnësëdëfu. Didä hnë ige afaya mën ile kod ahawary nëwahnenëdo. 30 Age camehnëbuha Wënu ña soje ile rokëdëfu ÿa, tokëda tase ahnë ale ho wëno soje rac.

31 Awa, ge tokëdun ma cedun ma ge ntidun ile-wo-le ÿa, diryin fop soje arufahnahnu inaÿ Wënu ña. 32 Ant'aliwu ile hëfëdëha ahnë wameh hna, nke sëwif ma ale wok gena sëwif ma avë cery sali Wën. 33 Diryin g'ami ki: njawërdëfu soje vahnë va fop nëñahnëhni g'ami hnë ile lidëfu hna fop; yëkëlehnëda nafa mën dënk, bare nafa vahnë fop yëkëlehnëdëfu, soje pehëtahnini.

11

1 Tëfëtalahnëryino, gante tëfëtalahnëdëfuha ami dënk Këris ki.

Asan g'asëval hnë Cery Sali

2 Cëkwaryëmu soje ile ryënkwëtafunëho hnë ile-wo-le ÿi, do ile yawënërun wante hara jëmu ñi.

✧ 10:26 10.26: Wahnëw 24.1; 50.12; 89.12; Divëta Sariya 10.14

³ Awa, ñadëfu ayëtu iyin: Këris ÿa ye asankaf wësan fop ÿa, asan a ye asankaf asëvalu ÿa, do Wënu ña ye asankaf Këris ÿa. ⁴ Awa age asan njëfad ma nësëhnëndëhni vahnë wanës Wën hara cënkak nkaf ña, arac Këris, asankaf alëwu ÿa, kihnënéf. ⁵ Do age asëval a njëfad ma hnësëhnëndëhni vahnë wanës Wën hara cënkana nkaf ña, arac asanu ÿa kihnënéf. Had ale huntëcik nkaf ña nkef. ⁶ Age asëval cënkadina nkaf ña, awa karëti! Bare cëfëhnëdëha soje karëti ma kuntëci. Awa, wësëval va tëfëkëhni cënkandëni. ⁷ Asan a, umë tëfëlahna cënkand nkaf ña kabi umë gë Wënu ña mëntëlëni, tufahnëf icëmb Wënu ña. Bare asëval a, hnë umë tufëhnaf icëmb asanu ña. ⁸ Njëtërun gena asan a hnufik asëval hna, bare asëval a hnufik asan hna. ⁹ Do Wënu ña gena asan a ntiko soje asëval a bare asëval a ntiko soje asan a. ¹⁰ Soje umë ye, asëval a tëfëka cënkand soje tufahn hn'ucankaf asanu hna nke, do soje wamëleka wante yëkéf ña.

¹¹ Bare haryënkwa Ahwëhn hna, asëval a kodina nke asan këm do asan a fëna kodina nke asëval këm. ¹² Ha, asëval, g'imbahn asan ña ntika Wënu ña, do asan a, asëval hnagëdëha do umë fop gë Wën matik.

¹³ Yëkëryin wühne: canëk bi soje asëval nke cënkana këm ge njëfadëha Wënu ña hn'ile ntide sali hna? ¹⁴ Do fëna, gena bi, vahnë va fop anjëtëni asan tëfëlahna tav nkaf ntëwu ña imul hafo njaba ðus. ¹⁵ Bare age soje asëval a ye, uhnatah ye age njabëka, kabi Wënu ña njëdaka asëval imul yaryah soje nke acënkana ntëwu. ¹⁶ Bare age ahnë ñad nkwa jëlënti soje waji, ntëkwadëfunëha kwëhnalëfuhna namu hawary soje rac, vacery sali Wën va fop fëna wahwëhnana!

Roka Ahwëhn a

¹⁷ Tame ñadëmu hnësëhnu waka wary wante wodëmu cëkwaryëdiluhna. Paryi nke, wahumbar hun wã yiryeryëdiluhna haryënkwa, bare hamëhni njiryeryëdëhu. ¹⁸ Ryënkwa wëryënkwa ÿa ten, nkwa wëryëbu age mbarërun, gwëryëlediluhna yëbëlan hun, do ntiyahneko wëdampo toña ye. ¹⁹ Afo nke watac yëbëlan hun njavëtahni ni vële hahnëndak paryi va. ²⁰ Awa age mbarërun fop, wëla ntiyahnu Roka Ahwëhn a rokëdun, gena umë, ²¹ kabi age tokëdun, nëhëta d'un aravuni vëyënta wã va, umë lid afo wëryampo nko njohni inte ña, vëyënta wã va pihëni do ndëwëni. ²² Kwëhnaluhna bi watere hn'ile tokëdun do cedun? Soje ye yafanëdun Cery Sali Wënu ñi? Soje ye ÿadun asëfëhnanuni vële wok wëhwëhnana iñë vi? Ye hnapëdun hnësëhnu? Tëfëka bi sëkwaryu? Hali, hnë waji cëkwaryëdiluhna muk!

²³ Awa, ikarañ inte hnujajëbu Ahwëhn hna yëtëndanëmu: Ahwëhn a Yesu, hn'umëd ünte njëdahniko hna, nufëko mburu, ²⁴ camehnëka Wënu ña, umë nkubëlehne k do ntehn: «Iyin mbahn mën inte yëdahnëdëfu soje hun ña ye. Diryindën aki aryënkwa tahnënduno.» ²⁵ Ga puhnani roka ÿa, Ahwëhn a umë nufëk nkëlëwã ñen waresen ña do ntehn: «Ani nkëlëwã uñen ye dahëse akwëtëla kasëk mba Wën nte ÿabik gë sat mën ile ryehëtëde soje hun. Ante-wo-nte cedun g'ankëlëwã tac ña, diryindën aki aryënkwa tahnënduno.» ²⁶ Ante-wo-nte tokëdun ani mburu do cedun g'ani nkëlëwã ña, icëm Ahwëhn ña fëyahnedun koyëna, hafo mbokaj.

²⁷ Soje umë ye, ale rokëf mburu Ahwëhn a ma sef g'ankëlëwã ntëwu hara dënënëna ÿa, ahnë arac menëk soje imbahn do gë sat Ahwëhn a. ²⁸ Awa ale-wo-le hnë wühne tëfëka pëcëta nkaf ntëwu ña ten ani

gë tokahnënd anji mburu ma cehahnënd anji nkëlëw̃a; ²⁹ kabi age ahnë tokëk do ce, hara yavëtëna imbahn Ahwëhn ña ye, ahnë arac ntavah Wën njëkëlehnad. ³⁰ Soje umë ye vëyabah hnë w̃uhnë tesëni do vëhwëhnana fanka, do vëyabah cëmëni. ³¹ Bare age pëcëtafen vankaf fu va, Wënu ña kitijëdilëfuhna. ³² Bare age Ahwëhn a kitijëdëhëfu do kwëdëndëfu, soje antë cëdinëfu gë ðuniya yi ye.

³³ Awa, vëyënta mën, age mbarëlerun soje roka ña, napëlëryin. ³⁴ Age ahnë inte ña ðus njoka, ñalu hna tëfëka tok njintahnënde ga mbara. Koyëna, age mbarërun, Wënu ña kitijëdiluhna.

Soje wante wojëk ña, age njijëbu pëhwëtëdëfu ami dënk.

12

Vile njëcfahnëd Iyir Ipacah

¹ Tame vëyënta mën, soje vile njëcfahnëd Iyir Ipacah inja ñadëfu hnësëhnu ayëtu ile ye toña ña soje virac. ² Njëterun, ante nkorunëho yëtëluhna Yesu ten ña, cëmbëdunëho wamën wante wok gena paryi, do wok kodina dënk nës, hara kodiluhna ayawënwau. ³ Soje umë lehnandëmu: Ale hnësëd g'Iyir Wënu ña kodina ndëwana Yesu wëh, do ge ahnë gena g'Iyir Ipacah inja kodina ntehn Yesu ye Ahwëhn a.

⁴ Awa, vile yëcfahnëde va nëmpëlëk, bare Iyir Ipacah ña fo yëcfahnëd. ⁵ Uyëd ule ryonkuhahnëdehn w̃a nëmpëlëk, bare Ahwëhn arac fo ryokunëhnefe. ⁶ Wënu ña vile ntif va nëmpëlëk, bare Wën hutac fo lid virac fop hnë vahnë hna fop. ⁷ Ale-wo-le nuñad uyëd w̃a tufahnahn Iyir Ipacah ña hnë umë nke, soje ifërën vahnë fop. ⁸ Iyir ña njëcfadëha aryampo nësënd gë hakili, do ayëntaw̃ Iyir tac fo njëcfadëha nësënd gante nke ile njëtëk ña. ⁹ Iyir tac fo njëcfadëha ahaw̃ary ikwëtahn yañah ðus, Iyir ðampo tac njëcfadëha ayëntaw̃ njërënëndëhni vëres. ¹⁰ Njëcfadëha ayëntaw̃ kat ntind viyë viñëmpëhnahnah, ahaw̃ary kol nësënd wanës Wënu ña, ahaw̃ary kat kol njavëtënd ile w̃atik hn'Iyir Ipacah tac dënk ña gë ile wok matina hnam ña, ahaw̃ary kol nësënd vanësa vante wok yëtina do ayëntaw̃ kol təkëtënd vanësa vatac. ¹¹ Wanj fop, ðoku Iyir ðampo tac fo ye; njëcfadëha gante ñad ka ale-wo-le uyëd minu.

Viyë viyabah hn'imbahn ndampo

¹² Awa, Këris ña gë imbahn nte hwëhnak viyë viyabah mëntëlëni. Viyë virac fop, mama njabahnek, hn'imbahn ndampo fo nke. ¹³ Ha, fuhnë fop njaryinëkëfu soje nkeyin mbahn ndampo fo g'Iyir Ipacah ndanko: nke sëwif gë ale wok gena sëwif ma aramp gë ale wok gena aramp. Wënu ña njëcfakëfu Iyir ndampo tac.

¹⁴ Imbahn inja gena inë ryampo fo kwëhnak, viyabah ye. ¹⁵ Age ifary ña ntehnakënd: «Kabi gela vák, gentila mbahn hna», awa, soje umë gentina bi imbahn hna? ¹⁶ Do age nëf ña ntehnakënd: «Kabi gela inkër, gentila hn'imbahn», awa, soje umë gentina bi mbahn hna? ¹⁷ Age imbahn inja fop inkër fo yekënd, hak kokënd nkwëryënd? Do ge anëf fo yekënd, hak kokënd tehënda viyë va? ¹⁸ Bare gena koyëna: mbahn ña kwëhnak viyë viyabah va do Wënu ña ntik ile-wo-le ña gante ñad ka. ¹⁹ Vák ña fo gena imbahn! ²⁰ Awa mbahn ndampo fo ye bare viyë viyabah yehëhna.

²¹ Inkër inja kodina ntehna vák ña: «Balëlohna gë wëjë», do nkaf ña fëna kodina ntehnëhni wapary ña: «Balëlohna gë w̃uhnë!» ²² Wëla

viyë vivë mbahn vile wok kwëhnana fanka va, kwëhna nafa; ²³ do vile wëk va, virac lënëneneden ntëbi vëyëntaŵ va. Vile wok tēfēlahna nuyi va ŷak fabinëk dūs, ²⁴ hara viwamah va balēlahna umë fop. Wënu ŷa ntik mbahn iŷa soŷe ntënëni viyë vëwëh va. ²⁵ Koyëna, viyë vëvë mbahn va ndamalëd, pitilëdina. ²⁶ Age iñë ryampo korotëd, viyëntaŵ va fop rëkëd korotëntëdeni; age iñë ryampo cëmbik, viyëntaŵ va fop natëntëdehëhni.

²⁷ Wuhnë, cery sali ŷa, imbahn Këris ŷa yerun, do ale-wo-le hnë wuhnë iñë ryampo ye hnë mbahn tac. ²⁸ Koyëna nke cery sali hna, Wënu ŷa vëfayik va ntik vëryënkwëryënk, vëhigëna va vële nësëd wanës Wën do vërarëna va vëharaj vahnë; tac, nkeni vële lid vifëmpëhna, gë vële hod njerënëndëhëhni vëres, gë vële ryemadëhëhni vahnë do gë ige asankaf do kat hnësëd vanësa vante wok yëtina. ²⁹ Fop vëyena vëfayik, fop vëyena vële nësëd wanës Wënu. Fop vëharajëdilëhëhni vahnë, fop vëlidina viyë vifëmpëhna. ³⁰ Fop vëhwëhnana uyëd soŷe njerënëndëhëhni vahnë, fop vëhnësëdina vanësa vante wok yëtina, do fop vëhodina tēkëtëni vanësa vatac. ³¹ Awa, yëkëlehnyin ahwëhnawu vile njëdahnëd Iyir Ipacah iŷa vile ŷak nafa va.

Tame tufëdëmu gante ntide ka viyë vile lidun va soŷe përenahn fop.

13

Ijahn ŷa

¹ Age nësëbu vanësa vahnë ŷa do gë wëba wamëleka ŷa dënk, hara ŷahnëlwëhëhni vëyënta mën va, wanës mën ŷa wanësa warali fo ye.

² Age nuŷabu uyëd soŷe hnësëndu wanës Wën do yëtu fop ile soŷik ŷa do hwëhnaŵ fop uyët wë, do age kwëhnaŷu ikwëtahn cankaf holahnu wëku fakëtu wahuŷ wi, hara ŷahnëdëwëhëhni vëyënta mën va, ñoñ gela. ³ Age njëdabuhëhni hnapul mën ŷa fop vëhaŷëhna va do yëdahn mbahn mën iŷa pëdi hafo sëmu hara ŷahnëdëwëhëhni vëyënta mën va, umë ñoñ nëfadilohna.

⁴ Ale ŷahnëdëhëhni vëyëntaŵ va nduñënad do pacëdëha ntaŷary iŷa. Nëwaryëdina, naŷënadina do kumadina fëna. ⁵ Ale ŷahnëdëhëhni vëyëntaŵ va didina iñë ile sëfëhnëk, njëkëlehnedina nafa lëwu, davëdilahna ñap do dënkwëdadina uwëh ile ntiyiko. ⁶ Natëdilahna age ntide ile rumpak, bare natëdëha age ntide ile satëk. ⁷ Ale ŷahnëdëhëhni vëyëntaŵ va tavëhnëd fop do kwëtahnëd fop do ntiyahnëdëha fop canjëd do nduñënad fop.

⁸ Ijahn ŷa tēkwëdina muk. Fac ryampo uyëd wanës Wën wante nësëdëni vahnë ndëcëd, do uyëd vanësa vante wok yëtina tēkwëd, do gë uyëd uyët wë ndëcëd. ⁹ Tame, uyët fu wë padëna do wanës Wën wante nësëden padëna; ¹⁰ awa age tēkik fac ile padëd fop ŷa, ile wok padëna ŷa godina. ¹¹ Ante nkobuho fatah ŷa, had fatah nësëdëfuho do had fatah nahadëfuho do toña fatah hwëhnaŷuho; bare tame naŷëbu, tavëbu fop ankeya vutah ŷa. ¹² Dol nudelënëhna wapacëk viyë va, had hn'anjëka nihah nuden, bare wati yejëk, nuden wapacëk. Hnë iŷi wati, yëtëla fop, bare wati yejëk, njëtëdëfuha Wënu ŷa wapacëk had gante njëtëko Wën ki.

¹³ Awa viyë virar vi yed kwëlëkwël: ikwëtahn gë itamah do gë ijahn; bare ijahn ŷa ye ile ŷak nëfak ŷa.

14

Soje wanës wante wok yëtina

¹ Awa yëkélehnëryin ayewu vële ÿahnëdëhëhni vëÿëntaŵ. Yëkélehnëryin fëna vile njëdahnëd Iyir Ipacah ña, do pecendiŵu uyëd ahnësëndu wanës Wën. ² Ale hnësëd vanësa vante wok yëtina gena vahnë nësënd bare Wënu ña ye. Ahnë gwëryëhnëdilahna; Iyir Ipacah ña tëkëd pëyahñënd viÿë vile soŵik. ³ Bare ale hnësëd wanës Wënu ña, vahnë va nësënd soje njawahn hn'ikwëtahn dëw hni hna, soje nirahni do mbosëvosehnëhni. ⁴ Ale hnësëd vanësa vante wok yëtina va umë fo yaŵënad, bare ale hnësëd wanës Wënu ña njawëñëd ikwëtahn vëvë cery sali ña fop. ⁵ Ndëwadëfu aholu ahnësëndu wuhnë fop vanësa vante wok yëtina, bare ile ÿabu ÿandu d'us ÿa umë ye aholu ahnësëndu wanës Wënu ña. Ale hnësëd wanës Wënu ña ÿak yabëka nafa ÿa gë ale holëk vanësa vante wok yëtina va, afo ge ahnë kod tëkët wante nësëd ña soje njawahn ikwëtahn vëvë cery sali va.

⁶ Awa tame, vëÿënta mën, age njijëbu ÿal hun hna do nësëhnëndu vanësa vante wok yëtina fo, ye hnëfandanëdëmu age gwëryëdanëd'iluhna toña soŵik ile njëtëdanëk Wën ma gwënëda uyët hun ŵa ma nësëda wanës Wën ma kat karanëd'iluhna inë? ⁷ Koyëna nke fëna soje vile yaŵande va, gante nke takëralu ma itëmp ki: age këm fo tëmpëde itëmp inja, hak kode njëti gante tëfëka nkaŵi? ⁸ Do age lënkŵ ÿa kwëhnana kopa facah, mo yëtëd soje ile lënkŵik ÿa? ⁹ Wuhnë fëna, age nësëd'iluhna wanës wante wëryëde, hak kode njëti wante hnësëdun ña? Sël fo yed wanës hun ña! ¹⁰ Pacëk wanës wayabah wanëmpëlah yehëhna duniÿa li, do ule-wo-le ŵa nke ile pëhnëtanëd. ¹¹ Awa, age gwëryëda wanës ale hnësëhnëdëho ÿa, ahneh ale hnësëhnëdëho ÿa yeŵu, do umë ahneh mën ye. Gwëryëd'ilëfuhna. ¹² Soje umë ye, kabi ñadun d'us uyëd Iyir Ipacah ña, yëkélehnëryin ten njabu uyëd ule ÿawëñëd cery sali ña fop.

¹³ Soje umë ye, ale hnësëd vanësa vante wok yëtina ña tëfëka munta uyëd soje kol tëkëtëhni wante nësëd ña. ¹⁴ Age gë vanësa vante wok yëtina njëfadëfu, ntaŵary mën ña njëfad, bare hakili mën ÿa yojëdina ñoñ. ¹⁵ Awa, hak ntide? Gë ntaŵary mën inja njëfadëfu, bare njëfadëfu fëna gë hakili mën ÿa; njëwëdëfu gë ntaŵary mën inja, bare njëwëdëfu fëna gë hakili mën ÿa. ¹⁶ Age camehnëduha Wënu ña ntaŵary hu hna fo, ale yintik do wok yëtëna wanës watac, yëtëna ile hnësëdu ÿa. Awa, hak kod ntëkwand «Amina» iyëfa camehn hu ña? ¹⁷ Wëla ntehni, iyëfa camehn hu ña përenak d'us, yaŵëñëna ikwëtahn ahnë arac.

¹⁸ Camehnëduha Wënu ña soje ile nësëdëfu vanësa vante wok yëtina, nësëdëfu lëbu wuhnë fop. ¹⁹ Bare, hnë mbarëla vële hwëtahnëka Yesu hna, pecehnëko hnësu wanës wanës imbëd wante hode nkwëry soje haranjahnëwëhni vëhaŵary, gë ile hnësëbu wanës wawuli wante wok yëtina.

²⁰ Vëÿënta mën, ant'anahandu had vutah. Age soje wameh ña ye, geryin had vunul, bare soje viÿë viÿëntaŵ va fop geryin vicër. ²¹ Wëlin ile nësëk Vikerëh ÿa:

«Ahwëhn a më lehnëk, gë viÿë vahnë vële hnësëd uŵi hnës uhneh ñadëfu hnësëhnëwëhni iÿi bulunda, gë wës ahneh ñadëfu hnësëhnëwëhni, bare vëhnëpad'ilohna.»[☆]

²² Ndanko fo nke, age ahñë nësëd vanësa vante wok yëtina, umë dahëse ye soje vële wok vëhwëtahnëna va kabi Wënu ña yëtëndanëdëlëhniha inë; bare umë kwëhnana nafa soje vële hwëtahnëk va. Do age ahñë nësëd wanës Wënu ña, dahëse soje vële hwëtahnëk ye kabi Wënu ña njetëndanëdëhëhni inë, bare umë kwëhnana nafa soje vële wok vëhwëtahnëna va. ²³ Tac age wuhnë vële hwëtahnëk va mbarërun, do wuhnë fop afëgwëlehnu ahñësëndu vanësa vante wok yëtina, do age vëhawary vële wok vëhwëtahnëna rëkëk hn'ile nkerun hna, vëlehnëdëlëhniha bi wuhnë cenaku? ²⁴ Bare ge wuhnë fop wanës Wën nësëdun hn'imbarëla hna do tëket ahawary ale wok kwëtahnëna ten, awa, fop wante nkweyëd ña pacënëndëha umë awen ye, pëcëtaf nkaf ntëwu ña, ²⁵ do njetëd ile sowik sakahn lëwu hna, awa, ndëkwëhnëd yëka ña nkal hna do cëmbëdëha Wënu ña ntehn: «Ha, paryi nke, Wënu ña fagant hun nke!»

Ile yed hnë mbarëla

²⁶ Awa, vëyënta mën, age mbarërun ye rëfëku aliwu? Ale-wo-le tëfëka nti ile njëdëka Iyir Pacah ña: age iyëw ye njëw, age ikarañ vëyëntaw va ye karañëhni, age iyëtëndan inë ye njetëndan, age inës vanësa vante wok yëtina ye nës, age kat itëkët vëyëntaw va wante hnësëde ña ye tëkëtëhni. Arabi umë fop ntiyi soje njawahnëni vahnë hn'ikwëtahn hna. ²⁷ Age vahnë ñadëni nësëni vanësa vante wok yëtina, vëhi, ma antë ntëbini vërar, kodëni nësëni aryampo aryampo do nke ale rëkëtëd wante nësëdëni ña. ²⁸ Age ale hođ tëkët gena, ndemëhnani, antë nësëni: nësëhnëniha Wënu ña wahakili walëw hni hna fo.

²⁹ Age vële nësëndëhëhni vahnë wanës Wën va ye, vëhi ma vërar nësëni do vëyëntaw va pëcëtani wante nësëdëni ña. ³⁰ Bare ge Wënu ña nësehnëka ahñë ahawary, ale hnësakënda tëfëka ndemëhna. ³¹ Ha, wuhnë fop kodun ahñësëndu wanës Wën, bare aryampo aryampo, soje vahnë va fop ñëñahnëni do nirayini. ³² Vële hnësëd wanës Wën va tëfëkëhni keryani soje antë ndëcëtëni wanës ña. ³³ Koyëna nke kabi Wënu ña ñadina ge vahnë va vëlënëndëdina ile tantëk ña; umë yam ñad.

Ha, koyëna ntide hnë fop vacery sali hna. ³⁴ Soje vësëval va, tëfëlëhniha ñawëndëni hnë vëmbarëla hna: vëwawëryanina ñawëndëni; tëfëkëhni ntënënihëhni vëyëntaw va, gante nësëk sariya Wën ka. ³⁵ Ge mbalëkëhni soje pacënëhnini inë tëyënihëhni vësan hni watere hna. Cañëna asëval ñawënd hnë mbarëla hna.

³⁶ Hnë mbarëla hun hna bi matik wanës Wënu ña? Hnë wuhnë fo bi tëkëk? ³⁷ Ge ntiyahñëka ahñë nësëd wanës Wën, ntiyahñëka kwëhñak Iyir Ipacah ña, tëfëka njët ile herëndëmu ñi Ahwëhn hna matik soje awawëhnu. ³⁸ Ge ahñë paβëna, Wënu ña fëna paβëdila hna ahñë arac.

³⁹ Awa, vëyënta mën, yëkëlehnëryin ten ahñësëndu wanës Wën do nt'avañëhnuni vahnë va soje antë nësëndëni vanësa vante wok yëtina. ⁴⁰ Bare fop tëfëka ntiyi cañ gante tëfëka ka.

¹ Vëyënta mën, ndënkwëtehnëdëmu Wanës Wakasëk wante fëyamu ñi. Nëparun g'uhnatah do yawënërun. ² Gë wañi pehëtëderun, ge ñjawënërun gante pëyamu ki; ge gena umë kwëtahn hun ña sël fo ye.

³ Tëfëtanëmu ile hnuḡabu ami dënk ḡa, ihwëhn nafa ryënkwëryënkwa ḡa: Këris ḡa cëmëk soje wameh fu ḡa, gante pëyahnéko Vikerëh ka. ⁴ Kwëtiko hn'iyag do mbëhnëndaniko hnë fac rarëna hna, gante pëyahnéko Vikerëh ka. ⁵ Piyer* ndënkwëko karyëtahn, tac vëfayik pëhw gë vëhi va fop. ⁶ Tac, ntëbi vahnë wakeme mbëd (500) karyëtahnëkëhniwo ndampo fo. Vëyabah hnë vërac nkoni, vëryampo fo sëmëk. ⁷ Tac, karyëtahnëkawo Sak fëna, do kat vëfayik va fop. ⁸ Karyëtahnëkëhniwo vëhni fop, tac, ga mbiḡëk, karyëtahnëgëkoḡo ami ale ye had fatah fante hnagik hnë wati le nkok tëkëlahna. ⁹ Ha, ami ḡak vak vëfayik hna. Tëfëlohna dënk wacindewu afayik, kabi korotehnëbu cery sali Wënu ḡa. ¹⁰ Bare, Wënu ḡa, g'ufërën lëwu ḡa, njëdëko yewu afayik, do tavëlohna nafa këm. Ndokunḡëbu dus ntëbini vëfayik vëyëntaḡ vi fop; bare gena ami dënk ryokunḡëk, ufërën Wën ale ye hnë ami ḡa ye. ¹¹ Awa, nke ami ma vëhawary, ile fëyahnédëfun ḡa Wanës Wakasëk ḡa ye do watac ye wante hwëtahnërun ḡa.

Ibëhn vësëm

¹² Age pëyahnédëfun Këris ḡa mbëhnëk awa hak kod ahnë hnë wuhnë ntehn vësëm va vëvëhnëdëna? ¹³ Ge vësëm va vëvëhnëdëna, awa Këris ḡa fëna bëhnëna; ¹⁴ do ge Këris ḡa bëhnëna, Wanës Wakasëk wante fëyahnébun do kwëtahnërun ḡa kwëhnana nafa. ¹⁵ Do kat, ile fëyahnédëfun soje Wënu ḡa wamër ye kabi pëyahnédëfun mbëhnëndanëka Këris ḡa hara bëhnëndanëlahna ge vësëm va vëvëhnëdëna. ¹⁶ Ha, ge vësëm va vëvëhnëdëna, awa Këris ḡa fëna bëhnëna. ¹⁷ Do ge Këris ḡa bëhnëna, kwëtahn hun ḡa kwëhnana nafa, do gë wameh hun ḡa nkorun. ¹⁸ Do fëna vële hwëtahnëka Këris do sëmëk va mbëvëni kwëlëkwël. ¹⁹ Ge soje iḡi duniḡa ḡi fo hwëtinëk ikwëtahn fu ḡa hnë bëmënkël fu gë Këris hna, awa fuhnë yeyinëk vële yëkëde had vële ḡak haḡëhnëk duniḡa li.

²⁰ Bare gena koyëna, Këris ḡa mbëhnëk! Umë ryënkwëk vëhnëk hnë vële sëmëk hna, soje vësëm vëyëntaḡ va fëna mbëhnëntahnini. ²¹ Ahnë ryampo fo yojëk icëm iḡa, do ahnë ryampo fo yojëk ibëhn iḡa. ²² Ha, vahnë va fop cëmëdëni kabi Adam ye rëm sankaf lëw hni ḡa, do vahnë vële kwëhnëk Këris va fop mbëhnëdëni. ²³ Bare ale-wo-le, ge tëkëk wati lëwu ḡa, mbëhnëdë: Këris ḡa ryënkwëk vëhnëk, tac ge mbokajëk vële kwëhnëk va mbëhnëdëni. ²⁴ Tac wapuya duniḡa ḡa rëkiḡ, do Këris ḡa tëkwehnëdëhëhni fop wayine wante hnaḡëk duniḡa ñi do wëkëkëhni vahnë va gë fanka. Awa tac mbësahna ucankaf ḡa Wënu ḡa Rëm ḡa. ²⁵ Ha, afo Këris ḡa naḡ hafo hale këfëdëhëhni Wën vëyëw vëlëwu va fop kuyët wakwer wadëwu hna. ²⁶ Icëm iḡa ye aḡëw arëkwa ale rëkwehnëdë ḡa. ²⁷ Ha, Wënu ḡa fop kwëtëkëhni gëd wakwer Këris hna.☆ Pacëk ge ntehnik «fop», gena soje Wënu ḡa hnësëdë, umë ale yëdaka fop Këris ḡa. ²⁸ Ha, Wënu ḡa yëdadëha Aju ḡa ucankaf ḡa fop. Ge Aju ḡa njëdayik ucankaf ḡa, awa umë dënk hn'ucankaf Rëmu hna nked. Koyëna, Wënu ḡa fo yed ahnaḡ hnë fop.

* 15:5 15.5 Piyer: Sefas kerik hnë Wagërek hna. ☆ 15:27 15.27: Wahnëw 8.6

²⁹ Ge ibëhn gekëndina, awa vële yaryëde soje vësëm va, ye hnëfadëhëhni? Ge ibëhn gekëndina, awa soje ye njaryëdeni soje lëw hni? ³⁰ Do fuhnë dënk soje ye wafëden nte-wo-nte ña walaŵary walëw fu ŵa? ³¹ Vëyënta mën, paryi nke fac-wo-fac pabëlëdëfun icëm iña: paryi nke fëna natëko soje ile ntik hnë ŵuhnë Yesu Këris Ahwëhn fu ña. ³² Efes hna, mëtëbun gë vahné vële ye wulaw paryi. Ge soje watoña vahné fo yekënd, ye hnëfakëndëho? Ge vësëm va vëvëhnedina, awa tokënfu do ceyin, kabi acahn cëmëden.*

³³ Kwëtëryin hakili: vëréfal vëweh va përekanëdënihëhni vahné vëfëren va. ³⁴ Bokanëryin vinahan vipëren hun va do ant'avok aŵenu! Nkeni hnë ŵuhnë vële wok vëyëtëna Wënu ña. Nësëdëfu waji do tefakëha cëfëhnu.

Imbahn vële vëhnëk

³⁵ Bare ahné kod tëy: «Hak mbëhnëdëni vësëm va? Iyëhne sifa mbahn kwëhnadëni?» ³⁶ Gante nënkweru ka! Ile hnadëru ña kodina pëhn ge cëmëna ten. ³⁷ Do ye hnadëdu? Nadëdila atëh nte fëhniŵ ña, uyëc fo hnadëdu, mpëd uyëc antimp ma uyëc hnëda haŵary. ³⁸ Tac, Wënu ña njëdadëha uyëc ŵa imbahn nte ñad ña; uyëc le-wo-le ŵa, mbahn dëwu ña kwëhna. ³⁹ Imbahn mëntëlëna g'iñëntaŵ: imbahn ahné ña soje ahné ye, iba wulaw ña soje wulaw ye, iba wusëry ña soje wusëry ye do iba wuwis ña soje wuwis ye. ⁴⁰ Nkehëhna fëna viyë g'ambin vi do gë nkal vi; humpen viyë vimbë ambin va nëmpëlëk gë vimbë nkal vi. ⁴¹ Humpen ulav ŵa gë ulepera ŵa do gë wahol ŵa nëmpëlëk; la hnë wahol hna dënk, wahumpen walëw hni ŵa nëmpëlëk.

⁴² Koyëna, ge vësëm va mbëhnëni, mbahn dëw hni ña mëntëlëdina g'inte kwëhnaniho ña. Age mbahn iña mbañik, had uhnëda ile nadik, nkëlëd, bare ge mbëhnëk, kodina mbok nkël. ⁴³ Age mbahn iña mbañik gwamëna, bare ge mbëhnëk gwamëk. Ge mbahn iña mbañik kwëhnana fanka, bare ge mbëhnëk ñjabëka fanka. ⁴⁴ Ge mbahn iña mbañik, mbahn ahné fo ye, bare ge mbëhnëk, imbahn kwëhn Iyir Ipacah ye. Ha, ge mbahn ahné nke, nke fëna mbahn kwëhn Iyir Ipacah. ⁴⁵ Vikerëh wanës Wënu ña më lehnëk: «Adam, ahné aryënkwëryënkwa a, ale yëdayik njënënd yeho.» Bare Yesu, nte ye Adam tëkwa ña, ale yëdanëd iyir nte yënëndanëd vëyëntaŵ ye. ⁴⁶ Imbahn kwëhn iyir ña dënkwidina, iba ahné ña fo ryënkwid, tac imbahn kwëhn iyir ña do njigi. ⁴⁷ Wënu ña g'inkal ñi ñahanëkawo ahné aryënkwëryënkwa a bare ahigëna ña g'ambin matik. ⁴⁸ Vahnë vëvë nkal vi gë ale ñahanëko Wën g'inkal ña mëntëlëni, do vahné vële yid g'ambin va gë ale watik g'ambin mëntëlëdëni. ⁴⁹ Do ndampo fo nke gante mëntëlëk imbahn fu g'iba ale ñahanik g'inkal ki, koyëna fëna mëntëlëd imbahn fu ña g'iba ale watik g'ambin ka ge mbëhninëk.

⁵⁰ Vëyënta mën, wëli wante hnësëhnedëmu ña: vimbahn fu vimbë nkal vi kodina nkenti Naŵ Wënu hna; ile yëlëd ña kodina nkenti hnë ile wok gëlëdina hna. ⁵¹ Njëtdëdanëdëmu ile sowik: cëmëdelënëhna fop, bare fuhnë fop nëmpëtëdënëhëfu; ⁵² umë ñap ntiyad, hnë soje aryëm ayesëlehn tañ fo, ge nkwëryik idënkwa tëkwa hna. Ge ntënkwi, vësëm va mbëhnëdëni soje antë mbok cëmëni do fuhnë fop nëmpëtëdënëhëfu. ⁵³ Imbahn nte yëlëd ña tëfëka mbaci ile wok gëlëdina, imbahn nte sëmëd ña tëfëka nëmpëti g'ile wok cëmëdina. ⁵⁴ Ge imbahn nte yëlëd ña

nëmpëti g'inte wok gëlédina ɲa, imbahn nte sëmëf ɲa nëmpëti g'inte wok cëmédina, awa tac ntiyaɗ wanës wante herik ɲa: «Icëm ɲa mbëvehnik; Wënu ɲa mëkëka.»^{*}

⁵⁵ «Icëm, ne nke imëk hu ɲa?

Icëm, ne nke rovahn ile rohahnëɗu ɲa?»^{*}

⁵⁶ Rovahn icëm ɲa, wameh ɲa ye, do fanka wameh ɲa, sariya ɲa ye.

⁵⁷ Cëmbënëfuna Wënu ɲa, umë ale yëɗaɗëhëfu imëk hnë wameh g'icëm hna g'Ahwëhn fu ɲa Yesu Këris.

⁵⁸ Awa, vëyënta mën vële ɲahnëbu, yawënaryin, ant'aholiwu aÿënkëlehniwu, kahnëndaryin ðus kwëlëkwël hnë waɗoku Ahwëhn hna. Njëtërun ambër nte yedëhu hnë waɗoku Ahwëhn ɲa geɗina muk nafa këm.

16

Koryi soɲe cery sali mbë Yerusalem

¹ Tame, soɲe koryi ile varëpëde soɲe vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va: diryindën wuhnë fëna had gante nkabëbuhëhni vëvë vacery sali wavë Galasi ki. ² Hnë dimasi-wo, ale-wo-le hnë wuhnë pit ɲalu hna ile mëkëf ɲa; antë hnapiwu rëkiwu mbarëpahni. ³ Koyëna, ge tëkiɓu, payëɗëfuhëhni vële rëhnarun va njiryeryëni koryi ile varëpërun ɲa ge Yerusalem gë kayëte nte rufahnëf vëhni mo nkeni. ⁴ Age ami rëfëka yintiwu fëna, tëfëlëɗëfun gë vëhni.

Ile ñaɗ nti Pol

⁵ Njidëfu Masedëwan, ge ndëcëɓu hnam njiryidëfu gë ɲal hun. ⁶ Njëwëɗëfu ɲal hun hna mpëd hnë wati huji hna fop. Koyëna, ge yiɲa yebu, koɗun arymawuno soɲe ryëcalu nkol kawary. ⁷ Aɲa nkaɓ, ñaɗa ryëcalu aki fo, pëhnaɓu mbiyëlahnin gë wuhnë, ge Ahwëhn a maɓëk. ⁸ Bare Efes li nkoɗëfu hafo ambënt Pantëkot ɲa tëki, ⁹ kabi ifiɗa fidëtak ðus ðoku mën hna, bare vëyëw va njabëni fëna ðus.

¹⁰ Ge Timote nehahnëryiku, kwëtëryin hakili antë memahna hnë wuhnë. Doku Ahwëhn ɲa ndokuɲëf, had ami. ¹¹ Awa, ahnë antë njafaɲa. Arabi mbokaj gë yam ɲal mën li. Napëɗëfuhëhni umë gë vëyëntaɓ va.

¹² Awa tame, ge soɲe aÿënta fu Apolos ye, kamënaÿehnébuha ðus njiryini gë vëyënta fu va ɲal hun hna, bare maɓëna la toye njiryi gaki; njiryid ge njivëmaka.

Watëkwa

¹³ Kwëtëryin hakili: yawëneriyin ikwëtahn Këris ɲa, kamënaryin do yaɓëryin. ¹⁴ Diryindën le-wo-le ɲa g'ɲahh.

¹⁵ Njëtërun tere Sëtefanas ɲa yeho vëryënkweyënkwe Akayi* hna vële hwëtahnëko va, do ndokunëndënihëhniwo ðus vële hwëtahnëk va. Awa, njëɗaɗëmu, vëyënta mën: ¹⁶ maɓëndinëhni viyë vahnë do gë fop vële mbëralandëni ðoku rac va.

¹⁷ Natëko gante njijëni vëhni Sëtefanas gë Forëtunatus do gë Akayikus ki kabi ndemaniho ile wojëkowo rëfëkawo alinëhnuno ɲa, ¹⁸ do njawënaÿehnéniho gante njawënaÿehnénihu wuhnë dënk ki. Awa dënëneriyinëhni sifa vëyi vahnë.

^{*} **15:54** 15.54: Esayi 25.8 ^{*} **15:55** 15.55: Ose 13.14 ^{*} **16:15** 16.15 Akayi: Resiyo nte nkehahnëk nkol Korent ɲa ye.

¹⁹ Věvë vacery sali wavë Asi† va nkaÿënihu. Akilas gë Përisëka do gë vële varëlëd' ŷal hni va nkaÿënihu g'uŵac Ahwëhn a. ²⁰ Fop vëÿënta fu vële ye ani va nkaÿënihu. Gaÿëlëryin g'inqahn nte rufande vëÿënta hna.

²¹ Ami Pol herëk iÿi simpaÿi gë vák mën ŷi dënk.

²² Ale-wo-le wok ñadilahna Ahwëhn a, ndëwani uŵeh. Ahwëhn, yij!

²³ Arabi idëwa Ahwëhn fu ŷa Yesu nke gë ŵuhnë.

²⁴ Nahnëmu ŵuhnë fop g'uŵac Yesu Këris ŵa.

† 16:19 16.19 Asi: Gena nkal cankaŵ nte ŵacik iÿi wati koyëna ñi bare resiÿo vë hnam ye.

Kayëte kigëna nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Korent Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol cery sali mbë Korent na kerëhnëk inji kayëte kigëna, wati nte nkeho Masedëwan hna hnë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd ma hnë bëhn wafëhw mbëd g'imbëd gë ryaŵ (55 gë 56) ga ndëcëk hnagi Yesu ya.

Pol pëmpëhnahnëkawo nkwëryëla ntëwu na gë vële hwëtahnëk vëvë Korent va antë nko nëfa. Atufahnëd hnatah lëwu ŵa soje imawëhn ntëw hni na. Nësëd soje wameh wante kitinjëk kayëte ndënkwëryënk ntëwu hna do g'idëkwa catah ntëw hni na; nkabahnëk soje ile nkok yina njëkihni ya; kamënaÿehnëdëhëhni vëvë Korent va mbarëni koryi ndemahnënihëhni vëvë cery sali mbë Yerusalem na hnë uhorot lëw hni hna; Pol nkwëryëk vëryampo hnë vëhni vëŵaŵëna soje ile ntiyak had afayik do tëfëka pacëna.

Pol nësëd hnë inji kayëte soje yas rarëna lëwu ile ñad njihahn njëkihni vëvë Korent va (12.14; 13.1).

Wëlin wanës wadaŵ wakwëhn nafa hn'inji kayëte: doku, Pol, wanës, fanka, toña, ikwëtahn, iyir.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi gë cëmb (1.1-11)

Pol nkwëcëtëk ile ñadëho nti ya (1.12-2.17)

Soje kwëtëla kasëk (3.1-7.1)

Uhnatah Pol (7.2-16)

Uhwëhna nëf (8.1-9.15)

Idëkwa Pol soje vële hnëŵëdëha (10.1-11.15)

Horot ile yehaŵo Pol ya (11.16-12.21)

Siyab rëkwa Pol (13.1-14)

¹ Ami Pol, afayik Yesu Këris ya yehahnëbu kabi Wënu na ÿak koyëna. Gë aÿënta fu ya, Timote, nkebun. Kerëhnëryiderun ŵuhnë vëvë cery sali Wën nte ye Korent ni do gë fop vële hwëtahnëka Yesu hn'inkal Akayi va fop. ² Arafi Wënu na, Rëm fu ya g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ya!

Pol camehnëdëha Wënu na

³ Cëmbënëfuna Wënu na, Rëm Ahwëhn fu ya Yesu Këris, Rëm fu le fëbëka kayëhnahn na, ale hamënaÿehnëdëhëfu kwëlëkwël!

⁴ Kamënaÿehnëdëhëfu hnë horot fu hna fop soje mëkin fuhnë fëna kamënaÿehninëhni fop horot hna, njëdayinëhni ikamëna nte hnuÿayinëk fuhnë dënk hnë Wën hna. ⁵ Do gante korotëntëderun dus wahorot Këris ŵa, koyëna fëna Këris njëdadëhëfu ikamënaÿehn yabah. ⁶ Age korotëdëfun, soje ahnuÿahnu ikamënaÿehn na ye do gë ipëh ina; ge kamënaÿehni bun, soje ahnuÿahnu ikamënaÿehn nte yawënaÿehnëdëhu ye gante korotërun gë fuhnë ki. ⁷ Ikwëtahn fu soje hun na njaŵëk. Ha, njëtëbun gante nkentëderun hnë horot lëw fu ka, nuÿantëderun fëna kamënaÿehn nte hnuÿadëfun hna.

⁸ Ha, vëÿënta fu, ñadëfun ayëtu horot sankaf ile ryuñëna bun hn'inkal Asi hna: horot fu ya ntënkëfuno dus, ntëbëkëfuno fanka, ntiyahnëkëfuno

dënk cëmëdëfun. ⁹ Ha, ntiyahnëkëfuno idaw̄ fu ɲa fëhnayik. Nkeho koyëna soɲe antë hwëtahn fu vankaf fu va dënk, bare Wën hunte wätëndëdëhëhni vësëm ɲa fo hwëtahnëbunëho. ¹⁰ Umë fehëtëkëfu ɲi cëm do mbokëd pehëtëfu kat; ha, pacëkëfu nkoð pehëtëndëfu. ¹¹ Wuhnë fëna ndemaðunëhëfu fac-wo-fac g'iyëfa hun ɲa. Koyëna, nuɲadëfun Wën hna ufërënak lëwu wa soɲe iyëfa nte njëfanëhnënihëfu vahnë vëyabah na do vëyabah camehnëdëniha Wënu ɲa soɲe ufërënak ule njëdäkëfu ɲa.

Pol nkwëcëtëk ile ñadëho nti ɲa

¹² Wëlin ile hnatëndanëkëfu ɲa: vinahan fu va ntañak soɲe ile yasëbun ðuniya li, do kas hnë wuhnë. Njasëbun gë ipacëna do gë toña nte watik hnë Wën; gena gë uyët vahnë, bare g'ipërëna Wënu ɲa nke. ¹³⁻¹⁴ Vile ɲaderun afëyayiwu ɲa umë herëhnëryiderun, gena ihaɲary. Gaki nkwëryërun wëdampo do ntiyahnëko ile wëryëdun padëd fac ryampo. Koyëna natëdëhu gë fuhnë had gante natëdëhëfu gë wuhnë ki hnë fac Ahwëhn a Yesu.

¹⁵ Kwëtahnëbuho watac do soɲe umë ñadëfuhu yiriyiwu wahwënta wahi ɲal hun hna, soɲe natu g'ahaɲary. ¹⁶ Ñadëfuhu rëfëryiwu ɲal hun hna age njidëfu gë Masedëwan, tac ge matibu hnam, ɲalun hna ñadëfuhu vokaju. Tac ge matëbu ɲalun hna ñadëfuhu aryemawuno fere yiwu Yude. ¹⁷ Ante pëhnaɲuho watac ɲa, ntiyahnëkuno bi wakihnah ye? Wante fëhnaðëfu ɲa nahan vahnë fo bi ye, vële nësëd: bi «ha» bi «hali» ndampo fo?

¹⁸ Wënu ɲa umë dënk njëtëk wapacëk: wante hnësënderun ɲa gena «Ha» do «Hali» ndampo fo. ¹⁹ Aju Wënu ɲa, Yesu Këris, ale fëyahnëbun ami gë Silas do gë Timote ɲalun ɲa yijëlohna soɲe ntehn «Ha» do «Hali» ndampo fo. Wadëwu ɲa, «Ha» fo yeho. ²⁰ Yesu ye «Ha» fop wante nësëko Wënu ɲa ntid. Awa ge muntaðen gë wac Yesu ntehnëðen «Amina», cëmbahnina Wënu ɲa. ²¹ Do Wënu ɲa umë dënk yawënëdëhëfu gë wuhnë, hnë bëmënkël fu gë Këris hna. Wënu ɲa, umë dënk rëhnaçëfu, ²² iyavëta lëwu yëdäkëfu, Iyir Ipacah, nte kwëtëk ɲa vintaɲary fu hna, nke dahëse ile rufëdëhëfu paryi nuɲaden viyë vile ñad njëdäfu va.

²³ Awa age nurun ga nkobu bokala gë Korent kabi kaɲëhnahnëko gë wuhnë ye. Arabi sëmu ge mërëdëfu! Wënu ɲa ye sede ntaɲary mën ɲa.

²⁴ Yëkélehnëləfuhna yefu vësankaf hun, alehniwu gante ntidun kwëtahn hun ɲa. Ikwëtahn hun ɲa njawëk! Bare ñadëfun ryokuñëntifu soɲe uhnatah hun wä.

2

¹ Soɲe umë ye, pëhnaɲu antë vokaryiwu gë ɲal hun, antë voku yiwëhnëndanu. ² Age njiwëhnëndanëmu, mo yëdäðëho uhnatah wä? Vële yiwëhnëndanëbu va bi? ³ Soɲe ile herëhnahnëmuno koyëna ɲa: ñadëwohna, ge tükëryibu, njiwëhnëndanëniho vële rëfakëha njëdaniho uhnatah wä. Pacëko: ge natëko, wuhnë fëna natëdëhu fop. ⁴ Yëtëryin, gë wako mën ɲa kerëhnëmuno, sakahn mën ha pëbëkawo yiwëhnah g'ufëmpëhnah. Keryëhnëluhna soɲe yiwëhnëndanu, ntibu rufahnu iña cankaç ðus nte hwëhnaɲu soɲe hun ɲa.

Itavëhn awën

⁵ Age ahnë likawo aɲëntawu lavah, gena ami ntiko, koðe ntehni wuhnë fop ntiko. Gena soɲe ɲayëndanu hnësëhnëmu watac, toña ɲa dënk

ye. ⁶ Soje ahñe arac, ikwëf vëyëntaŵu va gwër nkedëha. ⁷ Tame tēfeku aravëhnuna do ahamënaŷëhnuna, soje antë pëba uyiwëhnah sankaf dëcët. ⁸ Awa tēyëdëmu, tufëryina ñadunëha. ⁹ Wëlin soje ile herëhnahnëmuno: ñadëfuhu yëkëhnahnu soje yëtu bi maŷëhnëdun fop wante lehnëderun ña. ¹⁰ Ge tavëntunëha ahñe, tavëndëbuha ami fëna. Do ami, ge tavëhnëbu —ge nke iñë ile rëfëka ravëhnu— soje hun ŷa ravahnëdëfu haryënkw Këris hna, ¹¹ soje antë Sintani nuŷa rënka ile tokandëhëfu. Njëtinek dūs vinahan vidëwu va.

Pol Tërowas hna

¹² Ante tēkëbuho Tërowas soje fëyahnu Wanës WakasëkKëris ña, Ahwëhn a pidëtëhnëkowo nkaŵ soje lihahnu. ¹³ Bare ndëñëbuho dūs, kabi tēkatëlëŷawöhna hnam Tit, arëfëlënta mën a. Soje rac koyabuñëhniwo vëvë Tërowas va yilehnu Masedëwan hna.

¹⁴ Arabi cëmbi Wënu ña! Mëkëden fop kabi gë Këris nkeyinëk kwëlëkwël. Paŷ gë fuhnë Wënu ña njëtëdanëdëha Këris hn'ile-wole hna, had datikola ile rehëd gante-wo-gante. ¹⁵ Ha, tehëden had datikola hnëñah Këris ŷa soje icëmb Wënu ña fagant vële rëfëk nkaŵ nte yiryeryëd g'ipeh ka do gë vële rëfëk nkaŵ nte yiryeryëd g'icëm ka. ¹⁶ Soje vëryaŵ, rehërya icëm ye ile yiryeryëd g'icëm; vëyëntaŵ va, rehërya uŵam ye ule yiryeryëd g'uŵam usër. Awa mo rëfëka nti ŷi sifa doku? ¹⁷ Fuhnë gelëfuhna had vëyabah vële wafëd wanës Wën ki. Hali! Wënu ña fayikëfu awa toña hnësëdëfun tase lëwu hnë ibëmënkël fu gë Këris.

3

Soje kwëtëla kasëk

¹ Awa, ntiyahñëku bi itufëhna vokëbun rufëhnandëfu gë watac? Mbalëkëfu bi, had gë vëyëntaŵ ki, vëkayëte vante yëtahñëdunëhëfu fuhnë gë vëyëntaŵ? ² Wuhnë dënk ye kayëte ntëw fu tac nte herik hnë wasakahn fu hna, nte kodëni vahnë va fop njëtëni do karañëni. ³ Ha, pacëk kayëte nte kerëk Këris ña yerun do hnë doku lëw fu hna ntihahnëk watac. Gena gë ihëra kerik bare gë Iyir Wën hunte wok cëmëdina nke; kerina hnë wëraka, bare hnë wasakahn vahnë hna kerik.*

⁴ Pacahnëkëfu waji haryënkw Wën hna, soje Këris ŷa. ⁵ Diyahnëlëfuhna kodëfun lifu iñë fuhnë fo, bare g'idëma Wënu ña wëkahnëbun lifu ile lidëfun ŷi. ⁶ Umë wëkahnëbun yefu vële hnësëd soje kwëtëla kasëk ña. Kwëtëla tac, matina Sariya Moyis ŷa, bare hn'Iyir Ipacah hna matik. Sariya Moyis ŷa g'icëm njiryeryëd, bare Iyir Ipacah ña uŵam ŷa njëdahnëd.*

⁷ Hnë wati Sariya Moyis hna Wënu ña tufahnëdëho untënah ntëwu ña g'untancah cankaŷ. Yëka Moyis ŷa ntancëdëho dūs afo vëva Isërayel va vëhodilohna ntañëniha, bare untancah tac mbiyëdiloŷa. Ge paryi sariya ŷa kwëhnako untënah ñi mama nkehahnëko doku lëwu ŷa iyiryery vahnë g'icëm, ⁸ do kas untënah doku Iyir ña kwëhnađina rëkwëlehna! ⁹ Ha, ge doku sariya le yojëd ntavah Wënu ña kwëhnak untënah ña awa untënah nte kwëhnak doku Iyir nte satënëd ña lëbëk dūs. ¹⁰ Do haryënkw hnë iñi danc ntënah cankaŷ, danc ntënah sariya ŷa goryeryëna nafa. ¹¹ Ge vëyi vërac vile wok biyëna va njabëkawo dūs ntënah ña, awa vile viyëd va lëbëka ntënah ña.

¹² Awa kabi ikwètahn hwèhnayinèk hnè ðoku Iyir Ipacah li, gè afaya sankaf nèsèden. ¹³ Didelènehna had Moyis, umè ale sènkadèho yèka ÿa memaÿehnahnehni vèva Isèrayel va antè nuni yèka lancah lèwu ÿa lakènde lancah rac biÿèdina. ¹⁴ Ntidèniho koyèna kabi wahakili vèva Isèrayel va pidako, do cènkac tac nkok hafo dol ge karanjèdèni Vikerèh Vicèr na. Ante mawèhnedèhnèha Kèris ña fo ntihaad anji cènkac. ¹⁵ Ha, gè dol nte-wo-nte karanjèdèni vèva Isèrayel vèkayète Moyis va, iñè sankèd wahakili walèw hni wà. ¹⁶ Bare ge ahnè gwècètak tèfa Ahwèhn a ntihètèhnède cènkac ña. ¹⁷ Awa, Ahwèhn a, umè hwèhna Iyir ña; do hn'ile nke Iyir Ahwèhn hna, hnam nke ige afaya ña. ¹⁸ Do fuhnè fop, kabi wayèka fu wà cankètak, nuden do tufahnèden hnè vankeya fu hna untènah Ahwèhn ña. Awa Iyir Ahwèhn a vacèdèhèfu, ntidèhèfu nkeyin gante nke umè ka, g'untènah nte wènað kwèlèkwèl.

4

Hnapul vè g'ambin hnè vapeya intil

¹ Awa, yambèdilèfuhna kabi Wènu ña, g'ikaÿèhnahn dèwu ña, kwètehnahekèfu iÿi ðoku. ² Tavèbun vankeya vacèfèhnah vante soÿaryèdèfunèho, iñè gena ile lidèfun rokahnèfuni vahné do tumpèdilèfuhna wanès Wènu ña; bare toña ÿa yètèndanèdèfun wapacèk do koyèna njèkèlèhnèdèfun hnuÿafu ikwètahn vahné va fop haryènk Wèn hna. ³ Ge Wanès Wakasèk wante fèyahnèdèfun ñi cènkak hnè vèryampo, hnè vèle rèfèk nkaÿ nte yiryeryèd g'icèm ka fo nke koyèna. ⁴ Vèhni vèhwètahnèna kabi Sintani, wèn iÿi duniÿa, mèpèndanèk wahakili walèw hni wà. Koyèna vèhoðina nuni humpen Wanès Wakasèk wante rufahnèd ntènah Kèris ña, ale ye aÿwèntèlènta Wènu ña. ⁵ Gena soje lèw fu dènk fèyahnèdèfunèhèhni vahné va, bare soje Yesu Kèris Ahwèhn a ye; ge fuhnè ye, gelèfuhna Ahwèhn a, vèryokuÿèhn hun fo yebun soje Yesu ÿa. ⁶ Wènu ña mè lehnèko: «Arabi humpen ha ntanc fagant hn'umèhwèry hna!» Do umè dènk lancèndanèk humpen hudèwu ha hnè wasakahn walèw fu hna, soje njètahnin untènah ntèwu nte lancèd hnè yèka Kèris hna.

⁷ Bare iÿi hnapul, hnè vapeya intil nke, umè fèhnètahnèd fuhnè ye, gante njètande iÿi fanka sankaf ile lèbèk fop matina ÿal fu, bare hnè Wèn hna dènk matik. ⁸ Ndèñehni bun gante-wo-gante, bare ñwèÿèhnèdelèfuhna; mpaÿèmpaÿendebun dus, bare cilètadilèfuhna; ⁹ koroteyèhnèdèfun, bare Wènu ña tavèdilèfuhna; kèfèdèfun, bare mèkèdelèfuna ryawifu. ¹⁰ Kwèlèkwèl njoyinèk hnè vimbahn fu hna icèm Yesu ña, soje uwám lèwu wà tufèhnahn fèna hnè vimbahn fu hna. ¹¹ Pabèlèdèfun icèm ña kwèlèkwèl soje Yesu ÿa, soje nuhahni uwám Yesu wà hnè vimbahn vidèw fu vinte rèfèka cèm va. ¹² Koyèna icèm ña hnè fuhnè ndokuÿèd, bare uwám wà hnè wuhnè ndokuÿèd.

¹³ Vikerèh hna kerik: «Kwètahnèbu, soje umè hnèsahnèbu.»^{*} Fuhnè fèna sifa ikwètahn tac hwèhna bun do soje rac hnèsèdèfun. ¹⁴ Ha, njètèbun Wèn hunte vèhnèndanèka Ahwèhn a Yesu mbèhnèndanèdèhèfu fuhnè fèna gè Yesu do kwètèdèhèfu gè wuhnè ðarèl lèwu. ¹⁵ Fop ile horotèdèfun ÿa, soje nafa hun ye, soje ipèrèna Wènu ña nkoð campènd

^{*} 4:13 4.13: Wahnèw 116.10

vahnë hna, do koyëna icamehn nte camehnëde Wënu ña nkwenad soje icëmb dëwu ña.

Icemb nte yejék ña puđina

¹⁶ Soje umë ye yambëdilëfuhna. Wëla imbahn fu ña përekand toye toye, ntaŵary fu ña fac-wo-fac kasëkad. ¹⁷ Horot fu vë gaki yi kihnek ge mëntëndëlehnini gë icëmb nte hnuŷaden ña, kabi horot rac hnuŷahnëden inji cëmb yabah nte wok puđina. ¹⁸ Awa, fuhnë yëkëlehnëdilëfuhna ile hnuđe, ile wok nuđena yëkëlehnëcëfun, kabi ile hođe nuyi ŷa biŷëđina đus, bare ile wok nuđena ŷa nkođ kwëlëkwël.

5

¹ Imbahn nte hwëhnayinëk nkal li, had usank ule fërekađ fac ryawŷ ye. Bare njëtinëk, ambin hna, kwëhnayinëk acery nte wođ kwëlëkwël. Wënu ña lik, gena vahnë. ² Do tame, njëmëden, kabi ñankahnëkëfu cudayin mbahn ambin ña, nte yed cery fu ña. ³ Koyëna lakënde pitëlin g'imbahn fu ña đuniŷa li tëkatëđelënefuhna ñas fo kabi cudayinëk mbahn mbë g'ambin ña. ⁴ Ha, mpëd ante ŷëwahninëk hn'usank hna, njëmëden had idib dënah ryibinëk. Gena kabi ñađen cudëtayin imbahn fu ñi bare pecehnëkëfu cudayin mbë ambin ña, soje mbahn nte wok cëmëđina ña kohn mbahn nte sëmëđ ña. ⁵ Wënu ña dënk ye ale fëhwëtaryëkëfu soje rac. Njëđakëfu Iyir Ipacah inja had sah ryënkwëryënkw hnë viŷë vile kwëtëhnëkëfu hna.

⁶ Koyëna, pëbëkëfu kwëlëkwël ikwëtahn ña. Njëtëbun ge hn'imbahn hna nkođun lëđëfu, tēhayilënëhna idëđ Ahwëhn hna. ⁷ Ha, g'ikwëtahn ña njasëđëfun, gena gë inu. ⁸ Pëbëkëfu ikwëtahn ña do pecehnëkëfu ravëfu inji mbahn do yifu lëđëfu đarël Ahwëhn a. ⁹ Bare ile ŷađëfun ryënkwëryënkw ŷa umë ye, nëŷahna gë fuhnë wofu hnë inji mbahn ma ravëfu. ¹⁰ Fac yed fuhnë fop tēfëka kahnin kitiña Këris hna soje kitiñ fu. Koyëna ale-wo-le nuŷađ icos ile ndokunëk ŷa hnë đuniŷa lëwu hna nkal li, nke ifërën ma iwëh.

Doku ikonjëndëlehn

¹¹ Idak gë Ahwëhn a vintaŵary fu hna nke, soje rac njëkëlehnëden maŷëhnëniha vahnë va. Wënu ña njëtëkëfu wapacëk, do ntiyahneko wuhnë fëna, hnë walawary hun hna, njëtërunëho wapacëk. ¹² Ñađilëfuhna nke had itufëhna vokëbun rufëhnandëfu, bare ñađerun ayëđayiwu ile hođun asamehnañëndunëfu, aholahnu alëkwanduni vële naŷënaryëđ hnë ile hnuđe fo hara gena ile ye ntaŵary hna. ¹³ Ge had cenakëfu nkebun, soje Wënu ña ye; bare ge gë hakili ntiŷun, soje hun ŷa ye. ¹⁴ Injahn Këris ña liŷëhnëđëhëfu, kabi pacëkëfu wañi: Këris cëmëk soje fuhnë fop, awa koyëna, fuhnë fop cëmëntinëkëfu gë umë. ¹⁵ Cëmëk soje fuhnë fop, koyëna gođelënëhna njëkëlehnëden hnëŷah lëw fu fo, bare rëkëde njëkëlehnëden hnëŷah ale sëmëk soje lëw fu ŷa do vëhnëk vësëm hna.

¹⁶ Soje umë ye gona njëkënde ahnë gante njëkëđëha đuniŷa ki. Wëla kobëri ña njëkëbunëha Këris ŷa gante njëkëka đuniŷa ki, tame gona njëkënde koyëna. ¹⁷ Awa, ge ahn'a gë Këris ŷa nkeni, ahnë ahasëk ye: vantiya vacër va ntihëtik, vantiya vakasëk va ye. ¹⁸ Umë fop Wënu hna matid, umë ale honjëndëlehnëkëfu gë umë g'uryema Këris wä do hwëtëhnañëkëfu doku ikonjëndëlehn ña. ¹⁹ Ha, Wënu

ŋa honjëndelehnëkëhni vahnë va g'umë hn'ibëmënkël fu gë Këris, tavëhnëkëhni wameh wadëw hni ŋa. Do payëkëfu soŋe pëyahnin konjëndelehn tac. ²⁰ Awa gë wac Këris ŋa payibun do g'uryema Wënu ŋa nësëdëfun had umë dënk wacëdëhu. Awa, këlayirun g'uŋwac Këris ŋa, maŋwëryin ahonjëndelehniwu gë Wënu ŋa. ²¹ Këris kwëhnalohna wameh, bare ntibëko wameh fu ŋa soŋe fuhnë vële yeyinëk g'umë va, Wënu ŋa catahna gë fuhnë.

6

¹ Këladërun, fuhnë vële ryokunjëhnëdëha Wën gë wuhnë, antë ahnëhahnu uyëd lue hnuŋarun gë Wënu ŋa. ² Wënu ŋa më lehnëk:

«Hnë wati le rëhnaŋu hna, maŋwëbu uyëfa hu ŋa,
hnë fac peh hna, njijëfu ryemaŋi.»[✧]

Awa tame, wëli wati ile maŋahnëd Wën iyëfa vahnë ŋa; wëli fac peh ŋa.

³ Ñadilëfuhna lifu iñë le hod menëhna ahnë hn'ikwëtahn dëwu hna soŋe antë kwëhna ile nëwëdëhëfu hnë doku lëw fu hna. ⁴ Bare, fuhnë ñadëfun rufënaŋu hnë ile-wo-le hna had vëryokunjëhn Wën paryi. Koyëna duñënadëfun g'ikamëna cankaŋ wahorot ŋa, wadëñah ŋa do wëwati wahambah ŋa; ⁵ vandaf va, icëd inŋa, inŋañëna vahnë ŋa; wadoku wadakah ŋa, wank wakwëd ŋa do roka ŋa; ⁶ G'usatah ŋa njasëdëfun, g'uyët ŋa, g'iduñëna ŋa, do g'ipërëna ŋa. Iyir Ipacah ŋa gë fuhnë nkentik, inŋahn fu ŋa paryi nke, ⁷ pëyahnedëfun toña ŋa do Wënu ŋa njëdadëhëfu fanka soŋe doku rac. Iwëta fu ŋa idi ile satëk ŋa ye. ⁸ Vahnë va ntënëndënihefu, viyë cëfëhnanëdënihefu; vëyëntaw ntehnëdënihehni vahnë wanëŋ wapërën soŋe fu ŋa, viyë wameh. Pëlanihëfu vëwër, bare toña ŋa hnësëdëfun; ⁹ had vële nkonï vëyëtëna pëlanihëfu, bare njëtënihefu dūs; had vële lakurëk pëlanihëfu, bare wëli, uwám hna fo nkobun; koroteyehn koroteyehnedënihefu, bare vëhodina ndawënihefu; ¹⁰ njiwëhñëndanëdënihefu, bare vëhnatah fo yëfun kwëlëkwël; kaŋjëhnëbun bare mbetëndanëdëfunëhëhni vahnë vëyabah; ñon kwëhnalëfuhna, bare kwëhnaŋun ile-wo-le ŋa.

¹¹ Wuhnë vëyënta fu vëvë Korent, pacënanirun, pidëtëhnirun wasakahn fu ŋa. ¹² Tufirun inŋa fu ŋa fop, bare wuhnë tufëlunëfuhna inŋa hun ŋa. ¹³ Nësëhñëdëmu had vutah mën: pidëtëhñëryinëfu, wuhnë fëna, wasakahn hun ŋa!

Itëhna ale rëfëka aŋëlëlu

¹⁴ Antë avanku kwëtëla gë vële wok vëhwëtahnëlahna Këris va. Ye kod mbankëni vësatah va gë vële wok vëlënënenëna saryiya Wënu ŋa? Hak kod humpen hna mbankëni gë umëhwëry ŋa? ¹⁵ Këris ŋa kod bi canjën gë Sintani? Ale hwëtahnëka Këris ŋa kod bi tëfëlëndëni gë ale wok kwëtahnëlahna ŋa? ¹⁶ Ye mbankëni Cery Wën Cankaf ŋa gë wamën wamër ŋa? Fuhnë, acery Wënu paryi ŋa yeyinëk gante nësëk Wën ka: «Hnë vëhni ntëdëdëfu do gë vëhni rëkëdëfu yasëntëndewu, Wën lëw hni ŋa yedëfu do vëhni bulunda mën nkedëni.»[✧]

¹⁷ Soŋe umë ntehnëk Ahwëhn a:

«Cahnëryinëhni vële wok vëyëtëlohna vi do aŋawëtawuni.
Antë aŋaku ile ronkëk haryënk wë mën do ami, kacađëmu.»[✧]

✧ 6:2 6.2: Esayi 49.8 ✧ 6:16 6.16: Soŋe Walevi 26.12; Esekiyel 37.27 ✧ 6:17 6.17: Esayi 52.11; Esekiyel 20.34,41

18 «Rēm hun yedēfu, do wūhnē vutah mēn yedun, nēsēbu ami, Ahwēhn Fanka Pop.»[☆]

7

1 Wēlawo mēn vēle ŷahnēbu dūs, waŋi fop Wēnu ŋa fuhnē ntehnēk ntinēhnēd. Awa pacēnanēfu fop ile ronkēnēd mbahn ŋa do gē ntaŵary ŋa. Dēnēnēnfuna Wēnu ŋa do genēfu had umē dēnk gante-wo ka.

Uhnatah Pol

2 Pidētēhnēryinēfu wasakahn hun wā. Ahnē dēntahnēlēfunahna, ahnē dawēlēfuhna, ahnē tokalēfunahna, ahnē nufēhnēlēfuhna ile kwēhnēk. 3 Nēsēla waŋi soŋe sēdahnu. Rēkēbu hnēsu: hnē wasakahn fu hna nkerun kwēlēkwēl lakēnde sēmēfu. 4 Ikwētahn cankaf hwēhnaŋu soŋe hun ŷa, naŷēnadēfu dūs soŋe hun ŷa. Wēla hnē horot fu hna pēbēko ikamēnaŷehn ŋa do kobēko hnatah wā.

5 Kobēri ante tēkēbunēho Masedēwan hna, wēla toye yinēgalēfunohna. Sifa wadēnah ŋa fop fankēlēbunēho: vankwajēla caharaŋ fu, gē vantakah wasakahn fu hna. 6 Bare Wēn hunte hamēnaŷehnēdēhēhni vēle silētak va, kamēnaŷehnēkēfuno g'itēk Tit ŋa. 7 Do gena itēk dēwu ŋi fo likēfu koyēna, bare ikamēnaŷehn nte njēdākēfu ŋi fēna natēndanēkēfu. Pēyakēfu gante űankahnēku soŋe avok ahnuwūno. Pēyakēfu soŋe uyiwēhnah lēwun wā, do ikahnēnda hun soŋe mēn a do soŋe umē ye uhnatah mēn wā nkwēnak dūs.

8 Ha, lakēnde ge njiwēhnēndanēmu gē kayēte nte herēhnimuno ŋa, curala soŋe rac. Curabuho kobēri ŋa kabi kamahnēbuho njiwēhnēndanēmuno fambēd gē kayēte tac, 9 bare tame, hn'uhnatah hna nkebu. Gena uyiwēhnah hun wī hnatēndanēko, bare kabi uyiwēhnah rac lik avacu vankeya hun va. Wēnu ŋa ŷadēho koyēna, do aki fuhnē űoű diyiluhna wēh. 10 Uyiwēhnah ule űad Wēnu ŋa lid mbacēni vahnē va vankeya vantēw hni va soŋe Wēnu ŋa kol pehētahnēni do curadelēnēhna soŋe yiwēhnah rac. Bare uyiwēhnah vē duniŷa ŷi, ile wok didina vahnē va mbacēni vankeya va, icēm njojēd. 11 Yēkēryin uyiwēhnah ule űad Wēnu ŋa ile nagēhnēku ŷa: gante űankahnēkuno asahnu hn'uwēh rac hna, tēyērunēho aravēhniwu kabi cilētarunēho wēh rac, ntakekuno gē ntavah Wēnu ŋa, g'ufēr sankaf ŋa űankahnēkuno ahnuwuno, g'ikahnēnda soŋe mēn a, do canērūnēha aŷen a! Hnē waŋi, tufahnērun gentahnilihna. 12 Awa ge kerēhnēmu, gena soŋe ale lik wēh, gena fēna soŋe ale liyik a, bare soŋe ayētahnu wapacēk haryēnk Wēn hna ikahnēnda nte hwēhnarunēho soŋe lēw fu ŷa ye. 13 Rac ye ile hamēnaŷehnēkēfu ŷa.

Do fēna, uhnatah ule kwēhnako Tit wā, kabi wūhnē fop tisēndanērunēha, natēkēfu g'ahawāry. 14 Ani gē njihahnēryind Tit ŷal hun hna naŷēnabuho dūs haryēnk wēwu soŋe hun ŷa do cēfēhnanēlunohna. Kwēlēkwēl toűa hnēsēhnēderunēho do wante hnēsēbunēho soŋe hun ŷa haryēnk Tit hna tufēhna toűa ye fēna. 15 Do koyēna iűa dēwu soŋe hun ŋa nkwēnadēho ante ndēnkwēdadēho imawēhn nte wāwēhnērūnēhawo wūhnē fop ŋa, gē gante kacarūnēhawo g'untēnah do gē ntakah ka. 16 Natēko kabi kodēmu hwētahnu g'afērēn.

[☆] 6:18 6.18: 2 Samiyel 7.14; 8.4

8

Uhwëhna nëf

¹ Vëyënta fu, ñadëfun ayëtëndaniwu gante tufahnëk Wën ipërëna dëwu hnë vacery sali wavë Masedëwan hna. ² Wadëñah wayabah dus yehëhni vële hwëtahnëk va bare uhnatah lëw hni sankaf wä njabëko. Do njëcfahnëniho g'uhwëhna nëf cankafe, mama kaÿëhnahnëniho dëcët. ³ Sede yebu, vëhni njëcfahnëni ile kodëni njëcfahnëni ÿa, hafo dëcët, mama nkobunëho tÿëlëfunihna iñë. ⁴ Muntanihëfu dus g'idëñan cankafe untënah sojë ndemantinihëhni vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va. ⁵ Ntini ntëbi dënk gante naha bunëho ka: njëcëhnani vëhni dënk ten Ahwëhn hna, tac gë fuhnë, gante ñad Wën ka. ⁶ Sojë rac ye muntabunëha Tit mbokary ÿal hun hna, sojë puhna doku ile pëgwëko ÿa. ⁷ Njabëku ile-wo-le ÿa: kwëtahnërun, kolërun wanës, njëtërun viÿë Wën va do këbënarun kwëlëkwël sojë aryokuju. Do iña nte rufrunëho na fëbëku. Awa, sojë doku rac tufëhnaryin fëna njabëku nëf ña dus. ⁸ Porosinjëluhna aliwu watac, bare ikahnënda nte kwëhnani vëyënta wë ña yëtëdanëdëmu sojë arufahnu, gë vëhni ka, toña iña hun ña. ⁹ Njëtërun ipërëna Ahwëhn fu ña Yesu Këris: mbetako, bare sojë hun ÿa, ahaÿëhnah ntiyako, sojë ahnuÿahnu fop hafo pad.

¹⁰ Nahan mën ña hnësëhnëdëmu hnë wani: ÿanko wuhnë ryënkwëko aÿandu alinëhnuni vëvë Yerusalem vële hwëtahnëk va do fëna wuhnë ryënkwëk linëhnëkëhni. ¹¹ Awa, tëfëka afuhnawu tame, g'iña përen, nte hwëhnarunëho ante pëhnarunëho aliwu ña dënk, gante mëkëdun ka. ¹² Age njëcfahnëde gante mëkëde ka g'iña ña Wënu ña ma wëd. Tëyëna ile wok mëkëdena. ¹³ Gena ahaÿëhnëndaÿëhniwu wuhnë tac avetaÿëhni vëha wary, bare sojë ahëñëlahnu wuhnë fop ye. ¹⁴ Dol ÿi, kodun ahnu fu ile yabëku ÿi sojë mbalëtahñëni vëha wary. Ge fac ryampo wuhnë fëna nkojëku iñë, vële njabëd va ndemagëcënihu. Koyëna fop këñëlahnëdun. ¹⁵ Had gante kerik hnë Vikerëh Wënu ka: «Ale vankëtëko dus ÿa nuÿalohna dëcët. Ale vankëtëko toye ÿa ñoñ gojëlawohna.»*

Tit gë vërfëlënta wü

¹⁶ Arabi cëmbi Wënu ña, umë ale lik hnë nta wary Tit hna ikahnënda sojë hun g'idëmën ka. ¹⁷ Ante tÿëybunëhawo njiryi njëkiwu ÿal hun hna, Tit ma wëko. Toña toña ÿa umë dënk rëko pëhna njiryi g'uhnatah sankaf. ¹⁸ Payëbunëha gë aÿënta fu ale hwëhnak uwac fëren hnë vële hwëtahnëk hna fop sojë doku fëren lëwu ipëyahn Wanës Wakasëk ña. ¹⁹ Vële hwëtahnëk va dënk rahnëka njinti gë fuhnë sojë yoryifu Yerusalem hna idëma nte varëpik ña sojë icëmb Ahwëhn ña. Koyëna, tufahnëdëfun ikahnënda fu ña. ²⁰ Ntidëfun gante nko dëfun gwëryahnëd'ilëfuhna wanës wameh sojë iÿi koryi yabah ile hwëtëhnahnibun ÿi. ²¹ Njëkëlehnëdëfun sojë lifu ufëren gena haryënk Wën hna fo bare haryënk wahnë va fëna.

²² Gë vëhni payaryëbunëha Tit. Umë fëna ahahnëndak ye. Rac hnu dëfun kwëlëkwël hnë fop wante ntid ña. Do kat, kwëtahnëku dus, sojë rac ikahnënda dëwu ña nkwenak. ²³ Tit, umë, arëfëlënta mën a ye do g'umë ndokujëdëfun fagant hun. Vëha waryi vi, vëhni cañëtini vëvë vacery sali va ntini doku rac sojë icëmb Këris ña. ²⁴ Tufëryinëhni

* 8:15 8.15: Icahn 16.18

ñadunëhëhni dŕus, njëtahnnëni vëvë vacery sali va toña hwëhnaŕun soŕe wapëren wante hnësëhnnëderun ñi.

9

Wënu ña ñadëha ale yëdahnëd g'uhnatah

¹ Bërakëndëwöhna herëhnu soŕe uryema ule njëdanahnëdëni vële hwëtahnëka Këris vëvë Yerusalem va. ² Njëtëbu ikahnënda përen hun ña. Wapëren fo hnësëdëfu soŕe hun ña hnë vëvë Masedëwan hna. Ntehnëbuhëhni: «Vële hwëtahnëk vëvë Akayi va kobëri ñanko kahnëndani njëdahnëni.» Ikahnënda cankaŕ hun yënkëkëhni vëyabaŕ hnë vëhni. ³ Cañëtëryifuhëhni vëyënta fu vi soŕe ndemanihu ahëbënahnu gante nësëbu ka. Koyëna nuðëni ile hnaÿënahnnëbu soŕe hun ña do watac gelohna nafa këm. ⁴ Ñadilëfuhna rëfëlëryifu gë vëvë Masedëwan va arëkatiwu hara pëhwëtaluhna, wati rac ikwëtahn nte hwëhnaŕun soŕe hun ña usëfëhnaŕ fu yëd, nësëdëna dënk usëfëhnaŕ hun wä. ⁵ Soŕe rac hnahaŕnnëbu tëfëka tëyini vëyënta fu vi ndënkwëryini gë ñal hun soŕe paŕëndani uyëd ule lehnërunëho yëdahnëdun wä. Koyëna uyëd wä këbënayik do njëtëde ile yëdahnëk gë uhwëhna nëf ye gena g'ufëredëf.

⁶ Wuhnë dënk njëtërun waŕi: ale hnaðëk toyë fo ña toyë fo mbarëpëd do ale hnaðëk yaŕaŕ ña yaŕaŕ mbarëpëd. ⁷ Ale-wo-le tëfëka njëdahn ile pëhnaŕ hn'intawäry dëwu hna, hara curana ma nti g'ufëredëf. Wënu ña ñahnëdëha ale yëdahnëd g'uhnatah. ⁸ Wënu ña kwëhnaŕ fanka soŕe njëdäwu fop wasifa viyë vifëren va, ahwëhnaŕnu kwëlëkwël fop ile valëku ña hafo kobu soŕe alihahnu vantiyeha. ⁹ Akerik: «Njëdädhëhni g'uhwëhna nëf vëhaÿëhnaŕ va, ipërëna dëwu ña mbiyëd kwëlëkwël.»*

¹⁰ Wënu hunte yëdädhëhni uhnëda vële hnaðëd va do gë roka ile tokëdëni vahnë va, njëdädhë wuhnë fëna ile valëku ña do nkwenëd soŕe ipërëna hun ña ntëw had atëh. ¹¹ Wënu ña mbetëndanëdëhu hnë lewo-le hna soŕe aholahnu arufahnëndu kwëlëkwël uhwëhna nëf hun ña; koyëna vëyabaŕ camehnëdëniha Wënu ña soŕe uyëd hun ule nuÿadëni hnë fuhnë wï.

¹² Uwï yëd ntid viyë vëhi: ndemaðunëhëhni vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va, njëdäðunëhëhni ile wojëkëhni ña, do camehnëdëniha Wënu ña g'intawäry fop. ¹³ Wati nte nuðëni uyëd sankaŕ ule yëðarunëhëhni cëmbëdëniha Wënu ña soŕe imawëhn hun Wanës Wakasëk wëba Këris ña nte rufahnërun g'uhwëhna nëf hun wä soŕe lëw hni gë vahnë fop. ¹⁴ Do njëdädhëni g'ïna cankaŕ soŕe ipërëna cankaŕ nte njëdëku Wënu ña. ¹⁵ Arabi cëmbi Wënu ña soŕe uyëd lëwu wï ule wok kodena ñaŕi!

10

Idëkwa Pol soŕe vële hnëwëdëha

¹ Ami Pol —ale lehnëde aryëm yeŕu ge haryënkŕ hun nkebu, ßare ge ñawëtamu ñoñ cowëda ile ñadëfu hnësu ña— këladëmu g'iyam do gë ipërëna Këris ña, ² Muntadëmu ant'ahnësehnnu gë wayap ge haryënkŕ hun nkebu! Njapënanëdëfuhëhni vële lehnëd njasa duniya yasëden.

³ Paryi nke vahnë fo yeyinëk, bare gante mëtëdëfun ka gena had gante mëtëdëni vahnë. ⁴ Viwëta vile wëtanden va gena viva vahnë, bare fanka falëw fu fa Wën hna matik soje mbëvehnahn fop vile yawënad haryënk Wën va. Mbëvehnëdëfun vinahan vimeh va, ⁵ gë fop ile wëmaŷehnéd vahnë va njëtëniha Wënu ŋa. Ñadëfun wëcëtëfu wahakili vahnë va soje mawëhnahnëniha Këris ŷa. ⁶ Wati nte padëd imawëhn hun ŋa, tac këbënadëfun finiŋëfu fop inwëŷëhn ŋa.

⁷ Yëkëryin viŷë vi gante nke ka. Ge nke ale pacëk Këris hwëhnëka, tēfëka njët wapacëk waŋi: Këris hwëhnëkëfu fuhnë fëna g'umë ki! ⁸ Ahwëhn a njëdakëfu imëk ŋa soje ayawënahniwu hn'ikwëtahn hun hna, gena soje afërëkaniwu. Soje rac ye cëfëhnëdilo hna naŷënaŵ. ⁹ Ñada ntiya had ñadëmu lakënawu gë wante herëndidëmu ŋi. ¹⁰ Vëryampo ntehnëdëni: «Waŋi wanës Pol ntënëk do njaŷëk, bare ge fagant lëw fu nke, kihnek do wante nësëd ŋa kwëhnana nafa.» ¹¹ Arabi vële hnësëd aki va njëtëni wapacëk iŷin: gante nkebun hnë wanës wante herëndiderun ŋawët ki, koyëna nkedëfun fëna hn'ile lidëfun hna ge tēkëryibun ŷal hun hna.

¹² Dëkëdëfilëfuhna hëñëndëlehna fu ma dënk wëntëndëlehna fu gë vahnë vële ŷak hnaŷënad vëhni dënk vi. Añëŋa ntiyaŷëni vëhni dënk ñëŋahnëni do mëntëndëlehna gë vëhni dënk. Vëŷi vahnë wahwëhnana hakili. ¹³ Bare fuhnë, naŷënadilëfuhna hafo ryëcëtëfu rëkwëlehna ŷa; doku ile njëdakëfu Wënu ŋa hnaŷënanëdëbun, dëcëtëdëfilëfuhna rëkwëlehna dëwu ŷa, do doku rac yokëfu hafo ŷal hun hna. ¹⁴ Ge yiryekëndilëfuhna ŷal hun hna, vëryampo kokënd ntehnëhni ndëcëtëbun virëkwëlehna va soje ile hnaŷënderun ŷa. Bare njëtërun dënk fuhnë ryënkwëko rëkëryifu ŷal hun hna gë Wanës Wakasëk wëba Këris. ¹⁵ Dëcëtëdëfilëfuhna rëkwëlehna fu ŷa: naŷënadilëfuhna soje waŷoku vëhaŷary. Bare ñadëfun ikwëtahn hun ŋa nkwëna, do koyëna ikaŷ dokuŋa fu ŋa nkwënad g'ahaŷary, hnë w'uhnë, bare hara dëcëtëlëfuhna hn'ile kahnëndëhni bun rëryëfu hna. ¹⁶ Wati rac kodëfun fëyahnefu Wanës Wakasëk ŋa hnë waresiŷo wale ye yankwët ŷal hun hna. Ñadilëfuhna ryokunëfu ile pëgwëni vëŷëntaŵ do hnaŷënahndëfu waŷoku wante ntini ŋa.

¹⁷ Age ahnë ñad naŷëna, arabi naŷëna soje ile ntinëhnëka Ahwëhn a. ¹⁸ Mo rëfëka naŷëna? Gena ale sëkwaryëd nkaf ntëwu ŋa, bare ale cëkwaryëd Ahwëhn a ye.

11

Pol gë vëfayik vëwër va

¹ Arabi aryuñënanëhnuno toye hnësëhnu had asenak. Ha, nduñënanëryino! ² Iñëwary cankaŷ inte watik hnë Wën hwëhnabu soje hun ŷa. Asan aryampo fo yëkëhnëmuna, umë ye Këris, do ñadëfu rëkaryu hnë umë had aryag afacah ale wok yëtëna ten asan. ³ Bare ntakëko vinahan vipërën hun va përekani, do cabëtëhnirun soje ant'awowu aŷahnuna Këris ŷa g'intawary fop, had gante tokakawo lën Ev ka gë warit walëwu ŵa. ⁴ Ge ahnë njijëk pëyandu wëba Yesu haŷary hara gena soje Yesu nte fëyayirun, wëba iyir kawary nte hnëmpëlëk gë nte hnuŷarun ŋi, do wëba Wanës Wakasëk wakawary wante hnëmpëlëk gë

wante hnēsēhnirun ɲi, nduñēnahnēdun dūs watac. ⁵ Bare vēle lirun had vēfayik vēsankaf vi ntiyahněko ñoñ vēlēbēlohna. ⁶ Kod nke kolēla dūs wanēs ɲa, bare ge uyēt Wēnu ɲa ye, kwēhnaɓu. Tufēderunēho wapacēk kwēlēkwēl, hnē fop ile lidēfunēho hna.

⁷ Ntētēbu bi kabi mbanabu ami dēnk soje lēnēhnu wūhnē ante njetēndanēdēmuno Wanēs Wakasēk Wēnu ɲa hara tēyēluhna asosuno iñē? ⁸ Maŵēbu hnapul vēvē hnē vacery sali vakawary soje wēbal mēn ɲa, soje holahnu ryokujēhnu wūhnē. ⁹ Do hnē wati nte nkebuho hnē wūhnē ɲa, ñoñ tēyēlunohna nte mbalēkowo ɲa, kabi vēyēnta mēn vēle wātiko Masedēwan va njonēhnihowo fop ile valēdēhowo ŷa. Nwēyēdēfuhō kwēlēkwēl soje yewu idib hun do nkobu wēyēndu. ¹⁰ Hnē Akayi li fop ahnē kodina ntihēt ile naŷēhnahnēdēfu ŷi. Gē toña Kēris ile ye hnē ami ŷa, kodēfu lehu toña ye. ¹¹ Soje ye lidēfu wani? Kabi ɲahnēdīluhna bi ye? Hali, Wēnu ɲa njetēk ɲahnēdēmu! ¹² Ile lidēfu ŷa nkodēfu lindu soje vēle ŷahnēd hnēnda naŷēhnahnēndēni hēñlēlāhnēfu gē fuhnē, vahnē vērac antē nuŷani. ¹³ Vahnē vērac ntiyani had vēfayik Kēris hara vēwēr ye, vēryokuɲ vēroka vahnē fo. ¹⁴ Do umē gena ile fēmpēhnahnēk, kabi Sintani umē dēnk ntiyako mēleka humpen. ¹⁵ Awa ge vēryokuɲ vēlēwu va ntiyani had vahnē vēsatah, umē gena fēmpēhnahnah. Bare wapuya wadēw hni ɲa meɲ had gante tēfēka doku lēw hni ka.

Horot ile yehawo Pol

¹⁶ Mbokēmu rēfētanēhnēndu: antē ahnē ntiyahna asenak yebu. Ma awa, ge had ale cenak yēkibu, maŵēryin koyēna nkebu soje holahnu hnaŷēnahnu toye, ami fēna. ¹⁷ Wante hnēsēdēfu ɲi, gena wante wātik hnē Ahwēhn hna, bare had senēk nēsēdēfu. Bare pacēko kwēhnaɓu ile hodēfu hnaŷēnahnu. ¹⁸ Awa kabi vēyabāh wadēw hni ɲa naŷēnahnēdēni, ami fēna naŷēnahnēntēdēfu. ¹⁹ Wuhnē vēle ŷak ritēk vi nduñēnanēhnēdunēhēni dūs vēsenak wa! ²⁰ Nduñēnadun alindewu had vēramp, arokandewu, arokēhnēndewu hnapul hun ŷa, do nɲafanēndēnihu do ndafēndēnihu wayēka hna. ²¹ Tavēndinēfu ge kwēhnalēfunohna fanka ile lihanderun koyēna!

Bare, ile-wo-le ndēkēko ahnē naŷēnahn, ndēkēdēfu ami fēna. Nurun, tame nēsēdēfu had senēk. ²² Wa-ebēre ye? Ami fēna, Ebēre yebu. Vēva Isērayel ye? Ami fēna, awa Isērayel yebu. Vēle hnagik hnē hnēnk Abēraham ye? Ami fēna, hnē hnēnk Abēraham nagibu. ²³ Vēryokujēhn Kēris ye? (Wēlin mbokēdēfu hnēsu had senēk paryi!) Ami ye aryokujēhn Kēris ale lēbēkēhni vēhni ŷa. Ndokujēbu lēbēwēhni vēhni, cēdībuho lēbēwēhni vēhni, ndafībuho lēbēwēhni vēhni do nkɲafēdēfuhō ntaŵary mēn ɲa kwēlēkwēl lēbēwēhni vēhni. ²⁴ Wasēwif ŵa ntampēniho wahwēnta mbēd (5) nte-wo-nte ɲa vantamp wafēhw warar g'imbēd gē wahnah (39) va fop. ²⁵ Wahwēnta warar (3) vēvē Rom va ndafēniho dūs, hwēnta ryampo ntutībuho gē wēraka; wahwēnta warar (3) pērēkaryēkowo wasiskulu ŵa hnē wov hna do hwēnta ryampo ntību anent gē umēd ndampo wēnka hna. ²⁶ Hnē yasēlehn mēn yabāh hna, pankēlēdēfunēho wati-wo-wati waɲayah hnē wasēn hna, gē wabandi ɲa, gē hnēnk mēn wasēwif ɲa, gē vēle wok vēyena wasēwif va, gē watenda ɲa, gē vankor vacankaf va, gē wawov ŵa, do gē hnē vēyēnta mēn wamēr hna. ²⁷ Ntību wadoku wadakah dūs do nkɲankadēhowo dūs wakwēd ɲa. Njodēhowo inte ɲa gē wēnka per do wahwēnta ŵa cuɲēdēfuhō fērēdēl.

Njodêhowo huji do nuŷadêwohna viŷi vile sênkadêfu. ²⁸ Do nkwênêdêfu hnê watac uryêñah mên soŷe vële hwêtahnêk va fop. Umê hnahadêfu facwo-fac. ²⁹ Ge ahnê nambêk fanka, ami fêna njêtađêfu kwêhñala fanka. Ge ahnê tavêk ikwêtahn ña, umê njakênêdêho sakahnêha đus, ami.

³⁰ Ge têfêko hnaŷënaŵ, gë inamb fanka mên ña naŷënadêfu. ³¹ Wën, Rëm Ahwêhn fu Yesu, umê ale sêmbêde kwêlêkwêl ña, njêtêk mërêđa. ³² Ante nkebuho hnê Damas hna, guverëner ava ahnaŵ ale waciko Aretas ña, kwêtêkêhni viyêka warênka tenda hna njêkande soŷe pêlahno. ³³ Bare hnê kankel njêbibuho do saniwu hnê fenetêr mir le heceko tenda hna, do pehêbuhawo.*

12

Hudakery Pol g'ulêmpêhn

¹ Awa afo hnaŷënaŵu, mama nkok kwêhnana nafa. Ha, ñadêfu hnêsu soŷe vile nuŷehñeko Ahwêhn a hnê hudakery, visoŷik vile njêtëndanêko hnê ntaŵary mên. ² Njêtêbuha asan ale yeho arêfal Këris, têtêk wabêhn ipêhw gë wahnah (14), kobêri ga kayëndêka Wënu ña hafo hnê yaŷ hn'ambin hna. Bi g'imbahn dêwu per ma mbahn kêm nkeho? Ye yêtêbu? Wënu ña fo yêtêk. ³⁻⁴ Njêtêbu aŷi asan kayëndiko hn'ile nkeho Wën hna bare yêtêla bi g'imbahn dêwu ña per nkeho ma hali. Wënu ña fo yêtêk. Hnam ambin hna, aŷi asan nkwêryêko wanês wante soŷiko kobêry, ile nkok ahnê têtêlahna têtêta. ⁵ Naŷënedêfu iŷi sifa ahnê, bare ge soŷe lêmên ña dênk ye naŷënaryêda ñoñ, ge gena ikihn mên ña. ⁶ Ge ñakëndêbuho hnaŷënaŵ gekênda senêk, kabi toña ña fo hnêsakëndêfu. Bare kehadêfu hnaŷënaŵ soŷe ahnê antê kwêtahno ntêbi ile nuđ lidêfu ña ma nkwêryêd wante harañêdêfuhêhni vahñe va.

⁷ Awa, soŷe antê vēntaŵ soŷe viŷë visoŷak viŷêmpêhnahna vile njêtëndanêko Ahwêhn va, wemak sankaf njêđako had ulêmpêhn hnê mbahn mên hna, afayik Sintani dênk ye, memaŷehnahno antê vēntaŵ. ⁸ Muntabuha Ahwêhn a wahwënta warar ntiñetêhno iŷi wemak. ⁹ Më ntehnêko: «Kwêlêkwêl, ufêrën mên ŵa gwër nkedêhi: hn'uhihnah hu hna tufêhnađ wapacêk fanka mên fa.» Awa kabi koyëna nke tame mbëntadêfu g'intawary fop soŷe kihñ mên ñi, danko fanka Këris fa ntêđahn hnê ami. ¹⁰ Awa, soŷe rac ye natêko gë kihñ mên ñi gë wayewë ña gë wadêñah ña gë wahorotehn ŵa do gë viŷêmpêhnahna va, waŷi nkeho kabi maŵêhnêbuha Këris ña. Ge kihñêbu, hnê wati rac njaŵêdêfu.

Pol pêmpêhnahñeka soŷe vēvê Korent

¹¹ Nêsêbu had senêk, bare wuhnê forosiñeko. Wuhnê rêfêkawo asêkwaryuno kabi ñoñ vēlêbêlohna vële lirun vēfayik vēsankaf hun vi, lakênde gela ñoñ. ¹² Ante nkebuho fagant hun ña ntibuho g'ıđufñena cankaŷ sifa wêdahêse do gë viŷêmpêhnahna fop wante rufahnêđ wapacêk afayik yebu. ¹³ Ye linêhnêbuhêhni vacery salı vēñëntaŵ va wobu dinêhnêluhna wuhnê, ge gena ile wobuho gela idıfıñ hun? Tavêhneryino idêntahn tac nte lëntahnêmu!

¹⁴ Wêlin pêhwêtafu hnehëryiwu ŷal hun hna rarëna ña, do ñada yewu idıfıñ hun. Gena koryi hun ŷadêfu, wuhnê ye! Gena fatah fa hwêtêhnêdêhêhni koryi vële hnagêka va, bare vële hnagêkêhni vutah va

* 11:33 11:33: Vantiyehn 9.23-25

rëfëkëhni kwëtëhnëndënihëhni koryi vutah vuntëw hni va. ¹⁵ Ge ami ye, njëdahnëdëfu g'intawary pacah fop ile hwëhnaɓu ya, do njëdëhnađëfu ami dënk soje vintawary hun va. Ge yaɓu yahnu, wuhne najëtëdun bi iña hun soje mën ya?

¹⁶ Njëtërun dënk, ami geluwõhna idib hun. Bare mpëd nkeni vële lehnëd tokamu, tëndëhnëmu gë wamër mën na! ¹⁷ Yëkëryinëhni vële fayibuho va, tokëhnëmu bi hnapul hun ya bëb hn'aryampo hnë vahnë vërac? ¹⁸ Muntabuha Tit njiryi gë yalun do payëryibuha aýënta fu aryampo g'umë. Tit tokëhnëku bi hnapul? Ami g'umë tëfëlëryilëfuhna bi hn'ankaɓ ndampo g'ikahnënda ndampo?

¹⁹ Mpëd ntiyahnëku, hnë wati le harañëdërunëho li fop, toña lëw fu ya fo bi yëkëlendëbunëho haryënkɓ hun? Haryënkɓ Wën hna nësëdëfun had vële vëmënkëlëk gë Këris do umë fop soje ayawënahniwu ikwëtahn hun hna lidëfun, wuhne vële yahnëbun d'us. ²⁰ Ntakëko yiryiwu rëkatu gante nkoɓu ñaɗa do rëkëryiwu gante nkorun ñaɗiluhna ka. Ntakëko antë yiwu rëkatu sonko gë ñewaryël gë vantavah va gë ipitël vukore vukore gë inëwël gë inaýënalahn do gë nkwerëla këm. ²¹ Ha, ntakëko ge mbokëfu yiryiwu, Wënu mën na cëfëhnëndano haryënkɓ hun do hnuɓawu hnë vëyabah ile yiwëhnëndanëdëho kabi nkoni menëndëni gë kobëri ka, vëravëna ronkah lëw hni gë ndakëntal nte ñewëk Wënu na do gë itëf wiwëh vile ñaɗ imbahn dëw hni.

13

Siyab rëkwa Pol

¹ Rarena ya yaɗëfu hnehëryiwu gë yal hun. Kerik: «Gë vahnë vëhi ma vërar kitiñëde ile yelëku ya.»^{*} ² Ante nehëryibuho higëna na niraɓuhëhniwo vële lidëho wameh kobëri va. Do tame, gola yal hun hna, bare mbokëɓu hnësëhnëryindu: ge mbokëɓu yiryiwu, kayëhnahnëdiloɓna gë vëhni do gë vëýëntaɓ va fop. ³ Ge ñaɗun ile rufahnëd Këris ya hnësëd' bëb hn'ami, nuɓaɗun. Këris ya gena fanka këm gë cape hun, bare tufahnëd fanka falëwu fa hnë wuhne. ⁴ Paryi nke, ante pakiko kërëwa hna, tufahnëloɓna fanka, bare mbëhnëk gë fanka Wën fa. Do fuhnë fëna fanka këm yeɓun had gante nkeho umë ka. Bare nuɗun ga kwëhnaɓun fëna fanka Wën fa.

⁵ Yëkaryin wuhne dënk, pëcëtaryin bi ikwëtahn na nke hnë wuhne. Pacëk bi Yesu Këris hnë wuhne nke? Mpëd ñoñ gena ile rufahnëd rac. ⁶ Bare ntiyahnëko, pacëk, hnë fuhnë nke. ⁷ Muntadëfunëha Wënu na soje antë aliwu inë wëh. Gena soje rufahnëdëfu d'oku fu ya hnë wuhne padëk bare alihahnu ifërën ye, wëla ntehni nësëde fuhnë dilëfuhna d'oku fërën. ⁸ Ñoñ mëkëdilëfuhna lifu ile hnëmpëlëk gë toña ya, ge gena yiryeryëfu haryënkɓ. ⁹ Natëdëhëfu nte-wo-nte nkoɓun kwëhnalëfuhna fanka na do hara wuhne njawërun. Do muntadëfun ahahnëndawu hafo le tëkwëk hna. ¹⁰ Kerëndidëmu ante nkok nawëlinëk ni kabi ñaɗa yapënewu ge tëkëryibu hnë wuhne. Ahwëhn a njëɗako ucankaf na soje yawënahnu ikwëtahn hun na gena soje vëvehnahnu.

^{*} 13:1 13:1. Divëta Sariya 19:15; Matiye 18:16

¹¹ Awa tame, vēyēnta mēn, geryin uhnatah hna. Yēkēlehnēryin ahahnēndawu, kamēnaŷehnēlēryindēn do gwēryēlēryin. Geryin hnē yam hna, do Wēn iña ŋa gē yam ŷa gē wūhnē nkef.

¹² Gaŷēlēryindēn gē iñahn inte rufande vēyēnta hna. Fop vēle hwētahnēka Wēn va nkaŷēryidēnihu.

¹³ Arabi Ahwēhn a Yesu Kēris ndēwanu. Arabi Wēnu ŋa pēbēnu g'iñahn dēwu ŋa do Iyir Ipacah ŋa nti avēmēnkēlu wūhnē fop.

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Galasi Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol herëhnëkëhni vacery sali vante ye Galasi va inji kayëte yëbëlan bëhn wafëhw wahnah g'imbëd' gë warar gë bëhn wafëhw imbëd' g'imbëd' (48 gë 55) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Pol njihahnëko vankol Galasi va soje karanëhni Wanës Wakasëk ña. Ntik rac fagant vële ye wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif do vëyabah kwëtahnëniha Yesu.

Ante kërënak Pol ña, biyëna dënk vëryampo njijëni pëyanihëhni vële hwëtahnëk va tëfëka kacini had gante tëyëk sariya Moyis soje Wënu ña mawëhni. Ga nkwëryëk Pol ga nësëde watac kerëk anji kayëte. Nësëd' gë wanës waya'wah soje pacënëhnëhni vëvë Galasi va afo ikwëtahn ntëw hni Yesu ña hod pehëtëhni. Ntehnëkëhni Wënu ña mawëko Abëraham cat haryënk'w lëwu ani gë kacahnëde ya. Afo ikwëtahn ña hod ntiha ahnë asatah haryënk'w Wënu ña, do rac hod njiryerya ahnë a nu'ya uwám ule hnëjëdë'ha Wënu ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Sariya Moyis gë Wanës Wakasëk, vëfaya gë vëramp, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayï (1.1-5)

Paryi Pol afayik ye do ile nësëk ya toña ye (1.6-2.21)

Sariya ma ikwëtahn (3.1-4.7)

Uryënah Pol soje vëvë Galasi (4.8-20)

Soje Agar gë Sara (4.21-31)

Igo afaya (5.1-15)

Imbahn gë Iyir (5.16-6.10);

Wanës watëkwa (6.11-18).

Simpayï

¹⁻² Ami Pol herëhnëryidëhu anji kayëte, wühnë vëvë vacery sali vambë Galasi vi. Yesu Këris gë Wën Rëm le vëhnëndanëka vësëm ya rëhnako, matina hnë vahnë, gena gë fere ahnë liko afayik. Nka'yëryidërun, ami gë vëyënta mën vële yëbun ani vi fop:

³ Arabi Wënu ña, Rëm fu ya g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ya! ⁴ Ahwëhn a njëdahnëk nta'wary dëwu ña soje cosahnahn inav wameh fu ña. Koyëna ntihtëkëfë hnë imëk meh iyi duniya vë gaki yi, gante ñadëho Wën Rëm fu ka. ⁵ Arabi cëmbënde Wënu ña kwëlëkwël! Amina.

Wanës Wakasëk wëd'ampo fo

⁶ Ami pëmpëhnahnëko soje gante njancërun aravuna Wën ki! Macëku gë ipërëna Këris ña, bare wühnë, tavërun Wanës Wakasëk wadëwu ña, wakawary hnëpadun. ⁷ Do ile ye toña ya, umë ye wakawary gena. Vahnë fo ya'f nkwëcëtëni Wanës Wakasëk Këris ña do wayëmpayëhnedëhu.

⁸ Awa ge ahnë yijëk pëyahnënd Wanës Wakasëk wante hnëmpëlëk gë wante fëyayirun ñi, wëla nke aryampo hnë fuhnë vëfayik hna ma wëla nke dënk mëleka ile watik g'ambin, arabi ndëwani wëh! ⁹ Tëkëmu fëya'wu do mbokëfu rëfëtanëhnëndu tame: ge ahnë pëyadëhu Wanës Wakasëk wanëmpëlah gë wante wawërun ñi, arabi ndëwani wëh!

¹⁰ Tame maŵëhnëniho vahnë bi yëkëlehnëdëfu? Ma Wënu ña yadëfu maŵëhno? Vahnë bi yëkëlehnëdëfu nëjhahnëni g'ami? Ge vahnë rëkakëndëfu yëkëlehnëndu ha gaki, nëjhahnëni g'ami, gekënda aryokujëhn Këris ÿa.

Wënu ña tëhnaka Pol nke afayik

¹¹ Vëyënta mën, ñadëfu ayëtu wapacëk: Wanës Wakasëk wante hnësëhnëdëmuno ña matina hnë vahnë. ¹² Gena ahnë yëdako ma harañëko, bare Yesu Këris yëtëndanëko.

¹³ Nkwëryërun ga nësëde gante nkeho nkeya mën ña ante nkobuho hnë ikwëtahn wasëwif ña. Njëtërun gante koroteyehnédëfuhö d'us cery sali Wënu ÿa do njëkëlehnëdëfuhö rëkwehnu ka. ¹⁴ Hnë wati rac, ntëbëbuhëhniwo hnë ikwëtahn wasëwif hna vējarënta mën wasëwif vēyabah. Ha, njawëñëbuho namu warëm wu ŵa. ¹⁵ Bare Wënu ña tëhnakowo kobëri nte nkobuho nagila ña do, g'ipërëna dëwu ña, macëko soje ryokujëhnëndëŵa. Do ante tēkëko wati ña, ¹⁶ nëjékawo njëtëndanowa Aju soje yiwu fëyaŵëhni vēle wok vēyena wasëwif va. Awa, hnë wati rac wëla aryampo tēyëlëwawohna nkabo ile rëfëko liwu ÿa. ¹⁷ Wëla Yerusalem hna dënk yilëŵohna soje hnulëfu vēle ryënkwëko nkeni vēfayik va. Bare tañ njiḅuho Arabi hna, tac vokaŵ Damas.

¹⁸ Tac, ante ndëcëko wabëhn watar ña, njiḅu Yerusalem soje yëtëlëfu gë Piyer, do wafac ipëhw g'imbëd yëwëlahnébunëho. ¹⁹ Hnë wati rac nulëwaŵohna afayik ahawary; Sak fo nubuho, aheryu Ahwëhn a. ²⁰ Ile herëndëmu ÿi toña ye, gena wamër. Wënu ña sedë ye. ²¹ Ga matëbu hnam umë yiḅu hnë waresiyo Siri do Silisi hna. ²² Hnë wati rac fop vēvë vacery sali vambë Yude va vēyëtëlowohna. ²³ Wanës ña fo nkwëryëdëniho ga nësëde: «Ale horoteyehnédëhëfuno ÿa, fëyahnéd tame ikwëtahn nte njawëredëho tēkwehn ña», ²⁴ do cëmbëdënihawo Wënu ña soje lëmën ÿa.

2

Pol gë vēfayik vēyëntaŵ va

¹ Tac, ga ndëcëk wabëhn ipëhw gë wahnah (14), më vokabu Yerusalem gë Barënas; njobunëhawo Tit fëna. ² Mbokabunëho kabi Wënu ña yëtëndanëkowo yiwu. Hnam, hnë humbar hunte varëbunëho fuhnë fo, nësëhnëbuhëhniwo vēle fëlayik had vēsankaf cery sali va Wanës Wakasëk wante fëyadëfuhëhni vēle wok vēyena wasëwif va. Ñadëŵohna d'oku ile liḅu kobëri ÿa hafo dol ÿi nke nafa këm. ³ Tit, nte yëbunëho ña, mama nkeho gërek, porosijilohna dënk soje káci. ⁴ Nkwajëla soje háci ÿa nkeho kabi vēle wok vēhwëtahnëna paryi rënkëko fagant fu. Njijëniho njëkëtehnani njëtahnëni gante ntidëni ntihëtahnëni ige afaya fu ka nte hnuŷabun hnë ifëmënkël fu gë Yesu Këris ña; ñadëniho mbok ntinihëfu vēramp sariya. ⁵ Bare maŵëntëfuniwohna vēyi vahnë, wëla wati ryampo, soje nko ayawëñëhnañiwu toña Wanës Wakasëk ña.

⁶ Age vēle fëlayik had vēsankaf cery sali va ye, ile nkeniho ÿa kwëhnana nafa soje lëmën kabi Wënu ña yëkëdina ile nke ahnë. Vëyi vahnë vēwëñëhnelohna ñoñ ile harañëdëfuhëhni vahnë. ⁷ Nuni Wënu ña payëkowo yiwu fëyaŵëhni Wanës Wakasëk ña vēle wok vēyena wasëwif va, gante payëkawo Piyer pëyahni wasëwif ka. ⁸ Ale lika Piyer afayik

wasëwif, umë liko ami fëna afayik vële wok vëyena wasëwif. ⁹ Sak gë Piyer do gë San, vële fëlayik had vësankaf cery sali va, njavëtëni doku ile kwëtehnahnëko Wëñ ÿa; më njelëhnënihëfu wëbák ña fëlalëfu ami gë Barë nabas tufahnahnëni nkehahn dahëse maŵal yëbëlan fu. Koyëna, maŵalëbunëho fuhnë fop soje fuhnë yifu gë vële wok vëyena wasëwif, vëhni njeni gë wasëwif. ¹⁰ Inë ryampo fo ye ile tëyënihëfuno ÿa: umë ye ryënkwëtandëfuni vëhaÿëhna vëvë cery sali lëw hni va, do ami fëna umë ÿankahnëkowo lindu.

Pol niradëha Piyer

¹¹ Bare ante tékëko Piyer Antiyos ña, nirabuhawo satën fo, kabi ntëntëdëho. ¹² Ani gë tékahnëndëni vële payëko Sak va, vële yawënek namu háci va, Piyer gë vële wok vëyena wasëwif va tokëlahnëdëniho; bare ga tékëni vërac, pëgwëko pitandëhni, golohna tokëlahnëndëni, kabi ntakëkawo. ¹³ Wasëwif wayëntaŵ wale hwëtahnëkawo Yesu wä tefaryënihawo Piyer hnë nkeya meh ntëwu hna, hafo Barë nabas fëna tëfënti nkeya tac!

¹⁴ Bare ga nubu vërfëna toña ile karajëf Wanës Wakasëk ña, nirabuhawo Piyer tase vahnë fop lehnëwa: «Ge wëjë ale ye sëwif ÿa, nufëru nkeya vële wok vëyena wasëwif va, awa hak kodu aforosinjëndëhni vële wok vëyena wasëwif va nufëni nkeya wasëwif?»

¹⁵ Fuhnë, wasëwif hnaginëkëfu, geyilënhna vële wok vëyena wasëwif, geyilënhna vëwen. ¹⁶ Njëtinëk wapacëk, Wënu ña dehnëdilahnna ahnë catëk kabi maŵëhnëk sariya Moyis, bare ntehnëdëha catëk kabi kwëtahnëka Yesu Këris. Fuhnë fëna gë ikwëtahn Yesu Këris ña njavëtinëkëfu catinëk gena g'imawëhn sariya Moyis. Toña ye, Wënu ña dehnëdilahnna wëla aryampo catëk kabi maŵëhnëk sariya Moyis ÿa.

¹⁷ Bare ge kwëtahninëka Yesu Këris soje ntehninëfu catinëk, do njavëtate vëwen yeyinëk had vële wok vëyena wasëwif va, umë ntehnëdë bi Këris ÿa liyehnedëhëfu wameh? Muk! ¹⁸ Age mbokanëbu sariya Moyis le ravëbu ÿa, ntiyadëfu ale wok tëfëna sariya. ¹⁹ Toña ye sariya ÿa njonëhniko icëm. Cëmëbu soje lëwu. Do tame ntidëfu fop ile hnëjëndëha Wënu ña. Gë Këris ÿa cëmëlahnëbun kërëwa hna. ²⁰ Nkobu yënëdu, bare gena ami wok yënëf, Këris ÿa yënëf hnë ami. Tame, nkeya mën mba vahnë ña, ankeya kwëhn g'ikwëtahn Ajë Wënu ña ye, umë ale ÿahnëko do yëdahnëk ntaŵary dëwu ña soje lëmën. ²¹ Dihëtëda nafa ile ntinëhnëkëfu Wënu ña. Toña ye, ge sariya ÿa satënëf, awa icëm Këris ña kwëhnana nafa!

3

Sariya ma ikwëtahn

¹ Wuhnë vëvë Galasi vi, nambërun hakili! Mo ga havëku? Tufëmu wapacëk Yesu Këris pakiko hnë kërëwa hna! ² Uwi rëy fo ÿadëfu alëkwawuno: g'imawëhn sariya ña bi nuÿarun Iyir Wënu ña ma g'ikwëtahn Wanës Wakasëk ña nke? ³ Hak kodun ahnambu hakili aki? G'iyir Wënu ña pëgwërunëho; tame ñadun bi afuhnawu gë wëfanka hun wä dënk? ⁴ Ile hnurun do yëtërun ÿi fop, kwëhnana bi nafa? Diyahnëlohna koyëna nke! ⁵ Gena bi Wënu ña njëdaku Iyir ña do ntid

hnë wũhnë viyë vifëmpëhnahnah? Soŋe ile wawëndun sariya ŷa bi ntid virac, ma kabí Wanës Wakasék ŋa hwëtahnërun?

Ahnë catëdina gë sariya

⁶ Yëkëryina Abëraham: «Më kwëtahnëka Ahwëhn a Wënu ŋa do Ahwëhn a Wënu ŋa soŋe rac catahnëka g'Abëraham.»^{*} ⁷ Awa, tëfëka ayëtu iyin: vële hwëtahnëka Wën va fo ye vëva Abëraham va. ⁸ Do fëna Vikerëh va mbiyëk ga nësëk, Wënu ŋa catahnëdëha gë vële wok vëyena wasëwif va soŋe ikwëtahn dëw hni ŋa. Soŋe umë ye, pëyahnik Vikerëh hna Wënu ŋa ntehnëkawo Abëraham kobëri fo: «Soŋe hu ŷa ndëwadëfuhëhni wabulunda ŋa fop.»^{*} ⁹ Awa, vële hwëtahnëk va, Wënu ŋa ndëwadëhëhni had gë Abëraham ale hwëtahnëko ka.

¹⁰ Fop vële ntiyahnëk sariya ŷa catënëdëhëhni va hn'idëwan meh Wënu ŋa nkeni, kabí kerik hnë Vikerëh hna: «Meka ale wok tëfëdina kwëlëkwël fop ile herik kayëte sariya hna.»^{*} ¹¹ Do tëk pac, sariya ŷa catënëdina ahnë haryënk Wën hna. Vikerëh va nësëk: «Ale satëk g'ikwëtahn nkoď kwëlëkwël.»^{*} ¹² Bare sariya ŷa nëmpëlëk g'ikwëtahn ŋa. Vikerëh va më lehnëk: «Ale lik ile ntehnëk sariya ŷa, nuŷad uwám paryi wã.»^{*} ¹³ Këris ŷa cosahnëk soŋe pehëtahnëfu hn'idëwan meh Wën nte njojëk sariya ŋa; ma wëk nke idëwan meh Wën nte rëfëkawo nuŷayin ŋa. Vikerëh va pëyahned: «ale-wo-le haŋëde hn'atëh* hna ale ryëwanik wëh ye.» ¹⁴ Rac nke koyëna soŋe vële wok vëyena wasëwif va nuŷantahnini gë Yesu Këris idëwan përen nte ntehnëko Abëraham njëdäde ŋa. Awa g'ikwëtahn ŋa, nuŷaden Iyir Ipacah nte ntehnëk Wën njëdahnëd ŋa.

Sariya gë ile ntehnëk Wën njëdädeha Abëraham

¹⁵ Vëyënta mën, yëkënefu ile ryëcëdät hnë duniya li: ge ahnë a kahnëndëk akwëtëla soŋe wadëwu ŋa gante canjëk ka, ahnë kodina nkwaj watac ma nkwën inë. ¹⁶ Awa, Wënu ŋa ntehnëko ntinëhnëdëha Abëraham viyë vifërën do gë ale hnagëde hnë umë ŷa.^{*} Vikerëh va dehnëna: «gë vële hnagëde hnë umë va», had wëjë lehnëk vahnë vëyabah ye, bare «ale hnagëde hnë wëjë», umë fëhnëtanëď aryampo fo ye: umë ye Këris ŷa. ¹⁷ Awa, ile hnësëhnëdëmu ŷa, umë ye: Wënu ŋa gë Abëraham kahnëndëko akwëtëla ntëwu ŋa ten, tac, ante nuŷako kwëtëla ŋa wabëhn wakeme wahnah gë wafëhw warar ŋa (430), tëkiko sariya Moyis ŷa. Bare wëla toye kodina ŋaŷët nafa akwëtëla ŋa do ntihët ile ntehnëkawo Wën Abëraham ŷa. ¹⁸ Ge gë sariya ŷa nuŷade dëw ŋa, awa godina gë ile ntehnëkawo Wën Abëraham ŷa. Bare gena koyëna. Soŋe akwëtëla ŋa njëdëka Wënu ŋa Abëraham dëw ŋa.

¹⁹ Awa, ye yeho doku sariya Moyis ŷa? Nkwëniko soŋe vankeya vameh vahnë hafo tëki ale hnagëde hnë hnënk Abëraham ŷa. Soŋe lëwu ŷa ntiko Wënu ŋa ile ntehnëkawo Abëraham ŷa. Iyi sariya, wamëleka yëtëdanëkawo Moyis do umë yeho ahnësëhn vahnë ŷa. ²⁰ Bare ante kwëtëledëniho Wënu ŋa gë Abëraham ŋa, Wënu ŋa balëlawohna gë ahnësëhn; paryi nke Wënu ŋa, umë fo hahnëndëko.

^{*} **3:6** 3.6: Wapëgwala 15.16 ^{*} **3:8** 3.8: Wapëgwala 12.3; 18.18; 22.18 ^{*} **3:10** 3.10: Divëta Sariya 27.26 ^{*} **3:11** 3.11: Abakuk 2.4 ^{*} **3:12** 3.12: Soŋe Walevi 18.5 ^{*} **3:13** 3.13: Ale-wo-le haŋëde hn'atëh: Mëntëndëlehnëk gë kërëwa ŷa. (Divëta Sariya 21.22-23) ^{*} **3:16** 3.16: Wapëgwala 12.7

²¹ Tame, sariya Moyis ŷa nkwaŷèk bi ile ntehnèka Wèn Abèraham ŷa? Muk! Ge sariya ile kahnèndèk Wèn gè Moyis ŷa kokènd njèdahnì vahnè va uwám paryi wà, awa ahn'a ntehnèdè sariya ŷa koŷ catèna. ²² Bare gena rac. Vikerèh va tufahnèd òuniŷa ŷi fop hnè imèk wameh hna nke soŷe Wènu ŷa ntihahn ifèrèn ile ntehnèkawo Abèraham ntinèhnèdèhèhni véle hwètahnèka va soŷe ikwètahn dèw hni Yesu Kèris ŷa.

²³ Ani gè tèkahnindo Kèris ŷa, umè ale rēfèko kwètahnin, sariya ŷa likèfuno vèramp, hafo hale njètèndaninèkèfu ikwètahn tac. ²⁴ Koyèna sariya ŷa yeho had ayèka fu ŷa hn'inkaw nte fabarèkèfu Kèris hna, catènahninèfu g'ikwètahn. ²⁵ Tame, Kèris tèkik, tèfèka kwètahnina; goyilènèhna hn'iyèka sariya hna.

²⁶ Fop vutah Wèn yerun soŷe ikwètahn hun Yesu Kèris ŷa. ²⁷ Wuhnè fop njaryirun tufahnahnì gè Kèris ŷa nkerun, umè sudarun. ²⁸ Tame wuhnè fop aryampo yerun hn'ibèmkèl gè Kèris. Soŷe umè ye sèwif ma ale wok gena sèwif gona, aramp ma ale ye afaya gona, asan ma asèval gona. ²⁹ Do ge Kèris ŷa hwèhnèku, awa véva Abèraham va yerun do nuŷadun idèw ŷa gante ntehnèk Wèn ka.

4

Vutah Wèn

¹ Awa, ile hnèsèhnèdèmu ŷa, umè ye: ge ale rēfèka ntèw ŷa fatah fo wok, umè véhnèmpèlèna gè aramp, mama nkehahnèk umè ale hwèhnèk fop ŷa. ² Tèfèka ma wèhnèhni véle wènkèka umè gè vilèwu va hafo tèk wati ile kahnèndèk rèmu ŷa. ³ Koyèna nke soŷe lèw fu ŷa fèna. Kobèri ŷa had vutah nkeyinèko, wènamu wavè òuniŷa wì likèfuno vèramp. ⁴ Bare ante tèkèko wati le kahnèndèk Wèn ŷa, payikawo Aju: naga asèval, do ma wèko nke hnè imèk sariya Moyis hna. ⁵ Njijèko soŷe pehètèhni véle tampèko sariya va, do kolahnin nkeyin vutah Wèn. ⁶ Soŷe tufahnahn vutah vuntèwu yerun, Wènu ŷa cañètik Iyir Aju ŷa walawary walèw fu hna, Iyir nte ryekayèhnèdèhèfu: «Apa! Rèm mèn!» ⁷ Koyèna, ale-wo-le hnè wuhnè gona aramp, bare fatah Wèn ye; do kabi vutah vuntèwu yerun, Wènu ŷa njèdadèhu idèw nte wàrunik soŷe vutah vuntèwu va.

Uryènah Pol soŷe vèwè Galasi

⁸ Kobèri ŷa, yètèlunawohna Wènu ŷa do vèramp wamèn wale wok gena wamèn paryi yerunèho. ⁹ Bare tame njètèrunèha Wènu ŷa, do Wènu ŷa yètèku ntèbu òus. Awa, hak koŷun avoku awawèhnèndu wènamu wale wok kwèhnana imèk gè nafa? Vèramp vélèw hni bi ŷadun avokawu? ¹⁰ Ntènènerun òus wafac wèryampo gè wadepera wèdampo gè wèwati wèryampo do gè wabèhn wèdampo! ¹¹ Nkehahnahnèko antè ambèr mèn ŷa nke nafa kèmm soŷe lèw hun ŷa!

¹² Vèyènta mèn, kèlamu geryin afaya had ami; gena bi gwècètabu yewu had wuhnè, véle wok geluhna hnè sariya hna? Kobèri ŷa ñoñ diluhna ile lavèko. ¹³ Njètèrun, soŷe ile resèbuho ŷa wohahnèbuho ŷal hun hna tac fèyawu Wahnès Wakasèk ŷa ryènkwèryènk ŷa. ¹⁴ Imbahn mèn ŷa gwamèlohna njèki, bare kehalunohna, kayahnèluhna fèna g'ami. Bare kacarunèhowo had mèleka Wèn ma had Yesu Kèris dènk. ¹⁵ Natèkuno

* **4:10** 4.10 Pol nèsèf soŷe viyè vile ntidèniho wasèwif wà do vile wok tèfèlahna ma wèni vèwè Galasi va.

dus! Kodëfu hnësëhnu unji cefeya: ge kokëndunëho alokëtauwu vinkër hun vi ayëdawuno, ntikëndunëho. Ye lë fëlaku tame? ¹⁶ Aÿëw hun bi yëfu kabi toña ÿa fëyadëmu?

¹⁷ Vahnë vële waÿëmpaÿendëhu vi ñadëni dus nuÿanihu, bare iña dëw hni ña yivëna. Pitëndëlehnënihëfu ñadëni soñe ayehahnu gë vëhni. ¹⁸ Njivëk iña dus ña ge fërënak ÿadu. Do iña tac nte hwëhnarunëho nte nkelahninëko ña tëfëka aworyeru kwëlëkwël. ¹⁹ Vutah mën, mbokëbu horotëndu g'ahaÿary soñe hun ÿa, had asëval hnagëd, hafo pac padëku nkeya Këris ña. ²⁰ Ñakëndëbu dus nkelahnin hnë iÿi wati soñe hnësëhnu nësa njamah. Pëmpëhnahnëko dus soñe hun ÿa.

Soñe Agar gë Sara

²¹ Pëyaryino, wuhnë vële pecehnëk ayewu hnë imëk sariya Moyis vi, gwëryëdiluhna bi ile kerëk Moyis ÿa? ²² Hnë kayëte wanës Wën hna kerik: «Abëraham vucan vuki nuÿako: fëndampo gë Agar nte yeho aramp ña, fëñëntaÿ fa gë Sara nte yeho asëvalu ÿa.» ²³ Fandënkwerëyënkw fa hnë iña asan g'asëval nagiko, bare fakigëna fa soñe ile nësëko Wënu ña nagahniko.

²⁴ Watac nke ile pëhnëtanëd: vëÿi vësëval vëhi, had vakwëtëla vaki nkeniho. Agar ye had kwëtëla mbë Kuñ Sinayi ña, hn'ile njëdakawo Wënu ña sariya ÿa Moyis. Umë hnagëdëhëhni vëramp va. ²⁵ Agar ye Ikuñ Sinayi nte ye Arabi ña. Do fëna umë fëhnëtanëd inaw Yerusalem bë tame ñi. Umë aramp ye gë vële lëdëk hnam va had gante nke Agar gë vutah vuntëwu va. ²⁶ Bare Yerusalem vë g'ambin ÿa gena aramp do umë ye hnëm fu ÿa. ²⁷ Vikerëh va pëyahned:

«Natëryiÿi, wëjë asëval ale wok kwëhnalihahna fatah! Dekary uhnatah wa, wëjë ale wok yëtëlihna ulav donk hnag!
Wëjë ale ravik a, vutah hu va yabëd dus ntëbini vutah asëval ale hwëhnaka asan.»

²⁸ Do wuhnë, vëÿënta mën, vutah Wën yentirun had Isak, gante ntehnëkawo Wënu ña Abëraham ka. ²⁹ Awa fante hnagiko hnë ñahnël asan gë asëval, këm fo ntidëhawo fante hnagiko gë Iyir Wënu ña, do koyëna nkok ha gaki.† ³⁰ Awa, ye ntehnëk Vikerëh va? Më lehnëk: «Daryehna asëval aramp aÿi g'aju, kabi aju asëval aramp aÿi tëfëlahna nuÿanti idëw ajë asëval ale wok gena aramp aÿi.»‡ ³¹ Awa, vëÿënta mën, fuhnë geyilënëhna vutah asëval aramp, vutah asëval ale ye afaya ÿa yeyinëk.

5

Igo afaya

¹ Soñe ige afaya ña pehëtëkëfu Këris ÿa. Awa, yaÿënararin! Antë aÿaÿu avokawu aÿabiwu gë vankëncu utamp!

² Nëparyino! Ami, Pol, ntehnëdëmu: ge háci ÿa hwëtahnërun, awa Këris ÿa bokëdina kwëhna nafa soñe hun. ³ Do mbokëdëfu hnësëhnu wapacëk: asan ale-wo-le ÿad káci, sariya ÿa fop rëfëka ntënën. ⁴ Wuhnë vële yëkëlehnëd asatu haryënkW Wën hna gë sariya ÿa, pitëlërun gë Këris ÿa; goryaryëluhna ile njëdakuno Wën hnë Këris ÿa. ⁵ Bare fuhnë, Wënu

† 4:29 4.29 Awa fante hnagiko hnë ñahnël asan gë asëval, këm fo ntidëhawo fante hnagiko gë Iyir Wënu ña, do koyëna nkok ha gaki. Soñe ile ryëcëtak fagant Isëmayel gë Isak rëfëtayik ani. (Wapëgwala 21.9) ‡ 4:30 4.30 Yëkëryin iÿi yëb Wapëgwala. 21.10

ŋa hwětahnēbun ntīf sat fu haryēnkw lēwu; napēdēfun rac gē ifema Iyir Ipacah iŋa. ⁶ Ale ye hnē bēmēnkēl gē Yesu Kēris hna, kácik kácina umē kwēhnana nafa! Ihwēhn nafa ŷa, umē ye: ikwētahn nte rufahnik g'īñal ŋa ye.

⁷ Gwēr kahnētarunēho! Awa mo yēdēhnēku nkaŵ ŋa soŋe memaŷeahnahnu arēfu toña ŷa? ⁸ Ile porosinēdēnihu vahñē ŷi matina hnē Wēn le rēhnaku hna! ⁹ Ntehñēde: «Levir toye matēndēf fop ile hnēgwik ŷa!»^{*} ¹⁰ Ami, Ahwēhn a nŷēdako ikwētahn soŋe hun ŷa: pacēko nahadun gē ami ki. Awa ale-wo-le waŷēmpaŷendēhu ŷa, piniŷēde, gante-wo nke ka. ¹¹ Do ami, vēŷenta mēn, tēfēka kácini catahnēni bi wobu haraŋēndēwēhni vahñē va? Ge koyēna nkekēnd, gokēnda horotehnēndewu? Wati rac vahñē va davakēndilēhniha g'ami kabi rēkakēndēwohna fēyahñēndu Kēris ŷa cēmēk kērēwa hna. ¹² Vēle waŷēmpaŷendēhu soŋe háci va arabi ntēpētani fop vēhni dēnk!

¹³ Wuhnē, vēŷenta mēn, macirun soŋe ayewu afaya, bare iŋi ge afaya, antē nŷēdaŵu fere alihahnēndu ile ñad ikihn vahñē nte wátik mbahn hna! Geryin vēryokunēhnēl gē iña ŋa. ¹⁴ Sariya Moyis ŷa fop hn'aŋi kwēda fo pankēlēk: «[Jahnēryehna aŷēnta hu ŷa had wējē dēnk.»^{*} ¹⁵ Bare ge ŋarēlēdun do asemēlēndu, awa kwētēryin hakili, ge gena umē mbēvehñēlēdun.

Imbahn gē Iyir

¹⁶ Awa wēli ile lehnēdēmu ŷa: tavēryina Iyir Ipacah iŋa njasary duniŷa hun ŷa, koyēna, tēfēdīluhna ile ñad ikihn vahñē nte wátik mbahn hna. ¹⁷ Viña vitac wētēd g'ile ñad Iyir Ipacah iŋa, do Iyir Ipacah iŋa mētēdēni g'imbahn iŋa; ñewēlēni dūs, soŋe umē ye kodīluhna aliwu ile ŷadun ŷa. ¹⁸ Bare ge Iyir Ipacah ŋa yasaryēdēhu, goluhna hnē imēk sariya hna.

¹⁹ Tēk nunde dūs ile ntiyehñēdēhēfu ikihn vahñē nte wátik mbahn hna: ndakēntal nte ñewēk Wēn gē nkeya kayak do gē tonkah, ²⁰ icēmb ile wok gena wēn paryi, gē akavēla, gē iñewē vēŷenta hni, gē wasonko, gē iñewāry, gē iyap, gē iña dēb vēŷentaŵ, gē icēnkwendēlehn do pitēndēlehn vahñē; ²¹ iña ile kwēhnēni vahñē, use uñen dēcēt, itok dēcēt do viŷē vihawāry vile wētēlēk gē viŷē ki. Awa tame kwētēryin hakili soŋe waŋi gante nēshñēmuno kobēri ka: vēle lid koyēna va vēhnuŷadīna ŷēwa Inaŵ Wēn hna.

²² Bare wēli ile nagēd Iyir Ipacah ŋa ahñē hna: iña ŋa ye, gē uhnatah ŵa, gē yam ŷa, gē dūñēna ŋa, gē iguk ntaŵary ŋa, gē ikwēhna nēf ŋa do gē ikwētahn ŋa, ²³ ipērēna ŋa do gē ipēla nkaf ŋa. Sariya ŷa ñewēlēhniha vēle ye aki va! ²⁴ Vēle kwēhnēk Yesu Kēris va pakēni kērēwa hna fop ikihn vahñē nte wátik mbahn hna gē fop viña vidēwu va. ²⁵ Age gē Iyir Ipacah ŋa nŷēndēn, maŵēñēfu njasaryēndēfu. ²⁶ Antē naŷēnanden soŋe viŷē vile wok kwēhnana nafa! Antē conkēnden! Antē iñewāry nke yēbēlan fu!

6

Idemal

¹ Vēŷenta mēn, ge ahñē pēlayik ga ntētēd, wuhnē vēle njasaryēd Iyir Wēn va bokaryēryina hn'ankaŵ pērēn hna; bare tēfēka nke gē wanēs

wanëjah. Kwëtëryin dŕus hakili, antë aŕwaŕu yëkëhnahn ŕa ŕühnë fëna.

² Demalëryindën ŕühnë fop: do koyëna, maŕëhnëdŕun sariyaKëris ŕa. ✧

³ Age ahnë ntiyahnekä iñë nke, awa gel iñë, nkaf ntëŕu ŕa dënk tokak!

⁴ Arabi ale-wo-le pëcëta wapacëk gante ntid' ka dŕoku ile kwëtehnahnëka Wënu ŕa. Ge nëjahnekä gë watac, awa tëfëka nëjahna minu fo, hara mëntëndëlehnëna g'ile ntidëni vëŕëntaŕ va. ⁵ Ha, ale-wo-le sah lëŕu ŕa rëfëka nti.

⁶ Arabi ale haranëdë wanës Wënu ŕa caha ale haranëdëha ŕa fop ifërën ile kwëhnak ŕa.

⁷ Antë arokayiwu: Wënu ŕa yafanëdëna. Ahn'a ile nadëk ŕa mbarëpëd.

⁸ Ale hnadëk soŕe natëndan ile hihnëk mbahn dëŕu hna, ahnë arac icëm iŕa mbarëpëd; bare ale hnadëk soŕe hnatah Iyir Ipacah ŕa, ahnë arac uwám sër ŕa mbarëpëd. ⁹ Dindënëfu ufërën hara cilëtayilënëhna; kabi ge cilëtayilënëhna, mbarëpëden ge wati ŕa tëkëk. ¹⁰ Awa, hnë wafac wale wokëfu dŕuniŕa li, dokunënefu soŕe ufërën vahnë fop, do kas soŕe vële vankinëk kwëtahn va.

Wanës watëkwa

¹¹ Tame, yëkëryin viŕi viker vicankaf, gë wëbák mën ŕa dënk kerëhnëryidëmu!

¹² Vële forosinëdëhu aháciwu va, vahnë vërac ñadëni naŕënahnnëndëni háci hun ŕa. Iryampo le ñadëni ŕa, umë ye: kehahnëni antë korotehnini soŕe ikaraŕ vahnë icëm Këriskërewa hna. ¹³ Vële forosinëdëhu aháciwu va vëŕawëhnëna vëhni dënk sariya Moyis ŕa! Naŕënahnnëndëni fo ñadëni aháciwu. ¹⁴ Ge ami ye, icëm Ahwëhn fu Yesu Këris kërëwa hna fo hnaŕënahnnëdëfu; kabi, rac liko had viŕë vivë dŕuniŕa vi cëmëk soŕe lëmën, do ami fëna, had cëmëbu soŕe viŕë vi dŕuniŕa vi. ¹⁵ Háciru kácilihna umë fop kwëhnana nafa! Ihwëhn nafa ŕa, umë ye arabi Wënu ŕa ntifu g'ahawary. ¹⁶ Soŕe Isërayel ŕa, bulunda Wën ŕa gë fop vëŕëntaŕ va, ŕühnë vële rëfëd iŕi siyab va, arabi Wënu ŕa maŕëryanëhnu yam ŕa gë kaŕëhnahn dëŕu ŕa.

¹⁷ Tame, antë ahnë mbok njonëhne ryënah, kabi vandag vante hnuŕabu soŕe Yesu va yeho mbahn hna.

¹⁸ Vëŕënta mën, arabi ipërëna Ahwëhn fu ŕa Yesu Këris nke gë ŕühnë! Amina.

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Efes Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol hërehnëkëhni anji kayëte vële hwëtahnëk hnë nkol Efes hna. Bare vikerëh vicër vindaŵ hn'inji kayëte nësëna soŋe Efes. Mpëd umë ŷak kayëte ni cahini vëvë vacery sali vajabah vamb nkal Asi Toy va fop. Anjiko Efes hna wati nte njasëdëho nkaŵ ntëwu kigëna ŋa (Vantiyehn 18-20) do wati nte mbokako rarëna ŋa aŋëwëko hnam wabëhn watar. Akerëk mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa).

Pol kerëk anji kayëte gante ndënkwëtehna nhdëhëhni vële hwëtahnëk va bi vëhni mo yeyinëk paŋ gë Këris. Fop kayëte ni nësëd ibëmënkël fu gë Këris ŋa do karanëdëhëfu ibank nte rëfëka kwëhnaln gë umë. Iyir Ipacah ŋa ryema dëhëfu ŋahnëlënden do mawëhnëlënden: ten wäsëwif wä gë vële wok vëyena wasëwif, tac yëbëlan fop vële hwëtahnëk hnë cery sali va, yëbëlan vësëval gë vësan hni, vutah gë warëm hni do gë vëramp gë vële hwëhnëkëhni.

Pol nësëd soŋe doku Sintani ale yëkëlehnëd tavëtehnëni vahnë va inji bëmëkël. Akaranëdëhëfu hak mëtaryëden iyï wët hn'ile njëfadëhëfu Wën wiwëta: toña, usatah, fanka pëyahn Wanës Wakasëk, ikwëtahn, ipëh. Antëhnëdëhëfu njëfayin wati-wo-wati.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: uyas, ile soŵiko, fanka.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaŷi (1.1-2)

Ibëmënkël wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif Këris hna (1.3-3.21)

Ibëmënkël bulunda vële hwëtahnëk hna (4.1-6.9)

Ibëmënkël vële hwëtahnëk

Wët ikwëtahn (6.10-20)

Simpaŷi rëkwa (6.21-24)

Simpaŷi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris kabï Wënu ŋa ŷak koyëna, kerëhnëdëmu wühnë vëfacah do vële hahnëndahnëka Yesu Këris: ² Arabi Wënu ŋa, Rëm fu ŷa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ŷa!

³ Cëmbënëfuna ale ye Wën gë Rëm Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris! G'ibëmënkël fu gë Këris ŷa ndëwak vintawary vidëw fu va gë fop wadëwara wadëwu wade watik mbin hna. ⁴ Ani gë ntihahnënd duniŷa ŷa Wënu ŋa rëko tëhnafu, g'ibank fu gë Këris, danko nkehahnin vëfacah do vële wok vëhwëhnana dahëse wëh haryënkw lëwu.

Hnë injahn hna, ⁵ rëko tëhnafu nkeyin vërahu gë fere ibank fu gë Yesu Këris. Rac ye ile ñadëho Wënu ŋa do pëhnako nti ⁶ danko cëmbinëhna soŋe ipërëna camah dëwu nte njëdakëfu aki fo hn'ibëmënkël fu g'Aju aŷahnik a! ⁷ Hn'ibëmënkël fu hna gë umë, gë sat lëwu ŷa pehëtinëkëfu, tavëhnikëkëfu wameh fu ŋa. Aki Wënu ŋa tufahnëk had gante naŷëk

ipërëna dëwu ka. ⁸ Njëdakëfu dus ipërëna tac do ntik rac gë fop yasery do hakili fëren. ⁹ Ha, njëtëndanëkëfu ile ñadëho ÿa, ile sowiko ÿa, ile pëhnako, hnë përena dëwu hna, nti hnë Këris hna. ¹⁰ Ile pëhnako ÿa ntiyehndëf ge wati ÿa padëk: rac ye farëp hnë asankaf aryampo fo, Këris, fop vile yehëhna mbin hna do nkal hna.

¹¹ Hnë ibëmënkël fu hna gë umë, nuÿabun lëw fu ÿa, gante pëhnako Wën ka. Rëkëf ntind fop kabi pëhnako do ñak koyëna ¹² danko icëmb ntëwu ña njëwi soje fuhnë vële ryënkwek hwëtahnëka Këris va.

¹³ Wuhnë fëna, ante nkwëryërun wanës toña ña, Wanës Wakasëk wante fehëtëku ña, kwëtahnërunëha. Hnë ibëmënkël hun hna gë umë, wuhnë fëna njëdayirun iyavëta ile ntëhnëkuno njëdadëhu ÿa, iyavëta rac ye Iyir Ipacah ña. ¹⁴ Umë ye sah ryënkwekyënkwe hnë idëw nte hnapëden hafo nuÿayin fop ile ntehnëko Wënu ña njëdadëhëfu. Iÿin fop soje icëmb ntëwu ña njëwi ye.

Iyëfa Pol soje vëvë Efes

¹⁵ Soje rac ye, ami fëna, kobëri ga nkwëryëbu ga nësëde soje ikwëtahn hun ña hnë Ahwëhn fu Yesu do iñahn hun vëfacah fop ña, ¹⁶ camehnëdëfuhä kwëlëkwël Wënu ña soje hun ÿa. Anahadëmu wayëfa mën hna. ¹⁷ Tëyëdëfuhä Wën Ahwëhn fu Yesu Këris ÿa, Rëm le hwëhnëk icëmb ña, njëdawu iyir yasery g'itufëhnahn nte yëtëndanëdëhuna Wënu ña. ¹⁸ Tëyëdëfuhä ntancën wahakili hun wä gë humpen Iyir Ipacah ña, soje ayëtu itama nte njëdäfu imac ntëwu ña, g'uvetak icëmb ntëw dëwu ña, antëw nte cahëdëhu gë vëfacah vëÿëntaw va, ¹⁹ do gë fanka samah lëwu soje fuhnë vële hwëtahnëk va. Fanka farac ye fale ²⁰ vokaryika Këris fagant vësëm do ntañënda farëhw lëwu hnë mbin hna, ²¹ cëpëk inaw ña fop, cankaf, fanka, gë fop uwëka do fop wamac wale hode maci hnë iÿi duniÿa bare fëna duniÿa ile yejëk ÿi. ²² Ha, Wënu ña hwëtëk fop hnë wakwër Këris hna. Umë ale sëpëk fop, Wënu ña njëdahnëka nke nkaf Cery Sali ña. ²³ Vële hwëtahnëk va ye mbahn Këris ña, do Këris hnë vëhni ntëdëk; padënekëhni fop, umë ale fadëndëf fop.

2

Uwäm ule njëdahnëd Këris

¹ Do wuhnë, kobëri ña mawëhnëluhnahna Wënu ña, walawary hun wä cëmëko soje wameh hun ² wante yasahnëdunëho kobëri ña. Atëfëtalahnëdun vantiyehn vahnë vële ye duniÿa li. Amawëhnëdunëhawo asankaf wafanka waweh wale ye ambin. Aÿi asankaf ye iyir meh ale ryokunëf aki hnë vële wok vëwawëhnëdilahna Wën va. ³ Fuhnë fop nkeyinëko had vëhni, ankentinëkëfuno gante ñad ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ka, antidenëho gante ñad vimbahn fu ka do wahakili walëw fu ka. Soje ile yeyinëko ÿa, akëbënyehninëkëfuno korotin kitij Wënu ña had vëÿëntaw va.

⁴ Bare Wënu ña, soje ikaÿëhnahn cankaf ntëwu ña g'iñahn cankaf nte ñahnëkëfu, ⁵ fuhnë vële sëmëko gë wadënt wadëw fu ña, njëdakëfu uwäm wä gë Këris ÿa —ipërëna Wënu ña fehëtëku. ⁶ Hn'ibëmënkël fu gë Yesu Këris hna, mbëhnëndëhnëkëfu ndampo fo do ntañëndëkëfu mbin hna. ⁷ Koyëna ntik danko tufëhni vahnë vëvë cahn va ipërëna camah g'uhnëfak ule kwëhnahnëkëfu hn'ibëmënkël fu gë Yesu Këris. ⁸ Kabi, g'ipërëna

Wënu ña pehëtirun, gë fere ikwëtahn hun. Rac matina hnë wühnë, uyëd Wënu ña ye. ⁹ Rac matina hnë wantiyehn, ðanko ahnë antë kumanënd. ¹⁰ Ha, umë yahanëkëfu; hn'ibëmënkël fu gë Yesu Këris, antikëfu ðanko nti hahnin wantiyehn vapërën vante këbënanëhnëkëfuno kobëri ña Wënu ña, ðanko njasënden koyëna.

Fop mbëmënkëlinëk gë Këris

¹¹ Soñe rac, ðënk wëtaryin waji: kobëri ña, wühnë vële wok geluhna wasëwif hnagihna; wasëwif wä macëðënihu vële wok «vëhácina» vëhni mëcaðëni vëhácik soñe ile ntik wák ahnë mbahn dëw hni hna. ¹² Hnë wati rac ñawërunëhawa Këris, gentahnulunohna gë bulunda Isërayel yä, vëhneh yerunëho hnë vakwëtëla gë Wënu ña, nkerunëho ðuniyä li gë itamahn këm do gë Wën këm. ¹³ Bare gaki, soñe bëmënkël hun gë Yesu Këris yä, wühnë vële yeho kobëri ña ñawët, sat Këris yä pañëndajëku.

¹⁴ Ha, umë ðënk ye yam lëw fu yä: mbëmënkëndëlehnëkëhni wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif. Apërëkanëk kece ile fitëndëlehnëkëhniwo yä: kece rac ye inëwël. Gë saðëha mbahn dëwu ña ¹⁵ sariya yä g'ile tÿyëk yä gë vakwëda vantëwu va goryaryëlohna nafa. Antik aki gante kod nti hahn hnë umë wasëwif wä do vële wok vëyena wasëwif, ahnë hasëk aryampo fo, do koyëna nti yam yä, ¹⁶ do konjëndëlehnëhni gë Wënu ña vëhni vëhitak hnë mbahn ndampo fo, g'icëm ntëwu kërëwa hna do koyëna ndaw ñëwël ña. ¹⁷ Anjijëk pëyawu yam yä wühnë vële yäwëko va gë vële rëhako va per. ¹⁸ Kabi, hnë bëmënkël fu g'umë hna, fuhnë fop, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif, kodën pëñayinëhna Rëm yä, hnë Yir ndampo fo.

¹⁹ Aki, goluhna vëhneh ma vële ryëcalëd; bare nkentahnirun hnë bulunda vëfacah hna, wühnë ye tere Wënu ña. ²⁰ Nkerun cery yëryik do vëfayik va gë wakila ña ye sah ryënkwëryënk wä yä, do Yesu Këris umë ðënk taka ndënkwëryënk ye. ²¹ Hnë umë cery ña fop ñawënað do matënað nke cery pacah hnë Ahwëhn. ²² Hn'ibëmënkël hun hna g'umë, wühnë fëna, nkerun ndampo fo cery nte yëryëde soñe ayewu yëwa Yir Wënu ña.

3

Doku Pol paß gë vële wok vëyena wasëwif

¹ Soñe rac ñjëfaðëfuha Wënu ña, ami Pol, ale sëðik kabi ðoku Yesu Këris yä liðëfu, ðanko ryemahnu wühnë vële wok geluhna wasëwif. ² Akwëtahnëbu paryi nkwëryërun ðoku ile kwëtehnahnëko Wënu ña liwu, hnë fërënak lëwu hna, gante kod ntinëhnahnu ile ñað yä. ³ Ha, Wënu ña piðëtëko vinkër va soñe njetëndano ile ñað nti sowïk yä, had gante kerëhnëmu ki gë wanës wante wok yabëna. ⁴ Age karanjërun rac, kodun ahamahnu hafo bi ne njetëbu ile sowïko do ntik Wënu ña Këris hna. ⁵ Kobëri ña, Wënu ña tufëliwöhna vahnë va iyin ile sowïko. Bare gaki antik Iyir ña tufëhni vëfayik vëfacah vëlëwu va do gë wakila wadëwu ña. ⁶ Wëli ile pëhnëtanëk viyë vile sowïko va: gë fere Wanës Wakasëk ña, vële wok vëyena wasëwif va kwëhnani antëw ndampo fo gë wasëwif wä, nkeni mbahn ndampo fo do nkentahnini ndampo fo hnë ile ntehnëko ntinëhnëðëhëhni hn'ibëmënkël ntëw hni gë Yesu Këris hna.

⁷ Wënu ña, hnë ufërënak lëwü hna, g'antiyehn fanka falëwü fa, njëdako yewu aryokunëhn Wanës Wakasëk. ⁸ Ami, ale ÿak vak hnë fop wëfacah hna, nuÿabu untënah fëyaawuhni wële wok wëyena wasëwif va uvetak va Këris le wok pudina ⁹ do yëtëndanëwëhni vahnë va fop gante ntiÿehnéf Wënu ña wiÿë vile pëhnako nti do sowiko kobëri kantëm hnë umë, ale liko fop vile ye va. ¹⁰ Do ntik rac, ðanko, gë fere cery sali ña, fop wële hwëhnak cankaaf do wëka ambïn hna mëk njëtëni usery Wën gë fop wasifa walëwü wã. ¹¹ Hnë wëÿïn fop tëfëk nahan mbë kantëm ntëwü nte ntiÿehnek hnë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa. ¹² Hn'ibëmënkël fu gë Këris, gë fere ikwëtahn fu hnë umë, koden pëñayinëhna Wënu ña g'idëkëna fop. ¹³ Soñe wañi fop, muntadëmu, antë aresawü wahorot wale horotëdëfu soñe hun; umë ye icëmb hun ña.

Uyëfa soñe wëwë Efes

¹⁴ Soñe rac ye andëkwëhnëdëfu haryënk w Wën Rëm, ¹⁵ ale yëdahnëk wac watere wabë g'ambïn gë nkal. ¹⁶ Ha, atëyëdëfuha njawënu gë fanka mbery hun hna gë fere Iyir ntëwü ña, had gante naÿëk uvetak icëmb ntëwü ña. ¹⁷ Koyëna, Këris ntëdëk hnë wasakahn hun hna gë fere ikwëtahn ña, afëlu wënkahn hun va do ayëru fop uwám hun wã hn'ïñahn hna, ¹⁸ akwëhnaðun aki fanka awëryahnu, gë fop wëfacah va, ile ye iyank, iyáry, iyihñ do itëw' ññahn Këris ña. ¹⁹ Ha, ayëtu ññahn Këris ña nte ryëcëtað fop uyët, ðanko ayewu wëfadah had gante padëk Wën ka.

²⁰ Wënu ña, gë fanka falëwü fale ryokunëf hnë fuhnë, kod nti ntëbi vile ryëyëdëneha va ma vile hnahaðen va, ²¹ icëmb ña nke gë umë hnë cery sali do hnë Yesu Këris hna, soñe walape wã fop, dol do gë kantëm. Amina.

4

Imac bëmënkël hnë cery sali

¹ Soñe fop wëÿïn dënk, ami, ale sëðik kabi ðoku Ahwëhn a lidëfu, ankaÿëtaðëmu: yasëryin had gante macëku Wën ayasëndu. ² Geryin wële wok wëhumadina, wënëñah do wëryuñënak; mënkwlëryin ññahn hna. ³ Kamënyarin aworyeru bëmënkël nte watik Yir hna gë fere yam ÿa. ⁴ Mbahn ndampo fo do gë Yir ndampo fo yehëhna, do fëna Wënu ña macëku ahwëhnawu tama ndampo fo; ⁵ Ahwëhn aryampo fo, ikwëtahn ndampo fo, yaryi ryampo fo; ⁶ Wën hu ðampo fo do Rëm fop, ale sëpëk fop, fagant fop do hnë fop.

⁷ Ale-wo-ale nuÿak ipërëna Wënu ña had gante yëdahnëk Këris ka.

⁸ Soñe umë ye ntehnik Vikerëh hna:

«Kayëk yañ,
anjokëhni wëfëlayik,
njëðakëhni wayëf vahnë va.»*

⁹ «Kayëk», ye pëhnëtanëk, ge gena cëlik fëna hafo gëð nkal li? ¹⁰ Ale sëlik ÿa, ye ale hayëk cëmët fop vambïn vi, ðanko pëbëñahn fop. ¹¹ Do wayëf wale njëðakëhni vahnë va ye: wëfayik, wakila, wëfëyahn Wanës Wakasëk, wëharan do wële herydëhëhni wële hwëtahnëk, ¹² ðanko këbëñahninëhni wëfacah va gante ntiñahnëdëni ðoku soñe njawëñahnëni mbahn Këris ña, ¹³ hafo mëkin tëkënin bëmënkël kwëtahn hna fop ndampo fo do hnë uyët Ajë Wënu ña, untaf hn'ikwëtahn, do inaÿ padah Këris.

* 4:8 4:8: Wahnëw 68.18

¹⁴ Aki gofenëhna had vutah, vunte mpaloyëd wavonkëlo wënka do vile këryëd sël fop wasifa karëña, vunte tokani vahnë va soje cëvehnënihëhni hn'idënt. ¹⁵ Bare, ge nësëbun toña ya g'itufahn ñahnël ña, anayëd'en hnë fop danko mëntëlahnin gë Këris, ale ye nkaf cery sali nte ye mbahn dëwu. ¹⁶ Hnë umë, mbahn ña fop kahnëk do mbëmënkëlëk d'us g'uryema wasokël wale njëd'ayik. Aki ge cape-wo-cape nke gante tëtëka ka, mbahn ña fop na'yëd do njawënad hnë ñjahn hna.

Uwám hasëk hnë Këris

¹⁷ Wëlin doliyi ile lehnëmu do muntamu gë fanka wac Ahwëhn: antë avok ayasu had gante njasëdëni vële wok vëyena wasëwif: vinahan vidëw hni va kwëhnana nafa. ¹⁸ Vinahan umëhwëryah kwëhnani, do vëhneh nkeni hnë uwám Wën hna, kabi wahakili walëw hni wã pidak do kambëkëhni vankaf. ¹⁹ Vintawary vidëw hni va nke had wëbák wadëndah, ndakëdëni gë ale-wo-ale do njëdëhnani sifa fop vantiyehn vameh.

²⁰ Bare wuhnë, gena aki ñëñarun ayëtuna Këris, ²¹ ge paryi nke nkwëryërun ga nësëde wadëwu, do karanjirun ikaranj nte rëfëlëk gë toña nte ye hnë Yesu: ²² ha, kobëri ña, pëbëkuno viña toka nte fërëkahnëdëhu, bare, ile yerunëho kobëri ya, tëtëka asudëtawu had wiyi visër. ²³ Afo wahakili hun wã gë wasakahn hun wã nkwëcëta, ²⁴ do ayewu vahnë vëhasëk had gante cudarun wiyi vihasëk ki. Ahnë ahasëk arac Wënu ña ñahanëka mëntëlëni g'umë hn'usatah gë hn'ufacah ule watik toña hna.

²⁵ Soje rac, cudëtaryin wamër ña: ale-wo-ale nësëhnënda toña ya ayëntaw ya, kabi mbahn ndampo fo yentahninëkëfu. ²⁶ Ntavëku bi? Antë aliwu wameh; ntavah hun ña tëtëka njam ani gë njohan lav wã^{*} ²⁷ soje antë ayëdawuna Sintani ya fere fale mëkahnëdëhu. ²⁸ Arabi ale ya antë mbok nte; dokunëd gë wëbák wadëwu ña dënk soje nu'yahn ile njëdadëha ale ye hnë uval hna. ²⁹ Antë cahn hnë wës hun wanës wameh, nësëryin wante ryemadëhëhni vëyëntaw wëbal wadëw hni hna, soje ntihahn ufërën hnë vële hnëpadëhu va. ³⁰ Antë ayëwëhnehnuna Iyir Ipacah nte njëdaku Wënu ña had yavëta ile rufahnëd pehëtëderun Fac Fehëta hna. ³¹ Antë ahwëtawu hnë wasakahn hun wameh wante liyirun ña. Antë ntavëndu, njabu sakahn, ayewëndu; vëyin fop tëtëka asudëtawu, gë fop wasifa wayap. ³² Tufëhnaryin vëyivah ale-wo-ale gë ayëntaw, kwëhnaryin ntawary përen; tavëhnëlëryindën, had gante tavëhnëku Wën hnë Këris.

5

Umëhwëry do Humpen

¹ Ha, tëtëtalahnëryina Wënu ña, kabi vutah vunte yahnik yerun; ² yasëryin g'ijahn had gante ñahnëkëfu Këris ka do umë dënk njëdëhna soje fu, had uyëd do sadëha ile hwëhna icëv nte nëjëdëha Wënu ña. ³ Wënu ña hwëhneku, tëtëlahna dënk nkwëryi ga nësëde viyë vëryampo fagant hun: ndakëntal meh ña, fop ile wok pacëna, uval dëcët. ⁴ Tëtëlahna fëna nkwëryi wanës wante sëfëhnayehnédëhu, wanës wanëkwah, ma wanës watonkah. Wanj fop kwëhnana yëwa yal hun hna. Bare tëtëka awëryëhniwu icamehn Wën. ⁵ Nkwëryëryin d'us: vële lif ndakëntal meh va, ma vële lif vironkah va, ma vële mbalëk dëcët

va —vèhni, ñahnènihèhni wamèn wamër— vèhni vèhnuŷantèdfena ntèw Inaw̄ Këris do Wènu ña. ⁶ Ahnè antè tokawu gè wanès wante wok kwèhnana nafa: watac ye wante yojèd ntavah Wènu ña hnè vèle wok vèwawèhnhèdilahna va. ⁷ Antè ayentahniw̄u gè vèhni.

⁸ Kobèri ña umèhwèry yerunèho; tame hn'ibèmènkèl hun gè Ahwèhn humpen yerun. Yasèryin had vutah humpen; ⁹ do vantèwèl humpen ha ye: ufèrèn, usatah, gè toña. ¹⁰ Kamènaryin ayètu ile hnèjèdèha Ahwèhn a. ¹¹ Vantèwèl umèhwèry kwèhnana nafa; antè ayentahniw̄u; tufahnèryin. ¹² Wante ntidèni coŵaryèdèni ñi cèfèhnek nèsi; ¹³ bare fop vile rufahnik gè humpen ha coŵètak, ¹⁴ kabi fop vile soŵètik va humpen ye. Soje umè ye ntehnik:

«Nègary, wèjè ale ryakèk,
matèry fagant vèsèm,
do Këris ntancènèdèhi.»

¹⁵ Yasèryin wajira gè vankeya hun va; antè ayewu vèle wok vèseryèna bare geryin vèseryah; ¹⁶ Balètahnèryin mpèd nte njèdaku Wènu ña, kabi wafac wale yehahnikèk wì mek. ¹⁷ Awa, antè ayewu vèle hnambèk hakili, bare kamènaryin ayètu d'us ile ñaryaryèdèhèfu Ahwèhn a. ¹⁸ Antè aryèw̄u, umè yodèhu ayehahnu vèyeyar, bare geryin vèle pèbèk Iyir Ipacah ña. ¹⁹ Kamènaŷehnelèryin gè wahnèw̄ wale watik hnè Vikerèh hna, wahnèw̄ sali wasèvah, wahnèw̄ wale njèdaku Iyir ña; yèwèhneriyina do cèmbèryina Ahwèhn a gè fop ntaŵary hun ña. ²⁰ Camehneriyina Wènu ña Rèm ŷa wati-wo-wati do soje ile-wo-ile gè wac Ahwèhn fu Yesu Këris.

Nkwèryèla mbè tere

²¹ Maŵèhnelèryin ale-wo-ale, wùhnè vèle lènènèka Këris va.

²² Vèsèval, maŵèhneriyinèhni vèsan hun had gante maŵèhnerunèha Ahwèhn ka. ²³ Ha, asan a ye asankaf asèval a, had gante nke Këris asankaf cery sali, umè ale fehètèd cery sali nte ye mbahn ntèw̄u. ²⁴ Had gante cery sali ña maŵèhnedèha Këris ka, vèsèval va fèna maŵèhnedènihèhni vèsan hni va hnè fop.

²⁵ Vèsan, ñahnèryinèhni vèsèval hun va had gante ñahnèk Këris cery sali ka do njèdèhna umè dènk soje lèw̄u; ²⁶ añak aki pacèna gè wènka do gè wanès nkehahn afacah; ²⁷ añak aki njoj cery sali ña haryènk w lèw̄u hnè igwam dèwu hna fop: nte wok kwèhnana dahèse wèh, nte wok kwèŷana, nte wok kwèhnana ile wèntèlèk gè virac. Añak cery sali ña pac hara kwèhnana ile keyande. ²⁸ Asan a aki tètèka ñahna asèvalu ŷa, had gante ñahnèk mbahn ntèw̄u ña dènk. Ale ŷahnèka asèvalu ŷa, ñèhna umè dènk. ²⁹ Ahnè gena ale ŷèwèk mbahn ntèw̄u ña, bare ndavèdèha, do pèladèha, had gante ntid Këris cery sali ka ³⁰ kabi mbahn ntèw̄u yentahnikèkèfu. ³¹ «Soje umè ye, asan a tavèdèhèhni rèmu gè hnèmu nkeni g'asèvalu fo, do vèhni vèhi tak aryampo fo nkedèni.»^{*} ³² Hnè wanès watac coŵak toña sankaf: ntehnèbu waŋi nèsed soje Këris do gè cery sali ña. ³³ Gante-wo ka, ale-wo-ale hnè wùhnè ñahna asèvalu had umè dènk, do asèval a ntènèna asanu.

6

Vutah gè warèm hni do gè wahnèm hni

^{*} 5:31 5.31: Wapègwala 2.24

1 Vutah, maŵëhnëryinëhni warëmun gë wahnëmun hn'ibëmënkël g'Ahwëhn, kabi watac satëk. 2-3 «Dënëneriyihni rëmuh gë hnëmuh gante nuŷandu uhnatah do wafac waŷaryah nkal li.»^{*} Rac ye akwëfa ndënkwëryënk nte lehnëkëfu ale ŵawëhnëk nuŷad ufërën.^{*} 4 Wuhnë, warëm, antë alavëbehnni vutah hun, bare kwëdëryinëhni hn'usatah do hn'uhnira le ŵatik hnë Ahwëhn hna.

Vëramp gë vële hwëhnëkëhni

5 Vëramp, maŵëhnëryinëhni vële hwëhnëku nkal li g'untënah do g'ibal, gë ntaŵary pacah, had Këris ryokuñëhnëdun; 6 Dokuñëryin, hara gena had vële yëkëlehnëd vahnë va nëñëhni gë vëhni ma kabi njëkaderun, bare had vëramp Këris, vële lid gë vintaŵary vidëŵ hni ile ñad Wënu ña. 7 Dokuñëhnëryinëhni gë ntaŵary përen, had Ahwëhn a dënk ryokuñëhnëdun, gena vahnë. 8 Njëtërun ale-wo-ale lik ufërën, Ahwëhn a mbësadëha, nke aramp ma gena aramp. 9 Do ŵuhnë, vëhwëhn hni, diryënëhni koyëna vële ryokuñëhnëdëhu va. Tavëryin dakëna: njëtërun, ale hwëhnëku ña, ŵuhnë gë vëhni, mbin hna nke do dëbëndëlehnëlihna vahnë va.

Wët Ikwëtahn

10 Soñe fuhnahu, yëkëlehnëryin fanka hun fa hnë fanka ŷaŵah Ahwëhn hna. 11 Cudaryin viwëta Wënu ña soñe aholu ayawënwawu hnë warënd Sintani hna. 12 Kabi gena vahnë wëtaryëden, bare wafanka wayir waŵeh hnë mbin hna, gë vësankaf, gë wafanka do gë vële hwëhnëk duniŷa wëhwëryah. 13 Soñe umë ye, tëfëka asudawu viwëta Wënu va fop, danko aŵëkawu hnë fac ile njihahniŵ wëh hna do, age puhnarun rac, awowu ahahnëndawu. 14 Kahnëndaryin, ñëbaryin toña ŷa had ryl sah li, cudaryin usatah ŵa had cud mëta wët nte huvëd sakahn; 15 do përyaryin had wapary iña afëyahnu Wanës Wakasëk yam ŷa. 16 Nufëryin kwëlëkwël kaka ikwëtahn ña, umë ryemadëhu aryipehnu fop wëca wante pëdëk Sintani. 17 Nuŷaryin ipëh Wënu ña nte ye had apënkwyëhwëra do wanës Wënu ña had sëlame le njëdahnëk Iyir Ipacah iña. 18 Tëyëryina Wënu ña hnë wayëfa hun hna. Ha, yëfaryindën wati-wo-wati, gë uryema Iyir iña. Antë ahnamawu do kahnëndaryin kwëlëkwël. Yëfaryin soñe bulunda Wënu ña fop, 19 soñe ami fënali: arabi wanës ña nke hnë wës mën soñe fëyahnu hara dakëlohna hn'ile soŵik hnë Wanës Wakasëk hna. 20 Acëdifu kabi ale fëyahndëd Wanës Wakasëk wac Wën hna yebu. Yëfaryin danko wëku fëyahnu Wanës Wakasëk ña, hara dakëlohna, gante tëfëka ka.

Simpaŷi rëkwa

21 Ñadëfu ayëtu ŵuhnë fëna, ile fabiko ŷa do ile lidëfu ña; Tisik, aŷënta fu ale ŷahnik, aryokuñëhn Ahwëhn a ale hahnëndak, njëtëndanëdëhu fop. 22 Soñe umë fayëryidëfuhä pëyawu bi hak nkoŷun do mbosëvosehnu.

23 Arabi Wënu ña Rëm fu ŷa do Ahwëhn fu Yesu Këris njëdanihëhni fop vëŷënta fu va yam ŷa do g'ihahn, gë kwëtahn ña. 24 Arabi Wënu ña ndëwahni fop vële ŷahnëka Ahwëhn fu Yesu Këris va g'ihahn nte wok cëmëdina!

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Filip Wade yehëhna hnë inji kayëte

Filip nkol nte hwëhna nafa mbë Masedëwan ye. Afayik Pol njiko hnam wati nte njasëdëho nkaŵ ntëwu kigëna ña. Apëyahnek Wanës Wakasëk ña nkol tac hafo vahnë va kwëtahnëni do cery sali ña ntiyak. Njëkëryin Kayëte Vantiyehn Vefayik hna 16.11-40.

Pol, gë Timote darël lëwu, kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk vëvë Filip va wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa). Vahnë vëvë nkol Filip va mbarëniho wayëd do njëdaniha aryampo hnë vëhni, Epafërodi, soje njëdahna Pol. Awa, Pol kerëhnëkëhni soje camehnëhni do kamënyehnehni. Apacëhnëkëhni gante nke ka do natëka hnë Këris hna mama nkehahnëk hnë kaso. Añad kamëyehnehni tëfëtalahnëniha Këris do natëhni hnë fop.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: itama, nahan, ikwëhahn, uhnatah, Këris, uhorot.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayï, Icamehn gë iyëfa (1.1-11)

Soje ye natëka Pol mama cëdahnik (1.12-30)

Geryin had Këris (2.1-18)

Vëhni mo ye Timote gë Epafërodi (2.19-30)

Usatah paryi wã Wën hna matik (3.1-4.1)

Wanira watëkwa (4.2-9)

Pol camehnëdëhëhni vëvë Filip va (4.10-20)

Simpayï rëkwa (4.21-23)

Simpayï

¹ Ami Pol, gë Timote, vëryokunëhn Yesu Këris, herëhnëryidëhu, wëhne fop vëfacah Yesu Këris vële ye hnë nkol nte wacik Filip ña, vëvë haryënkw hnë cery sali do gë vëyohal va: ² Arabi Wënu ña, Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa!

Iyëfa Pol soje vëvë Filip

³ Camehnëdëfuhä Wënu ña nte-wo-nte nahadëmu ña. ⁴ Fop wawati wale yëfanëhnëdëmu wã wëhne fop, ntidëfu kwëlëkwël g'uhnatah, ⁵ kabi ndënkwëtaðëfu cape nte hnuferun ña hnë pëyahn Wanës Wakasëk hna kobëri fac ryënkwëryënkw hna hafo iyï wati; ⁶ apacahnëko dënk, ale fëgwëk hnë wëhne anji ntiyen nëfak tëfalëd gante padënëd fac ile njihahnid Yesu Këris ÿa.

⁷ Catanëko gante kwëhnahnëbu vinahan vitac soje hun ki, kabi kwëtamü ntaŵary mën li. Wëhne fop nkentahnirun hnë ufërën Wën hna g'ami dënk lakënde yewu kaso hna ma lëkwanduwëhni vële yëwëd Wanës Wakasëk ña, tufëdëfuhëhni wanji wanës toña ye. ⁸ Ha, Wënu ña ye sedë mën: ñahnëmu d'us wëhne fop g'ijahn nte watik hnë Yesu Këris ña.

⁹ Wëlin uyëfa mën wã: Arabi ijahn hun ña naŵ gë haŵary pëba uyët do gë hakili, ¹⁰ gante koðun ahëncëtëlehnañu ile fecek ÿa. Aki pacëdun

do kwëhnadiluhna ile heyanderun soje fac ile njihahnid Këris ÿa, ¹¹ do pëbu vantëwël usatah ule wätik hnë Yesu Këris, soje icëmb do wahnëw Wënu ña.

Pol kaso hna do iyi haryënkw Wanës Wakasëk

¹² Vëyënta mën, ñadëfu ayëtu ile rëkiko ÿa ñaÿëtëna iyi haryënkw Wanës Wakasëk ña bare ankwënek. ¹³ Koyëna fop vële yëkadëho hnë tere asankaf hna, do hn'ile-wo-le hna, njëtëni acëdifu soje ile ryokunëhnëdëfuha Këris ÿa. ¹⁴ Vëyabah fagant vëyënta fu va, gante nudëniho kaso ka, nuÿani tama hnë Ahwëhn hna: tac nkwënakëhni kamëna soje pëyahnehni wanës Wënu ña hara dakëlëlihna.

¹⁵ Toña ye vëyampo fagant lëw hni pëyahnedëniha Këris ÿa g'ïñewary do gë dobël, bare vëyampo pëyahnedëniha Këris ÿa gë nahan përen. ¹⁶ Vëhni, ile ntidëni ÿa, hn'ïñahn hna matid, njëtëni nkebu ani soje rufahnu Wanës Wakasëk ña toña ye, ¹⁷ vëyëntaw va pëyahnedëniha Këris ÿa gë hakili dobël, vinahan vindëw hni va pacëna; nahadëni nkwënhnëniho idën vankëna mën va.

¹⁸ Mena! Vinahan vidëw hni va kod cat ma tumpa, gante-wo ka Këris ÿa pëyahnik, do natëko. Nkod natëndo fëna, ¹⁹ kabi njëtëbu wapuyalahna pehdëfu, gë wayëfa hun wä do gë uryema Iyir mba Yesu Këris ña. ²⁰ Napëdëfu dus do pacahnëko ñoñ cëfëhnëdilohna, bare g'itama fop, dol had kwëlëkwël, uwám mën hna ma cëm mën hna tufahnëdëfu inaÿ Këris ña mbahn mën hna. ²¹ Soje mën a, uwám wä Këris ye do cëm hna nuÿadëfu ntëbi. ²² Bare ge nkobu duniÿa li kodëfu liwu doku ile yëdänëd vantëwël vapëren. Yëtëla ile rëhnadëfu. ²³ Andoÿïbu vacape vaki: ñadëfu hërenawu iÿi uwám soje yefu gë Këris, do rac fecekëndëho dus; ²⁴ bare soje hun ÿa, apecek woÿu mbahn hna. ²⁵ Kabi apacahnëko rac, njëtëbu nkodëfu. Nkontëdëfu gë wuhnë fop ayihahnu haryënkw do ahwëtahnu g'uhnatah. ²⁶ Aki boka mën ña fagant hun lid nëñu g'ahawary gë Yesu Këris soje mën.

²⁷ Gante-wo nke ka, yasëryin gante tëyëk Wanës Wakasëk wofa Këris ka. Koyëna, age njiryibu yëkiwu ma ge yiryila wëryu nkorun ahahnëndawu hnë iyir ndampo fo, do mëтарыëdun ndampo fo gë ntaÿary tac fo soje ikwëtahn nte wätik hnë Wanës Wakasëk. ²⁸ Antë aravu vëwëтары hun ntakënanihu hnë ñoñ: nkehnhnedëhëhni dahëse ile rufahnëd mbëvëdëni, g'ile rufahnëd wuhnë pehëtëderun; do watac matid hnë Wën hna. ²⁹ Soje Këris ÿa, njëdaku wuhnë gena bi ahwëtahnunga fo bare fëna ahorotu soje lëwu. ³⁰ Ha, dolëma, had gante njëtërun ki, nkentahnirun uwët rac ule hnurunëho wëтарыëdëfuho kobëri ña do woÿu wëtahnëndu wï.

2

Geryin had Yesu

¹ Iñëmënkël hun gë Këris ña kamënaÿehnedëfu bi? Inahn dëwu ña njawënedëfu bi? Nkentahnirun bi g'Iyir Ipacah ña? Kwëhnarun bi wasakhan wafëren do kayehnahnedëfu bi gë vëyëntaw va? ² Ge paryi nke, awa padënëryin uhnatah mën wä: kwëhnaryin nkwëryëla përen, kwëhnaryin inahn ndampo fo, ntaÿary ndampo fo, nahan ndampo fo. ³ Antë aliwu iñë gë hakili dobël ma gë bëntary; bare diryin gë bana,

pëlaryinëhni vëÿenta hun va had vële lëbëku. ⁴ Ale-wo-ale antë njëka umë fo bare njëkëhni vëÿentaŵ va fëna.

⁵ Kwëhnaryin nahan fagant hun gë mba Yesu Këris ka:

⁶ Ile nke Wënu ña Yesu Këris rac nke,

yëkëlehnëna nko këñëlahnëni gë Wënu ña.

⁷ Bare, akoÿahnëk umë dënk hnë fop vële kwëhnako va do nufëk ankeya aryokuñ.

Antiyak ahnë, njavëtik had ahnë;

⁸ umë dënk vanak, maŵëhnëka Wënu ña hafo cëm, cëm kërëwa hna.

⁹ Soñe umë ye Wënu ña kayëndëka yañ ÿëŵa yihnah ðus do njëdahna uŵac ule lëbëk fop wamac

¹⁰ danko, gë ŵac Yesu ÿa, fop waho ŵa ndëkwëhn, mbin hna, nkal li do gë gëd' nkal li,

¹¹ do fop waryëŵ ŵa nës

Yesu Këris ye Ahwëhn a; koyëna cëmbëde Wënu ña Rëm ÿa.

Dancëryin had humpen ðuniÿa li

¹² Aki, vëÿahnik mën, ŵuhnë vële ŵawëhnëk kwëlëkwël tase mën, gwënëryin hamëhni mën; ðokuñëryin g'untakah do g'untënah soñe ayasaryu g'afërën ipèh hun ña. ¹³ Ha, Wënu ña lid' hnë ŵuhnë mbalu do aliwu ile nëjëdëha ÿa.

¹⁴ Diryin fop hara ñakëñakëluhna, hara gwajëlëluhna, ¹⁵ soñe antë ahwëhnawu ile heyanderun do antë ayentahniŵu hnë wameh, vutah Wën vunte wok vëhwëhnana dahëse wëh fagant ðulunda vëwen do vërumpak. Antancërun fagant lëw hni had wahayalin humpen hnë ðuniÿa li, ¹⁶ ŵuhnë vële hwëhnak Wanës uwám va. Ge koyëna ntirun, toña hwëhnaðëfu sëkwaŵu hnë fac ile mbokahnið Këris, kabi ðokuñëla do korotëla aki fo. ¹⁷ Do lakënde sat mën ÿa tëfëka ndehëti ntapëhnahn ikwëtahn hun ña had sadëha ile sënandunëha Wënu ña, umë ye ðoku ikwëtahn hun ña, natëko do nkod' natëndo ndampo fo gë ŵuhnë.

¹⁸ Koyëna fëna ŵuhnë, nëjëryiwu do natëryiwu ndampo fo g'ami.

Timote gë Epafërodi

¹⁹ Atamañu hnë Ahwëhn fu Yesu, payëryidëfuha biÿëdëna Timote, gante kamënaÿehnahnedëho ami fëna wakasëk wante wëryëdëfu soñe hun ña.

²⁰ Umë fo ye ale yeñun nahan ndampo do ale ryëñëk paryi soñe hun.

²¹ Vëÿentaŵ va fop wadëŵ hni fo nudëni, gena wëña Yesu Këris ña.

²² Bare umë, njëtërun tufëhnak ahahnëndak: andokuñëk g'ami had fatah ðarël rëmu soñe Wanës Wakasëk ña. ²³ Awa, umë hnahañu fayëryiwa ge nuñu wapacëk. ²⁴ Pacahnëko Ahwëhn hna ami fëna njiryidëfu biÿëdëna ÿal hun hna.

²⁵ Bare ntiyahnéko tëfëka fayëgëryiwa Epafërodi aÿënta mën, arëfëlënta mën hnë ðoku do hnë wët, ale fayirun ÿa soñe ndokuñëhnëndo kabi hnë uval hna nkebu. ²⁶ Përëka mbok hnuŵu ŵuhnë fop do ndëñëko kabi njëtarun ures lëwu ŵa. ²⁷ Toña ye atesëko, do pëjako g'icëm; bare Wënu ña kayëhnahnëka g'umë, do gena g'umë fo, bare gë ami fëna, soñe antë nkwenawo ÿiŵëhnah. ²⁸ Awa payëryidëfuha g'uñakahnah yabah soñe natahnu ge nurunëha do ñaÿëtawo ÿiŵëhnah ŵa. ²⁹ Yotoyënyina hnë Ahwëhn hna g'uhnatah padah; dënëneriyinëhni iÿi sifa vahnë, ³⁰ kabi

soje doku Këris ya ñadëho cëmahn; këbëhnako njëdfahn uwám lëwu wa soje nempëtu hnë doku ile worun kodiluhna alinëhnuno wühnë dënk.

3

Usatah paryi va Wën

¹ Fuhnahnu, vëyënta mën, natëryiwu soje bëmënkël hun gë Ahwëhn a. Memadilohna vok herëhnëryiwu ile rëkëbu herëhnu ya, soje hun ya umë fecek kabi keryëdëhu. ² Keharyinëhni vële lid wameh ña, waji wabe, vële fërekahnëf mbahn va gë háci! ³ Ha, fuhnë yeyinëk vëhácik paryi, fuhnë vële sëmbëdëha Wënu ña g'uryema Iyir ntëwu ña, ambetafen soje Yesu Këris do kwëtílënëhna tama ntëw fu ña hnë vantiyehn mbahn.

⁴ Paryi nke, ami, kwëhnaabu toña ramahnu hnë vantiyehn mbahn mën hna fëna; ge ahnë hawary ntiyanëka kod tama hnë vantiyehn mbahn hna, ami, kwëhnaabu toña lëbëwa: ⁵ kácibu hnë fac hwëhn mbëf gë warar hna, avë hnënk Isërayel yebu, avë ncëma Besame yebu, Ebëre yebu, nagëniho Wa-ebëre; sariya hna, Farise yebuho; ⁶ kahnënda cankañ mën hna, ale vërehnëdëho cery sali yebuho; hnë uwám usatah ule rëkatëde sariya hna, ale wok kwëhnana ile keyande yebuho. ⁷ Antiyahnëkowo nuÿabu, ßare gaki, soje Këris ya, tëkatëbu inamb ye. ⁸ Ntëbi rac, tëkatëbu fop had inamb ðarël ile ÿak nëfak, rac ye iyët Yesu Këris ña, Ahwëhn mën a. Soje lëwu ya, mawëbu nambu fop do tëkatëbu fop had ronk, ðanko hnuÿawuwa Këris ya ⁹ do rëkatiwu hnë ibëmënkël gë Këris. Usatah ule hwëhnaabu karyënk Wën hna matina hnë ile libuho ami dënk kabi ntënënebu sariya ya, ßare hn'ikwëtahn Këris hna matik. Usatah urac Wën hna matik gë fere ikwëtahn ña.

¹⁰ Ha, fop ile ÿadëfu ya, yëtëwa Këris ya ye, gë fanka ibëhn dëwu ña, gë gentahn hnë wahorot walëwu hna, do yewu had umë hnë cëm ntëwu hna, ¹¹ aki kodëfu ramahnu nkentëdëbu fagant vëvëhn.

Igaryëhn ile rëfëka tëkënin

¹² Dehnëla tëkënebu iÿin fop ma padëbu, bare atëfëlehnëdëfu fëlawu irac, kabi soje rac ye Yesu Këris pëlako ami dënk. Age Yesu Këris pëlako, soje rëfëlehnahnu hafo fëlawu ami dënk ile fadëk. ¹³ Vëyënta mën, nahala tëkënebu. Bare ryampo fo ye ile lidëfu ya: ndënkweðëfu ile ye kamëhni ya do hamë nawu rëkënu ile ye haryënk mën ya, ¹⁴ do nkaryëdëfu cape g'ile yëkélehnëdëfu ka soje hnuÿahnu cos nte macaryëdëhëfu Wënu ña hnë Yesu Këris tebayin yan.

¹⁵ Age nkeyinëk vahné vëlafah kwëtahn hna, iñi nahan rëfëka kwëhnayin; do ge vëryampo hnë wühnë nahadun minëmin, Wënu ña pacënëhnëdëfu fëna soje rac. ¹⁶ Gante-wo ka, hnë yëb ile tëkinëk hna, yasënëfu hnë nkeya tac fo.

¹⁷ Vëyënta mën, tëfëtalahnëryino, wühnë fop. Pëcëtarinëhni vële rëfëtalahnëk nkeya ntëw fu ña. ¹⁸ Anëshëhnëdëmu kantëm, ßare gaki mbokëdëfu hnësu gë wako: nkeni vëyabah vële liyad vëyëw kërëwa Këris g'ile pëhnëtanëk ya. ¹⁹ Wapuyala wadëw hni ña, ibëv iña ye, wën hudëw hni ha ðonk dëw hni ña ye, mbëntaryëdëni ile rëfëka cëfëhnayëhnëhni ya, vëhni vële hwëhnaak hnë vintawary vidëw hni hna viÿë vëvë nkal. ²⁰ Bare, vëvë naw ambin yeyinëk, do napëdenëha afëhët avë hnam, Ahwëhn a Yesu Këris. ²¹ Umë vacëf vimbahn vikaÿëhnah vidëw fu soje

mëntëndelehnahn gë mbahn cëmbik ntëwu ɲa. Antid rac gë fere fanka fale wëkëdahnëdëha fëna kwët fop hnë cankaf ntëwu hna.

4

1 Vëyënta mën, wuhnë vële ýahnëbu dus, ñadëfu vok hnuwu! Uhnatah mën wä do ipëkw imëk mën ɲa yerun! Vëyahnik mën, koyëna tëfëka ahahnëndawu hn'ibëmënkël hun gë Ahwëhn a.

Wanira watëkwa

2 Këladëfuhä Evodi, do këladëfuhä Sintik nkwëryëlëni dus hn'ibëmënkël dëw hni gë Ahwëhn a. 3 Do wëjë, arëfëlënta paryi, tëyëdëmi, yij aryemahni nkwëryëlëni vëyi vësëval, kabï gë ami ndokujëlahnëbun soje Wanës Wakasëk ɲa, ndampo fo gë Këlema do fop vëryokujëntal mën va, vële herik wac hnë kayëte uwám* hna.

4 Natëryiwu hn'ibëmënkël hun g'Ahwëhn a wati-wo-wati; ndivëtaëdëfu, natëryiwu. 5 Arabi vahné va fop njavëtëni iguk sakahn hun ɲa. Ahwëhn a pëñajëk. 6 Antë pëmpëhnahnu ñoñ; bare, gante-wo ka, gë wayëfa wä, g'ikëla ɲa do gë camehn Wënu ɲa, yëtëndanëryina fop Wënu ɲa. 7 Do yam Wënu ɲa, nte lëbëk fop ile kod njët hakili, keryehnéf vinta wary hun do vinahan hun hn'ibëmënkël hun gë Yesu Këris.

8 Ile wojëk ýa, vëyënta mën, wëlin ile rëfëka afaëndahnu ýa: fop ile ye toña ýa, fop ile rëfëka ntënëni ýa, ile satëk ýa, ile facëk ýa, ile rëfëka ɲahni ýa, ile rëfëka cëmbi ýa. Ha, ge nke iñë ile hnëfak do ge nke iñë ile rëfëka cëkwëni vahné naharyin rac. 9 Ndiryin fop ile ýënarun ýal mën hna, hnuyarun ýal mën hna, wëryërun ýal mën hna, hnrurun ýal mën hna, do Wën le yëdadëhu yam ýa nkef gë wuhnë.

Icamehn Pol vëvë nkol Filip

10 Anuýabu uhnatah cankaf hn'ibëmënkël mën gë Ahwëhn a kabï tame mbokërun afaëbuno. Ha, ñadunëho afaëbuno bare kwëhnalunohna fere arufuno. 11 Gena uval hnësendëho; hali, ñëñabu ýëwu uhnatah hna hwëhnaëb ma kwëhna. 12 Njëtëbu gante nkodëfu hnë uval hna ma yaë hna. Hnë fop do gante-wo-gante, ñëñabu yewu afihnah ma ale njok inte, yewu ale njabëk ma ale mbalëk. 13 Mëkëdëfu fop hn'ibëmënkël mën gë Këris umë ale yëdadëho fanka falëwu fa.

14 Bare canëndanërun ayentahniwu cape uhorot mën wi. 15 Wuhnë vëvë nkol Filip, njëtërun, ante kërënaëbu Masedëwan hna, hnë mpëd nte pëgwëbu fëyahnédu Wanës Wakasëk ɲa, cery sali-wo ñemalohna gë wayëf, ge gena wuhnë fo, 16 wuhnë vële yëdanahnikowo, ntëb hwënta ryampo, ile valëkowo ýa wati nte nkebuho Tesalonik hna dënk. 17 Gena bi wayëf yëkëlehnëdëfu hnuyawu; bare njëkëlehnëdëfu Wënu ɲa ndëwawu g'aha wary soje uyëf hun wä. 18 Yëtëryin nuýabu fop vële yëdanahnëryirunëho va do hnë yaë hna nkebu; apëbëko, kobëri ga tebaëbu uyëf ile yëfajërunëha Epafërodi wä, sadëha ile ma wëk Wënu ɲa do nëñëdëha ýa, had ñatikola ile nëñëka rehërya. 19 Wën mën ɲa kwëhnaëk uvetak samah. Hnë Yesu Këris hna ntihtëd wabal hun ɲa.

20 Cëmbënéfuna Wënu ɲa Rëm fu ýa dol do gë kantëm! Amina.

Simpayi rëkwa

* 4:3 4.3 Kayëte uwám: Rac ye hn'ile kerini wamac vële hnuýad uwám usër wä.

²¹ Gaÿeryinëhni vēfacah hnë Yesu Këris va. Vëÿënta fu vële ye g'ami va gaÿënihu. ²² Fop vēfacah va gaÿënihu, kas vēvë tere Sesar va. ²³ Arabi ipërëna Ahwëhn fu Yesu Këris ña nke gë vintaŵary hun va!

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Kolos Wade yehëhna hnë inji kayëte

Nkol nte wacëde Kolos ña ñawëlëna g'ankol Efes ña hnë Asi Toy hna (nte wacëde iyi wati Turëki). Afayik Pol kerëk mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa). Yina nkol Kolos (Vëvë Kolos 2.1) ñare ale hwëtahnëk yeho hnam macënde Epafëras (Vëvë Kolos 4.12). Umë sampehnëk Wanës Wakasëk ña do fëgwëk Cery Sali ña hnam (Vëvë Kolos 1.7). Ga ndëcëk wabëhn kore Epafëras njiko njëkehna Pol kaso hna pëyahna vëharan wamër va Cery Sali hna nkeni. Ankabahnëdëni tëfi vile wok tëfëlan toki, tëfi ntawëla ña, háci ÿa, gë vantiyehn ikwëtahn kawary g'icëmb wamëleka gante nëñahnëdëha Wënu ña gë vëhni. (Vëvë Kolos 2.16-18). Pol kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk ye Kolos va tufahnëni soje ye mehahnëk vini vinahan: Këris ye fop ile valëkëfu ÿa! Fop vile ÿad nkwëna hnë vile ntik Këris kërëwa va wamër ye. Këris ntik fop ile rëfëka ÿa soje ipëh fu ña g'icëm ntëwu do g'ibëhn ntëwu ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: fop, ile sowik ÿa, yasery, bëmënkël fu hnë Yesu.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1-2)

Pol camehnëdëha Wënu ña do njëfanëhnëdëhëhni vëvë Kolos va (1.3-14)

Ahnë gë antiyehn Këris (1.15-23)

Uwët afayik Pol (1.24-2.19)

Uwám hasëk gë Këris (2.20-3.17)

Vankeya soje watere (3.18-4.6)

Simpayi rëkwa (4.7-18).

Simpayi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris ÿa kabi Wënu ña ÿak koyëna, do gë Timote, aÿënta fu, herëhnëdëhu, ² wuhne vëÿënta fu vëvë Kolos va, vëfacah do vëhahnëndak hn'ibëmënkël fu gë Këris hna: Arabi Wënu ña Rëm fu ÿa ndëwawu do njëdawu yam ÿa.

Iyëfa Pol soje vëvë Kolos

³ Acamehnëdenëha kwëlëkwël Wënu ña, Rëm Ahwëhn fu Yesu Këris ÿa, hnë wayëfa fu soje hun ÿa, ⁴ kabi nkwëryëbun ga nësëde ikwëtahn hun Yesu Këris ña do g'inahn hun fop vëfacah va. ⁵⁻⁶ Ante tëkëk ÿal hun wanës toña, Wanës Wakasëk, wati ryënkwëryënkwa ÿa, njëtarun Wënu ña kwëtëk hn'ambin hna ile ramahnërun ÿa; ikwëtahn hun ña do inahn hun ña hn'itama tac matik. Ha, hnë duniÿa li fop wani Wanës Wakasëk kwëhna wadëwel do wok sampëd. Koyëna ntid fagant hun kobëri fac le wëryërun do yëtërun ipërenä Wënu ña gë toña lëwu ÿa fop. ⁷ Epafëras, lawo lëw fu do aryokunëntal aÿahnik fu, umë ale haranjëku,

andokunĕhnĕdĕhu had aryokunĕhn Kĕris ahahnĕndak. ⁸ Njĕtĕndanĕkĕfu ijahn nte njĕdaku Iyir Ipacah iĕa.

⁹ Wĕlin soĕe ye, cape lĕw fu ŷa, kobĕri fac le wĕryĕbun paĕare hun ŷa, tavĕlĕfuhna iyĕfan hun ŷa. Tĕyĕdĕfunĕha Wĕnu ŷa đanko pĕbahnu uyĕt ile ñad ŷa gĕ fere fop useryah wā do gĕ hakili nte njĕdaku Iyir ntĕwu ŷa. ¹⁰ Koyĕna kođun ayasu had gante tĕfĕka njasĕnd aryokunĕhn Ahwĕhn ka do aliwu fop vĕle hnĕnjĕdĕha va. Alĕwu fop wasifa vantiyĕhn vapĕrĕn had atĕh nte lĕwĕd vantĕwĕl vapĕrĕn do njĕtĕdunĕha Wĕnu ŷa gĕ haŷary. ¹¹ Tĕyĕdĕfunĕha kwĕlĕkwĕl njawĕnu hnĕ fop gĕ fanka samah falĕwu fa đanko aŷĕkaŷu fop gĕ đuiĕna. ¹² Camehnĕryina g'uhnatah Wĕnu ŷa Rĕm ŷa, ale lik aholu ahnuŷawu sah hnapul va vĕfacah hn'ile kwĕtĕhnĕku humpen hna. ¹³ Ankĕcĕkĕfu hnĕ fanka imĕhwĕry hna do pakĕtĕfu hnĕ naŷ Ajĕ aŷahnik alĕwu; ¹⁴ hnĕ umĕ apĕhĕtinĕkĕfu, wameh fu ŷa tavĕhninĕkĕfu.

Ahnĕ gĕ antiyĕhn Kĕris

¹⁵ Aju ale nuđe ŷa ye aŷĕntĕlĕnta Wĕn hunte woyik nuđena, ale ryĕnkĕwĕk hnagik hnĕ fop vile liyik va. ¹⁶ Ha, g'umĕ Wĕnu ŷa ntik fop, hnĕ mbin hna do hnĕ nkal li, vile hnude gĕ vile woyik nuđena: wafanka wale ye mbin hna, vĕsankaf vĕle lañak tinki unaw ntĕw hni, do vĕvĕ haryĕnkĕw gĕ vĕle hwĕhnak ucankaf. Umĕ liyĕhnĕk fop do soĕe lĕwu, ¹⁷ do umĕ ye haryĕnkĕw fop; fop pĕlalĕk hnĕ umĕ ¹⁸ do umĕ ye ankaf cery sali, nte ye mbahn ntĕwu. Umĕ ye wapĕgwala, aryĕnkĕw nagi fagant vĕsĕm, đanko nkehahn avĕ haryĕnkĕw hnĕ fop, ¹⁹ kabi nĕĕĕka Wĕnu ŷa ile nke ŷa fop ntĕd hnĕ Aju hna. ²⁰ Gĕ fere Aju ŷa, Wĕnu ŷa ñak konjĕndĕlehn fop g'umĕ hnĕ nkal li do hnĕ mbin hna. Antik yam ŷa gĕ sat Aju ŷa hnĕ kĕrĕwa hna.

²¹ Wuhnĕ, kobĕri ŷa gelunohna gĕ Wĕnu ŷa, vĕyĕw vĕlĕwu yerunĕho soĕe fop wameh wante hnahađunĕho do lidunĕho ŷa. ²² Bare gaki, Wĕnu ŷa gĕ umĕ gĕ icĕm Aju ŷa, ale sĕmĕk hnĕ mbahn ntĕwu ahnĕ hna đanko mĕk tufahnu vĕfacah konjĕndĕlehnĕku fo haryĕnkĕw lĕwu đĕnk, ale wok kwĕhnana dahĕse wĕh, do ile keyande kĕm. ²³ Bare tĕfĕka awoŷu vĕyāŷah hnĕ ikwĕtahn hna, soĕe antĕ aŷawĕtaŷu hnĕ tama Wanĕs Wakasĕk hna wante wĕryĕrun, wante pĕyayini vahnĕ vĕvĕ đuniŷa vi fop do, ami Pol, yehahnĕbu aryokunĕhn.

Uwĕt afayik Pol

²⁴ Tame natĕko ile horotĕdĕfu soĕe hun ŷi, kabi padĕnĕdĕfu aki mbahn mĕn hna ile wojĕk hnĕ wahorot Kĕris hna, soĕe cery sali nte ye mbahn ntĕwu. ²⁵ Wĕnu ŷa ntiko aryokunkĕhn cery sali. Ha, akwĕtehnaĕko iŷi đoku soĕe hun: tĕfĕka fĕyaŷu Wanĕs Wĕnu ŷa fop. ²⁶ Wanķ Wanĕs yabahnĕd vile coŷiniho kobĕri ŷa fop vanĕh, bare tame tufĕkĕhni vĕfacah vĕlĕwu va. ²⁷ Añak njĕtĕndanĕhni gante naŷĕk ka uvetak viŷĕ vile soŷik, vile ye hnĕ ile pĕhwĕtanĕhnĕkĕhni vĕle wok vĕyena wasĕwif: Kĕris hnĕ wuhnĕ. Hnĕ umĕ nke tama hun ŷa ayentahnĕwu Naŷ Wĕn hna.

²⁸ Awa, Kĕris fĕyadĕfunĕhĕhni vahnĕ va fop. Niradĕfunĕhĕhni do karanĕdĕfunĕhĕhni gĕ fop yasery, đanko nkehahnĕni vĕhnaŷah hnĕ ibĕmĕnkĕl đĕw hni gĕ Kĕris. ²⁹ Soĕe idi iŷin fop ŷa lidĕfu đoku hambah đus do wĕtĕdĕfu gĕ fanka samah ile watik hnĕ Kĕris do hn'ami đokunĕd.

2

1 Nãdëfu ayëtu gante kambëk ka iyî wët ile wëtëdëfu soje hun, soje vëvë Lawodise, do soje vëhawary, wühnë fop vële wok nulunohna muk gë vinkër vidëw hni va. 2 Ntidëfu aki ðanko kamënaÿehnahni wasakahn walëw hni hna, mbëmënkëlahnëni hn'ijnahn hna. Do koyëna, pëbahnëhni g'itama nte njëd'ahnëd hakili paryi, hnë uvetak lëwu hna fop, do koyëna njëtahneni ile nkoko mawëryalohna Wën kobëri ña njëti: ile sowiiko, rac ye Këris. 3 Hnë umë cowik fop hnapul yasery gë uyët. 4 Nësëdëfu wañi soje ahnë antë tokawu gë wanës wanëñah. 5 Lakënde gentila gë wühnë, ntawary mën a gë wühnë nkok. Anatëko gë wühnë gante mënkwërun g'afërën ndampo fo do nkorun aÿawu hnë kwëtahn hun Këris hna.

Uwám paryi hnë ibëmënkël gë Këris

6 Aki, kabi mawarunëha Yesu Këris had Ahwëhn, yasëryin ndampo fo gë umë. 7 Pëlëryin vënkahn hun va hnë umë do yërëryin fop uwám hun wã hnë umë. Goryin ayawëntiwu g'ahawary hn'ikwëtahn gante ñañëndirun ka do asamehnëduna kantëm Wënu ña.

8 Kwëtëryin hakili ahnë antë pëlayehnu hnë warënd wanës wante rokad do wok kwëhnana nafa do hwëhna yasery ahnë fo: wante wätik hnë wënamu vahnë, wante wätik hnë wafanka wavë ðuniÿa, do wok matina hnë Këris. 9 Fop ile ye hnë Wën hna ntëdëk mbahn Këris hna 10 do hnë ibëmënkël hun gë Këris hna padëku fop, umë ale ye ankaf ucankaf do fop wafanka. 11 Akácirun hnë ibëmënkël hun gë umë, háci ile wok diyina gë vák ahnë bare háci ile wätik hnë Këris ÿa ye ile lihëtëdëhu ikihn vahnë nte wätik mbahn hna. 12 Ha, gë yary ÿa, ambañirunëho gë Këris, do fëna gë umë, amatëntirunëho hnë icëm hna kabi akwëtahnërun hnë fanka Wënu fa fale watëndëka Këris cëm hna.

13 Do wühnë, vële yeho vësëm soje wameh hun ña do ile worun káciluhna mbahn hna ma hnë Këris hna, Wënu ña njëdaku uwám ndampo fo gë Këris. Atavëhnëkëfu wameh wadëw fu ña fop, 14 apëhwëcëk kayëte hn'ile kerik wahnaw fu do yiryeyëkëfu gë sariya. Antihëtëk wati nte pakëk kayëte wahnaw fu hnë kërëwa Këris. 15 Ntihëtëk ucankaf wayir do gë wafanka wayir wawëh, acëfëhnaÿehnekëhni tase vahnë fop, akahëkëhni had wëfëlayik hnë ambënt soje imëk Aju.

16 Aki, antë aÿawu ahnë kitiñu soje vile rokëdun ma sedun, soje vambënt sali, soje ulepera hasëk ma fac ntawëla. 17 Iÿin fop ye cën ile rëfëka tëki, bare ile ye toña ÿa wätid gë Këris. 18 Antë aÿawu vahnë vële ÿahnëk bana ðëcët, do icëmb wamëleka, vahnë vële hwëtëk ðus hakili hnë hudakery hudëw hni, ntehnënihu ntëntërun. Vahnë vërac naÿënaðëni gë vinahan ahnë fo. 19 Vëhni, vëwona mbëmënkëläni gë Këris, ale ye ankaf cery sali, nte ryavëd do vëmënkëlehnëk fop mbahn gë wasokël do g'ile sokëndëlehnëk waÿëc, do Wënu ña hnaÿënef mbahn tac.

Uwám hasëk gë Këris

20 Kabi cëmërun gë Këris, pitëlërun gë wafanka wavë ðuniÿa. Bare, antidun had uwám hun wã nkok hnë wafanka wavë ðuniÿa. Soje ye wawëhnerun waÿi wasariya: 21 «Antë ahnuf iÿin! Antë aryah iÿin! Antë aÿak iÿin!»? 22 Vëÿin fop apud g'ibalëtahn: vëÿin ðenk ye vakwëda do akarëña vahnë! 23 Toña ye, waÿi wasariya mëntëlëk gë yasery:

cëmbinëhna Wënu ña gante ñafen ka, mbanayin do koroteyehnin mbahn. Bare, waÿi wasariya gena inë, soje natëndan ikihn vahnë nte watik mbahn hna fo ye.

3

¹ Mbëhnëntirun gë Këris, awa yëkëlehnëryin vijë vëvë mbin va, hn'ile nke Këris hna, ntañak farëhw Wën hna; ² naharyin vijë vile ye ambin va hara gena vëvë nkal vi. ³ Ha, acëmërun, do uwám hun wá cowik gë Këris hnë Wën hna: ⁴ fac le cahnahnid Këris ÿa, umë ale ye uwám hun wá, tac wuhnë fëna, cahnéntëderun gë umë hnë cëmb ntëwu hna.

⁵ Dawehnëryin vile ye hnë wuhnë kwëhnëk nkal ñi: ndakëntal meh, ile wok pacëna, inä nte séfëhnëk, viña vimeh mbahn do íbal dëcët ña, ile ye icëmb wamën wamër. ⁶ Wëlin vëÿin royjéd untavah Wënu ña, ⁷ wëli hak njasëdunëho kobëri ña, wati nte nkerunëho koyëna ña. ⁸ Bare dol ÿi, tavëтарыin vëÿin fop: untavah, yab sakahn, wasifa wayap, wayew, wanës wacamah wante sahnid hnë wës hun. ⁹ Antë awërhënlëndu, kabi acudëtarunëha ahnë asër a, gë vantiyehñ vantëwu va, ¹⁰ do cudarunëha ahnë ahasëk a. Wënu ña, ale ñahanëk a, kwëlëkwël nëmpëtédëha mëntëlëni, gante njëtandëha paryi. ¹¹ Gaki, vëwona wasëwif ma vële wok vëyena wasëwif, vële hácik do vële woyik vëhácina, vëhneh, vële wok vëhnëgana, vëramp, vële ye afaya, bare Këris ye fop do hnë fop.

¹² Awa, wuhnë, vahnë vële tëhñak, pacënek, ñahnëk Wënu ña, cudaryin vintawary vipëbah kaÿëhnahn do iguk, íbana, ipërëna do g'íduñëna; ¹³ mëkëhnëlëryin do, ge ahnë kwëhñanëka aÿëntaÿ vile curandëha, tavëhnëlëryin; had gante tavëhnëku Ahwëhn ki, wuhnë fëna, diryin koyëna. ¹⁴ Do kas, ñahnëlëryin: inahn ña ye ile vëmënkëlehnëd paryi.

¹⁵ Arabi yam va Këris ÿa naw hnë vintawary hun hna; Wënu ña macëku hnë mbahn ndampo fo soje iÿi yam. Camehnëryindëna kwëlëkwël. ¹⁶ Arabi unës Këris wá ntëd fagant hun hnë fop uvetak lëwu wá: karanjëlëryin do niralëryin gë vëÿenta hun va g'ufëbah usery; yëwëhnëryina Wënu ña, gë fop sakahn hun ha, icamehn hun gë wahnëw wale watik hnë Vikerëh hna, gë wahnëw sali wasëvah, do gë wahnëw wale njëfaku Iyir inä; yëwëhnëryina do cëmbëryina Wënu ña gë fop ntawary hun ña. ¹⁷ Fop vile hođun ahnësu ma aliwu, diryin g'u'wac Ahwëhn a Yesu, asamehñatënduna Wënu ña Rëm ÿa gë fere Yesu.

Vankeya soje watere

¹⁸ Vësëval, mawëhnëryinëhni vësan hun, had gante tëfëka ka hn'ibëmënkël hun gë Ahwëhn hna.

¹⁹ Vësan, ñahnëryinëhni vësëval hun do antë ayapënanëhnuni.

²⁰ Vutah, mawëhnëryinëhni hnë fop warëmun gë wahnëmun, wëli ile hnëjédëha Ahwëhn a.

²¹ Warëm, antë alavëndanuni vutah hun, g'antë tesani.

²² Vëramp, mawëhnëryinëhni hnë fop vële hwëhnëku va nkal li. Dokujëhnëryindënëhni, hara gena had vële yëkëlehnëd vahnë va nkal li. Njëñëni gë vëhni ma kabi njëkaderun, bare dokujëhnëryindënëhni gë vintawary vipacah kabi ntënënerunëha Ahwëhn a. ²³ Gante-wo nke doku hun ka, diryin g'intawary përen, had soje Ahwëhn a, hara gena soje vahnë, ²⁴ ayëtatu nuÿadun Ahwëhn hna, had cos, intëw

nte kwëtëhnëkëhni bulunda Wënu. Ale hwëhnëkëfu ÿa, Këris ye; umë ryokuñëhnëdun. ²⁵ Ale rufëhnak catëna ÿa, acosahnëd soñe rumpak lëwu wã, Wënu ña debëndëlehnëdilihna vahnë va.

4

¹ Wuhnë, vëhwëhn vëramp, pëларынëhni vëramp hun va gante catëk ka do gante cañëk ka. Dënkwëtaryin wuhnë fëna kwëhnarunëha ale hwëhnëku ambin hna.

Wanira

² Kahnëndaryin uyëfa hna; kwëtëryin hakili hnë uyëfa hna do camehnëryina Wënu ña. ³ Ndampo fo, yëfaryin fëna soñe fu gante pidëtëhnahnëdëhëfu Wënu ña rënka ÿa ðanko fëyahnefu viyë vile sowik vëva Këris va, soñe ile sëdahnifu ÿi. ⁴ Yëfaryin fëyahnu wapacëk had gante tëfëka hnësu ka. ⁵ Yasëryin gë yasery cape gë vële wok vëhwëtahnëlahna Këris; balëtahnëryin mpëd nte njëdaku Wënu ña. ⁶ Arabi wanës hun ña ntapëhnaÿi kwëlëkwël g'ufërën, nëñ had wanjiry liyik, do aholu idëkwa ale-wo-le gante tëfëka ka.

Simpaÿi rëkwa

⁷ Tisik, aÿënta fu ale ÿahnik, aryokuñëhn do aramp Ahwëhn a ale hahnëndak, njëtëndanëdëhu fop soñe mën a. ⁸ Soñe umë fayëryidëfuha pëyawu bi hak nkobun do mbosëvosehnu. ⁹ Onesim, aÿënta fu ahahnëndak do aÿahnik fu, lapëhnaryidëha; avë ÿal hun ye. Anjëtëndaÿehnédënihu fop wante ryëcëtað ani ña.

¹⁰ Arisëtarëk, ale sëdëlahniñun ÿa, nkaÿëryidëhu, tac gë Marëk, alintëra Barë nabas. Tëkërun ahnuÿawu wayab soñe Marëk: ge njirik ÿal hun hna, kacaryina g'afërën. ¹¹ Yesu, ale wacëde Yusëtis, nkaÿëryiku fëna. Fagant vële ryokuñëd g'ami va soñe Inawë Wënu ña, vëhni fo ye wasëwif; vëhni mbosëvosehnëniho ðus. ¹² Epafëras avë ÿalënta hun ÿa nkaÿëryiku; aÿi ayohal Yesu Këris tavëdina uwët uyëfa soñe hun ÿa, ðanko awowu vëÿawah, vële lafëk hn'ikwëtahn, vële ramahnëd paryi fop vile ñað Wën va. ¹³ Ambësadëfuha uñi cedëya, ðokuñëhnëdëhu ðus, soñe vële hwëtahnëk vëvë Lawodise do soñe vëvë Iyerapolis. ¹⁴ Lik, lawo fu ayen, do gë Demas nkaÿënihu. ¹⁵ Gaÿëryinëhni vëÿënta fu vëvë Lawodise va do gë Nimëfa do bulunda ile varëpëlëd cery ntëwu hna soñe iyëfa.

¹⁶ Ge karanërun añi kayëte, diryin fere karanÿi fëna hnë cery sali mbë Lawodise. Karanëgëryin, ÿal hun hna, kayëte nte herëhnëbuhëhni vëvë Lawodise va.

¹⁷ Pëyaryina Arësip kwët hakili hnë ðoku ile nuÿak hnë Ahwëhn hna, ðanko padëhahn g'afërën.

¹⁸ Ami, Pol, kerëhnëdëmu gë vák mën iÿi simpaÿi: Dënkwëtaryin vankënca mën va. Arabi Wënu ña ndëwawu.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Tesalonik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol, gë Silas do gë Timote, Korent hna kerëni anji kayëte mpëdara yëbëlan bëhn wafëhw wahnah gë imbëd gë wahnah gë bëhn wafëhw imbëd gë wahi (49 gë 52) ga ndëcëk hnagi Yesu ya.

Pol yankëtahnëk Tesalonik wati yas higëna lëwu ya. Nkol na Masedëwan hna nke nte kwëhnëko naw mbë Rom na, tëfary wov, nkol gwafa. Bulunda wasëwif wa njabëniho. Wasëwif wayabah vëwawëlohna karañ Pol na do antaniha nkol hna (Vantiyehn 17.1-9). Bare Cery Sali na pëlëk vënkahn va do njawënak. Timote njankëtahnëkëhni vële hwëtahnëk va, mbarëpëla vële wok vëyena wasëwif do gë wasëwif wale hnëmpëtak nkeni vële hwëtahnëka Këris.

Timote wadëw hni na njonëhnika Pol Korent hna do hnam kerëhnënihëhni anji kayëte. Hnë anji kayëte Pol njëtëdanëkëhni hnatah lëwu soje ikahnënda nte tufahnëni vële hwëtahnëk Tesalonik va hnë njasa ntëw hni gë Këris. Wëlakënde horot hna nkol njawëni.

Pol kamëna'yëhnëdëhëhni. Atac ikarañ njëdand pañare vësëm do iboka Këris na (4.13-5.11). Njëdahnëd simpa'yi do wahnira watëkwa.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: wanës, ikwëtahn, injahn, uhorot, fac, vëyënta, vësëm, yam.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpa'yi (1.1)

Gante kwëtahnëni vëvë Tesalonik va (1.2-3.13)

Ankeya nte ñaaf Wën (4.1-12)

Ibëhn vësëm gë fac Ahwëhn a (4.13-5.11)

Siyab rëkwa gë simpa'yi (5.12-28)

Simpa'yi

¹ Ami Pol gë Silas do gë Timote herëhnëryidëhu, wühnë vëvë cery sali vë Tesalonik le kwëhnëk Wën Rëm ya do gë Ahwëhn a Yesu Këris: Arabi ipërëna gë yam ya nke gë wühnë.

Ikwëtahn vëvë Tesalonik

² Kwëlëkwël camehnëdëfunëha Wënu na soje hun fop ya do njëfanëderun nte-wo-nte njëfadëfun na. ³ Ndënkwëta'dëfun kwëlëkwël haryënkw Wënu Rëm fu hna vantiyehn vante wëtik hn'ikwëtahn hna, wadoku wante wëtik hn'injahn hna do gë idu'ëna nte wëtik hn'itamahn hun paß g'Ahwëhn fu Yesu Këris. ⁴ Vëyënta mën, vële njahnëk Wën, njëtinëk Wënu na rëhnaku ⁵ kabi Wanës Wakasëk na pëyayiluhna gë wanës ni fo, bare gë fanka fa, g'Iyir Ipacah na do g'ikwëtahn ipadah na. Njëtërun gante nkeho vankeya fu va fagant hun hna; soje ufërën hun yeho. ⁶ Wühnë vë'rëfëtalahn fu yerun do gë vë'rëfëtalahn Ahwëhn a yerun; nu'yarun wanës na hnë wati horot hna, gë uhnatah ule wëtik hn'Iyir Ipacah hna. ⁷ Koyëna nkerun vële tëfëtalahnëdëni vahnë vële hwëtahnëka Këris va Masedëwan hna gë Akayi hna. ⁸ Ýal hun hna wanës Ahwëhn a campik gena Masedëwan hna gë Akayi hna fo, bare ikwëtahn hun Wënu na njëtik gante-wo-gante. Awa, balëlëfuhna hnësëfu watac.

⁹ Vahnë va fop tēfētađēni gante kacarunēhēfuno ka ante njiryibunēho ýal hun hna do gante tavērunēho waravahn aryokunēhnēnduna umē ale ye Wēn paryi, ¹⁰ do ahnapēnduna Aju ale wātiđ g'ambin ýa. Ajē arac, umē ye, Yesu nte mbēhnēndanēk Wēn hnē vēsēm hna, do fehētēkēfu hn'ikitij Wēn nte yejēk nj.

2

Doku Pol Tesalonik hna

¹ Vēyēnta mēn, njētērun, wūhnē dēnk, ante njiryibunēho ýal hun hna gelohna uhnēfak kēm! ² Njētērun, Filip hna korotehniibunēho ten do njeiwēđebunēho rēkahnindēfu ýal hun hna. Bare Wēnu ŋa njawēnēkēfuno wasakahn wā soje ahnēsēhnahniwu Wanēs Wakasēk ŋa mama mētaryandebunēho đus. ³ Wac ule wācēbunēhēhni vahnē va matina hn'idēt, ma hnē vinahan vide wok pacēna, do yēkēlehnēđilēfuhna rokafuna ahnē! ⁴ Hali! Gante ñađ Wēn ka nēsēđēfun. Wēnu ŋa catahnēka gē fuhnē, umē hwētēhnahnēkēfu fēyahnēfu Wanēs Wakasēk ŋa. Yēkēlehnēlēfuhna vahnē nēŋahnēhni gē fuhnē, Wēnu ŋa nēŋa gē fuhnē ýađēfun, umē ale fēcētađ walaŋwary fu wā. ⁵ Njētērun kobēri dehnēlēfuhna wanēs wapērēn ahnēŋēnahniwu, do iŋahn fu ŋa gelohna soje hnuýahnēfu hnapul, Wēnu ŋa sede ye. ⁶ Yēkēlehnēlēfuhna icēkwary ahnē, icēkwary hun ma icēkwary vēyēntaŋ. ⁷ Kokēndēbunēho arufiwu ucankaf fu ŋa, fuhnē vēfayik Kēris va, bare nēŋēnabunēho fagant hun, had hnēm nte fabēkēhni vutah vuntēwu. ⁸ Soje iŋahn nte hwēhnabun ýal hun hna, kahnēndabunēho, gena ayēđayiwu Wanēs Wakasēk Wēnu ŋa fo, ayēđayiwu fēna vintaŋwary fu va. Ha, iŋahn dēw fu soje hun ŋa nkwēnako đus!

⁹ Vēyēnta mēn, ndēnkwētađun doku ýakah fu ýa gē ambēr fu ŋa. Ndokunēđēfunēho g'umēđ gē g'anent, soje antē yefu warib hun ga karāŋēderunēho Wanēs Wakasēk Wēnu ŋa. ¹⁰ Nkeya catah do canjah hwēhnabunēho hnē wūhnē vēle hwētahnēk hna. Nōñ gena ile hodefun hnrayifu, waseđe warac yerun do Wēnu ŋa fēna sede ye. ¹¹ Njētērun fēna, (ale-wo-le hnē wūhnē) ntiyirunēho ndampo fo gante nkeđ rēm gē vutah vuntēwu ka. ¹² Kamēnaýehnrirun do njawēnaýehnrirun, tēyirun gē fanka ayewu gante ñađ Wēn ka umē ale wācēđēhu hn'Inaŋ dēwu do gē hnē icēm dēwu hna.

¹³ Do fēna, soje rac samehnēđēfunēha Wēnu ŋa kwēlēkwēl soje iyin: ante karāŋēderunēho wanēs Wēnu ŋa, nēpađunēho do had wanēs Wēn mawērunēho; mawēlunohna had wanēs vahnē. Ha, paryi nke Wēn hna matik do ndokunēđ hnē wūhnē, vēle hwētahnēk vi. ¹⁴ Ha, vēyēnta mēn, tēfētalahnērunēhēhni vēvē vacery sali Yude va, vēle kwēhnēk Wēn hwētahnēka Yesu Kēris va. Vahnē vēvē nkal hun va korotehnihi, had gante korotehnihi hēhni wasēwif wā vēvē vacery sali vatac. ¹⁵ Wasēwif wī ryawēka Ahwēhn a Yesu gē wakila ŋa, do fuhnē korotehnihi hēfu. Vēlidina ile hnēŋēđēha Wēnu ŋa do vēyēw vahnē va fop nkeni, ¹⁶ kabi memaýehnēđēni hēfu antē hnēsēhnēfuni vēle wok vēyena wasēwif va wante fehētēđēhēhni ŋa. Koyēna pađēnēŋa pađēnēđēni wameh wante ntiđēniho kobēri ŋa. Bare ntavah Wēnu ŋa tēk njohahnēhni.

17 Vějšenta mēn, ge fuhnē ye, tēfēkawo aravētayiwu fampēd; paryi nke goylēnēhna nulēnden, bare wasakahn fu hna tavēlilēnēhna! Pērēkēfu đus gē wūhnē do ntibun fop soje avok ahnuhahniwu. 18 Awa pēhnaḅunēho yiryifu ayēkijiwu, do ami dēnk Pol, pēhnaḅuho wahwēnta wayabah, bare Sintani memaḅehnkēfu. 19 Ye ye itamahn fu ŋa, uhnatah fu ŵa, dahēse imēk idēw fu ŋa ge gena wūhnē? Do soje hun ŷa cēkwadēfun haryēnkW Ahwēhn fu Yesu ge mbokajēk. 20 Ha, wūhnē ye icēmb fu ŋa g'uhnatah fu ŵa.

3

1 Soje rac ye, kabi cilētabunēho napi ŋa, umē caḅahnēkēfu wofu fuhnē fo Aten hna, 2 do cañētēryibunēha Timote, aḅēnta fu ŷa do ye aryokuḅēnta Wēn hn'ikaraḅ vahnē Wanēs WakasēkKēris ŋa. Payēryibunēha soje njaḅēnaḅehnu do kamēnaḅehnu hn'ikwētahn hun hna, 3 soje antē ahnē cilēta horot ile liderun ŷa. Njētērun wūhnē dēnk, iḅi sifa horot tēfēka nkefu. 4 Ante nkeḅunēho ŷal hun ŋa pēyayirunēho nuḅaden wahorot wasankaf, do umē yehu, njētērun đus. 5 Soje rac fayēryibuha Timote, kabi cilētabuho nap iḅa, njiryi pēcētaj soje ikwētahn hun ŋa. Ntakēkoḅo Sintani njēkēhnahu do đoku sankaf fu ŷa fop nke nafa kēm.

6 Tame Timote mbokajēk, tēfētanēkēfu wanēs wakasēk wanēḅah soje ikwētahn hun ŋa g'ḅahh hun ŋa. Ntehnēkēfu wapērēn ryēnkWētađunēhēfu do pērēku gē fuhnē had gante pērēkēfu gē wūhnē ka. 7 Soje rac ye, vējšenta fu, hnē uryēḅah fu hna fop gē horot fu ŵa, ikwētahn hun ŋa kamēnaḅehnkēfu. 8 Tame tisēkēfu kabi nkorun ahambēnawu Ahwēhn hna. 9 Hak ga tēfēkēfu samehnēfuna Wēnu ŋa, soje uhnatah sankaf ule yēđadunēhēfu haryēnkW lēwu ḅi? 10 G'umēđ gē g'anent njēfadēfunēha gē idēḅan soje maḅēryanēfu mbok nulin do fadēnēfu ile wojēk hn'ikwētahn hun hna.

11 Araḅi Wēnu ŋa umē dēnk, Rēm fu ŷa, gē Ahwēhn fu Yesu piđētēhnēniḅēfu nkaḅ ŋa paḅ gē ŷal hun! 12 Araḅi Ahwēhn a nkwēnēndu iḅahnēl hun ŋa hafo kob do g'ḅahh vahnē fop ŋa, gante nke iḅahn nte hwēhnaḅun soje hun ŋa. 13 Araḅi njaḅēn koyēna wasakahn hun ŵa hnē icat nte wok kwēhnana ile hnirađerun haryēnkW Wēn Rēm fu ŷa, hnē fac le mbokahnid Ahwēhn fu ŷa Yesu gē fop vēlēwu va!

4

Ankeya nte ḅađ Wēn

1 Awa koyēna, vējšenta fu, ḅēḅarun hnē fuhnē ankeya nte rēfēka ahwēhnawu nēḅahna Wēnu ŋa gē wūhnē. Do tac dēnk hwēhnarun. Bare tēyēđerun do nkabēđerun, g'uḅac Ahwēhn a Yesu, yiryin haryēnkW fo! 2 Kabi njētērun siyab ule yabirun Ahwēhn Yesu hna matik.

3 Ile ḅađ Wēn ŷa, rac ye: ayehahnu vēfacah do ahehawu fop ndakēntal meh ŋa. 4 Ale-wo-le hnē wūhnē njēt mēnkW mbahn dēwu ŋa hn'ufacah, do hn'untēnah. 5 Ant'aḅaḅu iḅa meh ŋa mēku, had vēle wok vēyētēlahna Wēn vi. 6 Hnē waji, ahnē tēfēlahna nti ile wēnēđēha aḅēntaḅu ale hwētahnēka Wēn, ma tokahna. Tēkēḅun ahnēsēhniwu do pēyayirun

* 4:4 4.4 Ale-wo-le hnē wūhnē njēt mēnkW mbahn dēwu ŋa hn'ufacah, do hn'untēnah. Kode nkḅēryi fēna ḅēḅa ḅēwēlahn gē aḅēvalu ma ḅēḅa had gante ntide ahnuḅahh aḅēvalu.

g'afëren: Ahwëhn a korotehnëdëhëhni vële lid rac va. ⁷ Wënu ña macëlëfuhna soje ndëkarënden g'ale-wo-ale, bare soje nkeyin vëfacah macëkëfu. ⁸ Soje rac ye, ale wëyëk inji gab ña, gena ahnë ñwëyëhnëk, Wënu ña ñwëyëhnëk, umë ale yëdädehu Iyir Ipacah ña.

⁹ Soje injahnël ña vëyënta mën, balëluhna aherëhniwu, kabi Wënu ña ñanjëndëku gante ñahnëlëdun ka. ¹⁰ Ha, injahn tac ye nte rufahnëdun hnë vëvë Masedëwan va fop, vële hwëtahnëka Wën. Bare vëyënta fu, kamënaÿehnéderun aliwu ntëbi koyëna. ¹¹ Yëkëlehnëryindën ayewu yam, pabëryin wadëwun fo do arokëndu ñacëñac hun ña fo, had gante ntehnirunëho ka. ¹² Koyëna vële wok vëhwëtahnëlahna Wën va ntënëndëfëni nkeya hun ña, do kat antë aramahnuni vëyënta hun.

Ibëhn vësëm gë fac Ahwëhn a

¹³ Vëyënta fu, ñadëfun ayëtu toña ÿa soje vële sëmëk va, soje antë ahwëhnawu yiwëhnhah gë vëyëntaw ki vële wok vëramahnëna vi. ¹⁴ Age kwëtahnëbun Yesu cëmëko do mbëhn, kwëtahnëbun fëna Wënu ña mbarëdëhëhni gë Yesu fop vële hwëtahnëdëha do cëmatëni va. ¹⁵ Wëlin wante fëyaderun ye wanës wante karanjëkëhniwu Ahwëhn ña vahnë va: vële yeyinëk vi wod vësëmëna mbokahnind Ahwëhn a, vëryënkwëhnedilëhnhina vële sëmëk va. ¹⁶ Fac rac, cëlid Ahwëhn a umë ndënkwa g'ambin, gë kopa le wäcëd, gë kopa asankaf wamëleka, do gë kopa lënkwa Wën ÿa. Vële sëmëk g'ikwëtahn Këris va ryënkwëd mbëhneni. ¹⁷ Tac fuhnë vële woyinëk cëmilënëhna wati rac va, nufëdenëhëfu gë vëhni hnë vëñar njiyin pankëlin g'Ahwëhn a g'ambin, do koyëna g'Ahwëhn a nkedën kwëlëkwël. ¹⁸ Awa ale-wo-le kamënaÿehna aÿëntawu ÿa gë waji wanës.

5

Ikwët hakili hn'inap Ahwëhn hna

¹ Vëyënta fu, soje yamani ÿa gë wati ÿa, balëluhna aherëhniwu. ² Njëterun wapacëk wuhnë dënk fac Ahwëhn a tëkid had gante tëkid ale ÿa g'umëd. ³ Ge vahnë va ntehnëdëni: «Fop yam fo ye, ntakah gena!» Awa hnë wati rac ile vëvehnëdëhëhni ÿa nanjëtëdëhëhni had lav donk hnag asëval, do la aryampo kodina peh. ⁴ Bare wuhnë, vëyënta mën, geluhna hn'umëhwëry hna, do iÿi fac kodina nanjëtü had ale. ⁵ Wuhnë fop vutah humpen yerun, vutah fac. Gena umëd hwëhnëkëfu, ma umëhwëry. ⁶ Awa antë ndakin wakwëd had gë vëyëntaw ki, bare ñesënëfu do kwëtin hakili. ⁷ Vële ryakëd wakwëd va, g'umëd ga ndakëdëni do vële ryëwëd va, g'umëd ga ndëwëdëni. ⁸ Bare fuhnë, vëvë g'anent vi, kwëtënëfu hakili: cudanëfu g'ikwëtahn ña do g'injahn ña had gë viÿi viwëta, do g'apënkwa mëta nte ye itamahñ ipëh ña.

⁹ Wënu ña tëhnalëfuhna nuÿayin ntavah ntëwu ña, bare nuÿayin ipëh inja gë Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris. ¹⁰ Soje fu ÿa cëmëk Këris nkehahnin gë umë, sëminëk cëmilënëhna. ¹¹ Awa, kamënaÿehnlëryindën do yawënëlëryin hn'ikwëtahn hna, had gante rëkërun alindu ki dënk.

Siyab rëkwa gë simpayï

¹² Vëyënta fu, tëyëderun waji: dënëneriyinëhni vële ryokunëd, vële vërad dus soje hun, vële yëkadëhu do yabëdëhu hn'ibëmënkël hun

g'Ahwëhn. ¹³ Dënënerÿinëhni ðus do aÿanduni ðus soŋe ðoku le ntidëni ÿa. Geryin yam yëbëlan hun.

¹⁴ Vëÿënta fu, mbokëðerun aÿuntayiwu iÿin: niraryindënëhni vële hëmak va. Kamënaÿëhnëryindënëhni vële yamëk va, demaryindënëhni vële nkok yaßëna fanka hn'ikwëtahn va, ðuñënanëhnëryindënëhni vahné va fop. ¹⁵ Kwëtëryin hakili, antë ahné nkwëcaga ale lika uÿeh! Yëkélehnëryindën kwëlëkwël alindu fërën, yëbëlan hun do gë vahné va fop.

¹⁶ Geryin kwëlëkwël hn'uhnatah hna. ¹⁷ Yëfaryindëna Wënu ña kwëlëkwël. ¹⁸ Camehnëryindëna fale-wo-fale fa. Rac ye le napëð hnë wuhnë vële vëmënkëlëk hnë Yesu Këris va.

¹⁹ Ant'aÿëmaÿëhnuna Iyir Ipacah ðoku lëwü hna; ²⁰ ant'ayafu wanës wakila ña. ²¹ Pëcëtaryin fop watac do kwëtaryin ile fërënak ÿa; ²² keharyin wëh-wo-wëh.

²³ Arabi Wënu hwëhn yam ÿa nti ayewu vële padëk ufacah; arabi hakili hun ÿa gë ntaÿary hun ña do gë vimbahn hun va nko pad, hara kwëhnana ile nirande hafo hnë fac le njijëð Ahwëhn fu Yesu Këris hna. ²⁴ Wën le wacëku ÿa kahnëndak: ntid' rac.

²⁵ Vëÿënta fu, wuhnë fëna yëfanëhnëryindënefu. ²⁶ Gaÿëryinëhni vële hwëtahnëka Yesu va g'iñahn nte rufande vëÿënta hna.

²⁷ Tëyëðëmu g'uÿac Ahwëhn a, arabi aŋi kayëte karanëhnini fop vëÿënta fu va.

²⁸ Arabi ipërëna Ahwëhn fu Yesu Këris ña nke gë wuhnë!

Kayëte kigëna mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Tesalonik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Kayëte kigëna mba vëvë Tesalonik va nëmpëlëna d'us gë ndënkwërenkw ña. Inji kayëte fëna vëhni Pol gë Silas do gë Timote matik wati nte nkeniho Korent hna mpëdara yëbëlan bëhn wafëhw wahnah g'imbëd gë wahnah gë bëhn wafëhw imbëd gë wahi (49 gë 52). Pol camehnëdëha Wënu ña soje ile nkoni kahnëndani harënkw wahorot hna. Kamëna'yehnédëhëhni tëfëni nkañ nte tëhnani hnë Këris ña do kamëna'yehnédëhëhni ntini fop vantiyehn vante w'atik hn'ikwëtahn hna.

Vële hwëtahnëk va fop boka Ahwëhn a napëdëni do Pol pacëhnëndëhëhni i'yn diyana ten. Pol ndëkwëtehnëdëhëhni wëdahëse wante ryënkwëhni'd' iboka Këris ña. Ani g'umë, had fuhnë, macinëkëfu wufu nkaf d'oku hnë d'uniya li.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: a'yënta, Pol, iboka, kayëte, yam, ikwëtahn, fanka, satah, Ayapah, d'oku.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpa'i (1.1-2)

Ahwëhn a njijëd kitiñ d'uniya yi (1.3-12)

Ile ryënkwëhni'dëha mbokahnind Ahwëhn a (2.1-12)

Iya'w hn'ikwëtahn (2.13-17)

Pol t'eyëd wayëfa (3.1-5)

Imac d'okuña had Pol (3.6-15)

Iyëfa gë simpa'i (3.16-18)

Simpa'i

1 Ami Pol gë Silëve* do gë Timote herëhnëryidëhu, w'uhnë vëvë cery sali vë Tesalonik le kwëhnëk Wën Rëm fu ya do gë Ahwëhn a Yesu Këris.
2 Arabi Wënu ña Rëm fu ya do gë Ahwëhn a Yesu Këris njëdënihu ipërëna gë yam ya!

Ahwëhn a njijëd kitiñ d'uniya yi

3 Vëyënta fu, t'ëfëkëfu samehnëndëfuna kwëlëkwël Wënu ña soje hun. Umë sañah ye, kabi ikwëtahn hun ña nayiña nayëd, do inahnël nte hwëhnarun ña gwëna ña nkwëna'd. 4 Soje rac, cëkwaryëderun hnë vacery sali vaka'wary vëmbe Wën hna. Ha, njawënerun do kwëtarun ikwëtahn hun ña la gante korotehnedërun ki do d'ufëna'dun hnë vambër vasiyamah. 5 Vëyin fop fëhnëtanëd kiti Wënu ña satah ye, gante nuhanderun had vële t'ëfë Ina'w Wënu ña, soje rac horotahnedun.

6 Paryi nke, Wënu ña catëk: horot cosëdëhëhni vële horotehnedëhu va 7 do njinëgehnëdëhu w'uhnë vële horotëd vi, do fuhnë fëna. Watac nked ge Ahwëhn a Yesu matini g'ambin gë wamëleka wadëwu wakwëhn fanka ña; 8 hnë fagant hwëdëh hucankaf njijëd, do piniñëdëhëhni vële wok vëyëtëd'ilahna Wën va do wok vëwawëhnedëfina Wanës Wakasëk Ahwëhn fu Yesu ña. 9 Ibëv kwëlëkwël ña yed icos dëw hni ña gë ñawëta Ahwëhn ña do gë ñawëta icëmb fanka falëwu fa, 10 ge njijëk hnë fac rac soje

* 1:1 1.1 Silëve: Ale wacik Silëve ya wacik fëna Silas hnë kayëte 1 Vëvë Tesalonik hna.

cëmbëniha do naÿënëniha vële kwëhnëk do hwëtahnëka umë va. Wuhnë dënk gë vëhni nkentëderun, kabi kwëtahnërun wante rëfëtanëhnirun ña.

¹¹ Soñe rac ye, yinëgadilëfuhna iyëfan hun ña. Njëfadëfunëha Wën fu ña gante ntihandëhu vële tëfëk uÿac lëwu ÿa ile macëku. Njëfadëfunëha arabi, gë fanka falëwu fa, ndemawu aliwu fop iña përen ña gë fop ntiyehn nte watik hn'ikwëtahn hna. ¹² Koyëna, uÿac Ahwëhn fu ÿa Yesu ntënëneÿe soñe hun ÿa do wuhnë ntënëneÿerun soñe lëwu ÿa gante nke ipërena Wën fu gë Ahwëhn a Yesu Këris.

2

Ile ryënkwëhniðëha iboka Ahwëhn a

¹ Awa, vëÿënta fu, soñe iboka Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris, g'ibarël fu ðarël lëwu, muntaderun: ² ge ahnë ntehnëku fac Ahwëhn a tëkik, nt'aÿawu ahnë mpaÿëmpaÿehn wahakili hun ÿa ma ntakënewu gë wante watik hn'iyir ma hnë wanës ma hnë kayëte, lakënde ntehnëhni ÿal fu matik. ³ Antë aÿawu ahnë tokawu gë sifa wamër-wo; kabi ani gë tëkahnind ÿa afo iyahëta cankaf Wënu ña nke ten do Ayapah a tufëhnað, Ajë ibëv ña, ⁴ ale humað ntehn umë lëbëk fop ile wacik wën ÿa ma sëmbëde ÿa. Ndëkënað dënk umë ntaña hnë Acery Wën Cankaf hna mëca ntehn umë ye Wënu ña. ⁵ Dënkwëtadiluhna bi nësëhnëmuno wañi ante nkobuho hnë wuhnë ña? ⁶ Do tame njëtërun ðus ile wëmaÿehnëka gante nkoð tufëhnana hafo ge tëkëk wati le hahnëndik ÿa. ⁷ Fanka Ayapah le soÿak ÿa ðoku ÿa nkehahnëk; bare ale wëmaÿehnëka ÿa nkoð memaÿehn hafo ge cáhëtik. ⁸ Awa, Ayapah a tufëhnað, umë ale ndawëð Ahwëhn a Yesu gë sël wës lëwu ÿa, g'icëmb nte lapëhnajëka itëk dëwu ña. ⁹ Fanka Sintani fa yiyehniðëha Ayapah a Mbëvehnëðëha; tufahnëð vantiya vante-wo-vante vakwëhn fanka, viÿë vifëmpëhnahnah gë wëdahëse soñe tokahnëhni vahnë va. ¹⁰ Gë sifa vankeya vameh va fop, tokaðëhëhni vële sëvëð va. Cëvëðëni kabi vëhacana iñahn toña le fehëtakëndëhëhni ÿa. ¹¹ Soñe rac, Wënu ña njëðanahnikëhni fanka fale rokað, umë feñëðëhëhni kwëtahnëni wamër ña. ¹² Awa, fop vële wok vëhwëtahnëna toña va, bare ÿað wameh va, kitiñëðeni menëni.

Iyaÿ hn'ikwëtahn

¹³ Vëÿënta fu, ge fuhnë ye, tëfëkëfu samehnëndëfuna kwëlëkwël Wënu ña soñe hun ÿa, wuhnë vële ñahnëk Ahwëhn. Wënu ña tëhnaku ayewu vëryënkwëryënk wële fehëtëde gë Iyir nte facënëð do gë ikwëtahn hnë toña hna. ¹⁴ Wënu ña macëku hn'ini peh gë Wanës Wakasëk wante haranjirun ña; soñe ahnuÿahnu icëmb Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Awa, vëÿënta fu, yaÿënyarin do kwëtaryin ikarañ nte haranjirun gë wanës ña ma gë wante herëhnirun ña. ¹⁶ Arabi Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris umë dënk do gë Wënu ña Rëm fu ÿa ale ÿahnëkëfu do yëðakëfu g'ipërena dëwu ña, ikamënaÿehn nte wok puðina do g'itamahn gwamah soñe ile përenak, ¹⁷ njawënyayehn wasakahn ÿa do njëðawu fanka aholahnu alindu do ahnësendu kwëlëkwël ile nëfak.

3

Pol tëyëð wayëfa

¹ Awa vëyënta fu, watëkwala ña, yëfanëhnëryindënëfu, soñe wanë Ahwëhn ña camp ñap do ntënëni, had gante nkeho hnë wuhnë ki. ² Yëfaryindëna fëna Wënu ña pehëtëfu gë vahnë vëweh do gë viyapah va, kabi gena vahnë va fop wawëf kwëtahnëni. ³ Bare Ahwëhn a kahnëndak. Njawëncëfëhu do keryëdëhuna Awëh. ⁴ Wëlin itamahn nte hwëhnaabun hn'Ahwëhn hna soñe wuhnë: ntidun le lehnirun ña do nkorun alindu. ⁵ Arafi Ahwëhn a paßary wasakahn hun wä g'ijahn Wënu ña do g'iduñëna nte njëdahnëf Këris ña.

Imac ðokuja had Pol

⁶ Vëyënta fu, ntehnëderun, g'uwac Ahwëhn fu ña Yesu Këris, ñawëtaryinëhni fop vëyënta fu vële hëmak va do hwëhnaak nkeya nte wok tëfëlëna gë ikarañ nte harañëbunëhëhni ña. ⁷ Wuhnë njëtërun ðus gante tëfëku arëfëtalahnunëfu ka: këmalëfunohna ante nkebunëho gë wuhnë ña; ⁸ ahnë-wo muntalëfunawohna ile rokëdëfun, bare hnë horot hna do gë hn'ambër hna, g'umëf gë g'anent, ndokunëbun soñe antë yefu idib ahnë hnë wuhnë. ⁹ Age ntibun wañi, gena kabi tëfëlëfuhna aryemawunëfu, bare ntibun koyëna aharañahniwu nkeya nte rëfëku arëfëtalahnëndu. ¹⁰ Ha, ante nkebunëho ñal hun ña, ntehnirunëho: «Ale wok ñadina ndokun ña tëfëlahna tok fëna.»

¹¹ Ntehnëdëfun wañi kabi nkwëryëdëfun ga nësëde, nkeni hnë wuhnë vëhëmak, ñoñ vëlidina ge gena le wok gena wadëw hni. ¹² Vële ye koyëna va, ntehnëdëfunëhëhni do kamënañëndëfunëhëhni g'uwac Ahwëhn Yesu Këris: tëfëka ndokunëndëni yam do tokëndëni ñacëñac ntëw hni ña. ¹³ Bare wuhnë, vëyënta mën, antë njambu uli ufërën wä. ¹⁴ Age ahnë ñwëyëk wante herëbun hn'anji kayëte ña, kamahnëryina do añawëtaawuna, soñe cëfëhnaahna. ¹⁵ Antë aliwuna ayeñ, bare ahnirawuna had ayeñta hun.

Iyëfa gë simpañi

¹⁶ Arafi Ahwëhn yam ña, njëdëndu umë dënk yam ña kwëlëkwël do fale-wo-fale nke fa! Arafi Ahwëhn a nke gë wuhnë fop! ¹⁷ Ami Pol, gë wëbák mën ña dënk kerëhnëryidëmu iñi simpañi. Aki kerëdëfu wac mën ge puhnaßu vëkayëte mën va fop do aki nke kerëh mën. ¹⁸ Arafi ipërëna Ahwëhn fu ña Yesu Këris nke gë wuhnë fop!

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëka Timote Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëhnëka Timote vëkayëte vaki do anji ye ndënkwëryënkw na. Pol kerëk inji kayëte mpëdara hnë bëhn wafëhw mbëd g'iryaw g'imbëd (65) ga ndëcëk hnaçi Yesu ya, Masedëwan hna.

Timote asan ale hwëtahnëka Yesu Këris yeho. Hnëmu ya Gërek yeho do rëmu ya sëwif yeho. Matiko hnë nkol Lisëter hna (Vantiyehn 16.1) do nke lawo paryi Pol hnë ðoku lëwu vacery sali hna. Atëko njasëndëni gë Pol do Pol macëdëha aju hn'ikwëtahn hna. Umë wogëko gë Pol bare Pol tamahnëkawo ðus. Pol tavëka Timote Efes hna sojë karañëhni vëvë cery sali va.

Sojë ile kerëhnanëka inji kayëte na umë ye, kabi nkeni vëryampo vële harañëdëhëhni vile wok gena toña va. Anahaðëni viyë vile ye ðuniya vi mek do koðena njiyi g'ambin afo gë uyët ile sowik do g'ikeha inlël gë virokëtok viryampo. Pol ntehnëk, fop vile ntik Wën va nkwanëk do ndënkwëtehnëdëha Timote karañëdëhni watac vacery sali va.

Kayëte ntëwu na nësëd viyë vërar: wahnira vële hwëtahnëk va, vëvë haryënkw vële hwëtahnëk va gë Timote dënk.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: ikwëtahn, cery sali, ðuniya, ikarañ, Sintani, ðoku, vësëval, vësan, toña.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1-2)

Kwëtëryin hakili gë vële harañëdëhëhni vahnë wamër va (1.3-20)

Ikaraj sojë iyëfa do vëvë haryënkw cery sali (2.1-4.16)

Ile rëfëka ntini vële hwëtahnëk va (5.1-6.2)

Uwët fërën (6.3-19)

Simpayi rëkwa (6.20-21)

¹⁻² Timote, ami Pol herëhnëryidëhi. Wënu na Afëhët fu ya gë Yesu Këris itamahn dëw fu na vëhni lehnëko yewu afayik Yesu Këris ya do wëjë ye fatah mën paryi hnë ikwëtahn hna. Arabi Wën Rëm ya gë Yesu Këris Ahwëhn fu ya njëdënihi ipërëna, ikaÿëhnahn gë yam ya!

Kwëtëryin hakili gë vële harañëdëhëhni vahnë wamër va

³ Gory Efes hna, had gante ntehnëmino ani gë yihahnëryindu gë Masedëwan ka, kabi nkeni hnam vële harañëdëhëhni vahnë wamër na; dehnëryihni tavëni. ⁴ Dehnëryihni tavëni itëfëta wëhnantul wahwëhn nafa këm g'idëkw vimbaÿ vacërakëlo vële wok vëfudina. Umë gwajëtël fo njojëd, yiryeryëdina gë ikarañ Wën ile liyað hn'ikwëtahn hna. ⁵ Ge ntehnëmi ali koyëna sojë naÿëni ina nte watik hnë sakahn facah hna gë inahan ipërën do g'ikwëtahn paryi ye. ⁶ Vëryampo tavëni nkaÿ tac do tëfëni vankwajëla vakwëhn nafa këm. ⁷ Vëharañ sariya Wën ñaðëni nkeni, bare vëyëtëna ile nësëdëni ya, vëyëtëna fëna inë ile njawëneni paryi yi.

⁸ Ha, njëtëbun sariya ya përenak, ge ntiyënk gante tëfëka ka. ⁹ Tëfëka njëti iÿin: sariya ya gena vësatah linëhnik. Sojë vële wok vëwawëhnëdina gë vële wok vëlënënedina sariya ya, vële wok vëhwëhnana ikwëtahn gë vële wëned va, vële wok vëlënënedilahn Wën

gë vile facëk va, vële ryawëdëhëhni warëm hni ma wahnëm hni, vëryaŵ vahnë vëhaŵary fëna, ¹⁰ vële lid ndakëntal nte ñewëk Wën gë vësan vële ryakëf gë vësanëntahni, vële wafëdëhëhni vëramp, vële wërëf, vële ye wasefe hnë wamër do gë fop vële hwëhna nkeya meh, vile hnëmpëlëk gë ikaraŵ catah ña linëhnik. ¹¹ Ikarar tac tëfëlëk gë Wanës Wakasëk wante hwëtehnanibu, wante watik hnë Wën hunte lënënik, hunte sëmbik.

Icamehn soje ipërëna Wën

¹² Camehnëbuha Yesu Këris Ahwëhn fu ŷa, umë ale yëdako fanka fa: ha, Ahwëhn a nuko kahnëndabu, umë tëhnako liwu doku lëwu ŷa, ¹³ mama nkehahnëbuho kobëri ña aŷew alëwu, ahorotehn do ayapah. Bare kaŷëhnahnëkawo g'ami, kabi kwëtahnëlewawohna do yëtëlëwohna ile lidëfuhu ŷa. ¹⁴ Ha, ipërëna Ahwëhn fu ña njaßëkowo, nuŷabuho ikwëtahn ña do gë inahn nte hwëhnayinëk, vankinëk gë Yesu Këris.

¹⁵ Wëlin wanës toña wante rëfëka kacahnini vahnë fop: Yesu Këris njijëk duniŷa li soje pehëtëhni vëwen. Do ami aŷen asankaf yëfu. ¹⁶ Bare wëli soje ile kaŷëhnahnëka g'ami: Yesu Këris ŵawëk tufahn hn'ami, aŷen asankaf a, iduñëna ipadah idëwu ña. Koyëna dahëse iduñëna dëwu yëfu soje vële hwëtahnëdëha va, gante nuŷahnëdëni uwám usër ŵa.

¹⁷ Arabi untënah gë icëmb nke g'ahnaŵ avë kantëm, gë Wën hunte wok cëmëdina, hunte wok nudena, hunte wok mëntëlëntina, dol gë kantëm! Amina.

¹⁸ Timote, ajë mën, ntehnëmi ali fop wanës watac wante hwëtehnanëmi, rëfëlëk gë wanës wante fëyahniko kobëri ña soje lëw hu ŷa. Waŷi wanës njaŵënëdëhi do kodu awët uwët fërën ŵa; ¹⁹ kwëtary ikwëtahn hu ña do g'inahan ipërën hu ña. Vëryampo tavëni watac do koyëna përekanëni ikwëtahn dëw hni ña. ²⁰ Hnë vahnë vërac nkentiniho Imene gë Alekësandër; vëhni njëdahnëbuhëhni gë Sintani. Koyëna, ñëjadëni antë mbok njëwëniha Wënu ña.

2

Ikarar soje iyëfa

¹ Awa ryënkwëryënkŵ ŷa ten, ntehnëmu aŵuntanduna Wënu ña, ayëfanduna, ahëlanduna soje vëŷënta hun va do asamehnënduna soje vahnë va fop. ² Tëfëka ayëfanëhnënduni vële hnaŵëk gë fop vësankaf va gante nkohahnëdën yam, tana këm, kahnëndahnin hnë Wën gë njasa ntënah. ³ Irac ye ile fërënak do hnëjëdëha Wënu ña, Afehët fu, ⁴ ale ŷad vahnë va fop pehëtini do njëtëntini toña ŷa.

⁵ Ha, Wën huðampo fo ye, do fëna aryampo fo ye yëbëlan Wënu ña gë vahnë va:

asan ye, Yesu Këris,

⁶ umë ale yëdahnëk ntaŵary dëwu had icos soje pehëtëhni vahnë va fop.

Rac ye cedeŷa nte liyiko wati le pëhnayiko hna ⁷ do soje rac, Wënu ña hahnëndëko had afëyah gë afayik haraŷëndëwuhni, vële wok vëyena wasëwif, ikwëtahn ña gë toña ŷa. Toña ŷa nësëdëfu, mërëfa.

⁸ Awa ñadëfu vësan va fop njëfandëni gante-wo-gante, njelëndëni wëbák wapacah g'ambin, ntavah këm gë sonko këm.

Ikaraj soje vëséval hnë cery sali

⁹ Koyëna soje vëséval va fëna, ñadëfu cudandëni gante cañëk ka, hara vëryëcëtahënëna, tēfëlahna ntiyandëni viyi soje tufëhnahnëndëni. Antë ndayëndeni vandaŷa vantakah, do antë kayëtandëni gë sanu, ma wanjere, ma viyi vile hambëka ntaw. ¹⁰ Bare tēfëka tufahnëndëni iyiv dëw hni ña hnë vantiyehn vapërën gante cañëkëhni vëséval vële lehnëd Wën tēfalëdëni.

¹¹ Aséval a tēfëka ñëḡand yam fo do gë imawëhn padah. ¹² Mawëryanëlëwahna aséval karaña, ma mëka asan; tēfëka ñëw yam. ¹³ Kabi Adam ryënkwiko ñahani, tac Ev. ¹⁴ Do fëna gena Adam tokako Sintani, bare aséval a yeho, afo nti ile mbañëko Wënu ña. ¹⁵ Bare pehëtëde hn'uhnag hna, ge njawënek ikwëtahn ña, gë iña ña, g'ufacah wä, ge ntif g'useryah.

3

Vësankaf cery sali

¹ Wëlin wanës toña: ge ahnë njëkëlehnëd nke avë karyënkw cery sali, doku fërën ye ile njëkëlehnëd yi. ² Awa umë tēfëka nke ahnë asatah, nke asan aséval aryampo fo, ale fëlak nkaf ntëwu do seryëk, ale lënëneḡe, holëk kaca vahnë do hoḡ karañëhni vahnë. ³ Tēfëlahna nke aryëw ma ale wëtëntëde bare tēfëka nke ale nkukëk sakahn do wok yëkëlehnëdina sonko; antë ḡahn d'ëcët koryi. ⁴ Tēfëka nke ale holëk mënkw tere lëwu ŷa do mënkwehni vutah vuntëwu hn'imawëhn, g'untënah fop. ⁵ Age ahnë a kodina mënkw tere lëwu ŷa dënk, hak koḡ paḡ cery sali Wënu ña? ⁶ Tēfëlahna nke ale hwëtahnëk takan, soje antë pëḡa inaŷëna do njo hn'ikitij tac fo gë Sintani. ⁷ Tēfëka kwëhna untënah gë vële wok vëyentina cery sali soje antë njafini do antë njoni hnë warënd Sintani hna.

Vëyohal cery sali

⁸ Vëyohal hnë cery sali va fëna tēfëkëhni nkeni vësan vële lënënik do wok vëhwëhnana wanës waki. Tēfëlēhnhna d'ëcëtandëni uñen ña ma njëkëlehnëndëni koryi gë wafere wawëh wä fop. ⁹ Tēfëkëhni vahnë vërac kwëtani, gë hakili facah, toña le yëtëndanik hn'ikwëtahn hna. ¹⁰ Tēfëka pëcëtayi fëna wapacëk soje njëtahni bi vëhwëhnana ile nirandeni, tac koḡëni nkeni vëyohal cery sali.

¹¹ Vëséval va* fëna tēfëkëhni nkeni vële lënënik do tēfëlahna nëwëndënihëhni viyëntahni, vële yëtëk nkaf ntëw hni do hahnëndak hn'ile-wo-le hna.

¹² Vëyohal cery sali va tēfëkëhni ale-wo-le nke asan aséval aryampo fo do tēfëkëhni nkeni vële holëk mënkw vutah vuntëw hni va gë tere lëw hni ŷa. ¹³ Vële liḡ g'afërën doku lëw hni hnë cery sali hna ntënëneḡëni do nuḡadëni itama cankaḡ hn'ikwëtahn nte ye hnë Yesu Këris.

Gante naŷëk ikwëtahn ka

¹⁴ Kerëndidëmi wañi, mama nahandëbu yiriyiwu yëkiyi hara biŷëna. ¹⁵ Koyëna, ge yinkaryila, njëtëdu gante tēfëka nke njasa hu ña hnë tere Wën hna. Iyi tere, cery sali mba Wën paryi ye nte hagëtëd do famëtëd toña ŷa. ¹⁶ Ha, pacëk, ufëmpëhnaḡ ile yëtik hn'ikwëtahn hna naŷëk:

* **3:11** 3.11 Vëséval va: Kode nkweyri fëna «vëséval hni va» ye.

Tufëhnako hn'imbahn,
 tufëhnako asatah g'Iyir,
 nuniha wamëleka ña,
 pëyahniko hnë vële wok vëyena wasëwif,
 kwëtahniko ðuniya li,
 do kayëndiko yanj gë icëmb.

4

Vëharañ wamër

¹ Iyir ña nësëk wapacëk: hnë vampëd vatëkwa hna, vëryampo tavëdëni ikwëtahn ña. Wayine wade rokadëhëhni tëfëdëni gë ikarañ nte watik hnë Sintani. ² Vahnë vële hurubak, vëwër, vële yëtëdu vintawary vidëw hni va gona këncëtëlehñënd yivah gë wëh, wënehñëdëhëhni gë wanës wadëw hni ña. ³ Mbañëndënihëhni vahnë va antë ñëlëlëndëni, do antë tokëndëni viyë viryampo. Bare Wënu ña ye ale lik a vëyin fop soñe vële hwëtahnëk, yëtëk toña va, tokëdëni camehñatëndëniha Wënu ña. ⁴ Ha, fop ile ntik Wën ya përenak do ñoñ gena ile sanëde ge tebañen camehñatëndënhëhna. ⁵ Wanës Wënu ña gë wayëfa wã pacënëf vëyin fop.

Ayohal afërën

⁶ Karañëryindëhni wañi fop vële hwëtahnëk va. Koyëna nkedu ayohal afërën ava Yesu Këris ale ryavik gë wanës ikwëtahn do gë ikarañ catah nte rëfëru gë ikahnënda. ⁷ Bare cañëтары wëhñantul wakwëhn toña këm, wale hnëmpëlëk g'ikwëtahn. Ñëñary awo ale hahnëndak hn'ikwëtahn Wën hna. ⁸ Yakën imbahn nëfak ðare gena hnë vile-wo-vile; ðare ikahnënda hn'ikwëtahn Wënu ña nëfak soñe fop. Kabi hnam nke ile ntehnëk Wën ntinëndëhëfu ya hnë iyi ðuniya gë ile yejëk per.

⁹ Wëlin wanës toña wante rëfëka kacani vahnë fop: ¹⁰ Ndokuyëden ðus do mëtëcën, kabi ale ye Wënu paryi ña ramahninëk, umë ale ye Afëhët vahnë fop ya, do kas vële hwëtahnëka va.

¹¹ Iyin ye ile rëfëka aharañëndëhni do alehnëhni vahnë va ntindëni.

¹² Ahnë tëfëlahna njafi kabi fatah woru; ðare wëjë gery ale tëfëtalandëni vële hwëtahnëk, gë wanës hu ña, gë nkeya hu ña, gë injahn hu ña, gë ikwëtahn hu ña do gë ufacah hu wã. ¹³ Rëkahnëryindu ya, pañëry ikarañ Wanës Wënu ña hnë ðulunda hna, ahamënañëhñëndëhni do aharañëndëhni. ¹⁴ Antë arëñkw avalëtahn uyëf va Iyir Ipacah le ye hnë wëjë hna. Nuñaruhö rac ante nësëniho wakila do tindënihino vicër wëbák ña.

¹⁵ Yawëñëry iyin fop, pañëry gë fanka hu fa fop iyi ðoku gante kodëni vahnë va fop nuni unji karyëñkw hu ña. ¹⁶ Keryëry nkaf hu do g'ile harañëduhëhni vahnë ya. Kahnëndary hnë vëyin fop. Ge koyëna ntiru, pëhëtañu wëjë ðënk gë vële hnëpañëhi per.

5

¹ Antë ahñirahna g'injañëna acër. Gabëryinda had rëmuh, vëjar va had vëhery hu, ² vanëm va had wahnëmuh, vucëval va fëna had vëhery hu, g'ipacëna padah.

Vësëval vële cëmaryëk vësan

³ Paßeryihni g'untënah vële cëmaryëk vësan, vële ye paryi vëhni fo va. ⁴ Ge ale cëmaryëk asan a kwëhnaکہہنی vutah ma vutah vunte nagëni vërahu, tëfëkëhni vutah vutac nëñani gante tufahnëdëni ten ikwëtahn dëw hni ña hnë watere wadëw hni hna, cosënihëhni vële hnagëkëhni va, kabi umë ye ile hnëñëdëha Wënu ña. ⁵ Ale cëmaryëk asan a, ale ye minu vo ña, Wën hna kwëtëk itama dëwu ña fop; hnë iyëfa gë ikëla hna nkef, g'umëd gë g'anent. ⁶ Bare ale cëmaryëk asan a ale yëkëlend ile hnëñëdëha fo asëm ale wok yasëd ye. ⁷ Wanji fëna tëfëka aharañëndëhni soñe ahnë antë kwëhna ile niradëhëhni. ⁸ Age ahnë pabëlëhni hna hnënk lëwu ña, do kas vëvë tere lëwu va, njahëtak ikwëtahn ña. Ahnë arac mek ntëbi dënk ale wok kwëtahnëna.

⁹ Mawëry ahera asëval ale cëmaryëk asan a hnë kayëte vësay hna ge tëkëka wabëhn wafëhw imbëd gë ryaw (60) do yëliko hwënta ryampo fo. ¹⁰ Tëfëka njëtëhni vifërën vile ntid va: kwëda përen nte kwëdëkëhniwo vutah vuntëwu, kaca ntënah nte kacadëhëhniwo vëhneh, igwiyët wakwër wante nkwiyëtëdëhëhniwo vële hwëtahnëk, idema nte ndemadëhëhniwo vële yiwëhnëk do lidëho gë uyoh fop vantiyehn vapërën va.

¹¹ Bare antë aherëhni vësëval vële cëmaryëk vësan, vële wok vëryag fo va; kabi ge iña dëw hni ña kumpëtëkëhni g'ile kwëtëlëntiniho gë Këris, rëkëdëni ñandëni nëlini. ¹² Awa koyëna kitijëdëni menëni, kabi vëyawënëna wante ntehnënihawo Këris ña. ¹³ Do kat, nëñadëni nkeni vëhëmak, njasëdëni tere gë tere. Gena vëhëmak fo nkeni bare nësënkëni do paßëdëni ile wok gena wadëw hni; vëhodfina pëlanu wawës walëw hni. ¹⁴ Soñe rac ñadëfu mbok nëlini vësay vëryag va, nagënihëhni vutah, paßëni watere wadëw hni ña soñe vëyëw fu va antë nuñani wameh wante ntehnëdënihëfu. ¹⁵ Kabi vësay vëryampo tavëni nkaw catah tëfëniha Sintani.

¹⁶ Age asëval ale hwëtahnëk kwëhnaکہہنی vële cëmaryëk vësan tere lëwu hna, tëfëka ndemandëhni antë nkeni d'ib cery sali ña. Koyëna cery sali ña kod ndemandëhni vële ye paryi minëhni va.

Vële ye haryënkw cery sali

¹⁷ Vële ye haryënkw cery sali do wënkwe'd g'afërën d'oku lëw hni ña, tëfëkëhni wasos wahi, do kas vële hwëhnaکہہنی wad'oku wadënah hn'ipëyahn wanës gë ikarañ vëyënta hni. ¹⁸ Kabi Vikerëh va më lehnëk: «Ge yihni ña ndokuñëd ant'arëmpuna wës ña soñe antë tokënd roka ña.»^{*} Do kat: «Aryokuñ a tëfëka cosi.»^{*} ¹⁹ Antë a'wawëhn ahnë nësënd wameh soñe ale ye ankañ cery sali, ge vëhi ma vërar vëyëna wasëde soñe watac. ²⁰ Niraryehna tase vahnë fop ale wënëd a soñe vëyëntaw va ntakahnëhni antë ntigëni koyëna.

²¹ Wëlin ile wuntadëmi ña haryënkw Wën hna gë Yesu Këris do gë haryënkw wamëleka Wënu ña: mawëhnerë wanji fop, diriyihni fop ndampo fo hara dëbëndëlendilihëhni hna vahnë va.

²² Antë ñankahni arinda ahnë wëbák ña, ali hna avë haryënkw cery sali. Antë ayentahni wameh vëyëntaw ña. Gory afacah.

²³ Tavëry ice wënka fo bare ceryind fëna uñen toyë soñe lav d'onk hu ñi do gë itesënk hu ñi.

^{*} 5:18 5:18: Divëta Sariya 25.4 ^{*} 5:18 5:18: Lik 10.7

²⁴ Wameh vëryampo nufe wapacëk ani gë kitiñahnëndeni ÿa dënk; wëba vëÿëntaŵ ña nufe ge kitiñini. ²⁵ Do fëna, vantiyehn vapërën va nufe wapacëk, do vante wok nuyina tañ va kodina nko coŵa.

6

Vëramp

¹ Vële ye hn'utamp va, tëfëkëhni njëdanihëhni ntënah padah vële hwëhnëkëhni va, soje antë ahnë njew uŵac Wënu ña g'ile harañjënëhëhni vahnë ÿa. ² Vële hwëhnakëhni vësankaf vële kwëtahnëka Wënu ña, vahnë vërac tëfëlëhnihna njafeñi cankañ ntëŵ hni ña kabi vëÿënta hni ye. Bare tëfëkëhni ndokuñëhndëñihëhni ntëbi kabi vële hnuÿad ufërën ŵa hnë doku lëŵ hni vële hwëtahnëk ye do vëÿahnik Wënu ña. Watac rëfëka aharañjëndëhni vahnë va do alehñëndëhni ntindëni.

³ Age ahnë karañjëndëhni vahnë wakaŵary, ge maŵëna wanës wapacah wëba Ahwëhn fu Yesu Këris ña do ge maŵëna ikarañ nte rëfëlëk gë ikwëtahn ña, ⁴ ahnë arac inaÿëna ña fëbëka, ñoñ yëtëna. Iña ña kobëka gwajëtël gë sonko soje wanës. Hnam matidëha iñëŵary gë wasonko do gë nës wameh soje vëÿëntaŵ, vikamahna vimeh, ⁵ wasonko wale wok puđina yëbëlan vahnë vële tumpak wahakili, wok vëÿëtëna toña. Ntiyahnëkëhni ikwëtahn Wënu ña fere fale hnuÿahnëde hnapul ye.

⁶ Paryi nke, ikwëtahn Wënu ña hnapul sankaf ye ge nëñjëkëfu g'ile hwëhnayinëk ÿa. ⁷ Ñoñ yojilënëhna hnë iÿi duniÿa, do fëna ñoñ kodelënëhna njoyin. ⁸ Awa ge kwëhnayinëk ile rokëden gë viÿi vile liyađen, umë gwër nkedëhëfu. ⁹ Vële yëkëlend uvetak va njëkëhnahnëdeni, warënd ŵa pëladëhëhni, viña wanënkwah do wadakëmak ntabëdëhëhni vahnë gë ibëv do janama hna. ¹⁰ Ha, akahn wameh wayabah, iña dëcët koryi ña ye. Vëryampo njëkëlehñëni rac dëcët, soje rac ñaŵëtani ikwëtahn ña do njoyajëni vëhni dënk wahorot wayabah.

Uwët fërën

¹¹ Awa, wëjë ale kwëhnëk Wën, garyëry vëÿin fop. Yëkëlehñëry usatah, ikahnënda gë Wënu ña, ikwëtahn ña, injahn ña, iduñëna ña, do gë iguk sakahn. ¹² Mëtëry uwët fërën ikwëtahn ña. Pëлары uwám usër ule ŵacahniru ŵa, ule yavëtëru hale ntiru ipëyahn përen ikwëtahn hu ña tase wasede wayabah. ¹³ Tase Wën ale yëdahnëd uwám hnë fop do gë tase Yesu Këris ale rufahnëko ucedeya g'ipëyahn përen haryënkwa Pos Pilat, kwëtehñahnëdëmi: ¹⁴ yaŵënëry akwëda, nte hnuÿaru ña, g'ufacah, idënt këm, hafo mbokaj Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Mbokajëd hnë wati le kahnëndëk Wën hna,

ale lënënik,

ale wëkëk fop,

Ahnaw vëhnaŵ ÿa do Ahwëhn vëhwëhn ÿa.

¹⁶ Umë fo ye ale wok cëmëdina ÿa.

Hnë humpen hunte woyinëk tëkënëdelënëhna ntëdëk.

Ahnë nulähna do ahnë kodina nuhna.

G'umë nke ntënah ña gë fanka fa kantëm! Amina.

Ile nkabini vëvetak

¹⁷ Awa wëba vëvetak hnë duniŷa li, dehnëryihni antë naŷënantëni do antë kwëtëni itamahñ dëw̃ hni ŋa hnë wavetak le fud, bare hnë Wëñ hna, umë ale vetëndayehñëdëhëfu hnë ile-wo-le ŷa, soŋe natahnëfu. ¹⁸ Kwëtehñahnëryihni ntindëni vantiyehñ vapërën le yed hñapul lëw̃ hni, kwëhnani nëf, cahëlëndëni gë vëŷënta hni ile kwëhnani ŷa. ¹⁹ Koyëna kwëtadëni hñapul fërën le viŷëd soŋe acahn lëw̃ hni gante kodëni kwëhnani uwám paryi w̃a.

Simpāyi rëkwa

²⁰ Awa, wëjë Timote, yaŷëñëry dñs ile hwëtehñahniru ŷa. Kehary fop wanës wakwëhn nafa këm do wok tëfëlëna g'ikwëtahn ŋa do gë wasonko wanëñkwah wale w̃atik hn'ile macëdëni vëryaŷ «Uyët». ²¹ Vële hñahak kwëhnani uyët rac, tavëni nkaŷ ikwëtahn ŋa.

Arabi ipërëna Wënu ŋa nke gë w̃uhnë.

Kayëte kigëna mba Pol nte kerëhnëka Timote Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëhnëka kayëte kigëna Timote, «ajë mën ale ÿahnëbu hn'ikwëtahn». Mpëd Pol cëdik Rom hna (1.8, 17), yëbëlan bëhn wafëhw mbëcf g'iryaw g'imbecf g'iryaw gë bëhn wafëhw imbëcf g'iryaw g'imbecf gë warar (66 gë 68) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Kayëte nte hamënayend ye. Pol njëtëk gojëlähna dus cëmahn. Nad kamënaÿehna Timote nko kahnënda hnë vakarañ Vikerëh hna, lakënde haryënk w hambah hna do horot hna do vakarañ wamër. Andënkwëtehnëdëha uyëd Wënu ña nte nuÿak ña wati le tindëkawo Pol wëbák ña, uyëd ule rëfëka mbalëtahn soje doku lëwu ÿa hnë vacery sali hna. Pol njëdfaka fëna Timote siyab lëwu ÿa dënk hnë wapuhnala kayëte hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïni kayëte: doku, ikahnënda, fanka, uyëd, toña, dënkwëta, wanës, ayohal.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Ikamënaÿehn hn'ikahnënda (1.3-18)

Sofade Këris (2.1-13)

Ayohal afërën, ayohal Ahwëhn (2.14-26)

Wafac warëkwa (3.1-17)

Pëyahn Wanës Wën (4.1-8)

Wanira watëkwa do gë simpaÿi rëkwa (4.9-22)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris kabi Wënu ña ÿak koyëna, soje pëyahn uwám ule ntehnëko Wën njëdfadëhëhni vahnë vële hwëtahnëka Yesu Këris va, ² kerëhnëryidëmi Timote, fatah mën fante ÿahnëbu hn'ikwëtahn. Arabi Wën Rëm ÿa do gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa njëdënihi ipërëna gë ikayëhñahn do gë yam.

Ikamënaÿehn hnë kahnënda

³ Camehnëdëfuha Wën hunte ryokuñëhnëdëfu g'inahan pacah, had vacërakëlo mën, nahadëmi g'umëd gë g'anent nte-wo-nte njëfadëfu ña. ⁴ Ndënkwëtadëfu wankwën hu ña, do ñankahnëko dus vok hnuÿi pëbahno uhnatah wá. ⁵ Ndënkwëtadëfu ikwëtahn hu paryi nte kwëhñaniho ten vëhni hnëmuh sankaf Lowis gë hnëmuh Ènis ña. ⁶ Soje rac ryënkwëtehnahnëdëmi wani: yawënerÿ dus uyëd Wën le hnuÿaru ante tindëmino wëbák ña. ⁷ Kabi Iyir ante njëdfakëfu Wënu ña nambëna fanka, Iyir nte yañëdëhëfu fanka ye gë inahn do gë iyët vankaf fu.

⁸ Awa antë cëfëhni soje aye sedë Ahwëhn fu ÿa, ma ami ale sëdik soje lëwu ÿi. Bare korotëntëryi g'ami soje Wanës Wakasëk ña alihahnënd fanka fale njëdfaki Wënu ña, ⁹ umë ale fehëtëkëfu do wacëkëfu nkeyin vëfacah. Gena soje ifërën ile lifën ÿa, bare ipëhna dëwu ña dënk ye gë ipërëna dëwu ña. Ipërëna tac, nte yëdfayinëkëfuno hnë Yesu Këris kobëri wapëgwa hna, ¹⁰ tame tufahniko g'icahn Afëhët fu ña, Yesu Këris. Umë

✧ 1:4 1.4: Vantiyehn 20.37

rëkwehnëk fanka icëm fa do, gë Wanës Wakasëk ña, njëtëndanëk uwám paryi g'uwám usër. ¹¹ Do soñe iñi ðoku Wanës Wakasëk tëhnako Wën yewu afëyahn, afayik do aharan, ¹² do soñe rac horotahnëdëfu aki. Bare cëfëhnëlohna, kabi njëtëfu hnë ale kwëtëfu ikwëtahn mën ña do pacëko kwëhnak fanka njawën ile kwëtëhnahnëko ÿa hafo hnë Fac Kiti hna.

¹³ Yawëñery ðus wanës toña wante wëryëru hnë ÿal mën ñi, hnë ikwëtahn do gë hn'ñahñ nte ye hn'ibëmënkël gë Yesu Këris hna. ¹⁴ Keryëry ðus, gë idema Iyir Ipacah nte ye hnë fuhnë ña, wapërën wante hwëtëhnahniru ñi.

¹⁵ Njëtëru wëvë Asi va fop tavëniho, hnë wërac nkentiniho Fijel gë Erëmojen.

¹⁶ Arafi Ahwëhn a kañëhnahna gë tere Onesifor ÿa, kabi umë njawënehñëdëhowo wati-wo-wati, do cëfëhnëlawohna g'ami ale sëdiko ÿa; ¹⁷ bare ante nijjëko Rom ña, njëkëlehnëkowo gante-wo-gante hafo nuwo. ¹⁸ Arafi Ahwëhn a ndemahna nuña ikayëhnahn Wënu ña hnë Fac Kiti hna. Njëtëru alëbëhni vahnë va fop gante ndemako ka hnë nkol Efes hna.

2

Sodafe Këris

¹ Awa wëjë, ajë mën hn'ikwëtahn, njëkëlehnëryind ayawëñand g'ipërëna nte ye hn'ibëmënkël gë Yesu Këris. ² Do wante harañëmi tase wasede wayabah, kwëtëhnahnëryihni vahnë wële hahnëndak, wële seryëk do hod wëhni dënk karañënihëhni wëhawary. ³ Korotëntëryi g'ami had sodafe fërën va Yesu Këris. ⁴ Sodafe le ye hnë ðoku, ge ñad nuña icamehn asankaf alëwu ÿa, kwëtahnëdëna nëf viyë vivë duniña vi. ⁵ Ale lobëlëd kodina nuña ge dënënëna sariya dobël ña. ⁶ Ayam ale horotëk ðoku ña rëfëka tok ten le njamëk hna. ⁷ Nahary ðus wante hnësëhnëmi ñi, do Ahwëhn a ntif awëry fop.

⁸ Dënkwëtaryehna Yesu Këris avë hnënk Ahnañ David, ale wëñnëdaniko hnë wësëm, had gante karañëd Wanës Wakasëk wante fëyahñëdëfu ñi. ⁹ Soñe waji Wanës Wakasëk horotëdëfu do ñabifu dënk gë vankënca had awen. Bare wanës Wënu ña ñabina! ¹⁰ Soñe rac ryuñëhahnëdëfu fop, nuñahnëni wële tëhnak Wën va fëna ipëh nte ye hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ña gë icëmb nte wok puðina ña.

¹¹ Wëlin wanës toña ña:
«Age cëmëntinëkëfu hn'ikwëtahn Këris hna,
kwëhnantëdenëhëfu fëna uwám wä g'umë.

¹² Ge nduñëñayinëk,
nawëntëdëñëhëfu g'umë.
Ge njahëtayinëka
umë fëna njahëtafëhëfu.

¹³ Ge fuhnë kahnëndayilënëhna,
umë nkoð kahnënda
kabi kodina njahëta umë dënk.»

Ayohal afërën

¹⁴ Dënkwëtëhnëryindëhni vahnë va waji fop do gabëryihni gë fanka haryënk Wën hna antë conkëndëni soñe wanës. Wasonko warac kwëhnana nafa, ge gena mbëvehnëhni wële hnëpad va. ¹⁵ Kamëñary aye

ahnë ale lid fëren do cëkwa Wënu ña, ale wok cëfëhnëdïlahna gë doku lëwu ña do fëyahned' g'usatah toña wanës Wënu ña. ¹⁶ Kehary fop wanës wakwëhn nafa këm do wok tëfëlëna g'ikwëtahñ ña, kabï vële yëhahnëk watac ña ñawëtaðëniha g'ahawary Wënu ña. ¹⁷ Wanës wadëw hni ña had hajëhn hacër nkeð. Hnë vahnë vërac nkentini Imene gë Filet. ¹⁸ Ñawëtani toña ña. Vëhni lehnëd' Wënu ña tëk mbëhnëndanëfu vësëm hna do koyëna, tavëtehnëdënihëhni vëryampo ikwëtahñ dëw hni ña. ¹⁹ Bare Wënu ña ñawënekëhni vahnë vëlëwu va had sah ryënkwëryënkw cery nte njëryëk. Wañi wanës herik hnë rac: «Ahwëhn a njëtëkëhni vëlëwu va», do kat: «Ale-wo-le fëyahnek Ahwëhn a hwëhnëka, tëfëka tav wameh ña.»

²⁰ Hn'acery nkwanah hna, gena viliyara vante ryëhwarik gë sanu ma gë koryi fo ye hnam, nke fëna vante fërik wadëhwa ma ñahanik g'intil. Vëndampo soje vële lënënik va ye, vëyëntaw soje vële wok vëlënëhina va ye. ²¹ Awa ge ahn'a pacënak gë fop wameh ña, gë viliyara vële lënënik mëntëndëlehnëdëni. Apacënik, nëfa soje Ahwëhn a, pëhwëtik nti fop doku fëren.

Ayohal Ahwëhn

²² Garyëry fop iña meh nte ye hn'ujar hna; yëkëlehnëryind usatah wã gë ikwëtahñ ña gë ñahñ ña do gë yam ña, aye gë fop vële wëcaðëha Ahwëhn g'intawary pacah va. ²³ Bare kehary vankwajëla vante wok kwëhnana nafa va. Njëtëru sonko fo nagëd'. ²⁴ Ayohal Ahwëhn a tëfëlahna nke ale sonkëntëde, tëfëka nke ale ñahnëkëhni vahnë va fop, do kwëhna uyëd' ikaran vahnë do nke ale ryuñënað wameh wante ntehnëde ña. ²⁵ Tëfëka karañëdëhni wajira vële wajëtendëha va, mpëd Wënu ña gwëcëtëd' wahakili walëw hni wã soje njëtahñëni toña ña. ²⁶ Koyëna wahakili walëw hni wã mbokað cat do cahnëdëni hnë urënd Sintani nte likëhni vëramp, ntihahnëni iña dëwu.

3

Wafac warëkwa

¹ Yëtëry wañi: hnë wapuya ðuniya hna, nkeð uhorot usankaf. ² Vahnë va vankaf vantëw hni fo ñadëni, ñandëni koryi, mbëntandëni, naÿënanëdëni do njewëndëniha Wënu ña, vëwawëhnëdïlëlihna vële hnagëkëhni va, vësamëhnëdïlëhniha, vëlënëdïlahna Wënu ña. ³ Njapëdëni, vëhwëhnadina kaÿëhnahn, nësëndëni wameh vahnë, vëwëkëdina wankaf vantëw hni, mbahnëdëhëhni walaary do ñëwëdëni ufëren ña. ⁴ Nkeðëni vëroka vëyënta hni, rëkëdëni ntiyarëndëni ile-wo-le do naÿëna ña kwëyëndanëdëhëhni. Uhnatah lëw hni fo rëkëdëni ñandëni gena Wënu ña. ⁵ Ntiyëhnaðëni had vële hahnëndak soje Wënu ña, bare njahëtaðëni fanka ikwëtahñ fa. Ñawëtaryihni vële ye koyëna va.

⁶ Vëryampo hnë vëhni ntidëni fere hafo tënkëni hnë watere do mawëhnëdënihëhni vësëval vële pëbëk wameh do wasifa iña meh fop hahëdëhëhni. ⁷ Kwëlëkwël njëkëlehnëdëni ñëñani bare vëhodina tëkëhëni muk uyët toña wã. ⁸ Had gante nkwajëtehnënihawo Moyis, Sanes gë Sambëres, koyëna vëyi vahnë nkwajëtehnëni toña ña. Vahnë vëhwëhn hakili rumpak ye do ikwëtahñ dëw hni ña yawëna. ⁹ Bare

vëydina nãwët, kabi vahnë va fop kamahnëdëni hnamb hakili lëw hni wã, had gante nkeho soje vëhni Sanes gë Sambëres ka.

¹⁰ Bare wëjë, njëtëru d'us ikarañ mën ña, njasa mën ña, vile fëhnabu va, ikwëtahn mën ña, iduñëna mën ña, ijahn mën ña, ikahnënda mën ña. ¹¹ Njëtëru d'us gante mbërehniibu ka do gante korotëbu ka Antiyos hna gë Ikoniyum hna do gë Lisëtër hna. Ha, paryi nke mbërehniibu d'us, bare Ahwëhn a pehetëko hnë wañi fop. ¹² Fop vële ýad tëfalëndëniha Yesu Këris va korotëndëni. ¹³ Bare vahnë vëweh va gë vësihna va nkodëni tëwadëni kwëlëkwël hnë wameh hna. Tokadënihëhni viyëntaw va do tokadëni vëhni fëna. ¹⁴ Awa wëjë, yawënerý d'us ile ýëñaru ýa gë ile wawëru g'ipacahn. Njëtëruha ale ýañëndëki ýa. ¹⁵ Ha, njëtëru Vikerëh Vipacah va kobëri hn'utah hu hna; kod' njëdaýi yasery le yodëhi g'ipeh g'ikwëtahn hnë Yesu Këris. ¹⁶ Wënu ña lik hafo fop Vikerëh va nke wanës wadëwu. Nëfak soje karañahnini vahnë va, nirahnini, catënahni do kwëdahnini hn'usatah. ¹⁷ Koyëna vahnë vëva Wën va kwëhnadëni wëka fadah soje ntihahnëni fop vantiyehn vapëren.

4

Pëyahñ Wanës Wën

¹ Tëyëdëmi gë fanka fa, haryënkW Wën hna do haryënkW Yesu Këris ale hitinëdëhëhni vële wok vesëmëna gë vële sëmëk per, ge mbokajëk kahnënd inaw dëwu ña: ² pëyahnerý wanës Wënu ña, pëyahnerý lakënde gena wati ile tëfëka hna; niraryind, ñañënarýind, kamënaýëhnerýind do karañëryindëhni g'iduñëna canka. ³ Wati rëkiç, vahnë va wëwodina ñandëni nëpa karañ pacah ña. Iña dëw hni ña fo pabëdëni. Mëcadënihëhni kore vëharañ vële rëkéç nësëndëni wante hnëgëdëhëhni fo. ⁴ Ciñadëni vanëf va soje antë nkwerýëni toña ýa do ciñëtani nkwerýahnëni wamër ña. ⁵ Bare wëjë, kwëtëry hakili hnë vilewo-vile hna. Duñënarý horot wã, diry doku afëyahñ Wanës Wakasëk ña, padënerý d'us d'oku le njëdaki Wënu ña.

⁶ Kabi ami yëdahnëña yebu ntawary mën ña had sadëha do biyëdina cëmëdëfu. ⁷ Mëtëbu uwët fërën wã, puhnabu idobël iña, njawëñëbu kwëtahn ña. ⁸ Tame ßuña imëk iña napëdëho: apënkW imëk nte njëfadëho Ahwëhn hnë Fac Kitiñ hna ye do gena ami fo, bare soje fop vële ýahnëd' iboka dëwu ña ye.

Wanira watëkwa

⁹ Diry fere ayij ñap arëkato. ¹⁰ Demas tavëko, kabi iyï d'uniya tëfëk; Tesalonik njik. Këresen umë Galasi njik do Tit Dalëmasi njik. ¹¹ Lik fo wolahnëbun. Yoja Marëk, kabi kod' ndemawo hnë d'oku Wën hna. ¹² Tisik, umë Efes sañëtëbuha. ¹³ Ge njijëdu yonëhne cud kwëhn huji nte ravëhëbuho Tërowas hna vëhni Karëpus hna; yoryaj fëna vëkayëte va, do dënk vante herik hnë wayand va.

¹⁴ Alekësandër aryëhwar a ntikowo nta vah yañah. Bare Ahwëhn a cosëdëha d'oku vantiyehn vantëwu va. ¹⁵ Keharyehna wëjë fëna umë! Kabi nkwañdëho d'us wanës fu ña. ¹⁶ Ahnë demalowohna ante nësadëfuho hnë kitiña hna, fop tavënihowo. Arabi Wënu ña antë cosëhni d'oku vantiyehn vantëw hni va! ¹⁷ Bare Ahwëhn a ryemakowo do

njêɗakowŋo fanka falëwŋu fa. Awa koyëna kolëbuho fëyahñëndu Wanës Wakasëk ŋa gë fanka, do fop vële wok vëyena wasëwif va nkwëryëdëni. Do Ahwëhn a pehëtëko hnë wës vësëhn hna. ¹⁸ Ahwëhn a fehëtëko hnë wameh hna fop do pehëtëdëho ndëno hn'inawŋ dëwŋu ibë g'ambin hna; cëmbëndëñëfuna kwëlëkwël! Amina.

Simpaŋi rëkwa

¹⁹ Gaŷëhëhni Përisëka gë Akilas do gë tere Onesifor ŷa. ²⁰ Erasët Korent hna nkok. Do tavëbuha Tërofim Mile hna kabi tesëko.

²¹ Yij ñap ani gë tëkahnind wati wëh ŷa. Ebul gë Pudën gë Linus gë Këlodiya do gë fop vëyënta fu va nkaŷëryidënihi.

²² Arabi Ahwëhn a nkenti gë wëjë! Arabi ipërëna dëwŋu ŋa nke gë wŷuhnë fop! Amina.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëka Tit Wade yehëhna hnë inji kayëte

Tit, ale wok gena sëwif, arëfëlënta Afayik Pol hnë doku hna yeho. Pol kerëk inji kayëte ndampo fo gë kayëte ndënkwëryënkwa mba Timote ña, mpëd hnë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd (65) hna ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Mpëd Masedëwan hna nkeho do Tit hnë tinti mbë wov le ÿak nayëk do wacik Këret vë Gëres hna, nkeho. Pol hnam tavëkawo soje tëhnahni vëvë haryënkwa fagant vële hwëtahnëk. Had kayëte ndënkwëryënkwa mba Timote hna, Pol ankeya nte rëfëka soje ayeahahn avë haryënkwa nësëd. Ankaband gante tëfëka ntiyini vëharan wamër va. Do nësëd hak tëfëka karanjini ankeh-wo-nceh hnë cery sali hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: toña, tëfëka, ikaran, wanës, ikwëtahn, nkeya, satah, Afëhët, ipërëna.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Pol Tit kerëhnëd (1.1-4)

Doku Tit hnë Tinti Këret hna (1.5-9)

Vëharan vëwër va (1.10-16)

Ikaran ankeh-wo-nceh hnë cery sali (2.1-16)

Ankeya vële hwëtahnëk (3.1-15)

Pol Tit kerëhnëd

¹ Ami Pol, ayohal Wën do afayik Yesu Këris herëd anji kayëte. Wënu ña hwëtahnëkë yojëwëhni hnë kwëtahn hna vële tëhnak va do yëtëndanëwëhni toña le rëfëlëk gë ankeya nte nëjëdëha. ² Toña rac njëtëndanëdëhëhni nuñani uwám usër. Wënu ña, ale wok mërëdina, ntehnëk njëdadëhëfu uwi wám usër kobëri wapëgwa hna. ³ Wën Afëhët alëw fu gë wanës wadëwu ña njëtëndanëk, hnë wati le tëfëkawo hna, hnë wafay wale hwëtahnëbuho wã pëyahnebuho gante ntehnëkowo ka.

⁴ Tit, wëjë herëhnëryidëfu, ajë mën paryi hnë ikwëtahn nte varëhnëkëfu hna: Arabi Wënu ña Rëm ÿa gë Yesu Këris Afëhët fu ÿa ndëwanihni do njëdënihni yam ÿa.

Doku Tit Tinti Këret hna

⁵ Tavëmi Këret hna soje afadën doku le wojëk ÿa. Hnë cery sali-wo, kwëtëryihni vicër had gante ntehnëmino ka. ⁶ Avë haryënkwa a tëfëka cat do ñëla asëval aryampo fo, vutahu va tëfëkëhni nkeni vële hwëtahnëk, do tëfëlahna njëtahnini had vële hwëhnak nkeya meh, ma ñwëjëhnëndënihëhni vële hnagëkëhni va. ⁷ Kabi ale ye ankaf hnë cery sali hna, umë hwëtahnëk viyë Wën va, tëfëlahna kwëhna ile niradë, tëfëlahna njafëhni vëyëntaw va, antë njanca ntavah, antë nke aryëw, antë njap, antë njëkëlehnënd hnapul gë rumpak. ⁸ Tëfëka kol kaca vëhneh ña do ñand ile yivëk ÿa, kwëhna hakili, cat, do pac, njët nkaf ntëwu ña. ⁹ Tëfëka njawën dús wanës wacatah ikwëtahn ña, wante rëfëlëk gë wante karanjëdeni vahnë ña. Koyëna kod kamënayëhnëndëhni vëyëntaw va gë ikaran pacah nte karanjëdëhëhni ña do tufëhni vële wajëdëha va idënt dëw hni ña.

Vëharan vëwër

¹⁰ Ha, vahnë vëyabah vëlënënedîna, do dënk hnë wasëwif vëryaŵ vële hwëtahnëka Këris va. Tokadënihëhni vahnë va gë wanës wadëw hni wakwëhn nafa këm ña. ¹¹ Afo aryemëhnayehnehni, kabi fop cëvëd ikwëtahn dëw hni hnë watere wadaŵ. Ile wok canëna ÿa karañdënihëhni soje nuÿahnëni hnapul le wok pacëna. ¹² Aryampo hnë vëhni, kila lëw hni, lehnëk: «Vëvë Këret va vëwër kwëlëkwël ye, wulaŵ wuyapah, vëhëmak vële hnahad roka fo ye.» ¹³ Do fop ile nësëd ÿa toña ye. Soje umë ye niraryihni g'injañënah, kwëhnahnëni ikwëtahn catah, ¹⁴ soje antë nko tëfëni wëhnantul wasëwif wale wok gena toña do gë vakwëda vahnë vële ravëk toña. ¹⁵ Ge walaŵary hni ŵa gë vinahan hni va pacëk ile-wo-le ntidëni ÿa ifacah ye; bare ñoñ pacëna hnë vële wok vëfacëna va do wok vëhwëtahnëna va. Wahakili walëw hni ŵa gë vinahan vidëw va ni va përekak. ¹⁶ Ntehnëdëni njëtëniha Wënu ña, bare gante ntidëni ki gwajëtehnëdëniha. Vahnë vëweh ye do vële wëÿëndëha do kodîna ntini inë fërën.

2

Ikaraj anceh-wo-nceh hnë cery sali

¹ Bare wëjë, karañeryind g'ile rëfëlëk gë ikaraj catah ña. ² Dehnëryihni vicër va njëtëni vankaf vantëw hni va, nkeni vële lënënik, vële seryëk, vële yaŵëk hn'ikwëtahn hna, hn'ijahn hna do hn'iduñëna hna.

³ Vanëm va fëna, dehnëryihni kwëhnani vankeya vahnë vëfacah. Tëfëlëhniha nëwëndëni do antë dëcëtandëni uñen ña. Tëfëkëhni njëdahnëdëni siyab fërën; ⁴ tëfëkëhni ñañëndënihëhni vësëval va ñahnënihëhni vësan hni gë vutah hni, ⁵ nkeni vële seryëk do facëk, pañëni watere wadëw hni ña; nkeni vële fërënak do maŵëhnënihëhni vësan hni, soje antë ahnë kol njëw wanës Wënu ña.

⁶ Vëjar va fëna gabëryihni gante nkehandëni vëseryah. ⁷ Hnë ile-wo-le, gery wëjë dënk ale rëfëtalahnëde gë viÿë viferën vile lidu va. Afo nke ikaraj toña do iceryah, ⁸ wanës hu ña nke wacatah wante wok kodëna nkwaÿi, soje cëfëhnahnëhni vële wajëtehnëdëhi va kabi vëhnuÿana wëla uŵëh ule nësëdëni soje lëw fu.

⁹ Vëramp va tëfëkëhni maŵëhnënihëhni vële rampëkëhni va hnë ile-wo-le hna, njëkëlehnëni ntindëni vile hnëjëdëhëhni. Tëfëlëhniha nkwaÿëtehnëdënihëhni ¹⁰ ma ntehnënihëhni. Afo tufahnëdëni kwëlëkwël ikahnënda padah, gante ntënënahnedëni fop ikaraj Wën Afëhët fu ÿa.

¹¹ Ha, Wënu ña tufahnëk ipërëna dëŵu, hn'ile matik ufëh soje vahnë fop. ¹² Inji përeña karañdëhëfu tavin ile wok dënënedîna Wën do inä viÿë vëweh ðuniÿa, më hoden njasënden, hnë wati vë gaki ÿi, uwám hwëhn toña, g'usatah, do hahnëndak haryënkW Wën hna, ¹³ napatënden g'itama fac le ryëwayik, do cahnahniifu icëmb Wën sankaf fu, Afëhët fu, Yesu Këris. ¹⁴ Njëdahnëk ntaŵary dëŵu ña soje fu, pëhëtahnëfu hnë fop wameh hna. Ñadëho ntifu ðulunda facah, ðulunda le kwëhnëk umë, le hahnëndad kwëlëkwël soje idi viÿë viferën.

¹⁵ Watac ye wante rëfëka aharañëhni vahnë va, soje ayabëhni ma ahnirahni g'untënah hu ña fop. Wëla aryampo antë njafani.

3

Ankeya vële hwëtahnëk

¹ Dënkwëtehnerÿihni vahnë vële hwëtahnëk va fop tēfëkëhni mawëhnhëhëhni vëvë haryënkwa va do gë vësankaf nkal va. Tēfëkëhni mawëhnhëhëhni do këbënanani ntindëni fop vile ye viferën va. ² Antë njewëndëni do kehani antë conkëndëni, bare përenani do tufahnëndëni kwëlëkwël sakahn hagukah gë cape vëyënta hni fop.

³ Fuhnë fëna, kobëri ña wadëhn yeyinëko, mawëhndelënawöhma Wënu ña, hn'idënt hna nkeyinëko do vëramp ñna meh ña fop. Nkeyinëko hn'ankeya meh do hnë uñewary. Vahnë va ñewënihëfu do ñewëlinëko fuhnë dënk. ⁴ Bare, ante tufëhnako ipërëna g'inqahn Wën Afëhët fu ña, ⁵ pehëtëkëfuno, gena soje viferën visatah vile liyinëko va, bare soje kaÿëhnahn dëwu ña ye. Pehëtëkëfu gë yarya hnagi hasëk ña do g'Iyir Ipacah nte yëdakëfu ankeya kasëk ña. ⁶ Wënu ña, gë uhwëhna nëf lëwu ña, njëdëkëfuna ñni Yir Pacah gë fere Yesu Këris Afëhët fu ña; ⁷ koyëna, catënekëfuno gë ipërëna dëwu ña ðanko nuÿayin uwám usër ule hnapëden wã had idëw. ⁸ Wanÿi wanës toña ye do ñadëfu ayawën ðus më kahnëndadëni fop vële hwëtahnëka Wën va hnë vantiyehn vapërën hna. Umë ye ile fërënak do hwëhna nafa ña soje vahnë fop.

⁹ Bare kehary vankwajëla vanënkwa gë idëkw vacërakëlo gë wasonko do gë vankwajëla soje sariya, kabi watac wanësar fo ye do kwëhnana nafa. ¹⁰ Ale fitëndëlehnëdëhëhni vahnë ña, yëdaryehna uhnira ryënkwerÿënkwa, ge mawëna, niraryehna higëna, ge ñwëÿëk, daryehna. ¹¹ Njëteru, iÿi sifa ahnë arumpak ye do ge nkok menënd, tufand umë dënk wënad.

¹² Wati nte payendidëmina Arëtemas ma Tisik, yij ñap arëkato Nikopolis hna, kabi hnam pëhnabu liwu aryaf a. ¹³ Pëhwëtanëhnerÿihni ðus uyas wã vëhni Senas ahitiñ a gë Apolos, soje antë nkojëhni ñnë. ¹⁴ Tëfëka vëlëw fu va fëna kahnëndani hnë uli fërën wã, soje paßëni wëbal wante nëfahnëdëhëhni vahnë va do koyëna vëyodina uwám uhëyah.

¹⁵ Fop vële yebun g'ami va nkaÿëryidënihi. Gaÿëhëhni vële ñadëhëfu hn'ikwëtahn hna. Arabi ipërëna Wënu ña nke hnë wuhnë fop.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëka Filemon Wade yehëhna kayëte Pol

Afayik Pol herëhnëka Filemon inji kayëte mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndécëk hnagi Yesu ya) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndécëk hnagi Yesu ya). Filemon ahnë afërën yeho Kolos hna, do vële hwëtahnek va mbarëpëlédëniho yalu hna (yëb 2). Kwëhnaکہنيو vëramp, had gante nkeho vankeya vantëw hni kobëri ka, do aryampo ya Onesim maciko.

Onesim nkaryëkawo ale hwëhnëkawo ya (do mpëd ntenëhnëkawo fëna, yëkëryin yëb 8) do ga mbiyëk pankëleni gë Pol kaso hna. Kwëtahnlëhn Wanës Wakasëk do ndokujëhnënda Pol. Pol ñahnëkawo ðus bare cañahnëlahna kwëtahna, kabi gante nke sarya ka, Filemon hwëhnëka.

Atac umë mbokënanëka Filemon g'inji kayëte, gë Tisik fëna ale yiryëryëd kayëte ñi gë Kolos, do atëyëka Filemon tebahna had aýëntaw hnë Këris hna. Age gena umë kokënd njëfahna uhorot sankaf kabi nkaryëka ale hwëhnëka ya. Pol wajira fo nësëhnëdëha Filemon, hara porosinjëlahna ñoñ, bare akamënaýehnedëha Filemon maña Onesim g'injahn, umë ntehnëka kwët wac lëwu hna age Onesim nkonëhnahnëka inë cosëdëha, tac ndënkwëtehnata Filemon nkonëhnahnëka Pol uwám lëwu wã, umë ale yëdaka Wanës Wëkasëk ña.

Wëlin wanës wawkëhn nafa hn'inji kayëte: Këris, Onesim, aýënta, Ahwëhn, wanës, injahn.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi 1-3

Pol kerëhnëka Filemon 4-7

Uryëy Pol soñe Onesim 8-21

Simpayi rëkwa 22-25.

Pol kerëhnëka Filemon

¹ Ami Pol herëhnëdëhi wëjë Filemon. Cëdibu kabi doku Yesu Këris lidëfu. Gë aýënta fu Timote nkefun. Nkaýëderu wëjë, lawo fu aýahnik do aryokëñental fu, ² gë aýënta fu, aséval ale wacik Apiya, gë Arësip arëfënta fu wët hna, do gë cery sali nte varëpëléd hnë tere hu hna. ³ Arabi Wënu ña, Rëm fu ya g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ya!

⁴ Age nahami, Filemon, wayëfa mën hna, camehnëdëfuha kwëlëkwël Wën mën ña, ⁵ kabi nkwëryëdëfu ga nësëde soñe injahn hu ña do soñe ikwëtahn nte hwëhnaru paß gë Ahwëhn Yesu do paß gë fop vëfachah. ⁶ Njëfadëfuha Wënu ña nti ikwëtahn hu, nte vankëntiru gë fuhnë ña, kwëhna vantëwel vapërën ðanko ayëtëntahni viyë viferën vile hwëhnayinëk hnë uwám fu hna gë Këris. ⁷ Aýënta mën, injahn hu ña njëdako uhnatah yabah do kamënaýehn, kabi mbosëvosehnëru wasakahn vëfachah.

Uryëy Pol soñe Onesim

8-9 Soje inahn tac, mama kwëhnahnëbu, hnë Këris, fop afaya lehni ile rëfëka ali, pecehnëko rëyi rac g'untënah. Had gante nkebu ki, ami Pol, acër, do kas gaki fëna asëdik kabi d'oku Yesu Këris lidëfu, ¹⁰ muntadëmi soje ajë mën, ale hnagëbu hnë kaso hna, Onesim* . ¹¹ Umë ale woko yohëna kobëri ña, njohalëkëfu gaki, wëjë g'ami.

¹² Mbokaryëryidëfuha, umë ale ye had ntawary mën dënk. ¹³ Ami, ñakëndëbu hwëtawa darël mën, soje ndemando gë wac hu hnë kaso hn'ile nkebu soje Wanës Wakasëk. ¹⁴ Bare ñoñ ñala liwu hara mawëlihna, d'anko ufërën hu wã paß g'ami antë mëntël g'ile forosinjik, bare nke afaya fo. ¹⁵ Mpëd Onesim fëna gontilohna gë wëjë soje wati ryampo d'anko avësahnihna soje kantëm, ¹⁶ bokëdëliya avësayihna had aramp, bare pecehna aramp, had aÿënta aÿahnik. Anahnëbuha d'us, bare wëjë, tëfëka aÿahna ntëbi: aÿahna had ahnë do aÿahna had ale hwëtahnëka Këris!

¹⁷ Awa, age pëlaruho had aÿënta hu hn'ikwëtahn hna, kacaryehna had ami ye. ¹⁸ Do ge ntëntahnëki ma ge nkonëhnahnëki inë, kwëtëry wac mën. ¹⁹ Ami, Pol, akerëbu gë wák mën dënk: ambësadëmi ami dënk; ñada ryënkwëntehni wëjë fëna nkonëhnahnëruho inë do wëjë dënk ye inë rac! ²⁰ Ha, aÿënta mën, dinëhnërye iÿin hnë Ahwëhn hna; bosëvosehnëry ntawary mën hnë ibëmënkël fu gë Këris! ²¹ Apacahnëko ntidu ile rëyëmi ÿa hnë inÿi kayëte, anjëtëbu ntidu ntëbi rac.

²² Gë wanÿi, pëhwëtanëhnërye ÿëwa, kabi tamaßu, soje wayëfa hun wã, mbësahnëdëbu. ²³ Epafëras, ale sëdëlahnißun soje d'oku Yesu Këris ÿa, nkaÿëki. ²⁴ Marëk, Arisëtarëk, Demas do Lik, vëryokunëntal mën fëna, nkaÿënihi.

²⁵ Arabi Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris ndëwawu.

* **1:10** 1.10 Onesim fëhnëtanëk «ayohah».

Kayëte soje vë-ebëre Wade yehëhna hnë inji kayëte

Inji kayëte wasëwif vële hwëtahnëka Yesu Këris herëhnik. Ale herëk a yëtina, bare njëtëk d'us Vikerëh va kabi nësahnëk d'us Vikerëh vi soje nkabahn bi mo ye Këris. Inji kayëte kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëf g'iryaw' gë bëhn wafëhw imbëf gë wahnah g'imbëf (60 gë 95) ga ndëcëk hnagi Yesu ya.

Vële ryënkwëko kwëtahnëni va mbërehnëniho hafo njëkëlehnëni cowani. Soje rac kerëhnanëkëhni aji ahnë inji kayëte d'anko gante kamënahnedëni nko njawënenani, antë tavëni nka'w ikwëtahn ja.

Wati vacërakëlo va, Wënu ja ntik ikwëtëla gë bulunda lëwu ja. Tëhnakëhni vësëna wasadëha do tëyëk wasadëha. Antëhnëkëhni ge ahnë ntik uweh, tëfëka njëdfahn intaw' soje sadëha ja, do Wënu ja tavëhnedëha ahnë arac. Inji kayëte nësëk panare ikwëtëla kasëk ja nte ntik Wën gë vahnë vële hwëtahnëka Aju va. Ntëbëk ndënkweyënkwa ja. Kabi ile ntinëhnekëhni Yesu Këris vahnë va had Ajë Wën, ntëbëk ile ntini vëhni Moyis, gë vacërakëlo vëyëntaw' va. Yesu ye fape Wën fa ale sëna'jik soje fop wameh vahnë ja. Umë ye fëna asëna wasadëha asankaf ale rënkëk hnë wa'yëwa wasëvah wa ambin hna. Ale-wo-le hwëtahnëk ja bokëna mbala cënaa nta'w sadëha soje wameh wadëwu. Wënu ja tavëhnedëha wameh wadëwu ja.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Wën, sadëha, wameh, Këris, Asëna wasadëha asankaf, wanës, kwëtëla, sariya, Ahwëhn, Abëraham, d'oku, ikwëry, Ajë, ikwëtahn, wa'yëwa wasëvah wa.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu ja nësëhnekëfu pab g'Aju (1.1-4)

Yesu cëpëkëhni wamëleka ja gë Moyis (1.5-3.6)

Wënu ja njinëgend bulunda lëwu ja (3.7-4.13)

Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf a (4.14-8.13)

Kwëtëla cër gë kasëk (9-12)

Nkeya nte nënjëdfëha Wën (13.1-19)

Iyëfa gë simpa'yi (13.20-25)

Wënu ja nësëhnekëfu pab g'Aju

¹ Kobëri ja, Wënu ja nësëhnekëhniwo wahwënta wayabah gë sifa gë wasifa vacërakëlo va pab gë wakila ja. ² Bare gaki, hnë wafac warëkwa li, gë fere Aju nësëhnekëfu. Gë fere umë Wënu ja ntik d'uniya yi, do umë tëhna Wënu ja kwëhn viyë vi fop. ³ Aji Ajë ye idanc cëmb Wënu ja do hnë fop viyë hna tufahned' paryi ile nke Wënu ja. Pëlad' d'uniya yi d'us gë fanka uhnës lëwu wa. Ante ntinëhnekëhni vahnë va sadëha soje tavëhnhnini wameh ja, nta'nak mbin hna farëhw Wën hwëhn fanka hna.

Aju ja cëpëkëhni wamëleka

⁴ Koyëna Wënu ja ntik Aju cëpëhni wamëleka ja, had wac le njëdfaka ja cëpëk walëw' hni wa.

⁵ Gena bi Wënu ja dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yeβu.»[☆]

Dehnëlahna fëna la mëleka ryampo:

«Rëm yenëhnëdëfuha do Ajë yenëhnëdëho.»[☆]

⁶ Bare nte payika Wënu ña d'uniya li aryënkwi nagı ña, ntehnëk:

«Fop wamëleka Wënu ña tëfëka cëmbëniha.»[☆]

⁷ Soñe wamëleka ña Wënu ña ntehnëk:

«Ntidëfuhëhni wamëleka ña sëla,
ha, wale ryokuñëhnëdëho wã humpen hwëdëh.»[☆]

⁸ Bare soñe Aju ña ntehnëk:

«Wën, ucankaf hu ña mbiyëd kwëlëkwël.

Anawëhnëdëfuhëhni bulunda hu ña g'ucatah,

⁹ añahnëru ile satëk ña, añëwëru wëh wã.

Soñe umë ye Wënu ña, Wën hu ha,

tëhnaki do natëndanëki ante turëki wagu ña nkaf li.

Pecehnëka gë wëjë gë vërefal hu va.»[☆]

¹⁰ Wënu ña ntehnëk fëna:

«Wapëgwalahna, wëjë, Ahwëhn, ñahanëk nkal ña,

wëbák hu ña lik mbin ña.

¹¹ Vëyin fop mbëvëd, bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël.

Ambin ña g'inkal inja përekañ had viyi vësër,

¹² apiyëdëfuhëhni had cuñ cankañ;

ha, ankwëcëtëdeni had vëyi.

Bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël arac fo,

do uwám hu wã pudina.»[☆]

¹³ Wënu ña dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Yij alaña g'irëhw mën,

hafo hale këfëdëfuhëhni vële ñewëki va haryënkwi hu.»[☆]

¹⁴ Wamëleka ña wayena bi fop wayir wale yohalëdëha Wënu ña? Wënu

ña fayëkëhni ndemanihëhni vële rëfëka nuñani ipëh ña had ntëw.

2

Wanës wante hod pëhëtëfu

¹ Soñe umë ye tëfëka kwëtïn hakili gë hañary hnë wanës wante wëryinëk ña d'anko antë kërënannden toye toye. ² Wanës wante njëdahnik Wënu ña pañ gë wamëleka ña tufëhnañ toña. Vële wok vëlënëhëna do wok vëwawëhëhëna va nuñadëni ile rëfëkëhni ña fop. ³ Awa, fuhnë, hak tëfëka kehayïn iyi horot age ñwëyinëk inji pëh cankañ? Inji pëh, Ahwëhn a ryënkwëk pëyahñ. Tac vële wëryëk ga nësëde va tufëhnihëfu paryi toña ye. ⁴ Wënu ña nkwënëk cedeya ntëw hni ña gë wëdahëse, fop wasifa vifëmpëhñahnah, do gë wayëd Iyir Ipacah wante cahëdëhëhni vahnë had gante ñad ka.

Ale yiryeryëdëhëfu g'ipeh

⁵ Soñe d'uniya le yejëk yi hnësëdëfun. Gena wamëleka njëdak Wënu ña ucankaf hnë d'uniya rac. ⁶ Sëñ ryampo hnë Vikerëh hna ahnë yëdahnëk unji cedëya:

«Ye nke ahn'a soñe aryënkwëtahna?

☆ 1:5 1.5: Wahnëw 2.7 ☆ 1:5 1.5: 2 Samiyel 7.14 ☆ 1:6 1.6: Divëta Sariya 32.43 ☆ 1:7 1.7: Wahnëw 104.4 ☆ 1:9 1.9: Wahnëw 45.7-8 ☆ 1:12 1.12: Wahnëw 102.26-28 ☆ 1:13 1.13: Wahnëw 110.1

Ma ajë ahn'a soṇe afaḃahna?

⁷ Kwëtëruha gëd wamëleka hna wati ryoy ryampo, cankëruha icëmb g'untënah,

⁸ kwëtëru fop gëd wakwer wadëwu hna.»*

Gante kwëtëd fop Wënu ṇa gëd ucankaf ahnë hna, rac fëhnëtanëk ñoñ tavëna ile wok gena gëd ucankaf ntëwu hna. 'Bare fuhnë nuyinëhna ten fop maḃëhnëka. ⁹ Bare kamahnëḃun waji: Yesu kwëtiko gëd wamëleka hna wati ryoy ryampo, ḃare gaki, acankik icëmb g'untënah kaḃi korotëk hafo cëm. Aki paḃ g'ipërëna Wënu ṇa, cëmëk soṇe vahnë va fop.

¹⁰ Wënu ṇa lik duniya yi, do fop umë hwëhnëk. Ñak vërahu vëyabahnentahni hnë icëmb ntëwu hna. Caṇahnëka padëna paḃ gë uhorot wã, umë rëfëka pidëtëhnëhni vutah vuntëwu va nkaḃ ipëh ṇa. ¹¹ Yesu facënëdëhëhni vahnë va wameh wadëw hni hna do vële facëhnik va fop Rëm ryampo nkeni g'umë. Soṇe umë ye Yesu cëfëhnëlahna macëhni vëheryu gë vicëru. ¹² Ntehnëk:

«Pëyadëfuhëhni vëhery mën va wãc hu wã;

fagant vële hwëtahnëk hna cëmbëdëmi.»*

¹³ Do fëna:

«Kwëtëdëfu tama mën ṇa hnë Wën hna.»

Do kat:

«Bëlihëfu, ami gë vutah vunte njëdakoḃëhni Wënu ṇa.»*

¹⁴ Kaḃi vutah vutac iḃin kwëhnani ndampo fo —mbahn gë sat— Yesu, umë fëna, ntiyak ahnë had vëhni. Koyëna, g'icëm dëwu ṇa, mëk përekan fanka Sintani fa, umë ale wënkwek fanka icëm ṇa, ¹⁵ do mëk pehëtëhni vële yeho vëramp hnë uwám lëw hni hna fop kaḃi ntakëkëhniwo g'icëm ṇa. ¹⁶ Ha, pacëk gena wamëleka ndemaḃ, ḃare vutah Abëraham gë vërah hni. ¹⁷ Soṇe rac ye tëfëkawo mëntëlënti gë vëheryu va hnë fop, danko nkehahn asëna wasadëha asankaf ale pëḃëk kaḃëhnahn do hahnëndak doku Wën hna, do koḃ njëdahn sadëha le tavëhnahnëdëni bulunda ya wameh wadëw hni. ¹⁸ Ha, kaḃi Yesu korotëk umë dënk yëkëhnahn hna, koḃ ndemahni vële yëkëhnahnik va.

3

Yesu ntëḃëka Moyis

¹ Awa, vëyënta mën vëfacah, yëkëryina Yesu, wuhnë vële macëk Wën. Umë ye ale payik Wën do ye asëna wasadëha asankaf hn'ikwëtahn nte fëyahnëden. ² Wënu ṇa tëhnaka soṇe iḃi do kahnëndako, had gante nkeho Moyis hnë cery Wën hna fop.* ³ Ale yëryëk cery ntënënik ntëḃi cery ṇa dënk. Aki Yesu rëfëka nuya untënah ntëḃa Moyis. ⁴ Cery-wocery ahnë yëryëk, ḃare Wënu ṇa ye ale yëryëk fop ya. ⁵ Moyis, cape ntëwu ṇa, kahnëndako hnë fop cery Wën hna, gante nkeho aryokun ale hwëtëhnahnik cedeyahn ile ntehnëd Wënu ṇa hnë wati le yejëk. ⁶ Bare Këris, cape ntëwu ṇa, kahnëndak hnë cery Wën hna, gante nke Ajë ale hwëtik nkaf. Do cery ntëwu ṇa yeyinëk, ge kwëtayinëk idëkëna dëw fu ṇa do mbëntaryin itama fu ṇa.

Wënu ṇa njinëgehndë bulunda lëwu

* **2:8** 2.8: Wahnëw 8.5-7 * **2:12** 2.12: Wahnëw 22.23 * **2:13** 2.13: Esayi 8.18 * **3:2** 3.2: Vaker 12.7

7 Soje umē ye, had gante ntehnēk Iyir Ipacah ka:

«Dol, ge nkwēryērun kopa Wēnu ŋa,

8 antē afidū sakahn hun ha,

had kobēri ka ante ntancēntirunēho ŋa,

wati rac, wula hna, njēkēhnahnērūnēhawo.»[✧]

9 Do Wēnu ŋa nkok ntehnēd:

«Hnam njēkēhnahnēniho vacērakēlo hun va

do nuni ile libuho ŋa 10 hnē wabēhn wafēhw wanah hna (40).

Soje rac ntavēko gē vēhni do ntehnēbu:

“Ntaŋary ntēw hni ŋa pitaf g’ami kwēlēkwēl.

Vēyētēna nkaŋ mēn ŋa.”

11 Hnē ntavah mēn hna, akwēryēbu:

“Vēyētēdina muk yinēga mēn ŋa!”[✧]

12 Vēyētēna mēn, kwētēryin hakili fagant hun ahnē ntē kwēhna ntaŋary meh nte wok kwētahn hna, nte liyehnēdēha tav a Wēn hunte wok cēmēdina. 13 Bare, fac-wo-fac, kamēnaŋehnelēryin wati le nkok mbiyēd ile macēk Vikerēh vi «dol», d’anko ahnē-wo-ahnē antē pid sakahn lēwu kabi tavēk wameh ŋa tokahna. 14 Ha, vērēfal Kēris yeyinēk ge kwētayinēk paryi hafo wapuyala hna tama nte hwēhnayinēko wapēgwalahna. 15 Had gante ntehnēk ki:

«Dol, ge nkwēryērun kopa Wēnu ŋa,

antē afidū sakahn hun ha,

had kobēri ka ante ndāncēntirunēho ŋa.»[✧]

16 Mo wēryēk do ryāncēntik? Vēle canēko Moyis Esipēt va ye. 17 Mo lavēndanēka Wēnu ŋa wabēhn wafēhw wanah (40)? Vēle wēnēk va do sēmēk hnē wula hna ye. 18 Wēnu ŋa nkwēryēk: «Vēyētēdina muk yinēga ntēwu ŋa.» Vēhni mo kwēryēhnēk? Vēle ŋwēyēhnēkawo va ye. 19 Tac kamahnēbun vēyin: vēwēkēna njētēni yinēga Wēnu ŋa kabi vēhwētahnēna.

4

1 Awa, kwētēryin hakili, hnē wati le koden njētēni yinēga nte njēdēdēhēfu Wēnu ŋa, ahnē antē tak! 2 Pēyayinēkēfu uwi hnēs hasēk yinēga nte pēhwētahnēhnēkēfu Wēnu ŋa, had gante pēyayiniho vacērakēlo fu va. Bare uhnēs ule nkwēryēni ŋa nēfali hna kabi vēvēmēnkēlēna hn’ikwētahn gē vēle hnēpak va. 3 Fuhnē vēle hwētahninēk va njētēden yinēga ŋa, had gante ntehnēk Wēn ka:

«Kwēryēbu hnē ntavah mēn hna:

“Vēyētēdina muk yinēga mēn ŋa!”[✧]

Aki nēsēk Wēnu ŋa ayēkat puhnako doku lēwu ŋa kobēri wapēgwala duniŋa hna, 4 kabi nēsik hnē Vikerēh hna soje fac hwēhn mbēd gē wahi ŋa: «Awa hnē fac hwēhn mbēd gē wahi hna Wēnu ŋa tiŋako.»[✧] 5 Do ani fēna nēsēk kat: «Vēyētēdina muk yinēga mēn ŋa.»[✧]

6 Awa, nkoyik maŋēryanini vēryampo njētēni yinēga ŋa do vēle ryēnkwēk hnuŋak Wanēs Wakasēk ŋa vēyētēna yinēga ŋa kabi vēwāwēhnēna. 7 Soje umē ye Wēnu ŋa mbok kwētēhnēhni fac, do

✧ 3:8 3.8: Wahnēw 95.7-8 ✧ 3:11 3.11: Wahnēw 95.7-11 ✧ 3:15 3.15: Wahnēw 95.7-8 ✧ 4:3 4.3: Wahnēw 95.11 ✧ 4:4 4.4: Wapēgwala 2.2 ✧ 4:5 4.5: Wahnēw 95.11

macëka «Dol». Ga mbiyëk dŕs, nësëk rac gë wës David ŕa, had gante rëk kerik ki:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ŕa,
antë aŕiđu sakahn hun ha.»^{*}

⁸ Paryi, ge Yosuwe njokëndëhëniwo bulunda ŕa hnë inji yinëga, Wënu ŕa nësakëndilohna soje fac haŕary kamëhni rac. ⁹ Awa, umë fëhnëtanëk tiŕa bulunda Wënu ŕa nkok. ¹⁰ Ale yëtëk yinëga nte pëhwëtanëhnëkëfu Wënu ŕa, njinëgak umë fëna doku lëwu hna had gante njinëgak Wënu ka hnë doku lëwu. ¹¹ Kamënanëfu njëtin yinëga tac đanko ahnë antë njo soje injwëy maŕëhn had vacërakëlo fu ka.

¹² Ha, Wanës Wënu ŕa kwëhnaŕ uwám ŕa do pëbëka fanka fa. Ntëpëtëđ ntëbi sëlame hwëhn waŕëkan wahi. Tënkëđëhëfu hafo pitëndëlehn ntaŕary ŕa gë yir inŕa, wasokël ŕa gë seŕul waŕëc ŕa. Kitiŕëđ vinahan gë ŕiŕa wasakahn fu ŕa. ¹³ Wënu ŕa nuđ fop. Fop vile ntik va cowëtak haryënkŕ lëwu, umë rëfëka pëyayin fop ile liyinëk ŕa.

Yesu, Asëna Wasađëha Asankaf

¹⁴ Koyëna, kafi kwëhnayinëka asëna wasađëha asankaf ale ryëcëtak vambin va, Yesu, Aju Wënu ŕa, yaŕwënenëfu ile hwëtahnënik ŕa. ¹⁵ Asëna wasađëha asankaf ale hwëhnayinëk a njëtëk dŕs kihn dëw fu ŕa. Njëkëhnahnik had fuhnë, hnë fop ŕiŕë ŕi, bare umë menëna. ¹⁶ Pëjanëfu g'ïđëkëna tinki Wën hn'ile nke ipërëna ŕa đanko nuŕahnin kohnëcan do tëkatin ipërëna nte ryemađëhëfu wati nte mbalëđëhëfu ŕa.

5

¹ Asëna wasađëha asankaf-wo tëhnayik fagant vahnë va, akwëtëhnahnik nëmpëtëhni vahnë va haryënkŕ Wënu ŕa. Njëđahnëđ wayëđ walëw hni ŕa gë wasađëha walew hni ŕa soje wameh ŕa. ² Kafi kihnëk umë dënk kođ tufëhni iguk sakahn vēle wok vēyëtëna ñoñ do sëŕëđ. ³ Soje ikihn tac, tëfëka cëna wasađëha soje wameh wadëwu ŕa ndampo fo gë wameh bulunda ŕa.

⁴ Ahnë kođina njëđëhna untënah nke asëna wasađëha asankaf. Wënu ŕa ŕacëđ soje rac, had gante macëka Aron. ⁵ Ndampo fo nke soje Këris ŕa. Gena umë yëđëhnaŕ untënah nke asëna wasađëha asankaf. Nuŕak gë Wënu ŕa ale lehnëk:

«Ajë mën yeru.

Pëgw dol Rëmuh yeđu.»^{*}

⁶ Ntehnëk señ ryaw:

«Asëna wasađëha yeru soje kantëm,
had Melëkisedëk.»^{*}

⁷ Hnë wati nte nkeho nkal li, gë kopa sankaf do gë wankwën Yesu njëđaka ale hođ pehëta icëm ŕa wayëfa do waŕunta. Wënu ŕa nkwëryëhnëka soje maŕëhn ntëwu ŕa. ⁸ Ajë Wënu ŕa ye, toña ye, ñare hnë wahorot walëwu hna fop mëkëk njët maŕëhn ŕa. ⁹ Do aki, ante tëkëk fadah hna nkenëhnëkëhni vēle ŕawëhnëka va hayalin ipeh kantëm. ¹⁰ Ha, Wënu ŕa ŕacëka nke asëna wasađëha asankaf had Melëkisedëk.

Këhanëfu antë tavin ikwëtahn fu ŕa

¹¹ Kwëhnayinëk yabah ile hnësëden soje rac, bare ntakek nkabahn, kabi nkwëryëdiluhna ñap. ¹² Wati ÿa gwërenkehuno ile yehahnakëndunëho vëharan! Bare doliyi, mbalëku aharañiwu g'ahawary karëña ndënkwëryënkw Wanës Wënu ña. Kodiluhna aroku roka yawah, wambël walëku. ¹³ Ale wok sef wambël fo nke had fanul. Yëtëna ten ile satëk hn'uwám hna. ¹⁴ Vicër va roka yawah tokëdëni, njëtëni këncëtëlehn ile yivëk g'ile wëk kabi ntidëni rac kwëlëkwël.

6

¹⁻² Aki, antë nkohahnin karëña nte ryënkwiñnëk yëñayinëk soje Këris: rac ye ikwëtahn Wënu ña do itav nkeya nte yod g'icëm; karëña wayaryi gë tind wëbák ña; ibëhn vësëm gë kiti Wën le wok pudina. Ha, antë mbokahnin inji karëña ndënkwëryënkw, bare yinëfu cape g'ikarëña nte rëfëka acër. ³ Wëlin ile liden ÿa, age Wënu ña mawëryanëkëfu.

⁴⁻⁶ Gena bi kodena mbok njoyini g'igwëcët higëna nkeya ntëw hni, vële hnuÿak fac ryampo humpen Wën ha, do ryahëk uyëd ambin, hnuÿak sah hnë Iyir Ipacah, rëkatëk gante njivëk Wanës Wën do yëtëk fëna fanka ðuniÿa le yejék yi, bare mbokanëni nkeya cër ntëw hni ña? Nke had, soje lëw hni dënk, mbokaryëdëniha Ajë Wënu ña kërëwa hna do cëfhënaÿëhnëniha bulunda hna.

⁷ Ante cek nkal iña wënka rëv le rëk rëvëdëha ÿa do pëhnëndan wanëda wante nëfadëhëhni vëyam va, nuÿad dëwara Wënu ña. ⁸ Bare ge pëhnëndanëk wadëmpëhn do dël meh, kitiñik kwëhnana nafa, këbënanik dëwara wëh, do patand gë hwëdëh.

⁹ Bare wüñnë, vëyahnik mën, age nësëbun aki, apacahnëkëfu gë cape përen nkerun, rac ye ipeh ña. ¹⁰ Wënu ña catëk; dënkwëdina vantiyehñ hun va do inahn nte rufahnërun cape wac lëwu ga ndokuñëhnëdunëhëhniwo kobëri ña vëfacah va, do iÿi wati fëna. ¹¹ Ñadëfun paryi ale-wo-le tufahn ikamëna tac fo hafo pu ðanko fop itamahn hun ña ntiya. ¹² Ñadilëfuna ayewu vëhëmak, bare tëfëtalahnëryinëhni vële hnuÿad, g'ikwëtahn do g'ic'ufëna, had ntëw ile ntehnëk Wën njëdadëhëhni ÿa.

Ile ntehnëk Wënu ña njëdadëhëhni vahñë va tokadilëhñihna

¹³ Ante ntehnëko Wënu ña iñë ntinëhnëdëha Abëraham, kwëhnalañohna ahñë ale ÿak naÿëk ale kwëryahnëd, awa, më kwëryahnëk umë dënk ¹⁴ ntehn: «Ha, pëbëñëdëmi idëwara do njañëñëdëmi.»^{*} ¹⁵ Abëraham nduñënaako nap do nuÿako ile ntehnëkawo Wënu ña.

¹⁶ Vahñë va kwëryahnëdëni wac ale lëbëkëhni vëhni dënk. Kwëry ña tëkwenëd gwajëtël ña fop. ¹⁷ Fëna Wënu ña, pacëñëhnëkëhni g'ikwëry vële lëwëd ile ntehnëkëhniwo ÿa; ñak tufëhni ipëhna tac gwëcëtaðina muk. ¹⁸ Aki, gë vantiyehñ vaki vatac vante wok gwëcëtaðina nkok kodina mër Wënu ña, njonëhnikëfu kamënaÿëhn camah, fuhñë vële rënkayinëka va, soje pëlahnin ðus tamahn nte ye haryënkw fu. ¹⁹ Tamahn tac nkenëhnëkëfu had nkahn uwám lëw fu; njañëk ðus, kodena nkëci, do tamahn tac ndëcëk pand d'ëndah^{*} mbë rënka ña hafo hn'ile cëvak hna,

^{*} 6:14 6:14: Wapëgwala 22.16-17 ^{*} 6:19 6:19: Soje Walevi 16.2; Lik 23.45

²⁰ hn'ile ndënkwehnekëfu Yesu hna, umë ale ye gaki asëna wasadëha asankaf soje kantëm had Melëkisedek.

7

Melëkisedek, Ahnaŵ do Asëna Wasadëha

¹ Aji Melëkisedek, ahnaŵ avë nkol Salem do asëna wasadëha Wën Hunte Sëpëk Fop ya ye. Njik pankëlëni gë Abëraham, nte mëncidëho gë wët le mbëvehnëkëhniŵo vënaŵ, do Melëkisedek ndëwaka. ² Do fëna, Abëraham më njëdaka ryampo hnë pëhw fop ile nuŷako wët hna. Melëkisedek fëhnëtanëk «ahnaŵ usatah», do fëna ahnaŵ Salem yeho, umë fëhnëtanëk «ahnaŵ yam». ³ Kwëhnana rëm, kwëhnana hnëm, kwëhnana hnënk, kwëhnana wapëgwala soje wafac walëŵu, kwëhnana puyala soje uwám lëŵu. Had Aju Wënu ŋa, nkod asëna wasadëha soje kantëm.*

⁴ Yëkëryin inaŷ Melëkisedek ŋa! Lakënde Abëraham acërakëlo alëŵ fu ya, njëdaka ryampo hnë ipëhw ile nuŷako wët hna. ⁵ Sariya Moyis ya ntehnëkëhni vële ye vësëna wasadëha va hnënk Levi hna teŋani ryampo hnë ipëhw vile nuŷadëni vëŷënta hni va, vële yentahnik hnënk Abëraham hna fëna. ⁶ Bare Melëkisedek, ale wok gentahnina hnë hnënk Levi hna, nuŷak vák Abëraham hna ryampo hn'ipëhw ile nuŷak ya do ndëwaka Abëraham, ale ntehnëko Wën njëdaf iñë.* ⁷ Do nkwajëla këm, ale hnaŷëk a ryëwadëha ale vak a. ⁸ Cape ndampo, vutah Levi vële hnuŷad ryampo hn'ipëhw viŷë va, vële sëmëd ye; cape ñëntaŵ ŋa, Melëkisedek, ale hnuŷak sah rac ya, cëmëna, had gante cedeyahnik ki. ⁹⁻¹⁰ Gena bi Levi mbahn Abëraham hna nkoko, wati nte pankëlëniho Abëraham gë Melëkisedek ŋa? Awa, kodë nësi, lakënde Levi, ale hnuŷad ryampo hn'ipëhw hna, njëdaka Melëkisedek ryampo hn'ipëhw hna.

Yesu had Melëkisedek

¹¹ Sariya le njëdayik bulunda ya pëlalëk gë ðoku sadëha mba hnënk Levi ya. Age ufadah ŵa ntehnëkë gë ðoku hnënk Levi ya, iyihne uval yekënd fëna ntiyi asëna wasadëha ahaŵary hnë hnënk Melëkisedek hna, hara gena hnënk Aron ya? ¹² Do ge sifa ile nke asëna wasadëha ya nkwëcëtak sariya ya fëna tëfëka nkwëcëti. ¹³ Kabi Ahwëhn fu ya, ale hnësahnik waji ŋa, hnënk haŵary nkentahnik, do ahnë hnë hnënk rac dokujëna muk had asëna wasadëha. ¹⁴ Njëtinëk fuhnë fop, Ahwëhn fu ya hnënk Yuŋa matik, do muk Moyis dehnëna asëna wasadëha nkeŋ hnë iŷi hnënk. ¹⁵ Wëlin ile facënek wante rëk hnësihnëk ŋi: asëna wasadëha ale yijëk yi mëntëlëni gë Melëkisedek. ¹⁶ Gena asëna wasadëha had gante ntehnëk sariya ya soje vutah Levi bare kabi kwëhna fanka uwám ule wok kodëna mbëvehni. ¹⁷ Unji cedeya mbësayik: «Nkeru asëna wasadëha soje kantëm, had Melëkisedek.»*

¹⁸ Cape ndampo, sariya sër ya ntihtëk kabi kwëhnalohna fanka do kodilohna ntinëñëfu ile valëkëfu ¹⁹ kabi sariya ya ñoñ yona hnë ufadah hna. Gë cape ñëntaŵ, tufinëkëfu tamahn nte fecehnëka ñëntaŵ, nte fëŋahnëcëñëha Wënu ŋa.

²⁰ Ntëbi umë, nkehëhna ikwëry. Vëyëntaŵ va nkeni vësëna wasadëha ikwëry këm. ²¹ Bare ale hnësahnëden ŷa ye asëna wasadëha g'ikwëry kabi Wënu ŷa ntehnëka:

«Ahwëhn a Wënu ŷa nkwëryëk,
do gwëcëtëdëfina nahan ntëwu ŷa:
“Nkeru asëna wasadëha
soŷe kantëm.”»[✧]

²² Soŷe rac, Yesu ye ale lik kwëtëla nte ye fagant Wënu ŷa gë fuhnë; tac fecek gë nëntaŵ.

²³ Njabëniho vësëna wasadëha va kabi cëm iŷa memaŷehnkëhni nkohahnëni doku lëw hni hna; ²⁴ bare Yesu, kabi nkod soŷe kantëm, nke asëna wasadëha avë kantëm. ²⁵ Soŷe umë ye kod pehëtëhni dol gë kantëm vële fëŷadëha Wënu ŷa paŷ g'umë. Kabi uwám lewu ŷa pudina, nkod soŷe kantëm njëfanëhni.

²⁶ Aki Yesu ye asëna wasadëha ale rëfëkëfu ŷa: afacah, dënt këm, ale wok menëna, ale fitik gë vëwen va, ale hayëndik yaŷ cëp ambin. ²⁷ Balëlahna njëfahn fac-wo-fac wasadëha, had vësankaf vësëna wasadëha vëyëntaŵ ka, ten soŷe wameh wadëwu, tac soŷe wameh bulunda ŷa ntik rac hwënta ryampo fo gë yëdëhna dëwu ŷa dënk do rac gwër nke soŷe kantëm. ²⁸ Sariya ŷa tëhna këhni vësankaf vësëna wasadëha fagant vahnë vële hihnëk; bare ale ntik Wën asëna wasadëha asankaf g'ikwëry nte rëfidëha sariya ŷa, Aju ŷa dënk ye, apadënik soŷe kantëm.

8

Yesu, asankaf vësëna wasadëha fu

¹ Wëlin ile ŷak nëfak ŷa hn'ile ŷadëfun hnësëfu ŷa: iŷi sifa asëna wasadëha asankaf hwëhnayinek. Ntaŷak mbin hna, farëhw tinki Wën hwëhn fanka hna. ² Ntid' doku lëwu ŷa hn'ile cëvak hna, hn'usank paryi nte kahnëndëk Ahwëhn a, gena gë wëbák vahnë.

³ Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnayik soŷe njëfahnënd wayëf ŷa gë wasadëha vahnë; afo alëw fu ŷa fëna kwëhna ile njëfahnëd. ⁴ Age Këris nkal hna nkokënd, gekëndina asëna wasadëha, kabi nkeni vësëna vële yëdëfahnëd wayëf had gante tëyëk sariya Moyis ka. ⁵ Usank le ndokujëhnëdëni ŷa iwëntëlënta do cën usank vë ambin ŷa ye. Ante ñadëho Moyis pëgw yëry sank ŷa, Wënu ŷa pëyaka: «Yëkëry, ntidu fop had gante nke sifa vële rufiru kuŷ vi.»[✧] ⁶ Bare gaki, doku le nuŷak Yesu ŷa cëpëk doku lëw hni ŷa, kabi umë ye arëkëtëlehn kwëtëla nte lëbëk d'us nëntaŵ ŷa, nte hahnëndik hnë ile ntëhnekëhniwo Wën ntid' ŷa kabi rac lëbëk fop. Bare gaki, ile ntehnëk Wën ntid' ŷa fecek. Rac lik doku asëna wasadëha le nuŷak Këris ŷa cëpëk fop waŷëntaŵ ŷa had gante nke ikwëtëla, le nke Këris arëkëtëlehn hna, nte lëbëk ndënkwëryënkŷ ŷa.

⁷ Age kwëtëla ndënkwëryënkŷ ŷa kwëhna këndina ile keyande, balakëndilëfuhna nëmpëti gë haŷary. ⁸ Bare soŷe walënt bulunda lëwu ŷa keyahnëdëhëhni Wënu ŷa do ntehn: «Ami Ahwëhn a ntehnëbu:
«Wafac ŷa nkejëk hn'ile ntidëfu kwëtëla kasëk
gë bulunda Isërayel ŷa

do gë bulunda Yudfa ÿa.

⁹ Gedîna had kwëtëla
nte libuho ña gë warëm hni
fac le hnufibuhëhniwo ÿa
yiryeryëwëhni ñawët nkal mbë Esipët ña.

Kabi vëlënëna
kwëtëla mën ña,
ami fëna tavëbuhëhni.»

¹⁰ Ahwëhn a nkwënëk:
«Wëlin kwëtëla nte hwëtëlahnëdëfun
gë bulunda Isërayel ÿa
ga ndëcëk wafac warac;
kwëtëdëfu sariya mën ÿa
hnë vinahan vidëw hni hna
do kerëdëfu hnë vintaŵary vidëw hni hna.

Nkedëfu Wën hudëw hni,
do nkedëni bulunda mën.
¹¹ Ahnë bokëdîna karanj a avë yalëntaŵ
ma aÿëntaŵu, ntehn: “Yëtëryehna Ahwëhn a!”
kabi fop njëtëdëniho,
pëgw vutoy hafo vëhnaÿah.

¹² Tavëhnëdëfuhëhni ile ntidëni wok catëna ÿa
do bokëda ryënkwëtaŵ wameh wadëw hni ña.»*

¹³ Ante macëd Wënu ña inji kwëtëla «kasëk», ntik ndënkwëryënkŵ ña
goryeryëna nafa. Do ile sërëk ÿa do wok goryeryëna nafa ÿa, godîna.

9

Kwëtëla cër gë kasëk

¹ Kwëtëla ndënkwëryënkŵ ña kwëhnako wasariya gante tëfëka
njëfaniha Wënu ña do kwëhnako fëna hn'ile ñak cëvak nkal li. ² Usank wã
pëhwëtiko bambery; cape ndënkwëryënkŵ ña wacik Yëwã Sëvah, hn'ile
nkeho iyul walampu, tabali ÿa gë vamburu hwëhn sadëha ÿa per. ³ Tac,
hamëhni ipand dëndah kigëna hna nke cape higëna nte wacëde Yëwã
le Ýak Sëvak, ⁴ ile hwëhnako tabali hn'ile pëdëde iduf inji do ipër inji
sanu fo yehawo gë kwëni kwëtëla nte yehawo ipër inji sanu ña; hnë
umë peya sanu nte hwëtahnik mburu nte wacik man, gë ryoko Aron
nte hnëpëdëho ña do wëraka hn'ile kerik kwëtëla ña.* ⁵ Yanj kwëni hna
nkeniho wamëleka wante wacik waseruben wante rufahnëd Wënu ña
hnam nke. Kuvëniho g'icën vampaŵ vantëw hni va hn'ile tavëhnëdeho
wameh hna. Bare gena gaki tëfëka nkabahnî.

⁶ Ga pëhwëtik fop, vësëna wasadëha va tënkedëniho kwëlëkwël hnë
cape ndënkwëryënkŵ hna soje padënahneni doku lëw hni ÿa. ⁷ Bare,
hnë cape higëna hna, asëna wasadëha asankaf a fo rënkëd hnam hwënta
ryampo fo bëhn hna. Afo njo sat ntaŵ cënahñ sadëha soje wadënt
wadëwu ña gë wadënt bulunda ÿa wante ntini hara vëyëtëna. ⁸ Iyir
Ipacah ña tufahnëk aki nkaŵ nte rënkahnëde waÿëwã wasëvah hna
tufahnina, wati le nkok dihëtina usank ryënkwëryënkŵ wã. ⁹ Virac
rufahnëd ile ryëcëtaf gaki ÿi. Wayëd gë wasadëha wale njëdadëniha

* 8:12 8.12: Seremi 31.31-34 * 9:4 9.4: Icahn 16.13-15,31

Wën kodîna pacën hakili vële yijêf cëmbëniha koyëna va. ¹⁰ Wasariya soje mbahn fo ye: virokëtök, visece, do igwiyëta wëbák ge wakwer. Vëyin fop nkoç hafo Wënu ña nkwëcët.

Sadëha Këris ÿa

¹¹ Bare Këris njijëk had asëna wasadëha asankaf viyivah vile rëk yijëk vi. Njijëk paß g'usank ile ÿak fadëk do lëbëka nafa ÿëntaŵ ña do le nkok dina vák ahnë. Umë fëhnëtanëk kwëhnëna duniya le liyik ÿi. ¹² Gena gë sat va wahotohn gë vuñihni, bare gë sat lëwu ŵa dënk tënkahnëk hwënta ryampo fo hnë wayëŵa wasëvah hna, do nuñahnëkëfu ipëh soje kantëhm. ¹³ Kabi ge sat wahotohn ŵa, wëdahnï ña nte cëlëvini vahnë va ma iðëhn yank nte pihini vële ronkëk va pacënëdëhëhni vimbahn va, ¹⁴ wahwënta wayëhw ga sat Këris ÿa ntëbëk rac! Këris, paß g'Iyir kwëhn kantëm ña, njëdëhna umë dënk gë Wën had sadëha le wok kwëhnana dahëse wëh, pacënëd hakili lëw fu ÿa danko vantiyëhn fu antë njofu g'icëm soje njohalahninëhna Wën hunte wok cëmëdîna.

¹⁵ Wëlin ile nkehahnëk Këris, umë fo, arëkëtëlehn fagant fu gë kwëtëla kasëk ña, d'anko vële macëk Wën va nuñani ntëw vë kantëm nte ntehnëk njëfadëhëhni vëlëwu va. Icëm ile valëkëfu ÿa ntiyak. Icëm ntëwu ña pehëtëkëhni vahnë va wameh wante ntini wati kwëtëla ndënkwëryënkwa ña.

¹⁶ Hn'ile-wo-le nke wanës watëkwa hna tëfëka tufahni ale liyëhnëk a cëmëk. ¹⁷ Wanës watëkwa ña mawik-wo hara icëm liyak; kwëhnana fanka age ahwëhnu ÿa cëmëna. ¹⁸ Tac fëna akwëtëla ndënkwëryënkwa ña dënk cëbilohna bi hara turina gë sat. ¹⁹ Moyis pëyakëhniŵo ten fop bulunda ÿa vakwëda va fop hnë sariya hna. Tac nufëk sat vuni va gë wahotohn ŵa, gë wënka, gë fani atëh nte wacik isop, gë wuñahn ife wante vëntënik. Cëlëvëk kayëte sariya ña do fop bulunda ÿa ²⁰ do ntehnatënd: «Iÿin ye sat kwëtëla nte ntehnëku Wënu ña alënënu.»^{*} ²¹ Moyis cëlëvëko fëna gë sat sank ŵa do fop viyë vile valëtahnik soje wasadëha gë wayëfa vahnë. ²² Gante nke sariya ka, viyë viyabäh gë sat pacënëde, do wameh ña tavëhndëde afo ge sat rurayik. ²³ Koyëna tëfëka pacëni viwëntëlënta vile ye ambin va gë wasadëha bare tëfëka vile ye ambin va dënk pacëni gë wasadëha wale ÿak fecëk.

Itënk Këris g'ambin

²⁴ Këris tënkëna hnë wayëŵa wasëvah wale ntini vahnë, wale ye wëntëlënta wavë paryi ŵa. Hnë mbin hna dënk tënkëk, hn'ile tufëhna gaki haryënkwa Wënu ña soje lëw fu. ²⁵ Do tënkëna njëdëhna umë dënk wahwënta wayabäh, had asëna wasadëha asankaf ale rënkëd bëhn-wo-bëhn hnë ÿëŵa le Ñak Cëvak hna gë sat le wok gena lëwu. ²⁶ Ge gena umë, tëfakëndëha korot wahwënta wayabäh kobëri wapëgwala duniya hna. Toña ÿa, gaki karyëtajëk hwënta ryampo fo, wapuya wati hna, soje tëkwehn wameh ña gë yëdëhna dëwu ña had sadëha. ²⁷ Fop vahnë vi tëfëkëhni cëmëni hwënta ryampo fo, do kitiñëhni Wënu ña. ²⁸ Koyëna fëna, Këris ÿa njëdahnik sadëha hwënta ryampo fo soje ntiñët wameh vahnë. Mbokëf karyëtaj higëna, gena mbok ntiñët wameh, bare pehëtëhni vële hnapëdëha g'iduñëna këm.

^{*} 9:20 9:20: Icahn 24.8

10

Sadëha rymboli le fehëtëd

¹ Sariya Moysis ja cën viferën vile yejêk vi fo ye; gena paryi viyê virac. Soje rac wasadëha wale yëdahnëde bëhn-wo-bëhn wã, wale ye kwëlëkwël warac fo wã, mëkëdina padën ipacën vële fëjadëha Wën va. ² Age vële yëdadëha iyi sifa wasadëha Wënu ja pacënakëndeni soje kantëm wameh wadëw hni ja, vëvokakëndina ndëñëni soje wameh wadëw hni ja, do vëvokakëndina cënani sadëha soje wameh ja. ³ Bare bëhn-wo-bëhn, waïi wasadëha ryënkwëtehndëhëhni vahnë va wameh wadëw hni ja, ⁴ kabi sat wëdahni ja gë wahotohn wã kodina ntihtë wameh ja.

⁵ Soje rac, ante tënkëk Këris duniya hna, ntehnëk:

«Ñalihna wasadëha do wayëd,
bare ntinëhneruho mbahn.

⁶ Nëjahnëlihna sadëha wulaw wale fëdik cëna sadëha hna do wasadëha soje wameh ja.

⁷ Tac ntehnëbu: “Wëli, Wën mën, njijëbu ami dënk, soje liwu iña hu ja, gante kerik ka pañare mën ja hnë Kayëte Pacah hna.”✠

⁸ Më ntehnëk ten: «Ñalihna do nëjahnëlihna wasadëha, la wayëd, la wulaw wale fëdik cëna sadëha hna, la sadëha soje wameh ja.» Bare waïi wasadëha cënayik gante ntehnëk sariya ka. ⁹ Do mbok nkwën: «Wëli, Wën mën, njijëbu ami dënk, liwu ile yadu ja.» Ntihtëk ryënkwëryënkwa ja soje kahnëndahn higëna ja. ¹⁰ Yesu Këris ntik iña Wënu ja; njëdahnëk mbahn dëwu ja hwënta ryampo soje fop, do aki pacëninëkëfu wameh ja.

¹¹ Asëna wasadëha-wo kahnëd fac-wo-fac soje doku lëwu ya; njëdahnëd kwëlëkwël wasadëha warac fo, wante wok kodina ntihtë muk wameh ja. ¹² Bare Këris njëdahnëk sadëha ryampo fo soje wameh ja, do rac soje kantëm, tac ntañak farëhw Wën hna. ¹³ Kobëri wati rac, napëd Wënu ja këfëhni vëyëw vëlëwu va haryënkwa lëwu.✠ ¹⁴ Gë sadëha ryampo ntik nkeni vahnë vëfadah soje kantëm vële ye nkañ pacën.

¹⁵ Rac ye ile cedeyahnëdëhëfu Iyir Ipacah ja, umë fëna. Ntehnëk ten:

¹⁶ «Ahwëhn a pëyahnëk: “Wëlin akwëtëla nte hwëtëlahndëfëfun gë vëhni hnë wafac wale yejêk, kwëtëdëfu wasariya mën hnë wasakahn walëw hni hna do kerëdëfu vinahan vidëw hni hna.”»

¹⁷ Nkwëhëk fëna:

«Bokëda ryënkwëtawu wameh wadëw hni ja g'ile nkoni vëlënëhëna sariya ja.»✠

¹⁸ Age itavëhn wameh ja nkehëhna bokëdëna ntiyi sadëha soje wameh.

Pëjanëfuna Wënu ja

¹⁹ Vëyënta mën, aki, gë sat Yesu ja kodën tënkin g'idëkëna hnë waÿëwa wasëvah hna. ²⁰ Pidëtehndëkëfu nkañ kasëk nte yiryeryëd g'uwám pañ g'ipand dëndah nte ye rënka hna, rac ye mbahn ntëwu ja dënk. ²¹ Kwëhnayinëka asëna wasadëha asankaf ale hwëtik nkaf cery Wën hna.

22 Awa, pëjanëfuna Wënu ña gë ntaŵary catah do g'ikwëtahn padah, g'idëñ soñe wameh wadëw fu ña pacënik do g'imbahn nte yaryik gë wënka wapacah. 23 Njawëñëñëfu d'us tama nte sedeyanden ña, kabi Wënu ña nkok kahnënda hnë ile ntehnëkëfu hna. 24 Yëkëñëfu d'us hak tëtëka kamëña'yëhnëlin d'anko tufahnin inahn do ntiyin ufërën. 25 Antë tavin vambara vantëw fu va had gante tøk ntindëni vëryampo. Hali! Kamëña'yëhnëñëñëfu do fëna gë hawary ante nufun pëñajëd Fac Ahwëhn a.

26 Ge nkoyihñëk menënden wakwëhna mpër njëtaten toña ña, sadëha ile hoð ntihtë wameh watac godina. 27 Ile wojëdëhëfu ña napin g'untakah kiti Wënu ña do hwëdëh hucankaf hunte vëvend vëyëw vëlëwu va. 28 Ale wok mawëhnëna sariya Moyis ña ndawik kayëhnahn këm ge nkeni vëhi ma vërar vële sedeyahnëk idënt ntëwu ña. 29 Ale yafëka Aju Wënu ña tëtëka uhorot ule hambëk ntëbi ryënkweyënkwe ñi, umë ale yafëk sat kwëtëla nte pacënahnik ña, do yewëk Iyir nte ye hayalin ipërena. 30 Anjëtineka ale lehnëk a: «Ami hwëhnëk igwëcan ña! Ami sosëd», do lehnëk kat: «Ahwëhn a hitinjëd bulunda lëwu ña». 31 Age Wën hukantëm ña pëlaka ahnë, antakëmak d'us!

32 Dënkweyëryin wafac waryënkweyënkwe wã, nte nuñarunëho humpen Wën hunte fehnëkuno ha: akorotërunëho d'us, mëkarunëho wët hambah. 33 Mpëd ampëd njewëderunëho do ntiyirunëho këm fo tase bulunda fop, mpëd ampëd ankentahnirun uhorot ale liyiko koyëna ña. 34 Korotëntirun had cëdarirun wühñë fëna do, wati nte tebirun viyë hun va mawërun gë hnatah, kabi njëtërun kwëhnarun hnapul le fecëk do vëyëd kwëlëkwël. 35 Awa, antë aravu itama hun ña: kwëhnak buña sankaf. 36 Iduñëna valëku d'anko aliahnu ile ñad Wënu ña tac nuñadun ile ntehnëku ña. 37 Ha, akerik hnë Vikerëh hna:

«Hnë wati ryoy,
ale yijëd ña ani nkeð, biyëdina.

38 Ale satëk g'ikwëtahn nkoð kwëlëkwël,
bare ge mbokak kamëhni, nëñjëd'ilo hna g'umë.»

39 Geñilëñëhna vële vokað hamëhni do vëvehñëde. Vële hwëtahnëk yeyihñëk, do pehetëdëñëhëfu.

11

Anti'yëhn Ikwëtahn

1 Ye ga ye ikwëtahn ña? Umë fëhnëtanëd tamarun nuñadun ile hnapëdun ña, tamahnërun paryi ile worun nudiluhna. 2 Soñe ikwëtahn vacërakëlo va, Wënu ña nësëk wapërën pañare lëw hni.

3 G'ikwëtahn ña, njëtinek Wënu ña, gë wanës wadëwu ña, ntik duniya ñi, aki vile hnuðen vi watik hnë vile woyik nuðena.

4 G'ikwëtahn ña, Abel cënaka Wënu ña sadëha fërën ile lëbëk va Kaÿe ña. Soñe rac, nuñak ucedëya nte lehnëk acatëk, do Wënu ña nësëk wapërën pañare uyëd lëwu wã. G'ikwëtahn ña, Abel nkok nësënd lakënde gante cëmëk ki.

5 G'ikwëtahn ña, Enok nufik antë njët cëm inja do bokina nuyi, kabi Wënu ña nufëka; ani gë nufahnënda ña, nuñako ucedëya Wënu ña

nēḡahnēka g'umē. ⁶ Do ahnē kodfina nēḡahna gē Wēnu ḡa ge kwēhnana ikwētahn. Ale fēḡadēha Wēnu ḡa tēfēka kwētahn iḡin: Wēnu ḡa nke do mbuḡadēhēhni vēle yēkēlehnēdēha va.

⁷ G'ikwētahn ḡa, Nowe ntik sisikulu ḡa soḡe pehētahn tere lēwu ḡa. Ntakēkawo gē Wēn ḡa ante nḡētēndanēkawo ile woko nuyina ten ḡa. Koyēna Nowe tufahnēk d'uniḡa ḡa tēfēka mbēv do tac umē ye ale lēwēd' usatah ule hnuḡade soḡe ikwētahn. ⁸

G'ikwētahn ḡa, Abēraham mawēhnēk imac iḡa do nḡik cape nkal nte rēfēka nuḡa had ntēw ḡa, do nḡiko hara yētēna bi ne nḡid. ⁹ G'ikwētahn ḡa, ḡēwēko had ahneh hnē nkal nte ntehnēkawo Wēn nḡēdadēha. Ntēdēniho hnē wasank, umē gē Isak gē Sakob, vēhni vēle ntehnēko Wēn nḡēdadēhēhni ile nḡēdadēha Abēraham ḡa. ¹⁰ Kabi Abēraham napēdēho nkol nte yēryik hn'ile nḡawēk d'us, nte nḡjēryēk Wēnu ḡa dēnk had gante ḡad ka. ¹¹

G'ikwētahn ḡa Abēraham g'asēvalu Sara mēkēniho nuḡaniha fatah, mama ndēcahnēkēhniwo wabēhn ḡa do Sara mēkēna nag. Apac-ahnēkawo Wēnu ḡa ntid' ile ntehnēkawo ḡa. ¹² Aki pēḡw asan aryampo fo, ale rēk tēkēk cēm iḡa, nagēhni kore wahnēnk had wahol hnē ambin, ma had nkērēyal mbē tēfary wov. ¹³

Hnē ikwētahn hna, acēmēni vēhni fop, hara vēhnuḡana ile ntehnēkēhniwo Wēnu ḡa nḡēdadēhēhni ḡa, bare nuni ḡaḡēt do natēkēhniwo, pēyahneni vēhni dēnk vēhneh do vēyas nkeni hnē d'uniḡa li. ¹⁴ Vēle hnēsēd' koyēna va tufahnēni wapacēk nkal nḡēkēlehnadēni soḡe lēw hni. ¹⁵ Age rēkakēndēniho nahandēni hn'ile matiniho hna, nuḡakēndēniho wati le mbokahnēdēni hnam. ¹⁶ Bare, nkal nte yak nēfak nḡēkēlehnēdēniho, nkal mbē g'ambin. Soḡe umē ye Wēnu ḡa cēfēhnēlahna maci Wēn hudēw hni; akēbēnanēkēhni nkol. ¹⁷

G'ikwētahn ḡa, Abēraham, kēbēnako nḡēfahna aju Isak sadēha nte nḡēkēhnahnēkawo Wēnu ḡa. Abēraham, ale ntehnēk Wēn nḡēdad' iḡē, kēbēnako nḡēfahna aju ryamboli ḡa. ¹⁸ Soḡe lēwu ḡa ntehnēka Wēnu ḡa: «Gē Isak nuḡaduhēhni vutah vunte lehnēmi yēdadēmīni va.» ¹⁹ Bare nahadēho, lakēnde aju cēm, Wēnu ḡa mēkēd' mbēhnēdana; Wēnu ḡa mbēsaka aju ḡa, had ale vēhnik do rac ye dahēse ile yijēd' ḡi. ²⁰

G'ikwētahn ḡa, Isak ndēwakēhni Sakob gē Esawu soḡe ile yijēd' ḡa. ²¹

G'ikwētahn ḡa, Sakob, nte ḡadēho cēm ḡa, ndēwakēhni fop vutah Yosef va. Ryoko lēwu ḡa ḡayēlahnēko do cēmba Wēnu ḡa. ²²

G'ikwētahn ḡa, Yosef, ga pēḡako g'icēm, nēsēko soḡe icahn bulunda Isērayel ḡa Esipēt hna do nkabahn paḡare waḡēc walēwu wā. ²³

G'ikwētahn ḡa, rēmu gē hnēmu Moyis coḡēnihawo wadepera watar nte nagiko ḡa, kabi nuniho igwam fatah fa do dakēlēliwōhna gē sariya ahnaw' a. ²⁴

G'ikwētahn ḡa, Moyis, ga nayēk, koḡahnēko antē nko macēnde fatah aryaga Farawō ḡa. ²⁵ Atēhnako korotēnti ndampo fo gē bulunda Wēnu ḡa g'ile nkef hnē uhnatah wameh ile wok biḡēd'fina. ²⁶ Nahadēho ge

☆ **11:5** 11.5: Wapēḡwala 5.24 ☆ **11:7** 11.7: Wapēḡwala 6.13-22 ☆ **11:10** 11.10: Wapēḡwala 12.1-5; 23.4; 35.12,27 ☆ **11:11** 11.11: Wapēḡwala 18.11-14; 21.2 ☆ **11:12** 11.12: Wapēḡwala 22.17 ☆ **11:18** 11.18: Wapēḡwala 21.12 ☆ **11:19** 11.19: Wapēḡwala 22.1-10 ☆ **11:20** 11.20: Wapēḡwala 27.27-29 ☆ **11:21** 11.21: Wapēḡwala 27.39-40 ☆ **11:22** 11.22: Wapēḡwala 50.24-25; Icahn 13.19 ☆ **11:23** 11.23: Icahn 2.1-2 ☆ **11:25** 11.25: Icahn 2.11-15

ñeŵik had Këris, rac fecek gë hnapul Esipët ŷa fop, kabi vinkër vidëŵu va ile mbuñadë ŷa fo nudëho. ²⁷ G'ikwëtahn ŷa, kërënako Esipët hna hara dakëlana g'intavah ahnaŵ a do nkoko kahnënda had asan ale hnuďëha Wën hunte wok nudena ŷa. ²⁸ G'ikwëtahn ŷa, ntiŷehnëk Pak ŷa do cëlëven sat ŷa warëna vacery hna đanko Avëvëhn a antë ñakëhni vutah vucan vundënkŵëryënkŵ vëva Isërayel va.*

²⁹ G'ikwëtahn ŷa, bulunda Isërayel ŷa ndanëtako wov vëntah ŷa had nkal kankah; vëvë Esipët va, nte njëbajëniho ŷa, kohnëkëhniwo wënka ŷa.*

³⁰ G'ikwëtahn ŷa, vëva Isërayel va nkwayaniho wafac mbëďf gë wahi kece Seriko ŷa do njoko.*

³¹ G'ikwëtahn ŷa, Rahab ale wafac a, cëmëntina gë vële wëŷëhnëkawo Wën va, kabi njotoŷehnëkëhniwo yam fo vëyëkëthëna vëva Isërayel va.*

³² Do ye hoďëfu hnësu kat? Wati ŷa nkojëďëho soŷe hnësaŷnu woĶa Sedëŵo gë Barak gë Samëson gë Sefëte gë David gë Samiyel do gë wakila wakaŵary. ³³ G'ikwëtahn ŷa, vëhni mëkëni wahnaŵ ŵa, ntiŷehnëni usatah, nuŷani ile ntehnëko Wënu ŷa ntiď, ñabëni waŵës wabëšëhn, ³⁴ ndipehnëni fanka hwëďëh fa, pehëni yëkan sëlame ŷa, kihnëniho bare njawëñeni, ntačkëmaniho wët hna, ntanihëhni wasoďadë wahneh ŵa.

³⁵ G'ikwëtahn ŷa, vësëval va mbësayinihëhni vësëm vëlëŵ hni va paĶ g'ibëhn ŷa. Vëryampo koroteŷehniho hafo cëm hna, aŷwëŷëni pehët ŷa đanko tëkëntahnini hnë bëhn nte fecek hna. ³⁶ Vëryampo fëna mëkani waryas do idaf gë wus, vëŷëntaŵ va ñabiniho do ntonjëni gë kaso. ³⁷ Andawini gë wëraka, acapini gë haha; acëmëni gë wataŵ wasëlame; njasarëďëniho cudatëni vacuď wayand wape gë wahnankal, akaŷëhnëniho, koroteŷehniho, ntiyiniho këm fo; ³⁸ đuniŷa ŷa tëfëlana iŷi sifa vahnë! Anjasarëďëniho gë wula do gë wahuŷ, hnë wakary do vankëď vambë nkal.

³⁹ Vëhni fop, mama nuŷani ucedëya përen soŷe ikwëtahn đëŵ hni ŷa, vëhnuŷana ile ntehniniho nuŷadëni ŷa. ⁴⁰ Kabi Wënu ŷa këbënanëkëfu ile ŷak fecek, tëfakilahna padëhnini hamehni fu.

12

Wënu ŷa Rëm fu ŷa

¹ Aki, kabi iŷi kore waseďë wasankaf kwërënihëfu, dihëtanëfu, fuhnë fëna, fop vile lënëk vi do wameh wante wëmaŷëhnëďëhëfu njihahnin haryënkŵ nji! Kamënanëfu nkaryin igary nte hwëtëhninëkëfu ŷa.

² Yëkëndëñëfuna Yesu, umë ale ye hayalin ikwëtahn ŷa do fadëñëď rac. Nduñënak korot kërëwa hna hara yëkëna usëfëhnah soŷe uhnatah ule kwëtëhniko ŵa, do gaki, ntaňak farëhw Wën hna. ³ Ha, naharyëndëna Yesu đanko imbër ŷa g'icilëta ŷa antë mëku. Vëŷën va ñëŵënihawo, bare nduñënak hnë fop.

⁴ Hnë imëтары hun wameh hna, cëvehnëluhna ten sat lëŵ hun.

⁵ Ndënkŵërun bi uhnira ule njëďaku Wënu ŷa had vutah vuntëŵu:

«Ajë mën, age Ahwëhn a kwëďëki, kwëtëry hakili!
antë asilëta age curëďëhi!

⁶ Kabi Ahwëhn a kwëďëďëha ale ŷahnëk a,

* 11:28 11.28: Icahn 12.1-42 * 11:29 11.29: Icahn 14.21-31 * 11:30 11.30: Yosuwe 6.1-20

* 11:31 11.31: Yosuwe 2.1-23

ndafēdēha ale njavētēk had aju.»[☆]

⁷ Soṇe ahwēdahniwu tēfēka aryuñēnawu hnē wahorot hna. Wēnu ṇa pabēdēhu had vijē. Nke bi ajē ale nkok kwēdēdina rēm ŷa? ⁸ Age kwēdīlūhna had gante kwēdīni fop vutah vuntēwu va, vutah inca yerun gena vijē paryi. ⁹ Nuṷayinēkēhni warēm nkal li soṇe kwēdēnihēfu, do ntēnēnēkēhni. Tēfēlēfuhna bi mavēhnhinēhna g'ahawāry Rēm wayir wā nuṷahnin uwām wā? ¹⁰ Warēm fu soṇe wati kwēdēnihēfu, gante nke vinahan vidēw hni ka. Bare Wēnu ṇa, soṇe uhnēfak lēw fu ŷa, kwēdēdēhēfu dānko nketahninēfu fuhnē fēna hnē ufacah lēwu hna. ¹¹ Paryi, wati nte kwēdēderu ṇa, nēṅdēdīlūhna, bare njiwēhnhēdu. Bare ge ndēcēk rac, vāle hnuṷad uwi sifa kwēda do lid gante tēfēka ka nuṷadēni usatah gē yam ŷa.

¹² Soṇe rac, njawēnēryin wēbāk hun wante vērak ṇi do waho hun wale valēd wī! ¹³ «Soṇe wakwēr hun ṇa, ndiryin vankaw vacatah,»[☆] dānko vēreyah va antē teyēni g'ahawāry bare njērēni.

Uhnira vēle wok vēhwētahnēna

¹⁴ Yēkēlehnēryin ayewu yam gē vahnē va fop, do ayewu vēfacah; ufacah kēm ahnē nudīlahna Wēnu ṇa. ¹⁵ Kwētēryin hakili, ahnē antē tak ipērēna Wēnu ṇa, antē pēhn nkahn gunkah nte waṷēmpaṷehnhēd bulunda ŷa gē wanto wadēwu ṇa. ¹⁶ Antē nkeni vēle lid ndakēntal meh ma vēle yafēk ile sēvak ŷa, had Esawu, umē ale, soṇe hnēhēt ryampo fo, wafēk carani ntēwu ṇa. ¹⁷ Njētērun dūs, ga ndēcēk rac, ante ṇādēho nuṷa dēwara le rēfēkawo nuṷa vēhni rēmu hna, acañētayiko. Nuṷalohna fere nkwēcētahn ile ntiko ṇa, lakēnde gante njēkēlehnēko gē wako ki.[☆]

¹⁸ Pēṇaluhna kuṇ nte hoḏe ṇaki had bulunda Isērayel. Nuni hnam, Kuṇ Sinayi, hwēdēh hunje hēvēd, umēhwēry ucamah, vīnar vēmēhwēryah, gē sēl sankaf. ¹⁹ Nkwēryēni kopa lēnkwa, do kopa wanēs. Bulunda Isērayel le wēryēko iṷi kopa ŷa muntani antē mbok nēsēhnhēni iṷi kopa. ²⁰ Vēwēkana iṷi sariya: «Ale ŷakēk iṇi kuṇ, lakēnde nke intaw, ndawēde gē wēraka.»[☆] ²¹ Ile hnuḏeho ŷa ntakēmako hafo Moyis ntehn: «Antakēko do mbalēdēfu.»[☆]

²² Bare Kuṇ Siṷo* ṇa fēṇarun do gē nkol Wēn hunte wok cēmēdina, Yerusalem mbē ambin gē mbara wawuli wamēleka wadēwu wale natēk. ²³ Pēṇarun hn'ile mbarēpēlēni vutah Wēn vēle ryēnkwiṷ hṇagik do herik wamac ambin hna. Pēṇarunēha Wēnu ṇa, ale hitinēd duniṷa ṷi fop. Pēṇarunēhēni wayir vahnē vēsatah vēle fadēnik. ²⁴ Pēṇarunēha Yesu, ale ye arēkētēlehn yēbēlan Wēnu ṇa gē fuhnē soṇe cēbahn kwētēla kasēk, do pēṇarun sat le sēlēvik ŷa nēsēd ile fecek g'iva Abel ŷa.[☆]

²⁵ Kwētēryin hakili soṇe antē aṷēṷu ahnēpaṷuna ale hnēsēd a! Nirakēhniwō bulunda Isērayel ŷa, bare ṇwēyēni vēhnēpadīlahna, vēfehēlohna uhorot ulē rēfēkēhni wā. Do fuhnē, pēhēdēlēnhēna g'ahawāry ge niyahnihnēka ale hniraḏēhēfu ambin hna. ²⁶ Kobēri ṇa, kopa lēwu ŷa mbalehnēko nkal iṇi. Dol, ntehnēkēfu waṇi: «Hwēnta ryampo kat mbokēdēfu valehnu gena nkal iṇi fo bare ambin ṇi fēna.»[☆] ²⁷ Waṇi wanēs «hwēnta ryampo kat» fēhnhētānēk viṷē vile ṷahanik vi,

[☆] 12:6 12.6: Wanira 3.11-12 [☆] 12:13 12.13: Wanira 4.26 [☆] 12:17 12.17: Wapēgwala 25.29-34;

27.30-40 [☆] 12:20 12.20: Icahn 19.12-13 [☆] 12:21 12.21: Divēta Sariya 9.19 ^{*} 12:22 12.22

Siṷo fakun ye Yerusalem hna hn'ile nke Cery Wēn Cankaf hna. [☆] 12:24 12.24: Wapēgwala 4.10

[☆] 12:26 12.26: Ase 2.6

hode mbalehni vi godina đanko nkohahn viyë vile wok kodena mbalehni vi.

²⁸ Koyëna, kabi nuyaçen inaw nte wok kodena mbalehni, camehnëñëfuna Wënu ña do đokunëhnëñëfuna gante nëñjëđëha ka, g'untënah do g'untakah. ²⁹ Kabi Wën fu ha hwëđëh hunte vēvehnëđ ye.

13

Nkeya nte nëñjëđëha Wën

¹ Goryin aḡahnëlu gë vēyënta hun va. ² Antë aryënkwu yotoyëhn vēhneh va, kabi vēryampo, ge ntini rac, njotoyëhnëñihëhni wamëleka ña hara vēyëtëna. ³ Dënkwëtaryinëhni vēle sëđik va, had wuhñë fëna cëđaryirun gë vēhni, do gë vēle horotëntëde va fëna, kabi wuhñë fëna, kwëhñarun mbahn.

⁴ Vahnë va fop tēfëkëhni ntënëni iñël ña do ipad vēle yëlëlek va fëna pac. Wënu ña kitinjëđëhëhni vēle lif ndakëntal meh gë vēsan vēyëlah ma vēsëval vēyëlik vēle yëkëlehnëđëhëhni vēhawary.

⁵ Antë inahñ koryi ña ndënkwary vanjasa hun va; natëryiwu g'ile hwëhñarun ya, kabi Wënu ña ntehnëk umë dënk:

«Hali, tavëđila,
dënkwëđila!»*

⁶ Soṅe umë ye kodën nësin gë tama:

«Ahwëhn a yijëđ ndemawo, ñoñ dakëđilohna.

Ye kodëni ntiniho vahnë va?»*

⁷ Dënkwëtaryinëhni vēle yenëhnëkuno haryënkwa, fëyakuno wanës Wënu ña. Naharyin gante nkeniho ka do vile watik hnë uwám lëw hni hna do tēfëtalehnëryin ikwëtahn ntëw hni ña. ⁸ Yesu Këris arac fo ye yëhno gë dol, do nkod koyëna kantëm.

⁹ Antë aravu arokayiwu gë fop wasifa vakarëña vanëmpëlah. Njivëk vambery va njawëñëfuna g'ipërëna Wënu ña; fare sariya soṅe uryav wa ndemadilihna vēle rëfëđëha va. ¹⁰ Kwëhñayihñëk hn'ile cënade sadëha, do vēsëna vēle ryokunjëđ sank hna tēfëlihna tokëni ile watik hnam ya.

¹¹ Ani, asëna wasađëha asankaf yojëđ sat wulaw hnë wayëwa wasëvah hna soṅe tavëhn wameh ña, do vimbahn wulaw warac pëđëde kamëhni ryaha hna. ¹² Soṅe rac ye Yesu fëna cëmëk kamëhni nkol hna, đanko pacënahñ bulunda ya gë sat lëwu ya dënk. ¹³ Awa, cahñëfuna pankëlin g'umë hamëhni ryaha hna, do đibëñëfu usëfënahñ rymapo fo g'umë.

¹⁴ Kabi kwëhñayilëñëhna gëđ ani nkol nte viyëđ kwëlëkwël; nte yijëđ ña yëkëlehnëđen.

¹⁵ Pađ gë Yesu, yëđanëfuna Wënu ña kwëlëkwël icëmb had sadëha, umë fëhnëtanëk wanës vēle yavëtëđëha g'Ahwëhn. ¹⁶ Antë aryënkwu idi ufërën wã gë cahë ile hwëhñarun ya, wëli sadëha le hnëñjëđëha Wënu ña. ¹⁷ Mawëhñëryinëhni vēvë haryënkwa hun va do dënëñëryinëhni. Njëkadëni vintaḡaryun hun nketëni vahnë vēle rëfëka tēfëtanëñiha Wënu ña đoku lëw hni ya. Tac, age mawëhñërunëhëhni, ntidëni đoku lëw hni ya g'uhnatah, genëhnëđilihna idib, rac đemadiluhna.

¹⁸ Yëfaryindëna Wënu ña soṅe fu. Apacahnëkëfu ñoñ kwëhñalëfuhna ile heḡandebun. Njëkëlehnëđëfun lifu fop g'afërën. ¹⁹ Ile rëyëđëmu ntëbi ya ayëfawu đanko yiju ñap ýal hun.

Iyëfa gë simpaŷi

²⁰ Wën hwëhn yam ŷa kayëndëka fagant vësëm hna Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris, umë ale ye aheryëherya asankaf wape ŷa. Do sat sadëha lëwü ŷa nuŷanëkëfu kwëtëla nte viŷëcf soŷe kantëm. ²¹ Arabi uŷi Wën nti mëkin ntiyin fop ile fërënak d'anko padënin iŷa dëwü ŷa! Arabi nti hnë fuhnë, paŷ gë Yesu Këris, ile hnëŷëdëha ŷa! Cëmb iŷa nke gë Yesu Këris soŷe kantëm! Amina!

²² Vëyënta mën, tëyëdëmu, maŷeryin g'iduŷëna waji wanës wante hamënaŷëhnëd; yabena.

²³ Yëtëryin, aŷënta fu ŷa Timote tavik. Age nijjek ñap, njiryidëfun gë ami ayëkijiwu.

²⁴ Gaŷëryinëhni vëvë haryënk w hun va gë vëfacah va fop. Vëyënta fu vëvë Itali va nkayënihu.

²⁵ Arabi ipërëna Wënu ŷa nke gë wühnë fop!

Kayëte mba Sak Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu cery sali ña ntehnëk Sak, aheryu Yesu, herëhnëkëhni vële hwëtahnëk sampëk ðuniya li. Akerëk mpëd yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë wahi (50 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Hnë kayëte hna, wanira wayabah njëdahnéd gante nkehahnëdëni vële hwëtahnëk haryënk Wënu ña gë vëyëntaŵ va. Yëb le hnëfak ye iyï: «Ahnë ntehnëd mpëd: “Wëjë, kwëhnaru ikwëtahn, ami viyë vifëren lidëfu. Tufërye bi hak kodu ahwëhna ikwëtahn hara didila fëren! Ge ami ye, gë ile lidëfu ya tufëdëmi ikwëtahn mën inja.”»

Sak wëdahëse hnë uwám vë fac-ŵo-fac mbalëtahnëd soje karanahnëhni karañ nte wok dakëna nkwëry: Sisikulu, pahnac, hwëdëh.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: kwëtahn, vëyënta, sariya, iña ðuniya, hakili, hwëdëh, wameh, vëvetak/vëhaÿëhna, ryëw.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1)

Yaŵënarÿin hnë haÿëhna g'uvetak (1.2-11)

Ile watik hnë Wën gë ile wok matina hn'umë (1.12-3.18)

Iña ðuniya, iñëw Wën (4.1-17)

Unira vëvetak (5.1-6)

Duñëna gë iyëfa (5.7-20)

Simpaÿi

¹ Vëyënta mën, nkaÿëdëmu dus. Ami Sak, aryokunëhn Wën do gë Ahwëhn a Yesu Këris, herëhnëryidëhu, wuhnë, bulunda Wën le sampëk hnë ðuniya yi fop*.

Yaŵënarÿin

² Ntehnëdëmu, ge nkeðëhu sifa uryënah wã fop, pëlarÿin had uhnatah sankaf; ³ njëtërun, ge ikwëtahn hun ña njawënað hn'uryënah le yedëhu hna nkwënëdëhu kamëna ña. ⁴ Age kamëna hun ña padëk nkeðun vësatah dus, vëhwëhn wëh këm, do ñoñ gojëdiluhna.

⁵ Age ahnë hnë wuhnë nkojëka hakili ya, tëfëka tëya Wënu ña, do umë njëdadëha, kabi njëdadëhëhni vahné va fop gë uhwëhna nëf hara nahalehnëna. ⁶ Bare ahnë arac tëfëka tëy g'ikwëtahn Wën hara gwajëlehna, kabi ale wajëlehnak a gë ibonkëlo wënka wov nte matëndëk sël do peñëlehnëd gante-wo-gante mëntëlëni. ⁷ Sifa ahnë arac antë mbëra naha nuÿað iñë Ahwëhn hna. ⁸ Ale wajëlehnaf ye do kahnëndadina kwëlëkwël hn'ile ntid hna fop.

Haÿëhna g'uvetak

⁹ Arabi aÿënta mën ale haÿëhnëk a nata kabi matëndik haryënk Wën hna, ¹⁰ do avetak a nata ge Wënu ña ñoyëka. Ndëcëd gante caŵëd wapëtël ki. ¹¹ Ulav wã pëhnið, yakah lëwu wã hankënéd; ufëtël wã njof do idël

* **1:1** 1.1 Bulunda Wën le sampëk hnë ðuniya yi fop: Sak ntehnëk, vële rëfëdëha Ahwëhn a ye wahnëk pëhw gë wahi wavë Isërayel.

inja godina nkwam. Koyena nkeď soje avetak a fena, nambede fagant doku lewu hna.

Ile watik hne Wen ge ile wok matina hn'umē

¹² Mbetak ale hamenak hn'uryehnah hna, kabi ge mekak, nuɔad uwam user ule ntehnēk Wēn njedafēhēhni vele yahnēka va.

¹³ Ge ahnē njēkēhnahnik, antē ntehn Wēnu ɔa yēkēhnahnēdfēha, kabi Wēnu ɔa kodena njēkēhnahni menehni, do umē dēnk yēkēhnahnēdfina ahnē. ¹⁴ Ale-wo-le njēkēhnahnik ge mbēnakēfu do pēlayinēkēfu g'iña fu ɔa dēnk. ¹⁵ Tac iña ɔa nkeď had idonk asēval, do wēh nagēď; do ge wēh wa nayēk hafo pad, icēm nagēď.

¹⁶ Vēyēnta mēn, vele yahnēbu dūs, antē mpaɔēmpaɔawu: ¹⁷ fop uyēď yivah wā, fop buña wamah ya g'ambin matik; hne Wēnu le ye Rēm Wahumpen hna matik. Umē gwēcētadina had icēm nte pakētēlehnēď ulav. ¹⁸ Wēnu ɔa ntik naginēfu g'ahaɔary gē wanēs toña wadēwu ɔa, nkehahnin vēryēnkwerēyēnk wē hne ile ntik hna fop.

Idi wanēs Wēn

¹⁹ Vēyēnta mēn, vele yahnēbu dūs, tēfēku ayētu iɔin: ale-wo-le tēfēka njanc nēpa ɔa, bare antē njanc nēs inja do dav inja; ²⁰ kabi ntavah ahnē nagēďina le satēk haryēnk wē hna. ²¹ Soje mē ye, tavēryin fop ile ronkēnēď ya do gē fop le wēnēdfēha ahnē ya. Kacaryin g'uhnatah wanēs wante taɔwēk Wēn hne wuhnē ɔa, kabi kwēhna fanka soje pehēt vintaɔary hun va.

²² Antē nēɔu nēpaɔi fo, bare diryin le nēsēď ya, ge gena umē wuhnē dēnk rokaď vankaď hun va. ²³ Ale hnēpaď wanēs ɔa do didif ile nkwēryēď ya, nke had ale yēkaď hne njēka: ²⁴ ge puhnak yēka ɔa, njid do ndēnkweď taɔ gante nke ka. ²⁵ Bare ale fēcētaď gē yasery sariya satah le yēdafēhēfu ipēh ɔa, natēlahna soje nēpa tac ndēnk wē taɔ, bare ntid le nēsēď ya. Awa, ahnē arac nēdafēha hne ile ntid hna fop.

²⁶ Age ahnē ntiyahnēka Wēnu ɔa nēɔjēka gē umē do mēkēna pēla wēs lewu ya, tokak nkaf ntēwu ɔa dēnk: ile liyahnēka kwēhnana nafa. ²⁷ Wēlin ile hnēɔēdfēha dūs Wēnu ɔa, Rēm ya: ipaď vukēryēm gē vēsēval vele cēmaryēk vēsan hne uyiwēhna lēw hni hna do kehayi viyē vivē duniya vi antē tonkēnēfu.

2

Idēbēndēlehn vahn

¹ Vēyēnta mēn, wuhnē vele hwētahnēka Ahwēhn fu asēmbik a, Yesu Kēris, antē alēbēndēlehnēnduni vahnē va. ² Mēntēk had inɔi tēfēta: asan avetak, ale liyak anēnk sanu gē viyi wiwamah, njijēk hn'ile mbarērun hna do ahaɔēhna ale liyak viyē viwēh fēna njintēlehniji hne mbara tac. ³ Ge kacarunēha ale suďak viyi wiwamah aɔi do alehnuna: «Daɔary ani, laña lēnah li», do haɔēhna ntehnēdfunēha: «Wējē, gory ahahn» ma «Daɔary nkal li», ⁴ awa ge koyēna ntidun, ntēbēndēlehnēdfunēhēhni vahnē va do g'intawary meh kitijēdfunēhēhni.

⁵ Nēparyin, vēyēnta mēn, vele yahnēbu dūs: gena bi Wēnu ɔa tēhnakēhni vēhaɔēhna vēvē duniya vi soje mbetahnēni kwētahn hna do nuɔani sah Inaɔ nte ntehnēk njedafēhēhni vele yahnēka va.

⁶ Bare wuhnē, mbanēdfunēhēhni vēhaɔēhna va! Gena bi vēvetak va

vërehnëdëhu do yodëhu vakitiŋa hna? ⁷ Vëvetak va yewëd wac fëren le njëdaku Wënu ŋa.

⁸ Awa, ntidun le saŋëk ge mawëhnërun sariya Inaw Wënu ŋa gante kerik ka: «Ŋahnëryehna aŋenta hu ŋa had wëjë dënk.» ⁹ Bare ge ntëbëndëlehnëdunëhëhni vahnë va, uwëh lidun, mawëhnëluhna iŋi sariya, awa ntavah Wënu ŋa cëlahnidëhu. ¹⁰ Ge ahnë mawëhnëna akwëda ndampo sariya ŋa, lakënde mawëhn vaŋentaŋ va, ntëntahnëk sariya ŋa fop. ¹¹ Gena bi Wënu ŋa umë lehnëk: «ant'ayëkëlehna asëval ahaŋary.» Ntehnëk fëna: «Ant'aryaŋa ahnë.» Awa wëla yëkëluhna asëval ahaŋary, ayaŋata ahnë, mawëhnëlihna sariya ŋa.

¹² Awa, ile-wo-le hnësëdun ŋa do lidun ŋa yëtëryin kitinjëderun gë sariya ile fehëtëd vële wawëhnëka va. ¹³ Hnë fac kiti hna, Wënu ŋa kaŋëhnahnëdilahna gë ale wok kaŋëhnahnëdilahna gë vëyëntaŋ va; kaŋëhnahn ŋa yawëk gë ikiti ŋa.

Ikwëtahn gë ile lidë

¹⁴ Vëyënta mën, ye nëfadëha ahnë ge ntehnëk: «Kwëhnabu ikwëtahn», ge tufahnëdina gë ile ntid ŋa? Sifa ikwëtahn tac, kod bi pehëta? ¹⁵ Age ntehnëk aŋenta fu aryampo wok kwëhnana viŋi vile ntiyaŋ ma le tokëd wafac wa fop, ¹⁶ ye hnëfadëha ge ntehnërunëha: «Yiryeyi yam; cudary do tokëry afo afih», ge yëdaluhanha ile valëka ŋa? ¹⁷ Koyëna nke soŋe kwëtahn iŋa: ge tufahnina g'ile lidë ŋa, ikwëtahn cëmah ye.

¹⁸ Ahnë ntehnëd mpëd: «Wëjë, kwëhnaru ikwëtahn, ami viyë viferën lidëfu».

Tufërye bi hak kodu ahwëhna ikwëtahn hara didila fëren! Ge ami ye, gë ile lidëfu ŋa tufëdëmi ikwëtahn mën iŋa. ¹⁹ Kwëtahnëru Wën hudampo fo yehëhna? Caŋëk dūs! Wayine ŋa fëna kwëtahnëni hafo mbalëndëni.

²⁰ Wëjë iŋi ntëhn! Nädila bi ayët toŋa ŋa? Ikwëtahn ŋa kwëhnadina nafa ge diyina ile rufahnëd! ²¹ Wënu ŋa hak njavëtëka acërakëlo fu ŋa Abëraham catëk? Gena bi soŋe ile ntiko ŋa ye, ante njëdahnëkawo aju Isak hn'ile cënade sadëha hna? ²² Nuru, ikwëtahn dëwu ŋa gë ile ntik ŋa tëfëlëni do ile ntid ŋa fadëndanëk ikwëtahn dëwu ŋa. ²³ Koyëna ntiyako ile nësëko Vikerëh va: «Abëraham kwëtahnëkawo Wënu ŋa do soŋe rac Wënu ŋa pëlakawo umë catëk.» Do lawo macëkawo. ²⁴ Awa nurun, Wënu ŋa gë ile ntid ahnë ŋa njavëtëdëha ahnë arac catëk, gena g'ikwëtahn iŋi fo.

²⁵ Koyëna nkeho soŋe Rahab ŋa fëna, asëval ale wafëdëho nkaf ntëwu ŋa. Wënu ŋa njavëtëkawo catëk soŋe ile ntiko ŋa ante kacakëhniwo vahnë vëva Isërayel vële fayiko va do ndemahni tëfëni nkaŋ kaŋary. ²⁶ Awa, ge ahn'a gona njënënd cëmëk, ndampo fo nke, ikwëtahn nte wok tufëhnadina ŋa cëmëk.

3

Ipëla wës

¹ Vëyënta mën, antë ayabu vëharan vahnë, kab i njëtërun fuhnë vële haranëdëhëhni vahnë vi, yapënahnéde kitinj hna ntëbini vëyëntaŋ vi. ² Fuhnë fop ntëntëdëfun dūs. Age ahnë nësëd hara dëntëdina, ahnë arac catëk, mëkëd pëla nkaf ntëwu ŋa hnë le-wo-le hna. ³ Gena bi

karafe lidenëhëhni wafahnac wã soŋe maŵëhnahnëndënihëfu? Koyëna kodën njërëkëtëlehnnin vimbahn vidëw hni va fop. ⁴ Ma kat, naharyin wakulu nji: la naŷ dŷus do sël hwëhn fanka peñëndëhni, gë fandëhwëra fatoy njireryëde gante ñađe ka, do njid hn'ile ñađ ale yaryaryëđ hna. ⁵ Ndampo fo nke soŋe ryëw ŷa fëna; iñë ile vak dŷus ye hn'imbahn hna, bare naŷënađ do canëđ wanës wacankaf. Yëkëryin, fakwëdëh toye kođ pëđ fëk sankaf! ⁶ Awa, ryëw ŷa gë hwëdëh mëntëlëni. Duniŷa wameh ye hn'imbahn fu hna, tonkëneđ imbahn ŋa fop. Pëđëđ dŷuniŷa lëw fu ŷa fop gë hwëdëh hunte wãtik janáma hna.

⁷ Vahnë va kođëni ntini maŵëhnënihëhni wulaŵ wã gë wusëry wã gë ile huhaf do gë ile ye wov hna. ⁸ Bare ryëw ŷa, ahnë kođina nti maŵëhn! Iñë wëh le wok ñëwëđina muk yam ye, do pëbëka wanto. ⁹ Gë ryëw ŷa njëwëden icëmb Ahwëhn a, Rëm fu ŷa, bare fënali gë umë ndëwanëdenëhëhni wameh ŋa vahnë vële ntik Wën mëntëlëni gë umë va. ¹⁰ Wanës icëmb do idëwan wëh sahnëđ hnë wës ryampo fo. Vëŷënta mën, tëfëlahna nke koyëna. ¹¹ Hayalin hante sanëđ wënka wanëŋah gë waŋaŋah gena. ¹² Vëŷënta mën, anuŷ kođ bi ntëw wacalav? Acalav fëna kođ bi ntëw wanuŷ? Ndampo fo nke, hayalin wënka waŋaŋah fëna kođina njalën wënka wanëŋah.

Soŋe hakili

¹³ Nke bi hnë wuhnë ale liyahnëka kwëhnaç hakili? Arabi tufahnënd hakili lëwu ŷa gë viŷë vifërën vile ntid g'ibana va. ¹⁴ Bare ge iñëwary gë iña dëb vëŷëntaŵ ŋa fëbëku wasakahn hun hna, bokawo ahnaŷënanđu, ahnëëndu koyëna ile hnëmpëlëk gë toña ŷa. ¹⁵ Iŷi sifa hakili cëlidina g'ambin; ibë nkal ye, iba vahnë, gë Sintani dënk. ¹⁶ Toña ye le nke iñëwary gë iña dëb vëŷëntaŵ ŋa, hnam nkeđ fop vankeya vameh va do yam godina. ¹⁷ Bare ahnë ale hwëhnaç hakili vë g'ambin ŷa ahnë afacah ye ryënkwëryënkŵ ŷa, tac ñađ yam ŷa do nëŋëk nkenti, pëbëka kaŷëhnahn gë viŷë vifërën, dëbëndëlehnëdilëlihna vahnë va, do tokadilëlihna. ¹⁸ Vële ŷađ yam va, gë yam ŷa campehnëđëni usatah wã caharab lëw hni, had uhnëda, do satah wã mbarëpëđëni.

4

Iña dŷuniŷa, iñëw Wën

¹ Ne matid wasonko wã gë wamët ŋa yëbëlan hun? Iña nte wëtëđ hn'imbahn hun hna matid. ² Ñađun iñë, bare kodiluhna ahnuŷawu, awa pëhwëtađun aryaŵuna ahnë; përeku g'iñë ahnë, bare kodiluhna ahwëhnawu, awa afëgwëlehnun sonko do gë uwët. Nuŷaluhna ile ŷađun ŷa, kabi muntalunahna Wënu ŋa. ³ Do la aŵuntawu, nuŷadiluhna, kabi këm fo muntađun: alihahnu iña hun ŋa fo rëyëđun. ⁴ Tavërunëha Wënu ŋa! Yëtëluhna bi iña viŷë iŷi dŷuniŷa ŷi iyeŵ Wën ye? Ale ŷađ nke lawo dŷuniŷa ŷa aŷëw Wën ntiyađ. ⁵ Gena aki fo nësarëđ Vikerëh vi: «Wënu ŋa ñađ dŷus iyir nte ntik hnë fuhnë ŋa.» ⁶ Tac Wënu ŋa njivëk dŷus hnë fuhnë. Soŋe umë Vikerëh va më lehnëk: «Wënu ŋa ñëwëkëhni vële hnaŷënađ va, bare tufëđëhëhni ipërëna dëwu ŋa vële vanaf va.»*

* 4:6 4.6: Wanira 3.34

⁷ Awa, banaryin Wën hna; ñwëÿëhnëryina Sintani do nkaryëdëhu. ⁸ Tëharyina Wënu ña do tëhadëhu. Pacënaryin wëbák ña, wühnë wëwen vi; pacënaryin vinahan hun va, wühnë vële wajëlehnad vi! ⁹ Yahnaryin, geryin hnë wakwëy, do koryin; arabi waryas hun wã mbaca wako, do hnatah hun wã mbaca yiwëhna. ¹⁰ Banaryin haryënkW Ahwëhn hna do naÿënëdëhu.

Soje ikitiñ aÿëntaŵu

¹¹ Vëÿënta mën, ant'alehnëländu wameh. Ale lehnëka wameh aÿëntaŵu ma hitiñëka ÿa, ahnë arac sariya Wënu ña ntehnëk do kitiñëk. Wati rac, ahitiñ sariya ÿa ntiyak, gena ale wãwëhnëk. ¹² Wënu ña yëdahnëk sariya ÿa do umë fo ye ahitiñ a; umë fo hođ pehëta ahnë ma mbëvehna. Awa wëjë ale hitiñëdëha aÿënta hu ÿi, mo liyahñëki yeru?

Soje inaÿëna

¹³ Tame, nëparyino, wühnë vële lehnëd: «Dol ma acahn njiđëfun hnë inji naw, bëhn liđëfun hnam, igwaf rëkëdëfun wafëndëfu do nuÿadëfun koryi.» ¹⁴ Wühnë, yëtëluhna bi hak nkeđ duniÿa hun ÿa acahn! Had fëcahnunt fante sahnëd do ndëcëlehn tañ nkerun. ¹⁵ Wëlin ile rëfëku ahñësu ÿa: «Ge Ahwëhn a maŵëk, cëmëdiléfuha do ntidëfun iÿin gë ÿin.» ¹⁶ Bare hali, wühnë naÿënađun gë wanës wacankaf. Iÿi sifa naÿëna fop yivëna wëla toye.

¹⁷ Awa ge ahnë njëtëk gante ntidë ufëren ka do dil, wameh ntik.

5

Unira vēvetak

¹ Tame, nëparyino, wühnë vēvetak vi! Koryin do yahnaryindën soje wameh wante ÿad njohahnu ña! ² Paryi nke hnapul hun ÿa nkëlëd do wiÿi hun va tokëdëni vamaÿ. ³ Sanu hun ÿa gë koryi hun ÿa nkal fërekanëd do nkal tac rëkendëhu; tokëd vimbahn hun va had hwëdëh. Hnë wapuya duniÿa hna mbarëparun hnapul.* ⁴ Nwëÿërun cosëdëluhna vële ryokuñëhnëku wëhaÿ hun va. Rumpah sankaf ye! Wafëka vēvarëp roka hun va tēkëk hafo vanëf Wën Ahwëhn Fanka hna. ⁵ Hnë uvetak sankaf gë fop ile hnëñëdëhu nkerun nkal li. Konënarun had wusaŵ soje fac ile ndaŵahnëdeni ÿa. ⁶ Kitiñërunëhëhni vële vēlina iñë va do ndaŵëhnërunëhëhni; vēyaŵënanëluhna.

Duñëna gë iyëfa

⁷ Awa, vēÿënta mën, duñënaryin hafo Ahwëhn a mbokaj. Yëkëryina ayama gante nduñënađ ka napatënd nkal iña njivënëhna uhnëca ŵa do nuÿa roka yabah le mbarëpëd: njëtëk tēfëka tēv hafo sama ÿa pu. ⁸ Duñënaryin wühnë fëna; yaŵënaryin dus, kabi Ahwëhn a mbokajëd biÿëdina!

⁹ Vëÿënta mën, antë aŵëhnanđu soje Wënu ña antë kitiñu. Tëkik, rënka hun hna nke! ¹⁰ Vëÿënta mën, dënkwëtaryinëhni wakila wante hnësëdëho g'uŵac Ahwëhn ña: tēfëtalahnëryin iduñëna dëw hni hnë horot hna. ¹¹ Ntehnëk nëfakëhni vële yaŵënak horot hna. Nkwëryërun ga nësëde soje iduñëna yaryah iba Sob ña*, do njëtërun le njëdaka ÿa Ahwëhn a wapëta hna. Ahwëhn a kaÿëhnañëdëha dus do kwëhñak nëf.

¹² Dënkwëtaryindën waŋi, vēŷënta mën: antë alëkëndu gë ambin ŋi ma g'inkal iŋi, ma gë sifa ntëka-wo. Ge ha ye, dehnëryin, «Ha» ge hali ye, dehnëryin «Hali» fo, soŋe antë kitiŋu Wënu ŋa.

¹³ Nke bi hnë wuhnë ale horotëd? Arabi muntand. Nke bi ale natëk? Arabi njëwënd icëmb Wënu ŋa. ¹⁴ Nke bi ale resëk hnë wuhnë? Arabi macëhni vēvë haryënkw cery sali va; vērac njëfanëdëniha turatëndëniha wagu nkaf hna g'uŵac Ahwëhn a. ¹⁵ Iyi sifa njëfa nte liyik g'ikwëtahn ŋa, pehetëdëha ares a: Ahwëhn a matëndëdëha, do wameh wante ntik ŋa tavëhnëde. ¹⁶ Awa putaryin wameh hun ŋa yëbëlan hun, do yëfanëhnëlëryindën, soŋe ayërenahniwu. Iyëfa ahnë asatah a kwëhnak fanka dūs. ¹⁷ Eli ahnë gë fuhnë ki yeho: njëfako g'ikwëtahn soŋe antë tēv, do tēvēlohna hnë wabëhn watar gë fagant bëhn. ¹⁸ Tac më mbok njëfa kat; awa më tēvēk do sama ŷa më njivëk dūs.

¹⁹ Vëŷënta mën, ge aryampo hnë wuhnë tavëk nkaŵ toña ŋa do ahaŵary mbokaryeta, ²⁰ yëtëryin iŷin: ale vokaryika aŵen hnë nkaŵ përen hna, pehetëdëha icëm iŋa do tavëhnëde wameh wayabah.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Piyer Wade yehëhna kayëte Piyer

Piyer afayik Yesu Këris yeho. Yesu macëkawo wati nte pêladëhëhniwo wëyis ña. (Lik 5.1-11; Matiye 4.18-22) Wati rac Simo macëdeho. Ahwëhn a Yesu nkwëcëtëkawo wac ÿa Simo maca Sefas (San 1.42), umë fëhnëtanëk taka (gë watëvav ña, «pierre»).

Wati nte ndokunëdëho Yesu ña, Piyer ñarël lëwu nkeho kwëlëkwël. Mama nkehahnëko rac, anjahëtakawo Ahwëhn a wahwënta warar, gante ntehnëkawo Yesu ka ani gë pêlahnënde ÿa. Ankentahniko hnë viyary vëryënkwëryënkw g'iyag nte pëyayiniho ibëhn Yesu ña do, ga ndëcëk watac, nkoko kahnënda hnë pëyahn Wanës Wakasëk hna.

Ntiyahnkëfu paryi Piyer Rom hna nkeho ga cëmëk Afayik Pol hnë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw gë warar ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaaw gë wahnah (63 gë 64) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Piyer kerëhnëkëhniwo kayëte ntëwu ña vële hwëtahnëk ye hnë vankol imbëd vambë Asi Toy hn'ile macik gaki Tirëki hna. Andënkwëtehnëdëhëhni wayëhw nuÿani hnë Këris hna do kamënaÿehnhëni fëna mawëhnhëniha Wënu ña paß gë wahorot do ibërehn soÿe ikwëtahn ntëw hni Këris ña.

Piyer tëyëdëhëhni fëna ntënënëläni: ale-wo-ale paß gë vësankaf va, vëryonkuÿ va paß gë vële hwëhnëkëhni, vësëval va paß gë vësan hni, do vësan va paß gë vësëval hni.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iñi kayëte: uhorot, imawëhn, wameh, iyir.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayï (1.1-2)

Itama g'imac njasa pacah (1.3-2.3)

Itaka nte yënëf gë ñulunda le rëhnayik (2.4-12)

Imawëhn (2.13-3.7)

Uhorot lakënde alind ufërën (3.8-22)

Itav wameh do ñemal (4.1-11)

Mbetani vële horotëd had Këris (4.12-19)

Vicër gë vële hahnëndak va (5.1-11)

Simpayï rëkwa (5.12-14)

Simpayï

¹ Amï Piyer, afayik Yesu Këris ÿa, herëhnëryidëhu wuhnë vële tëhnak do ye vëhneh sampëk hnë wayal Pon gë Galasi gë Kapados gë Asi do gë Bitini vi. ² Wënu ña Rëm ÿa tëhnaku had gante njetëko kobëri ka; gë Iyir Ipacah ña pitirun soÿe lëwu. Ha, tëhnaku ñanko a'awëhnhahnuna Yesu Këris do pacënahnu g'icëlëvahn sat lëwu ÿa.

Arabi ipërëna ña gë yam ÿa nkwënawu dus!

Itama nte wok cëmëdina

³ Cëmbënëfuna ale ye Wën gë Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris: hnë ikayëhnhahn cankañ ntëwu hna, anagëkëfu g'ahawary g'imat Yesu Këris fagant vësëm, soÿe nuÿayin itama nte wok cëmëdina, ⁴ do soÿe nuÿayin intëw inte wok bëvëdina muk, tonkëdina, do igwam ntëwu ña cëvëdina. Irac kwëtëhnëku mbin hna, ⁵ wuhnë vële keryëd gë fanka falëwu fa,

gë fere ikwëtahn soje ipesh nte fëhwëtak tufëhna wati rëkwa hna. ⁶ Soje umë pëbëryiwu uhnatah wã, lakënde soje wati roy tëfëka ahoroteyehniwu gë fop wasifa wayëkëhnahn. ⁷ Iyi horot tufahnëd ikwëtahn hun na paryi nke. Sanu ya kode përëkani, bare hwëdëh hna nude bi nkwamëk. Aki fëna ikwëtahn hun na le yak hnëfak gë sanu yi njëkëhnahnik hnë fop wasifa wahorot hna, soje njëtahni njawëk. Tac fac le mbokajëd Yesu Këris ya, gë fere ikwëtahn hun na nkef idëwan, icëmb do idënë. ⁸ Nahnërunëha hara nulunahna, gaki kwëtahnërunëha hara nulunahna, do uhnatah hun wã camëk hafo le nkoyik kodena tëfëtayi gë wanës, ⁹ kabi tükën na rëkënëdun ile njëkëlehnëd ikwëtahn hun na: umë ye ipesh walaŵary hun wã.

¹⁰ Kobëri na, wakila Wënu na njëkëlehnëni paryi nuni hak Wënu na pehëtëdëhëhni vahnë va. Apëyahnnëniho soje inji peh nte njëdadëhu Wën. ¹¹ Wakila watac njëkëlehnëni njëtëni guve do hak ntiyad irac. Iyir Këris na hnë vëhni nkeho, do pëyahnéko kobëri na wahorot wale rëfëkawo nuŷa Këris na do g'icëmb inte rëfidëha na. ¹² Wënu na njëtëndanëkëhni waŷi wanës gena soje lëw hni dënk, bare soje hun yëdahnik. Doliyi wëfëyahh Wanës Wakasëk na nësëhnënihu watac gë Iyir Ipacah nte yëdahnijik ambin na. Do wamëleka na dënk ñadëni dus njëtëni rac.

Imac njasa pacah

¹³ Soje umë ye, naharyin ile rëfëka aliwu ya, nëgaryin do kwëtëryin fop tama hun na hnë uyëd ipesh nte yëdaderun fac le mbokajëd Yesu Këris ya. ¹⁴ Mawëhnëryina Wënu na had vutah vupërën: Ant'arëfu viña vimeh wabë kobëri na, wati nte nkoronëho yëtëluhna toña na. ¹⁵ Bare had gante pacëk ale wacëku ka, wuhnë fëna geryin wëfacah hnë fop vankeya hun hna, ¹⁶ kabi kerik: «Geryin wëfacah, kabi ami pacëbu.»*

¹⁷ Hnë wayëfa hun hna, macëdunëha «Apa» ale hitinjëd ale-wo-le ile ntik ya hara dëbëndëlehnëlihnëhni hna vahnë va. Soje rac ye, geryin wëlënë Wën, wati le yehahnërun nkal li. ¹⁸ Ankeya nte hnuŷarun gë vacërakëlo hun vi yiryeryëdina karyënkwa. Bare njëtërun, Wënu na cosahnëk icos cankak soje pehëtahnu hnë anji sifa nkeya. Dinahna gë viyë vile fërëkad, had sanu ma kori. ¹⁹ Bare pehëtëku gë sat fërën Këris ya, umë ale ye had fape fante wok kwëhnana dahëse wëh do ñoñ nudena ile wek. ²⁰ Wënu na tëhnakawo ani gë ntihahnënd duniya yi, atufahnëka gaki hnë waŷi wawati wale ye warëkwa, soje hun. ²¹ Wuhnë, paß gë Këris kwëtahnërunëha Wënu na, umë ale wëhnëndanëka fagant wësëm do yëdaka icëmb; aki kwëtëdun ikwëtahn hun na do itama hun na Wën hna.

²² Mawëhnërun toña ya do koyëna pacënërun vintawary hun va, alihahnu injahnël catah wëyënta hun. Nahnëlëryin dus gë wëyënta hun gë ntaŵary hun fop. ²³ Nagirun hnë uwám hasëk, ule wok matina hnë uhnëda ule fud bare ule watik hnë uhnëda ule wok cëmëdina: Wanës Wën wabë kantëm. ²⁴ Kabi,

«Mbahn ni nke had dël,
do fop icëmb dëwu na had ufëtël dël;
dël na kankëd do ufëtël ulëwu wã njod;

²⁵ bare unës Ahwëhn a nkoð kantëm.»*

Uwi nēs, Wanēs Wakasēk wante fēyayirun ye.

2

¹ Doliyi cañētaryin fop ile wēk; antē arokaŵuna ahnē, antē ayewu vēhuruḅak, antē ayewu vēyēwary, antē ahnēsu wameh vēyēntaŵu. ² Had fanul, ḅalēryiŵu wambēl wapacah wante ryawēd ntaŵary dānko, g'umē, ahnaŷēntiŵu hn'iḵeh hna, ³ kabi, had gante nēsēk vikerēh ka: «andahērun gante nējēk Ahwēhn ka.»^{*}

Itaka nte yēnēd gē bulunda le rēhnayik

⁴ Pēharyina Ahwēhn a Yesu. Umē ye itaka inte yēnēd. Vahnē va cañētaniha, ḅare Wēnu ḵa tēhnaka, do nkamahnēkawo. ⁵ Wuḵnē fēna, nkerun had wēraka wale yēnēd wale yēryahnik cery nte nkehahnēk Iyir Ipacah, soḵe ayeḵahnu ḅulunda facah vēsēna wasadēha, soḵe asēnahnu wasadēha gante ntehnēku Iyir ka, do Wēnu ḵa teḅad soḵe Yesu Kēris.

⁶ Ha, ntehnik hnē Vikerēh hna:

«Wēli, atēhnaḅu itaka nte hnēfak

do kwētēḅu hn'inaŵ Siyo hna taka ndēnkwēryēnk.

Ale hwētēk ikwētahn ntēŵu ḵa hnē ŷalu

yētēdīnahna muk usēfēhnah.»^{*}

⁷ Soḵe ŵuhnē vēle hwētahnēk, untēnah. Bare soḵe vēle wok vēhwētahnēna va,

«Itaka inte cañētaniho vēvēry vacery ḵa

vacak ye tame inte mbēryahnēk Wēnu ḵa cery ntēŵu ḵa fop.»^{*}

⁸ Do fēna ntehnik:

«Taka nte nkēwēdēni vahnē,

taka nte hēfēd.»^{*}

Nkēwēdēni vahnē vērac kabi vēŵawēhnēna wanēs Wēnu ḵa do koyēna nuḵadēni ile pēhwētanihiho ŷa.

⁹ Bare ŵuhnē, ḅulunda ile rēhnayik yerun, vēsēna wasadēha ahnaŵ, ḅulunda facah, vahnē vēle kwēhnēk Wēn. Atēhnaku soḵe afēyahnu vantiyehn vacamah vante ntik, umē ale wācēku asahnu mēhwēry hna, arēnku humpen hucamah hudēŵu. ¹⁰ Kobēri ḵa, gelunohna ḅulunda, ḅare gaki ḅulunda Wēn yerun; kobēri ḵa yētēlunohna ikayēhnahn Wēn, ḅare gaki nuḵarun ikayēhnahn ntēŵu.^{*}

¹¹ Vēyēnta mēn, ŵuhnē vēle ŷahnēḅu ḅus, ŵuhnē vēle ye vēhneh nkal li, vēle ryēcalēd, nkaŷētamu, tavēryin viḵa vimeh mbahn vinte wētaryēd ntaŵary hun. ¹² Kwēhnaryin nḵasa pērēn fagant vēle wok vēhwētahnēlahna Kēris; koyēna, lakēnde mērahnēndēniho, ntehnēndēni vēwēn yerun, afo njavētēni vantiyehn vapērēn hun va do cēmbēdēniha Wēnu ḵa fac le njijēd hna.

Imawēhn vēsankaf

¹³ Soḵe Ahwēhn a, maŵēhnēryina asankaf-wo-asankaf: ahnaŵ ale ye nkaf vēsankaf fop, ¹⁴ do waguverēner vēle payēk va soḵe korotehnēhni vēle wēnēd va do cēkwar'yēnihēhni vēle liḅ ufērēn va. ¹⁵ Kabi ile ḵaḅ Wēnu ḵa ye, vantiyehn hun vapērēn va remēnayehnēkēhni vēhnēnkwah vēle wok vēyētēna iñē. ¹⁶ Geryin vahnē vēle ye afaya, ḅare paya hun ḵa antē coŵ wameh wante liḅun ḵa; geryin vēramp Wēn.

^{*} 2:3 2.3: Wahnēw 34.9 ^{*} 2:6 2.6: Esayi 28.16 ^{*} 2:7 2.7: Wahnēw 118.22 ^{*} 2:8 2.8: Esayi 8.14 ^{*} 2:10 2.10: Ose 1.6,9; 2.1,23,25

¹⁷ Dēnēnēryinēhni vahnē va fop, ṅahnēryinēhni vēyēnta hun hn'ikwētahn hna, maṽēhnēryina Wēnu ṅa, dēnēnēryina ahnaṽ a.

Imaṽēhn vėryokuj

¹⁸ Vėryokuj, maṽēhnēryinēhni vahnē vēle ryokujehndēhu, do dēnēnēryinēhni, gena vēle fērēnak do ryuñēnanēdēhu fo, bare gē vēle fērēkak per. ¹⁹ Toña ye, ge mēkarun wahorot wale wok tēfēluhna, do ryuñēnarun soṅe idēnēn Wēn, rac ye nēfak paryi yā. ²⁰ Injēhne cēmb yehēhna ge ḍuñēnarun ḍaf soṅe ile wēnērun ya? Bare ge ḍuñēnarun wadaf ṅa soṅe ufērēn ile lirun yā, nēfak paryi ye haryēnkW Wēn hna. ²¹ Gena bi rac macēku Wēnu ṅa? Kabi Kēris fēna korotēk soṅe hun; atufēku nkaṽ ṅa ḍanko arēfu vacēbētel vantēwu va.

²² «Umē dina la uṽeh ryampo,
wēla hwēnta ryampo tokana ahnē.»^{*}

²³ Umē ale yēwik, maṽēna njewēg, hnē horot lēwu hna nēsēna ntini vēh, bare kwētēk tama ntēwu ṅa hnē Ahitiṅ asatah hna; ²⁴ umē ale, hnē mbahn dēwu hna, ndibēk wameh wadēw fu ṅa kērēwa hna, ḍanko tavahnin wameh fu ṅa, do nkehahnin hnē uwām satah; umē ye ale sērehnik soṅe njērahnin. ²⁵ Akwēyērunēho had wape, bare gaki mbokajērun gē cape aheryēherya, ayaw walaṽary hun.

3

Vēsēval va gē vēsan va

¹ Wuhnē vēsēval va fēna, tēfēka aṽaṽēhnēnduni vēsan hun. Ge ntirun koyēna, vēryampo hnē vēhni, lakēnde vēhwētahnēna Wanēs Wēnu ṅa, ge njēkēni vankeya hun va, akwētahnēdēni. Do fop iṽin wēla nēsēluhna, ² kabi nudēni gante pacēk vankeya hun ka do tufahnēd untēnah. ³ Ant'aryēṅu igwamēna mbahn, had ryaṽ mul, ma liya wēkayēt sanu, do cuḍa viṽi vēhambah ntaṽi. ⁴ Hali, gwam hun ṅa tēfēka nke mbē ḍambery ntaṽary hun hna, mbē hakili hnēṅah do hwēhn yam. Iṽi sifa gwam pērēkadina muk, do kwēhnak vēhni Wēn hna nafa sankaf. ⁵ Kobēri ṅa aki kayētaḍēniho vēsēval vēfacah vēle hwētēko tama dēw hni ṅa Wēn hna: ntēnēnēdēnihēhniwo vēsan hni. ⁶ Aki nkeho Sara. Ntēnēnēkawo Abēraham; macēdēhawo Ahwēhnu. Wuhnē fēna nkeḍun had Sara ge ntirun ufērēn hara ṅoñ dakēluhna.

⁷ Wuhnē vēsan va fēna, paḍēryinēhni ḍus vēsēval hun va do geryin ndampo fo, dēnkwētaryindēn fanka hun fa kēñēlahnēna gē fanka falēw hni fa. Dēnēnēryinēhni, nuṽaḍēni had wuhnē uwām sēr le njēḍand Wēn. Diryin koyēna ḍanko wayēfa hun ṽa antē mbok memaṽehni.

Uhorot lakēnde alind ufērēn

⁸ Wēlin uhnēs rēkwa lēmēn: kwēhnaryin fop nahan ndampo fo, do gweryēlėryin fēna. ṅahnēlėryin ntēwēlėwun had vahnē hun; geryin vahnē vēhnēṅah, do ḍanaryin haryēnkW vēyēnta hun va. ⁹ Ge ahnē ntiku uṽeh, antē aliguna uṽeh; ge ahnē njewēku antē ayewēguna. Dēwanēhnēryindēna kwēlėkwēl, kabi soṅe rac macahnēku Wēnu ṅa, ḍanko ndēwahnu.

¹⁰ «Ale yad ṅahn uwām
do nuṽa wafac wafērēn

^{*} 2:22 2.22: Esayi 53.9

têfêka mək ryëw lëwu hnë inës wameh
do wës lëwu gë wanës wante rokad,

¹¹ ndarënd uwëh wá do ntind ufërën,
njêkêlehn yam ýa do têfêlehn g'intawáry ntëwu fop.

¹² Ahwëhn a keryëdêhëhni vësatah va,
do vanëf vantëwu va hnëpad wayëfa walëw hni wá;
bare yëka Ahwëhn a niyahnekêhni vële lid wëh soje antë nke aýëw alëw
hni.»^{*}

¹³ Mo lidëhu uwëh ge kahnëndarun idi ufërën wá? ¹⁴ Lakënde
ahnuýawu wahorot kabi ufërën lidun, mbetafun. Antë ntaku gë ahnë,
do antë pëmpëhna. ¹⁵ Bare ntënënyina hnë wasakahn hun hna
Këris had Ahwëhn a. Ge ahnë tëyëku, kêbënyin ayabahnu itamahn
nte hwëhnarun ña. ¹⁶ Bare diryin wajira fo do g'untënah, g'ikwëhna
nahan përen, ðanko vële hnësëd uwëh soje nkeya përen hun gë Këris
ña cëfëhnehni soje ile njewënihu ýa. ¹⁷ Ha, ge Wënu ña ñad, apecek
ahorot hnë wapëren wante lidu ña g'ile horotëdu hnë wameh wante lidu
ña. ¹⁸ Këris umë dënk korotëk hafo cëm hwënta ryampo fo soje wameh
ña fop; umë ale wok menëna, acëmëk soje vahnë vëwen va. Ntiko koyëna
ðanko njiryeryahnu gë Wën. Paß g'imbahn ntëwu ña ndawiko bare paß
g'iyir ña mbokaryijik wám hna. ¹⁹ Do njiko had iyir pëyahni imëk ntëwu
ña wayir wale sëdiko kaso hna, ²⁰ vële woko vëwawëhnelahna Wënu ña
kobëri ña, ante tufahnëdëho ðuñëna ntëwu ña wati nte ntidëho Nowe
sisikulu ña. Vahnë vële fehëntiko wënka va vëyabëlohna, mbëd gë vërar
fo nkeniho. ²¹ Wanji wënka yeho had yarya le fehëtëdëhu gaki ýa. Iyi
yarya, gena idag ronk mbahn. Hali, dahëse ye le rufahnëd mëta imac
Wën g'inahan përen. Rac fop ntiyað gë fere bëhn Yesu Këris, ²² umë ale
hayëk ambin do lañak farëhw Wën hna. Wamëleka ña, gë vësankaf va,
gë fop vëyi vëyëntaw vile hwëhna fanka ambin hna mawëhneniha.

4

Itav wameh

¹ Atac, kabi Këris korotëk mbahn ntëwu hna, wühnë fëna, kwëhnyin
nahan ndampo fo gë umë. Gena bi ale horotëk mbahn ntëwu hna ravëk
wameh ña ² ðanko, hnë wafac wale wojëka wá nkal li, uwám lëwu wá nke
gante ñad Wënu ka, do tav wëbal wameh wëba vahnë? ³ Gwërenkehu
wati idi had gante ñadëni ntini vahnë vële wok vëyëtélahna Këris va: aki
fo nkeyarëdëni, tëfëdëni wëbal wameh, andëwëdëni, atokëdëni ðécët do
cedëni ðécët uñen bulunda hna, cëmbëdëni waravahn wasëfëhna. ⁴
Gaki, kabi goluhna arëfëlëndu, gë vële wok vëhwëtahnëna va, hnë
vankeya vameh ðécët hna, apëmpëhnahekëhni, do anjewëdënihu. ⁵
Bare afo nkabahnëni haryënk Wën hna wante ntini ña. Akëbënak
kitinëhni vële wok gë vële sëmëk per. ⁶ Soje umë ye vësëm va fëna
pëyayini Wanës Wakasëk ña. Akitinini paß g'imbahn ña had vahnë va
fop, bare gaki kodëni nkeni paß g'Iyir ña had Wënu ña.

Gante tēfēka ndemalëndēni vële hwëtahnëk va

⁷ Wapuya ðuniya ña pëñajëk! Soje rac, tēfēka ayewu vëseryah,
do nēgētēryin wahakili hun wá ðanko aholu ayëfahnëndu. ⁸ Ile ýak
nëfak ýa, ñahnëleryin ðus, kabi inahn ña tavëhñëd wameh wayabah.

^{*} 3:12 3.12: Wahnëw 34.13-17

9 Yotoyehnelëryin hnë watere hun hna g'uhnatah. 10 Wënu ña njëdaku wafere aryemalëndu gë vëyënta hun va. Geryin had vëryokuj vëfëren vële hod pabëni wayëf wanëmpëlah Wën. 11 Age ahnë nësëf, wanës wadëwu ña nke wëba Wën; ge ahnë ndemaðëha aÿëntaŵ, uryema lëwu ŵa nke gë fop fanka fale njëdaka Wën fa, ðanko, paß gë Yesu Këris, Wënu ña cëmbi hnë fop, umë ale hwëhnëk icëmb do imëk soje kantëm. Nke koyëna!

Mbetani vële horotëf had Këris

12 Vëyahnik mën, antë pëmpëhnahnu gante njëkëhnahnëderun gë wahorot wahambah ki. Antë ahnahaŵu wañi tëfëlahna tëki. 13 Bare natëryiŵu kabi nkentahnirun uhorot Këris hna, ðanko fac le nuhandëni vahnë icëmb ntëwu ña natahnu paryi. 14 Mbetarun ge njewëderun kabi vërefal Këris yerun, kabi Iyir icëmb, Iyir Wënu ña, hnë wühnë nke. 15 Ahnë-wo-ahnë hnë wühnë antë korot kabi aryaw vahnë, ale ma aŵen ye, ma kabi ale yentahnik wëba vëyëntaŵ ye. 16 Bare ge ahnë korotëf kabi kwëtahnëka Këris, antë cëfëhna; hali, camehna Wënu ña fo had gante ntehnëfëni vahnë ka ava Këris ye.* 17 Wati kitij ña tëkik, do pëgwëhnahnëkëhni vahnë Wën va. Do ge pëgwëhnahnëkëfu, hak puhnaðëhëni vële wëyëk vëhwëtahnëna Wanës Wakasëk Wënu ña? 18 Had gante nësëk Vikërëh ka:
«Ge ipëh vësatah va ntakëk,
hak nkedëhëhni vëyapah va
do vëwen va?»*

19 Koyëna, vële horotëf kabi maŵëhnëni iña Wënu ña njëdaniha aÿahan ahahnëndak a vintaŵary vidëw hni va, do nkoð ntindëni ufëren ŵa.

5

Vicër gë vële hahnëndak

1 Doliyi vicër vile ye fagant hun va hnësëhnëfëfu. Ami dënk acër yëbu had wühnë; sedë yëbu hnë wahorot Këris hna, do nkentahnëfëbu hnë icëmb nte rufande. Wëlin wante rëyëfëmu ña: 2 Keryëryin ntega nte kwëtahnahnëku Wënu ña, ayëkanduni hara gena forosima, bare afaya fo, had gante ñad Wënu ka, gena soje avetahnu, bare kabi ñadun paryi. 3 Antë aryëcëtahnuni ucankaf hun ña vahnë vële hwëtahnahnirunëhëhni va bare diryin gante tëfëtalahnëfënihu ntega ka. 4 Do ge Asankaf vëheryëherya va karyëtajëk, njëdaðëhu pënkwa ahnaŵ, nte wok përekadina, soje imëk.

5 Koyëna fëna, vëjar, dënëneriyinëhni vicër va. Do wühnë fop, hnë nëñëla hun hna, cudaryin ibana, kabi Vikërëh va ntehnëk:
«Wënu ña ñewëkëhni vële hnaÿënað va, bare tufëðëhëhni përenä dëwu ña vële vanað va.»*

6 Awa, banaryin haryënkwa fanka sankaf Wënu ña, ðanko naÿënahnu hnë wati le tëhna hna. 7 Do tavëryin gë umë fop wafëmpëhnahnah hun ŵa, kabi pabëku.

8 Nëgaryin, do kwëtëryin hakili! Kabi aÿëw hun a, Sintani ÿa, yasëlehnëf had vësëhn ile ryekaf, yëkëlehnëf ale tokëf. 9 Kahnëndaryin,

yaŵënarinyin hnë ikwëtahn hna, kabi njëtërun vële hwëtahnëk nkal li fop va iŷi horot nudëni vëhni fëna.

¹⁰ Wahorot hun ŵa biŷëdîna. Wën, ale hwëhnëk vifërën fop, macëku soŷe ayentahniŵu hn'icëmb ntëŵu kantëm hna kabi mbëmënkëlërun gë Yesu Këris. Umë dënk matëndëdëhu, njawënedëhu, njëdadëhu fanka fale hamëhnaŷehnëdëhu fa do kodëluhna ahëfiŵu. ¹¹ Araŷi imëk iŷa nke gë umë soŷe kantëm! Nke koyëna.

Simpāyi rëkwa

¹² Silëve* ryemako herëhnëryiŵu iŷi kayëte. Ge ami ye, aŷënta fu ahahnëndak ye. Kamënaŷehnëmu, do pëyamu rac ye ipërëna paryi Wënu ŷa. Yaŵënarinyin hnë iŷi përeña.

¹³ Vële hwëtahnëk ye Babilon va nkaŷëryinihu, Wënu ŷa tëhnakëhni had ŵuhnë. Aŷë mën hnë kwëtahn hna Marëk nkaŷëryiku fëna.

¹⁴ Gaŷëryinëhni vële hwëtahnëka Yesu va g'iŷahn nte rufande vëŷënta hna. Nuŷaryin yam ŷa, ŵuhnë vële kwëhnëk Këris va fop!

* **5:12** 5.12 Silëve wacik fëna Silas.

Kayëte kigëna mba Piyer Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Piyer na herëk inji kayëte wati nte kobëkë gë icëm ntëwu (mpëd yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'iryaŵ g'imbëd gë bëhn wafëhw imbëd g'iryaŵ g'imbëd gë wahnah (65-69) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa). Kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk va bare yëtëlëfuhna bi ne nkeniho. Niradëhëhni sojë vëharan wamër va. Andënkwëtehndëfëhëhni gante nkwënëdëni ikwëtahn dëw hni ka do ikwëtahn dëw hni na kahnëk hn'ile njawëk. Yesu mbokajëd do atëfëkëhni kahnëndani hnë umë.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: gë fere, kila, vëharan wamër, iyët.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaŷi (1.1-2)

Gante tëfëka nkeni vële kwëhnëk Këris va (1.3-11)

Kahnëndaryin hnë vile haranjirun hna (1.12-21)

Sojë vële haranjëd wamër va (2.1-22)

Paryi Yesu mbokajëd (3.1-18)

Simpaŷi

¹ Ami, Simo Piyer*, aryokujëhn do afayik Yesu Këris, herëhnëdëfëhëhni aki vahnë vële njëdak Wën ikwëtahn nte hëhëk gë ntëw fu na. Usatah Yesu Këris, umë ale ye Wën fu do Afëhët, yëdaku inji kwëtahn.

² Arabi yam ŷa g'ipërëna Wënu na nkwënaŵu dus, gë fere iyët Wënu gë Yesu Ahwëhn fu ŷa.

Imac do itëhna Wën

³ Gë fanka falëwu fa Wënu na njëdakëfu fop ile valëkëfu ŷa sojë nkehahnin gante ñad ka. Antik rac gë fere uyët ule hwëhnayinëk sojë lëwu, umë ale wacëkëfu gë icëmb do g'ipërëna camah ntëwu na. ⁴ G'icëmb do g'ipërëna tac Wënu na anjëdakëfu viyë vihnëfak gë vifërën had gante ntehnëko kobëri ka. Antik gë fere vëyin, sojë afëhëtahniiwu hnë viña vimeh iji duniŷa vile fërëkahnëdëfëhëhni vahnë, do ayentahniiwu ile nke Wënu na.

⁵ Sojë umë ye kamëraryin awënu kwëtahn hun hna ipërëna camah; hnë ipërëna camah hna gwënëryin uyët Wënu na; ⁶ hnë uyët Wënu hna gwënëryin imëk vankaf hun; hnë imëk vankaf hun hna gwënëryin iduñëna; sojë iduñëna na gwënëryin nkeya nte ñad Wënu na; ⁷ hnë nkeya nte ñad Wënu na gwënëryin injahnël hun na; hnë injahnël hun hna gwënëryin injahn Wënu na. ⁸ Kabi, ge kwëhnarun vanji vankeya, do ge pëlëk vënkahn va hnë wuhnë, antëwëdun vifërën do ndokujëdun dus do iyët hun Ahwëhn fu Yesu Këris nkwënad. ⁹ Bare ale wok kwëhnana vanji vankeya va, nke had ale wëpëk; nudin dus. Andënkwëk Wënu na njaryëka wameh wabë kobëri na.

¹⁰ Sojë rac ye, vëyënta mën, kamëraryin aliwu imac gë itëhna Wënu na njaw g'ahaŵary hnë wuhnë. Kabi ge ntirun koyëna, yodiluhna muk

* 1:1 1.1 Simo Piyer: hnë vëkayëte vëndaw Simo wacik Simeŷo.

hně wameh hna. ¹¹ Aki Wěnu ŋa kacađěhu g'afěren Naw nte wok pudina muk mba Ahwěhn fu do Afehět fu Yesu Kěris hna.

Věle hnuk icěmb Kěris

¹² Soŋe rac ye, lakěnde ayětu věyin fop, do fěna ahahněndawu hně toña le wěryerun yi, nkođěfu ryěnkwětehněndu kwělěkwěl. ¹³ Cataněko, age cěmēla, anděnkwětehněđěmu soŋe woŋu věhněgak. ¹⁴ Kabi njetěbu biyěđina cěmēđěfu, had gante tufěko Ahwěhn fu Yesu Kěris. ¹⁵ Bare ntíđěfu fop soŋe woŋu aryěnkwětahněndu kwělěkwěl věyin age cěmēbu.

¹⁶ Ante pęyařiruněho ŋa Ahwěhn fu ŋa Yesu Kěris mbokajěđ gě fanka, gena wěhnantul wahnahar nēsěhniruněho. Bare nubun inař ntěwu ŋa gě vinkēr vintěw fu va. ¹⁷⁻¹⁸ G'umě nkebuñěho kuŋ pacah hna, wati nte ntěnēnkawo do cěmbehněkawo Wěnu ŋa Rēm ŋa. Wati rac, hně Icěmb Camah ntěwu hna, Wěnu ŋa nkwěryěndaněka kopa lěwu ŋa, ntehn: «Aři ajě mēn ye ale řahněbu đus. Hně umě natěđěho.»^{*} Do kopa rac, fuhně đěnk nkwěryěbun matind ambin.

¹⁹ Do fěna, tamahněđěfun g'ahawary wanēs wakila Wěnu ŋa. Anjivěněđfun ge kwětarun vintawary hun hna, kafi nke had lampu le fěđik hně uměhwěry hafo Fac ŋa tēki, do Kěris, ikol sampērēnkoli ŋa, pětēn wasakahn hun wā. ²⁰ Ani gě iřin fop, njetěryin đus: wanēs wakila hně Vikerěh hna matina vianah viděw hni hna đěnk. ²¹ Kabi pęgw koběri ŋa, wanēs Wěnu ŋa matina hně ahně. Bare Iyir Ipacah ŋa liděhěhni vahně va nēsēni wanēs wante wātik Wěn hna.

2

Věharaj wamēr

¹ Koběri ŋa, hně bulunda Isěrayel hna nkeniho wakila wamēr. Aki fěna, věryampo matěđěni fagant hun, do ntehněđěni věharaj ye, bare ile karanjěđěnihěhni vahně va gena toña. Nēsěhněđěnihu wajira fo wamēr wante sěvehněđ vahně, do ŋwěřěđěniha Aharaj ale sosahněk wameh waděw hni. Soŋe umě ye icěv ntěw hni ŋa tēkid řap, do věhni lik.

² Věyabah tēfěđěnihěhni hně ndakěntal meh, antíđěnihěhni vahně va njewěni nkař toña ŋa. ³ Do iŋahn đěw hni kori ŋa ntíđ nēsěnděni pađ gě wuhně wěhnantul wale ntini věhni đěnk, đanko tokanihu. Bare ambiyěk ga cěbik kiti lěw hni ŋa, napěđina, do biyěđina bėv đěw hni ŋa tēkid!

⁴ Njetěrun, Wěnu ŋa kařěhnahnělahna gě waměleka wante wēnēk ŋa, bare ntaběkěhni hně uměhwěry vē janáma^{*}, řabehněkěhni gě vankēnca hafo fac kitiŋ ŋa. ⁵ Kařěhnahnělahna gě đuniřa sēr ŋa, bare atěvehněko wēnka wacankaf hafo wac wā kohněhni fop věle wok vēlěnēnēlahna Wěn va. Nowe, umě ale fěyaděhěhniwo vahně ile satěk, gě vahně mběđ gě vēhi vēyěntař fo fehětiko.^{*} ⁶ Akitiŋěk fěna vankol, Sodom gě Gomor; apěđěk vankol vatac hafo nko bėhn fo. Iři dahěse vahně vēle wok vēlěnēnēlahna Wěn va ye, soŋe tufini ile hnapěđěhěhni ŋa.^{*} ⁷ Bare pehětěka Lot, umě ale yeho ahně asatah. Lot nuděhěhniwo vahně vēvě vankol vatac vēle wok vēlěnēnēna sariya ŋa do liděho ndakěntal meh, do mběrehněđěhawo đus hně ntařary ntěwu hna. ⁸ Ha, aři asatah, ale yeho fagant lěw hni, nuděhěhniwo do nkwěryěđěhěhniwo fac-wo-fac, ntařary

^{*} **1:17-18** 1.17-18: Matiye 17.1-5; Marěk 9.2-7; Lik 9.28-35 ^{*} **2:4** 2.4 Janáma: Gě wagěrek ŋa janáma wacik Tarětär. ^{*} **2:5** 2.5: Wapęgwala 6.1-9.28 ^{*} **2:6** 2.6: Wapęgwala 19.1-35

catah ntěwu ŋa korotědēho soŋe vantiyehn meh vante nkok ñadīna sariya va. ⁹ Věyin rufahněf Ahwěhn a njetěk gante pehetědēhēhni hně uhorot vēle wawěhnědēha va, do njetěk gante tavědēhēhni vēle wok vēsatēna va koroteyehnahnini fac kitij hna, ¹⁰ kas vēle rēfēf viña vimeh mbahn vinte ronkēnēdēhēhni, do yēwēk ucankaf.

Vēharaj wamēr va tamani dēcēt, dakēdīlēlihna njewēnihēhni vēle ye ambin cēmb hna. ¹¹ Wēla wamēleka wante lēbēkēhni iměk gē fanka fa waryēkēnalohna njewēnihēhni haryēnkwa Ahwěhn a. ¹² Bare vēyi vahnē, had wulaŋ wahnēnkwah nkeni, wale hnagik soŋe pēlaŋini do ndawīni fo. Njewēdēni ile nkoni vēyētēna do had wulaŋ, vēhni fēna ndawēdeni; ¹³ aki uhorot cosēdeni soŋe fop ile koroteyēhnēnihēhni viyēnta hni va. Rēk tēkatēndēni uhnatah lēw hni g'idi wabal wameh wadēw hni g'anent pir tase vahnē fop; g'uhnatah ntīdēni ile rokad ge njini vambēt hun hna; wēdahēse waŋeh nkeni wale ronkēnēf. ¹⁴ Fop vinahan vidēw hni va soŋe vēsēval ye. Vēravēdīna idi wameh ŋa, do tokadēnihēhni vēle wok vēyaŋwēnēna nkaŋ Kēris ŋa. Vēsān vēle rēk mbalēf dēcēt ye. Vēhni Wēnu ŋa ndēwanēhnēkēhni wēh! ¹⁵ Atavēni nkaŋ catah ŋa do cēvēni. Nkaŋ Balam, ajē Bosor ŋa, tēfēni, wātē ale yādēho cosi soŋe ntihahn wameh ŋa. ¹⁶ Bare curiko soŋe wameh watac: fali fale wok kodīna nēs nēsahnēkawo gē kopa ahnē, soŋe tavēthēna kila Balam waŋi wanēnkwah wante ñadēho ntī ŋi. ^{*}

¹⁷ Vēle haraŋēdēhēhni vahnē wamēr va, had wahayalin waguhah nkeni; had viŋar vinte campehnēk sēl wēh nkeni fēna. Wēnu ŋa pēhwētānēhnēkēhni yēwa hn'ile mēhwēryēk dūs hna. ¹⁸ Nēsēdēni wanēs wante wok kwēhnana nafa, do mbalētahnēdēni viña vimeh vimbahn gē ndakēntal meh soŋe tokanihēhni vēle sahnik takan va fagant vēle wok lēdēk wameh hna. ¹⁹ Ntehnēdēnihēhni kodēni nkeni afaya do vēhni dēnk vēramp iña inte vēvehnēdēhēhni nkeni. Kabi ale-wo-ale nke aramp iñē ile wēkēka. ²⁰ Vahnē va pehētini hnē viyē vēvē nkal vile ronkēnēf vi kabi njetēniha Afehēt a, Ahwěhn fu Yesu Kēris. Bare, ge viña vimeh vimbahn vambē kobēri va mbok pēlahni do mēkēhni, wapuyala wadēw hni ŋa mef ntēbi gante nkeho wapēgwala ka. ²¹ Pecehnakēndēhēhniwo vēhni antē njetēni nkaŋ catah iŋa, g'ile njetēdēni do niyahnēni kwēda pacah nte karaŋiniho ŋa. ²² Ile rēkatēkēhni yi tufahnēk ile nēsēko ŋa toña ye: «Ive ŋa mbokēf tok ile nkurēk ŋa»; do iŋin fēna: «Mpēhēmpēh ŋa ge njaryik mbokēf kērēŋēta wadaŋ hna.» ^{*}

3

Ahwěhn a njijēf

¹ Vēyahnik mēn, wēlin kayēte kīgēna nte herēhnēmu ŋa. Hnē vakitak, ndēnkwētehnēdēmu wante haraŋirunēho ŋa đanko hnēgēt hnē wahakili hun hna nahan catah. ² Dēnkwētaryin wante nēsēni kobēri ŋa wakila wapacah ŋa, gē kwēda Ahwěhn a, Afehēt a inte karaŋēnihu vēfayik hun va.

³ Yētēryin ten waŋi: hnē wafac warēkwa hna, vahnē yijēf ndasēni viyē vēva Wēn va. Viña vimeh vidēw hni va liyēhnēdēhēhni rac. ⁴ Ndasēdēnihu ntehnatēndēni: «Yesu dehnēna bi mbokajēf? Ne lē nkeha?

^{*} 2:8 2.8: Wapēgwala 19.1-19

^{*} 2:15 2.15: Vaker 22

^{*} 2:16 2.16: Vaker 22.4-35

^{*} 2:22

2.22: Wanira 26.11

Warëm fu w̃a cēmēni, bare ñoñ gwēcētana kobēri ga ntihahnik nkal ñi!»
⁵ Bare nkehēhna ani iñē ile ndēnkwēni wakwēhnampēr: kobēri ña, Wēnu ña g'uhnēs lēwu ntik ambin ña g'inkal iña. Pitēndēlehnēk nkal ña gē wēnka ña, do gē fere wēnka ntik nkal iña. ⁶ Do fēna gē fere wēnka watac macēnēk do mbēvehnēk nkal mbē kobēri ña. ⁷ Uwī hnēs dēnk va Wēn penak ambin g'inkal mbē gaki ñi soje hwēdēh ha ñij pēd vēyi vi. Ambin ña g'inkal ña kwētik hafo fac kitij ña nte mbēvehnēdeni vēyēw̃ Wēn va.

⁸ Bare, w̃uhnē, vēyahnik mēn, nke iñē ryampo ile wok tēfēlahna aryēnkwu: soje Ahwēhn a, fac ryampo nke had wabēhn wuli, do wabēhn wuli nke had fac ryampo.✧ ⁹ Vēryampo ntehnēdēni Ahwēhn a ñapēk gē idi ile nēsēk yā, bare gena rac. Anduñēnanēhnēkēfu, kabi ñadīna wēla aryampo mbēv. Hali, ile ñad yā ale-wo-ale tav wameh wadēwu ña.

¹⁰ Fac le mbokahniđ Ahwēhn fu yā nañētēdēhēfu had ale. Fac rac, kopa samah w̃eryēde, ambin ña namb ña nambēde, do viyē vile yehēhna hnam va mbēvehnēde. Nkal ña gē fop vile yehēhna va kitijēdeni.

¹¹ Kabi aki mbēvehnēde fop viyē vi, awa doliyi yēkeryin d̃us hak nkeđ uwām hun w̃a! Tēfēka afacu do ahwēhnawu nkeya nte ñad Wēnu ña, ¹² g'inap fac Wēnu ña, g'idi fēna fop soje tēki kobēri fo. Fac rac hwēdēh ha mbēvehnēd ambin ña, do fop viyē vēvē yañ vi casēd. ¹³ Bare Wēnu ña nēsēk mbiyēk antiđ ambin kasēk, nkal kasēk, do usatah fo yed hnam. Rac hnapēden.

¹⁴ Awa, vēyahnik mēn, soje umē ye, kabi fac rac napēdun, diryin fop soje ayewu haryēnk̃ Wēn hna vahnē vēle wok vēhwēhnana dahēse wēh, vahnē vēle wok vēhwēhnana ile nirađeni, vahnē vēle hwēhnak yam. ¹⁵ Kwētaryin iyin vankaf hun hna: soje iduñēna Ahwēhn a hoderun afehētaryiw̃u, had aḡēnta fu Pol, g'usery ule njēdaka Wēnu ña, nēsēhnēku vēkayēte vantēwu hna. ¹⁶ Koyēna nēsēk fēna hnē fop vēkayēte vantēwu hna. Nke viyē vēle lakēk gwēry vēkayēte vantēwu hna, do vahnē vēle wok vēyētēna iñē, do ikwētahn dēw̃ hni ña yaḡēna, kumpētēdēhēhni, had gante ntidēni ka hnē Vikerēh viñēntaḡ ka. Aki mbēvēdēni vēhni dēnk.

¹⁷ Vēyahnik mēn, w̃uhnē dēnk, tame njētērun wañi. Awa, soje umē kwētēryin hakili, d̃anko antē ayentahniw̃u hnē idēt vēyēw̃ Wēnu va do aki do d̃anko antē cēvaryu iyaḡ ikwētahn hun ña. ¹⁸ Bare naḡēryin g'ahaḡary hnē ipērēna g'iyēt Ahwēhn a, Afehēt fu Yesu Kēris hna. Arabi kwēhn icēmb ña gaki do gē kantēm! Amina.

Kayëte ndënkwëryënkw mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu cery sali ña ntehnëk Afayik San herëk. Kerëk yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë wahi do gë bëhn keme (70 gë 100) ga ndëcëk hnagi Yesu. Kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk do waÿëmpayehnik gë vakaraña vakaŵary, ñad ñaŵëtëhni gë ikwëtahn paryi Këris ña. Kerëhnëkëhni soñe kamënaÿehnéhni do nko mbëmënkëlëni vëhni do nkoni kahnëndani gë Yesu Këris. Rac tëfëka ntini g'iña vëÿëntaŵ. Tëfëka fëna njolaryëni vinahan vinte wok gena toña do kehani wameh ña.

Inji kayëte nësëd soñe bëmënkël nte rëfëka kwëhnani vële hwëtahnëk va gë Yesu Këris, do gë bëmënkël ntëŵ lëŵ hni; nke hnë humpen hna kafi Wënu ña humpen ye. Ge ñadëni ntini rac tëfëkëhni njasëni hnë ikwëda injahn hna. Vëÿëw Këris va ye vëwër vële yahëtak Yesu ye Këris ÿa do paryi njijëko hn'imbahn. Bare vële hwëtahnëk va tëfëka kwëhnani nkeya vutah Wën paryi injahn hna. Afo mëkëni këncëtëlehnëni dënt ña gë toña ÿa. Ikwëhn Wënu ña fëhnëtanëk ñahnihnëk, kafi Wënu ña injahn ye. Ikwëtahn ye imëk ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Toña, ðuniÿa, vutah, injahn, humpen, wameh, akwëda, uwám.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu ña humpen ye (1.1-2.6)

Akwëda kasëk (2.7-17)

Vële ÿëwëka Këris va gë vutah Wën va (2.18-3.10)

Injahnël ntëŵ lëŵ fu (3.11-24)

Gante njavëtëde Iyir Wën (4.1-6)

Wënu ña injahn ye (4.7-21)

Imëk fu hnë ðuniÿa li (5.1-21)

Kayëte ndënkwëryënkw nte njëdahnëk San

¹ Kerëhnëryiderun soñe Wanës, wante yëdahnëd uwám paryi. Ani nkeho kobëri hnë wapëgwa hna. Nkwëryëbun do nubun gë vinkër vidëŵ fu va dënk, njëkëbun wapacëk do ñakëbun gë wëbák wadëŵ fu ña. ² Ha, uwám rac tufëhna. Nubun, wasede walëŵu ŵa yebun do pëyaderun uwám usër ule yeho gë Rëm ÿa do ule rufëhna. ³ Ile hnubun do wëryëbun ÿa umë ye ile fëyaderun ÿi gante kodën mbëmënkëlin hn'ikwëtahn hna, ndanko fo; do ibëmënkël fu ña ibëmënkël gë Rëm ña ye do gë Aju Yesu Këris. ⁴ Kerëhnëryiderun waji soñe uhnatah fu ŵa padahn.

Wënu ña humpen ye

⁵ Wëlin wante pëyahnëk Yesu Këris, wante wëryëbun do fëyaderun ña: Wënu ña humpen ye do iwëhëryah gena hnë umë. ⁶ Ge ntehnëden gë umë mbëmënkëlinëk do njasatënden hn'umëhwëry hna, mërëden do didënëhna gante nke toña ka. ⁷ Wënu ña humpen hna nke. Ge fuhnë fëna, hnë humpen hna njasëden, awa mbëmënkëlinëk. Do sat Yesu Aju ÿa pacënëdëhëfu wameh ña fop. ⁸ Ge ntehnëden kwëhnayilënëhna wameh,

vankaf vantëw fu va dënk rokadfen do toña ya gena hnë fuhnë. ⁹ Wënu na ahahnëndak do asatah ye. Ge putayinëk wameh fu na, kodfen tamahnina umë: tavëhnedëhëfu wameh fu na do pacënedëhëfu hnë urumpak hna fop. ¹⁰ Ge ntehnëden menilënëhna, awër lidënëha Wënu na do wanës wadëwu na gena hnë fuhnë.

2

¹ Vutah mën hn'ikwëtahn hna, kerëhnëryidëmu waji soje ahnë antë nti wameh. Bare ge ahnë ntik, kwëhnayinëka ale hnësëhnëdëhëfu darël Rëm hna: umë ye Yesu Këris, asatah a. ² Umë ye sadëha soje itavëhn wameh fu na, gena soje wadëw fu fo bare fëna wëba wëwë duniya vi fop.

³ Ge mawëhninëk vakwëda vantëwu va, kod pacëfu njëtinëka. ⁴ Ge ahnë ntehnëk: «Njëtëbuh», hara dënënëdina vakwëda vantëwu va, ahnë arac awër ye, toña ya gena hnë umë. ⁵ Bare ale wawëk wanës wadëwu na, injahn Wënu na padëk hnë umë. Koyëna njëtëdfen gë umë nkeyinëk. ⁶ Ale hnësëk gë umë nkeni kwëlëkwël tëfëka kwëhna ankeya nte kwëhnako umë na.

Akwëda kasëk

⁷ Wuhnë wële yahnëbu duf, gena akwëda kasëk herëhnëdëmu, akwëda cër nte hnuyarun kobëri na ye. Anj kwëda cër ye wanës wante rëkërun awëryu na. ⁸ Gë cape ndaw, akwëda nte herëhnëdëmu kasëk ye: toña akwëda tac hnuyik hnë Yesu do hnë wuhnë fëna. Ha, umëhwëry na yija njid do humpen paryi ha tëk pët. ⁹ Ge ahnë ntehnëk: «Humpen hna nkebu», ñëwata ayëntawu ya ale mbankëni hn'ikwëtahn hna, ahnë arac hnë umëhwëry hna nkok. ¹⁰ Ale yahnëka ayëntawu ya hnë humpen hna nkok, do ñoñ gena hnë umë ile yojëd wameh. ¹¹ Bare ale yewëka ayëntawu ya hn'umëhwëry hna nkok; hn'umëhwëry hna njasëd, njëtëna hn'ile njid kabi umëhwëry na mëpëdanëka.

¹² Vutah mën, kerëhnëdëmu waji, kabi wameh hun na tavëhnirun soje uwac lëwu wa.

¹³ Vicër, kerëhnëdëmu waji, kabi njëtërunëha ale yeho kobëri wapëgwa hna.

Vëjar, kerëhnëdëmu waji kabi këfërunëha Sintani.

¹⁴ Vutah mën, kerëhnëdëmu waji, kabi njëtërunëha Rëm ya.

Warëm, kerëhnëdëmu waji, kabi njëtërunëha ale yeho kobëri hnë wapëgwa hna.

Vëjar, kerëhnëdëmu waji, kabi njawërun: wanës Wënu na hnë wuhnë ntëdëk do këfërunëha Sintani.

Antë ayahnu duniya yi

¹⁵ Antë ayahnu duniya yi ma ile ye duniya li. Ge ahnë nahnek duniya yi, injahn nte watik Rëm hna gena hn'umë. ¹⁶ Wëlin ile ye duniya ya: viña vimeh vimbahn ale wo-le na, injahn kwëhn ile hnuce ya, do inayëna nte watik hnë hnapul hna. Awa ijin fop matidina Rëm hna, duniya hna matid. ¹⁷ Duniya ya ndëcëd do gë fop ina meh nte ye hnam na; bare ale lid ile ñad Wënu ya nkod kwëlëkwël.

Vële yewëka Këris

¹⁸ Vutah mën, wati watëkwa duniya na tëhajëk! Nkwëryërun ga nësëde, ayëw Këris ya tëkid; do toña ye, wëyëw wëyabah tëkini do koyëna njëtinëk wapuya duniya na tëhajëk. ¹⁹ Wëyëw Këris wërac, hnë fuhnë

cahnëni, bare vëyelohna vëlëw fu paryi; kabi ge vëlëw fu yekënd, gë fuhnë nkontakëndeni. Bare cahnënihëfu soje pacahn wëla aryampo hnë vëhni gelohna alëw fu paryi. ²⁰ Bare wuhnë, Afacah a rëhnakuno do njëtërun toña ya. ²¹ Ge kerëhnedëmu, gena kabi yëtëluhna toña ya, kerëhneriyidëmu kabi njëtërun do kabi njëtërun fëna wëla uwër matidina gë toña. ²² Mo ye awër? Ale wajëk Yesu gena Këris ya. Ahnë arac ye aÿew Këris ya: njwëyëkëhni Rëm ya gë Aj'a. ²³ Fop vële wëyëdëha Ajë va, njwëyëniha Rëm ya fëna. Ale wawëka Ajë ya mawëdëha Rëm ya fëna.

²⁴ Soje hun, kwëtaryin hnë wuhnë ile wëryërunëho wapëgwa hna. Ge nkorun hnë ile wëryërun wapëgwa hna, nkontëderun kwëlëkwël wuhnë fëna gë Aj'a do gë Rëm ya. ²⁵ Ha, wëli ile ntehnëkëfuno Këris ya njëfadëhëfu: uwám usër. ²⁶ Watac ÿakëndëbu herëhnu soje vële yëkëlehnëd tokanihu va. ²⁷ Wuhnë ntanti, wagu wante turëkuno Wënu ña soje tëhnahnu worryërun; awa balëluhna aharañiwu, kabi wagu watac karañëdëhu fop*. Toña ya ye, gena wamër. Soje rac ye, diryin le karañëdëhu ya: geryin kwëlëkwël gë umë.

Vutah Wën

²⁸ Ha, vutah mën, geryin kwëlëkwël gë Këris ya, pëbahnëfu itama haryënkw lëwu do antë cëfëhnëfu hnë fac le njijëd hna. ²⁹ Njëtërun Këris ya catëk; awa tëfëka ayëtu fëna ale-wo-le lid ile satëk ya fatah Wën ye.

3

¹ Yëkëryin inahn cankaf nte ñahnëkëfu Rëm ya! Inahn dëwu ña ntik hafo macëndënëfu vutah vuntëwu! Do paryi vutah vuntëwu yeyinëk. Soje umë ye duniya yi yëtëlefulhna, kabi yëtëlahna Wënu ña. ² Wuhnë vële ÿadëfu dus, tame vutah Wën yeyinëk, bare ile yedën ya tufëhnana ten wapacëk. Bare njëtinëk iÿin: ante tufëhnañ ña, gë umë mëntëlëdën, kabi nudënëha gante nke ka. ³ Ale-wo-le hwëhnañ ikwëtahn tac hnë umë hna ahnë arac pacënañ, had gante pacëk umë dënk ka. ⁴ Ale-wo-le wënëka nkwayëk sariya Wënu ña; ha, wameh ña igwaj sariya ya ye. ⁵ Njëtërun, umë tufëhnañ soje ntihet wameh ña do wameh ña gena hnë umë. ⁶ Koyëna, ale-wo-le ye kwëlëkwël g'umë bokëdina nti wameh; bare ale-wo-le wok lid nulawohna do yëtëlawohna.

⁷ Vutah mën, kwëtëryin hakili antë ahnë tokawu! Ale lid ile satëk ya, ahnë arac catëk, had gante catëk umë ka. ⁸ Ale wok lid wameh ña ahnë arac Sintani hwëhneka, kabi Sintani awen ye kobëri hnë wapëgwa hna. Aju Wënu ña tufëhnañ soje mbëvehn vantiyehn Sintani va. ⁹ Fop vële ye vutah Wën va vëyëdëhnañ hnë wameh hna, kabi vëhni ye hnag Wënu ña. Vëhodina mbok ntini wameh, kabi vutah Wën ye. ¹⁰ Wëlin ile hnëmpëndëlehnëkëhni vutah Wën gë vutah Sintani va: Ale-wo-le wok didina ile satëk, ahnë arac gena fatah Wën had ale wok ñahnëlahna aÿëntawu hnë ikwëtahn hna.

Ñahnëlin gë vëyënta fu hnë ikwëtahn hna

¹¹ Wëlin wante wëryërunëho kobëri hnë wapëgwa hna: tëfëka ñahnëlin. ¹² Antë ntiyin had Kaÿe: umë ale kwëhneko Sintani do ndawä

* **2:27** 2.27 Wagu watac karañëdëhu fop: Vëryampo nahadëni pañare Iyir Ipacah inja nësëd, vëhawary ntehnëni pañare wayëd ye do vëhawary kat pañare Wanës Wën.

aheryu. Soŋe ye ndawëkawo? Kabi nkeya Kaŋe ŋa meko, bare mba aheryu ŋa catëko.* ¹³ Vëÿënta mën, ge vahnë vëvë ðuniÿa vi ñewënihu antë pëmpëhnahnu. ¹⁴ Fuhnë njëtinëk tavinëk icëm iŋa tëkin hnë uwám hna kabi ŋahnëlinëk. Ale wok ŋahnëna vëÿëntaŵ hnë icëm hna nkok. ¹⁵ Ale-wo-le ÿewëka aÿëntaŵu ŷa, ahnë arac aryaŵ vahnë ye, do njëtërun wëla aryaŵ vahnë aryampo kwëhnana hnë umë uwám usër.

¹⁶ Wëlin gante njëtinëk tame iŋahn ŋa: Yesu Këris njëfahnëk ntaŵary dëŵu ŋa soŋe lëŵ fu. Awa fuhnë fëna tëfëkëfu njëfahnin walaŵary fu ŵa soŋe vëÿënta fu va. ¹⁷ Ge ahnë kwëhna hnapul yabah nutënda aÿëntaŵu ŷa ga kwëhna uval do ŋwëÿ dëmadflahna, ahnë arac kod bi ntehn iŋahn Wënu ŋa hnë umë nke? ¹⁸ Vutah mën, antë kwëhnaÿin iŋahn gë wanës ma gë kaca hnëŋah fo, bare gë vantiÿa do gë toña. ¹⁹ Koyëna njëtëden hnë toña hna nkeyinëk, do haryënk Wënu hna njamëndëden wasakahn fu ŵa. ²⁰ Ge sakahn fu ha ntehnëk meninëk, njëtinëk Wënu ŋa hnaÿëk lëbëk wasakahn fu ŵi do njëtëk fop.

²¹ Vëÿahnik mën, ge wasakahn fu ŵa dehnëna meninëk, kwëhna den itama padah haryënk Wën hna. ²² Rëkëden nuÿanden fop ile rëÿëdenëha ŷa, kabi maŵëhndëdenëha vakwëda vantëŵu va do ntiden ile ñad ŷa. ²³ Wëlin le tëÿëkëfu ntiyin Wënu ŋa: kwëtahnin wac Aju ŷa Yesu Këris do ŋahnëlin had gante ntehnëkëfu Këris ka. ²⁴ Ale ŵawëhne k vakwëda Wën va, hnë Wën hna nke do Wënu ŋa hnë umë nke. Wëlin gante njëtëden Wënu ŋa hnë fuhnë nke: gë Iyir nte njëfakëfu ŋa.

4

Gante njavëtëde Iyir Wën

¹ Vëÿahnik mën, antë ahwëtahnuna iyir nte-wo-nte, bare yëkëhnahnëryinëhni soŋe afëcëtahnu bi Wën hna matik iyir tac; wakila vëwër vëyabah campëni ðuniÿa li. ² Wëlin gante njavëtandunëha Iyir Wënu ŋa: iyir nte-wo-nte lehnëd Yesu Këris njijëko ðuniÿa li nke ahnë, iyir tac Wënu hna matik. ³ Bare iyir nte-wo-nte wëÿëk njavëta Yesu matina hnë Wën hna, iyir tac aÿew Këris ŷa ye. Njëtërunëho aÿew arac njijëd do tame tëk tëki ðuniÿa li.

⁴ Bare ŵuhnë, vutah mën, Wënu ŋa hwëhnëku do mëkërunëhëhni wakila vëwër va; kabi Ale ye hnë ŵuhnë ŷa lëbëka ale ye hnë vële kwëhnëk ðuniÿa vi. ⁵ Wakila vëwër va, vëhni, ðuniÿa ŷi hwëhnëkëhni. Awa gë anësa ðuniÿa ŋa nësëdëni do ðuniÿa ŷi hnëpadëhëhni. ⁶ Bare fuhnë Wënu ŋa hwëhnëkëfu. Ale yëtëka Wënu ŋa nëpadëhëfu; ale nkok kwëhnëna Wënu ŋa, ahnë arac nëpadilëfuhna. Koyëna kodën njëtin ile nke Iyir toña ŷa do ile nke iyir wamër ŋa.

Wënu ŋa iŋahn ye

⁷ Vëÿahnik mën, ŋahnëlinëfu, kabi iŋahn ŋa Wën hna matik. Ale-wo-le ŷahnëka aÿëntaŵu ŷa, ahnë arac fatah Wën ye do njëtëka Wënu ŋa. ⁸ Ale-wo-le wok ŋahnëlinëhna vëÿëntaŵ va, ahnë arac yëtëlahna Wënu ŋa, kabi Wënu ŋa iŋahn ye. ⁹ Wëlin gante tufëkëfu Wënu ŋa iŋahn dëŵu ka: payika Aju ryamboli lëŵu ŷa ðuniÿa li, soŋe nuÿahnin uwám paryi ŵa gë umë. ¹⁰ Wëlin ile ye iŋahn ŋa: gena kabi fuhnë ŷahninëka Wënu ŋa, bare kabi umë ŷahnëkëfu. Paryi ŋahnëkëfu, soŋe rac payahnika Aju ðuniÿa

li njédahn ntaŵary dēwu ŋa had sadēha soŋe itavēhn wameh wadēw fu ŋa. ¹¹ Vēyahnik mēn, kabi aki ŋahnēkēfu Wēnu ŋa, fuhnē fēna tēfēkēfu ŋahnēlin. ¹² Ahnē koḃēri nulahna Wēnu ŋa, ḃare ge ŋahnēlinēk, Wēnu ŋa hnē fuhnē nkeḃ, do iŋahn dēwu ŋa padēdēhēfu dūs.

¹³ Wēlin gante njavētēden hnē Wēn hna nkeyinēk do umē hnē fuhnē nke: njédakēfu Iyir dēwu ŋa. ¹⁴ Nuyinēk do waseḃe yeyinēk Rēm ŷa cañētika Aju gante nkehand afehēt avē duniya. ¹⁵ Ge ahnē njavētēk Yesu ye Aju Wēnu ŋa, Wēnu ŋa hnē umē nke do umē hnē Wēn hna nke. ¹⁶ Do fuhnē tēkinēk njētīn do kwētahninēk Wēnu ŋa ŋahnēkēfu. Wēnu ŋa iŋahn ye; ale ye hn'iŋahn hna Wēn hna nke do Wēnu ŋa hnē umē nke. ¹⁷ Wēli, gante padēk iŋahn ŋa hnē fuhnē, gante koḃen tamayin hnē fac kiti hna: gante nke umē ka, fuhnē fēna koyēna nkeyinēk duniya li. ¹⁸ Ntakah gena hnē iŋahn hna; iŋahn padah ŋa ntaḃ ntakah. Ge ahn'a ntakēdēha kabi uhorot hnapēdēha; ale ntakēk ŷa kwēhnana iŋahn padah. ¹⁹ Fuhnē ŋahninēk kabi Wēnu ŋa ryēnkwek ŷahnēkēfu. ²⁰ Ge ahnē ntehnēk: «ŋahnēḃuha Wēnu ŋa», do hara ŋahnēlahna aŷēntaŵu ŷa, ahnē arac aŵēr ye. Kabi ale wok ŋahnēlahna aŷēntaŵu ale nud ŷa, ahnē arac koḃina ŋahna Wēn le nkok nudina. ²¹ Do wēli akwēḃa nte hnuŷaŷinēk hnē Wēn hna: ale ŷahnēka Wēn ŋa tēfēka ŋahna aŷēntaŵu ŷa fēna.

5

Imēk fu hnē duniya li

¹ Ale-wo-le hwētahnēk Yesu ye Kēris ŷa ahnē arac fatah Wēn ye; do ale-wo-le ŷahnēka rēm ŷa ŋahnēdēhēhni fēna vutah vuntēwu va. ² Ile yavētahnēde ŋahninēkēhni vutah Wēn va, umē ye: ŋahninēhna Wēnu ŋa do maŷēhnin vakwēḃa vantēwu va. ³ Iŋahn Wēnu ŋa, umē ye maŷēhnin vakwēḃa vantēwu va. Do vakwēḃa vantēwu va dēnēna. ⁴ Fop vutah Wēn va mēkēni duniya ŷi, do fere fale wēkahnēden fa, ikwētahn fu ŋa ye. ⁵ Mo ye awa, ale wēkēk duniya ŷi? Umē ye, ale hwētahnēk Yesu ye Aju Wēnu ŋa.

⁶ Yesu Kēris yijēk gē wēnka do gē sat. Yijēna gē wēnka fo ḃare gē wēnka do gē sat; do Iyir ŋa ye sedē watac, kabi Iyir ŋa ye toña ŷa. ⁷ Waseḃe warar hnēsēk soŋe watac: ⁸ Iyir ŋa, wēnka ŋa do gē sat ŷa, do vērar vērac nkwēryēlēni. ⁹ Maŷēḃe ile nēsēni vahnē vēle ye waseḃe va, ḃare uceḃeya Wēnu ŋa ŷak hwēhnak nafa. Uceḃeya tac, umē ye wante nēsēk Wēnu ŋa soŋe Aju ŷa. ¹⁰ Ale hwētahnēka Aju Wēnu ŋa kwētahnēk hnē intaŵary dēwu hna ceḃeya tac. Ale wok kwētahnēlahna Wēnu ŋa ntika aŵēr, kabi kwētahnēna uceḃeya nte ntik Wēnu ŋa soŋe Aju ŷa. ¹¹ Do wēli uceḃeya tac: Wēnu ŋa njédakēfu uwám usēr wā, do uwám rac hnē Aju hna nke. ¹² Ale wāwēka Aja nuḃaḃ uwám rac; ale wok maŷēlahna Aju Wēnu ŋa nuḃaḃina uwám rac.

Uwám usēr

¹³ Wanj kerēhnēmu, wūhnē vēle hwētahnēka Aju Wēn va, gante njētahnēḃun nuŷarun uwám usēr wā. ¹⁴ Wēlin tama nte hwēhnayinēk hnē Wēn hna: ge tēyinēk iñē gante ñaḃ umē ka, nēpadēhēfu. ¹⁵ Do ge njētīnēk Wēnu ŋa nēpad urēy fu wā, ile-wo-le rēyēḃenēha ŷa, njētīnēk nuŷayinēk iñē rac.

¹⁶ Age ahñe nudēha aŷentaŷu hn'ikwētahn hna ga ntif uŷeh le wok yodīna gē icēm, tēfēka njēfa do Wēnu ŋa njēdēdēha ahñe arac uwām ŷa. Umē soŋe vēle lič wameh wante wok njodīna g'icēm ŋa lehnēfu njēfande. Nkehēhna wameh wade yod g'icēm. Dehnēla njēfande soŋe rac. ¹⁷ Ankeŷa meh ŋa fop wameh ye, bare nkehēhna wameh wante wok yodīna g'icēm. ¹⁸ Njētīnēk fop vēle ye vutah Wēn va vēwodīna menēdēni; kabi ale nagēk Wēnu ŋa keryēdēhēhni do Sintani kodīna ntihni iñē ŷeh. ¹⁹ Njētīnēk Wēnu ŋa hwēhnēkēfu, do duniŷa ŷi fop hn'imēk Sintani hna nke. ²⁰ Njētīnēk fēna Aju Wēnu ŋa njijēko do njēdākēfu uyēt soŋe njētina, umē ale ye Toña ŷa. Hñe umē nkeyinēk ale ye Toña, Yesu Kēris, Aju Wēnu ŋa. Umē ye Wēn paryi ŷa, umē ye uwām usēr.

²¹ Vutah mēn keharyinēhni wamēn wamēr.

Kayëte kigëna mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña wacik umë dënk «Acër». Rac rufahnëf avë haryënkw nkentiko hnë acery sali hna. Kerëhnëka «Asëval, ale tëhna Wën, gë vërahu», rac fëhnëtanëk cery sali nte ye hnam ña do gë bulunda lëwu. Had hnë kayëte ndënkwëryënkw mba San, inji kayëte tëyëkëhni vële harañëf va nkeni vële fëcëtaf do ðuñëhani hnë kwëtahn paryi hna. Tëyëkëhni nkonni hnë toña hna do hnë injahn hna. Inji kayëte nësëhnëdëhëhni vahne va antë mawëni vakaraña wamër vante ye sifa watac fo gë vakaraña wamër vante tavëtehni hñ'ikayëte ndënkwëryënkw San.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hñ'inji kayëte: kayëte, cery sali, toña, Rëm, akwëfa.

¹ Ami, acër avë cery sali ÿa, kerëhnëryidëmu wühne, Asëval, ale tëhna Wën, gë vërahu, vële ÿahnëbu wapacëk. Gena ami fo ÿahnëku bare fëna fop vële yëtëk toña va ñahnënihu. ² Ñahnirun kabi toña ÿa gë fuhnë nke do gë fuhnë nkoƒ kwëlëkwël: ³ Arabi ipërena ña do ikaÿëhnahn ña gë yam ÿa, le watik hnë Wën Rëm ÿa gë Yesu Këris, Aju Rëm ÿa, nke gë fuhnë hnë toña hna do hnë injahn hna.

⁴ Nëñëkowo ðus ante tëkatëbuhëhniwo vërah hu ga tëfëni toña ÿa, gante nke akwëfa nte hnuÿayinëk hnë Rëm ña. ⁵ Awa tame, këlami, Asëval, gena akwëfa kasëk ile herëhnëryidëmi ÿi, bare ante hnuÿayinëk kobëri wapëgwa ña fo ye: tëfëka ñahnëlin. ⁶ Injahn ña, umë ye imawëhn vakwëfa Wën va. Do akwëfa ña, had nte wëryërun kobëri wapëgwa hna, umë ye ayasahnëndu hnë watac.

⁷ Njëtërun ðus, vëwër vëyabah campëni ðuniÿa li, do vëhni vëwawëna Yesu Këris njijëko nke ahnë. Sifa ahnë arac ye awër do aÿëw Këris ÿa. ⁸ Awa, kwëtëryin hakili, soje antë përekan ntëwël ðoku lëw fu, bare ahnuÿawu fop ile rëfëka ÿa. ⁹ Ale-wo-le wënëk inë hnë ikarañ Këris hna do wok yawënëna rac, ahnë arac gena Wën hna. Ale hahnëndak hnë ikarañ tac, ahnë arac gë Rëm ÿa nkeni do gë Aju per. ¹⁰ Ge ahnë njijëk fagant hun njojat karañ kawary, antë ahacawuna do wëla simpaÿi antë ayaÿuna. ¹¹ Ale hacaka ÿa ahnë arac nkentahnik hnë vantiyëhn wameh wante ntif ahnë arac ña.

Watëkwa

¹² Kwëhna bu yabah ile herëhnëdëmu, bare pecehnëko antë yëfanahnëryiwu hnë kayëte; bare nahabu yiryiwu ÿal hun hna do hnësëhnu ami dënk soje uhnatah fu wä padahn. ¹³ Vërah ahery hu Asëval a ale tëhna Wënu ña nkaÿëryidënihi.

Kayëte tarëna mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña wacik umë dënk «Acër». Rac rufahnëd avë haryënkw nkentiko hnë sery sali hna. Gayiyus kerëhnëd. Hnë kayëte tac, nuðe gante nke uryema do kaca nte pehnahnini vëÿëntaŵ va, cedeyahnëd injahn ña do g'ikahnënda soñe toña ÿa. Kerëk pañare: icëkwary Gayiyus soñe yaŵëna ntëwu ña do gë wadoku wante ntinëhnëdëhëhni vële hwëtahnëka Yesu va; nkeya meh Diyotëref ña; gë njasa përen Demetërius.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: toña, kayëte, aÿahnik, cery sali, kaca.

¹ Ami, acër avë cery sali ÿa, kerëhëryidëmi wëjë aÿahnik mën Gayiyus, wëjë ale ÿahnëbu wapacëk. ² Aÿahnik mën, arabi Wënu ña njëdi urisah hnë ile-wo-le hna do ahwëhna mbahn kendeñ, gante nke intawary hu ki. ³ Natëko ðus ante tëkiniho vëÿënta fu hn'ikwëtahn hna do nësëni soñe toña le ye hnë wëjë hna, do gante njasëdu hnë toña ka. ⁴ Uhnatah mën sankaf ŵa umë ye, wëryawu vërah mën va hnë toña hna njasëdëni.

⁵ Aÿahnik mën, g'ikahnënda ntinëhnëdühëhni vële hwëtahnëk va fop, lakënde ntehni vëhneh ye. ⁶ Nësëni soñe ipërenä hu ña hnë cery sali hna. Age kokëndu aryemahni hnë uyas lëw hni hna, uryema nte hnëgëdëha Wënu ña ye. ⁷ Soñe uwac Ahwëhn njasëdëni, hara ñoñ vëhnuÿana hnë vële wok vëhwëtahnëna. ⁸ Awa, fuhnë tëfëkëfu ndemaÿënhëni iÿi sifa vahnë, nkehahnin gë vëhni vëryokunëhn toña.

Diyotëref gë Demetërius

⁹ Kerëhnëbuhëhni vëvë cery sali va; bare Diyotëref, ale nëñahnëk ge haryënkw maŵëna ntënëñëfu. ¹⁰ Soñe rac, ge njiryibu pëyahnedëfu wameh wante ntid ña, wanës wanënkwah wante nësëd soñe lëw fu ña. Do watac gelahna gwër! Nwëÿëd kacadilëhnhina vële hwëtahnëk vëÿëntaŵ va do vële ÿad kacanihëhni va, memaÿëndëhëhni do ntadëhëhni hnë cery sali hna.

¹¹ Aÿahnik mën, antë arëfëtalahnu iwëh bare ile yivëk. Ale lid ufëren a ahnë arac Wënu ña hwëhnëka; ale lid wameh ña ahnë arac yëtëlahna Wënu ña. ¹² Vahnë va fop wapëren tëfëtafëni soñe Demetërius ÿa, toña ÿa dënk soñe lëwu ÿa cedeyahnëd. Fuhnë fëna, wasede walëwu yeyinëk, do njëtëru ucedeya ntëw fu ña toña ye. ¹³ Kwëhna bu yabah ile rëfëka hnësëhni, bare ñadä liwu fop hnë kayëte.

Watëkwa

¹⁴ Nädëfu yiryiwu wafac wi, do nësëlëde fuhnë vëhi. ¹⁵ Arabi yam ÿa nke gë wëjë. Wëlawo ŵa fop nkaÿëryidënihi. Gaÿëryihni wëlawo ŵa, ale-wo-le g'uŵac lëwu ŵa.

Kayëte mba Yud Wade yehëhna hnë inji kayëte

Yud aheryu Yesu, do gë Sak, herëk anj kayëte. Ñadëho kerëhnëhni vile hwëtahnëk duniya va kamënaÿehnëhni soje ipëh dëw hni nte mbankëni ña. Bare apecehnëka nësëhnëhni soje vëharan wamër va vële rënkëf vacery sali hna. Vëharan wamër va wok vëlënëndilahn Wënu ña. Yud nësëd soje rac gë wëdahëse wayabah wabë vikerëh vicër hna. Puhnađ g'inira vële hwëtahnëk va gante tëfëka kahnëndani hn'ikwëtahn do gante tëfëka ntini pađ gë vahnë vërac.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: vëharan wamër, dahëse, kitiñ, vële wok vëlënënlahn Wën.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1-2)

Vëharan wamër va (3-16)

Uhnira vële hwëtahnëk va (17-23)

Dëwara (24-25)

Simpayi

¹ Ami, Yud, aryokunëhn Yesu Këris, aheryu Sak*, herëhnëdëhëhni aki vële macëk Wënu ña Rëm ya. Anahnëku do kwëtirun soje Yesu Këris.

² Arabi ipërëna ña, yam ya, do gë injahn ña nkwënawu.

Vëharan wamër va rëk kitiñini

³ Vëyahnik mën, ñadëfuho ðus herëhnu soje ipëh inte vankinëk. Bare doliyi tëkatëbu afo herëhnu inë haŵary soje hamëhnaÿehnu uwët soje ikwëtahn inte njëdakëhni Wënu ña soje kantëm fop vële hwëtahnëk va. ⁴ Kerëhnëdëmu kabi ankeni vahnë vële wok vëlënënlahn Wën, vële yëbaku, hara yëtëluhna. Acahëtëdëni ipërëna Wën fu ña soje catëhnanëni ndakëntal meh dëw hni. Njahëtaniha asankaf do Ahwëhn fu rymboli, Yesu Këris. Mbiyëk ga kerik hnë Vikerëh hna gante kitiñdëhëhni Wën ka.

⁵ Andëkwëtehnedëmu, mama njëtahnërun wante ÿadëfu hnësu ñi, Ahwëhn a pehëtëkëhni bulunda Isërayel nkal Esipët hna, bare, ge ndëcëk umë, vële wëyëk kwëtahnëni va fagant lëw hni, mbëvehnëkëhni.*

⁶ Dënkwëтарыinëhni wamëleka wante nkok gena gwër ucankaf nte njëdakëhni Wën ña do ravëtak dëd dëw hni ña.* Wënu ña ñabehnëkëhni gë vankënca soje kantëm, do kwëtëni hnë mëhwëry mbë gëd hafo fac sankaf kitiñ hna. ⁷ Antë aryënkwu fëna Sodom gë Gomor gë vankol wante hwërëkëhni va vante yëdëhna had wamëleka watac hnë ndakëntal meh ntëw hni do yëkëlehnëko ndakëni gë vële nëmpëlëntik mbahn. Nkeni had dahëse, vile rufëdëhëfu bi hak nke horot hwëdëh vë kantëm.*

⁸ Vëharan wamër vële ye ÿal hun vi kwëhnani vankeÿa ndampo fo gë vëhni. Hudakery hudëw hni ha liÿehnedëhëhni vëyin: tonkënadëni vëhni dënk vimbahn vidëw hni, ñwëyëdëni ucankaf Ahwëhn ña, do njewëdënihëhni vële ye ambin cëmb hna. ⁹ Wëlakënde Misel, asankaf wamëleka ña, dina rac. Wati le conkëdëniho gë Sintani ya soje

* **1:1** 1.1: Matiye 13.55; Marëk 6.3 * **1:5** 1.5: Icahn 12.51 * **1:6** 1.6: Wapëgwala 6.2 * **1:7** 1.7: Wapëgwala 19.1-35

mbahn Moyis ŋa, dĕkĕnalohna njeŋa kitiŋatĕnda. Aki fo ntehnĕkaŋo: «Tavĕlehnĕmu gĕ Wĕnu ŋa!» ¹⁰ Bare vĕyi vahnĕ njeŋwĕdĕni ile nkoni vĕyĕtĕna, do viĕ vile ntidĕni had wulaw, ile nĕtĕni koĕĕri hnagi lĕw hni, rac ye ile vĕvehnĕdĕhĕhni.

¹¹ Mekĕhni! Nkaw Ķaĕe[☆] tĕfĕni! Nĕdĕhnani hnĕ idĕnt Balam soĕe nuĕahnĕni kori. Ambĕvĕntini kabi ŋwĕyĕntini had Kore[☆].

¹² Vahnĕ vĕrac wĕdahĕse waŋeh nkeni wante ronkĕnĕd watoka wante vankĕrun gĕ vĕle hwĕtahnkĕ va. Atokĕntĕdeni gĕ usĕfĕhnah kĕm do soĕe vĕhni fo nahadĕni. Nkeni had vĕĝar vahnĕnak, ĕare sĕl ŋa pitĕndĕlehnĕk vĕĝar va do tĕvĕna. Nkeni had vatĕh wante wok dĕwĕdĕna, wĕlakĕnde wati lĕw hni ŋa tĕki, ankĕcikĕhni: wahwĕnta wahi cĕmĕhni. ¹³ Nkeni had wavonkĕlo wĕnka wov, wante ryehĕtĕd waronk walĕw hni, rac ye vantiyehn vantĕw hni vacĕfĕhnah, nkal li. Nkeni had wamol wale yasaryĕd pĕhwĕtanĕhnĕk Wĕnu ŋa ŋĕwa mĕhwĕryah dĕs soĕe kantĕm.

¹⁴ Enok, ale ye ahwĕhn mbĕd gĕ vĕhi hnĕ warĕm fu hna, pĕgw Adam, pĕyahnĕko koĕĕri fo wanĕ soĕe lĕw hni: «Nĕparyin! Ahwĕhn a nĕjĕk gĕ wawuli wawuli wamĕleka wafacah, ¹⁵ soĕe kitiŋahn fop nkal inĕ. Koroteĕhnĕdĕhĕhni fop vahnĕ vĕle wok vĕlĕnĕnĕlahna soĕe vantiyehn vantĕw hni wante wok kwĕhnahna untĕnah wante ntini gĕ untĕnah kĕm. Koroteĕhnĕdĕhĕhni vĕyi vĕwen vĕle wok vĕlĕnĕnĕlahna kabi njeŋwĕniha kĕm fo. Vĕle wĕnĕk va korotehnĕdeni. Koroteĕhnĕdĕhĕhni vĕyi vĕwen kabi njeŋwĕniha.» ¹⁶ Vĕyi vahnĕ rĕkĕdĕni ŋakĕŋakĕndĕni; nkeĕyĕndĕni kwĕlĕkwĕl; wabal wameh wadĕw hni tĕfĕdĕni; wanĕs wakuman fo nĕsĕdĕni do cĕkwĕdĕnihĕhni vahnĕ soĕe nuĕahnĕni ile ŋadĕni fo.

Uhnira vĕle hwĕtahnkĕ

¹⁷ Vĕyahnĕk mĕn, ge wuhnĕ ye, dĕnkwĕtaryin wante ntehnĕniho koĕĕri ŋa vĕfayik Ahwĕhn fu Yesu Kĕris va. ¹⁸ Ntĕhnĕnihu: «Hnĕ wafac warĕkwa li, nkĕdĕni vahnĕ vĕle ryasĕd viĕ vĕva Wĕn va, do tĕfĕdĕni wĕbal wadĕw hni wante wok dĕnĕnĕna Wĕn.» ¹⁹ Vĕhni fitĕndĕlehnĕdĕhĕhni vĕle hwĕtahnkĕ va. Vinahan vimb nkal kwĕhnani; Iyir Wĕnu ŋa gena hnĕ vĕhni.

²⁰ Bare wuhnĕ, vĕyahnĕk mĕn, yĕryĕryin uwĕm hun ŋa hnĕ ikwĕtahnkĕ hun pacah dĕs hna. Yĕfaryin gĕ fanka Iyir Ipacah ŋa. ²¹ Goryin kwĕlĕkwĕl hnĕ inahn Wĕn hna, kĕbĕnaryin ahnuĕahnu ipĕrĕna Ahwĕhn fu ŋa Yesu Kĕris le yiryeryĕdĕhĕfu g'uwĕm ule wok pudĕna.

²² Kaĕĕhnahnĕryiŋu gĕ vĕle nkok yaŋĕna ikwĕtahnkĕ va; ²³ pĕhĕtĕryinĕhni vĕyĕntaw va gĕ dabĕt hnĕ hwĕdĕh; soĕe vĕyĕntaw va, kaĕĕhnahnĕryiŋu gĕ vĕhni, ĕare diyaryin wajira gĕ ntakah: ha, hafo ahehawu viĕi vilĕw hni va vile tonkĕnĕk wameh wadĕw hni ŋa.

Dĕwara

²⁴⁻²⁵ Cĕmbĕnĕfuna Wĕn ryamboli, ale fehĕtĕdĕhĕfu gĕ fere Yesu Kĕris, Ahwĕhn fu ŋa! Kod nti antĕ aĕoŋu, do antĕ ahwĕhnawu ile nirahnĕdĕrun, tufahnu g'uhnatah fĕbah, haryĕnkĕ lĕwu hnĕ icĕmb ntĕwu hna. Icĕmb ŋa, icamah ŋa, inaw ŋa do ucankaf ŋa, umĕ hwĕhnĕk ani gĕ wapĕgwala, gaki do kantĕm! Amina!

Kayëte Wapuyala ña Wade yehëhna hnë ñi kayëte

Hnë anj kayëte Wënu ña njëtëndanëka ale herëk a, mpëdara Afayik San, viyë vile rëfëka tèki ryënkwehnið íboka Këris. Kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëd' gë wahi gë bëhn wafëhw imbëd' gë wahnah g'imbëd' (70 gë 95) ga ndëcëk nagi Yesu ÿa hnë wati nte korotehnedëho cery sali ña.

Anj kayëte nësëd' viyë viyabah vile fëhnëtanëk viyë vihawary soje ßulunda wasëwif. Mbëd' gë wahi fëhnëtanëk ile fadëk ÿa. Nëm p yah ÿa fëhnëtanëk imëk ña do fëna ufacah wã. Nkol Babilon ña fëhnëtanëk Rom; hnë wañi vankol nke ucankaf meh.

Kayëte ña pëgwëhnanik gë wanës soje vacery sali mbëd' gë vaki hnë vacery sali vambë Asi hna. Ile rëfika ÿa kayëte hna, San njojik ambin hna hn'ile nuk toye fo ile liyað ÿa hnë wapuyala ðuniyã li ante mbokajëd' Yesu ña: ðuniyã ÿi përekanëde, Sintani ÿa këfëde, kitij tëkwa ña nked', do Yesu ntañað tinki ahnañ hnë Yerusalem kasëk hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ñi kayëte: mëleka, ahnañ, kayëte, fape, hwëd'ëh, ambin, kopa, uwám.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpañi (1.1-8)

Yesu cahnanika San (1.9-20)

Kayëte soje vële hwëtahnëk ye hnë vankol mbëd' gë wahi hna (2.1-3.22)

Icëmb ña ambin hna (4.1-11)

Fape fa gë kayëte nte ÿamëndëlehnik wahwënta imbëd' gë wahi (5.1-8.2)

Walënkw mbëd' gë wahi gë wahitiñ walëw hni (8.3-11.19)

Vëyëw Wën mëkëden (12.1-14.20)

Wamëleka mbëd' gë wahi gë wëkata wã (15.1-16.21)

Iyo Babilon (17.1-18.24)

Imëk gë kitij tëkwa (19.1-21.8)

Yerusalem kasëk (21.9-22.21)

Uyëtëndan: ile njëtëndanëka Wënu ña San

¹ Hn'anj kayëte nke viyë vile cowëtëk Yesu Këris. Wënu ña njëðakawo soje njëtëndanëhni vëyohal vëlwëu va vile rëfëka tèki hara biyëna ÿa. Këris ÿa payëkawo mëleka lëwü ÿa ÿal mën, ami San ayohal alëwü, soje njëtëndano virac. ² Sede yeþu hnë fop vile hnuþuho: rac ye wanës Wën g'uceedeya Yesu Këris ña. ³ Ndëwayik ale harañëhnedëhëhni vahnë wanës wante kerëhniko Wënu ña hn'anj kayëte do ndëwayini vële wëryëd' va do hwëtað wante herik ña! Yëtëryin, wati le hahnëndik soje wañi fop ña tãhajëk.

Simpañi le kerëhnni vacery sali Asi

⁴ Ami San herëhneriyidëhu, wühnë vacery sali mbëd' gë vaki vambë Asi vi. Arabi ipërëna wã gë yam ÿa ahnuyãwü hnë Wën hna, umë ale ye, yeho do yijëd', hnë wayir mbëd' gë wahi hna wale ye haryënkw hnë tinki nañ ntëwü hna, ⁵ do fëna hnë Yesu Këris hna, seðe hahnëndak ÿa, ale ryënkwið vëhnedëhnik hnë vësëm hna do ye ahnañ vëhnañ ÿa nkal li fop! Umë ale ÿahnëkëfu do fehëtëkëfu hnë wameh fu hna gë sat lëwü ÿa,

⁶ ntikëfu inawñ wësëna wasadëha soje ndokunëhnëndenëhna Wënu ña, Rëmu. Arabi kwëhn icëmb inja gë fanka fa kwëlëkwël! Amina.

⁷ Yëkëryin, wëjar hna njijëd! Vahnë va fop nudëniha, wëla wële sëhëka va:✧ do fop wabulunda wabë nkal ñi njahnadëni soje lëwu ÿa. Ha! Amina!

⁸ Ahwëhn a Wënu ña ntehnëk: «Ami ye Alëfa gë Omega, Aryënkwëryënkwa a gë Arëkwa ÿa, ale ye, yeho do yijëd, Ahwëhn Fanka Pop.»

Hudakery San soje Ajë Ahnë

⁹ Ami San, aÿënta hun yëbu; mbankinëk had wühnë gë Yesu hnë horot hna, hn'imëk hna do hn'ïduñëna hna. Ntayibuho hnë tinti mbë wov le wacik Patëmos hna, kabi pëyahnedëfuho wanës Wënu ña do sedë yëbuho wëba Yesu. ¹⁰ Hnë fac Ahwëhn hna, Iyir Ipacah ña tënëkowo do hamëhni mën nkwëryëbu kopa sankaf had lënkwa, ¹¹ më lehnëdëho: «Kerëry hnë kayëte ile hnuđu ÿa, do yëdanahnëryihni vacery sali mbëd gë vaki vante ye hnë: Efes, Sëmirën, Perëgam, Tiyatir, Sarëdes, Filadelëfi do Lawodise.»

¹² Njëkadëfuho soje hnuwuwa ale hnësëndëhowo ÿa. Ga njëkabu, më hnubu wayul wasanu mbëd gë wahi wakwëhn walampu, ¹³ do fagant wayul walampu warac, kahnëko ile mëntëlëni g'ahnë. Acuf canka nte rëkëkawo hafo wapary hna cudako do ñëba ryl yankah sanu sakahn lëwu hna. ¹⁴ Njërëkawo mul inja had perëkal. Vinkër va had hwëdëh pëtëdëhawo, ¹⁵ wapary ña had ryëhwëra wëntëwënt facënik hnë hwëdëh nkehawo do kopa lëwu ÿa had uwac wënka wov ñënkadëhawo. ¹⁶ Hnë wák rëhw lëwu hna, wahol mbëd gë wahi mënkweko. Wës lëwu hna sëlame ÿakënik hwëhn wanjekan waki sahnëdëho, do yëka lëwu ÿa ntancëko had ulav g'anent.

¹⁷ Ga nubuha, njobuho haryënkwa lëwu had cëmëbu. Më tindëko wák rëhw lëwu ÿa do ntehno: «Antë ntaki! Ami ye Aryënkwëryënkwa a gë Arëkwa ÿa, ¹⁸ Ale yënëf a. Cëmëbuho, do wëli tame ale yënëf kwëlëkwël yëbu. Visëdëta icëm va wënkëbu do gë viva ÿëwa wësëm ÿa.

¹⁹ «Awa kerëry vile hnuru va: vile ye gaki va do vile yejëk va. ²⁰ Wëli ile pëhnëtanëk wahol mbëd gë wahi wale hnuru hnë wák rëhw mën ÿi do gë wayul sanu mbëd gë wahi wahwëhn walampu: wahol mbëd gë wahi wi wamëleka vacery sali mbëd gë vaki vi ye, do gë wayul mbëd gë wahi wahwëhn lampu wa, vacery sali mbëd gë vaki vi ye.»

2

Soje ile kerëhnëkëhni San vacery sali mbëd gë vaki

Soje acery sali mbë Efes

¹ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Efes ña:

«Wëli wante ntehnëk ña ale wënkëk wahol mbëd gë wahi hnë wák rëhw lëwu do yasëf fagant hnë wayul sanu mbëd gë wahi wahwëhn walampu wa: ² Njëtëbu wantiyëhn hun va, ikamëna hun ña do gë iduñëna hun ña. Njëtëbu kodiluhna aryuñënanëhnuni wële lid wëh va, njëkëhnahnërunëhëhni wële wëcad wëfayik wok wëyena paryi va do tëkatërun wëwër ye. ³ Nduñënarun, korotërun soje wac mën wa do cilëtaluhna.

⁴ «Bare nke ile surédëmu: goluhna aŋanduno gë kobëri ka. ⁵ Awa, dënkwëtaryin le njojërun hna, gwëcëtaryin vankeya va do avokanu anjasa ndënkwëryënkwa hun ŋa. Ge ŋwëŷërun gwëcëtaɖiluhna vankeya va, ŋjiryidëfu ŷal hun hna do ntihëtëdëfu wayul walampu hun wã. ⁶ Bare nkehëhna ile fërënak hnë wuhnë: had ami, ñewëɖun vënjasa vëva Nikolayit va. ⁷ Ale hwëhnak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va. Ale wëkëk a maŵëryanëdëfuhna tok atëh uwám nte ye hnë arayan Wënu hna.»

Soŋe cery sali mbë Sëmiren

⁸ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Sëmiren ŋa:

«Wëli wante ntehnëk ŋa ale ye Aryënkwëryënkwa a do Arëkwa ŷa, ale sëmëko do mbokaj wám li: ⁹ Njëtëbu horot hun ŷa do gë haŷëhna hun wã, bare ile ye toña ŷa, mbetarun! Njëtëbu wameh wante nësëdëni vëryampo soŋe hun ŷa. Vërac ntehnëdëni wasëwif nkeni bare gena toña: caliŋa mba Sintani nkeni! ¹⁰ Antë ntaku gë horot le ŷaɖ nkeŵu ŷa. Wëli, Sintani njëkëhnahnëdëhu ntonatëhni vëyabah hnë wuhnë kaso hna, do wafac pëhw horotëɖun. Kahnëndaryin hafo hn'icëm hna do njëɖaɖëmu apënkwa imëk, uwám sër wã. ¹¹ Ale hwëhnak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va! Ale wëkëk a cëmëɖina cëm kigëna ŋa.»

Soŋe cery sali mbë Perëgam

¹² «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Perëgam ŋa:

«Wëli wante ntehnëk ale hwëhnak sëlame ŷakënik hwëhn waŋëkan waki ŋa: ¹³ Njëtëbu hn'ile ntëɖërun hna, hn'ile nke inawë Sintani hna nke. Ha, ŷal hun hna ntëɖëk Sintani ŷa, bare nkorun ayaŵënu uwac mën wã, gwajëluhna ikwëtahn hun ŋa ŷal mën hna wëla fac le ndaŵiko Antipas, sëtë hahnëɖak mën a.

¹⁴ «Bare nke vile surédëmu: kwëhnarunëhëhni hnam vahnë vële rëfëɖ ikaraj Balam iŋa; nkabëka Balak tëndëhnëhni urënd vëva Isërayel soŋe tokehnëhni faŷar fale sënahnik sadëha wamën wawër do nkwaɖandëni. ✧ ¹⁵ ŷal hun hna fëna, kwëhnarunëhëhni vahnë vële rëfëɖ ikaraj vëva Nikolayit va. ¹⁶ Awa, gwëcëtëryin vankeya hun va! Ge gwëcëtëluhna vankeya hun va tame ŋjiryidëfu gë ŷal hun, do mëtarýëdëfuhëhni vahnë vi gë sëlame wës mën ŷi. ¹⁷ Ale hwëhnak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va! Ale wëkëk a njëɖaɖëfuhna tok man ✧ le soŵik ŷa do g'itaka yerah; hnë itaka tac kerik uwac hasëk ule nkok yëtëna ahnë, ge gena ale hnuŷaɖ ŷa.»

Soŋe cery sali mbë Tiyatir

¹⁸ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Tiyatir ŋa:

«Wëli ile ntehnëk Aju Wënu ŋa, ale fëtëɖëhaŵo vinkër vi had hwëdëh do wapary ŋa had ryëhwëra vëntëvënt facënik hnë hwëdëh nkehaŵo. ¹⁹ Njëtëbu vantiyehn hun va gë iŋahn hun va gë ikwëtahn hun ŋa g'iyoh hun ŋa g'iduñëna hun ŋa. Iyoh hun nte yabëk ntëbi mbë kobëri ŋa.

²⁰ «Bare nke ile surédëmu: memaŷëhneluŵahna asëval a, Yesabel, ale liyak ahnësëhn Wën, tokahni vëyohal mën va ñaŋëndëdëhëhni nkwaɖandëni do tokëndëni faŷar fale sënahnik sadëha wamën wawër. ²¹ Njëɖabuha ampëd soŋe gante gante koɖ nkwcëtahn ankeya ntëŵu ŋa, bare ñaɖina tav igwafa dëŵu ŋa. ²² Soŋe rac ntonjëɖëfuhna hn'ipad, umë gë vële

gwafalandëni va, hn'ile korotëdëni dus. Ntidëfu rac ge vëravëna viwëh vile ntidëniho g'asëval arac. ²³ Ndawëdëfuhëhni vële rëfëdëha va. Koyëna fop vacery sali va njëtëdëni ami ye ale yëtëd ile yehëhni vankaf hni hna wasakahn hni hna. Ale-wo-le hnë wühnë, ile ntik ÿa, sosëdëfuha.

²⁴ «Bare wühnë vëvë acery sali mbë Tiyatir, vële wok vërefëna ikaraj viyë vahnë, wühnë vële wok ñëgaluhna ile macëdëni watëwah wante cowëk Sintani, ntehnëdëmu: dïbëndëdïluhna idïb kaŵary. ²⁵ Bare yaŵënëryin ile hwëhnarun ÿa hafo yiryiwu.

²⁶ «Vële wod ndokunëhnëndëniho hafo hn'ile tëkwëk hna, vëhni yed vële wëkëk va. Njëdadëfuhëhni imëk hnë woyal hna.

²⁷ «Naŵëhnëdënihëhni gë ryoko ryëhwëra: nihëdënihëhni had gante nihëde vapeya intli.*

²⁸ Inji mëk ndampo fo nke g'inte hnuŷafu gë Rëm mën ÿa. Njëdadëfuhëhni fëna ikol mbë g'acahnëfëd ña. ²⁹ Ale hwëhna vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va!»

3

Soje cery sali mbë Sarëdes

¹ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Sarëdes ña:

«Wëli ile ntehnëk ale wënkwëk wayir mbëd gë wahi Wënu ña gë wahol mbëd gë wahi ŵa: “Njëtëbu vantiyehn hun va. Njëtëbu vahnë va ntiyahnëkëhni vëfëren fo worun, bare cëm ña yerun. ² Kwëtëryin hakili do yaŵënëryin ile wok hnë wühnë soje antë cëm kabi kamahnëbu wëla d'oku hun ryampo padëna haryënk Wën mën hna. ³ Awa dënkwëtaryin wanës Wën wante haranjirun do wëryërun ña; yaŵënëryin do gwëcëtaryin vankeya va. Age kwëtëluhna hakili, njiryidëfu had ale; yëtëdïluhna hnë wati le njiryidëfu hnanjëtü ÿa. ⁴ Bare nkeni vëryampo Sarëdes hna vële wok vëronkënëna viyë vilëw hni va. Vërac viyerah cudadëni do tëfëlëdëfun g'ami, kabi tëfahnëkëhni rac. ⁵ Vële wëkëk va vacud vajerah cudadëni; pëhwëcëda muk wamac hni hnë kayëte uwám hna. Tase Rëm mën gë wamëleka wadëwu pëyahnëdëfu ami hwëhnëkëhni. ⁶ Ale hwëhna vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va.”»

Soje cery sali mbë Filadelëfi

⁷ Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Filadelëfi ña: «Wëli ile ntehnëk Afacah a, ale ye toña ÿa, umë wënkëk sëdëta Ahnaŵ David ÿa, umë fidëtëd do ahnë kodina mbokary pid, umë fidëd do ahnë kodina pidët: ⁸ Njëtëbu vantiyehn hun va. Wëli kwëtëhnëmu haryënk hun rënka fidëtik le nok kodina pid ahnë. Njëtëbu toyë fo kwëhnarun fanka fa, bare njawënërun wanës mën ña do yahëtalunohna alehnu yëtëluhna. ⁹ Wëli, njëdadëmuni vahnë vëvë hnë calïna mba Sintani, vële lehnëd wasëwif nkeni vi, bare wayena. Ha, ntidëfu njiryini ndëkwëhnëni haryënk hun, do njavëtëdëni ñahnëmu. ¹⁰ Kabi njawënërun wapacëk wanës mën ña, awa ami fëna njawënëdëmu hnë wati horot sankaf le yijëd hnë duniŷa li fop soje tëgini vële lëdëk nkal vi. ¹¹ Biyëdina njiryidëfu. Yaŵënëryin ile hwëhnarun ÿa, soje antë ahnë nuf apënk nte fënkwirun kabi mëkërun. ¹² Ale wëkëk a, ntidëfuha ryoko sank hnë Cery Cankaf

* 2:27 2.27: Wahnëw 2.8-9

Wën mën hna do bokëdina cahn muk. Kerëdëfuhä uwac Wën mën wã do uva inaw Wën mën ña, Yerusalem hasëk, le sëlid g'ambin darël Wën mën hna. Kerëdëfuhä fëna uwac hasëk mën wã. ¹³ Ale hwëhñak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va.»

Soje cery sali mbë Lawodise

¹⁴ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Lawodise ña:

«Wëli wante ntehnëk ale wacëde Amina ña, sefe hahnëndak do ye toña ÿa, ale ye sankaf hnë fop vile ntik Wënu ña: ¹⁵ “Njëtëbu vantiyehñ hun va: yamëluhna yakëluhna. Bare ñakëndëbu ayamu ma ayaku! ¹⁶ Awa, kafi yakëluhna do yamëluhna, fagant fo nkerun, nkurëdëmu. ¹⁷ Ntehnëdun, mbetarun, nuÿarun hnapul yabah do ñoñ gojëlulhna. Bare yëtëluhna meku, njiwëhñërun, kaÿëhñërun, mëpërun do ñas fo yerun. ¹⁸ Soje rac yabahnëdëmu alawu ÿal mën li sanu le facënik hnë hwëdëh ÿi, soje avetahnu paryi. Dëwaryin fëna viÿi viyerah asufandu, antë mbok cëfëhnu ige ñas fo ña. Dëwaryin kat vëlo soje ayehnahnu vinkër hun vi ahnundu wapacëk. ¹⁹ Ami, niraëdëfuhëhni do catënëdëfuhëhni fop vële ÿahnëbu va. Awa yohëryin, gwëcëtaryin vankeya hun va! ²⁰ Wëli, rënka hna kahnëbu do mbankëdëfu. Age ahnë nkwëryëk kopa mën ÿa do pidët rënka ÿa, tënkëdëfu ÿalu hna do tokëlahnëdëfun. ²¹ Ale wëkëk a ntañëndëdëfuhä darël mën hnë tinki nañ mën hna, had gante mëkëbu ka, ami fëna, do lañantiwü gë Rëm mën ÿa hnë tinki nañ lëwu hna. ²² Ale hwëhñak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va.”»

4

Icëmb ña Ambin hna

¹ Ga ndëcëk watac, më hnuhu rënka le fidëtik ambin hna. Kopa ryënkwëryënkw le wëryëbuho hnësëhnëdëhowo had lënkw ÿa, më ntehnëko: «Kayi ani, rufi ile rëfëka tèki haryënkw ÿa.» ² Iyir Ipacah ña tënkëlehno tañ. Hnulehnu nkeho tinki ahnañ mbin hna, do hnë tinki ahnañ tac ahnë lañako. ³ Ale lañako ÿa pëtëdëho had wëraka wanëfak, wale wacik jasëp gë sarëdëwan. Tinki ahnañ ÿa icar ulaw hwërëkawo nte fëtëd had itaka nte wacik emerod. ⁴ Caharab hnë tinki ahnañ tac, watinki ahnañ wafëhw wahi gë wahnah (24) yeho. Hnë watinki ahnañ watac, vicër wafëhw wahi gë vëhnah (24) lañako. Viÿi viyah cudaniho, do pënkwanï vapënkw sanu ahnañ. ⁵ Tinki ahnañ hna cahnidëho wabilëbil do wakopa do gë waparar. Haryënkw tinki hna warëh lampu mbëd gë wahi fëtëdëho: wayir mbëd gë wahi Wënu ña yeho. ⁶ Haryënkw tinki ahnañ hna nkeho had wov lancah, le wëntëlëk gë ancëka.

Darël tinki ahnañ hna caharab, nkeniwo ulaw wahnah wale hwëhñak kore vinkër haryënkw gë kamëhni. ⁷ Ntañ dënkwëryënkw ña gë vësëhn mëntëlëniho, kigëna ña gë fëndahni mëntëlëniho, tarëna ña yëka ahnë kwëhñako do inahëna ña gë jaro nte wayëd yañ mëntëlëniho. ⁸ Wulaw wahnah wã, ntañ-wo-ntañ, vampañ imbëd g'andañ kwëhñako, do kore vinkër kwëhñaniho yañ gë gëd per. G'anent gë g'umëd njëwëdëniho kwëlëkwël:

«Pacëru! Pacëru! Pacëru!
Ahwëhñ, Wën Hwëhñ Fanka Fop,
wëjë ale yeho, ye do yijëd!»

⁹ Do nte-wo-nte njëwëdëniho wulaŵ wahnah wã icëmb g'untënah do g'icamehn soje ale lañak hnë tinki ahnaŵ yã, Ale yënëf avë kantëm a, ¹⁰ vicër wafëhw wahi gë vëhnah va (24) ndënkwehnedëniho haryënk w hnë ale lañak tinki ahnaŵ yã, cëmbëdënihawo Ale yënëf avë kantëm a, ntonjëdëniho vapënk w sanu vantëŵ hni va, ntehnatëndëni:

¹¹ «Ahwëhn, Wën fu, tëfëki ahnuya

icëmb inja g'untënah ña do gë fanka fa,
kabi wëjë lik fop,
wëjë yadëho nke koyëna rac, nkelehn.»

5

Kayëte ña gë Fape fa

¹ Tac më hnuhu hnë vák rëhw ale lañako hnë tinki ahnaŵ hna kayëte nte fëyik, keru bambery gë ipër per do ñamëndëlehni gë wuya wahwënta mbëd gë wahi. ² Tac më hnuhuha mëleka hwëhn fanka le rëy gë kopa sankaf: «Mo tëfahnëk nke ayamët ile yamëndëlehnik yi do pëyët kayëte ñi?» ³ Wëla aryampo gelohna mbin hna, nkal li ma kwëyët nkal li janáma hna, ale holëko pëyët kayëte ña, njëk ile herik bambery yã. ⁴ Do rac koyehnedëho ðus kabi ahnë gena ale rëfëkawo nke afëyët kayëte ña, njëk bambery. ⁵ Awa aryampo hnë vicër hna më ntehnëko: «Boka ho! Yëkëryehna, ivësëhn vë hnënk Yudfa yã, ⁶ ale hnagik hnë hnënk Ahnaŵ a David, umë ale wëkëk a lihëtëf ile yamëndëlehnahnik kayëte ña do fëyëtëd.»

⁶ Tac më hnuhuha Fape ga kahnëk fagant tinki ahnaŵ, kwëratëniha wulaŵ wahnah do gë vicër. Mëntëko had kácik. Wamiry imbëd gë waki kwëhnako gë vinkër mbëd gë viki, vinte ye wayir mbëd gë vaki Wën vinte sañëtik hnë nkal hna fop. ⁷ Fape fa pëñako soje tebahn kayëte hnë vák rëhw ale lañako hnë tinki ahnaŵ hna. ⁸ Ante tebak kayëte ña, wulaŵ wahnah wã gë vicër wafëhw wahi gë vëhnah va (24) njonihoni nkal hna haryënk w lëwu. Ale-wo-le hnë vëhni itëmp mënkweko do gë vañërya sanu tëmpah idud, inte yeho wayëfa wëfacah wale hayëndadëho g'ambin.

⁹ Hnëw hasëk njëwëdëniho:

«Tëfëki ahnuya kayëte ñi,

ayamët ile yamëndëlehnik yã,

kabi káciruhoni,

do ntaŵëtëruhëhni soje Wënu ña,

vahnë hnë wahnënk hna fop

gë vanësa hna fop gë wabulunda hna fop

do gë wayal hna fop;

gë sat hu yã,

¹⁰ ntiruhëhni inaw vësëna wasadëha Wën fu ña,

do naŵëdëni nkal li.»

¹¹ Tac më yëkëbu do wëryëbu kopa wamëleka wayabah, wawuli wawuli, kodelohna ndëkwini. Caharab tinki ahnaŵ hna, wulaŵ wuhnah hna do gë vicër hna kahnëniho. ¹² Njëwëdëniho gë kopa sankaf:

«Fape fante haciko fa,

umë ye ale rëfëka nuya fanka fa, gë hnapul yã, g'uyët wã, g'imëk inja,
g'untënah ña, gë icëmb ña do gë cëkwary ña.»

¹³ Do nkewëryëdëfuhëhniwo fëna fop vile ntik Wën va ambin hna, gë nkal hna, gë kwëyët nkal li janáma hna, gë wov hna do gë fop le yehëhna hnam ÿa, ga ntehnëdëni:

«Ale lañak tinki ahnaŵ ÿa gë Fape fa nke icëkwary, g'idënën, g'icëmb do gë fanka, kwëlëkwël!»

¹⁴ Do wulaw wahnah ŵa ntehnëdëniho: «Amina!» Do vicër va njonihho nkal li soje cëmbahnënihëhni Ale lañak tinki ahnaŵ ÿa gë Fape fa.

6

Soje ipëyët kayëte

Soje ñamëndëlehn idënkwëryënk

¹ Awa, nuhuha Fape fa ga nihëk ñamëndëlehn dënkwëryënk hñë mbëd gë wahi hna, wëryëlehnëŵa intaw dënkwëryënk hñë wahnah hna ga ndekad had farat, nësätënd: «Yij!» ² Hnulehnëŵa ipahnac yerah. Ale hayëkawo ÿa uñwary mënkwëko. Më njëdayik apënk wëwëk, tək nke aŵëk do njilehn mbok mëk kat.

Kigëna

³ Ga nihëk ñamëndëlehn kigëna ña, wëryëlehnëŵa intaw kigëna ña ga ndekad, nësätënd: «Yij!» ⁴ Hnulehnëŵa pahnac kawary bëntah had hwëdëh. Ale hayëkawo ÿa hnuŷako imëk soje ntihet yam ÿa nkal li, soje ndawëlahnëdëni vahnë. Më njëdayik sëlame sankaf, njilehn.

Tarëna

⁵ Ga nihëk ñamëndëlehn tarëna ña, wëryëlehnëŵa intaw itarëna ña ga ndekad, nësätënd: «Yij!» Hnulehnëŵa pahnac bahnah. Ale hayëkawo ÿa ile yanande mënkwëko. ⁶ Wëryëlehn had kopa fagant wulaw wahnah hna ga nësëd: «Ile ryokunahnik fac ryampo ÿa, yanëh vantimp fo ntaŵahnëd, ile ryokunahnik fac ryampo ÿa wayanëh warar vëmalu fo ntaŵahnëk. Ge wagu ña ye, g'uñen uña, nko koyëna.»

Nahëna

⁷ Ga nihëk ñamëndëlehn nahëna ña, wëryëlehnëŵa ntaŵ nahëna ña ga ndekad, nësätënd: «Yij!» ⁸ Hnulehnëŵa pahnac dunëkah. Ale hayëkawo ÿa, Icëm maciko, do yëwa vësëm ÿa rëfëlehnëdëhawo. Njëdayiniho mëk inja hñë sah ryampo hñë wasah wahnah duniŷa li, soje ndawënihëhni vahnë va gë sëlame ÿa, gë inte ña, gë wates ña do gë wulaw wuyapah ŵa.

Bëryëna

⁹ Ga nihëk ñamëndëlehn bëryëna ña hnulehnüwëhni, kwëyët le cënafe sadëha hna, walaŵary vële ryawiko soje ikahnënda dëŵ hni ña wanës Wën do kabi wasefe léwu nkenihho. ¹⁰ Ndekadëniho ñus: «Wëjë, Ahwëhn a, ale ye Afacah a, ale ye toña ÿa, hafo guve padëfu ahitiñëhni vahnë vëvë nkal vi awëcagëhni soje sat fu le ndehëtëni ŷi? ¹¹ Awa më njëdayini ale-wo-le acud jerah cankaf, tac ntehnini nduñënani toye, hafo padëni fop vële ryokunëhnëdëha Wën va, rëfëka ndawini had gë vëhni ka.»

Kwëhn mbëd gë ryaw

¹² Ga nihëk ñamëndëlehn ikwëhn mbëd gë ryaw inja, inkal ña ñënkako ñus gë fanka, hnulehnu ulav ŵa mbahnëlehn had waŷehn do ulepera ŵa

mbëntëlehn had wasat. ¹³ Wahol wã njolehni nkal li, had gante njojëd wanuŷ ka ge sël sankaf ŷa ñënkëka. ¹⁴ Ambin ŋa më njik had kayëte feÿëde, do fop wahuŋ wã gë watinti ŋa kërëniko hn'ile nkeho hna.

¹⁵ Wati rac, vëhnaŵ vëvë nkal vi, gë wakamari ŋa, gë vësankaf wasoɗaɗe wã, gë vëvetak va, gë vëhwëhn fanka va, gë vëramp va do gë vahnë vële ye afaya va, fop coŵaniho hnë wakary hna do gë hnë wëraka wahuŋ hna. ¹⁶ Ntehnëdënihëhniwo wahuŋ wã gë wëraka wã: «Yohahninëfu, do coŵëryinëfu ŋaŵët yëka ale lañak hnë tinki ahnaŵ aÿi do gë antavah Fape ŋa! ¹⁷ Fac sankaf ntavah ntëw hni ŋa tükik: mo hoɗ mëkanti?»

7

Bulunda gë yavëta Wën

¹ Ga ndëcëk rac, më hnuhëhni wamëleka wanah ga kahnëni hnë wahëf wahnah wavë nkal wï. Pëlani wasël wahnah wavë nkal wï, soŋe sël ŷa antë mbok cël nkal li, wov hna do fëna wëla hnë atëh ndampo. ² Do më hnuhuha mëleka haŵary ga kayëɗ gë cape pëhna lav. Mënkwëko ile lihande iyavëta mba Wën paryi. Ndekandëhëhni ðus wamëleka wanah wante yëɗayiko imëk mbëvehnëni nkal inÿi gë wov ŷi: ³ «Antë avëvehnu nkal inÿi, wov ŷi, vatëh vi, hafo lifuni yavëta wayëka hna vëyohal Wën va.» ⁴ Tac nkwëryëbu vahnë vële hnuŷak yavëta ŷa tükëni wawuli keme gë wafëhw wahnah gë vënah (144,000). Vëhni wahnënk vijë Isërayel hna fop matiniho:

⁵ hnë hnënk Yuda hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000) liyiko yavëta ŷa;

hnë hnënk Riben hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Gad hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁶ hnë hnënk Aser hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Nefëtali hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Manase hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁷ hnë hnënk Simeÿo hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Levi hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Isakar hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁸ hnë hnënk Sabilon hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Yosef hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Besame hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi ntiyiniho yavëta (12,000).

Wabulunda mbïn hna

⁹ Ga ndëcëk rac, më hnuhëhni kore vahnë vële wok koɗena ndëkwini. Vahnë vëvë wayal fop yeho gë wahnënk wã fop gë wabulunda ŋa fop do gë vanësa va fop. Haryënk w tinki ahnaŵ hna kahnëniho do gë haryënk w Fape fa, viÿi viyah ntiyaniho do mënkwëni waryund. ¹⁰ Ndekaɗëniho ðus: «Ipeh inã hnë Wën fu, le lañak hnë tinki ahnaŵ hna, matik do gë Fape hna.»

¹¹ Wamëleka ŋa fop caharaɓ tinki ahnaŵ hna kahnëniho, gë vicër va do gë wulaŵ wahnah wã. Ga nkwëryëɗëniho ile nësëɗëniho vahnë ŷa, ndëkwëhnëɗëniho hafo wayëka wã ñak nkal ŋa do cëmbëɗënihawo Wënu ŋa. ¹² Ntehnëɗëniho: «Amina! Arabi iɗëwan ŋa, gë icëmb ŋa,

g'usery wã, g'icamehn iña, g'untënah ña, g'imëk iña do gë fanka fa kwëhn Wën fu ña kantëm! Amina.»

¹³ Awa, acër aryampo më tÿëko: «Vële liyak viyi viyah vi, vëhni mo ye do ne matini?»

¹⁴ Më lëkwabuha: «Ahwëhn mën, njëtëru!»

Tac më ntehnëko: «Vële watik horot sankaf va ye. Ndagëni viyi vilëw hni va do njerënëni hnë sat Fape hna. ¹⁵ Soje rac nkeni haryënkwi tinki Wën hna do ndokuñëhnëdëniha g'anent gë g'umëd Cery Cankaf ntëwu hna. Ale lañak hnë tinki ÿa keryëdëhëhni. ¹⁶ Bokëdina njohni inte, bokëdina njohni wënka, do ulav wã bokëdina njahni, ma yakah hawary, ¹⁷ kabi Fape fante ye tinki ahnañ hna ye d' ahekery alëw hni ÿa, do njiryeryëdëhëhni gë wahayalin wënka uwám ka. Do Wënu ña pëhwëcëdëhëhni fop wankwën ña vinkër vidëw hni hna.»

8

Soje ñamëndëlehn ikwëhn imbëd gë wahi

¹ Fape fa, ga nihëk ñamëndëlehn kayète ikwëhn mbëd gë wahi ña, ambin ña ndemëhnalehn mpëd.

Soje walënkwi mbëd gë wahi

² Tac më hnuhubëhni wamëleka mbëd gë wahi hahnëko haryënkwi Wën hna; walënkwi mbëd gë wahi njëdayiniho.

³ Mëleka hawary më njijëk ñëw haryënkwi le cënade sadëha hna; ile fëdande iduf mënkweko, gë sanu ntiyiko. Më njëdayik duf yabah soje pëd hn'ile ntide sadëha hna gante kayahné hwëcic ha gë wayëfa wëfacah va fop g'ambin. Hn'ile ntide sadëha hna, gë sanu ntiyiko do haryënkwi tinki ahnañ hna nke. ⁴ Hwëcic iduf ña gë wayëfa wëfacah na hnë wák mëleka hna matëko kay hafo Wën hna. ⁵ Tac mëleka ÿa më nufëk ile fëdande iduf ña, pëbënek hwëdëh hn'ile cënade sadëha hna, nton duniya hna. Awa pëgwëlehn tañ wakopa waparát, wakopa, wabilëbil, do nkal iña ñënkalehn.

⁶ Wamëleka mbëd gë wahi wante wënkëko walënkwi mbëd gë wahi ña pëhwëtalehnëni soje ntënkwëni.

Soje icël lënkwi ryënkwëryënkwi

⁷ Mëleka ryënkwëryënkwi ÿa cëlëko lënkwi lëwu ÿa: wënka wagurye gë hwëdëh, hna wëlëk gë sat, ndehëtik duniya hna. Cape ndampo hnë vatar duniya hna ñagëko, do tëh ndampo hnë vatar vante ye duniya hna fëna ñagëko do fop idël ña ñagëko.

Soje icël lënkwi higëna

⁸ Mëleka higëna ÿa cëlëko lënkwi lëwu ÿa: ile wëntëlëk g'ikuñ icankaf nte ÿagëd loñik wov hna. Cape ndampo hnë vacape vatar wov hna mbacako wasat, ⁹ sah ryampo hnë wasah warar le-wo-le yënëd wov hna mbëvehniko. Do hnë fop wakulu wavë duniya wï, sah ryampo hnë warar hna mbëvehniko.

Soje icël lënkwi rarëna

¹⁰ Mëleka rarëna ÿa cëlëko lënkwi ÿa: më njojëk g'ambin ikol cankaf nte ÿagëdëho had hwëdëh hucankaf. Sah ryampo hnë wasah warar wasën wasankaf hna fop do hnë wahayalin hna fop njojëko kol iña. ¹¹ Ikol

tac, Wunkah maciko. Wēnka wante njohahnēko ŋa mbacako wunkah do veyabah cēmēniho kabi wēnka watac ceniho.

Soje icēl lēnkw nahēna

¹² Mēleka hnahēna ŋa cēlēko lēnkw ŋa: cape ndampo hnē vacape vatar lav hna ndafiko gē cape ndampo hnē vatar lepera hna do gē kol ndampo hnē wahol warar hna, soje antē nkoryary idanc dēwu ŋa. Koyēna, fac ŋa nkoryeryina idanc dēwu ŋa do umēd ŋa fēna.

¹³ Awa tac mē hnuḅuha do weryēḅuha jaro nte wayēdēho yaŋ do ryekadēho dūs: Kata! Kata! Kata fēladēhēni vēle lēdēk nkal vi soje wamēleka watar wañēntaŋ wante fēhwētad cēlēni walēnkw walēŋ hni ŵa!

9

Soje icēl lēnkw vēryēna

¹ Mēleka vēryēna ŋa cēlēko lēnkw ŋa: mē hnuḅu ikol ga njojēko nkal li mati g'ambin. Ikol ŋa njēdayik sēdēta hatē hatēwah. ² Ikol ŋa mē pidētēk rēnka vē hnam ŋa do hwēcic cahñēlehni had hwēcic nkula cankaŋ. Rac huyēndanēk ulav ŵa g'ambin ŋa fop. ³ Do hnē hwēcic hutac cahñēdēniho vampul campēdēni nkal li. Njēdayiniho imēk ile wētētlēk g'imēk wafawēry ŵa. ⁴ Mbañēhniniho antē pērēkanēni idēl mbē nkal ŋi, ma vatēh, ma vatēh rēhēl vi. Tēfēkēhni tonihēhni vahñē vēle wok vēliyina yavēta Wēn fo hnē wayēka walēŋ hni hna. ⁵ Vēwawēryaniloḅna ndawēnihēhni, ḅare korotehnēnihēhni hnē wadepera imbēd. Horot le ntidēnihēhniwo ŋa mēntēlēko had gante korotehnēd ito fawēry ka. ⁶ Hnē wafac warac vahñē va njēkēlehnēdēni icēm ŋa ḅare vēhnuḅina. Pērēdēhēhni cēmēni, ḅare icēm ŋa ŋawētadēhēhni.

⁷ Vampul va gē wafahnac wale fēhwētak uwēt mēntēlēniho. Iñē le ye had apēnkw sanu ahnaŋ yehēhniwo vankaf hna, do wayēka walēŋ hni ŵa had wēva vahñē nkehēhniwo. ⁸ Imul dēw hni ŋa had iba vēsēval nkehēhniwo, do wabēñ wadēw hni ŋa had wēḅa wabēsēhn nkehēhniwo. ⁹ Wasakahn walēŋ hni ŵa had wajand waryēhwēra ntiyani nkehēhniwo, do wēñaŋ vampaŋ vantēw hni va had wēñaŋ saret hwēhn wafahnac wayabah wale yaryēd gē uwēt nkeho. ¹⁰ Wasavēt ŵa had wafawēry nkehēhniwo g'ile tohahnēdēni. Hnē wasavēt walēŋ hni hna nkeho fanka falēw hni fale koroteyahnēdēnihēhniwo vahñē hnē wadepera mbēd hna. ¹¹ Ahnaŋ alēw hni ŋa, mēleka hatēh hatēwah yeho. Uwac lēwu gē Wa-ebēre ŋa Abadon yeho, do gē wagērek ŋa, Apoliŋo, umē fēhnētanēk Avēvehn.

¹² Kata ryēnkwēryēnkw ŋa ndēcēk. Wēli, wakata waki vokēd tēki.

Soje icēl lēnkw hwēhn mbēd gē ryaw

¹³ Mēleka hwēhn mbēd gē ryaw ŋa cēlēko lēnkw ŋa: mē weryēḅu kopa le wātiko hnē wamiry wahnah wavē tabali sanu hn'ile cēnādē sadēha hna, ile yeho haryēnkw Wēnu ŋa. ¹⁴ Ntehnēdēhaŋo mēleka hwēhn mbēd gē ryaw le wēnkēko lēnkw ŋa: «Pētēryihni wamēleka wanah wante ŋabik vambēñ sēn sankaŋ le wācēdē Efērat.» ¹⁵ Awa wamēleka wanah wante fēhwētako soje wati ŋa, gē fac ŋa, gē lepera ŋa do gē bēhn ŋa, pētiniho soje ndawēniha aryampo hnē vērar hna. ¹⁶ Nkwēryēḅu ga ntehnēdē, wasodādē wahwēhn wafahnac ŵa, wawuli wuli wakeme

waki nkeniho (200,000,000). ¹⁷ Awa nubuhëhniwo wafahnac wã gë vële hayëkëhniwo va: cudaniho wayand waryëhwëra wavëntah had hwëdëh, ßulu do yalëwaye. Vankaf wafahnac wã had vankaf wabësëhn nkeho. Hwëdëh nkusëdëniho gë hwëcic do gë vëd le fëdëd. ¹⁸ Aryampo hnë vahné vërar hna mbëvëko gë hwëdëh, gë hwëcic do gë ivëd le fëdëd. ¹⁹ Fanka wafahnac wã hnë wawës walëw hni hna nkeho do gë wasavët walëw hni hna; wasavët walëw hni wã gë walën mëntëlëni, kwëhna vankaf do gë rac mbërehnahnëdëni.

²⁰ Vahnë vële woko vëvëvëna va, vëravëlohna icëmb wayine ña gë vile përeni gë wëßák wadëw hni: wamën wamër sanu, gë koryi, gë waryëhwëra, gë wëra, do gë wadëhwa; wamën wale wok kodina nu ma nkwëry ma ñjas. ²¹ Fëna vëravëlohna idaw vahné, gë kavëla ntëw hni ña, gë ndakëntal meh ntëw hni ña do gë ule lëw hni wã.

10

Mëleka ÿa gë fëkayëte fapëyik fa

¹ Më hnußuha mëleka haßary hwëhn fanka sëlidëho g'ambin. Añar fëryëkawo do car ulaw yehawo yañ nkaf ntëwu hna; yëka lëwu ÿa had ulav nkehawo, do wapary wadëwu ña had sahnunt hwëdëh nkehawo.

² Fëkayëte fante fidëtik mënkweko. Tindëko fary rëhw lëwu ÿa wov hna do rahahn ÿa nkal hna, ³ tac ndeka gë fanka, had vësëhn yërëlak. Ga ndekak, waparar mbëd gë waki yëmëko. ⁴ Ga nëmëk waparar mbëd gë wahi wã, ñadëfuhö heru, ßare kopa wëryëbuho g'ambin ga ntehnëdëho: «Antë aher ile nëmëk waparar mbëd gë wahi wi, tavëry cowa.»

⁵ Tac mëleka le hnußuhö ga tindëko fary rëhw lëwu wov hna do rahahn ÿa nkal hna, më njëlëk vák rëhw lëwu ÿa g'ambin, ⁶ më ntëkëk g'uwaç ale ye kwëlëkwël ÿa, ale lik ambin gë ile ye hnam ÿa fop, gë nkal inja gë le ye hnam ÿa fop, gë wov ÿa gë le ye hnam ÿa fop ntehn: «Ñoñ bokëdëna napi: ⁷ hale ntëkwëd mëleka hwëhn mbëd gë waki ÿa lëkw lëwu ÿa, awa Wënu ña padënëd viyë visiyamah, gante pëyakëhniwo ka vëyohal vëlëwu wakila ña.»

⁸ Do kopa le wëryëbuho ga nësëhniðëho g'ambin ÿa mboko nësëhne kat: «Yiry ahnuf kayëte nte fidëtik hnë vák mëleka le rindëk fary ryampo hnë wov do yëntaw ÿa nkal hna.»

⁹ Gë vëhni mëleka njiðëfuhö rëyëwa njëdawo fëkayëte fa. Më ntehnëko: «Tëbary do tokëry. Nkunkëd ðonk hu hna ßare wës hu hna ntëmëd had wadëj.» ¹⁰ Më reßaßu fëkayëte fa hnë vák mëleka hna do rokëbu. Wës mën hna ntëmëko had wadëj, ßare ga kohnëbu nkunkëko ðonk mën hna. ¹¹ Tac më lehnißu: «Afo avok afëyahn ile pëhnanëhnikëhni Wënu ña wabulunda wayabah, gë wayal wayabah, gë vanësa vajabah do gë vëhnaß vëyabah.»

11

Wasefe wahi wã

¹ Tac ahné më njëdako uriry le ÿañande, do ntehno: «Yiry añañ Cery Wën Cankaf ñi gë hn'ile cënaðe sadëha hna do ðëkwëryihni vële sëmbëdëha Wënu ña hnam. ² Bare selele vë pë Cery ÿa, tavëry, antë añañ, kabi vële wok vëyëtëlahna Wën va maßëryanëdëni nkëhëni

nkol naŵ cēvah ŋa hnē wadepera wafēhw wahnah gē wahi (42).
³ Mawēryanēdēfuhēhni wasefe wahi mēn ŵa, vēle sudak viyi icēm va, imēk pēyahndēni wanēs Wēnu ŋa hnē waŷi wafac wuli gē wakeme waki gē wafēhw mbēd gē ryaw (1,260).»
⁴ Waŷi wasefe wahi ye vatēh oliv vaki va do gē wayul walampu wahi wale ye haryēnkw Ahwēhn nkal ŋa.
⁵ Ge ahnē ŋad ntihi uŵeh, hwēdēh sahnēd wawēs walēw hni hna do mbēvehndēfēhēhni vēle ŷewēkēhni va. Ha, ale ŷad ntihi wēh ŵa tēfēka ndaŵi koyēna.
⁶ Waŷi wasefe wahi kwēhnani imēk soŋe pidēni ambin, memaŷehnahndēni antē mbok tēv hnē wati le pēyahndēni wanēs Wēn hna fop. Kwēhnani fēna imēk soŋe nkwēcētēni wēnka ŋa nke wasat do cēlēndi nkal li sifa uŵeh fop, nte-wo-nte ŋadēni ŋa.

⁷ Ge puhnani wafac ucedeya ntēw hni ŋa, intaw yapah ŋa ndanid hnē hatēh hatēwah hna mētaryēdēhēhni, mēkēdēhēhni do ndawēdēhēhni.
⁸ Do waŷas walēw hni ŵa hnē ŷēŵa bulunda nkol cankaŋ hna nkoŋ, nkol cankaŋ nte ye had Sodom gē Esipēt*, hn'ile pakiko Ahwēhn hni hna dēnk nke.
⁹ Vahnē hnē wabulunda hna fop, wahnēnk hna fop gē vanēsa hna fop do gē wayal hna fop njijēdēni njēkēndēni waŷas walēw hni ŵa hnē wafac warar gē fagant fac, do vēwawēlohna mbaŋini.
¹⁰ Vēv duniŷa vi nēŋēdēhēhni soŋe icēm wakila waki watac kabi korotehnēnihēhni dūs vēle lēdēk nkal vi. Awa natēdēhēhni do nkwēcētēlēdēni wabuŋa.

¹¹ Ga ndēcēk wafac warar gē fagant fac ŷa, iyēn uwām le wātik Wēn njij tēnkēhni wakila waki ŋa, matēlehndēni. Awa vēle yēkēdēhēhniwo va mē ntakēkēhni dūs.
¹² Tac wakila waki ŋa mē nkwēryēni kopa sancaŋ le wātik g'ambin, ga ntehnēdēhēhni: «Kayin ani!» Kayēlehndēni g'ambin, hn'aŋar, tase vēle ŷewēkēhni va.
¹³ Hnē wati rac dēnk, ŋēnkalehn nkal iŋa gē fanka, cape ndampo hnē ipēhw naŵ hna njolehn. Vahnē wawuli mbēd gē vēhi cēmēniho hnē iŋēnka nkal tac. Vēle woko va ntakēkēhniwo do ntēnēdēnihaŵo Wēn hunte ye g'ambin ŋa.

¹⁴ Kata higēna ŷa ndēcēk. Wēlin kata rarēna ŷa biŷēdēna tēkid.

Soŋe lēnk wēhn mbēd gē wahi

¹⁵ Mēleka hwēhn mbēd gē wahi ŷa mē ntēnk wēk lēnk ŷa: wakopa wacankaŋ ntehnēdēho ambin hna:

«Inaŵ mbē duniŷa ŋi nke gaki hnē wēbāk Ahwēhn fu ŷa gē Arēhnayik alēwu ŷa.

Nawēd kwēlēkwēl!»

¹⁶ Vicēr wafēhw wahi gē vēhnah, vēle laŋako hnē watinki ahnaŵ hna haryēnkw Wēn hna, ndēkwēhnēniho wayēka ŵa nkal hna do cēmbēdēnihaŵo Wēnu ŋa nēsātēndēni:

¹⁷ «Camehnēdēru, Ahwēhn Wēn Hwēhn Fanka Fop, ale ye do ale yeho,

kabi fanka fasankaŋ hu fa rufahnēru ahahnēndahn inaŵ hu ŋa.

¹⁸ Wayal ŵa ntavēkēhni,

bare tame ntawah ntēw hu ŋa rufēhna.

Wati le hitiŋahnēdūhēhni vēsēm va tēkēk

gē le wuahnēdūhēhni vēyohal hu va, wakila ŋa, gē vēfacah va do gē fop vēle lēnēndē ŵac hu ŵa,

* 11:8 11.8 Sodom gē Esipēt: Wēnu ŋa hitiŋēk vaŋi vacape waki ntēbi waŷēntaw ŵa. (Wapēgwala 19.24-25; Iahn 14.23-28)

vëroy gë vëhnaŷah
do gë le vëvehnëdühëhni vële vëvehnëd nkal va.»

¹⁹ Do Cery Wën Cankaf g'ambin ƚa pidëtalehn, hnulehnu kwëni akwëtëla ƚa. Awa nkelehn wabilëbil, wakopa, waparar, iñënka nkal do gë rëv wagurye wayabah.

12

Soŋe wëdahëse mbëd gë wahi

Soŋe Asëval a gë fato fa

¹ Ga ndëcëk watac, dahëse fëmpëhnahnah sankaf sahnëk ambin hna: asëval yeho ale sufako ulav, ulepera wã wapary hna nkehawo do pënkwako apënkwa ahnaŷ hwëhn wahol pëhw gë vëhi. ² Ndonkëko do ndëkadëho ulav donk hngawã.

³ Dahëse haŷary mbok cahnëlehn ambin hna: fato vëntah sankaf yeho le hwëhnako vankaf mbëd gë vaki gë wamiry ipëhw do gë apënkwa ahnaŷ hnë nkaf-wo-nkaf. ⁴ Savët lëwü ŷa pahëcëko sah ryampo hnë wasah warar wahol wavë g'ambin hna ntonŋi nkal li. Fato fa më kahnëk haryënkwa asëval ale ŷad nag ŷa, soŋe kohna fatah fa ge rëk nagi. ⁵ Asëval a më nagëka facan, fante hnaŷëndëhëhni do heryëd wayal wï fop gë ryoko ryëhwëra. Fatah fa njoyiko tanŋ darël Wën hna do gë darël tinki unaw ntëwü hna. ⁶ Awa asëval a nkaryëlehn gë wula, ŷëwa le pëhwëtëhñëkaŷo Wënu hna, soŋe pabahna hnam hnë wafac wuli gë wakeme waki gë wafëhw mbëd gë ryaw (1,260).

⁷ Tac nkelehn uwët ambin hna: Misel gë wamëleka wadëwü ƚa mëтарыënihaŷo fato fa. Fato fa umë fëna mëтарыëdëhëhniŷo gë wamëleka wadëwü ƚa, ⁸ bare fato fa wëkiko, do umë gë wamëleka wadëwü ƚa ntayiniho ambin hna. ⁹ Fato fa ntonŋiko gë pë; umë ye lën sër ŷa, le wacik Aŷëw vahnë ma Sintani, ale rokad duniŷa fop. Ntonŋiko nkal hna, do gë wamëleka wadëwü ƚa per.

¹⁰ Tac më wëryëbu kopa sankaf mbin hna, më lehnëdëho:
«Tame ipëh ƚa do fanka fa
do Inaw Wënu fu ƚa

do gë ucankaf Arëhnayik alëwü ŷa tëkik!
Fato fa, ale hnësëdëho wameh vëyënta fu va
haryënkwa Wën fu
g'anent gë g'umëd, ntonŋiko ntayiko ambin.

¹¹ Do vëyënta fu va mëkëniha
gë sat Fape fa
do gë wanës Wën wante cedeyahnëdëhni ƚa;

vëwëŷëryalohna njëdahnëni uwám walëw hni wã, këbënaniniho soŋe cëmëni.

¹² Soŋe umë ye natëryiŷi, ambin,
do gë wuhnë vële lëdëk hnam va!

Kata yehu wuhnë, nkal gë wov,
kabi Sintani cëlëryik darël hun.

Antavëka dufus
kabi njëtëk wati le nkoryaryëk ŷa yaßëna.»

¹³ Fato fa, ga kamahnëk ntonŋiko g'inkal, më tëfëlendëha asëval ale hngëkawo facan fa. ¹⁴ Bare asëval a më njëdäyik vampaŷ jaro cankaf va

soje matahn nji gë wula yëw̄a le pëhwëtanëhnik hna, hn'ile pabëdëhna wabëhn watar gë fagant bëhn, ñawët lën* rac. ¹⁵ Awa lën ȳa më nkurëk wënka wante ye had garyëla hamëhni asëval a, soje wënka ña njohna. ¹⁶ Bare nkal ña ndemakawo asëval a; pidëtako do kohn sën le nkurëko fato fa. ¹⁷ Fato fa ntavëkawo ðus g'asëval a, do më njik mëtaryëhni vutah vuñëtaw̄ vumba asëval va, vële w̄awëhñëd vakwëda Wën do sedeyahnëdëha Yesu va. ¹⁸ Tac më kahnëk tëfary wov hna.

13

Ntaw̄ yapah ndampo nte sahnik wov hna

¹ Awa nuhuha ntaw̄ yapah ndampo ga cahnid wov hna. Kwëhnako wamiry pëhw gë vankaf mbëd gë vaki. Hnë w̄iry-wo, apënk w ahna w pënk wako do hn'ankaf-wo nkeho uwac le yewëdëha Wënu ña. ² Intaw̄ nte hnuhuho ña gë gërëm mëntëlëniho, wakwër wadëwu ña njëwëko do kwëhnako wakarehn wayaryah, do wës ȳa had va wësëhn. Fato fa më njëfaka fanka falëwu fa, tinki ihna w dëwu ña do g'ucankaf camah. ³ Ankaf ndampo ntaw̄ ntiyako cërëk had cëm, bare tame sër lëwu ȳa njërëk. Awa ðuniȳa ȳi fop pëmpëhnahnëkawo gë watac do tëfëlehnëniha intaw̄ ña. ⁴ Vahnë va fato fa cëmbëdëniho kabi intaw̄ ña njëfako ucankaf ña do intaw̄ ña cëmbëdëniho ntehnëndëni: «Mo këñëlahnëni g'intaw̄ ñi do mo hod mëtarya?»

⁵ Intaw̄ ña mawëryaniko soje kol naÿënannd do nësënd wante yewëdëha Wënu ña. Njëdayiko imëk ntind cankaf ntëwu ña soje wadepera wafëhw wahnah gë waki (42). ⁶ Nësëdëho wameh njewënda Wënu ña: uwac Wënu ña njewëdëho gë yëw̄a le ntëdahnëk ȳa do gë fop vële lëdëk ambin va. ⁷ Njëdayiko ucankaf soje kol mëtaryëhni wëfacah va do mëkëhni. Njëdayiko ucankaf ña hnë wahnënk fop gë wabulunda hna fop gë vanësa hna fop do gë wayal hna fop. ⁸ Fop vële lëdëko nkal vi, vële woyiko kerina wamac wadëw̄ hni wapëgwa ðuniȳa hna hnë kayète uwám Fape fante hácik fa, cëmbëdëniha ntaw̄ ña.

⁹ Ge ahnë kwëhñak vanëf, nkwëry!

¹⁰ Ge ahnë tëfëka nke aramp,
aramp yed;

ge ahnë tëfëka ndawi gë sëlame,
gë sëlame ndawëde.

Wati ȳa ye le tëfahnëkëhni kwëhnani wëfacah va iduñëna ña do ikwëtahn ña.

Ntaw̄ nte sahnik nkal hna

¹¹ Tac më vokëbu hnuw̄a intaw̄ yapah kawary ga cahnid nkal hna. Wamiry waki kwëhnako had fape, bare had fato nësëdëho. ¹² Kwëhnako fop ucankaf ntaw̄ nte sahniko wov hna do ucankaf tac ndokujahnëdëho tase ntëwu. Intaw̄ bë nkal ña porosiñehñëdëho nkal ña gë vële lëdahnëk va njëfandëniha intaw̄ bë wov ña nte yërëniko usër le ryawëd. ¹³ Intaw̄ bë nkal ña ntiko viyë wifëmpëhnahnah ðus afo cëlëndi hwëdëh g'ambin, tase vahnë fop. ¹⁴ Gë wifëmpëhnahnah vile mawëryahniko nti tase intaw̄ bë wov ña tokakëhniwo vële lëdëk nkal va. Më ntehnëkëhni vële lëdëko nkal va mbëryëni ile wëntëlëk g'intaw̄ bë wov nte sërëhniko do vokajëk uwám

* 12:14 12.14 Lën wacik fëna fato ma Sintani.

hna. ¹⁵ Njêd̄ayiko fēna imēk njēnēndahn ile liyiko mēntēlēni g'intaw̄ bē wov ña gante kolahnēd̄ nēsēnd do ndawēhnēndēhni fop vēle wok vēyēfadilahna va. ¹⁶ Ntiko fēna hafo vahnē va fop, vutoy gē vēhnañah, vēvetak gē vēhañēhnañah, vēle ye afaya gē vēramp, mañēni ntiyini yavēta vāk rēhw hna ma yēka hna. ¹⁷ Do ahnē antē kol ntañ ma nkwañ iñē ge kwēhnana yavēta ña, umē ye uñac intaw̄ bē wov ña ma idēkw nte rēfēlēk gē uñac rac wā.

¹⁸ Wati ikwēhna uyēt wā ye. Arabi ale hwēhnañak hakili ña nkweyile ile pēhnētanēd̄ vñi vidēkw intaw̄ vi, kabi idēkw tac soñe vahnē va ye, do idēkw tac ye wakeme imbēd̄ gē ryaw̄ gē wafēhw imbēd̄ gē ryaw̄ gē imbēd̄ gē ryaw̄ (666).

14

Fape fa gē vēle ntañwētēk va

¹ Tac nubuha hnē Ikuñ Siyō* hna Fape fa ga kahnēni gē vahnē wawuli keme gē wafēhw wahnah gē vēnah (144,000), vēle heriko wāc lēwu gē wāc Rēmu hnē wayēka hna. ² Do mē wēryēbu kopa le wātik g'ambin ñañwēdēho had wavonkēlo wēnka wov, had farat sankaf. Kopa le wēryēdēfuho ña mēntēlēniho fēna g'itēmp nte rēmpēde. ³ Vahnē vērac hnēw hasēk njēwēdēniho haryēnkw tinki ahnañ hna gē haryēnkw wulañ wahnah hna do gē vicēr hna. Ahnē kodilohna ñēña hnēw rac ge gena vahnē wawuli keme gē wafēhw wahnah gē vēnah (144,000), vēhni vēle lañwētiko nkal va. ⁴ Vēle wok vēronkēnana gē vēsēval va ye, vēyētēna vēsēval. Fape fa tēfēlehnēdēni fop le njid hna. Ntañwētini hnē vahnē hna soñe nkeni vēryēnkweyēnkwe vēle sēnayik had sadēha Wēnu ña gē Fape fa. ⁵ Kobēri vēwērēna; vēhwēhnana ile nirađeni.

Ipēyahñ kiti

⁶ Tac mē hñubuha mēleka hañary nkwayēdēho yan. Gē Wanēs Wakasēk wante wok dēcēdina, wante rēfēkawo pēyahni vēle lēdēk nkal va, njijēk: vahnē hnē wayal hna fop gē wahnēnk hna fop gē vanēsa hna fop do gē wabulunda hna fop. ⁷ Gē kopa sankaf ntehnēk: «Dēnēnēryina Wēnu ña do cēmbēryina, kabi wati kitiñ dēwu ña tēkik. Cēmbēryina ale lik ambin gē inkal ñi, gē wov ñi do gē wahayalin ñi.»

⁸ Tac, mēleka higēna mē tēfika do ntehnē: «Njok! Babilon Samah ña njok! Umē ye ale yēdākēhni wayal wñi fop cenī uñēn nte liyēhnēdēhēhniwo kwēlēkwēl le ñewēk Wēnu ña!»

⁹ Mēleka rarēna mē tēfikēhni wayēntañ wā do gē kopa sankaf ntehnēk: «Ge ahnē sēmbēdēha intaw̄ ña gē ile liyik mēntēlēni g'umē ña, ge nuñak yavēta ña yēka hna ma vāk hna, ¹⁰ ced̄ umē fēna uñēn antavah Wēnu ña, unte hotayik hara cutina gē wēnka hnē nkēlēwā tēmpah ntavah ntēwu hna. Sifa vahnē vērac korotēdēni d̄us hwēdēh hna do gē hn'ivēd̄ le fēdēd̄ hna haryēnkw wamēleka wapacah hna do gē Fape hna. ¹¹ Hwēcic hwēdēh hunte horoteyēhnēdēhēhni vēle sēmbēdēha intaw̄ gē ile liyik mēntēlēni ña, vēle hwēhnañak yavēta uñac lēwu va, cēhnēd̄ kwēlēkwēl do vēhwēhnađina iyinēga g'anent g'umēd̄.» ¹² Wati ña ye le tēfahnēkēhni

* 14:1 14.1 Siyō fakun ye Yerusalem hna hn'ile nke Cery Wēn Cankaf hna.

kwëhnani vēfacah va idufñëna ña, mawëhñëni vakwëfa vantëwu va do nko kahnëndani hnë Yesu.

¹³ Tac më wëryëfu kopa ga ntehnidëho g'ambin: «Kerëry aki: Mbetani vēle ye g'Ahwëhn a hafo cëm hna!»

Iyir Ipacah ña ntehnëk, «Ha, njinëgađëni wadoku wadëw hni ña, kabi ile ntini yä tēfëlehnëdëhëhni.»

Soje ikitiña tēkwa

¹⁴ Ante njëkëđëfuho ña, nuhuho añar jah, do hnë ñar tac ale wëntëlëk g'ahnë lañako. Apënkwa sanu ahnañ pënkwaiko do mënkwa ikáca ñakah.

¹⁵ Tac mëleka hařary më cahnik Cery Wën Cankaf hna do ndekahna ale yeho hn'añar hna: «Dokunahñëry ikáca hu ñi ahácahn, kabi uhác vē nkal wä mbëntëk.» ¹⁶ Awa, ale yeho hn'añar yä më nkwësirëk káca ña nkal hna, do uhác vē nkal wä fop káciko.

¹⁷ Tac mëleka hařary më cahnëgik hnë cery Wën cankař mbë g'ambin hna; umë fëna ikáca ñakah mënkwëko.

¹⁸ Tac mëleka hařary kat, le hwëhnako imëk hnë hwëđëh ña, më cahnëgik hn'ile cënađe sadëha hna do ndekahna ale wënkëko ikáca ñakah ña: «Nufëry ikáca hu ñi alëpëtahn wadëwel atëh resen nkal ñi, kabi mbëntëk.» ¹⁹ Mëleka yä më nkwësirëk ikáca dëwu ña nkal li. Më mbarëpëk waresen wavë nkal wï, do ntoñ ile mbarëpëko yä hnë tank camah ntawah Wën hna le ñwëyehñëde.

²⁰ Më ñwëyëhnik wadëwel ña hnë tank camah le ye hamëhni nkol hna; wasat më cahnëk hnë tank camah hna ñi had uřac hafo tēk wawës wafahnac hna do campëko hnë wakilometër wakeme watar (300).

15

Soje vahnë vēle nkok mëkëna ntañ ña

¹ Ga ndëcëk rac, më vokëbu hnuwu ambin hna dahëse hařary samah do vēnak: wamëleka mbëđ gë waki wënkëk wëkata wacankaf mbëđ gë waki. Wanj ye watëkwa ña kabi gë vēhni padëñëđ ntawah Wënu ña. ² Më hnuřu ile ye had wov lancah ile hnañlëk gë hwëđëh, do vēle wok vēsëmbëlahna ntañ ña g'ile fëriko mëntëlëni yä, gë vēle wëyëk yavëta lëwu yä, đarël hnë wov lancah rac kahnëniho. Warëmp wale njëđakëhniwo Wënu ña mënkwëniho. ³ Njëwëđëniho hnëw Fape fa gë Moyis, ayohal Wënu ña:

«Ahwëhn Wën Hwëhn Fanka Fop,
Vantiyehn hu va camëk do mbënak!

Ahnañ wayal,

Vankañ hu va catëk do toña ye!

⁴ Mo wok dëñëñëđilihna, Ahwëhn?

Mo wok cëmbëđina uřac hu wä?

Wëjë fo ye afacah.

Fop wayal wï njijëđëni do cëmbëđëhnihi,
kabi nuni kitinã hu ña.»

⁵ Tac nuřu ambin Acery Wën Cankaf, rac ye usank[☆] ule ryënkwëtehnëđëho kwëtëla ña, ga piđëtak, ⁶ do wamëleka mbëđ gë waki ña wante wënkëko wakata mbëđ gë waki cahnahnëni hnam. Vacuđ vacankaf vapacah vanjerah vante fëtëđ vante rëkëđëhëhniwo hafo

☆ 15:5 15.5: Vantiyehn 7.44

wapary hna cudaniho do ñëbani waryil sanu wayankah wasakahñ walëw̃ hni hna. ⁷ Ryampo hnë wëlaŵ wahnah hna njëfakëhniwo wamëleka mbëf gë waki ŋi ñërya sanu nte rëmpëhnik untavah Wën ale wok kantëm. ⁸ Idanc Wënu ŋa do gë fanka falëwu fa pëbënëko Cery ŋi gë hwëcic. Ahnë kodilohna ténk hnam hafo pad wakata mbëf gë waki mba wamëleka mbëf gë waki ŋi.

16

Soŋe wakata mbëf gë waki ŋa

¹ Ga ndëcëk watac, nkwëryëfu kopa sankaf hnë Cery Wën, le lehnëfëhëhniwo wamëleka mbëf gë waki ŋi: «Yiryin do campehnëryin fop nkal li wañërya mbëf gë waki ntavah mba Wën.»

Kata ryënkwëryënk

² Aryënkwëryënk a njik campehn ñërya ntëwu ŋa nkal hna: wahajën waŵeh do walawah ryafëkëhniwo vahnë vële hwëhnako dahëse ntaŵ yapah do sëmbëfëho ile liyiko mëntëlëni g'umë ŷa.

Kata higëna

³ Ahigëna ŷa campehnëk ñërya ntëwu ŋa wov hna: wënka ŋa mbacalehn had sat asëm, do fop vile yehëhna wov hna hwëhnak sël uwám wã cëmëni.

Kata rarëna

⁴ Ararëna ŷa campehnëk ñërya ntëwu ŋa hnë garyëla hna do wahayalin hna: wënka mbacalehn sat. ⁵ Do nkwëryëfuba mëleka le hwëhnako imëk hnë wënka ga ntehnëd:

«Catëru, wëjë ale ye do yeho,
kafi wakiti wante liru ŋa acatëk;

⁶ Vahnë va campehnëni sat vëfacah do wakila,
sat ye fëna ile yëdaruhëhni ceni.
Rac sanjëkëhni!»

⁷ Do nkwëryëfu kopa le watik hn'ile cënađe sadëha hna ga ntëkwaď: «Ha, Ahwëhn Wën Hwëhn Fanka Fop, wakiti wadëw hu ŋa pëbëka toña do usatah.»

Kata hmahëna

⁸ Ahnahëna ŷa campehnëk ñërya ntëwu ŋa lav hna, do maŵëryanik pëdëni vahnë va gë hwëdëh lëwu wã. ⁹ Vahnë va pëdëlehni gë uyakah samah; njewëdëni uwac Wënu ŋa ale hwëhnak uwëka hnë wanj wakata, bare wëwëcëtana vankeya vantëw̃ hni soŋe cëmbahnëniha.

Kata vëryëna

¹⁰ Avëryëna ŷa campehnëk ñërya ntëwu ŋa hn'itinki naŵ ntaŵ yapah hna: inaŵ ntëwu ŋa pëbëlehna umëhwëry. Vahnë va njeradëniho ryëw̃ ŷa kafi korotëdëniho đus; ¹¹ njewëdëniha Wën mbë ambin ŋa soŋe wahorot walëw̃ hni wï do soŋe vanjag vantëw̃ hni vi, bare wëwëcëtana vankeya vantëw̃ hni vi.

Kata hwëhn mbëf g'iryaw̃

¹² Ahwëhn mbëf gë aryaw̃ a campehnëk ñërya ntëwu ŋa hnë sën sankaf le wacik Efërat: wënka ŋa më nkuhënik pëhwëtani nkaŵ vëhnaŵ vële watik ipëhna lav. ¹³ Tac, hnë wës fato, hnë wës ntaŵ yapah do hnë wës

kila wamër, nufu ga canëf wahakili warar waŵeh had wafor wasanjink. ¹⁴ Vëyïn ye wahakili Sintani, wale lid wafëmpëhnahnah. Njidëni cap vëhnaŵ vëvë nkal fop, ndanko mbarëpëlahnëni soŋe wët fac sankaf Wën Hwëhn Fanka Fop.

¹⁵ Ahwëhn a ntehnëk: «Wëlin nkeryibu had ale. Mbetak ale heryëk do woryerik viyi vilëwu va, g'antë nji wëtata fo soŋe antë tav nuyi usëfëhnah lëwu ŵa.»

¹⁶ Wahakili Sintani ŵa mbarëpënihëhni vëhnaŵ va hn'ile macic gë Waebëre ŋa Arëmagedon.

Kata hwëhn mbëf gë wahi

¹⁷ Ahwëhn mbëf gë vëhi ŷa campehnëk ñërya ntëwu ŋa sël hna do cahnëk hnë Cery Wën hna kopa sankaf le ŵatik tinki ahnaŵ hna ntehn: «Antiyak!» ¹⁸ Tac pëgwëlehn taŋ mbiliñëtënd, wakopa, wakopa waparar, do nkal iŋa ñënkalehn ðus g'ante nkok diyahna kobëri ga nkehahnëk ahnë nkal li. ¹⁹ Nkol cankaŋ ŋa capëko warar do vankol wayal ŵa fop mbëvëko. Wënu ŋa ndënkwëtajëko nkol cankaŋ nte wacëde Babilon njëdahnä ñërya ñen ntawah cankaŋ ntëwu. ²⁰ Fop watinti ŋa nambiko do wahuŋ ŵa njoko. ²¹ Wagurye wante rëkëhnëf wakilo wafëhw wahnah g'imbëf (45) g'ambin njohahnidëhëhniŵo vahnë va do vahnë va njewëdënihawo Wënu ŋa soŋe kata wagurye kabi iŷi kata nkeho ulakëmak.

17

Intaŵ yapah g'ale wafaf

¹ Tac, aryampo hnë wamëleka mbëf gë waki hna wante wënkëk vañërya mbëf gë vaki va njijëk ntehn: «Yij, tufëdëmi kitinŋa asëval ale yëtahnik igwafa cankaŋ, umë ye Babilon, ale lañaŋ tëfary wasën hna. ² Vëhnaŵ vëvë nkal va g'umë nkwaŋadëni do vële ye nkal va ndëwëni uñen nte nkwaŋadëni.»

³ Tac Iyir Ipacah njihahniko do mëleka ŷa njoko hnë wula hna. Hnam nufuŋa asëval kayëka ntaŵ bëntëvëntak nte herik fop mbahn ntëwu hna ŵac wayëw Wënu do hwëhnaŋ vankaf mbëf gë waki do wamiry pëhw. ⁴ Asëval a cudak viyi vële ye had bulu gë vëntëvënt, kayëtak sanu, wëraka wafërën do wanjere. Mënkwëk vák hna ñërya sanu, nte fëbëka wëh do ronk nkwaŋa ntëwu. ⁵ Yëka lëwu hna keriko ŵac ile hwëhnaŋ ufëhnëtahn soŵik:

«Babilon Cankaŋ,
hnëm vële wafaf
do vankeya vakayah
vante ye nkal vi.»

⁶ Do nufuŋa asëval a ndëwëk sat vëfacah, rac ye sat wacëde vële sëmëk soŋe Yesu. Ga nufuŋa apëmpëhnahnëkowo.

⁷ Tac mëleka ŷa ntehnëko: «Soŋe ye pëmpëhnahnëki? Apëyađëmi ile pëhnëtahnëk asëval a do ntaŵ nte ryibëka ŋi nte hwëhnaŋ vankaf mbëf gë vaki do wamiry pëhw. ⁸ Ntaŵ tac nte nuru ŋi nkeho, bare gona. Cahnid hatëh hatëwäh hna do njid gante mbëvëf. Do vëvë nkal va, vële wok vëherihna ŵac kobëri wapëgwala ðuniŷa hna, hnë kayëte uwám, vahnë vërac pëmpëhnahnëdëhëhni ge nuniha intaŵ iŋa, umë ale yeho, wok gona, do vokajëd.»

⁹ «Wati ŋa ye le rēfēka kwēhnahnin wasery gē hakili facah nkwēryahnin waji: vankaf mbēd gē vaki vi ye wahun mbēd gē wahi le ndahēk asēval hna. Vērac ye fēna vēhnaŋ mbēd gē vēhi. ¹⁰ Imbēd fagant lēw hni njoni, ahwēhn mbēd g'aryaŋ ŋa nkok naŋ, ahwēhn mbēd gē vēhi ŋa wok tēkina ten, bare ante tēkiđ ŋa biyēdina. ¹¹ Ntaŋ ante yeho ŋi do wok gona, nke umē dēnk ahnaŋ ahwēhn mbēd gē vērar. Umē ye fēna aryampo hnē mbēd gē vēhi hna do njid gante mbēvēd ka.

¹² «Wamiry pēhw wante hnuru ŋi ye vēhnaŋ pēhw vēle wok vēhnaŋēna ten, bare wati ryampo, vēhni gē ntaŋ ŋa nuŋadēni uŋēka ahnaŋ. ¹³ Vēhni fop nkwēryēla ndampo fo kwēhnani: njēdaniha ntaŋ ŋa fanka do wēka lēw hni. ¹⁴ Vēhni wētaredēha Fape fa, do Fape fa mēkēdēhēhni, kabi umē ye Ahwēhn vēhēhn, do Ahnaŋ vēhnaŋ, do g'umē vēle wacik va, vērhēnnyik va, vēle hahnēndak va, mēkēdēnihēhni.»

¹⁵ Tac mēleka ŋa mbok nteho: «Wasēn wale hnuru wī, wale ntañahnēk asēval ale wafad ŋi, vēhni ye wabulunda, wakore wayabāh, wayal do vanēsa va. ¹⁶ Wamiry pēhw wante hnuru ŋi do ntaŋ ŋi ñewēdēniha asēval ale wafad, atēbēdēniha fop do tavēdēniha wētata fo; tokēdēni mbahn ntēwu do mbēvendēniha gē hwēdēh. ¹⁷ Ha, Wēnu ŋa kwētēk hnē ntaŋary ntēw hni ntihañēni vile pēhnak nti va: njēdāfēniha unāw ntēw hni ŋa ntaŋ ŋi, hafo pad wanēs Wēnu ŋa. ¹⁸ Awa, asēval ale hnuru ŋi, ankol cankaŋ ŋi ye nte hnaŋhēnkēhni vēhnaŋ vēvē nkal vi.»

18

Iyo Babilon

¹ Ga ndēcēk watac, nubuha mēleka haŋary ga cēliđ g'ambin. Kwēhnako uŋēka sankaf do humpen hudēwu ha pētehneko nkal ŋa. ² Ndekako gē kopa sankaf:

«Njok! Babilon Samah ŋa njok!

Ambacak ryaha wayine,
ryaha wahakili waŋeh,
ryaha wasēry waŋeh do waŋewik.

³ Ha, fop wayal ŋa ceni uñen ntēwu
nte liyehnedēhēhniwo kwēlēkwēl le ñewēk Wēn:
vēhnaŋ vēvē nkal va nkwaŋani g'umē,
do vēwaf vēvē nkal va mbetani soŋe hnapul sankaf lēwu.»

⁴ Do fēna nkwēryēbu kopa haŋary le watik ambin hna ga ntehnēd:
«Cahnēryin anji nkol, bulunda mēn,
đanko antē ayentahniwu wameh wadēwu,
do antē ahnuŋantiwu wakata wante rēfēka ŋi.

⁵ Wameh wadēwu ŋa ndivēlēk hafo g'ambin
do Wēnu ŋa ndēnkwētajēk vantiyehn vameh vambē inji nkol.

⁶ Diryina had gante ntikēhni vēŋēntaŋ ka,
bēsaryina wahwēnta wahi ile ntik ŋa.
Hnē ñērya uñen nte nkwētēlehnēhnahnēkēhni vēŋēntaŋ wa,
nkwētēlēhnehneriyin uñen nte yaŋēk wahwēnta wahi.

⁷ Nñahnēk đus icēmb gē hnapul.
Nēsēd ntaŋary ntēwu hna:
“Ami, ahnaŋ, ntañahnēbu tinki ahnaŋ.
Gela asēval ale cēmaryēk asan a do nuđa muk ucay.”

Soŋe rac, bësaryina uhorot do uÿëwëhnah sankaf!

8 Soŋe watac, fac ryampo fo njohahnëdëha wanj wakata:
icëm, ucay, inte. Do mbëwëd' gë hwëdëh.
Njawëk Ahwëhn a Wën hunte hitiŋëdëha.

9 «Fop wëhnaŋ wëvë nkal wëvë wafak g'umë do ÿahëlëk hnapul lëwu ÿa, akodëni do njahnađëni soŋe lëwu ÿa, ge nuni hwëcic hwëdëh hunte mbëwand ŋa. 10 Añëwëdëni ŋawët soŋe ntakah iÿi horot do ntehnëdëni:
«Kata! Kata! Babilon, nkol camah! Nkol yaŋwah!

Wati ryampo fo njiÿëk kiŋa hu ŋa!”

11 «Do wëwaf wëvë nkal va kođëni do njahnađëni soŋe lëwu ÿa, kabi ahnë bokëđina ntaŋ wiÿë vilëw hni va: 12 wiÿë sanu, kori, wëraka walakëlah, wanjere, wafand wahihnah gë wawëntah, wadëhwa wadakëlah do fop vile fërik gë beñ iñi, gë wadëhwa wapëren, ile wufik, gë ryëhwëra do gë wëraka wawamah, 13 upih nte hnëgëneđ rokëtok, wadatikola do gë iduf, uñen, wagu, pih do watoka, wuhni gë wape, wafahnac gë wasaret, wëramp gë wële fëlayik.

14 «Wadëwel wabëntah wante valëkino ŋa ŋawëtaki, fop wële wamahnëki vi do fëtëd vi cëwaryiki do bokëđena nuyi. 15 Wëwaf wële mbëtëdanëk va ŋawëtiniho, soŋe ntakah uhorot lëwu wä; kođëni do njahnađëni. 16 Ntehnëdëni:

«Kata! Kata! Nkol camah ŋa

cudak wafand wahihnah fo

do gë pand bulu gë mbëntah nte hambëka ntaŋ

do kayëtak sanu gë wëraka walakëlah gë wanjere!

17 Wati ryampo fo përekanik iÿi hnapul fop!”

«Do wëwaryary Sisikulu va fop, fop wëryokun hnë wënka va, añëwëni ŋawët. 18 Ante nuhni hwëcic hwëdëh hunte mbëvahnëd ŋa ndekaniho:
“Añëhne nkol ga këñëlahnëni aŋi nkol cankaf!” 19 Pihani wëd' hnë vankaf vantëw hni, koni, do njahnani:

«Kata! Kata, nkol camah

ante wëtëdanëkëhni fop wële hwëhnak wasisikulu hnë wov hna!

Wati ryampo fo përekanik fop!”»

20 Kopa ÿa më mbok ntehnëk: «Ambin, natëryi ÿi soŋe ile përekanik nkol ŋi!

Natëryiwu, wühne fëna, wëfacah, wëfayik do wakila,

kabi Wënu ŋa kiŋëka soŋe wëh ile ntiku ÿa.»

21 Awa mëleka hwëhn fanka ryampo nufëk taka dënah, më ntonëk wov hna ntehnatënd:

«Koyëna, gë fanka përekanëde Babilon nkol camah do mbokëđena nuyi.

22 Do mbokëđena nkwëryi ÿal hu

kopa nkaŋ wërëmp tëmp,

wësël takëralu do wëlënk,

fëna wëla aseryah aryampo geđina ÿal hu hna.

Do fëna kopa tank gë hont bokëđena nkwëryi ÿal hu hna.

23 Humpen lampu ÿa bokëđina pët ÿal hu hna.

Kopa aÿëlah ahasëk gë asëwalu bokëđena nkwëryi ÿal hu hna.

Wëÿin fop koyëna nkeđ kabi wëwaf wëlëw hu va yeho wëhnaÿah wëvë nkal va, do kavëla hu ŋa tokakëhni fop wayamani ŋa.

24 Mbëvehnëferu kabi ÿal hu hna tëkatik sat wakila gë

vêfacah fop, vële ryawïk nkal li.»

19

Hnëw̄ wëka ambin

¹ Ga ndécèk watac, nkwëryëbu had kopa bulunda samah mbin hna le ryekadëho:

«Aleluya!

Ipeh ŋa, icëmb inja do gë fanka fa vëhni Wën fu hna nke.

² Vakitiŋa vantëwu va catëk do toña ye.

Kitiŋëka asëval ale yëtanik gwafa ntëwu, ale ronkënëdëho nkal gë gwafa ntëwu, koroteyhnëhnëka soŋe sat vëryokuŋ vëlëwu va.»

³ Mbok nësëni kat:

«Aleluya! Hwëcic hwëdëh hunte mbëvahnëd Babilon Samah ŋa kayëndaf dol do gë kantëm!»

⁴ Tac vacërakëlo wafëhw wahi gë vëhna (24) do wulaw̄ wahnah (4) wã ndëkwëhnëniho, cëmbëniha Wënu ŋa ga ntañak tinki ahnaŋ hna nësätëndëni: «Nke koyëna! Aleluya!»

⁵ Tac cahnik kopa mbë tinki ahnaŋ hna ntehn:

«Cëmbëryina Wën fu ŋa, wühnë fop vëryokuŋ lëwu, wühnë, vëhinnah gë vëryindah, vële ntakëd g'umë!»

⁶ Do nkwëryëbu had kopa bulunda yabah, had kopa wavonkëlo wënka wacankaf, do had wakopa wapararat, nësätëndëni:

«Aleluya! Ahwëhn Wën fu ŋa Ahwëhn Fanka Fop ŋa tufahnëk inaw̄ ntëwu ŋa.

⁷ Natëfu, nëŋëfu,

cëmbëñëfuna kabi ambënt nël Fape fa tëkik, do ale tëhna a këbënak.

⁸ Mawëryahnik cuđa viyi vihinah vëfëtëpët

do vëfacah, viyi vihinah vi ye vantiyehn vacatah mba vëfacah.»

⁹ Mëleka ŋa më ntehnëko: «Kerëry: Mbetani vële wacik hnë mbënt Fape fa!» Më mbok ntehnëko: «Waŋi ye wanës paryi Wënu ŋa.»

¹⁰ Tac ndëkwëhnëbu hnë wapary mëleka hna sëmbahnëwa, bare umë ntehnëko: «Kehary antë ali waŋi! Ami ye arëfëlënta hun ŋa doku hna, wëjë gë vëyënta hu, vële ye wasede Yesu. Ha, fop wante pëyahndëni wakila ŋa, wëba Yesu ye had gante tufëkëhni Iyir Wën ka. Awa cëmbëryehna Wënu ŋa fo!»

Soŋe viyë mbëd gë wahi vile ryëcëtaf

1. Soŋe ale hayëka pahnac yah

¹¹ Tac nuŋu ambin ŋa piđëtak do wëlinëha pahnac yah. Ale hayëka ŋa wacëde Ahahnëndak do Toña. Kitiŋëd do mëtaryëd g'usatah. ¹² Vinkër vidëwu va nkeho had humpen hwëdëh; pënkwako vapënk wahnah;

akwëhnako wac ile herik hnë mbahn dëwu hna do wok yëtina afo umë.

¹³ Acudako cud nte hojik hnë sat. Wacik: «Wanës Wën». ¹⁴ Wasodafë wawë ambin tëfalëdënihaŋo hnë wafahnac wayah, vëhni fop viyë vëyah do vëfacah cudaniho. ¹⁵ Hnë wës lëwu hna canëdëho sëlame ŋakah soŋe ndafahnëhni wayal wã. Keryëdëhëhni gë ryoko ryëhwëra, ŋwëyëhnëd waresen hnë tank camah ntawah mba Wën Hwëhn Fanka Fop. ¹⁶ Hnë

cuɗ ntěwu hna do hně mbuf ntěwu hna kerik wāc: «Ahnaŵ vėhnaŵ do Ahwėhn vėhwėhn».

2. *Ambėnt Wėn soje wasėry*

¹⁷ Tac nuɓuha mėleka ryampo ga kahnėk lav hna. Ndekahnėkėhni gė kopa sankaf fop wasėry wale watėɗ cėmėt ambin hna: «Yjėn, ɓarėpėlin soje ambėnt cankaɗ mba Wėn, ¹⁸ soje aroku mbahn vėhnaŵ, mbahn vėsankaf wasoɗaɗe, mbahn vėhwėhn fanka, mbahn wafahnac do gė vėle hayėkėhni va, mbahn fop vėle ye vėramp gė vėle wok vėyena vėramp, vėhinhah gė vėryėndah.»

3. *Soje ntaŵ ɲa gė kila wamėr*

¹⁹ Do nuɓuha ntaŵ ɲa, vėhnaŵ vėvė nkal va gė wasoɗaɗe walėŵ hni. Mbarėpėlėni mėtaryėniha ale hayėka pahnac yah ɲa gė wasoɗaɗe walėwu wā. ²⁰ Pėlaniha ntaŵ ɲa gė kila lėwu ya vėle liko haryėnk w lėwu vifėmpėhnahnah wante tokahnėkėhniwo vėle hwėhnaɗ yavėta ntaŵ ɲa do sėmbėdėho wėntėlėnta lėwu. Fop vėhni vėhi tak ntonjini vėfėrėn fo hně lant hwėdėh hn'ile ɲagėɗ uvėɗ. ²¹ Vėyėntaŵ va fop mbėvėni gė sėlame le sanidėho hně wės ale hayėka pahnac ɲa, do fop wasėry wā pihnėniho vimbahn vidėŵ hni va.

20

Wabėhn wuli

4. *Soje pėla Sintani*

¹ Tac, nuɓuha mėleka ryampo ga cėlid g'ambin. Amėnk wėko hně vāk lėwu hna sėdėta hatėh hatėwāh gė vankėnca vantėnah. ² Mė pėlaka fato fa, lėn sėr ile ye yine do Sintani, do ɲaba soje wabėhn wuli. ³ Mė ntabėka hně hatėh hatėwāh, pidėk gė sėdėta hatėh ha, g'antė mbok tokahni wayal wā, hafo pad wabėhn wuli wā. Ge ndėcėk watac, tėfėka tavi soje toye fo.

⁴ Do nuɓu watinki vėhnaŵ. Vėle yijėɗ ntaɲani va, njėɗayini fanka kitinjahnėni. Nuɓu fėna wayiry vėle lėpėtik vankaf va soje ucedeya ntėŵ hni wėɓa Yesu do wanės Wėn, do fop vėle wok vėsėmbėlahna ntaŵ ɲa g'ile wėntėlėk g'umė do wok vėhwėhnana yavėta lėwu yėka lėŵ hni hna ma vāk lėŵ hni hni. Mbokajėniho hně uwám hna do naŵėniho gė Kėris ya hafo wabėhn wuli. ⁵ Umė ye iɓėhn ndėnk wėryėnk w ɲa. Vėsėm vėyėntaŵ va vėvokajėna hně uwám hna ani gė padahn wabėhn wuli ɲa. ⁶ Mbetani do vėyahnik Wėn nkeni vėle yentahnik hn'ibėhn ndėnk wėryėnk w hna. Hně vėhni icėm kigėna ɲa kwėhnana fanka; vėhni yed vėsėna vėva Wėn do gė Kėris ya, do naŵėɗėni g'umė wati wabėhn wuli ɲi.

5. *Soje itav Sintani*

⁷ Wati nte padėɗ wabėhn wuli ɲa, Sintani ya tavėɗe gė kaso lėwu, ⁸ do njid tokahni wayal, wale wācik Gog gė Magog, hně vacape vanah hně dɲiɲa li. Umė varėpėdėhėhni soje wėt: iyaɓ ntėŵ hni ɲa nke had nkėrėyal mbė wov. ⁹ Mė campėni dɲiɲa li fop do kwėrėlehnėni sary vėfacah, nkol nte ɲahnėk dɲus Wėnu ɲa. Bare cėliko ambin hna hwėdėh mbėvehnelehnėhni fop. ¹⁰ Do Sintani ile rokaɗėhėhniwo ya, ntabiko hně lant hwėdėh gė wėɗ le fėɗėɗ, ɗarėl ntaŵ ɲa gė kila wamėr. Korotėɗėni dɲus g'anent gė g'umėɗ soje kantėm.

6. *Soje ikitin*

¹¹ Tac nufu tinki yah sankaf ahnañ a do ale lañak. Haryënkw lëwu nkal ña gë ambin ña nkaryëni hara vëravëna dahëse, ¹² do nubuhëhni vësëm va, vëryëndah gë vëhinhah, kahnëni haryënkw tinki hna, do vakayëte va pidëtiko. Kayëte kawary fëna pidëtiko: kayëte uwám wá, do vësëm va kitinjiniho gante ntiniho ka, gante kerik hnë kayëte ka. ¹³ Wov ýa mbësahnëkëhni vësëm vëlëwu va, icëm ña gë ýëwa vësëm ýa mbësahnëkëhni vësëm vëlëwu va, do ale-wo-ale kitinjiko gante ntiko ka. ¹⁴ Tac icëm ña do ýëwa vësëm ýa ntonjiko hnë lant hwëdëh hna. Lant hwëdëh ye icëm kigëna ña! ¹⁵ Do ale-wo-le woko kerina hnë kayëte uwám hna ntonjiko hnë lant hwëdëh hna.

21

7. Soje ambin kasëk gë nkal kasëk

¹ Tac nufu ambin kasëk do gë nkal kasëk. Ambin ndënkwëryënkwa ña do g'inkal ndënkwëryënkwa ña nambiko, do wov ýa golohna. ² Do nufu ga cëlëf hnë ambin hna, ñarël Wën hna, nkol pacah, Yerusalem kasëk, had asëval ale hëbënak soje asanu fac ñël hna. ³ Do nkweyëbu kopa sankaf le watik tinki ahnañ ntehnatënd: «Yëkëry: idëf Wënu ña gë vahnë va nke. Antëdëf gë vëhni, ankedëni bulunda lëwu. Umë dënk gë vëhni nkef, Wën hudëw hni yef. ⁴ Apëhwëcëdëhëhni fop wagwën vinkër vidëw hni hna. Cëm ña godína, ma usay, ma wako, ma horot; ñuniya sër ýa nambik.»

⁵ Ale lañak tinki ahnañ hna ntehnëk: «Wëlin g'antidëfu fop viyë vëhasëk.» Do mbok ntehn: «Kerëry: Wanji wanës ye wantë hoðe kwëtahni do ye toña.» ⁶ Do mbok nteho: «Antiyak. Ami ye Alëfa gë Omega, Wapëgwala do gë Wapuyala. Ale njok wënka njëdadëfuha aki fo hayalin wënka uwám. ⁷ Ale wëkëk a nuñaf intëw, nkeðëfu Wën hudëwu do umë yef fatah mën. ⁸ Bare soje vëhëmak va, vële wok vëhahnëndana va, vëweh va, vëryañ vahnë va, vële wafad va, vëhav va, vële yëfad wasank va, do fop vëwër va, sah lëw hni ýa hnë lant le hëvëd hwëdëh nke; umë ye icëm kigëna ña.»

Soje Yerusalem hasëk

⁹ Tac aryampo hnë wamëleka mbëf gë vëhi hna ale wënkëko vañërya mbëf gë waki va tëmpha wëkata mbëf gë waki ña njijëk do ntehnëko: «Yij, tufëdëmina ale hwëhnik a, ale ñëlëf Fape fa.»

¹⁰ Awa, Iyir Ipacah ña njijëk hnë ýal mën do njoko yan hnë kuñ cankañ, do tufëko Yerusalem, nkol pacah ña, nte sëlif ambin ñarël Wën hna. ¹¹ Pëtëdëho gë icëmb Wënu ña. Mpen ntëwu ña mëntëlëko gë taka dakëlah, had taka nte ravëf nuyi kamëhni lëwu ýa. ¹² Akwëhnako kece ryindah do hnañah. Kwëhnako warënka pëhw gë wahi (12) do haryënkwa rënka-wo nkeho mëleka ryampo do hnë rënka-wo keriko uwac: uwac wahnënk pëhw gë wahi (12) vutah Isërayel va. ¹³ Nkeho gë pëhna lav warënka warar, gë farëhw warënka warar, gë farahahn warënka warar, gë njoya lav warënka warar. ¹⁴ Kece vankol ýa njëryiko hnë wëraka pëhw gë wahi (12) do hnë itaka-wo keriko uwac vëfayik pëhw gë wahi (12) Fape fa.

¹⁵ Mëleka le hnësëhnëdëho ýa mënkwëko ýëña sanu soje ñañahn nkol ña, warënka wá do gë kece lëwu ýa. ¹⁶ Nkol ña këñëlahnëko vacape vi fop: yary ña këñëlahnëko gë yank ña. Añañëko gë ýëña ile mënkwëko ýa, ndëkwëk wañëña wawuli pëhw gë wahi (12,000). Yary ña, yank

ña do gë yihn ña këñëlahnëko. ¹⁷ Ñañëk kece ÿa, ndëkwëk waÿëña keme gë wafëhw wahnah gë wahnah (144), ÿëña vahnë mbalëtahndëdëho. ¹⁸ Kece nkol ña njëryiko gë wëraka walakëlah waryunënkah do nkol ña nkeho sanu facah fo ile wëntëlëk gë sëleku facah. ¹⁹ Hnë wëraka wale njëryahniko kece vë nkol ÿa nkeho fop wasifa wëraka walakëlah. Taka dakëlah ndënkwëryënkwa ña yasëp yeho, kigëna ña safir, tarëna ña nkeho kalësëdëwan, nahëna ña emërod, ²⁰ bëryëna ña sarëdëwan, kwëhn mbëd g'iryaw ña wakorënalin, kwëhn mbëd gë wahi ña wakërisolit, kwëhn mbëd gë warar ña waberil, kwëhn mbëd gë wahnah ña watopas, kwëhn pëhw ña kërïso péras, kwëhn pëhw gë ryampo ña iyasent, kwëhn pëhw gë wahi ña ametisë. ²¹ Warëna pëhw gë wahi (12) wä yeho wanjere pëhw gë wahi (12). Rëna-wo uyere ryampo fo ye. Do ankaw hnëm mbë nkol ña nkeho sanu facah had sëleku lancah ile ravëd nuyi hamëhni lëwu.

²² Bare Cery Wën Cankaf gelohna hnë nkol tac kabi Ahwëhn a Wën Hwëhn Fanka Fop fa ye Cery tac, ndampo fo gë Fape fa. ²³ Nkol ña balëlahna lav ma lepera soje penënda, kabi idanc Wënu ña penëka, do Fape fa humpen hudëwu ha ye. ²⁴ Wabulunda njasëdëni hnë mpen ntëwu hna, do vëhnaÿ vëvë nkal va njojëdëni wahnapul walëw hni wä. ²⁵ Warëna walëwu wä bokëdëna pida kabi umëd ña bokëdëna nke. ²⁶ Njojëde hnapul gë untënah wabulunda ña. ²⁷ Noñ ile wok pacëna bokëdëna tënk hnë nkol tac, lakënde vële lid ile wok catëna ÿa do vëwër va; vële herik wac hnë kayëte uwám mba Fape fa fo rënkëd.

22

¹ Tac, mëleka ÿa tufëko garyëla sankaf wëna uwám wä ile yalidëho hnë tinki Wën hna do Fape hna, pëtatënd had sëleku. ² Fagant yëwa vë nkol ÿa do cant garyëla hna nke atëh uwám nte lëwëd wahwënta pëhw gë wahi (12) bëhn hna. Lepera-wo-lepera antëwëd, do yaryef lëwu ÿa njëhahndëdëniho wabulunda ña. ³ Ntavah Wënu ña njamënik, kata godëna. Tinki Wënu ña do gë Fape fa yef nkol hna, do vëryokujëhn Wën va ndokujëhndëdëniha g'icëmb. ⁴ Anudëni yëka lëwu ÿa do wac lëwu ÿa nkef hnë yëw lëw hni hna. ⁵ Bokëdëna nke umëd, vahnë va vëvokëdëna mbalëhni humpen lampu, ma humpen lav, kabi Ahwëhn Wënu ña campehnhndëdëhëhni humpen hudëwu ha, do nawëdëni kantëm.

⁶ Tac mëleka mbok nteho: «Waji wanës ye wante hode kwëtahni do ye toña. Ahwëhn a, Wën wihakili wakila, payika mëleka lëwu ÿa tufëhni vëryokujë lëwëwu va ile rëfëka tëki biyëdëna.»

⁷ Yesu më ntehnëk: «Njijëdëfu biyëdëna. Mbetak ale wawëhnëk wanës Wënu ña wante ye kayëte li.»

⁸ Ami, San, nkwëryëbu do nubu watac. Ante nkwëryëbuho do nubuho ña, ndëkwëhnëbuho wapary mëleka le rufahndëdëho watac ña, sëmbahnëwa. ⁹ Bare ntehnëko: «Antë ali waji! Arëfëlënta hu doku hna yebu, gë wëjë do gë vëyënta hu wakila ña, do gë vële hwëtaf wanës wade herik kayëte hna. Wënu ña fo rëfëka asëmbënd.»

¹⁰ Mbok nteho: «Antë asowëhni vahnë va wanës wante ye kayëte li, kabi wati le hahnëdik soje vëyin va tējajëk. ¹¹ Ale rumpak a nko ntind watumpak, ale wok pacëna ÿa nkonti hnë ronkah hna, bare asatah a nko ntind usatah do afacah a pacëna kat.»

¹² «Wëli, njijëdëfu biyëdina. Njonëhnëdëfuhä ami dënk ale-wo-le ile rëfëka nuÿa ÿa, vësaÿa gante ntik ka. ¹³ Ami ye Alëfa gë Omega, Aryënkwëryënkwa a gë Arëkwa ÿa, Wapëgwala gë Apuyala ña.

¹⁴ «Mbetani vële ryagëd vacud vantëw hni: tënkëdëni gë warënkä vë nkol wä do tokëdëni atëh uwäm wä. ¹⁵ G'ipër nkeni wäbe ña do gë vëhav va, vile wafad do vëryaw, vële sëmbëd wamën wamër, ale-wo-le ÿahnëk ma lid wamër!

¹⁶ «Ami, Yesu, payëbuha mëleka mën ÿa njonëhniwü inji cedëya soñe vacery sali. Ami ye hnënk David, ikol nte fëtëd nkëhnëfacëd a.»

¹⁷ Iyir ña gë aÿëlik a nësëni: «Yij!» Ale-wo-le wëryëk ÿa nës: «Yij!» Ale-wo-le njok wënka ña njij. Ale-wo-le ÿad wënka uwäm ña, njij centi aki fo.

¹⁸ Ale-wo-le wëryëk wanës wante kerehnëko Wënu ña hn'anji kayëte, paryi pëyadëmu: ge ahnë nkwënëk iñë, Wënu ña nkwënëhnëdëha wakata wante herik hnë kayëte tac. ¹⁹ Do ge ahnë ñayëtëk wanës inji kayëte, Wënu ña ñwanjëdëha sah lëwu ÿa hnë atëh uwäm do hnë nkol pacah hna.

²⁰ Yesu pëyahnëk wañi fop toña ye do ntehn: «Ha, njijëdëfu biyëdina.» Nke koyëna. Yij, Ahwëhn Yesu!

²¹ Arabi ipërëna Ahwëhn a Yesu nke gë wühnë fop!